

ఆంధ్రపత్రిక

ఆటవ సంవత్సరాది సంచిక

ఇందు

ఐరోపా మహాసంగ్రామ చరిత్రము

విశేషాంశము

సంగ్రామచరిత్రము విద్యాంశులగు పాఠశ్రవణములగుచే మనోహరముగ వర్ణించబడినది. చక్రవర్తులు
చక్రవర్తియు సేనానాయకులు వైద్యనివహములు రణరంగములు విరూపములు యుద్ధనౌకలు కేశములు మున్నగు సమ
స్తమును ప్రశస్తిపూరితముగా పటములును చిత్రపటములును విశేషముగ కలవు.

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రాలయమున ముద్రితము: ఆంధ్రపత్రికాధిపతిచే ప్రకటితము

6 & 7, లంబునెట్టి పేర్లు, జార్జిటవును, మదరాసు

1915-వ సంవత్సరము జూలై 14-వ తేది

PRINTED AND PUBLISHED BY
K. NAGESWARA ROW, PROPRIETOR, ANDHRA PATRIKA
6 & 7, Thambu Chetty Street, Georgetown, Madras

విషయానుక్రమణిక

పంచాంగము	1 28
విషయానుక్రమణిక, ప్రస్తావన	29-52
యూరప్రఖండ భూరభండన భాస్వదత్వాచారము, మహామహాపాధ్యాయ కొక్కొండ వేంకటరత్న శత్రుగారు	58-54
ప్రాచీ, ప్రసీదీ, కవికొండల సాంబశివరావుగారు	55-60
హైందవసామ్రాజ్య శూరశిఖామణులు, భోగరాజు వారాయణమూర్తిగారు	61-62
నిర్వంభనై నిక వేద, భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు	63-67
భాషాయోజ, కన్నే పల్లి సాంబశివ రఘురామస్వామిగారు	68
వ్యవసాయము, హనుమరెడ్డి రామకాస్తులు వారాయణగారు, బి. ఎస్. సి.	69-73
శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోకుల నిరాణ్యతాదావళి, గో. రమాకాంతాచార్యులుగారు	74-77
రజస్వలావివాహములు, వట్లూరి సూర్యవారాయణరావుగారు	78-82
రాజభక్తి, భువిడిపాటి అయ్యప్పకాశ్రీగారు	82
ఆశ్వమయము, గాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు	83-84
దేశచరిత్రవలలు, తణిక్కే వీరచంద్రుడుగారు, బి. పి. (ఆచార్యు)	85-87
ఆంధ్రోద్యమతత్త్వము, చల్లా శేషశిరావుగారు బి. పి.	88-89
మహాస్వధురవస్థ-దానిని తొలగించు మహాయము, పి. వంజాదప్ప, బి. పి. బి. ఎస్. గారు	90-98
భయము, గాడేపల్లి సూర్యవారాయణశర్మగారు	94
వ్యయసాయము-యుద్ధము, దువ్వూరి చాలకృష్ణమూర్తిగారు	95-96
సత్యము, కిరీపి అంజనేయులుగారు	96
పరపరిస్థుములు, భలభద్రపాతుని హనుమంతరావుగారు	97-98
యుద్ధము-హైందవులు, బలభద్రుని కోటయ్యగారు	99-101
కర్నాటక వంగీతపిచ్చాభివృద్ధి, దువ్వూరి జగన్నాథశర్మగారు	102-108
హిందూదేశములో హోమపత్రిప్రవేశము, డాక్టరు కె. వి. సుబ్బారావుగారు, ఎం. బి. (హోమపత్రి)	104
మావనగీతము, రెడ్ల వెంకట సూర్యవారాయణరావుగారు	105-108
విరాసా మహాసంగ్రామము	109-112
ప్రాశస్త్యదేశచరిత్రము	118-119
తెలియముదేశచరిత్రము	120-124
జన్మనీ సామ్రాజ్యచరిత్రము	125-132
బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము	133-135
సర్వయోచరిత్రము	136-140
విరాసా మహాసంగ్రామచరిత్ర, ఎమ్. వెంకటరంగయ్య, ఎమ్. పి., గారు	141-172
ఆకాశయానములు, పొలపర్తి రామమూర్తిగారు	173-180
యుద్ధసమాచారములు	181-232
కోటలు కందకములు మొదలైనవి	233-289
ప్రకటనలు	239-240
పోలండు రాజ్యచరిత్రము	241-246
మాంటినిగ్రోచరిత్రము	247-250
రుమేనియా రాజ్యము	250
రష్యాసామ్రాజ్యము	251-252
ఇటలీ సామ్రాజ్యచరిత్రము	253-255
చిలీపటముల వివరణము	257-372
ఆంధ్రపత్రికా ముద్రాలయము	278
టర్కీ రాజ్యము	276
ఇటలీ - యుద్ధరంగము	275-274
యుద్ధములో వైద్యసహాయము	277-280
ఆస్ట్రీయాచరిత్రము	281-286
ప్రకటనలు	

ప్రత్యేకముగా ప్రకటించిన చిత్ర పటముల వివరణము

పేజీ ప్రక్క

పేజీ ప్రక్క

బ్రిటిషు సామ్రాజ్య విజయస్తోత్రం, 20 గోలు వేంకటరంగ పోతురాజుగారు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధిపతులకు భారతీయస్వరజము సమర్పణము ఇండియా డేలీసు

మహారాజా మేజర్ జవరం శర్ ప్రభావ పింగు, కర్నూలు గంగాపింగు శివనీయ మహారాజా, కేచిమెయప్రభువు హైందవయోధునిలో పాల్గొన్నవ ముచేయుట, కిక్టోరియా క్రాసును గడించిన భారత యోధులను గంగాపింగు శేరి, శ్రీరాష్ట్ర సామ్రాజ్యములను యుద్ధరంగమునందు హైందవ కుశిలము వరయుట

కందకములో దీపిరిము, గాయములు తినిన జర్మనుని భారతీయుడు రక్షించుట, ఒక యుద్ధ కథిరం గిని కందకములోనికి గొనిపోవుట, యెక్కుకొనిపోవుచున్న జర్మనుని హైందవయోధుడు పోరుచుట, భారతీయ సైనికులన్న కందకముల వద్దకి వచ్చిన జర్మనులు పోరులగుట, గంగాపింగు శేరి 14 గురు జర్మనుల శివ కందకములో జరిపిన విధము

శ్రీవిజయనగర కుమారరాజులు, కోయంబు తూరులోని వ్యవసాయకర్తల, గంటిలక్ష్మిన్న గారు, ఎ.పి. పాట్రోగారు, ఎం. కృష్ణారావుగారు, రావులహమీద్ హుస్సేను అప్పగారు గోపాలకృష్ణ గోఖలే రంగులపటము

బర్మారలో జరిగిన వాణ్ణ క ఆంధ్రపాపాతిథ్య పరి మత్తైతినిధులు, శ్రీ బహుత్తమ విద్యాపంథులు, కీర్తిశేషులైన పవత్రలేటి వేంకటకృష్ణయ్య వాయడు గారు, క. కృష్ణారావుగారు, రాయపము శ్రీనివాస రావుగారు, ఆర్. ప్రపన్న వేంకటేశ్వర రావుగారు

కాళివాధుని బ్రహ్మయ్య లింగగారు, శ్రీ బసవా పద్మరాజుగారు, శ్రీమాన్ కుశ్మిరి వేంకన్న గారు, వీణశేషయ్యగారు, వల్లూరి జగన్నాథరావుగారు, అఖండం శ్రీరామకృష్ణగారు, అమెరికా ప్రెసి డెంటు వుడ్రో వుడ్సోగారు, అమెరికా విదేశాంగ మంత్రిగానున్న బ్రయన్ హోగారు

వికోపాఖండము

క్లిష్టమార్గము కేచిమెయప్రభువు, ప్రధానమంత్రి ఆస్పిక్టర్ గారు, క్లిష్టమార్గము శర్ బాక్ ఫ్రెంచి, జవరల్ శర్ ఎన్. ఎల్. స్మిత్ డోరియన్, జవరల్ శర్ చార్లెస్ డోగ్లస్, జవరల్ శర్ వియెట్. హేమిట్స్

ప్రెసిడెంటు పాయిన్ టేక్, ఫ్రెంచి యుద్ధాంగ మంత్రి, ఫ్రెంచి విదేశాంగమంత్రి, ఫ్రెంచి ముఖ్య మంత్రి, జవరల్ శర్ ఫ్రెన్చి, కుర్మీ హిందీ పంపబడిన ఫ్రెంచి వేవాధ్యక్షుడు, ఫ్రెంచివరాములు ప్రవ్యక్త గావులును పోరాడుట

రెల్లియమురాజు, రెల్లియమురాణి, లెఫ్టెం డెంటు హెడ్ కార్టు ఫింగుల మోటారు వెక్లి

పోవుట, లండనులోని ఆల్ బెర్న్ లో ప్రవాసులగు రెల్లియములు

జర్మనుచక్రవర్తి, జర్మనుచక్రవర్తిని, జర్మను చక్రవర్తియోధులు, జర్మను యువరాజు, జర్మను రాజ కుటుంబము, క్రీష్ కర్మాగానములోని అంతర్భాగము 1715-1815-1871-1915 సం. లలో జర్మనీదేశము

కీర్తిశేషులైన విక్టోరియా, కిర్తిశేషులైన విక్టోరియా గలించిన వాక్ మార్క్స్, హర్ వాక్ బాగ్, జర్మనీ యువరాజు, లైన్ ఆర్మీలో ఇంగ్లెండ్, వాక్ బిర్మిన్, ఎమ్ డెక్ ప్రూయిజర్ కెప్టెన్ వాక్ ముల్లర్ అట్లాంటిక్ మహాముద్రము

శర్. ఎడ్వర్డు క్రే, హోసర్ లా, విక్టోరియా చక్రాలు, లూయిజీ బార్న్, కీర్తిశేషులైన రాబర్టు ప్రభువు, హెడ్ కార్టు రాజమరుగు, కీర్తిశేషులైన శర్ శుబ్లిక్ వుడ్లు, మేజరు జవరం వల్లూరి, యుద్ధకార్యాలయమునందు కేవలం ప్రభువు

రాబర్టు ప్రభువుతో సంప్రతించుట, యుద్ధాంగమున మాన్యు సమీపమున జర్మను సైనికులకును బ్రిటిషు యోధులకును పాపాపాపాయుధము

ఫ్రెంచివైస్రము రెల్లియములో దిగుట, మిత్ర మండలి గుర్తువుదేశము జర్మనుఫిరంగులకు ఒట్టుట

యుద్ధవాహనం, అబాన్సు యుద్ధవాహనలోని కి, ఏ ఇంచి ఫిరంగులు వెల్తువుకు యుద్ధవాహనలోని కిర ఘ్నులు, డెడ్వూటు యుద్ధవాహన - అందలి బూర్నిడ్, యుద్ధపుటోడలలో నవర్చుచున్న వెల్తుఫిరంగులు, వాటి వేగము, గుండ్లను, దిగిడిలోతు.

నీల్స్ లోమునిగియన్న జలాంతగ్రామి, జలాంత గ్రామిలో ఫిరంగు లవర్చుచేసినవెల్తు, వైకి వీరంగిని త్రిప్పట, వైకి ఫిరంగిలో మందును గూర్చుట, కాల్యుటకు సిద్ధమగుట

జర్మను ద్వీపకవిహాసములు—జర్మను ఏకపక్ష విహాసములు, ఆంగ్ల ఆకాశయానములు, గాలి గుమ్ములుములు, జర్మను వైస్సీలు, ఫ్రెంచి ఆకాశయా నములు, వీన్స్ అఫ్ వేన్సు యువరాజు, మేరీ రాజ మారి, జవరం మిత్ర, జవరం అలెక్సీ, జవరం రాలి స్పెన్, డార్లీ వెల్సులో మిత్రమండలి వాకాధ్యక్షుడు

ఫ్రెంచివారి 75 మిల్లిగ్రాము ఫిరంగిలో గుం ధ్రమగురి సిద్ధముచేయుట, ఏక యుద్ధములో యీ ఫిరంగి ఒక జర్మనుఫిరంగిని అశ్వములకు సైనికులను ధ్వంసముచేయుట, 42 వెంటిమిటర్ క్రమ హానిజ ర్ ఫిరంగిని రైలుమీద పంపుట, ఈ ఫిరంగిని నికులు ప్రయోగించుట, వై ఫిరంగినుండి ప్రయోగించబడిన గుండ్లు

రుష్యుల వ్యవహారవిధి, రుష్యుల వైస్సీ వేవాధ్యక్షుడు, జవరం రెస్పెక్టాంట్, కీర్తిశేషులైన జవరం పాంపికో, రుష్యు విదేశాంగమంత్రి,

113

188

96

84

68

62

60

52

52

120

124

132

144

152

156

168

172

180

యవ్యను యుద్ధవాహనమౌతి, మాంటిగ్రోరాజు, పేజీపక్క 196

ప్రకృతి ఆస్తియో యవరాజు

ప్రెంచిపతిని తెదలగొట్టి జర్మనులైనవడు నిశ్చయము, ఒక పదకవితీరిలో ప్రెంచివాడు దాగి యుండి జర్మనులను పొదుచుట, జర్మను రాజును దోక ప్రెంచి సంపాదమును వధించుట, మాంటిగ్రో ఆస్తిరా తురావీయచ్చు ఆస్తియైనవలు చంపుట, ఇట్టి పాంతకులను చాలమంది ఖయదీలుగా చేయుట

ఇంకాను, జర్మని, ఫ్రాన్సు పరిపాద్దులు

జనరల్ వాన్ క్లెక్కు, కీర్తి మూర్తులు వాన్ హిందెన్ బర్గు, లక్సెంబర్గు ప్రెస్టిజీ, హాలెండురాజీ, జపానుచక్రవర్తి, జపానుయుద్ధమౌతి, హాలెండురాజీ గారి కర్త, 42వ సిక్కుపటాలపు సురేచారు మేజరు

అడ్మిరల్ పర్ జాక్ కెల్లిగ్, అడ్మిరల్ బార్డు ఫిషర్, కేర్ అడ్మిరల్ మాడెక్, కేర్ అడ్మిరల్ మూర్, అడ్మిరల్ పర్ హెన్రీ బాక్స్టన్, కమండోర్ కైరవిల్, కేర్ అడ్మిరల్ రియాటి, కమండోర్ క్లెన్

సూర్యాలు రణధూమికి నడచుట, క్షత్రీయును సూర్యుల ధ్యమ, జర్మనులను సూర్యాలు పొదుచుట, సూర్యాలు జర్మనులను బంపుటకై బయలుదేరుట, క్షత్రీలలో జర్మనులను గొంతులు కోయుట

దెంగాలు బాంబులు జర్మనులపైకి ఉరుకుట, జర్మనుకందకములను దెంగాలు బాంబులు పట్టుకొనబోవుట, కందకములో జర్మనులను తుపాకులతో బాదుట, కందకములోని క్రొతువులను బంపి బాగా నాచుట

తుర్క్కి యుద్ధాంగమౌతి, తుర్క్కి సర్వసేవాధిపతి, పదభ్రష్టమయిన ఈశిప్తు పాలకుడు, ప్రస్తుత ఈశిప్తు పాలకుడు, ఈశిప్తు పరిపాద్దులో వికసిగు పంతులపటాలము తురుప్పుల నోడించుట, ఒక హైందవుడు క్రొతువును లాట్టిపట్టినో బంపిచేయుట

దార్జి నెల్సు బలపంధియ్యమును మిక్రమందలి వారి యుద్ధవాహన బంధించుట, దార్జి నెల్సులో యుద్ధము చేయుచున్న ఒక ద్రెడ్నాటు ఉందలి ఖాగములపవరము, కీన్స్ ఎలిజెక్టుయద్ధ వాచమండి ఫిరంగులు క్రొతువాచమిద గాల్చుట, దార్జి నెల్సు

198

204

..

206

212

214

218

లో రిటిమహర్ యుద్ధవాచమండి గాల్చిన 12 ఇంది ఫిరంగిగుండ్లు సుర్క్కి వాచమిదపడుట, హాల్లేను ప్రభువు, లాయిహోక్స్టర్, గ్లావ్స్టక్ ప్రభువు, బాకోరవ్యంతు మహిమవాచకుడు, లూపిటానిహ, పద మైలులనుండి హోవులను కాపాడువిధము

228

యవ్యచక్రవర్తి యవరాజు, యవ్యచక్రవర్తిని, యోధసేనాధారికి యవ్యచక్రవర్తిని, యోధసేనాధారికి యవ్య రాజోమూర్, యుద్ధమునకు వెళ్లుచున్న యవ్యను నైపులు, యవ్యనునైపుకోద్యోగులకు పెరి ఫోమలో పందేములుపంపుట, కోమల్కులు గుత్తము లమిదనించుటచే విష్ణుబావదీప్రవాహమును చాటుట

250

ఎమ్మెవ్ బ్రాయిలర్ తిరిగినతావులు చేరినవ నులు, సిక్కి బ్రాయిలర్లు ఎమ్మెనును తరిమికాల్చి మంచుట, ఏమ్మెను తిగులబడుచుండగా లోపెక్కి చాచి కులు తిప్పించుకొనుట, సిక్కి యుద్ధవాచ మండి ఎమ్మె నుమిద ఫిరంగులు ప్రయోగించుట

258

నైపుడు కెప్ట్రాలయమునకు గొంపోలడుట, బొమధ మెసంగుచుట, గాయపడిన నైపుడు రెడ్ క్రాస్ వారివలన మంచుగుండ తీసికొనిపోవుట, పదకవర్త తీసికొని పోవుట, పరిచర్యలు చేయు చున్న ఇంగ్లీషుదారులు, గాయపడిన నైపుడుచేరిని రాజుగారు పరీక్షించుట, రాజుగారు కోగులగు హైందవనైపుల కులము వరయుట, జర్మనుఖయ దీలు వైద్యకాలలో రాజపంతులను దర్శించుటకై వచ్చుట, శ్రీరాజదంపతులు విడిదికి వెళ్లుట, ఇంబాయి రేడి హార్డింజి ఆమపల్లిలో పదకలున్న భాగము, ఒక రెడ్ క్రాస్ వాయి సహాయము, రెడ్ క్రాస్ వైద్యాలయముమీద జర్మనులొక ఫిరంగివివేయుట

260

ఇటలీరాజు, ఇటలీరాజీ, ఆబ్రుజ్జప్రభువు అడ్మిరల్, కోమను క్యాథలిక్కులతాధ్యక్షుడగు పోపు, ఓస్ట్రప్రభువు ఇటలీసేనానాయకుడు, జనోవా ప్రభువు అడ్మిరల్, అడ్మిరల్ వియేలి ఇటలీయుద్ధ వాణాశాఖాధ్యక్షుడు, జనరల్ కడేవ ఇటలీ సర్వ సేవాధిపతి, సిగర్ పాలర్డ ఇటలీయుద్ధమౌతి, ఎం. గ్రెయోలిట్టి ఇటలీ విదేశాంగమౌతి

276

వ్యాయములతో ప్రకటించిన చిత్రపటముల వివరణము

ప్రెంచిపై నికులు యుద్ధమున కేనుకపురు సంపాదవిశ్వాగము	118	జర్మని ముఖ్యమౌతి	...	127	
జర్మనులు తిగులపెట్టిన రిమ్మిజేవాగారము	...	115	జర్మను ముఖ్యసేనానాయకుడు	...	128
జర్మనులు ప్రెంచివారిచేత బలవంతముగా మాటలు మోయుచుట	117	జర్మనిధూగోళము	...	130	
ప్రెంచిపై నికులు సంపాదమునవలె యుద్ధమునకు పోవుట	119	రిటిమహర్మాజ్య సైన్యము, రిటిమ యుద్ధసౌక	...	138	
జర్మనులు తిగులపెట్టిన దివాంటుపట్టణములోని రేవాగారము	120	ఆస్ట్రీయనులు సర్వయనులు మెట్టాయుద్ధములో పోడినవిధము	...	138	
తెల్లియములో లూక్మాండు రాజకీసిధిజర్మనులు తిగులపెట్టుట	122	ఆస్ట్రీయాచక్రవర్తి ఫ్రాన్సుతో నెఫ్	...	142	
జర్మనులు తిగులపెట్టిన లూ కెయిను	148	
లూ కెయినుపురవాసులను దొడ్డికితోలుట	...	124	ఆస్ట్రీయా యవరాజు, ఆస్ట్రీయా యవరాజ్జ	...	148
జర్మను చక్రవర్తిసోదరుడు స్రెమ్స్ హెన్రీ	...	126	ఆస్ట్రీయా యవరాజు యవరాజ్జ మోటారుబండిలోపోవుట	...	145
			యవరాజు యవరాజ్జని చంపిన సర్వయాయవవని పట్టుకొనుట	...	148

లిక్కెరు...	148	కోసక్కపై నివసించు...	212
మోకాటిలములు...	156	అక్కాకోహులైన కోసక్క పై నివసించు...	213
హైలాండును నైవికుడి మాస్కోనింగుని ప్రయోగించుట...	159	సిక్కులాండును నైవికుడు జర్మనుని బల్లెములో పోడుచుట...	214
మాన్యుకు బహిర్భాగమున (లిటిషు, ఫ్రెంచి జర్మను అశ్వసేన తగుర్కొనుట)...	160	భారతీయనైవికునికి హైలాండు నైవికులకు మిశ్రిత్యము...	215
బ్లాక్ పార్ట్ నైవికులు జర్మనులకు పోరతోలుట...	161	కుపాకీయంచే ఇండియనులు చేర్చిన కందకము...	216
ఫ్రెంచి జర్మనువిమానముల అకాశయుద్ధము...	162	విల్లులచే జర్మను కందకములో దుముడుట...	217
మోటారు ట్రేకిలు వెక్కి (ఫ్రెంచియుద్ధకీటులు పోరుపలుపుట)...	164	అంట్వెర్పుపట్టణము...	218
ఉత్తరసముద్రము...	165	మాన్ మాకు గుడ్ బోయ్ యుద్ధవాణు లగులగుట...	219
న్యూజిలాండు క్రూయిజు...	166	జర్మను యుద్ధవాణు ఫాల్కులాండులో మునిగిపోవు...	220
జలాంతిగ్గామి కిబరము...	178	సింగ్లాకోటను ముట్టడించుచున్న జపానునైవికులు...	221
విమానములు మాగ్నాన్వేషణమునుజేయుట...	177	లిటిషునైవికులు కందకములలో భయదీలను బట్టుకొనుట...	222
విమానములు గాలియోధ...	178	గాయపడిన నైవికుని హైలండును కిరమునకు కొనిపోవుట...	223
లిటిషునైవికులకు పోరాడము...	179	రిమ్ముపట్టణమునందలి భవనము జర్మనుల కావాలియగుట...	224
ఫ్రెంచి నైమానికులు విమానములనుండి బాణములను వదలుట...	181	జర్మనులు పట్టుకొన్న ఫిరంగుల నింగ్లీషువారు వదిలించబోవుట...	225
పర్వతారాజు, పర్వతాయుధరాజు...	182	గలిషియాలో క్రేకునైవికు లొకరికొకరు వణుకుకొన జూచుట...	226
పర్వతానైవికుడు అధికారికి తేలి వండించుట...	183	లిల్లికోట...	227
అస్ట్రీయనులు పర్వతములు బల్లెములలో పోడుచుకొనుట...	184	కందకములనుండి ఇంటికి తిరముకు వ్రాయుట...	228
లిజానగరము మార్గశాసన...	185	ఒక డ్రైవిషునైవికుడు జర్మను కందకములో చేసిన వధ...	229
లిజాకోటలు...	186	మద్యదరాసముద్ర ప్రాంతిచేరము...	230
జారల్ లీమెన్...	187	జర్మను జలాంతిగ్గామ ముంచిన కాకతో బాటుమునిగిపోక ప్రతి...	231
పొవురములు...	188	యున్న నావికులనై తప్పితిను బాంటులను చేయుట...	232
జర్మను అశ్వనైవికులు తెల్లియములో ప్రవేశించుట...	190	ఒక జర్మనువిమానము లిటిషువాననై బాంటులను చేయుట...	233
తెల్లియము అశ్వనైవికులు జర్మనుల వెదుర్కొనుటకయి వనుట...	191	కియోచార్వీషములు...	234
ఫ్రెంచి జర్మను సరిహద్దులు...	192	అఫ్రికాభూగోళము...	235
ఫ్రెంచివారు జర్మనులను బల్లెములలో పోడుచుట...	193	కోటలు...	236
ఫ్రెంచివిమానములు క్రేకువులములను వెలుపుట...	194	కందకములో ముసగా కుపాకులకు తేలుట, ఒక కందకము నుండి యింకొక కందకమునకు మార్గములు...	237
వాడ్మనువడిలో కరణుకొచ్చిన జర్మను వ్యాపారవాణు...	195	కందకములో పిల్లగోడలు మెదలకునది...	238
గనులు, మైనుల వద్ద రాలు...	196	గ్రెవాడులు...	239
అస్ట్రీయను గుత్తువుచేయును భవ్యముచేసిన కోసక్క అశ్వ నైవికులు...	197	గుండ్లపైలి ముక్కలగుట...	240
నామానుకోట...	198	గుండ్లవాన గురిపించు యంత్రము...	241
అంగ్లనైవికులను ఫ్రెంచివా రాహ్వనించుట...	199	రవ్యభూగోళము...	242
టర్క్ (సిగ్) నైవికులకు (ఫ్రెంచిగ్గూడు బాహ్వనించుట)...	200	ఇటలీభూగోళము...	243
మాన్యుకు వెల్లుయన్న నైవికులదప్పిని (ఫ్రెంచిగ్రామములుతీర్చుట)...	201	లిటిషు నైవ్యోద్యోగ చిహ్నములు...	244
ఇంగ్లీషు మోటారునైక్లీటులు...	202	నూయజాంలువకు గాపాడుచున్న మిత్రముడలి నైవికుడు...	245
అంగ్లనైవికులపాకి గురియై నేలమీదకూలిన విమానము...	203	ఇటలీ చేకపటము...	246
ఫ్రాన్సు పటము...	204	దెబ్బలులినిన నైవికుని యగ్ర కులనైవికుడు వెత్తుట...	247
అనువర్తములబాలునితో జర్మనువిమానికుడు నేలగులుట...	205	లేవనెత్తుకొని పోవుట...	248
అశ్వసేనఫిరంగులను బట్టుకొనుట...	206	మాన్ వధ్యమున ఒక పిల్ల త్రాగుటకు నీరు పోయుట...	249
క్రీస్తుచేలవిజయమునకై ఇతర ఇంగ్లీషునైవికు లభివండించుట...	207	తూర్పు అఫ్రికాయుద్ధములో సిగ్వాహాకులు...	250
మాన్ మెదలు ఎకవరుకు వెల్లుయన్న కేతన్నులు...	208	వైద్యశాలలో చికిత్సలన వయచగుట...	251
ఏకవదిని దాటుచున్న నైవ్యమునై జర్మనులు కాల్చుట...	209	లిటిషునైవికుని హైలండు నైవికుడు మోసికొని పోవుట...	252
తప్పితిను కర్మాగారమునైన వైమానికులు బాంటులు చేయుట...	210	రెడ్ క్రాస్ దాయి మరియొ క్రేకునైవికులు...	253
యుద్ధతప్పిలును వాననై బాంటులను చేయుట తెగుచుట...	211	వైద్యశాలలోనికి గొంపోవుట...	254
బాంటులను తప్పిలునునుండి చేయు మారినపద్ధతి...	212	బోవధమిచ్చి వయముజేయుట...	255
విమానము - అందలి ఫిరంగి...	213	అస్ట్రీయా చేకపు పటము...	256
టార్పుకోమర, టార్పుకో, టార్పుకో నేలమీద పడుచిధము...	214	బాల్కనురాష్ట్రములు...	257
	215	తూర్పు యుద్ధరంగమును వెలుపు పటము...	258

ప్రస్తావన

శ్లో. ఓమ్ నమః ప్రజాపతాయ శుద్ధజ్ఞానైకమూర్తయే । నిర్మలాయ ప్రశాంతాయ దక్షిణామూర్తయే నమః ।

చంద్రనానాబాదిని సంవత్సరాదిసంచిక ప్రచురించుట యాచార మైనది. సంవత్సర మారంభమైన నాలుగు మాసములు గడచినవి. ఆ ఆస సంవత్సరాది సంచికను ప్రచురించుటయం దాలస్య మైనది. కారణ మనర్థపరంపరలకు మూల మైన మహాసంగ్రామము. ఆనందనామసంవత్సరాంతము భయంకరము. గతసంవత్సర ఫలములందు యుద్ధము ప్రముఖము. మహాసంగ్రామము విప్లవమయము, లోకవ్యాప్తము, అద్భుత పూర్వకము, ధర్మసంస్థాపనానుకూలము. ఆనందవత్సరాంతమునం దీ ఘోరసంగ్రామ మజ్జితము. ఏడాదిని లోకమునకు రానున్న విపత్సరంపరలు దురవగాహములు. మూడు మాసములు ముగిసినవి. నాల్గవ మాసమునందు యుద్ధము దావరించినది; బడబానలమువలె లోకము నావరించినది. సంక్షోభ మంకురించినది. విప్లవ మేర్పడినది. విపత్సరంపరలు మూడినవి. దండధరుడు విలాసార్థమై విహరించుట కుపక్రమించెను. కాలున కొక యేడు నిండినది. ఆనందవత్సర మంతము నొందినది. రాక్షస సంవత్సర మారంభ మైనది. సంగ్రామదావానలము వ్యాపించినది; సకలరాజ్యములను చుట్టుకొనినది; లోకసంహారమున కుపక్రమించినది. ఆ యుపక్రమణము రాక్షసనామ సంవత్సరము నందు గోచరము.

చక్రమాస సంవత్సర ఫలము

రాక్షసనామ సంవత్సరమునకు రాజు కుజుడు; దానికి ఫలము రాజులకు యుద్ధములు, లోకదహనము; మంత్రి కుజుడు; ఫలము యుద్ధములు, మందవృత్తి, లోకదహనము; సేనాధిపతి కుజుడు; ఫలము ఘోరసంగ్రామము, ప్రజాదుఃఖము; గ్రామపాలకుడు కుజుడు; ఫలము గ్రామములం దగ్నిభయము, తుదబాధ, శత్రువృత్తి, సంజాల మైన పీడ; దండనాయకుడు కుజుడు; ఫల మగ్నిభయము, రోగపీడ; మేఘాధిపతి కుజుడు; ఫలము మహావాయువు, స్వల్పవృత్తి (మతాంతరమున చంద్రుడు; ఫలము మంచివానలు, పాడిపంటలు) సన్యాధిపతి

శుక్రుడు; ఫలము జలభాన్యసమృద్ధి, తెల్లభూముల పంటలు; వీరసాధిపతి శుక్రుడు; ఫలము కర్పూరాగురుగంధములు వృద్ధి, బంగారు ముత్యములు బట్టలు వృద్ధి; పురోహితుడు శుక్రుడు; ఫలము క్షేమారోగ్యములు; పరీక్షకుడు శుక్రుడు; ఫలము పాడిపంటలు; భాన్యాధిపతి బుధుడు; ఫలము మధ్యమవృత్తి, మందసస్యములు, రాజులకు పీడ; అర్థాధిపుడు చంద్రుడు; ఫలము సువృత్తి, అభివృద్ధి; దైవజ్ఞుడు చంద్రుడు; ఫలము మంచివానలు, మంచి పంటలు; రసాధిపతి శుక్రుడు; ఫలము శూన్యార్థము, నూనె పంటలకు హాని; గణకుడు శని; ఫలము గణకులకు మాంద్యము, నూనెవస్తువుల పంటలు; పశునాయకుడు గోపాలకృష్ణుడు; ఫలము పశువృద్ధి, సుఖిత్వము.

రాక్షసనామసంవత్సరమునందు కుజుని బలము ప్రబలుటవలన సంగ్రామాది విప్లవంబులు కలుగు నని చైత్యాలన నిర్ణయము. వర్తమాన సంగ్రామస్థితి యా నిర్ణయంబుల కనుకూలంబుగ నున్నది.

సంవత్సరాది సంచిక

ఆనందనామ సంవత్సరమునం దారంభమైన మహాసంగ్రామము రాక్షసనామ సంవత్సరమునందు బలతరమైనది. సంగ్రామమువలన సకలవిషయములందును స్థితిగతులు మారినవి. యూరపు రాజ్యములు యుద్ధమునందు మునిగినవి. పరిశ్రమలు చెడినవి. వ్యాపారము తగ్గినది. సంపదలు లేజీగినవి. యంత్రాలయములు యుద్ధసామగ్రిలను సిద్ధము చేయుటకై వినియోగింపబడినవి. పొగయోడలు యుద్ధసన్నాహములకై యుపయోగింపబడినవి. పాశ్చాత్యపరిశ్రమలపై నాధారపడియున్న హిందూదేశపు వ్యాపారపరిశ్రమలకు పనిపాటులకు భంగము కలిగినది. నియతకార్యములందు వ్యత్యాస మేర్పడినది. సంవత్సరాదిసంచికను నియతరీతిని ప్రచురించుట యసాధ్య మైనది. విదేశములనుండి మార్గశీర్ష మాసమునందు చేరవలసిన కాగితములు యంత్రాద్యుపకరణములు చైత్రమాసమునందు

చేరినవి. చేరిన తరువాత నింత పెద్ద పుస్తకమును— అనేక దేశపటములను, యుద్ధపటములను, మహాజనుల పటములను, వ్యాసములను చేర్చి—ప్రచురించుట యందుఁ గల ప్రయాసము విచారకీలురకు విదితము.

ఆలవ సంవత్సరాదిసంచికను ప్రచురించుట యందు కలిగిన కాలాతీతమునకు యుద్ధముతోఁబాటు దినపత్రిక కూడ కొంతనకకు తోడ్పడినది. అచ్చు యంత్రములు దినపత్రిక పనితో నిండినవి. సంగ్రా మమువలన సంచికయందు నూతనపద్ధతి నవలంబించుట కూడ నవసరమైనది. ఈ సంచికయందు గతసంచిక లందువలె కేవలము మహాజనుల వ్యాసములేకాక లోక దృష్టి నాకర్షించు యుద్ధచరిత్రము యుద్ధమునకు సంబంధించిన విశేషాంశములు కూడ ప్రకటింపబడి నవి. తెలుఁగు భాషయందు యూరపురాజ్యముల పట ములను యుద్ధపటములను సిద్ధము చేయుటయందుఁ గల సాధక బాధకములను వ్యయప్రయాసములను పాతక మహాశయలు నిర్ధారణ చేయనోపుదురు. సంచికయొక్క ప్రతులను 10,000 ముద్రించుటయందుఁ గల ప్రయాస మును కూడ కార్యజ్ఞులు గ్రహింపఁ గలరు. పై కారణ ములచే సంవత్సరాదిసంచికను ప్రకటించుటయం దేర్పడిన యాలస్యమును చందాదారులు మన్నించెదరుగాక!

దినపత్రిక

ఆనందసంవత్సరారంభమునం దాంధ్రపత్రిక దినపత్రికగ నెలువడినది. దినపత్రికను నిర్వహించుట యందుఁ గల సాధక బాధకము లాంధ్రమహాజనులకు విదితములు. దేశబాంధవుల సహాయపోషణములవల నను భగవదనుగ్రహమువలనను నైవికపత్రికానిర్వహణమునం దొక యేడు గడచినది. ఆ కాలమునం దాంధ్ర పత్రిక యథాశక్తిని దేశసేవ చేయుటకై పాటుపడినది. ఆ పరిశ్రమయందలి గుణదోషములను నిర్ణయించుటకు పత్రికాపాతకులె యున్నారు. నూతనప్రయత్నములు సామాన్యముగ లోపభూయిష్టములు. ఆంధ్రప్రపంచ మునకు దినపత్రికాప్రచురణము నూతనము. పత్రికా నిర్వాహకులకు, పాతకవర్గమునకు, లేఖకులకు, పోషకులకు, చందాదారులకు తెలుఁగు దినపత్రిక నూతనము. నూతనప్రయత్నములం దుండు లోపములు సహజముగ నాంధ్రదినపత్రికయందును కలిగియుం

డును. కాని యాంధ్రప్రపంచమునం దుదయించిన గాఢమగు దేశభిమానభాషాభిమానములును మహా సంగ్రామమును పత్రికాభ్యుదయమునకై తోడ్పడినవి. పత్రికాభ్యుదయమునకై తోడ్పడిన దేశబాంధవులకు పత్రికానిర్వాహకులు కృతజ్ఞులు. దేశబాంధవుల సహాయపోషణములవలన పత్రికోపయోగమును వ్యాపింపజేయుట కవకాశము గలదు.

దేశభాషలందు దినపత్రికను ప్రచురించుటకు వ్యయప్రయాసములు మెండు. తంత్రీవాన్తలకై సంవత్సరమునకు 12,000 రూపాయలను చెల్లించవలెను. కాగితములకు ముద్రణమునకు పనివాండ్రకు నిర్వాహకులకు సంపాదకులకు విశేషమైన ద్రవ్య మవసరము. ద్రవ్య మున్నను, నిర్వహణభారము దురారాధ్యము. దేశభాషాపత్రికానిర్వాహకులపట్ల పాలకపాలితులకు గౌరవము లేకున్నవ, అధికార మధికము. నిర్వహణ భారము క్రమక్రమముగ తగ్గి పత్రిక నిర్విఘ్నముగ ప్రచురిత మగుచు నత్యంతమైన ప్రతిభతో దేశసేవ చేయు సామర్థ్యమును పొందునటులు సహకారు లగుటకు దేశబాంధవులు ప్రార్థితులు.

పరస్పరసంబంధము

పత్రికావ్యాపనమునకును సంవత్సరాదిసంచిక కును సన్నిహితసంబంధము గలదు. పత్రికాప్రచారము హెచ్చినకొలది లేఖకులు చందాదారులు వర్ధిలి సంచికను బాగుగ ప్రచురించి జనోపయోగకరముగ చేయుటకు వీలుండును. పత్రికాప్రచారము తగ్గినపుడు సంచికను ప్రచురించుటకు కూడ నవకాశములు తగ్గును. పాతకుల సంఖ్య హెచ్చినపుడు వ్యాసలేఖకులు గ్రాహకులు ప్రబలి సంచికకు స్వయంపోషణ మేర్పడి మంచి వ్యాసములు గలిగిన చక్కని సంచిక ప్రచురిత మగును. పత్రికకువలె సంచికకును దేశబాంధవుల సహాయ మత్యవసరము గాన, నుచితరీతిని రెంటిని సోపించి పెంచుటకు భాషాభిమానులు ప్రార్థితులు.

వ్యాసములు

ఆలవ సంచికయందు 15 వ్యాసములు ముద్రింపఁ బడినవి. అందు ప్రాచీనప్రతీచి, నిర్బంధనైవికసేవ, వ్యవసాయము, రజస్వలావినాహములు, దేశచరిత్ర-నవలలు, ఆంధ్రోద్యమతత్త్వము, మన గొప్ప దురవస్థ-దానిని

తోలంగిండు నూపాయము, వ్యవసాయము-య్యధము, పర పరిసంఘములు, యుద్ధము-హైందవులు, కష్టాఽక గానము, హోమోపతి మొదలగు విషయములకు సంబంధించిన వ్యాసములు గలవు. యుద్ధము, రాజభక్తి, గోపాలకృష్ణగోళాలె, భయము, సత్యము మొదలగు విషయములను వర్ణించు పద్యములు గలవు. ఈ యేడు యుద్ధవిషయములు నూతనంబు లగుటంజేసి యుద్ధము నకు సంబంధించిన వ్యాసము లెక్కువగ చేర్పబడినవి. వ్యాసములందలి గుణగుణములను పాకకమహాశయులు విరూపింప వర్ణింపబడినవి.

“వరోపామహాసంగ్రామచరిత్ర” అను వ్యాసము నందలి నాలుగు ప్రకరణములను వ్రాసిన ఎమ్. వేంకట రంగయ్యగారికి పత్రికాసర్వాహకులు కృతజ్ఞులు. వీరు చరిత్రయందు ఎమ్. ఏ. పరీక్ష నిచ్చి యుత్తీర్ణులై విజయనగరము మహారాజుగారి కళాశాలలో చరిత్రోపాధ్యాయపదవియందున్నారు. ఆ వ్యాసమునందు యుద్ధ కారణములు, యుద్ధమును చేయు రాజ్యముల బలాబలములు, వరోపా రాజ్యముల రాజనీతి మొదలగు విషయములు విపులముగ వివరింపబడినవి. ఆ నాలుగు గ్రంథముల తరువాత, పండితుడు మాసములందును జరిగిన యుద్ధవ్యూహములు యుద్ధములు సంక్షేపముగ వర్ణింపబడినవి. యుద్ధమునందు పయోగింపబడుచున్న కోటలు, కందకములు, ఫిరంగులు, గుండ్లు, విమానములు, జలాంతర్గామినులు, నీటిగనులు మొదలుగాఁగల విషయములు చిత్రపటముల సమేతము ప్రచురింపబడినవి. యుద్ధము చేయుచున్న ప్రాంతు, జర్మనీ, జెర్మియము, రుష్యా, ఇంగ్లాండు మొదలగు రాజ్యముల సంక్షేపచరిత్రములు పటములతో కూడ ముద్రింపబడినవి. ఆకాశయానములను గుఱించి ప్రత్యేకవ్యాసము ప్రచురిత మైనది.

చిత్రపటములు

గత సంచికలయందు హైందవప్రముఖుల యొక్కయు ఆంధ్రప్రముఖుల యొక్కయు చిత్రపటములు విశేషించి ముద్రింపబడినవి. ఇంక ముద్రింపబడిన చిత్రపటములు విశేషముగ నున్న వని తోచును. ఒకవేళ నున్నను నవి సౌలభ్యములు గావు. గతసంవత్సరమునందును వర్తమానసంవత్సరమునందును సకలజనుల నాకర్షించిన ముఖ్యవిషయము మహా

సంగ్రామము. ఆ సంగ్రామమునకు సంబంధించిన నూతనాంశము లనేకములు గలవు. అందు దేశముల స్థితిని తెలుపు దేశపటములు ముఖ్యములు. పడమటి యుద్ధరంగమును, హిందూదేశమును, యూరపుఖండమును, బ్రిటీషు జర్మను ప్రేంచి సామ్రాజ్యములను తెలుపు రంగుల దేశపటములు ముద్రింపబడినవి. ప్రాంతు, జర్మనీ, రుష్యా, తుర్కీ, ఇటలీ, ఆస్ట్రీయ, ఆఫ్రిక మొదలగు దేశముల పటములు, లీజు, నామూరు, ఆంట్వర్పు మొదలగు స్థలముల పటములు, తూర్పున పడమటఁ గల యుద్ధరంగముల పటములు మొదలైన వివిధపటములు చేర్పబడినవి. యూరపు చక్రవర్తుల, సేనాధ్యక్షుల, యోధుల, సైనికుల, యుద్ధరంగముల ప్రత్యేకమైన రంగుపటములు 160 గలవు. ఇవి గాక, యుద్ధమునకు సంబంధించి వర్ణనీరాతో ముద్రించిన పటములు 200 గలవు.

దేశభక్తులలో వర్ణగణ్యుడును, ప్రజానసంపన్నుడును, త్యాగశీలుడును, కీర్తిశేఖరుడును నైన గోపాలకృష్ణ గోకలె రంగుల పటము చేర్పబడినది.

వైన వివరించిన పటములతోఁ బాటాంధ్రమహాజనుల చిత్రపటములు కొన్ని ప్రచురింపబడినవి. శేషించిన పటములు నలసంచికయందు ప్రచురింపబడును.

ముఖపటము

ముఖపటము క్రొత్త రీతిని ముద్రింపబడినది. చిత్రకారుడు వంగదేశీయుడు గాన భావరూపవిలాసములు వంగీయసాంప్రదాయముల కనురూపముగ వర్ణింపబడినవి. గోపాలకృష్ణగోకలె స్థూల దేహమును విడిచినను, సూక్ష్మదేహముతో భరతవర్షాభ్యుదయమునకై తపంబాసరించుచున్నాడు. భారతమాత లైన ప్రియసంతతికి గోపాలకృష్ణగోకలె పవిత్రజీవితమును నిదర్శనముగ చూపుచు శ్రేయఃప్రాప్తికై పుష్పాంజలి సమర్పించుచు, బ్రిటీషు సామ్రాజ్య విజయమును భారతజాతీయాభ్యుదయాదివరప్రసాదములను దయచేయు మని సర్వేశ్వరు వారాధించుచున్నది.

లోకము త్రిగుణాత్మకము. సత్వరజస్తమోగుణములు సృష్టిస్థితిలయములకు కారణములు. తామసావృతమైన రాజసభావము వర్తమాన మహాసంగ్రామమునకు మూలము. విజయసాధనంబులైన సైనికులు,

యద్ధనాశలు, విమానములు, శత్రువులు, నిప్పు గుండ్లు, ముండ్లరేగలు, పార్శ్వములందు చిత్రితములు. ఆయ్యవి రాజసభావచిహ్నములు. అంగ హైందవపైని కుల సంయోగబలమువలనను రాజస సాధనసంపదల వలనను, బ్రహ్మ విజయపతాకము స్థూరస్థాపితము. రాజసభావము భౌతికసుఖసంకవలకు సాధనభూతంబైనను, సాత్త్వికభావమువలె ప్రశాంతంబై లోకకల్యాణంబునకు పరమసాధనంబు గాదు.

మహాసంగ్రామంబులకు నిలయంబైనను, భరత ఖండంబునందవతరించిన సత్త్వసంపన్నులు నిరపాయంబైన శాశ్వతసుఖంబునకు మార్గదర్శకులు. వ్యాస వశిష్టాదిమహర్షులు, శుకాదియోగీంద్రులు, బుద్ధదేవుడు, శంకరరామానుజాద్యాచార్యవర్కులు సాత్త్వికగుణసంపన్నులు. గోపాలకృష్ణగోకలె, మోహనదాసకరుణా సాంద్రగాంధులు సాత్త్వికవిజయవిశ్వాసులు. భారత జనని రాజసచిహ్నములచే పరివృత యయ్యెను, తన ముద్దుబిడ్డలకు దేశాభ్యయమూలములును, సాత్త్విక భావసంజాతములును, చిరవర్ధితములును నైన సారస్వత కళాద్యార్యసంపదలను సుమనః పూర్వకముగ నిచ్చి వారిని భావిభాగ్యోదయమునకై హెచ్చరించుచున్నది. భారత జనని పరిస్థితులు పానసంబులు, రమ్యంబులు, గంభీరంబులు, ప్రశాంతంబులు. పవిత్ర దేవాలయంబులు, ఉన్నతనగరంబులు, సుందరవనంబులు, నదీప్రవాహంబులు ప్రశాంతస్థితిద్యోతకంబులు. జాతీయాభ్యుదయమున కవసరమైన గుణములు, పరిశ్రమలు, కళలు, విజ్ఞానము పుష్పాంజలిరూపమునను రాజసచిహ్నములు పార్శ్వములందును వర్ణింపబడినవి. ఈయదారభావముల సాంద్రులు గ్రహించి యాంధ్రప్రపంచాభ్యుదయమునకును భరతవర్షాభ్యుదయమునకును పాటుపడుచు

గోపాలకృష్ణగోకలెవలె తమ జీవితములను దేశారాధనకై సమర్పించుచు భారతమాత మన్నవలకును సర్వేశ్వరుని దయకును పాత్రు లగుదురుగాత!

పందనములు

గతసంవత్సరంబులందువలె నీయేమను సంచిక కుపయోగకరములైన వ్యాసములను వ్రాసి సాహాయ్యము చేసిన దేశబాంధవుల కనేకపందనములు. ప్రచురణార్థమై చిత్రపటముల సంపిన మహాజనులకును, చందాదారులకును, పోషకులకును, నితరవిధముగ సహాయము చేసిన దేశబాంధవులకును పందనశతములు. కార్యాలయమునకు చేరిన వ్యాసములలోను పటములలోను కొన్ని యనివార్యములైన యాటంకములవలన ముద్రితములు కావండులకు పత్రికానిర్వాహకులు చింతిలుచు ప్రేషకుల మన్ననను వేడుచున్నారు. శేషించిన వ్యాసములును పటములును రాగల సంచికయందు ప్రచురించుట కేర్పాటు చేయబడును. పంపినవారు ముందీ విషయమును జ్ఞాపకము చేయుట యవసరము.

ఇన్ని పటములను ప్రశస్తమైన వ్యాసములను కలిగి మంచి కాగితములపై బాగుగ ముద్రితమైన యీ సంచిక ఆంధ్రప్రదేశ్ చందాదారుల కొక చూపుము నెలకే యియ్యబడుచున్నది. సంచికను ప్రచురించుట యందుగల వ్యయప్రయాసములను, లాభనష్టములను చందాదారులు గమనించెదరుగాత!

లోకసంక్షోభకరం బగు భీకరసంగ్రామముతో నారంభమైన రాక్షససంవత్సరము లోకచరిత్రమందు సుఖప్రదంబై కల్యాణకరంబై ప్రసిద్ధి పడయుటకును, సకలజనులును సుఖులై యుండుటకును దయామయుడైన సర్వేశ్వరుఁ డనుగ్రహించుగాత!

గతనంవత్సర వృత్తాంతములు

ప్రభుత్వము—జాతీయస్వాతంత్ర్యము

అరెంజి నామ సంవత్సరము శ్రీరంజనాచల సంవత్సరము. బైనను, లోకచరిత్రమునందు కాలాంతరమున శాశ్వతంబైన ప్రశస్తిని పడయగలదు. ఐరోపామహా సంగ్రామము ప్రస్తుతము దారుణం బైనను, కాలక్రమమున సామ్యము కాగలదు. పండ్లొమ్మిదవ శతాబ్దపు చరిత్రను పరిశీలించినవారలకిట్టి నిండు విశ్వాసము లేప్పుక జనించును. పదునెనిమిదవ శతాబ్ద మంతమందు యూరపురాజ్యములలో ప్రజాసభ్యత లేదు. న్యక్తిస్వాతంత్ర్యము ప్రాంచి పరివర్తనముతో పుట్టినది. అంతకు పూర్వము ప్రజాసామాన్యము మతశాస్త్రస్యమునకును, శుభాశిమానమునకును, ధనాధిస్త్వమునకును బలమును మందెను. ప్రాంచి పరివర్తనము, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములవలన ప్రజాసభ్యతను ముగ్ధముగ గ్రహించినది. రాజ్య విప్లవకారుడైన నపోలియను 1815-వ సం. నందు పరాజతుడైన పిదప, ప్రజాసభ్యతకు జాతీయస్వాతంత్ర్యము జరపవలెనని, పండ్లొమ్మిదవ శతాబ్దమున ప్రజాసభ్యత్వభావము జాతీయస్వాతంత్ర్యభావము వర్ధిల్లినది. 1832-వసం. నందు గ్రీసు, 1832-వ సం. నందు బెల్జియము, 1860-వ సం. నందు ఇటలీ, 1879-వసం. నందు బల్గేరియా, రుమేనియా, సర్వియా, మాంటేనీగ్రోలు స్వతంత్రరాజ్యములగు సంగీకరింపబడినది. పండ్లొమ్మిదవ శతాబ్దమునందు యూరపురాజ్యములలో ప్రజాసభ్యతపై పరివర్తనము లేవనెత్తబడినది. ఇరువదవ శతాబ్దము ప్రారంభమున దేశభ్యవలయమునకును ప్రజాసభ్యతమునకును ప్రజాసభ్యతయు జాతీయస్వాతంత్ర్యమును ముఖ్యసాధనము లని స్థిరపడినది.

స్వాతంత్ర్యము—జాతీయస్వాతంత్ర్యము

మానవ ప్రకృతియందు రెండు భావములు న్యక్తములు—స్వాతంత్ర్యము, పరకాంత్ర్యము. స్వాతంత్ర్యమువలన సంత్సృష్టిలుగక నిరంతరము కేదము కలుగుచున్నది. స్వాతంత్ర్యము నార్జియేణ మని ప్రధానముగాను, అన్యరీతియు శర్వానుకూలము, స్వాతంత్ర్యము స్వేచ్ఛితకూలము. పరకాంత్ర్యము

శర్వానుకూలము. వ్యవస్థలనువలె జాతులను గూడ నీ యుభయభావములు కర్మపరతాత్రులను చేయుచుండును. పరదేశములను సముద్రము స్వలాభమునకుఁ గాని పరుల లాభమునకుఁ గాని యేలుటకు వీలు గలదు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు సకలదేశములును క్రమక్రమముగ స్వాతంత్ర్యమును పడయుచున్నవి. 19-వ శతాబ్దమునం దారంభమైన ప్రజాసభ్యత్వభావమును జాతీయస్వాతంత్ర్యభావమును ఇరువదవ శతాబ్దమునందు స్థిరపడవలయును. రాజ్యవిప్లవకారుడైన నపోలియను 1815-వ సం. నందు సాయోగబలముచే పూర్ణముగ నోడింపబడెను. లోకమున కీ ముప్పు లేప్పినూ లేదు గలించినది. జాతీయవిప్లవకారుడైన విలియము కెంజరునకును నీ మరవస్థ 1915-వసం.నందు సంభవించుట వైవస్థియుము కావచ్చును. పండ్లొమ్మిదవ శతాబ్దమునందు స్థాపితమునైన ప్రజాసభ్యతయు జాతీయస్వాతంత్ర్యమును ఇరువదవ శతాబ్దమునందు స్థిరపడి విజృంభించుటపై బైవ మైరోపామహాసంగ్రామమును పాధికంబుగ ప్రకటించెను.

సామ్రాజ్యములు

ఇన్కూరేషన్ గ్రామమునందు ప్రసిద్ధ సామ్రాజ్యము చేరుటవలన సామ్రాజ్యాంతర్యాగము లన్నియు చేరి సామ్రాజ్యవిజయమునకై ధనమును ప్రాణములను నర్పించుచున్నది. భరతిఖండముకూడ నుచితరీతిని సంగ్రామమునందు పాల్గొన నారంభించినది. వివిధరంగములకు హిందూ దేశమునుండి 2,00,000 మంది పైనికులు పంపబడిరి. హైందవపైనికులు పారసీకము, ఈస్టు, ఆఫ్రికా, ఆర్జెంటిను, రుస్సియా, బ్రాజిల్ దేశములను ప్రోత్సహిస్తూఁజ్య పాఠశాలములను పోరాడుచు ప్రాణములను సమర్పించిన విధము పత్రికాపాఠకులకు విదితము. దర్వనుసింగు నేగి, ఖుదాదాదు, గంగాసింగు మొదలగు వీరులు తమ సాహసపరాక్రమములవలన విక్టోరియా పతకములను గడించిన యుదంతము పత్రికాపాఠకులకు తెలిసియున్నది. యుద్ధమునకు పోయిన బ్రిటీషు పైన్యములకు బదులు బ్రిటీషు దీప్వములనుండి పెరిటోరియలు పటాలము లిండియాకు పంపబడినవి.

యుద్ధరంగమునకు పంపబడిన పటాలముల వ్యయము నిండియాదేశము భరించునట్లు తీర్మానింపబడినది.

హైదరాబాదు రాజధాని

మహారాజులు, నవాబులు, శ్రీమంతులు, యుద్ధ నిధికి ద్రవ్యము నిచ్చిరి. మైసూరు మహారాజు 50 లక్షలు, నైజాము 60 లక్షలు యుద్ధనిధి కిచ్చిరి. అన్ని యుద్ధములందు యుద్ధమునందును రాజధాని నవి. లక్షల కొలది ధనము వసూలైనది. చెన్న రాష్ట్రమునందు వసూలైన ధనమును వ్యయము చేసి యుద్ధమునందు నిర్మించబడినది. సర్వవ్యాధియు తగు గాఢములగు పరిశోధనలగు ముఖ్యము నకు పంపిరి. ప్రజలు రాజధాని తత్పరులై సభలు చేసి ప్రభుభక్తిని వికసితంబిరి. హైదరాబాదు రాజధాని ప్రజలు—అందఱు నాశ్చర్యభరితులై సంతసించిరి. దేశమునందచ్చటచ్చట రాజద్రోహకార్యములు పొడ సూపుచున్నను, హైదరాబాదు నిశ్చలమైన రాజధాని యందు పాలకజాతికి గట్టి సన్మతము కలిగినది. రాజ నీతిగలు యుద్ధానంతరము హిందూదేశోపాలనము నందు సూతనశక మేర్పడవలయు నని నైఋత్యంబిరి. హైదరాబాదు రాజధాని శంకించిన సాక్షయాత్ముల ప్రలాప ములు కట్టబడినవి. యుద్ధమునందు శ్రీకృష్ణదేవరాయలకు హిందూదేశపు ప్రముఖత వెల్లడి మైనది.

కాకాబాదు

అన్ని నౌకాబలరక్షణమువలన హిందూదేశపు వర్తక వ్యాపారములు నిర్భయముగ సాగుచున్నవి. సెప్టెంబరు ఆక్టోబరు నెలలలో మాత్ర మెక్కువ భయము వలన హిందూమహాసముద్రమునందు వర్తక వ్యాపారముల కవరోధ మేర్పడినది. ఎక్కువ కియచానుండి తప్పించుకొనిన జర్మను యుద్ధనౌక. ఆ నౌక సెప్టెంబరు 22వ తేది రాత్రి 9-15 గంటలకు చెన్నపురిమీఁద నిష్క్రమింపఁగల వేసి కొంత నష్టము కలిగించెను. రెండు మాసములలో 22 స్త్రీమరులను ముంచినది. నవంబరు మాసారంభమునందు కోకొనలొకల చేరువ నెక్కువ తగులబెట్టబడిన తరువాత వర్తక వ్యాపారములు నిర్భయముగ సాగుచున్నవి.

ఒక్కయెక్కువ దురంతకార్యములవలన హిందూ

మహాసముద్రమునందు కలిగిన సంక్షోభము వర్తనా తీతము. హిందూదేశ వ్యాపారమున కాంగ్ల నౌకారక్షణమే శరణ్యముగ నున్నంతవఱకును నిట్టి నిస్సహాయ స్థితి యేర్పడుట సహజము. భరితేఖండమునందు తర తరములుగా నొకప్పుడు మహాదేశ నాశము గలుగుములు గలవు. నౌకాదళమును నిర్మించుటకు తగిన సాధనసంపదలు గలవు. ఆ సాధనములు నౌకాదళ నిర్మాణమునకై వినియోగింపబడినచో, ఆపత్సమయ మందు హైందవసైనికుల రీతిని, నౌకాసైనికులు కూడ బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంరక్షణమునకును భరితవర్ష సంరక్షణమునకును చావు కాగలరు.

వర్తకము, పరిశ్రమలు

వర్తక వ్యాపారములు నిర్భయముగ సాగుచున్న ను, యుద్ధమువలన వ్యాపారమునకు భంగము కలిగినది. దిగుమతి సరకులయొక్కయు నెగుమతి సరకుల యొక్కయు మొత్తము తగ్గినది. హిందూదేశమునండి జర్మని యాఫ్రికా దేశములకు 1913-14-వ సంవత్సరమునందు 42 కోట్ల రూపముల వెలుగునది యెగుమతులును, జర్మని యాఫ్రికాయలనుండి 9 కోట్ల రూపముల దిగుమతులును జరిగినవి. యుద్ధమువలన నా వ్యాపార మంతయు నిలిచిపోయినది. స్వదేశోపరిశ్రమ లుండియున్నచో, హిందూదేశమునకు సంగ్రామము మహాపరాజయై యుండును. సహజపదార్థములు నిర్మితపదార్థములై పరిశ్రమలు వృద్ధి చెంది దేశదాయము పెక్కురెట్లు హెచ్చియుండును. సాలములను దాహియించుకొను ప్రజలు మానవ్యముల నను నీ పని జరిగియుండలేదు. సంగ్రామమువలన దేశదాయము సంకుచితము కాగలదు. జపాను దేశము నకు యుద్ధమువలన నమితమైన లాభము కలుగుచున్నది. ప్రాచ్యదేశముల వ్యాపార మంతయు జపానియుల వశమైనది. జపాను దేశమునందు ధనలక్ష్మీ తారదవ మాకుచున్న దని వార్తలవలన తెలియుచున్నది. జపానీయులు తమ ప్రాత మందుసామానులను తుపాకులను ఖరీదులను 50 కోట్ల రూపములకు విక్రయించివచ్చును, కోట్ల రూపముల సామానుల ననుడినము పంపుచున్నట్లును తెలియుచున్నది. హిందూదేశాభ్యుదయమునకు కూడ పరిశ్రమోపాధ్యక్షములు

నాధిపతి మన ప్రజావాంఛలు గ్రహించి కార్యోత్తరము మునకు పూనినఁ గాని సంపద లభివృద్ధి చెంది ప్రజా సౌఖ్యము పొచ్చుదు.

యన్తము పరిసమాప్తి నొందిన తరువాత
హిందూదేశపరిపాలనమునందు నూతనయుగ మేర్పడి,
స్వపరిపాలనాదర్శమునకు పునాది యేర్పఱుపఁబడి,
ప్రజాస్వామ్యము పరిపూర్ణమైనదై ప్రజాసమైక్యము నుపా
సం చేర్చుచు నని గంపె దాత ప్రజలకుఁ గలదు. చిన్న
పాత్రులు స్వాధీన్యమును గలిగియున్నందున యన్తము
నకు మూలకారణ మని మంత్రిపుంగవుడు అన్వేషిం
గాను చెప్పియుండిరి. ఆ రాజ్యాంగసిద్ధాంతము నాంధ్ర
రాజ్యతంత్రము హిందూదేశపరిపాలనమున విస్తృ
యింపఁజేసి దేశీయుల కృతజ్ఞతను పడయుచునుగాలి!

॥ द्वाव्यासः ॥

బ్రిటీషు హిందూ దేశమునందు 1912-13-వ సం. నందు పురుషులకు కళాశాలలు 128, ఉన్నతపాఠశాలలు 1278, ప్రాథమికపాఠశాలలు 1,13,955 గలవై. అందు 32,931; 4,28,132; 44,28,531 మంది విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించుచున్నారు. స్త్రీలకు కళాశాలలు 10, ఉన్నతపాఠశాలలు 111, ప్రాథమికపాఠశాలలు 13,694 గలవై. అందు 318; 18,515; 8,32,962 మంది విద్యార్థినులు గలరు. మొత్తమున 71,49,669 మంది స్త్రీపురుషులు విద్య నభ్యసించుచున్నారు. విద్యాభ్యాసమునందు విద్యార్థులకు సంపూర్ణ విరాళము:—

రాష్ట్రాధ్యక్షాచార్యులు	రూ. 3,39,25,000
సాహిత్యకావ్యాచార్యులు	" 1,23,08,000
మ్యూజిక్ సింగింగ్ ప్రవక్తలు	" 33,28,000
విద్యార్థుల ఉత్తములు	" 2,40,52,000
ఇతరరాదాయము	" 1,65,96,000

9,02,09,000

యుక్తము సుప్రాప్తమగుటవలన దేశాదాయము
కంటె వ్యయము హెచ్చినది. దేశాదాయము రూ. 127,
54,95,000లు; వ్యయము రూ. 130,44,30,000లు;
కొలత రూ. 2,89,35,000 లు. ఆదాయమునుండి
విద్యకై 6 కోట్లను వైద్య సహాయమునకై 270

లక్షలును వ్యయము చేయబడినవి. సైన్యమునకై
రూ. 22,35,49,000 లును, ఇది గాఢ యింట్లందునను
పెనను సామానులు మొదలగువానికి రహస్యము 7 కోట్ల
రూపాయలను వ్యయము చేయబడినది. సైన్యమునకు
మొత్తమున 30 కోట్ల రూపాయలు సైన్యదళములకును
54 లక్షలు సామాన్యమునకును వ్యయముచేయబడినవి.

Handwritten text at the bottom of the page:

Handwritten signature or name.

యొక సమయమునకు వివాదాంగములు శాసన నిర్మాణసభలో చర్చింపఁబడకుండుట సమంజస మని రాజప్రతినిధి యభిప్రాయపడినందున, విశేషమైన శాసనము లామోదించఁబడలేదు. వానిలో అధికార విధజనశాసనము, ప్రావిన్సులు స్కూల్స్ కోడు చట్టము, మోటరు బడ్జెట్ చట్టము, సానిటరీ కాదుల యప్పు చట్టము, కార్మిక చట్టము, ఏరియేజుషన్ చట్టము దగియున్నవి. సురక్షితవాణిజ్య బెన్చిగారు సానిక స్వపరిపాలనమును గుఱించి యుపపాదించిన తీర్మానము లన్నియు నిరాకరింపఁబడినవి.

దేశభాషలయందు విద్య గణపుటను గుఱించి
 గౌరవనీయు లగు రామారాయణుగా రుపపాదించిన
 తీర్మానము నిరాకరింపఁ బడుట మిగుల సంతాపకరము.
 రామారాయణుగారు “మధ్యమచారిత్రాలందు విద్య
 దేశభాషలలోఁ గణపుటయును, నిర్వృంధముగ రెండవ
 భాషగ నాంగ్లభాషను గణపుటయును విద్యావ్యాపన
 మునుకును దేశభ్యుదయమునకును సాధనములు గాన,
 నా మార్గమును చాలకు లవలంబించుట శ్రేయస్కర”
 తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఇట్లే దీనినాధి
 పేశము మొదలగు దేశభక్తులకు సులభ మీ తీర్మాన
 మునందలి తత్త్వైక్యము బోధ్యము కాలేదు. ఎన్ని తరము
 లు గడచినను నెంత ద్రవ్యము న్యయము చేసినను నాంగ్ల
 భాష విద్యను ప్రబలముగా నున్నప్పుడు మిగిలిన భాషలు
 పుటకు సాధనముకాజాలదు. ఉన్నతపరీక్షలును తీర్ణ
 వైనవారు సయితము దినచర్య యంతయు దేశభాష
 యందే గడపుట నాంగ్లభాషను బాగుగ నుపయో
 గింపజాలకున్నారు. విద్యావారుల స్థితి యిటు లుండ,
 కేవల మాంగ్లాక్షరజ్ఞులైన పామరుల గతి యెటు
 లుండును? అట్లే దీనినిబట్టియును విద్యావారులు
 సాధ్యమని యు గీచిరాచినను, దేశభాషావ్యాపకపు గతి

యేమి కావలయును? వర్తమానకాలమునందు మధ్యమ పాతకాలలలో దేశభాషలందు విద్య గలవారగుట వింతగా తోచినను, కాలాంతరమున దేశభాషలందు విశ్వవిద్యాలయములు స్థాపితము లగుట కూడ సంభవము. విద్యనాభ్యాసమునకు దేశభాషల ముఖ్యసాధనము లని పాలక పాలితముల నమ్మనంతవఱకును దేశభాష్యదయము కలలోని వాస్తవము.

ఈ యేడు చేయబడిన శాసనములలో “ప్రజాక్షేమసంరక్షణశాసనము” యుద్ధసిద్ధివలన నవసరమైనను, కష్టములకు కారణము గావచ్చును. యుద్ధము త్వరలో ముగిసి యీ శాసనము పాలకులచే నుపసంహరింపబడుట శ్రేయస్కరము.

గత సంవత్సరేంద్రములందు హిందూ విశ్వవిద్యాలయ శాసనమును గురించి పాలకులకును విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహకులకును సంయోజము కుదురుట ప్రశంసాపాత్రము.

దేశభక్తగ్రగణ్యుడైన గోపాలకృష్ణ గోకలె యాకస్మికమరణము సేతు శీతనగ మధ్య వ్యాప్తమైన భరతవర్షము నెల్ల దుఃఖసాగరమునందు ముంచినది. హిందూదేశ సేవకసంఘము నందు గోకలె శాసనమును శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి లంకాకించుట సంశోషప్రదము. సర్వగుణసంపన్నుడైన మోహనదాస కరుణాసాంద్ర గాంధీగారి స్వదేశాగమన సమయమున భారతీయసాధకులు గాంధీదండతులకు హృదయపూర్వకమైన స్వాగతము నొసంగిరి. ఆ మహాపురుషుడు హిందూదేశ సేవక సంఘమునందు చేరుటవలన దేశమునకు గొప్ప ప్రయోజన మేర్పడనున్న దని విశ్వసంపాదుచున్నది.

జాతీయోద్యమములు

ఇరువది తొమ్మిదవ జాతీయ మహాసభ సుప్రసిద్ధన్యాయవాదులైన భూపేంద్రనాథబాసుగారి యధ్యక్షతక్రింద జయప్రదముగ జరిగినది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు. ఉభయలక్షణసంఘములను ఏకీకరించుటకు సభ్యులు సుత్సాహపరివశులను చేసినది. అగ్రాసనాధిపతి యుపన్యాసములోని యీ క్రింది వాక్యములవలన స్వరాజ్యా

దర్శమే జాతీయసభాదర్శ మని వ్యక్త మగుచున్నది.

“హిందూదేశసంరాజము బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునందలి యితర రాజ్యచానులవలె గల బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంబునకు లైసెన్సువలె పాలనాధీని కలిగియుండుటయే జాతీయమహాభావ్యము.

“భవిష్యత్సందేశమున ప్రకటించుచు నమ్మదములోనికి ప్రవహించుచున్న యీ కహోదుల గానముతో వాకిష్టపుటలులు నిండుచున్నది. సోదాప్రతినిధులారా! నామము పూర్వమువలె మన దెందములను పరిశుద్ధముగ నుంచుకొందము. అప్పుడే యీ సందేశము ఫలప్రసవ మగును. మానవులు కల్పించుకొనిన స్వల్పభేదములను మఱచిపోవువము. మన నణఁకున కలిగి మెలఁగుదము. యాభిమానమును మహ్యజింకము. అపరాధపూర్వకముగ తెచ్చికెట్టినిన యభిప్రాయభేదములను మన్నింపవలెను. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము మనము నిర్మలహృదయముతో దేవుని దేశము నారాధించుచుండము. మన యభిప్రాయ మనకు నిద్రించుట నిధ్యము. ప్రపంచ మంతయు బ్రేక్షిం దయినను, మన సంకల్పము నెఱవేరకమానము.”

భూపేంద్రనాథబాసుగారి వాక్యములను మనసము చేయుచు భారతీయు లందఱు నేకభావబద్ధులై దేశారాధనపరాయణులై దేశమాత నారాధించుచు భగవత్ప్రసాదమును పడయుదురు గాత!

ఆధికారుల సానభూతి

నిరసనము నొనర్చుచున్నామని వాదించుచు గలము. ఉదాత్తభావసమన్వితులై శ్రీ పెంట్లందు ప్రభుగారు దేశభక్తములను సత్కరించుటకు గారు ప్రసంగించుచుండగా, సభారంగము నభివృద్ధిపరచుటకు నూతనవికాసమును కలిగించిరి. ప్రభుగారి కార్యనిర్వాహకసభ్యులు సర్ హేరార్థుల వ్యవహారమును దేశీయ మహాసభకు దయచేసి సానుభూతిని తెలిపిరి.

ఇరువదియొనిమిదవ సంఘసంస్కరణసభకు ఎన్.

శ్రీనివాసయ్యగారి రాహ్వనసభాధ్యక్షులు, మైసూరు యువరాజుగారు సభాధ్యక్షులు. శ్రీనివాసయ్యగారు గతవత్సరంబున సాంఘికుల కలవరంబులకు కారణంబైన రజస్వల వివాహ శాసనమును విపులముగ చర్చించి దాని యవశ్యమును స్థిరపఱచిరి. మైసూరు యువరాజుగారు సంస్కరణప్రియు లనుటకు వారి విదేశగమనమే నిదర్శనము. వారి భావగర్భితోపన్యాసము నందలి యీ క్రింది వాక్యములవలన వారికిగల సంస్కరణాభిమానము వ్యక్తము.

"అభివృద్ధిదేశము గాని క్షీణదేశము గాని పోయి నిలకడ క్లిగినది మనము ప్రార్థనము చేయుచున్నది. మనము ననుమరిచి దేవుడు మంచిమాడ్గముల జలంబింపవలయునో వారి కలంబింపవలెనని, క్రమక్రమముగ క్షీణదేశ నొంది తులన భారమునునుము."

యువరాజుగారి హిందూ దేశము సంఘాధిపతీ నులకు సంస్మరణీయము.

పరిశ్రమకంద

విరోపామహాసంగ్రామమువలన మన దేశము నందు పరిశ్రమలు లేని గొప్ప కొలత యాభాలగోపాలము విదితమైనది. విదేశములనుండి రావలసిన యన్ని వస్తువులు ప్రియమైనవి. ఎంత వెల పెట్టినను, కొన్ని వస్తువులు దొరకుట లేదు. ప్రతిదినమును కావలసిన కాకితములు, నిప్పు పుల్లలు, మందులు తగని ప్రియమైనవి. రంగుల వెల విచారితముగ పెరిగినది. చక్కెర ధర హెచ్చినది. గాజు సామానుల ధర పెరిగినది. బీజానుదేశపు పంట పండినది. పరిశ్రమలు స్థాపితములైనచో, మనదేశమునందు సులభముగ చేయదగిన వస్తువులను దాదాపుగానే తీసిమునుగిలదు. పరిశ్రమలు స్థాపితములగుటకు నా కేటగిరియను ప్రత్యసాధనమును రాష్ట్రము లని త్యాగరాయపెట్టిగారును మనమోహనరాంజీ గారును చేసిన హిందూ దేశమును పాలకులు గమనింపవలసియుండును. మన దేశమునందు పరిశ్రామికయంత్రాగారములుండియుండినచో, బ్రిటీషు సైన్యమునకు యుద్ధరంగములందు మందుగుండు సామానులకు కొలతయుండునా? ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము లేని దేశమునకు బలము కలుగుట సాధ్యముగాదు. ఆర్థికబలమునకు పరిశ్రమలు సాధనములు. బీజాను దేశమునందు పరిశ్రమలు స్థాపితములైనవి. పాలకులు పరిశ్రమల స్థాపనమునకు తోడ్పడియు ప్రజలు స్వదేశవస్తువులను పోషించియు హిందూ దేశమునందు పరిశ్రామికొన్నత్యమును స్థాపింపవలయు నని సభాధ్యక్షులు చేసిన హిందూ దేశము నాచరణమునకు తెచ్చుట పాలక పాలితుల నియతధర్మము.

ఇతరసభలు

ఆస్తికమహాసభ బ్రహ్మజ్ఞానసభ మొదలగు వైవారాధనవిషయకసభలును గూడినవి. సకలసభల కార్యక్రమమును సంభాషణములను విమర్శించినవారలకు హైందవజాతీయనిగ్గాణమునకై రాజ్యాంగము

లందును మతసామ్యముకన్యవస్థలయందును పరిశ్రామిక విషయములందును సూత్ర భావములు దిద్దుబాట వనియు భావానుగుణ్యముగ ప్రజలును పాలకులను కార్యపరతంత్రులయిన గాని ప్రయోజనము కలుగ దనియు విశేషముగుచున్నది.

చెన్నరాష్ట్రము

ప్రజలు

చెన్నరాష్ట్ర విస్తీర్ణము 1,41,075 చదరపు మైళ్లు, జనసంఖ్య 4,14,02,000. ప్రజలు ద్రావిడ జాతీయులు. ముఖ్యభాషలు తమిళము, ఆంధ్రము, మలయాళము, కన్నడము. ప్రతి 1000 మంది జనులందును 407 మంది యతవమును, 377 మంది యాంధ్రమును, 74 మంది మలయాళమును, 37 మంది కన్నడమును 23 మంది హిందుస్థానిని వాడుదురు. వృత్తులలో ముఖ్యమైనది వ్యవసాయము, 100 కి 68 మందికి వ్యవసాయము జీవనాధారము. పంటలలో వరిపంట ముఖ్యము. నేతపరిశ్రమ పరిశ్రమలలో ముఖ్యము.

వ్యాపారము

సముద్రవ్యాపారము 1912-14-వ సంవత్సరము నందు రూ. 58,15,93,000 ల మొత్తమునకు జరిగినది. దిగుమతుల మొత్తము రూ. 16,97,76,951 ల; ఎగుమతుల మొత్తము రూ. 26,90,23,740 ల. ఎగుమతులలో నూనెగింజలు రూ 5,32,59,000 లవి, వస్త్రము రూ. 3,47,72,000 లవి, దూది రూ 3,08,96,000 లది.

విద్యావ్యాపకము

చెన్నరాష్ట్రమునందు గల 414 లక్షల ప్రజలలోను 31,30,000 మంది మాత్రమే వ్రాయును చదువునకు కల్గినారు. 1000 కి 138 మంది పురుషులందు 13 గు స్త్రీలును మాత్రమే యక్షరజ్ఞులు. 1000 కి 6 గు పురుషులందు 40 కి 1 గు స్త్రీలును అర్ధభాషాభిజ్ఞులు. 1913-14-వ సం. నందు పురుషులకు 29 శాస్త్రకళాశాలలు, 5 ప్రాచ్యకళాశాలలు, 3 వృత్తికళాశాలలు, 364 మధ్యమపాఠశాలలు, 26,018 ప్రథమపాఠశాలలును, స్త్రీలకు 2 శాస్త్రకళాశాలలు, 19 మధ్యమపాఠశాలలు, 1,443 ప్రథమపాఠశాలలును గలవు. పాలకపోషితవిద్యాలయములు గాక 720 ప్రజాపోషితవిద్యాలయములు గలవు. అందు ప్రథమపాఠశాల

భగవదనుగ్రహమువలన బ్రహ్మ శరీరాలకులకును హైందవప్రజలకును నీ యుదారసంకల్పంబులు హృదయస్థంబు లగుంగాత!

సంకల్పములు

సంఘసంస్కారములకు తాత్పర్యసాధనములును ఎవ్వరైనా చెప్పగలరు, సభాధ్యక్షులను మహాదేవశాస్త్రి గారు. చెంగయ్యగారు రజస్వలావివాహములను చెప్పగలరు. తానాసహాయము ధర్మసమృత మనియు నవసరమనియు స్థాపించినది. మహాదేవ శాస్త్రిగారు దేశభ్యుదయమునకు శాఖ్యవివాహములను కులసేవలును బోవలయు ననియు, సంఘము వర్ణాశ్రమధర్మములను ననుసరించి స్మారకము గావలయు ననియు, ఇతరవర్ణముల వారి నుద్ధరించి బ్రాహ్మణులను చేసి దేశమునకు దాతలు నొక్క బ్రాహ్మణవర్ణము మాత్రమే యుడునట్లు చేయుట సమంజస మనియు వాదించిరి.

ఇతరవర్ణము

పండిత సుందరయ్యగారు యాధిపత్యముక్రింద సనాతనధర్మరక్షణసభయుం గూడినది. పరిశ్రామిక సభకు నెమలి పట్టాభిరామా రావుగారు రగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. దేశభ్యుదయమునకును పరిశ్రామిక కాభ్యుదయమునకును గల సన్నిహిత సంబంధము వారి వ్యాసమునందు బాగుగ విమర్శింపబడినది.

ప్రజావరోధము

చెన్న రాష్ట్రమునందలి యన్ని మండలములలోను కడలికి యొప్పిడినది. దేశభ్యుదయమునకు ప్రజలకును నాయకులకును నభిమాన ముదయించినది. ఆ యభిమానము సకలవ్యవస్థలయందును గోచరము.

ఆంధ్రదేశము

ఆంధ్రదేశము కొంత చెన్న రాష్ట్రమునకు వెలుపల నున్నను, చెన్న రాష్ట్రములోని తెలుగుభాగము నందలి గతసంవత్సర వృత్తాంతములు మాత్రమే గలచు పేర్కొనబడుచున్నది. చెన్న రాష్ట్ర విస్తీర్ణము 141,075 చదరపు మైళ్లు, ఆంధ్రదేశపు విస్తీర్ణము మారు 70,000 చదరపు మైళ్లు. జనసంఖ్య 16,000,000 అది విస్తీర్ణమునకు రాష్ట్రములోని సగము ప్రదేశము నాక్రిమియింపి యున్నది; ప్రజాబాహుళ్యమునందును సంపదలందును సగము భాగమునకు

తక్కువగ నున్నది. ఆంధ్రభాషా స్థితియు ఆంధ్ర ప్రజాస్థితియు ఆంధ్రదేశ స్థితి ముఖ్యము కనుగొనుటకు సాధనములు. ఆంధ్రదేశమునందు సాంఘిక కైతిక రాజకీయములకు తమతమ స్వరూపములు కలగ ప్రవృత్తములు కలగినవి. సంఘ స్థితియందు మార్పులు కలుగుచున్నవి. మతభావనలు మారుచున్నవి. ఆర్థికస్థితి బాగుపడుచున్నది. భాషాభిమానము ప్రబలుచున్నది. రాజకీయ తీవ్రతయు నందు మాతనాదర్శములు ప్రజల హృదయముల నాక్రిమియింపచున్నవి. గతసంవత్సరమున దాంధ్రదేశమున సమావేశమైన శాఖాసభలయొక్కయు ఆంధ్రమున సభాసభయు ఆంధ్రమునకు ముఖ్యముగా ఆంధ్రదేశమునకు దుదియించిన నూతనోజ్జ్వలము వ్యక్తియు కాగలను. ఆనందసంవత్సర చైత్రమాసాదిని అయిదవ సంచిక ప్రకటించబడినది. రాష్ట్ర సభాసభము దామాధిమాస మారంభమైనది. పురజెండు నెలల వృత్తాంతము నిచట సూక్ష్మముగ వ్రేలను చేర్చుట కలవి గాదు.

పుస్తకభాండాగారము

ఏప్రిలు 1-వ తేదిని మొదటి పుస్తకభాండాగార సభ జెజవాడయందుఁ గూడినది. సన్మానసంఘాధ్యక్షులు సూరి నరసింహశాస్త్రిగారు, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందువలె నాంధ్రదేశమునందును పుస్తకభాండాగార వ్యాపకము చేయుదేశభ్యుదయమునకు సాధన మనియును, ప్రస్తుతము 120 మంది గ్రంథముల నందుఁ గల వనియును తెలిపియుండిరి. సభాధ్యక్షులు చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహయ్యగారు. అధ్యక్షులు సహజమైన యవర్గభాషాగోరణిలో శ్రోతల వీనులకు విడు గొలుపును పుస్తకభాండాగారంబుల ప్రయోజనంబును విపులముగ వివరించిరి.

సంపదలయంద్రమహాసభ

ఏప్రిలు నెల 11-వ తేది నాగ్రుల నూతనోజ్జ్వలమునకు కేంద్రస్థానముగ నెంచఁదగిన యాంధ్ర మహాసభ విజయవాడయందుఁ గూడినది. నానాభాగములనుండియు 2000మంది ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. రావు బహదూరు పురాణము పేరకటప్పయ్య కంతులు గా రాజస్వానసంఘాధ్యక్షులు. న్యాపతి నుబ్బరావు కంతులుగారు సభాధ్యక్షులు. కేంద్రస్థానము నాయులు గారి కాంధ్రోద్యమ ప్రయోజనమునందు సంపూర్ణ

విశ్వాసము గల దని వారి వ్యాసమునందలి యీ క్రింది వాక్యములు విశదీకరించుచున్నవి.

"ఈ యుద్ధమును న్యాయము లగు శిలీమలలకు నుద్దాహరించినది గాన, నాంధ్రులయొక్క చరిత్రే కాక యాంధ్రీకుల యొక్క 90 వన ప్రభుత్వమువారియొక్కయు సాధనోపాయములకు పాత్ర మగుచున్నది. ప్రయతింపబడిన గ్రంథములలో నీ యుద్ధముయొక్క యాంధ్రీకుల చక్కని పేరువులతో నిర్ణయించబడినది. నీ సూక్తియు వివాదాస్పదము కా నని నిర్ణయింపదగినది.

"ఏకభావ యనునది మనుష్యుని మనుష్యునితోడను మనమును మనముతోడను చేకూర్చుమున పొందింప కల్గిగలిగి పోషక సామగ్రినిజేరిన మునుమునుట సమాజము. ఏక భావము మాట నానాభావ సామగ్రియందు సమానము నమోనానాభావములు భ్రష్టములు మతము అభిలాషలు మొదలగునవి కలిగి సమాన వాఙ్మయ సాధనమునకే పురోగృహిని పొందవలసియుండును.

"ప్రతి మనుష్యుడను స్వభావ సహాయము చేతనే గ్రహించును మోచించును; నూతనవిషయములను భావించును; కల్పించును; అశ్వభావమున దట్లు చేయబోలుట. కావున స్వభావయంత్రునివ్యాపరిత్రయము కలుగనిచో మనుష్యులకు సాధారణముగ ప్రతిభ యుండును. అందువలన స్వదేశవాస్యయవృద్ధి కానేరదు. దేశమునకు ముఖ్యముగా కావలయు జ్ఞానసంపత్తి జనసామాన్య లండటకు నింగ్లిషు భాషామూలముగ లభించుట కష్టమిది. ఆభావ సులభసాధ్యము గాదు. అందుకదాత్మకములకంటె పెక్కువకాలమునుండి ప్రభుత్వము నా రా విద్వంసు వ్యాపింపజేయుచుండినను, నిప్పటి కది స్వల్పముగ నేర్చుకొనఁ బడియున్నది. సామాన్య జనమున కది యట్లునే లేదు. ఇతర ముందఁ క్రమేణ సర్వకరాశావాదులయందఁ గూడ సర్వత్ర స్వభావ మూలముగ విద్య నేర్చుటకు తగునేర్పాటులు చేయబడునని నమ్మించియున్నది. ఇట్టి కారణములచేత నాయా భావము మాటలాడఁబడు ప్రదేశములను విద్యా పరిపాలన వ్యవహారమునకు తగిన ప్రత్యేక ఖండములుగా నేర్పఱచుట మిక్కిలి సహజమైన పద్ధతి గాని లహుభావము మాటలాడఁబడు దేశ ప్రదేశము నట్టి ఖండముగా చేయుట లాభకారి కాదు. ఇతర వ్యవహారములకును నట్టి ప్రదేశములే యోగ్యమయిన ఖండములుగా నెంచుట శ్రేయస్కరము ఈ కారణమునకే యీ యుద్ధమును తెలుగు జిల్లాల ప్రయత్నము లేక 'యాంధ్రోద్ధయ' మను రూపమున వికాసమున పొందిన దని తలచుచున్నాను."

మేకటప్పయ్య పంతులుగారు సూలాంధ్రప్రపంచాభ్యుదయమును తమ సూక్ష్మదీపముతో సమీక్షింపఁ తము తోడ్పడెదరుగాక!

సభాధ్యక్షులైన న్యాయతి సుబ్బారావు పంతులు

గారు చిరకాలము తమ దేవతమును దేశారాధనకై వినియోగించిన ప్రసిద్ధపురుషులు. యావనదేశయందలి యుత్సాహము వార్ధకదశయందు సామాన్యముగ కన్పట్టదు. సిరవ్యవస్థలను మార్పుటయు మదారభావసంపన్నులను సంతోషము నొందజేయుచు నున్నది. స్వరాజ్యాదర్శమును వంగవిభజనసంహారమును వీలైన వివాదములకు గుఱియైనవి. సుబ్బారావు పంతులుగారాంధ్రోద్ధయముపట్ల సుపూర్ణసానుభూతిని కలిగి యుండియు, నాంధ్ర రాష్ట్రాదర్శముపట్ల సంతోయము కలిగి యుండుట యొక వింత గాదు. దీనికి కారణములు పెక్కు లుండును. పంతులుగారి యువ సన్మనముగదిగోనడపటి వాక్యములను చదువువారలకు వారి శాంతి శ్రోద్ధయముపట్ల సుపూర్ణవిశ్వాసము గలది. ఇందుకము గలుగుచున్నది.

"ఈ మాన్య ఇండియాదేశములోని పరిణామ మార్పులో చేరవలసినదిగానున్నది. భావలప్రకారము పరిణామ నేర్పఱచినందువలన లాభము కలుగుననియు, ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడిన ప్రతి తెలుగు జిల్లాలోని యాంధ్రులనభివృద్ధి పొందుట రనియు ప్రభాభిప్రాయము నేకముఖమునకు తెచ్చుటకై యాంధ్రరాష్ట్రము కొరకునా రెల్లరును ఒక సమాజముగా నేర్పడి పనిచేసెయెడల బాగుండు నని వాచుభిప్రాయము. నవీనాభిప్రాయములను వెల్లడిచేసి యెల్లరచేతను ఒప్పించవలసినప్పుడు ఇట్టి సమాజము లేర్పడుట ముఖ్యము. అట్లు చేసినయెడల ప్రభుత్వమువారు నూతన పరిణామయొక్కయు, సాధ్యమైనవిధమున స్వదేశ సంస్థానముల యొక్కయు పావులను భావ సమకరించి సాధ్యమగువంతరకు మార్పుట యాంధ్రీకుల మన యెంచిగాని, తెనుగు జిల్లాల యభివృద్ధిని పట్టి ప్రస్తుతపు రాజధానిక్రింద నుండుట రాజ్యపరిపాలనకు అననుకూలమని యెంచి గాని తెనుగుభాష మాటలాడువారిలో అందఱికిని గాని పలువురకుఁ గాని ప్రత్యేకరాష్ట్ర మియినచ్చును.

"ఆంధ్రోద్ధయము ఆంధ్రులలో వాకమర్శమును పురికొల్పి తిమ్మలముగ భారతీయత గవ్యస్థానమును కాంక్షించుచున్నది. ఈ కార్యము కష్టసాధ్య మైనది. అయినను పరిత్ర మైనదియు, యితస్మై మైనదియు నగు కార్యమై యున్నది. ఈ యేకభారతీయనిర్మాణమున ఆంధ్రులు ముందంటి చేసి యితరసంఘములవారికి మార్గదర్శులుగా నుండుటకంటె యితస్మై మైన యుక్తిస్పష్టకార్యము మరిది కలదు? ఏ రెచ్చటికి పోయినను సత్వసంఘ లనియు, వీరు దేశసేవకై స్వార్థర్యాగము చేయుటయందు మార్గదర్శకు లనియు వీరికి నేరు కచ్చుటకంటె జేసి గౌరవ మేది కలదు? పూర్వకాలమందు ఆంధ్రనామవారు భరతఖండములో అధికభాగమును పరిపాలించుచు జోన్మర్శమును పొందినారు. ఆ ప్రకారముగా వీరు నికమర్శమును

గాంచి తమ బుద్ధికులలకి వికసించినవ్వడు ముందు కూడ ఇతర జాతులవారికంటె అధికాన్ని క్షయము పొందుట కేమి సంభవము? విహితానుష్ఠింపవల్యలు అధిష్టత వారికప్పుడు వీరి చేయవలసినవి లయందు వ్యాపించి వీరు భారతమాతకు కారణమును తీసికొనిరారా? ఈ యదృశ్యమును భగవంతుడు అయ్యవదముగా చేయునుగాక!

హిందూ దేశమునందు జాతీయజీవనాభ్యుదయ సాకార్యమునును స్వరాజ్యాధిస్థిప్రాప్తికిని భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములు సాధనము లనియు నాంధ్రదేశాభ్యుదయమును కాష్టరాష్ట్రాభివృద్ధియు సాధనములయై తీర్మానము, వాదప్రతివాదములు ప్రబలముగ జరగిన పిదప, సభ్యులచే నామోదించబడినది. కార్య సాధనమునకై యాంధ్రదేశ సేవకసంఘము స్థాపించబడినది. అయి దెకరముల భూమియు 10,000 రూప్యములును సహాయార్థ మొసంగబడినవి.

కార్యదర్శి నివేదిక

ఆంధ్రోద్యమప్రాప్తికై సకలవిధముల పాటుపడుచు, కార్యదర్శిగ నున్న కొండ వేంకటప్పయ్యగారి నివేదికలోని చివర భాగము ఆంధ్రుల భావసేవమునందు స్ఫురముగ నిలుచు స్థానము గాన నిచట పునర్ముద్రితము.

“కాని, ఆంధ్రసహోద్యమ కార్యక్రమము అసంతోషము. కార్య సాఫల్య సాధనములు మితిసంఖ్యాకములు. ద్రవ్యోపపత్తి స్వల్పము. కార్యసాధకులను అంతగా గానుపించదు. కావున కార్యఫలములు చాల భాగము వ్యర్థములే. ఆంధ్రులు తమ పూర్వచారిలమును ఇంకను చక్కగా నెఱుంగరు. స్వతంత్రసామగ్ధ్యములయందు విశ్వాసము ఇంక సంతగా నుద్భవించలేదు. జాతీయాభ్యుత్థ సాధనములంతగా పట్టుపడుట లేదు. జీవాభివృద్ధులందు చిరతరాభ్యుత్సహార్థములు తప్ప క్రొత్తక్రొత్తలు త్రొక్కలేరు. ప్రముఖులు సంఘము నూర్పాదకకై శ్రవణమాత్రమున బెదిరి భారుమా రగులు వ్చారు. తుష్టిమాధ్యమునందు బుద్ధిని మరల్చుట కియ్యకొనరు. కావున ఆంధ్రమాత్ర సేవకులు ఆంధ్రోద్యమముయొక్క నిజస్వరూపమును పొందులను వట్టి పల్లెలను ముల పూరమునంగముల ప్రతిఫలించునట్లు ఉద్యమింపవలయును. బుద్ధిచుంతులు తమ బుద్ధిమము, విద్యావంతులు తమ విద్యయును, ఘోరంతులు తమ ధనమును దేశమాతకు అర్పించు గావించి ఆంధ్రజాతీయోద్ధారణకు సమర్థులు కాలవలయును. ఆంధ్రనాయకులు ఆంధ్రవాని సునాదంబునకు చెటయొట్టి ఆంధ్రోద్యమదర్శియును అభిలషించి గానెరుగు దేశభక్తితో కార్యకలపంబునకు దిగి, ఆంధ్రజాతీయత్వావంతుగ తమకుంల బుద్ధిఫలమును, విద్యాఫలమును, ద్రవ్యఫలమును ఆంధ్రమాత్ర సహాపాదపద్మింబులకు సమర్పణంబు గావించి, తమ వాయకర్షణ నిలుపుకొని, సార్థకము చేసికొనెద రని ముమ్మరు ఇదియనించెద.”

ఆంధ్రసహోద్యమ

అయిదవ యాంధ్రమహిళాసభ కూడ బెజవాడలో ఏప్రిలు నెలయందు యాంధ్రమహాజనసభవలెనే కూడినది. సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు నూర్పాదకముగా బయ్యారు, సభాధ్యక్షురాలు కొంటకలపూడి సీతమ్మగారు. స్త్రీవిద్యాభివృద్ధికి పాటుపడిన ఏ గౌరవంగము పంతులుగారును, నుండి సీతమ్మగారు ముఖ్య వాక్యము లిచట పొందుపఱుపబడినవి.

“కష్టములకు వెనుక యాశ్చర్యదీపై భారముంది తమ ప్రయత్నిముయొక్క ఫలాఫలముల నీక్ష్యుని హస్తయందే యుంది మోషికతో సత్కార్యముల వాచించినవారి కీర్తయందు తోడుపడి కార్యసాఫల్య మొనర్చు నని మన మీ యుదాహరణముకల్ల కేర్చుకొని మనము మంచిచనినమ్మక సత్కార్యములకు విడుదక కొనసాగించు కొనవలయును. మన కట్టి యత్నమునని కలిపించుట కేమహిళాసభలు తోడ్పడి వర్జిల్లునుగాక!”

ఆంధ్రసహోద్యమసంరక్షణసభ

ఈ సభ కిది మొదటి సమావేశము. బెజవాడయందు కూడినది. తున్న పాటి శేషాచలము పంతులుగారు గ్రాసనాధిపతులు. వారి యుపన్యాసములోని యాక్రూరి వాక్యములవలన సభోదేవములు గ్రాహ్యములు.

“ఆంధ్రుల దృష్టి యంతయు ప్రస్తుతకాలమున రాజీయర్షయములయందే ప్రసరించుచుండి, సహోద్యమసంరక్షణమున దొకించుకయు ప్రసరింపకుండుట కమతొచనియము. రాజీయర్షయములలో పాటుపడుట కితర దేశియులు నుద్దేశకర్తకు లయిరి. సర్వకాలములకును సహోద్యమవిషయమున దేశముల కాదర్శముల నిచ్చునని భరతవర్ష మే గాని, మరియొక దేశము కానేరదు. ఇదియే మన పూర్వులు రాచియుంచిన ధనము. కావున సహోద్యమమున శేషాచలము భంగము కలుగకుండ, దేశాభివృద్ధి కలుగుట యెట్లులో యోచించుట మన యాంధ్రులకు ముఖ్య కర్తవ్యము.”

ఆంధ్రసహోద్యమసభ

భార్యుల కాకినాడనున్న ప్రాంతము 14-వ తేదీని కూడినది. సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు పోలవరము జమిందారుగారు. సభాధ్యక్షులు కిశాంబి రామానుజాచార్యులుగారు. వారి యుపన్యాసమునందలి వాక్యము లిచట నుచునూ పరిచయమునందు.

“కొంతకాలము క్రిందట నుద్దేశక నుభవించిన యాంధ్ర సామగ్ధ్య విజృంభణ క్రింది మనల నభివృద్ధికి వచ్చుచున్నది ఇట్టి సమయమున విశేషపయోగములు కాని నిర్బంధములే దాని నరికట్టక వాద్యయాభివృద్ధి చేయుట కాంధ్రోద్యమములను ప్రార్థించుచున్నాను.”

ఏప్రిల్ 11, 12 తేదీలయందు ఆదివెలమ మహాసభయును బెజవాడలోఁ గూడినది. సంఘాధిపతిగారి ప్రసంగము లామోదింపబడినవి.

విశాఖపట్టణమండలసభలు

రాజకీయసభ మెయి 14వ తేదీని అనకాపల్లియందుఁ గూడినది. భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజుగారి ప్రసంగాధిపతులు. వారి కాంధ్రరాష్ట్ర ప్రయోజనము పట్ల సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదు. ఆంధ్రోద్యమ విషయమై రాజుగారు చేసిన ప్రసంగ మంతయు ముద్రింపఁ దగినది. అయినను కొన్ని వాక్యములు మాత్రమే లిచితము ముద్రింపఁబడుచున్నవి.

“దాదాపుగ నాంధ్రులలో నామకు లవదగిన వారందఱును, ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకరాష్ట్ర మేర్పడవలయు ననుట యుక్తి మదియు, ఇది పొందఁదగిన యొక యాద్యముగ నుండఁదగిన దనియు, ఏకాభిప్రాయమై యున్నారు. మొన్నటి యాంధ్రసభలో వీరియందెటువంటి మాన్యు కలఁబడుట నాకు సంతోషకరముగ నున్నది. అదృష్టమని యొకసారి యంగీకరించిన రంగారెడ్డి యాందోళన మున దురుట నెట్టిదో నిలిపివేయుట కలఁము పోవఁట. కామచేయఁ నున్న యా ప్రభావకార్యమును, దానినిఁ కలంగఁబోవు పర్యవసానములను, విచేతముతోఁ గ్రహించుకట్లు జనసామ్యమునకు బోధించుట యీ సమయమునందు శ్రద్ధగల ప్రతివానికది యగును గుండుట నిలయు.”

ఏ. పి. పాత్రాగారి యాధిపత్యముక్రింద మరి ప్రామికి సభయు, అచ్చమన తిరుగుబాటు యాధిపత్యముక్రింద సంస్కరణసభయుఁ గూడినవి. అవసరములైన తీర్మానము లమృతమైనవిగా నామోదితములైనవి.

పడవ యాద్యతైత్తిమహాసభ

ఈ సభ మేలూరునందుఁ గూడినది. చల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారి ప్రధానము. మోతే గంగిరాజుగారు సన్మానసభాధ్యక్షులు. ఈ సభయందు సంగము, స్వేచ్ఛల పునోద్ధిష్ఠికి పాఠములు, విద్యను వ్యాపారమును విస్తరింపఁ జేయుట, తైత్తిమహాసభలు, పాఠములు చేర్చింపఁబడినవి. లొంగలి కొన్ని వాక్యము లిచితము నుదహరించుచున్నాము.

“ఆర్యతైత్తిమహాసభ మన కీ రాజధానియగు కాంధ్రంబే మాతృభాషగా నున్నది. అధికసంఖ్యాకు లాంధ్రదేశముననే యుండుట చేతను, మన పథిలుకూడ కాంధ్రదేశముననే జనవలకుటచేతను నాంధ్రప్రదేశము లిదివిద్యుత్తి గొన్ని వాక్యములను మొదలుగా వాచింపఁజూచుట తగినది. ఇది హిందూదేశము మహామలు,

భాషయందుఁ దప్ప తక్కినవానిలో ననుభవించుచున్నది. అదియు నావాకులకాలి ముంతలై యున్నది. దానియందును నైత్యభావము కూర్చింపఁబడుచున్నది. ఇదివిద్యుత్తి 203 తైత్తి భాషగ్రాహ్యులును గును సామ్యభాష యాద్యకం బనియు దానివే పరోపకారము కొలకు పాటుపడవగు ననియు నెఱవఁబడుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రము లక్షమ వాస్తవప్రతిబలేను లక్షమల చేతను వివరింపఁబడినది. విరాజింపఁబడినది.”

గుంటూరుమండల సభలు

జూన్ 4వ తేదీని బంగోలునందు 28వ గుంటూరుమండలసభ కూడినది. సన్మానసంఘాధ్యక్షులు ఏ. లక్ష్మీనారాయణరావుగారు. సభాధ్యక్షులు వింజమూరి భావనాచార్యులుగారు. ఉభయులును నాంధ్రరాష్ట్రోద్యమమును ప్రస్తుతించిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ మనకు మన మన గుంటూరు మండలము వారును గడచిన మండలసభయొక్క 10వ తీర్మానమున నీ యుద్యమమును అమోదించియున్నారు. కమ్యు, తైత్తి మహాసభ నీ యుద్యమమున కనుకూలములుగా నున్నవి. ఈ సదుకు మదన పల్లి డివిజనుల కాన్ఫరెన్సునందును ప్రత్యేకరాష్ట్రవిషయము వంగి కరింపక పోయినను, ఆంధ్రోద్యమము నామోదింపఁ దీర్మానింపఁ బడెను. ఇట్లే యుద్యమము కొలదికాలములోనే యాంధ్రదేశ మెల్ల వ్యాపించి నవారికాము పొందియున్నది.”

“మన యభివృద్ధి నిమిత్తమును పౌఖ్యము నిమిత్తమును ప్రభుత్వమువారు చేయవలసిన విధు లనేకము లున్నను స్వయంకృషిచేతము ప్రావలసిన విభిన్నవిధములు నామకు నున్నవి. మొదటి యందుకును మనము ముడిపోరాదు. ప్రపంచమునందేదోము గాని ప్రజలయొక్క అందును విద్యాభివృద్ధియొక్క, స్వయంకృషియు స్వాత్మ్యాగమును చేతనే కొలలు ప్రభుభల యాద్యములననే యున్న విధివిధి నచ్చిను దెట్లు కావము. ప్రజలయొక్క మధిమృదికి వార మాన్యులను ప్రభుత్వమువారి పనియే యయి ననుచు వారు చేయు మొదల విద్యాభివృద్ధి కృషియు స్వాత్మ్యాగముయు లేక కట్టలఁజాలవు.”

కర్నూలు సభలు

మరుదేశము నుండి వచ్చినవారు సంఘసంస్కరణసభ కూడ బంగోలునందు ఏరిపింపై లక్ష్మీ నరసింహముగారి యధ్యక్షతక్రిందఁ గూడినది. సుప్రసిద్ధులైన లక్ష్మీనరసింహము గారి భావము లాంధ్ర ప్రపంచమునందలెటను వ్యాపించియున్నను, వా వ్యాసమునందలి కొన్ని వాక్యము లిచిత పాఠక భావాన్నత్యమునకై చేర్చఁబడినవి.

“జహను అమెరికా మున్నగు దేశములలో కులదూరములే నన్నవారిలో చాలు. సంఘసంస్కరణము చేయుదు, కాన్యా భరణకూర్చు లగుదు. కొంతమంది తమకు వైద్యము లేనివో, ముందంజ వేయువారికి సాయము నేయఁబూనుకొనుదు. అప్పుడే సంస్కరణము జరుగఁమును. ఆర్యులు దీనిపరితనివార మని చెప్పకొనుచు మనమును ఇంత యాలోచనకి తెచ్చుట సమంజసము కాదు. మన యాలోచన ద్వయముయొక్క పురోగ్మము యభ్యుముగా నున్నది. ఇందున సాధారణదీయున్న దని దృఢముగా నమ్ముదు. కాలానుగుణముగా మన ప్రస్తుతావస్థలను బట్టి సంఘము నెవ్వకు సంస్కరించు కొందుమో మన యాలోచనము సముద్ర మున్నది యభ్యున్నతి దశకు వచ్చును

దత్తమండల సాంఘికమాత్రము

ఇయ్యది జూనువెల 6,7 తేదీలలో గుర్తీయందుఁ గూడింది. గా. కేశవశర్మ గారతిసులకు హృదయంగమం బైన స్వాగతం బొసఁగిరి. రావు బహద్దరు ముబ్రహ్మ య్యము పంతులుగారు ఆగ్రాసనాధిపతియై సహించిరి. వారి వ్యాసము సంఘాభిమానమును దేశాభిమానమును సూచించు భావములతో నిండియున్నటు లీ క్రింది వాక్యములు తెలుపుచున్నవి.

“అందఱు నిష్ప వాల్మోక్షియ్యమును గూర్చి మాటలాడుచున్నారు. ఈ విషయమును నిష్పక్షపాతముగ నాలోచించుట మంచిది. ఈ జిల్లాల యభ్యుభావ యాంధ్రము. మనకు తెలిసిందంతయు కాంధ్రరాజులచేతనే యీ దేశము పరిపాలింపఁబడుచుండెను. ఇచ్చటికన్న ద భాగమునందలి యాచారములు తెలుగువారి యాచారముల బోలియున్నవి. ఈ జిల్లాలలో నెచ్చటను కన్నద భావ యందు సాహిత్య గ్రంథములు తెలువకుట లేదు. కన్నదేశము లందఱును సాధారణముగా వ్యవహారకార్యముల వ్రాతలను తెలుగు అక్షరములతోనే వ్రాసికొనుచు. నిర్దేశింపవలసినవో నీ జిల్లాలు ఆంధ్రములే కాని యవ్యములు కావు. అట్టి యీ జిల్లాలలోని మన మాంధ్రోద్యమమును గూర్చి యింకీమి విచారించు. ఈ మధ్యమము కాదు. ప్రపంచము దేయద్యమము దైవము మన ముత్సాహము లేనిది మాంధ్రము కలవాఁడను.”

“అంధ్రోద్యమము మన దేశమునం దిన్ని చోట్లను వ్యాపించి యున్నదా యని విచారించుకొనుట మన కిది కాదు. అది నిజమై యున్నది నొందించుకొనుటకై దేశీయలందు కర్మిం యకాలతియే యిట్లు పరీక్ష మించినది. తమ పూర్వ చరిత్రము, సుందర సాహస్యము, ఫలవంత మగు భూమి యింక నిట్టి స్వాభావి కై క్షిప్రముల మాంధ్రోద్యమము నెఱింగియుండి తమ యుద్ధా భావముల వలచిపోని జమిందారులతో నూడియున్న యుద్ధగ సర్కారు నివాసులకు మాంధ్రజనులు మేల్కొని యాచి, తాము అవ్యభాతుల కన్న జీవిత యాత్రయందు

వెనుకబడియుండుటను గమనించి నిద్రనుండి లేచినవారివలె వాచక దిశల వశేకదిధముల తొండలగా ప్రయత్నములు సల్పుచున్నారు.

“ఈ విషయమును ఆంధ్రనాయకులు ముఖ్యకార కహితులై తమ వ్యాఖ్యలుద్ధి నెల్ల నుపయోగించి యీ ప్రశ్నను విమర్శించుట తగును. ఈ యన్నట్లు చెప్పవారిపై కొన్ని చిహ్న విమర్శనలు కలుగక తప్పవు. పెద్ద సమస్యల కాలోచించి చర్చించునప్పుడు అధిక సంఖ్యాకుల యుద్దేశమునే మనము నంగీకరింపకపోయినను బాధలేదు.”

కర్నూలు మండలసభ

ఆగస్టు 22-వ తేదీని కర్నూలునందు మొదటి కర్నూలు మండలసభ గూడినది. ఇంతవఱకును 24 కృష్ణా మండల సభలు గూడుటయును, కర్నూలునం దిది మొదటి సమావేశ మగుటయును కర్నూలు మండల మాంధ్రదేశమునందు రాజకీయ సాంఘిక జీవన మునందు ముందంజ వేయుట లేదని సూచించుచున్నది. గతమునకు వగచుటవలన ప్రయోజనము కలుగదు. దత్తమండల వాస్తవ్యులు మున్నుందు తమ మండలాభ్యుదయమునకై యధికారికోత్సాహముతో చాలువచ్చి వెనుకటి మాంధ్యమునకు ప్రతీకారమును కల్పించుట ప్రేయస్కరము.

మండలసభకు ఎస్. వి. నరసింహారావు పంతులు గారు సన్మానసంఘాధ్యక్షులు, దివాన్ బహద్దరు కిరుగా కర మీనన్ గారు సభాధ్యక్షులు. సన్మానసంఘాధ్యక్షుల యువవ్యాసమునందలి కొన్ని వాక్యము లిచ్చట చెప్పబడుచున్నవి. వానిని చదివినవారికి మాంధ్రోద్యమ లక్ష్యము బోధ్యమగును. ఎవరి మాంధ్రోద్యమము క్షామికి స్వపరిపాలనమును గుఱించి చేసిన విమర్శనము బాగుగ నున్నది.

“అంధ్రదేశీయమైన యొకజిల్లాలో జరగు నీ ప్రతినిధిసభలో వాల్మోక్షియ్యమును గుఱించి నేను ప్రస్తావించుట విధి. ఈ యుద్యమము చరిత్రలోను దేశికలమీదను భిన్నాభిప్రాయములచేఁ బెట్టిననున్నది. ఈ యుద్యమమును కొంతలు తన్నుకొనినంతటి అపొద్దును లేకొనినది. అంధ్రసామ్రాజ్యమునందు మాంధ్రజనులయొకరిక మండవచ్చును నాది, యీ మాంధ్యమ మిండియాదేశీయ మననమొక్క పామానము. ఇది మాంధ్యమమునందు గాని యందులకు తగ్గినది కాదు. ఇండియా కా గొప్ప దేశమోద్యమమునది, నీ యాంధ్రోద్యమము, అదమములవలన గాని క్షిప్రవాసమువలన గాని యాంధ్రదేశమును స్వదేశముగఁగలవారి సంక్షల కొక్కటిగఁ జేర్చుటకుఁ గోరుచున్నది. ఇది భావములట్టి యోధుడి యుద్యమము. మన లోకవ్యవహారములకు సంబంధించిన దేశమున మాంధ్రయొక్క ముద్దేశమునే యనుసరించినది. ఈ యుద్యమముయొక్క అపరాధిని చెప్ప

బడు నన్నింటిని గాని చేయబడు నన్నింటినిగాని యంగీకరించుట పాధ్యము కాకపోవచ్చును గాని, మన మాతృదేశాభివృద్ధి, గోరు సమాజ మృదయః ద్వంద్వము గాని యాయుద్యమోద్యమము నాక్షేపించ నోరవడు. ఈ యుద్యమపరివర్తమున వివాదమునకుఁ జోటిచ్చు వంత ముల ప్రస్తావన టుందనిచ్చి, యిందుతో సంబంధించిన విద్యావిషయిక (ఈ విషయమున మూల సభిప్రాయభేద ముండఁజాల దని తలఁచెదను.) ప్రస్తావనను గుఱించి మాత్రము కొన్ని మాటల నుడువఁ బూసెదను. విద్యతోఁ జేరినంతటట్లుకు యోచించినచో, నీ యుద్యమముయొక్క యుద్దేశ మాంధ్రదేశమున కొక విశ్వవిద్యాలయ మేర్పడవలయు ననుటయే.

సామాన్యముగ నొక్క దేశభాషక యొక్కర ప్రచార మెంతిఁజూకుఁ గలదో అంతఁడ కొక భాగముగ గ్రహించి యంత కొక విశ్వవిద్యాలయము కేర్పఱచినచో, దేశభాషలద్వారా విద్యావ్యాపనము బాగుకొనుటకుఁ గడు సులభముగ నుండును. దేశ భాషల యుపయోగము విద్యార్థుల విషయగ్రహణకర్తకని, మిథి వికాసమునకును, పరిశోధనాకర్తకని చాల తోడ్పడఁగలదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయస్థాపన మాంధ్రదేశస్థుల నివాసులయందు గొప్ప మార్పును కలిగించును. ఈ తీరున, ఇండియాదేశమునందలి సలుభాగ ములలో నభివృద్ధి సంఘటిల్లెనేని, దేశ నంతయు సున్నతీ నభివృద్ధి గాంచి ప్రపంచమందు గౌరవనీయము లగు గొప్ప దేశములలో నొక్కటి కాగలదు. తోధనాశాలము, అపవసరులును గల విశ్వ విద్యాలయ ముం దాంధ్రదేశమునకుఁ ద్వరలో స్థాపింపఁబడునని నెమ్మదిని కోరుచున్నాను."

కర్నూలుమండల సంఘసంస్కరణసభకు సి. వి. కృష్ణస్వామియ్యునిగాని సన్మానసంఘాధ్యక్షులు, దివాన్ బహద్దరు వారణాసి సుబ్రహ్మణ్యముపంతులుగా ర గ్రాసంధిపంతులు.

ఇండియా

మొదటి బల్లరి మండలసభ సుప్రసిద్ధ న్యాయ నామకైన ఎన్. శ్రీనివాసయ్యగారి యాధిపత్యము క్రింద ఆగస్టు 22-వతేదీని బల్లరియందుఁ గూడినది. అయ్యంగారి యుపన్యాసము విద్యావ్యాపన కను కూలములైన విమర్శనలతో నిండియున్నది. అన్ని ప్రయత్నములకును విద్యయే మూలము గాన, దేశ హితకపరాయణులు వారి హోదాదేశములను గమనింపవలసి యుండును.

మూడవ కడప మండలసభ

మూడవ కడప మండలసభకు సన్మానసంఘాధ్యక్షులు టి. ఎమ్. నరసింహాచార్యులుగారు. ఏ. ఎన్.

కృష్ణారావు పంతులుగా రధ్యక్షులు. సన్మానసంఘాధ్యక్షులు మండలభితి న్యాయవిచారణ అటవీ పరిపాలనము నీటి పారుదల మొదలగు విషయములను గుఱించి విపులముగ చర్చించిరి. కృష్ణారావు పంతులుగారును విద్యావ్యాపనము ఆరోగ్యము పారిశుధ్యము భూమి సిస్తు మొదలగు మండలాధ్యదయమున కవసరమైన విషయములను తమ యుపన్యాసమునందు బాగుగ చర్చించిరి.

కృష్ణామండల మండలసభ

ఇరువది మూడవ కృష్ణామండలసభ యేలూరు నందు అక్టోబరు 24-వ తేదీని గూడినది. సన్మానసంఘాధ్యక్షులు సుప్రసిద్ధులైన మోచెర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు. వారి యుపన్యాసమునందలి నొకానై న్య వశ్యకతను గుఱించిన వాక్యము లిచట నుదహరింపఁబడుచున్నవి.

ఇండియా సంతకముకు కావలసిన నాకానైస్య విషయము ఇండియా ప్రభుత్వమువారును ప్రజలును కూడ ఆలోచింప వలసియున్నది. సదరు స్వదేశీరాష్ట్రములు తమ సంతకములకును ఇంగ్లండుదేశ సంతకములకును నొకానై న్యాభివృద్ధికేగాను విట్టంబడు నూతనయుద్ధకాలకు వెచ్చించు ప్రవ్యయలసంగతి మీ రభిఁగియుండురు. మన దేశమునకున్న విస్తీర్ణ సమద్రతీరమును ఆలోచించి చూచినయెడల, మన దేశసంతకములకు నాకానైస్యస్థాపన వత్తావశ్యకమని మీకు తోచకపోదు. మిగిలిన కష్టము లటుండే, ఇందునుగుఱించి ద్రవ్యకష్టమే యధికముగా నున్నది. ప్రజలపై నిధిపతనము పన్నులను ఆదికముగా పెచ్చించుకొంద నీ విషయమును సాధింపఁగల మార్గము త్వరలో కనుగొనఁబడి ఏదో యొకరూపకముగ దేశసంతకములకు నాకానైస్య మేర్పఱువఁబడు నని నా కమ్మకము. ఇండియా సంతకములకు నాకానైస్య పదవులను పొందుట కనకాక విచ్చు నాకానైస్యస్థాపనవిషయమై ఇండియాదేశపు ప్రజలకు పెచ్చు లకు పుట్టవలెను."

సభాధ్యక్షులు పోలవరము జమీందారు గౌ. కొచ్చెర్లకోట వేంకటకృష్ణారావు పంతులుగారు. నీటి తీరున, రివిషనులు, భూమి సిస్తు, మూలుగు కాలువలు, మోత్యములు, గ్రామ సముఖ్యములు మొదలగు విషయములకు పయ్యు క్తిములైన విషయములు వారి వాస్తవమునందు విమర్శింపఁబడినవి.

కృష్ణామండల మాంధ్రోద్యమమునకు పుట్టినిల్లు. గౌ. పంతులుగా ర్లిరువురును నాంధ్రులు. అట్లయ్యెను

నుభయసభాధ్యక్షులును నాంధ్రాధ్యక్షులును గూడ
తమ యవన్యాసములందు ముచ్చటించుకొంటు విచిత్రము, అయినను నాంధ్రరాష్ట్రపు తీర్మానము సభ్యులచే
సంగీకృతమైనది.

మండల సంఘసంస్కరణసభ పి. లక్ష్మీ నరసు
నాయుడుగారి యాధిపత్యముక్రింద గూడినది. లక్ష్మీ
నరసు నాయుడుగారు జేశాభ్యుదయమునకు సర్వతో
ముఖమైన సంఘజీవనము సాధన మనియును దానిని
పొందుటకై విద్యావ్యాప్తనమునకు నిుంచిన సాధనాం
సాధనమును నిర్ణయించెను.

ఇతరములనుబట్టి

రాజమహేంద్రపురంబు గౌరవితీరంబున అక్టో
బరు 30, 31 తేదీలందును నవంబరు 1-వ తేదీని 12-వ
నయోగిమహాజనసభ గూడినది. రావుబహద్దరు చిత్రపు
వేంకటాచలము పంతులుగారు సన్మానసంఘాధ్యక్షులు.
డ్రోణరాజు వేంకటాచలమతి కన్యగారు సభాధ్యక్షులు.
సన్మాన సంఘాధ్యక్షుని యవన్యాసములను విచరి
వాక్య మించట నుదహరింపఁబడుచున్నది.

“తన విద్యను అంతఃకర్మ యంగీకరించునట్టి ము, అగ్నిపాదు
ధేదముల కవశాశము లేనట్టిము, పురోధివృద్ధికి సాధనధూర మై
నట్టిము రాజీవు విద్యాధ్యక్షుని గురించియు నది విద్యాధ్యక్షుని
గురించియు తిరుపోళ్ళలకొములు సాంఘిక విషయములను గురించి
యు అత్యుత్సాహపూర్వకముగ విచారించి నిర్ణయించి వ్యవస్థం
మును నీవించెదముగాక!”

ఆంధ్రదేశ సభలు

ఏటేట నిట్టి సభ లెన్నియో తెలుగుమండలం
బులందు గూడుచున్నవి. సభలు రెండు తెలుగుల
నున్నవి—మహాజనసభలు, మహిళాసభలు. ఆంధ్రదేశ
మున కంతకును ఆంధ్రమహాజనసభ ఆంధ్రమహిళాసభ
నిర్ణీతస్థలములందు గూడుచున్నవి. మహాజనసభకంటె
మహిళాసభయే పురాతనము. మహాజనమహిళాసభ
లందు జాతికులవివక్ష లేక జేశాభ్యుదయమును గోరువా
రందఱును కూడగలరు. మహాజనసభకును మహిళా
సభకును శాఖాసభలవలె మండలసభలు గలవు.
ఆంధ్రదేశమునందు దాదా పన్ని మండలములందును
మండలసభలు గలవు. కొన్ని మండలములందు రాజ
కీయసభలు, సంఘసంస్కరణసభలు, పరిశ్రామిక

సభలు గూడుచున్నవి. వైస వివరించిన మండలసభలు
గాక ప్రత్యేకశాఖాసభలును గూడుచున్నవి. శాఖా
సభల ప్రయోజన మంతశాఖాభివృద్ధి. నయోగులు,
తైలము, ఇన్స్, క్షయ, కర్మ విద్యములు, కమ్మ
వారు, వెలమవారు, ఈడిగవారు, మొదలగువా రంద
ఱును తమ తమ శాఖల సభివృద్ధి చేయుటకై యోజ్న
టను సభలు చేయుచు పాటుపడుచున్నారు. ఈ సభా
సమావేశము లాంధ్రదేశమునందు ప్రవర్ధమానం బగు
చున్న నూతనోత్సాహంబునకు ప్రబలనిదర్శనంబులు.

హిందూదేశమునందే యితరభాగములందును
నాంధ్రదేశమునందగు గూడినట్లు సభలు గూడుచు
లేదు. ఆంధ్రదేశమునందు దుదయించిన నూతనోత్సా
హము స్వస్థముఖమైనది. స్త్రీలు పురుషులవలె
సంఘాభ్యుదయమునకై పాటుపడుచున్నారు. మండల
సభలు రాజకీయాంగదోశగమునందు మాత్రమే మును
గక సంఘసంస్కరణసాధనములను ద్రవ్యాపార్జనో
పాయములను నశ్వమేదాదులను, అత్యుత్సాహవంశీ
సభలతో సంతృప్తి చెందక తమ కులమువారికై శాఖా
సభలను చేయుచున్నారు. ఆంధ్రదేశమునకు జాతీయ
జీవనము నూతనము గాదు. కృష్ణామండలసభకు
24 ఏండ్లు నిండినవి. చెన్నరాష్ట్రీయసభకు 21 ఏండ్లు
మాత్రమే గడిచినవి. కృష్ణా గుంటూరు మండలసభలు
చెన్నరాష్ట్రీయ సభకంటె పురాతనంబులు.

ఆంధ్రరాష్ట్రము

సమస్తసభాదర్శనములును నాంధ్రమహాజనసభ
యందు కేంద్రీకృతములు. మండలసభాదర్శనములు
శాఖాసభాదర్శనములు మహాజనసభాదర్శనములం దిమిడి
యున్నవి. ఆర్యవైశ్య కమ్మ మహాజనసభలందును,
కృష్ణా గుంటూరు విశాఖపట్టణ మండలసభలందును
నాంధ్రరాష్ట్రపు తీర్మానము సంగీకృతమైనది. కొన్ని
సభలు నీ విషయము సామర్థ్యములేక. ఇంకను
కొందఱ కీ భావము గ్రాహ్యము గాలేదు. వారు కూడ
బాగుగ యోచించినచో, ఆంధ్రరాష్ట్రాదర్శనమునందలి
ప్రయోజనమును గ్రహింపగలరు.

భావన జాతిని బట్టి రాష్ట్రములు

సచివ్రాత్తముడు అన్వేషితుగారు, యూరపుఖం
డమునందు శాశ్వతమైన శాంతి భావిత మగుటకై,

య్యుక్తియు ముగిసిన పినప భాషను జాతని బట్టి రాజ్యముల నేర్పటచుట సమంజస మని చెప్పిరి. ఈ నితియొకొంతవఱకు పంపొమ్మిదవ శతాబ్దమునం దవలంబింపఁబడిన విధ మీ వ్యాసమునకు మొదట తెలుపఁబడినది. చిన్న జాతుల స్వాతంత్ర్యమును సంరక్షించుటకై య్యుక్తియునందు బ్రతిఘ సామ్రాజ్యము చేరిన విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. ఇరువదవ శతాబ్దమునం దవలంబింపఁబడిదగిన రాజ్యస్థితి ప్రజాసభ్యత్వ జాతీయస్వాతంత్ర్యములం దిమిడినది. ప్రజాసభ్యత్వ తకు విజ్ఞానవ్యాపనము సాధనము. విజ్ఞానవ్యాపనము నకు దేశభాషలు శరణ్యములు. జాతీయభావమును బలపరచుటకు సూక్ష్మభాష, సూక్ష్మభాష. సాధారణ దాయేతిహాసములు దృఢపాశములు. ఆ పాశములు రాష్ట్రాధిపతియును సూర్యములు. భాషయు జాతీయ రాష్ట్రమును బట్టి విభజించి చూచితి అట్టి స్థితిలో రాజ్యం యభివృద్ధి చెందిన రాజ్యముల కవసరమై యుండగా, అభివృద్ధి లేక వెనుకఁబడియున్న యాంధ్రదేశమున కవసరము గాదా?

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ విషయమును గుఱించి యోచింపదగిన యాశములు రెండు గలవు. మొదటి సందేహము—ఆంధ్ర రాష్ట్రము హిందూవిజృంభణకు కూలమా, ప్రతిహూలమా యనునది. బ్రటిష్ సామ్రాజ్యమునందలి భిన్న రాజ్యములను హిందూవిజృంభణకు దీని భిన్న రాష్ట్రములను వదిలి నాంధ్రరాష్ట్రము హిందూవిజృంభణకు దేయలే కనునూలకనునూ గాని ప్రతిహూలము

కనునూ. హిందూవిజృంభణము—ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము యొక్క వాస్తవిక దేశ రామాయము కుదర్చితి కలుగునా, నిజా యనునది. రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు నాంధ్రభాష వికాసము నొందును; ఆంధ్రులభివృద్ధిని చెందుదురు; ఆంధ్రదేశము బలపడును. హిందూదేశమునకు భిన్న రాష్ట్రములను విభజించి సాధ్య మగుటకును ముఖ్యముగా దీనియే వ్యాప్తికై సరిపడినది. ఇందు చిరముగ సాపేక్ష మగుటకును భాషను జాతని బట్టి సాధ్యమే రాజ్యములే శరణ్యములు. అందుకు భిన్నములైన రాష్ట్రముల ప్రజాసభ్యత్వము కనవనూలములు.

ఆంధ్రరాష్ట్రము ప్రత్యేక ప్రాంతమునకు గాని మండలమునకుగాని శాఖకుగాని లాభ దాయకము గా నున్నది. రాష్ట్ర రామాయముకాబలదు. దేశ సామ్రాజ్య ప్రయోజనము నిర్వహించుటకు పునఁ ప్రత్యేక వ్యవస్థ రాష్ట్రము ప్రదేశములమెక్కియు లాభవష్టములు ప్రయోజనపడెను. అట్టివాక్యప్రాయములు గల దేశ సోదరు లీ యాదర్శసారమును గ్రహించెదరుగాత!

ఆంధ్రులును నాంధ్రదేశియును స్వలాభ దురభివృద్ధియందును పుండల కష్టత బును సుఖావహాయిను కామ్యార్థకరత బును కైవ మాత్మేపూజయెడి తత్త్వముల ఆంధ్రరాష్ట్రాధిపతియొద్దనువిలువము. భావజాతీయ నిర్మాణమునకును బ్రటిష్ సామ్రాజ్య సంరక్షణమునకును భాగ కల్యాణమునకును తమ దీనిసంబులను వినియోగించి నిర్వహణమును చేయవలె భావము దనుగ్రహించుగాత!

మ. ధర్మో జ్ఞాన్మపాలశేఖరసముద్ధాటిజనారోబుచే
నోసేవల్ కను దూది పింజలుగ దత్తై రవ్వరవ్వంతలై
మొదలగునది కనునూల కనునూల గాని కనునూల
పర వామానుజన్మానేను కరుణాపాంగప్రభాద్యుచేగ.

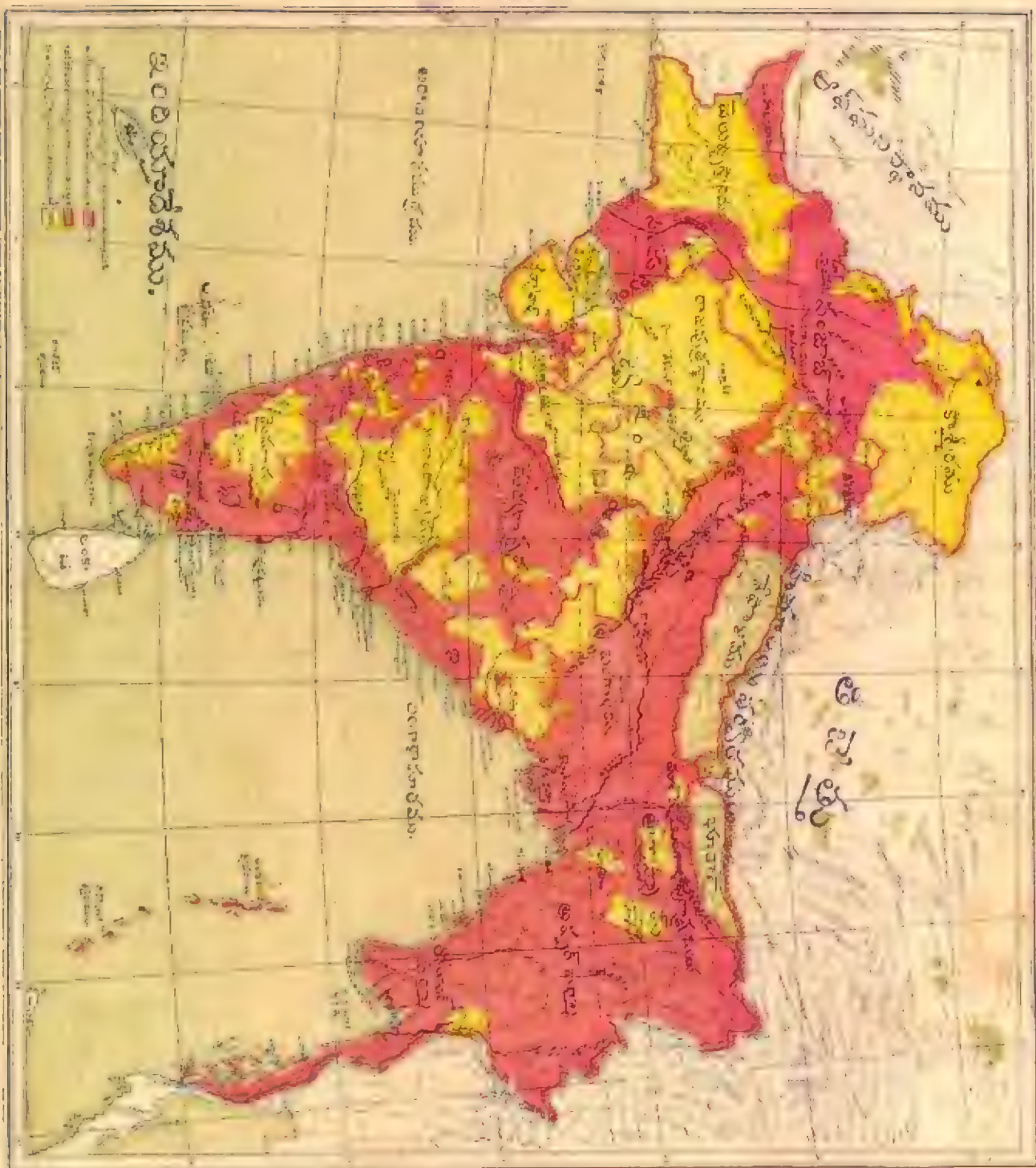
బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య విజయ స్తోత్రం

సంగీతం: పి.వి.యకంగసోమయాజిని, మద్రాసు

- శ్లో. శ్రీలసద్వేణుగోపాల జయం దేహి మమ ప్రభో!
యుధ్యతే యత్ర యత్రాస్తేకింజాక్షీ చక్రవర్తినే. ౧
- లన్యాయతస్తు జ్ఞాన్యాం యే ప్రవిశ్యాదహన్ ఫలాత్.
వేణుగోపాల తాత్ శత్రుం విక్రమం దేహి మత్స్పృహా. ౨
- ప్రాణసుదేశే జర్మసిభి రధియుధ్యంతి మామకాః
అంశ్లేయపైనికై ద్యుత్తాః గోపాలవిజయం దిశ. ౩
- విరోపాయుధ్యరంశేషు యుధ్యంతే గుహ్యపైనికాః
తేహంతు వేణుగోపాల విజయం దేహి సత్స్వరం. ౪
- యమిషి ప్రాణం ద్యుత్తాః రధిమా మాహి పుత్తివాన్
వేణుగోపాల విజయం దేహ్యస్మచ్చక్రవర్తిన్. ౫
- కింగ్ జ్ఞాచక్రవర్తి యో భారతంచాభిరక్షతి
అనితం తస్యవిజయం దేహి గోపాల ధీమతే. ౬
- గతేంద్రరక్షణం యేన కృతం పూర్వయుగే తదా
భోస్వామిక్ వేణుగోపాల త్వమైవాభయ మస్తునా. ౭
- జయతుజయతుజాతీః శ్రీబ్రిటిష్ చక్రవర్తి
భరతధరణిభాగ్యం చాస్తుతస్త్వేవ నూనం
బ్రిటిషు రషియ ఫ్రెంచ్ మండలే మైత్రి శోభా
దిశిజ విజయభాగ్యం శీఘ్రమేవా తనోతు. ౮
- అంశ్లేయదేశ జనపోషక పాఠిజాతం
ఆస్ట్రేలియాభరత ఖండమఖండరాజ్యం
స్త్రీరత్నలోకజన సాధరభావరూపం
గోపాలదేవ జయినం కురు చక్రవర్తిం. ౯

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధిపతులకు భారతమాత్యుని పితరుని చిత్రము

యూరపుఖండమూరభండనభాస్వద్రత్నావళిము

మూరము పాద్యము కొరకై పండితులకు కర్తవ్యము

మూరపు యొక్క మూలములు - మూరపు మూలములు!

యూరవాహనమున నన జలచరు - లింక వియచ్చరు లై రహహా!

పూడి నందందే సోమం బూడి - బూడింతురు వేగులు, తిగెల్

గానబడమి నవి వే గాకస మిట - గాంధ మహాయుగ మిదె కదా!

మూరములముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

ప్రయోజనము లేనివి యనుచు జె - పునా; వైక, నే నుదీపక సం

విద్య మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

సాయపడికి యాస్తియావారి కని - జర్మను; లింగిషువా రన్న

కోమలమున నున్న మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

వ్యాపక మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

ప్రేమం బిది కని మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

ననిసేసి వినాశము గాంచె; నటులే - యక్కట! యేమి గళా!

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

ప్రాయితచందనకర్పూరములు - నలకొప్పుగ బొందినయ క్లా;

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

మూరముల మూరముల మూరముల మూరముల - మూరముల మూరముల మూరముల

నవ్యవిభాగముల వ్యవస్థాపక కమిటీ - ఉపాధ్యక్షులు ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి;
 సహాయ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - యోజనా కమిటీ ప్రొఫెసర్; మహా
 గాథానిక ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - అధ్యక్షులు సామంతం వీరభద్ర;
 సహాయ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - సహాయ సర్వీయం బుధుభద్రుడు.

8

అంతరంగములను బట్టి - మహా గాథానిక ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి;
 వాల్మీకియక చేరే గాథానిక ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి; వే
 యోజనా కమిటీ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - అధ్యక్షులు సామంతం వీరభద్ర;
 సహాయ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - సహాయ సర్వీయం బుధుభద్రుడు.

9

వ్యవస్థాపక కమిటీ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - అధ్యక్షులు సామంతం వీరభద్ర;
 విభులబలు అయిన యాంగ్లీయలతో - ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి గలసిరి స
 త్రిపురాంతరంగులు గాథానిక, వారలు - సేరక చేరిన గాథానిక;
 సామంతం వీరభద్రుడు - సహాయ సర్వీయం బుధుభద్రుడు.

10

భాగ్యవంతులను కమిటీ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - అధ్యక్షులు సామంతం వీరభద్ర;
 భాగ్యవంతులను కమిటీ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - అధ్యక్షులు సామంతం వీరభద్ర;
 ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - అధ్యక్షులు సామంతం వీరభద్ర;
 సహాయ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - సహాయ సర్వీయం బుధుభద్రుడు.

11

అంతరంగములను బట్టి - వ్యవస్థాపక కమిటీ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి;
 దయావీరులు వాయోధనవీరులు - ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి
 గ్రామీణ భాగ్యవంతులను కమిటీ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - అధ్యక్షులు సామంతం వీరభద్ర;
 సహాయ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - సహాయ సర్వీయం బుధుభద్రుడు.

12

తేదీ

ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - అధ్యక్షులు సామంతం వీరభద్ర;
 సహాయ ప్రొఫెసర్ బ్రహ్మచారియ్య మహర్షి - సహాయ సర్వీయం బుధుభద్రుడు.

13

సమరకాలి రస్తు సర్వజనా స్పృహతో భవంతు.

ఆంధ్ర పత్రిక

అన్ని సొప్పలకు సులభో కవిఖ్యాతమైన మందు

వ్యాధిగ్రస్తులకు మందులను సులభముగా చేయుటకు మందులను
 వివిధ విధములగా కూడ వ్యాధిగ్రస్తులకు సులభముగా చేయుటకు 1-8-0

ఆంధ్ర పత్రిక, 102, ప్రెస్ బుల్డింగ్, బొంబాయి, తే. 6, తంబుకెట్టి రోడ్, మద్రాసు

ప్రాచీ, ప్రతీచీ

కవికొండల సాంబశివ రావు గారు

ప్రాంతము నాది పూర్వభావనానుబంధము నందున
భావనానుబంధము విశేషసంబంధమున దానిది.

క్రీస్తు జన్మింపక పూర్వము భారతవర్షమునకును ఇటాలియాదేశమునకును వానిజ్యము జరగుచుండెనని మనకిప్పుడు తెలియవచ్చుచున్నది. ఇటీవల కూడ చీనాదేశపు వస్తువులు పశ్చిమప్రాంతములకు పోవుటయు, ఐరోపాఖండవాసులు భారతవర్షపుశావువులను పట్టువస్త్రువిశేషములను గొనుటయు క్రీ.శ. పదునైదు వదునారు శతాబ్దములలోఁ గూడ మామూలై యుండెడిది. క్రీస్తు జన్మించు ముందు క్రీ.శ. ముగ్ధములను పూర్వమున దేశము పట్టి చూచి వెళ్ళిన క్రీ.శ. ముగ్ధములను మందు శిష్టులగు బ్రాహ్మణులు ఈజిప్టుదేశమునందలి ఆలెక్జాండ్రీయాపట్టణమున బ్రహ్మతత్వమునుగూర్చి బోధించుచుండిరి. ఆసియాఖండవాసులగు బాక్త్రీయును ఐరోపాఖండమందలి ఆస్త్రియాప్రాంతముల సంచించుచుండిరి. క్రీ.శ. ఆరవశతాబ్దమునను వెస్టర్నానునైపునమునకును మధ్య బానిసాధిపతుల చుట్టును వ్యాపించియుండిరి. ఇన్వీధముగ వాడెడి బానిసములునుగూడ పూర్వకశ్చివాఖండవాసులకు ఆన్వీధ్యమునాధి బాంధవ్యములుండెడివి. కాని యిట్టివి యత్యల్పముగ నుండుటచేతను, పూర్వకశ్చివాప్రాంతములనుండి తమకు బాగు సాగులసంఖ్య స్వల్పమగుటచేతను, వర్తకవ్యాపారములును మతబోధతై న యత్నములును విరివిగ నుండకుండుటచేతను, ఈ సంబంధబాంధవ్యములు విశేషముస్థిమితము గాక, బాగుగ నాటుకొని ప్రకాశింపలేక, క్రీస్తుకి మాత్రము తళితళలాడుచు, పూర్వపశ్చిమస్వల్పముల తిమిలులు నీచులును ముగ్ధులతో నుండునై యుండెను.

కాని కాలక్రమమున పూర్వఖండవాసులు బల
హీనులై యుత్తయుద్ధవివేకశూన్యు లగుటచే, పశ్చిమ

దేశములు ఆసియాపై దండువెడలి చాల దేశముల
నాక్రమించుకొనిరి. ఇండియా పర్ష్యా దేశములు
ఇస్లాంకు అధికారమునకు లోబడియున్నవి;
చైబీయా రుమ్మకు లోబడినది. చీనా నామమాత్రము
స్వాతంత్ర్యము గల్గి యున్నను, నిజమునకు ఐరోపా
ఖండమునకును జపానునకును లోకునగా నున్నది.
ఆఫ్రికాయా కూడ తెల్లవారలదే. పశ్చిమవాసులు వేల
కొలది ఆసియాకు నచ్చి వర్తకము చేసెకొనుచున్నారు;
మలేషోధ చేయుచున్నారు; ఉపాధ్యాయులుగ
నున్నారు; రాజ్యాంగచాలనలందు ఉత్తమవీరముల
నాక్రమించుకొని యున్నారు. పూర్వఖండవాసులును
పశ్చిమప్రాంతములకు పోవుచున్నారు; ఆచట విద్య
గఱచుచున్నారు; వారి సాంఘికచారములు కొన్ని
తోడ్పొని నచ్చుచున్నారు; ఆధునికవాణిజ్యపద్ధతుల
నేర్చుచున్నారు. ఈప్రకారముగా నేడును పూర్వ
పశ్చిమఖండవాసులు అన్యోన్యవిజ్ఞానమును గ్రహించు
చున్నారు. వీరివీరి యాచారవ్యవహారములలో కొన్ని
గొప్పమార్పిడి కలుగినది. ఇక్కడి కక్కడికి నా
చున్నవి. పశ్చిమదేశముల యాధునిక వైజ్ఞానిక శాస్త్రములు
ఈ దేశములలో వ్యాపించుచున్నవి; మహావిప్లవము
తనతత్త్వశాస్త్రాదులు పశ్చిమమున పండితుల హృద
యవీరముల నధిష్ఠించుచున్నవి. కావున తెలిసినదా
తెలియకయో మానవు లెల్లరకు తమతమ తత్త్వములు
మూసిపోవుచున్నవి. ఆధునిక ధూమశకటాది శీఘ్రవా
హకములును త్రాక్రివార్తలును త్రాక్రిమ్యవాత్తలును
ఈ పూర్వపశ్చిమ సంబంధమును మరింత బలపఱచు
చున్నవి.

ఇక్కారణములచేతనే యీసంబంధము ముందు
ముందు మరింత దృఢమగును. కాని ఇది సుఖకార
ణము గాక దుఃఖదాయకమైన కోరికయేము గదా!

ఇది విశేషముగ మొదట దోగికి చికిత్సవలెను నాలకు నకు శిష్యుడవలెను ముఖదాయకము గాకుండును. అండ్ల యులు విశేషముగ వర్తకలాభమునకై మనదేశమున నివసించియున్నారు గాని వారికిని మనకును పోకను సంపూర్ణముగ సోదరభావ మేర్పడలేదు. పాశ్చాత్యులు భారతీయుల సహృదయ డక్కడక్కడ సోదర సమాన ప్రతిపత్తితో జూడకుండుట తలస్థించుచున్నది. చీనాలో ఐరోపాఖండ వాసులు కొందఱు శక్తికొలది స్వలాభ ప్రాప్తికై పాటుపడుచున్నారు. కావున ఈ పూర్వపక్షము సంబంధము మొదట కష్టదాయక మనుమాట నిక్కము. అట్లని యీసంబంధమును వదలఁగొట్టకొనజూచిన మనుసాధ్యము. అది గాక అట్లు చేయుట మానవజాతికి శ్రేయోదాయకము గాదు. గృహకల్లోలము లుండిన నట్టివానిని తొలఁగింపవలయునే గాని కుటుంబనాశనమును చేసికొనఁగూడదుకదా! అట్లే మనకును పాశ్చాత్యులకును అన్యోన్యాయుర్రాగము లేకుండిన దానిని కలిగించుకొన వలయునే గాని, రెండుమూడువేల సంవత్సరములక్రింద “ఎవరికి వాడే యమునాతీరే” యని యుండిన స్థలములకు యత్నించుట మూఢత్వము. ఎప్పుటి కైనను మానవజాతి యొక్కటి కావలయును. అంతః కలహములు నశింపవలయును. జాతిస్పర్ధలు చావవలయును. ప్రేమయే ప్రధానము కావలయును. పృథ్వి మీది కట్టితిని తెచ్చుటకు మనము పూర్వపాశ్చాత్య ఖండవాసుల ఆచారవ్యవహారములను పరిశీలింపవలయును; కాని యిప్పుడు ఉభయలకున్న భేదములను కష్టి మూసిపుచ్చుట శ్రేయస్కరము గాదు. ఎవరు పూర్వ పాశ్చాత్య భేదములను కష్టమున విడిచివేసి, వాటిరెండుఖండముల నాగరికమును బాగుగ పరిశీలించి, రెంటియందును నుండు మంచిచెడుగులును చూపి, ఉభయ విధనాగరికతలను సమన్వయించి సమ్మేళనము చేయవలయును.

పాశ్చాత్యుల మతి సిద్ధాంత ప్రకారము పరిపూర్ణముగ స్వేచ్ఛింపబడిన వారలను మాత్రమే సమాన పాటించుచుండును. ఆయన సర్వమయుడు గాని, సర్వ

వ్యాపకుడు గాని, సర్వాధారుడు గాని కాదు; కేవలము ప్రభువు. ఆయన కొక స్వర్గలోకిము కలదు. ఆం దాయన రెండు యచితాసనముపై కూర్చుండి ప్రభువలెమును తన యిచ్ఛానుసారముగ నేలుచుండును. ఇది తప్ప మానవులకును ఆయనకును వేఱు సంబంధము లేదు. అందుచే తత్వతానలంబరులు అట్టి సిద్ధాంతమును విస్మరించి, కార్యములోనికి దిగినప్పుడు మాత్రము అత్యిద్రియము దగునట్టి భగవంతునితో సంబంధము నుంచుకొనఁ జాలక తమ కనుకూలముగ తమకార్యములను చక్కఁ జెట్టికొనిరి. నిజమునను అట్టి భగవంతునకును తదను చేరులకును ఎట్టి సంబంధము నుండుటకు ఏలులేదు. అట్టి సమానములను సమానముగా నుండుటకు ఏలులేదు. పరిమేళ్యులును విరంకుశస్వామి యైనను, వారల కిది యంటక వారు సంఘమును సర్వజనసమ్మత పద్ధతుల ప్రకారము దిద్దుకొనిరి. పుష్కల విషయమై గాని, మానవజన్మ పరమావధిని గూర్చి గాని విశేషముగ తర్కములోనికి దిగక, వాస్తవికతను నవముత్యముగా గూర్చుకొని యత్నించుచున్నాము; ఇది జీవనమును ఎల్లరకు సుఖకరముగ బాగుచేసిరి. గ్రుడ్డి కంటి మొదలగు వికలాంగులకు జీవనాధారము నేర్పించిరి. మలాలాచ్యుల యమిత క్రవర్తన నాటిరి. రాజ్యాంగమందు విరంకుశత్వమును దీసివేసిరి. స్త్రీలకు పురుషులతోడి సమానాధికారమును విద్యను నిచ్చిరి. స్త్రీ పురుషులు గలసి మెలసి యానందింపఁగల యా మోదముల ననేకిము నేర్పాటుచేసిరి. బాలికానాలకు లను చక్కఁగ పెంచి వారియాదు విహితమైయుండు గుణములను వృద్ధిపొందింపఁగొర్చి. వారలకు స్వేచ్ఛ వెక్కువ కలిగించి చుటుకుడనమును పుట్టించిరి. యవ జనులకు తగులతిని వీవిధములగు పరిశ్రమిక కళాశాలలను స్థాపించిరి. బాలుకును చిన్నతనమునందే కిర్మయోగమున ప్రవేశపెట్టి నానాయత్రిములను త్రిస్పను చదువున నారలకు తగు సామర్థ్యము కలిగించిరి. యువ జనుల మేధాశక్తియు బాహుబలమును తీక్షణత చెందునట్లు పలు తెలుఁగులగు నాటపాటలను సృష్టించిరి. గ్రుడ్డితనము

చెప్పుకు మూగితనము మొదలగు నైకల్యములు గల విద్యాస్థలకు ఆయావనస్థలాదే నిపుణముగ విద్యను నేర్పిరి. సంఘజీవనమునందు ఐకమత్యాది గుణములు పెంపొందునట్లు చేసిరి. తమతమ దేశములలో నుండు వివిధజాతులవారికి షరస్వరప్రేమను పురికొల్పిరి. కూలి నాలిచేసికొని జీవించువారి వినోదాగ్రము అనేక సమ పాయములను చేయుచున్నారు. వారిని బాధించు యజ మానులను తిరస్కరించి, యాబాధలను తగ్గించి, కూలి నెక్కువ చేయించుచున్నారు. రోజూనకు కూలివాండు తొమ్మిది పది ఘంటలకంటే నెక్కువ పరిశ్రమచేయు కవసరము లేనట్లు అధికారులతో చెప్పి చట్టముల నేర్ప జరుపుచున్నారు. బీదకుటుంబములలోని బాలురు చదువు కొన విద్యాలయమునకు పోయినపుడు, వారి యార్జన లోపముచే కుటుంబములకు ఇబ్బంది లేకుండునట్లు కొలదిధనము నాయాగ్రహస్థలకు ముప్పవట్లు యిత్తించుచున్నారు. కూలివాండు పెద్దపెద్ద కర్మాగారములలో పనిచేయుచు వికలాంగు లయినపుడు, వారికి జీవనసరు పాయములను ఆయా కర్మాగారముల యజమానుల చేతనే చేయించుచున్నారు. చిన్నతనమునందు చదువు కొనకుండుటచే పెత్తనమునాగు అజ్ఞానావస్థలో నున్న వారికి ప్రత్యేకముగ సౌకర్యాలను పెట్టి ఆ వయస్సున కవసరమగు విద్యను గజపుచున్నారు. భాగ్యవంతులతో బీదలకు కూడ రాజ్యపరిపాలకులను, మంత్రులను, గవ ర్నరులను నెన్నికొను నధికారము నిచ్చుచున్నారు. సంఘమందు కొందఱు నిలుపేదలును కొందఱు ఆమిత భాగ్యవంతులు నుండిన హాని వాటిల్లు నని ధనమును భూమిని అందఱకు సమానముగ పంచజూచుచున్నారు. ఇంకను వర్ణింపరానియె, వర్ణింపసాహించినను లేగ వచ్చును అనినానావిధములను పాశ్చాత్యదేశములలో చేయుచున్నారు. ఇవి చాలనిచో, భూమిని స్వర్గముగ మార్చ నింకేమి కావలయును? ఇ దంతయు పశ్చిమ ప్రాంతముల జరుగుచున్నందుకు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములే నిదర్శనము. అచ్చట జరగని మా ర్పెట్టి? అచ్చట మానవజాతి ధర్మములను పాటించుచు

మై? ఓహో! అచ్చట మానవసౌఖ్య పరిణామము నతై చింతింపని చింత యెట్టి?

కాని యీ సాహసకృత్యము లన్నియు ఈశ్వర సహవాసబలముచే గాక, తత్త్విహవాస మే డ మై తమకు; దాము తలపోయుటవలన కలిగినవి యని చెప్పి సూచించియుంటిని. పాశ్చాత్యు లిట్టి మాన్యత్యమును వారి కుశాగ్రబుద్ధికొలు, వారి యుదార హృదయము కంటె, వారి తీక్షణమైన యిచ్ఛాశక్తిచేతనే పొందుచు న్నారు. వారలకు బహుకాలము జీవించి హాయి నను భవంప మిగుల కాలికి గలను. వారికి ఆ మిత మైన సాహసము గలను. వారు కర్మయోగులు. వారి కుండు ఇచ్ఛాశక్తి ఆయుష్కాలమును వృద్ధిచేసి ఇహసౌఖ్య ముల నెక్కువ చేయుటకు. పాశ్చాత్యులలోని సాంఘిక సౌఖ్యములకు తోడ్పడినదో అదియే పాశ్చా త్యుల సంఘమునకును మన దేశమునకును అపడలను నున్నది.

పాశ్చాత్యులు కర్మయోగు లని చెప్పితిని. ఈ కర్మయోగమునకు కారణము కొంతవలకు ఆదేశపు శీతోష్ణకృత్తి. ఇత కొంత అక్కిడి పలుయుగములందలి స్థితిగతులు. మూడవకారణము ఆదేశములు సముద్రపు తీర్థం వర్తకవ్యాపారమునకు అనుకూలముగ నుండుట. ఇ వన్నియు చేరి పాశ్చాత్యదేశస్థులను కర్మవీరులను చేసి నది. ఈ కర్మకుశలత వారి యిచ్ఛాశక్తికి పడునుపెట్టి నది. ఈ యిచ్ఛాశక్తిచే వారు తిరిగి మరింత కర్మవీరు లైరి. వీరి కుండు సకల సుగుణగుణములను ఈ యిచ్ఛాశక్తి కధీనములు; దీనివలననే మొలక లేత్తినవి; దాని నతిక్రమింపవు. వీరలకు మేధాశక్తి యున్నది. కాని యది యీ యిచ్ఛాశక్తి కధీనము; ఈ శక్తిచేతనే జననమందినది, కాన దానియానకు దాటి ననువదు. వీరికి దయా దిగుణము లున్నవి. కాని యవి కూడ ఈ యిచ్ఛాశక్తివలననే ప్రభూతములు; దాని కధీనమై యున్నవి గాని, అవ్వాని కధీనమై యిచ్ఛాశక్తి లేదు. ఈ రెండుకారణములచే వీరి దూరదృష్టి దిక్కిలి మంద మైనది. పరమావధివిషయమై వీరు బాగుగ నాలించి

పరు. అందుచే వీరి రాజ్యాంగపక్షములు స్వార్థపరమైన స్వత్వస్థాపనమునకునుకూలములు. వీరికి సమతల తక్కువ; విధేయతయు తక్కువ. వినయము నవ్వలబాటు; అహంకార మధికము. కావున వీరి సంఘము మన సంఘమును లేని యచేత లోపములను గలిగియున్నది. వీరి కున్న శూరత్వమునకు తగునట్లు మానవాత్మమీఁద ప్రేమయు దయయు నుండవలయును. వ్యాపారభావము రాజ్యవ్యాపనము సుఖసాధనము పాశ్చాత్యరాజ్యముల యాదర్శములు. ఆ యాదర్శప్రాప్తికే వర్తమాన మహా సంక్రామము జరగుట లోకవిదితము.

ఇక ప్రాచ్యఖండము లన్ననో దీనికి వ్యతిరేకము. వీరి యిచ్చాశక్తి యొకప్పుడు మేధాశక్తిని కన్నా ముందుగా వికాసమునకునుకూలము. దానికి స్వాధీనత లేదు. మనలో ప్రజ్ఞాగుణము విచిత్రముగ పెంపొందినది. ఏయధిప్తాయమునైనను ముక్కలు ముక్కలుగ విడదీసి భారతీయులు పలుపథములుగ నర్థముచెప్పగలము. వీని మేధాశక్తి యత్యున్నతము. వీరి ప్రాచీనములైన బాధ తీరమునకునుకూలము. వీని కందని యాత్మ తత్త్వము లేదు. వీడు చుది చూడని ధ్యానమార్గము లేదు. వీడు పరికింపని పరమా నధిపత్యము లేదు. వీడు బోధింపని ధర్మము లేదు. తర్కము, తత్త్వము, ఆధ్యయనము వీనికి జన్మముతో పుట్టినవి. ఇందు వీర డనచాయశూరులు. ఆహాహా! భారతీయులు తమ మేధాశక్తిని వికాసమునకు మేధాశక్తి నెవ్వరు పొగడగలదు!!!

భారతీయుని హృదయము నిట్టిదే. వీడు “పెద్దల బోధనకు భక్తియు, తక్కువల బోధనకు అపరాధము” కన్యకాంతి లక్షణమైన మాతృభావము సేసి మరిలు వాడు. వీనికి పశ్చాదులమీఁద కూడ నమితదయ, వీని హృదయ మెప్పుడును దయారసముచే పొంగుచుండును. ఒక్కరికినోక్తి వీనికి ములుకువలె గ్రుచ్చుకొనును. వీడు కోపమును భయంకిరముగ చూచును; సమ భావము లేమిని రాక్షసత్వముతో సమానముగ నెంచును. జీవహింస కిచ్చగింపుడు; తన ప్రాణము

నైన గోల్పోవును గాని మరయొకని చంపుట కొప్పుకొనడు. ఇతనికి బంగారము మట్టితో సమానము. వీడు పొరుగువానిని కాపాడుటకు ఆత్మహత్యకైన పాపమును చేసినట్లును గుఱుచును, తన సమానము. అంభోయని దూడను వెదకుకొనుచు తిరుగుచున్నది. అట్లేను మానవుని దూడను వెదకుకొనుచు తిరుగుచున్నది. మానవుని దూడను వెదకుకొనుచు తిరుగుచున్నది. ఇందు కూడని చూచుచున్నది. ఇది మానవుని స్వభావము.

కాని యేకత్తులు ప్రాచ్యదేశములలో ప్రధానమైన సంఘమునకు శిరోభూషణములై మెలయుచు, సంఘజీవన శాశ్వత స్థితికి లోడ్డుచుచున్నట్లు, అవియే వాని తార్థల్యమునకు కారణము లగుచున్నవి. ఈ ప్రాచ్యదేశము లందు ఇచ్చాశక్తికి స్వాధీనత లేదని నుడివెలిసి. అదొక పక్షమున ప్రాచ్యదేశమునకు స్వాధీనత లేదు. వాస్తవమునకును అధీనమైయుండు నది కూడ సూచించి తిని. ఏ కార్యమును గాని మనము ఇచ్చాశక్తి ప్రేరేపణమునలన చేయము. మన కుశాగ్రబుద్ధి ముందు వెనుక లాలోచనచేసి యెవ్వధముగ దానిదీయునో మన యిచ్చాశక్తి యాదారి ద్రోక్కును; లేదా మనదయా ర్థహృదయము ఏవిషయమును చూచి అందు సగిల మగునో మన కర్మము కూడ నటులే యుండును. మన మేకార్యమును గాని సాహసించి చేయము. మన కాలోచన తక్కువ. ఒకకార్యము కర్తృత్వాభావముచే చేజిపోవుచున్నను, దానిని మనము సకాలమందు చేయక అనవసరముగ నాలోచించి లేనిపోని కష్టములను కల్పించుకొందుము; లేదేని దాని కర్తృత్వాభావమునకు తలపోయుచు మితి మీరిన దుఃఖములో మునుగుచుము. మనయిచ్చాశక్తికి బలములేదు. దానికి చొరవ లేదు. ఇందుచేతనే మనము జ్ఞానయోగుల ప్రతిభ, మునుగుచు పోవు. పుష్కలములముగో కాలూని నిల్పుండలేము. మన వినయము కూడ హద్ద వాటింపని. భాగ్య కళాక్రమమున చూచి మనకి హాని వాటిల్లును. మూఁగునకు సున్న లేందుకు? అంధు నకు సాందర్య మేల? బధిరునకు సంగీత మేమి? కొందఱకు వినయమునకును పిఠికితనమునకును ప్రభే

దము తెలియదు. అది గాక, మన మెల్లప్పు డతివినయమునే చూపుచుండిన మన స్వభావమున కదియే యలవమును గాని, ఇక శౌర్యమును సాహసమును మనలకుఁ గాములలో నుండవు. మనదేశపు ప్రస్తుతస్థితియే దీని కుదాహరణము. మనసంఘముం దున్న ఆత్మబాల్యవీచాహములు, వివిధములగు సంఘవనశోషణము లగు నాచారములు, బాలవిరుతువులు, జన సామాన్యము యొక్క యజ్ఞావస్థితి మొదలైనవి దీనినే పోషించుచున్నవి. మనసంఘబలము నానాటికి క్షీణించుచున్నది. దేశమందు ధనము లేదు; శరీరబలము లేకున్న; బుద్ధి పటుత్వము హీనము. ఇట్లొకొక కొలది శతౌత్తములు నడిచిన, ప్రాచ్యదేశములలోని యనేకజాతులు నకిందినవి; భారతవర్షము నట్లుగను.

మన మిప్పుడు ప్రాచ్య పాశ్చాత్య దేశములలో నుండు లోపాలోపములను స్పష్టముగా చూచితిమి. వీరి కున్న లోపములు వారికి లేవు. వారి కున్న మెఱుంగు వీరికి లేదు. ప్రాచ్య పాశ్చాత్య దేశీయు లొక్కచోట కలిసికొనినపుడు, ఇదియే సంఘర్షణకును భావనా మనోబలమును, యోగపటుత్వమును వర్ధిలినవి. ప్రాచ్యులందు ఆవి అడుగంటినవి. పాశ్చాత్యులందు దయాద్రుహియము బలవత్తరము గాలేదు. ప్రాచ్యులందు అది హద్దు దాటిినది. ప్రాచ్య పాశ్చాత్య ఖండములకు వారిని సంఘటన నన్ను, ఈ సంఘర్షణ ముతరింపఁ జేసినది. ఇది యున్నంతవఱకు ఒకరొకరిని సన్మానించును. విద్వంసులు. శ్రేణులు; వాగ్ధాన్యులు విజ్ఞాన శాస్త్రములు బిండ్లరుల కర్థము గావు; అన్యోన్య శ్రేణుల కర్థము లుండవు. ఎవ్వరికి ఈ యెండ్లరులకు సమభావము, సహనభావము కుదుర్పడలచినచో, ఈ భేదమును తొలగింపవలయు. వారిలో నుకోమలభావములను వీరిలో కర్మయోగ వాంఛనే ఎక్కువ చేయవలయును. “ఏవం త్వయి నాన్యథే తోస్తి.” ఇది గాక, మరియొక మార్గము లేదు.

అయిన, దీని నొనగూర్చు త్సాహసం దీనికి సదు

పాయము లేవ్వి? ఇందులకు సాధన మేమి? ఇరు తెలుగులగు జాతీయాదర్శములందును ఇట్టి సంపూర్ణమైన మార్పును కలుగఁజేయవలయు నన, దాని కిగు నుపాయములు అందుకు తగునట్లే యుండవలయును గాని, తెప్పకొయ్యతో సముద్రమును దాట యత్నించినట్లుండఁగూడదు. ఈ భేదాభేదము తెచ్చును అసలు జాతీయదేవనములోనే యున్నప్రా, మనము చేయు యత్నము కూడ ఆయనలునే మార్చవలయును. వేఱు పురుగు పట్టినపుడు నున్నమును చెట్టు మొదటనే ప్రయోగింతుము. అత్తకు వ్యాధివచ్చి నదిత చెడినపుడు పైపై మందులు పనికిరావు. పాశ్చాత్యు లీదృశస్వభావులగుటకు వారి మతమే ముఖ్య కారణము. వారి మత మందు విప్రసూది నుకోమల భావములను పుట్టించు నాశనము చేయు హేచ్చవలయును. యేసు క్రీస్తు స్వతీవనమును ఈశ్వరాద్భుతము చేసినవాడే. కాని యాయనయం దంతకుండు అత్తపటాన్యము యోగి బలము ఎక్కువ. ఈయన యూధీయజాతివాడు. ఆజాతీయుడు అన్యమతసహనము లేకున్న. ఎంతవఱకును ఇహలోకసుఖమే గాని పరమార్థవిషయమైన యాలోచన లేదు. యూధీయులు ‘ఆత్మ నాశనహింస’ మని నమ్మదు. కరీరముతోనే యాత్మ కూడ చెల్లని భావముగలది. మనవలన పుట్టుకోమలత్వము పట్టువడలేదు. యేసుక్రీస్తు యూధీయమతమును దాటిపోవుటకు యత్నించినను, తా నావలలోనే పడెను. ఈయనకు శాంతస్వభావము స్వస్థిస్థము గాని, శక్తిస్థితియే మహిమగలది. కాననే క్రైస్తవ మతమం దవన్నియు మీటిపోయినవి. కాబట్టి క్రైస్తవమతమందు సాధనసంపత్తి ముఖ్యవలెను. స్పృహలముమీడికి దృష్టి యెక్కువపోవలెను. జంతు జాలముమీడ దయ పుట్టవలెను. సుఖము మానవ సంఘమునకే యున్న చాలు నని యనరాదు, విశ్వజనన దృష్టి రావలెను. కర్మయోగము తగ్గవలెను. భ్యాస యోగము, భక్తియోగము ఎక్కువ కావలయును. మానవజాతిలో ప్రభేదములు కల్పింపరాదు. అందఱు

ఈ ప్రకారముగా నుభయదేశస్థుల యాదర్శములలోను మార్పు గలిగిన షిరి భయ మూడిను. ఆ ప్రకారము సాధన సంపత్తులు మాత్రమ మానవ తత్వములు మాత్రమోవును. ఆ కారణముచేతనే ప్రాచీన ప్రతిచీ సంయోగము లోక కల్యాణమునకై నిర్ణీతమైన భగవత్సంకల్ప మని విశ్వసించవలయును. అటుపిమ్మట హిందువుల వినయము పాశ్చాత్యులకు పితకరణముగఁ గన్పట్టదు; పాశ్చాత్యుల సాహసము ప్రాచ్యులకు నాశ్చర్యముగఁ గాఢ్పింపదు. బాబులు గౌరవించుదు, ప్రేమ పెట్టె. అందువలన వారు ముగ్ధులు. పాశ్చాత్యులకు మానవత్వమును, సాహసమును, సామర్థ్యమును, ప్రేమ యుహ్యంగును. ఆత్మ వికస్థిలును. ప్రాకృతపాత్య ఖండిములు వికస్థము గల్గియుండును. మానవ సంఘము సౌఖ్యమునఁ దేజిల్లును. మానవసంఘమున ఏకత హెచ్చును. దానిద్రవ్యములు బోవును. అవిద్య నశించును. స్త్రీలకు విద్య యుట్టును. రాజులు ప్రజా పరిపాలనమునకు లొంగుదురు. ప్రపంచ మంతట సాయుక్తరాష్ట్రము లేర్పడును. అంతదాటియపరిపాలనము ఘన మగును. దుష్టలు మాయ మగుదురు. శిష్టులు ఎక్కువగ నుండుదు. అప్పుడే భగవంతుడు కూడ మానవుల యత్నములకు సంతసించి యాకీర్వదించును! ఓహో!! ఆ కాల మెప్పుడు వచ్చును!!!

ఫల మధికము !!
ధర తగ్గించబడినది.

మాను ప్రాసమున్నాడు. దీని కావిన మంటయుండదు. చక్కము నలుపెక్కును. పుండుపడిదు.

ఆవృతాంజనందీపో. 6 & 7, తంబుపెట్టిపేది, జార్జిటాక, మదరాసు

LORD KITCHENER SHAKING HANDS WITH A
GALLANT INDIAN SOLDIER

Lord Kitchener shaking hands with a gallant Indian soldier

GANGA SINGH NEGI, V. C.

Ganga Singh Negi, V. C.

ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿರುವ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿ ಕೊಡುವುದು.

హైందవ సామ్రాజ్య కారశిఖామణులు

భోగపాట నారాయణమూర్తిగారు

మందారప్రతిమూర్తియు ప్రభుత్వకాలమునందు

నందం బొందగ నీ కుమారు లనిలోనన్ భీమసంకాశు లై

మును కేందుం గింపన్ యుక్తవయస్కులు జూపుచున్నా నడే
హిందూరాజ్యవిహార చున్నట్లు మన నీదేవమ్మ ముహూర్తము.

ఉ. మెత్తనివారిఁ గాంచి కడు మెత్తగ మొత్తుట నైజ మాటచే
మొత్తిరి నీ కుమారులను మున్నునీర్ములు పెంక పెంకలో ;
మెత్తనివారె కాని చలమే గొని లేగిన, వారు లోక మొ
క్కెత్తియెవన్ భయముచేచున్ ప్రభుకొనియెవరు మునెనాన్.

ఉ. కత్తిక తెల్ల నీ సుతుల కావా జాన్యుల విక్రమ మ్మదే
ప్రతి మొదప్పుమాట పలు చూడగిదివ్వు మొగిచ్చు నెట్టి ; నీ
పుత్రులు బిడ్డవివహారమునందు క్రింద నీర్ముల మొత్తు
కొత్తిముం జూపిలోచ్చి ; నీదే వానినినా పెంకపెంకలకున్.

కా. చూడ్కొనేను సుకాసురాదు లయిన్ మున్నులలో నామఁ జం
చాడ్కొనెడి, నైకధర్మగొముం జూన్యగొనెడియును
పెద్దరానీ మదితి నా. నీపుత్రమొచ్చుచున్న నున్నాన్.
ఘోరా లున్ రెనపునెవరును నీర్ముల్ మాక నున్నాన్.

నీ. యుక్తనాశరు నాడ ముచునెదెను, నొకటి మెత్తనినీ చుచుచినారు ;
మరనానిలు తుపానులను బట్టినెదెను. సమయము చుది కగాయనానినాగు ;
వివాహమయం దొక్క నొకటై వివాహమొగలరె నీ రవి నవ్వగిడగినారు ;
ప్రభులొక్కరి నొకరివలపెనా, కిందికి నీయెనా నీ నీది నేదెనారు ;
నొండుపుత్రులొక్కరి నొకరినొకరు నొకరినొకరు - హిందూరా దూలనానీనా నీదు నొకరు ;
అట్టి దేవాభిమానమొచ్చునెదెములం . బాపిసేనుకు మొత్తిరి ! భరితమాత !

నీ. భరితమోదా మున్నున్ గ్రోగిట్టుల కొట్టుకొనెదెనుల్ చాచలేదా ;
భీమానమల మున్నున్ గ్రోగిట్టుల కొట్టుకొనెదెనుల్ చాచలేదా ;
రహి నీభీమయ్యకొనెదెనుల్ గ్రోగిట్టుల కొట్టుకొనెదెనుల్ చాచలేదా ;
రహి నీభీమయ్యకొనెదెనుల్ గ్రోగిట్టుల కొట్టుకొనెదెనుల్ చాచలేదా ;
రహి నీభీమయ్యకొనెదెనుల్ గ్రోగిట్టుల కొట్టుకొనెదెనుల్ చాచలేదా ;
రహి నీభీమయ్యకొనెదెనుల్ గ్రోగిట్టుల కొట్టుకొనెదెనుల్ చాచలేదా ;
రహి నీభీమయ్యకొనెదెనుల్ గ్రోగిట్టుల కొట్టుకొనెదెనుల్ చాచలేదా ;
రహి నీభీమయ్యకొనెదెనుల్ గ్రోగిట్టుల కొట్టుకొనెదెనుల్ చాచలేదా ;

చ. వివిధకాక్రమల సమయములన్ భోగించి నీ సుతుల
తెనుచిత్రకరాయుధశిఖులతో. పొగియెదె నొక్క నొక్క

నిర్బంధసైనిక సేవ

భోగరాజు శబ్దాభినీతారామయ్యగారు

బ్రహ్మమ జరగుచున్న యుద్ధమును గూర్చి ముచ్చటించుచు, “నిర్బంధసైనిక సేవాపద్ధతులను బ్రతిఘటించుట అవలంబించవలసియుండును” అని ఇటీవల సెల్ఫ్ డిఫెన్స్ ప్రభువు నుడివియున్నారు. ఈ యుద్ధము ఒకటి రెండు సంవత్సరము లైనను పట్టు సన ను నిశ్చయమును, యుద్ధమునందవలంబించబడు నూతన విధులును ఇట్టి యూహకు కారణములు. ఇట్టి సందర్భమున నిర్బంధ సైనిక సేవయొక్క చరిత్రయు, వివరమును, లాభనష్టములును, భౌతికతయు ఆలోచించుట ప్రస్తుతముగ నుండును.

సైనికులను దీసికొనుట మూడు పద్ధతుల ననుసరించి యున్నది:— 1. తమ యభీష్టమును బట్టి జనులు సైనికులుగ చేరుట. (ఉ. బ్రతును.) 2. నిర్బంధముగ కొంతకాలము ప్రతిమనుష్యుడను సేనలో సేవచేయుట. (ఉ. జర్మను ప్రాంతము.) 3. స్వీట్జర్లాండులో ఆచరింపబడు “వోల్ంటియో” అను యూహన పద్ధతినిగూర్చి మనము ముచ్చటపడవచ్చును. నిర్బంధ సైనిక సేవ ప్రథమమున 1793-వ సం.న ఫ్రాంచిదేశపు మహావిప్లవములో ప్రారంభింపబడెను. అప్పుడే సైనికులు యుద్ధమధ్యమున కొంతకాలము వదిలి పారిపోవుచు రనుభవించే వారిని గుఱవలయును మంచి జాగ్రత్తపెట్టబడి యావశ్యకము తగ్గి, దేశాభిమానపూరితులగు పౌరుల సేనలు యుద్ధరంగములకు క్రొత్తకళను తేగగ్గెను. ఆ కాలములో ఈ నిర్బంధము క్రొత్తమాగ్నే అయినను, దేశము నందు ప్రబలియున్న యరాజకము నకును ప్రజల ప్రాణములు, పట్టణములలోని న్యాయస్థానముల యెదుటకన్న, బహిష్కరణదేశమునందలి యుద్ధరంగములలో ఎదిరికొని వారి ఫిరంగుల యెదుట ఎక్కువ భద్రముగ నుండెను. కావున ప్రజలు విశేషముగ సేనలో చేరిరి. 1798 లో నిర్బంధ సైనిక సేవ శాసనరూపకముగ స్థాపింపబడెను. అప్పటి నిర్ణయకాలము 5 సంవత్సరము లయినను, సామాన్యముగ సైనికులు గడువు నతిశయించి సేవచేయవలసి వచ్చుటచే, అది సేవగనే కాక ఉద్యోగముగఁ గూడ పరిగణింపబడుచుండెను. అందుచే సైనికులు తమకు ప్రత్యేక మ్నాయముగ నితరులను సేనలోనికి పుంపు నాచారము ప్రబలెను. ఇట్టి ప్రతినిధులతోఁ గూడిన సేన పూర్వము డబ్బున కాపించిన సేనకన్న హీనమై రాను రాను సేనదళలోనికి వచ్చెను. నెపోలియనుచే పీడింపబడుచున్న జర్మనీదేశమునఁ గూడ చీనాయందలి యపజయమయిన పిమ్మట “క్రొంఫరు” పద్ధతి ననుసరించిన విధానముచే నొక విధముగ నిర్బంధ సైనిక సేవ అభివృద్ధిలోనికి వచ్చెను. ఇట్లు నిర్బంధము కొంతకాలము ప్రవర్తించుచు దుస్థితికిఁ దెచ్చినను, అమెరికాలో 1861-1865 సంవత్సరములలో బాల్ థిమరును న్యూ యార్కు ప్రజల నకును జరిగిన యుద్ధముతో దాని గౌరవము పునరుద్ధారణ సేయఁబడెను. 1870-వ సంవత్సరములో ఫ్రాంచివారిపై జర్మనీకి గలిగిన సులభజయము ఈ పద్ధతియందు జర్మనులు చేయగలిగిన సంస్కారము వలననే లభించిన దని చెప్పుదురు. అప్పటినుండియు, బ్రతును తప్ప ఐరోపాఖండమునందలి దేశము లన్నియు ఈ పద్ధతి నవలంబించినవి. రెండు సంవత్సరములనుండి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో చేరిన ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణాఫ్రికా, న్యూజీలాండు అను పలసలు గూడ ఫ్రాంసు జర్మనీదేశములలో నున్న నిర్బంధసైనికపద్ధతులను విశేషముగ సంస్కరించి యాచరణలోనికిఁ దెచ్చి, ప్రపంచ కమున కంతకును మార్గదర్శకులుగ నున్నవి. ఈ పద్ధతి యొక్క వివరము ముందు తెలుపబడును.

నిర్బంధసేవ మొదట అయిదు సంవత్సరముల కాలమువఱకు నిర్ణయింపబడెను కాని, దేశములోని సైనిక సేవకు తగిన యవకాల నెల్ల నేరేట సేనలోనికి తీసికొనుట దుస్సాధ్యమయ్యెను. కావున రాను రాను

నిర్బంధసేవ మొదట అయిదు సంవత్సరముల కాలమువఱకు నిర్ణయింపబడెను కాని, దేశములోని సైనిక సేవకు తగిన యవకాల నెల్ల నేరేట సేనలోనికి తీసికొనుట దుస్సాధ్యమయ్యెను. కావున రాను రాను

సేనాపతిమితి(ఇప్పుడు జర్మనీలో వలె) 2 సం.లకు తగ్గించబడెను. అప్పటికిని ఒక సమయమునందు శిక్షనొందవలసిన సైనికులసంఖ్య 1 వరమిగియుగ నుండియున్నది. మిగిలిన శిక్షకాలము తక్కువగ నుండెను. ఇట్లు అందఱును చేర్చి శిక్షనొసంగుటకు సదుపాయము తక్కువగుటచే, జనసంఖ్య వృద్ధియయినకొలది సైనికులసంఖ్య వృద్ధియగుటలేదు. 1905-సం.న జర్మనీలో, నైట్స్ పరీక్షలో మర్బలులని గాని ఇతరకారణములవలన గాని నిర్బంధము నుండి మినహాయించుటకు జనము గాక, సైనికులుగ నుండగల జనుల సంఖ్యలో సగముమంది సైనికసేవనుండి తప్పించబడిరి. ఈ పద్ధతిలో వ్యయము బహు స్వల్పముగ నుండును. నిరంతరము సైనికులుగ తమజీవితమును సలుపువలసిన మొదటి పద్ధతిలో దీనికన్న మూడు రెట్లు ఎక్కువ వ్యయమును నని నిశ్చయింపబడినది. మొదటిపద్ధతిలో లేని లోపములు కొన్ని నిర్బంధపు పద్ధతిలోఁ గల వని కొందఱ యభిప్రాయము. తమ యభిప్రాయమును సూచించి మానవజము భారమును తగ్గించు సైనికులు మనస్సున్నదిగ శిక్షనొంది ఉత్సాహముగ పోరాడుదురు. నిర్బంధముగ తీసికొనబడినవారిలో కొందఱు తమసేవను బలవంతపుసేవగ నెంచుకొనెదరు. కాని దేశములోని యవకు లెల్లరు శిక్ష నొందియుండుటచే, పిరికిదలును దేశభిమానిమగువారును కడవఱకు యుద్ధములో చేరకపోయినను, మిగిలినవారే అసంఖ్యాకులుగ నుండురు గావున రాజ్యాంగమున కట్టి యాపత్తును గలుగఁజాలదు. అభీష్టము ననుసరించి సేనలో చేరు పద్ధతి ఇంగ్లాండులో నాచరణలో నుండి ఐరోపాఖండములో నుండికుండుటకు తగిన కారణములు గలవు. బ్రిటను గొప్పదీప్తప మయి యున్నది. చానిపై దండయాత్రచేయుట కష్టము. ఒకవేళ చేసినను, మొదట సౌకాదళముతో పోరాడవలెను. ఈలోపుగ సివిల్ జనమును యుద్ధమునకు తయారుచేయుటకు తగిన యవకాశ ముండును. ఈపద్ధతి ననుసరించువారు కొద్దిసేనను మాత్రమే యుంచుకొనఁగలరు. అందువలననే బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో 6 లక్షల సేన మాత్రమే గలదు. కాని

ప్రస్తుతపు యుద్ధమువంటి మహాయుద్ధము తలపఱచు యెడల 20 లక్షల వైశ్యమునుమాత్ర మేముచేకొనుటకు అవకాశమున్నది. అట్లే ఇప్పుడు సిద్ధము చేయఁబడుచున్నది. భూభాగము సరిహద్దుగాఁగల దేశములకిది సాధ్యముగాదు. శత్రువు వచ్చి దేశముమీఁద పడుటకు విశేష కాలము పట్టదు. జర్మనీ ఫ్రెంచిదేశముపై పడుటకు ఎంతకాలము పట్టినది? ఆపత్సమయమునందు వీరు క్రొత్తగ మీటింగులు చేసి జనులను ఉత్సాహపఱచి వారిని సేనలో చేర్చికొని వారికి శిక్షను గఱపి వారిచే పోరాడించుటకు అవకాశము చాలదు. కావుననే ఐరోపాయం దెల్ల నిర్బంధసైనికపద్ధతి ఆచరణలో నున్నది. నిర్బంధసైనికసేవనుగూర్చి వివిధాభిప్రాయములు గలవు. దీనివలన నిర్మించఁబడు బహుళమైన సేనల వలన యుద్ధములకన్న శాంతిమే ఎక్కువగ ప్రబలు నని చానిని సమర్థించు కొందఱు వాదించుదురు. నిర్బంధ సైనిక సేవయును, ఆయుధములయొక్క మహాబలమును, వానిని వినియోగించుటయుం నుండెడి విశేషకష్టమును, పోరాటముల జయాపజయములను గూర్చి గల యనిశ్చయమును, మహాసంగ్రామములవలన పరిశ్రమలకు తప్పుకలుగు సంక్షోభమును, అపజయమువలన సంప్రాప్త చానికల్పూర్ణనాశమును, దేశమునుండి మైశ్వర్యము నకు భంగము గలిగించు నను నిశ్చయము గలదు కనుక, యుద్ధములు తగ్గిపోవు నని కొందఱు తలంతురు. వృత్తి రీతిని పోరాడు యుద్ధభటులతోఁబాటు మానాభిమానములతో పౌరభటులు పోరాడఁజాల రను కొందఱి యభిప్రాయము నిర్వివాదము గాదు. నిర్బంధసైనికసేవవలన కొన్ని యితర ప్రయోజనము లుండును. అనేక కారణములవలన జాతీయాభిమానము తగ్గి, విశ్రాంతియందును భాగ్యభోగములందును, మానవకోటియొక్క సన్న్యస్తాభిప్రాయమునందును కొంతలను బలపఱచు నీకాలమునందు, ఇట్టి నిర్మాణమువలన దేశాభిమానము పెచ్చి, పౌరధర్మము, స్వార్థత్యాగము, ధైర్యము, చేతకోరికములుగాను ప్రమాదానాశమునకు వలయు సుత్సాహము వృద్ధియగును. ఆ దినపు

వ్యక్తరయు నశించు ననికొందలీ యభిప్రాయము. బుద్ధి
 కొశలమును, చుట్టుకుండనమును గలిగిన యువజన
 శ్రేష్ఠుల బుద్ధిప్రసారమున కిది గొప్ప యంతరాయ
 మునగును. వ్యభిచారియొక్క కౌమారీ ముగియింపక
 ముగుచున్న ప్రా, యోదలీ మనస్సులు సంతాపము
 నొందుచున్న ప్రా యూహించుట సులభము.

కాని ప్రజాస్వామికమును గోరు దేశములలో ఈ
 నష్టములను నివారించుటకైన గమనింపక, నిరంతరము
 ప్రజలు పైనిక కీచిత మాంశాత్మ్యమునందు నిమగ్నులై
 యుండును. ఏదైత్రులయును ముగించు కొనియున్నాడో,
 అట్లే ఈ దేశములలో ప్రతియువకుడును పైనికుడుగ
 నుండును. వ్యభిచారికి పైనిక పైనిక పైనిక పైనిక
 నిర్మూలముచేసి, ప్రజల నుదజను కులము ధనము
 ముగించుకొనుచున్నాడు. కాని నిర్మూలముచేసి తొలగి
 గించి, వారికి సర్వసమానత్వమును గలుగజేయును.
 కాని, నిర్బంధ పైనిక సేవకును ప్రాతినిధ్యపు పరి
 పాలనను గోరు ప్రజాస్వామికమునకును గొన్ని యసం
 దర్భములు గలవు. ప్రజాస్వామికమునందు అధికా
 రము, అనువర్తనము అను భావములు తిరస్కరింపఁ
 బడి, తెలివిగల వక్త నాయకత్వము వహించును. ప్రతి
 సమస్యయు జనబాహుళ్యముయొక్క యభిప్రాయము
 (ప్రొట్ట) ననుసరించి నిర్ణయింపఁబడును. మజియ ప్రజా
 స్వాత్మ్యము అను భావము అను భావము అను భావము
 సమీపించుచుండును. నిర్బంధ పైనిక సేవ యన్ననో, నిరం
 కుశాధికారము, చర్చగాని విచారణగాని లేని విధేయత.
 ఇందలి అదర్శములు అభ్యాసములు భావములు, ప్రజా
 స్వాత్మ్యమునకు వ్యతిరేకములు. కాని ప్రజాస్వామికము
 ను. రానురాను సర్వత్ర ప్రజాస్వామికము వృద్ధియగు
 చున్న దేశములలో నిర్బంధ పైనిక పైనిక పైనిక పైనిక
 గలదు. ముగించు కొనియున్నాడు. కాని నిర్మూలముచేసి
 ఎంతకాలము గమత్తొతులు చిలుకలవలన పరిపాలింపఁ
 బడుదురు?— అని మీరు ప్రశ్నింతురు.

ఈ తర్కవాదము తెల్లన్నను, సభ్యత నొందిన
 ప్రజలకు చురుకుచు విస్తరించుచున్నది.

చున్నది. ఇంగ్లాండు ఆమెరికాలలో దీని యనావశ్యక
 నకు నావశ్యము వీరినకే నుండును. లాభవ్యము
 అనుచును, ఇంగ్లాండులోని పద్ధతులవలన శ్రేష్ఠవ్యయము
 విశేషముగా గాంచుచున్నది. ఈవ్యయము హెచ్చిన
 కొలది దేశముయొక్క ఋణము వృద్ధియగును. ఇది యొక
 ఇంగ్లాండుదేశమునందు, అమెరికాదేశమునందు దేశముల
 లోని రాజ్యా గమునకు నష్టము వృద్ధియగుచున్నది.
 ఈ యప్పులు ఆయాదేశపు ప్రజలనుండియే గాక ఇతర
 దేశపు ప్రజలనుండి గాక సున్నకొకటయగుచున్నది. కేవల
 మాధ్యమికముగ వర్ణించుచున్నది. పైనిక పైనిక పైనిక
 వ్యయము వివరించి, వృద్ధి. ఇంగ్లాండు దేశముయొక్క
 యప్పు 1835-1888 సం.లనడుమ నూటికి 173 పెరిగి 278
 అయినది. ఇటీవల నిరంతరము యుద్ధసౌకలయందును
 ఆయుధములందును జరుగుచున్న మార్పులే ఈ వృద్ధిని
 ఇంకను హెచ్చించుచున్నవి. ఇంగ్లాండుయొక్క స్థితిగతు
 లను గమనించువారు ఆదేశముయొక్క భద్రతకు ఇట్టి
 వ్యయము అర్హులగును. ప్రజాస్వామికమునకు. పైనిక పైనిక
 కైనను వలయు నాహార పదార్థముల నెల్ల పండింపఁ
 బాలియు, పైనిక పైనిక పైనిక పైనిక పైనిక పైనిక
 వాంఛియున్న నాధారమును పైనిక పైనిక పైనిక పైనిక
 కేవలపైనిక పైనిక పైనిక పైనిక పైనిక పైనిక పైనిక
 యు, ఇతరుల దండయాత్రకు ఆశను గలిగించునట్టియు
 ఈవ్యయము ముగించుకొని పైనిక పైనిక పైనిక పైనిక
 కొనుగోలుచు కేవలము రాష్ట్రము ప్రజలను పాలింపఁబడు
 ప్రజాస్వామికమునకు మిక్కిలి శ్రేయోదాయకము.

ఈ వ్యయమునందు వృద్ధి అన్ని దేశములయందు
 గవ్వట్టుచు, అన్ని రాజ్యములను గలవరిపజుచున్నది.
 ఇది ఎట్లు అంత్యము గానున్నదో ఎవరును గ్రహించఁజాల
 కున్నాడు. కాని వ్యయమును గోరవలయు. పైనిక పైనిక
 నిర్బంధ పైనిక సేవ యను నూతన ప్రతిక్రియ వర్తించు
 చున్నది.

ఇంగ్లాండుయొక్క స్థితినిబట్టి నిర్బంధ పైనిక సేవ
 ఇంగ్లాండులో నాచునాచునీ రానున్నది. ఆదేశమునకు
 నోయున్న అట్టివిధానా న్యాయమున వర్తింపఁ

వ్యక్తతయు నశించు ననికొందలి యభిప్రాయము. బుద్ధి
 కోశలమును, చుట్టుకుండనమును గలిగిన యువజన
 శ్రేణుల బుద్ధిప్రసారమున కిది గొప్ప యంతరాయ
 మునగును. వ్యభిచారులలో నెందరో మాతృశిల్పము వృద్ధి
 పుండుచున్నారని యోదలి మనస్సులు సంతాపము
 నొందుచున్నవై యూహించుట సులభము.

కాని ప్రజాస్వామికమును గోరు దేశములలో ఈ
 నష్టములకు నివారించుటకైన గమనింపక, నిరంతరము
 ప్రజల పైనికే జీవిత మాహాత్యమునందు నిమగ్నులై
 యుండుట. వ్యభిచారులను గూడ నాపదమునకుఁ,
 అట్లే ఈ దేశములలో ప్రతియువకుడును పైవీకుడుగ
 నుండుటయు. వృద్ధుల పైకి పేద బాట పుట్టిన వారలను
 నిర్మూలముచేసి, ప్రజల నందఱను కులము భవము
 మున్నగువానివలనఁ గలుగు తాతతమ్యములనుండి తొలఁ
 గించి, వారికి సర్వసమానత్వమును గలుగఁజేయును.
 కాని, నిర్బంధ పైనికే సేవకును ప్రాతినిధ్యపు పరి
 పాలనను గోరు ప్రజాస్వామికమునకును గొన్ని యసం
 దర్భములు గలవు. ప్రజాస్వామికమునందు అధికా
 రము, అనువర్తనము అను భావములు తిరస్కరింపఁ
 బడి, తెలివిగల వత్త నాయకత్వము వహించును. ప్రతి
 సమస్యయు జనసౌహృద్యముయొక్క యభిప్రాయము
 (ప్రైట్ల) ననుసరించి నిర్ణయింపబడును. మఱియు ప్రజా
 స్వాత్మ్యత్వము భావము భావము భావము భావము భావము
 సమీపించుచుండును. నిర్బంధపైనికే సేవ యన్ననో, నిరం
 కుశాధికారము, చర్చగాని విచారణగాని లేని విధేయత.
 ఇందలి ఆదర్శములు అభ్యాసములు భావములు, ప్రజా
 స్వామికమునకు నర్పించువానికి అతిదూరములై యుండు
 ను. రానురాను సర్వత్ర ప్రజాస్వామికము వృద్ధియగు
 చున్న దేశములలో నిర్బంధ పైనికే సేవ పేద పడిన వృద్ధుల
 గల దని మహానీయు లనేకులు సంశయించుచున్నారు.
 ఎంతకాలము గమత్కౌతులు చిలుకలవలన పరిపాలింపఁ
 బడుదురు?— అని మీరు ప్రశ్నింతురు.

ఈ తర్కవాదము లెట్లున్నను, సభ్యత నొందిన
 ప్రజలందఱ ముందుకు నిర్బంధపైనికే సేవ జరుపఁ దలంప

చున్నది. ఇంగ్లాండు అమెరికాలలో దీని యనావశ్యక
 తను వాదము లేకను కే నడుచుబడినది. బాధాభ్యుదయము
 అన్నిచోలను, ఇంగ్లాండులోని వృద్ధులవలన పైనికే వ్యయము
 విశేషముగ నొచ్చుచున్నది. ఈవ్యయము హెచ్చిన
 కొంతది దేశములయొక్క బూరము వృద్ధులగును. ఇది యాదా
 ఇంగ్లాండు దేశమునందే గాను, వ్యభిచారులను పేదలదేశముల
 లోను వ్యాప్తి గనునూ యందఱు వృద్ధులగుచున్నది.
 ఈ యప్పులు ఆయాదేశపు ప్రజలనుండియే గాక ఇతర
 దేశపు ప్రజలనుండి కూడ పుచ్చుకొంటుండున్నది. నేటికే
 ముఖ్యభారము వర్షపు చెత్తలముల పైకి నొకటి మారు
 వ్యయమునొక్క రుప్పది. ఇంగ్లాండు దేశమునొక్క
 ముప్పది 1835-1888 మధ్యకాలము నుండి 173 పది 273
 అయినది. ఇటీవల నిరంతరము యుద్ధనాశలయందును
 ఆయుధములందును జరగుచున్న మాంపులే ఈ వృద్ధిని
 ఇంకను హెచ్చించుచున్నవి. ఇంగ్లాండుయొక్క స్థితిగతు
 లను గమనించువారు ఆదేశముయొక్క భద్రతకు ఇట్టి
 వ్యయము అవ్యవశ్యకముగా నున్నదని మహానీయు. ది. ప్రజల
 కైనను వలయు నాహార పదార్థముల నెల్ల పండింపఁ
 బాలవృద్ధులు, పేదల ముందుకు పూర్వమునే విడిచివైచి
 వానోద్యమమున నాధారము నెలకొల్పియు, సమ రాజ్యపరిపాలన
 కనువృద్ధిపెట్టుచును పరిపూర్ణములలో కలకాలమునగిచ్చు
 యు. ఇదియే మహానీయులకు ఆదేశము నొసంగియున్నది
 ఈవ్యయము ముడిచుకోకేలే ది. వ్యాధి వృద్ధియును కలుగు
 కొంతకాలమునకు కేయ అన్నియే ప్రజలను పాలకులును
 ప్రజలను గలిగియుండును మిక్కిలి శ్రేయోజాయకము.

ఈ వ్యయమునందు వృద్ధి అన్ని దేశములయందుఁ
 గవ్వట్టును, అన్ని రాజ్యములను గలవరపఱచుచున్నది.
 ఇది ఎట్లు అంత్యము గానున్నదో ఎవరును గ్రహింపఁజాల
 కున్నాడు. కాని వ్యయమును గోరేవారు తిష్టామలుకు
 నిర్బంధ పైనికే సేవ యను నూతన ప్రవృత్తియ నర్పించు
 చున్నది.

ఇంగ్లాండుయొక్క స్థితినిబట్టి నిర్బంధ పైనికే సేవ
 ఇంగ్లాండులో నాచరింపఁబడినది కానున్నది, ఆదేశముకు
 చేకయున్న ఆదేశాలెవరూ న్యాయమున ది. ప్రజల

లను వలసలలో అది కొంతమార్పుతో రెండు సంవత్సరములనుండి అవలంబింపఁబడుచున్నది. దీనికి 'సిటిజన్ ఆఫ్ ది' అనగా 'పౌరుల సేవ' యని యావలసలలో నామకరణము చేయఁబడినది. అట్లేలియా న్యూవలాండు దేశములు ఇంగ్లాండునకు ఎక్కువ దూరముగ నుండి, ఆసియా దేశస్థుల దండయాత్ర భీతి నొందిన వగుటచేతను, వడ్డీకాఫికాలో వలసకువచ్చిన పాశ్చాత్యుని ప్రతి యొక్కనికీని అయిదుగురు చొప్పున దేశీయుల సంఖ్య హెచ్చుగ నుండుటచేతను, ఈ మూడు వలసలలోను పౌరుల సేవ యను నిర్బంధ సైనిక పద్ధతి యవలంబింపఁబడినది. ప్రతి పౌరుఁడును 12 సం.ల వయసు మొదలు 25 సం.ల వయసువఱకును, అనగా 13 సం.ల కాలము సేవ చేయవలెను. ప్రతిసంవత్సరమును మొత్తముమీఁద 16 రోజులు సేవ చేయవలసియుండును.

వయసు

12-14 సంవత్సరమునకు 90 గంటలు శిక్ష.
14-18 ,, 4 రోజులు డిల్లీ.

వయసు

14-18 సంవత్సరమునకు 12 అర్థదినములు డిల్లీ.
14 రాత్రులు ,,

18-25 వయసు పౌరుల సేవలో

చేర్చుకొనఁబడి సం.కు 16 రోజులు శిక్ష.

,, 8 ,, పర్యటనము.

మొత్తము కాల్యాలమునకు 6½ మాసములు శిక్ష.

మొత్తములో సేవలో 8½ ,, ,,

ఈ విధముగ ప్రాన్సు జర్మనీ దేశములలోని పౌరి సంస్కరింపఁబడినది. ఇది యైనను, వాలంటీర్ల సంఖ్య తగినంతగ నుండనియెడల, తగిన వయస్సుగల వారిలో కావలసినవారిని లాటరీవలన తీసికొనెదరు. సేవచేయుకాలములో రోజునకు రు. 2-4-0 చొ. పేతన మొసఁగఁబడుటచే, వ్యయము విశేషము కాఁజాలదు. మన దేశములోఁ గూడ స్వీడిస్రాణము అవలంబింపఁబడునెడల అనుతమగు సైనికబల మేర్పడుట కవకాశము కల్పింపఁబడును.

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి పెల రూ 0-2-0; 12-కి 1-2-0

ఈ దంతచూర్ణముతో బండ్లు తోనుటకలగ చిగుళ్లు గట్టవచ్చును. చిగుళ్ళకుఁగి నక్తము న్రవి చ కుండును. నోట దుగ్గి డును తోయుండును. ఎండ్లు ముత్తెనులకలె తల్లగా వుండును.

సర్వ సామాన్యముగ పాడుటకు తగియున్నది.

అమృతాంజనం డిపో, పోర్టు, చొంబయి లేక మదరాసు

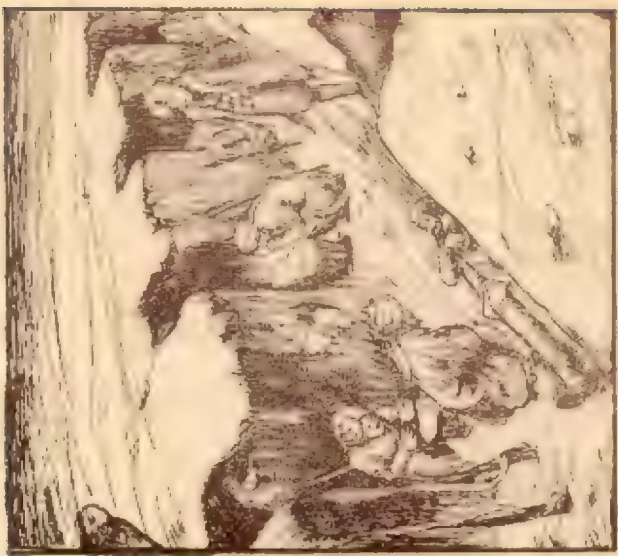
భాషయోగ

కన్నెపల్లి సాంబశివరఘురామస్వామిగారు

ధనికవరేణ్యులార! కవిశాస్త్రియులార! వచనమార్గసా
ధనమందార! నా యాతనమునకును వివాదమునకును
విరుదాంతుః ప్రపంచరంగమునఁ జేయ ప్రతిష్ఠలుఁ గాంచి వానికె
క్కిన చున యాధిభద్రతమునఁ గీర్తిపొందినవాడ; దొడ్డి చక్క
గవియును భారతాంబు, రచనంతరమందు నుమామృతంబుతో
ననుఁ గని ట్టిల్ల మాయు' వనినా; రలితాలయమునందు సోదరి
మణులను చక్కవారలను చున్నవఱ్ఱెఁ దలకొంది వారి ను
ద్దేశముల ముద్దుమాటలను దోచినచుట్టుకుఁ జేయకొంటి; నా
చునికిరఁ జూచి కొందఁ జెల్లిమానమునఁ జనుఁ జేరఁదీసివా
రని వినుచుందు; నా యెఱిగఁవలెనట వన్నయఁ యాదిమూర్తి, యా
భునుఁడు ముద్రమయి మోలఁ జనుఁ గాంచి యెఱుఁగి! నీ నీటికముర
గనుఁగొనఁ జేర్చు మీరే నిను గాదిరి పులికరిరిఁ బెంచెదన్
జనవున రమ్మ; నీలవరస సంస్కృతభాషిని నాఁ జెలంగు నా
రసయను సువ్యవస్థురవిభాషనిభాషవోఁడలాసిఁ గూ
ర్తు' ననుచుఁ కోమలొంచుఁ బని తోచినఁ చీరలు కంచుకాదులున్
దనిన నునంగ నిచ్చి ప్రకృతిం బగు వందము మోయకట్లు న
న్నచయముఁ జెంచె; సంస్కృతము నాదరణార్హిని గల్గు లోషముర
గనుఁగొని దిద్ది వ ప్న మరలంబును సోదరిరీతిఁ గన్నర
ల్లినియతి ముద్దుచేసి యెఱుఁగిలను చక్క దుఱొనఁ జైర్చుముం
దునటులు చేరి; నిట్లు పరితోషము నొంది వనించుచుండ నా
నామము నుండుమాటలను నొప్పునొకట నొకటానొకట
దనుకను తోదరేసి రచనానిని స్వర్ణముఁ జేరె; నందుకై
రచకు చూచి వాల్చుట కహస్తసుఖం బని తోఁజాయుడఁ ది
క్కనొన యేగుకొంది వనుఁ గాఁగిటఁ జేరఁగఁదీసి నిడ్డ! పో
యన కవికవ్యుఁ దెచ్చుటకు నెవ్వరుఁ జాలరు; కాని నీ మన
మునఁ గల కోర్కెఁ దీర్చు పరిపాకమ! భారతకోశ మెల్ల నీ
మన మెఱుఁగి నొప్పునొకట నొకటానొకట నొకటానొకట
నొనరించయమ్మ నీకును నొసంగెద! నంచును మాటడించె; నా
రనిదయ భారతమృదువదనాఁగఁ జెలిగిరి; నాటనుండియున్
దివదనమున్ గలిశ్వరులు దివ్యపురాణములున్ బ్రబంధముర
గొనలగు నాటకంబు లమరాలము లొ నలర రచించి; బం
దనుకను చర్మపీశ్వరుల వన్నును భూపరు లేరినారు; పూ
ర్వనియతగోరకంబునఁ గొలంత యొలంత హృదంతరంగముం
దును గలవలెను నాటఁ జెల్లించి మిమ్మున దిద్ది తెచ్చె

ఁజుమున; నిట్లు నుండె యెఱుఁగఁ బరవయ్యె విశేష మెంత; నా
మనిగిత మానసిందెరలు మామగలు గొందఱు; భూవనియులే
యనవనర మృటంబురలు యామగలు గొందఱు; బుద్ధి లేని ల
గ్నదనియచుమ్మఁ బోదిదిది గ్రామ్యవచంబులఁ బుస్తకంబులన్
దనవు; దటంచుఁ గొందఱును దక్కములాడెదరంట నానమ! యి
యంతఃసారముగఁ జూపముదమ్మును గాంతు నంచు నం
దని నను దిదఁబాదవగుచే! నలరన్ గయిశేయకున్నఁ బో
యను, గలవాని దీయదగుచే! యిది మీరలు దీసి పారన
దన నికఁ జేమి యోరే ప్రకృతిసిద్ధముగాఁ గలదూపు నాఁడ నా
కొలఁదుఁ దిద్ది; నిట్లు నొకట నొకటానొకట నొకటానొకట
గలుగులుఁ గావనమ్మ వర్ణముగ; నా పలు కాలకంఠుఁడీ
బనములు! భూర్వనీమములఁ బండిన భాషయే నాను, లోకయం
బునఁ గల వస్తువంతెఱుల దొవను నొందని దెడ్డి కట్టునా
ట్టివను నొకట నొకటానొకట నొకటానొకట నొకటానొకట
బనదది పుస్తకంబులను గ్రామ్యుఁ దటన్ను భద్రమ! మఱి
మనినను గ్రాంథికంబు వ్యవహార మంచును లేండు రూరముర
గనియను భావ; తొల్లదది గ్రంథములంచును చేరుఁ గాంచె ద
క్కినయది మాటలాడునెదఁ గీర్తి గాంచెను; తెఱుఁ గూర్చినన్
భువనఁ జెలంగు దెట్లు! లోకకామకవ్యుఁడు భార్యపొందఁ జే
ర్చెను నొకవాని దెచ్చుకొని ప్రాఁడమున్ బడలంది దానితో
నొకట నొకటానొకట నొకటానొకట నొకటానొకట
బనములు తెక్కినెయ; రలసానియుఁ దానును మంత్రవిద్యయ
జ్ఞనియతగోరకాలముల పుచ్చుటఁ జేసెద మన్న నొప్పనా
యను గలరే! పరిచయియ రూఢి రచనములందు; నిట్లులే
బనములు మాటలాడునది పానిదిభమ్మున మందు; గ్రాంథిక
మృదువా ప్న మ! గ్రామ్యును నాటఁ దిద్ది తెచ్చెనొకటానొకట
న్న వరనశ్చేర! లేండు నొకవాఁటికి సామ్యము గావు; మవ్వర
య్యునఁ దనానుఁ దనాను! గ్రామ్యునానఁ దనాను! భూమి
రచి మిమలగొన్నను నీగతిఁ దానొనఁగాను; భేదమున్
గనుఁగొని తోచినట్టి యమకారము చేయుఁడు, జేవలెలు నం
దనములఁ జేయుదాక వృతభర్మము జూతుఁడు రాజాల్లె; మీ
బుణమును దీర్చుకొందుఁ దనరిరిని సోదరులార! మిమ్ముఁ జే
రెద నను 'తొలగి' దిద్దెద రచనఁ జేయకుడఁదా! నొకట
నిడ్డ! పోయన కవికవ్యుఁ దెచ్చుటకు నెవ్వరుఁ జాలరు; కాని నీ మన
మునఁ గల కోర్కెఁ దీర్చు పరిపాకమ! భారతకోశ మెల్ల నీ

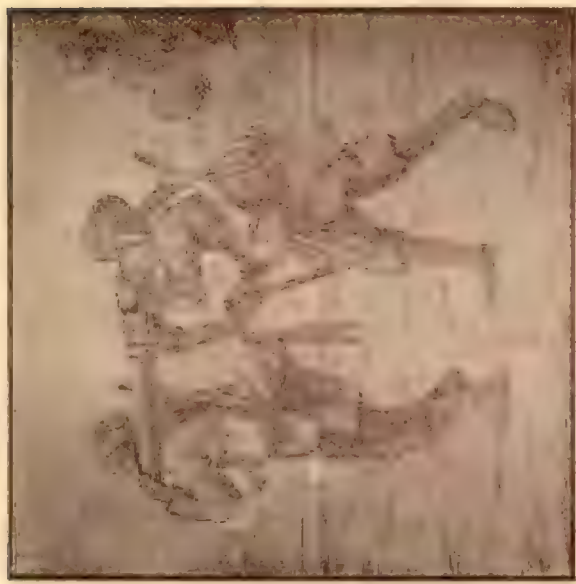
LIFE IN TRENCHES

SAVING THE WOUNDED

CARRYING A MACHINE GUN

SAVING HER HONOUR

ఇదే ప్రాంతాన్ని విడుదలచేయమని జర్మనులు
ప్రార్థించినప్పుడు పాతరులు

GERMANS APPROACH THE INDIAN TRENCHES

భారతీయ ధైర్యమునకు కట్టకొనలేక జర్మన్లు దాడునుండి తప్పుకుని పారిపోయారు

HOW GANGA SINGH NEGI EARNED THE VICTORIA CROSS

విక్టోరియా క్రొజును పొందిన గంగా సింగ్ నేగి జర్మన్లను తన వాల్చర్లతో చంపివేసినపుడు

OF VIZIANAGARA

శ్రీ వీరబాహు

AGRICULTURAL COLLEGE, COIMBATORE

శ్రీ వీరబాహు వద్ద వీరబాహు వద్ద

MR. G. LAKSHMANNA B.A. B.L.

గంటి లక్ష్మణ్ణ గారు (రాజకర్మి)

MR. M. KRISHNA RAO, B.A.

ఎం. కృష్ణారావు గారు (రాజకర్మి)

RAO BAHADUR MOOPUR APPA GARU

రావుబహదూర్ మూపూరు అప్పగారు (మదరాసు)

1875

జాతీయ పక్షి రామకృష్ణులు నామములుగారు, ఏ. ఎస్. సి.

వ్యవసాయ ముఁగఁ "త్రవ్వట, పూచ్చుకొనుట"
త్రవ్వనది పంటలు పండివు. పంటలు పండినచో పూచ్చి
పూచ్చుకొన శక్తియు కాదు. మనుష్యులకు ఆహారము
ముఖ్యము. వ్యవసాయఫలము ఆహారము కాబట్టి
వ్యవసాయ ముఁగఁ వృద్ధి పుట్టించి వృత్తియు
వృద్ధియని చెప్పవచ్చును. ఈ వృద్ధి నీచినో ప్రతిచేయు
సాధనలేదు.

[illegible]

చదువు లేనిది బ్రతుక వచ్చును. శాస్త్రములను
చదువనిచో బ్రతుక వచ్చును. కాని వ్యవసాయము లేనిది
మనుష్యులైతఁలకు బ్రతుక లేదు. నీకు బ్రతుకను
మరల వచ్చుచున్న నాచుండునని బుద్ధి నా కి కాదుగా
నున్నది. నాచుండునని చూడదు. వృద్ధులలోని శక్తి ను
వృద్ధి వ్యవసాయ ము వేర్వేరు. మనుష్యుల పని
మనోబుద్ధియును. నీకు బ్రతుకను కా నాచుండును
నాచుండున్నానో అనినచో వ్యవసాయము లేనిది
వృద్ధుల పనియని. వృద్ధుల వృద్ధి వేరయిన
అగుచుచున్నను, బాతులచో నేర్ప నాదిబాని యను
అర్థమును బుద్ధులను విడిచి వేయ నీకు

మళ్ళీ కాచాను. ఇనురు కారణములు చేతువేసి
ఒక ముందుముందు తెలియును.

[illegible]

నానాసాను మనకు మనుష్యులై యెల్లదినో వానికి
కాల్గినమును నెచ్చెను మాన్యులగు కారణము
దేవియో కొంది మూహించెము.

శృంగాయ మనగా మనుష్యుడు గావలసికొ
వచ్చును. ఇతడు పుట్టించుకొనుట. ఇదియే
గాక, వృక్షజాతులనుండియు జంతుజాతులనుండియు
వచ్చు వస్తువులను ఉపేక్షించి మనముగా మార్చుచున్నది.

వ్యవసాయక పరిశ్రమలు కూడ వ్యవసాయమునకు సంబంధించినవి. గంజ తీయుట, చక్కెర చేయుట, తొక్కెన చేయుట, పరిమళద్రవ్యములను చేయుట, ఆకులనుండియు మూలకలనుండియు మందులను తీయుట, చమురులను తీయుట మొదలయినవి వృత్తిములకు సంబంధించిన వ్యవసాయపరిశ్రమలే యైయున్నవి. శోభ వ్యాపారము, మౌక్తికల వ్యాపారము, మాంసము, క్రొత్తవృ, గ్రుడ్లు మొదలయిన యనేకవ్యాపారములు కూడ జాతుసంబంధమైన వ్యవసాయపరిశ్రమలే యైయున్నవి.

వ్యవసాయక పరిశ్రమలకు అనేక శాస్త్రములు కారణములయియున్నవి. అనుభవము కానుకానుకానుకానుక వృత్తిచేయుటకు శాస్త్రమువలనను వృద్ధిచెందెను. భౌమిక శాస్త్రము, వాతావరణ శాస్త్రము, వృక్ష శాస్త్రము, పక్షి శాస్త్రము, పురుష శాస్త్రము, ప్రాచీన కాల శాస్త్రము, సామాన్య శాస్త్రము, భౌతిక శాస్త్రము, ఇంకను లోహసంబంధము లయిన శాస్త్రములు తప్ప, తక్కిన యన్ని శాస్త్రములును వ్యవసాయ వృత్తికి దోహదము శాస్త్రములే. కాబట్టి వ్యవసాయ మనకి వృద్ధి యొక పేర మిశ్రమ శాస్త్ర మనియు చెప్పవచ్చును. వైజ్ఞేయిక శాస్త్రములను చక్కగా చదివిన వ్యవసాయమును దిగ్గజముట అత్యావశ్యక మగుచున్నది. ఇట్లు చేయువాడే రహితు గాని మరియొకరు రహితుగా నెగ్గనేరరు. రహితులకు తాను వ్యవసాయ మనందు జేయు ప్రతిక్రియకును శాస్త్రము లాధారములుగా నున్నవి. కాబట్టి శాస్త్రాధారము ననుసరించి వ్యవసాయమును నడపించువాడు కలకాలమును వృద్ధి లోనే యుండును. ఇదియే కాక రహితు లనకు ఫలితము వస్తువులకు ఏకాలమున ఏదేరములలో ఏసంతెలలో ఏ రీతిగా తా నక్కవక్రయమును బొందగలుగునో దానిని చెలిసియుండుటయు ముఖ్యమై యున్నది. కాబట్టి వైజ్ఞేయిక శాస్త్రము లన్నియు చదివిన గాని వ్యవసాయ శాస్త్రము వృద్ధి చెందినది. మనదేశములో శాస్త్రములు చదివిన వారు చాలావరకు వ్యవసాయమున

వ్యవసాయము కానుకానుక అనుగించుచున్నది. అట్లు చేయుట కోరికలను శాస్త్రములను వినిపించుట చేలుచు జరుగమును బొందుచు అభివృద్ధిని జేయుచున్నాడు. అమెరికావారును, ఫ్రాన్సువారును, ఇంగ్లీషువారును, ఇంగ్లీషువారును, ఆఫ్రికావారును వ్యవసాయమునందు కొలదిలేని ఘోరము చేయుచున్నారు. 12 అంగుళముల వెడల్పును 9 అంగుళముల లోతును గల చాల్లను లాగు ఇనుకనాగల్లను సృష్టించి గుడ్లములబలముతో నాగిపై నెక్కి భూమిని నున్నుచున్నారు. ఇది చాలక ఆవిర్యుత్తముల మూలముగా 7 లేక 8 నాగల్లను కలిపి ఒక్కసారిగా భూమిని వెళ్లి గొడుచున్నారు. నున్ను భూమి నున్ను చేయుటకు అనేకవిధములయిన యంత్రములను కనిపెట్టి యున్నారు. ఏకోతున కావలయునో ఆకోతున విశ్వము వేయుటకును, ఒత్తుగా కావలసిన ఒత్తుగా వేయుటకును, పలుచెగా కావలసిన పలుచెగా వేయుటకును యంత్రములను కనిపెట్టియున్నారు. మరియు ఒక్కగింజ వేయు యంత్రములను, రెండుగింజలను వేయు యంత్రములను గూడ కనిపెట్టియున్నారు. కోతలు, కోయు యంత్రములను, కోతలను కోసి కట్టలను కట్ట యంత్రములను, నూర్పుచుయంత్రములను, మరియు పలువిధములయిన యంత్రములను కనిపెట్టియున్నారు.

వ్యవసాయక పరిశ్రమలకు శాస్త్రములు చాలావరకు బాతులను వృద్ధిచేసి, వానిని పురుషులు, కానుకానుక వారి వృద్ధిచేసి, వానియందే అమితఫలమును బొందుచున్నారు. అకాలములో కాయుటకును శాస్త్రమువలనను కలగను. అకాలములో పండించుకును తగిన సమకాయములను కనిపెట్టియున్నారు. కొన్ని కాలములలో మంచుయొక్క యుక్తద్రవము తగులకుండ ఫలవృత్తిములను బాగుపాతితో గాచుకొనుటకు కృషియుండును. అందుకు విడిచిపెట్టుచును సుబంధము నేర్పించి, లోతులలో పురుకొని ఉట్టిలో వేరొడగట్టియున్న బొగ్గును ముట్టించి కాకిను బుట్టించి మంచును చెదరగొట్టుచున్నారు.

(శ్రీ గోపాలకృష్ణగోకులనిర్యాణతారావళి

గో. ప్రమా. ౧౦ తి. చ. ర్మము. గారు

[illegible][illegible]

శ్రీ. పావతీ నాగలోకముః కేగి సేతవయల్ ఘరంధరుల్,
మీరము సేతవయలు సేద్యుల్; నీల బద్ధియు డేగి.
ముదాగుల బ్రేవత్తమున బాల్చి; పావ సేతుయలంపుల్
కు సముద్రమున నాడెనసేవ; బద్ధునిండు సేతులో.

1. పల్లెటూరులోని పాఠశాలలో ఉన్నప్పుడు, అక్కడ ఉన్నప్పుడు పాఠశాల
లో ఉన్నప్పుడు, అక్కడ ఉన్నప్పుడు పాఠశాలలో ఉన్నప్పుడు, అక్కడ ఉన్నప్పుడు
పాఠశాలలో ఉన్నప్పుడు, అక్కడ ఉన్నప్పుడు పాఠశాలలో ఉన్నప్పుడు, అక్కడ ఉన్నప్పుడు
పాఠశాలలో ఉన్నప్పుడు, అక్కడ ఉన్నప్పుడు పాఠశాలలో ఉన్నప్పుడు, అక్కడ ఉన్నప్పుడు

౧౬. ఈ కృత్యమునకు పాపము లేదని సుశీలకుల విశ్వాసము.
 హరిసరస్వతీరసవిహారులు లేరని వివేకమండతుల్
 లేరని భావించుచున్నారనియు, ఇట్టి గుణములు లేనివాడు ప్రేమహా-
 రాగమునకు గురైనట్లు భ్రాష్ట్రమునకును జన్మించుచున్నాడనియును!

గ. పాపము మీ ద్వారా మన ద్వారా బాపి పాపము నా
 ద్వారా మన ద్వారా పాపము నా ద్వారా పాపము నా
 పాపము నా ద్వారా పాపము నా ద్వారా పాపము నా
 పాపము నా ద్వారా పాపము నా ద్వారా పాపము నా

౧. తాతా శ్రీమద్భాగవతమును పఠించి
 బ్రహ్మచర్యమును ముగించి
 తాతా శ్రీమద్భాగవతమును పఠించి
 బ్రహ్మచర్యమును ముగించి

ఉ. కిర్లము జ్ఞానగర్భ మగు జ్ఞానము భక్తినిపప్రగర్భ, మో
 నిర్మలబుద్ధిఁ జేసెను మనఃకులు లోకహితాభిలాష ; లీ
 భర్తము నృప్తి చెడక యభర్త మడంగ దడంగ దమ్మనో!

6

క. హి మనానాత్మ ముగదా నీర్మ ముషునాత్మ ముగదా
 వింద్రేరణ దేవ దేశకపదస్వీకారలభాభా
 స్పందజ్ఞానధనుండు గోకులుడు, తదీ జ్ఞానంబు సామాన్యమే ?
 ముచ్చెల్లెల్ల వివేకము తిలరామావ్యా సాహస్రీశ్వరుల.

9

మ. ముగదా నాల్గునీరకములన్ గెల్చి నాన్దు-భక్తి
 భణ దేశీయసభాగ్రహీతవతి మై భాషింప, సామాన్యజ్ఞా
 సనసర్వాణసభాంతరాళిమున శస్త్రాశీస్త్రీ బోరాడఁ గాం
 దికవా కెవ్వరు విస్మయింపనుమహి శ్రీకృష్ణగోపాలునిక.

10

ఉ. పాలకపాల్యబంధపరిపాలనమంబ్రపినుండు దీర్ఘదృ
 ణ్కాలి నరాంగ రాజ్యహితకాంక్షి స్వదేశజనోపకారదీ
 డాలలితాంతరాగః కని చాటితి ముచ్చెల్ల మ్రోదనప్రభుల్
 చాలకె నీ రెనూజఁ డను జన్మము నెత్తినదాని? కమ్మనో!

11

మ. అలకానాథుని విన్నవించుచు నీరాజ్యమునై జను
 ప్రతీతి బోలుదు రంచు రాజ్యభలఁ దత్పక్షంబు వాదించి యీ
 ప్రతితా సేతుహిమాద్రిమగ్నమున ప్రాంత భిక్షివ్యాసుడెగా
 న్నీతి న్గొంచెను జక్రివర్తివలనక, సాధించె దత్తమ్మలేక.

12

మ. నా పే మున్నో కీ కలుగ భవిష్య కల్మముల్? గోకులుక
 హరియించె సుకృతీ గతాయు వను వాక్యః పే ఫలింపక ; జగ
 త్కలకల త్కలకల భుంజుచు పాపకా? మచ్చిల య్యనా
 నాత్మకేష్ట యున్నా క్షాంతి? కని త్పాపకాశ్చయ మే ముచ్చెల్లెల్ల!

13

ఉ. మొగుటే గ్గెనానల పిచ్చులు నీర్మకాంక్ష, చాటియిం
 జాలని వేతనంబునను సల్పెను చివనయాత్ర పేదవి
 ద్యాలయమందుఁ; శేడ యన వానికభాగము గాని దానిక
 బోలునె యేకానిలయముల్ ప్రతిభానవశ క్రిసంపదక ?

14

మ. తులసీరాసుడు రామరాము లను శస్త్రుల పుష్ప కిక్కురి, క
 తలభక్తిక దరియించి రెచ్చుట నఖండజ్ఞాన నైరాగ్యని
 శ్చలులై, యట్టి పవిత్రదేశమునఁ దా జన్మించె గోపాలకృ
 ణ్ణుల; ప్రరాగ్నియోధ మైన ముది నుద్ధ్రవవాత్మకై ?

15

మరియుకాదు అప్పుడు నీవు పోయితిమి? అనినా నీవునున్నావనుచు
 నీవునున్నావనియున్నది నీవును ప్రాణమిహిమకావనియున్నది?
 నిలుచుక నీ చిట్ట కేగకున్న బను లోనెతిగ్గ! ప్రాణించిరక
 మింకకాదును చింతించును ఫలించును అనిన నీవునున్నావ?

24

చ. అనినా నీవు భవత్పుణ్యము మా మది నీవునున్నావనుచు వాని; నీ
 విశేషచస్తుభావిహృతి నీవుల కెక్కడి వింక నంచు నీ
 యశము దలంచి శిష్యజను లక్కట! కుందుచునున్నవారు; నా
 మింకము విరాగము ప్రకటించును; అప్పుడుకాదుకీ అనినారా!

25

ఉ. అనినారా! అనినా ముని లోకము నా కేను నేము కాదు ముని
 లోదసి వానిపట్టులకు హుతిము చేరగనీదు వీరులగా;
 వాదుల మాని యీ శతని పాదము బట్టి చరింత నరావయిగా
 శోధించు ధృతియొక మహా ముని నీవు నీ శ్రీనివాసుడే.

26

ఉ. శ్రీ కరసన్నగార్థవుఁ జశేషజగద్భరతైకదత్తుఁ డ
 ప్రాకృతవిద్యమహావిద్యామహాభూషణ శిష్యునిమాత్తయ
 బ్రాహ్మవిలాసబుద్ధిమహితుఁడు కృపారసితాంతరంగుఁ డై
 నోకులవిష్టా నాత్మీకుఁడు మాన్యు ప్రభావవిసానభూతివింక.

27

అ మృ తాం జ న ము

అన్ని నొప్పులకును లోకవిఖ్యాతమైన మందు

రజస్వలా వివాహములు

చింతామణి వ్యాసాచార్యుల వాదము

ద్రవిది శాస్త్రములు నిషేధించినను, నిషేధించినచోలు నను, ఇవి జరగించుటవలన గొప్ప పాదత్యము వచ్చుననిగాని, దేశమునకు అర్హము వచ్చుననిగాని వా యభిప్రాయము కాదు. పూర్వము మనశాస్త్రములు నిజముగా వీరిని నిషేధించినను, సంఘముతో సంబంధించిన వగుటచేత, సంఘాభివృద్ధి కనుకూలముగ నున్న యెడల, వీరిలో మార్పులు చేసికొనవలసివచ్చె. కాబట్టి ముందుగా మన మాలోచించుకొనవలసిన విషయము: ఈ సంస్కరణమును హిందూ సభ్యతలో చొప్పించుట అవసరమా? ఇది మన కర్తవ్యమైనయెడల, చొప్పించుటకు మార్గ మెట్టి? ఈవిషయములలో వాదనలు రెండు తరగతులుగ భాగింపవచ్చును— (1) పేతువాదము (2) కులక్రమాగత మైన భావనవాదము.

పేతువాదము

(ఎ) చిన్నపిల్లలకు పెండ్లి పెట్ట చేసినయెడల వారిలో గొడవములు మొదలు గినుక వారికి కైధవ్యము రా వచ్చును. కాబట్టి పురుషులకు ఇరువదియైదు సంవత్సరములకు పైన, పూర్వకాలములోనలెనే, పెండ్లి చేసిన యెడల, గొడవ కలుగును. దీనివలన, పురుషులకు వయస్సులో మిగుల వ్యత్యాస ముండగూడదు గనక, ఆడుపిల్లలకు గూడ 18 సంవత్సరములు దాటిక తరువాతనే వివాహము చేయుట న్యాయము.

(బి) ఆడుపిల్లలకు 18 సంవత్సరముల తరువాతనే గర్భోత్పత్తి కలుగుట మంచి దనియు, ఈ లోపుగ వారికి పురుషునితో సంసర్గము కలిగినయెడల వారి శరీరపాటవమునకు మిక్కిలి నష్ట మనియు, బలశాలులగు పిల్లలు కలుగి ననియు మన శాశ్వత శాస్త్రములు కూడ ప్రకటింపబడినవి. అందుచేత ఆడుపిల్లలకు పెండ్లి పెట్ట వలెనని వివాహమాడవలెను.

(సి) సంఘాభివృద్ధికి స్త్రీవిద్య మూలము గనుక

మగపిల్లలవలె, స్త్రీలకుకూడ కనీసము 18 సంవత్సరముల వయస్సు వచ్చునంతకైనను విద్య నేర్పవలెయెడల, వారు నిజముగా సంఘాభివృద్ధికి ఉపయోగింపరు. ఈలోపుగ వివాహముచేసినయెడల, వారి విద్యకు భంగము కలుగును. ఇప్పటి విదీమిది జ్ఞానమువలన స్త్రీల కేతనమాత్రము లాభము లేదు.

(డి) ఆడుపిల్లలను బొగుగ చేతవించి జ్ఞానవతులుగ చేసి నయను వచ్చిన తరువాత పెండ్లిచేసినయెడల కన్యావరసుల్కములు మొదలగు దురాచారము లడుగొందును.

(ఇ) వివాహ సంబంధము మిక్కిలి కవిశ్రమైనది, పథావధులు యావత్తవము శ్రౌంపగూడనది గనుకనే, వారీయభయుల యిష్టముచుట్టి వివాహము చేయవలయును. ఇట్టి వివాహమునకు ఉభయులు మేజరులై యుండవలెను. స్వయావరమే నిజమైన వివాహము. ఉభయులకు ఒండొరులయందు ఆత్మీయతప్రేమ జనించుటకు వారు వివాహమునకు ముందు సమావేశమగుచుండు దినములే వారికి సుదినములు, ఎక్కడోని మఱపు వానివి.

(ఎఫ్) పురుషుడను, స్త్రీయును సమాన స్వాతంత్ర్యము అన్నివిషయములలోను కలిగియుండవలసివచ్చి. ఉభయులలోనుండు ఆత్మ బక్తి. ఉభయులు సమానముగ జ్ఞానవంతులగుట యాశ్వరోద్దేశము. పురుషుడుగాని స్త్రీగాని తనయిష్టము వచ్చినపుడు వివాహము చేసికొనవచ్చును; లేదా బొత్తిగ మోనివేసి బ్రాహ్మచర్యమున నుండవచ్చును. వివాహము జరిగినతరువాత ఉభయులకు ఏకారణమువలన నైనను, ఒకరియం దొకరికి అనిష్టము జనించినయెడల వారు తమవివాహబంధమును శ్రేపివేయవచ్చును. అట్లు వారి కధికారము లేనియెడల వారు యావత్తవము దుఃఖసముద్రము పాలగు

మనలో వైస చెప్పిన బాధలు వాకిపోవచ్చుచున్నాయి, మన కిచ్చు సుఖముగ వచ్చుచున్నది. అది మనలోని అన్ని వాస్తవములను సత్యములు నడచుకొనెదరనియు కొందఱు చెప్పెదరు. ఇది తేలికముగా వాచుముగా. మనలోని అన్ని వాస్తవములను నేరీధవింపక వివాహవిషయములలో కొంత సర్దువదిలు గొనే క్రమక్రమముగ వచ్చుచు నున్నది. వాస్తవములు అభిప్రాయపడుచున్నారు. హేతువాదము చేయుచు మనసంఘములో ఇప్పుడు కొన్ని లుబ్ధులను తొలగించి, మరి కొన్ని బాధలను కలిగించుచున్నారు. ప్రతిసంఘములో కొన్ని యాచారములవలన కొన్ని కష్టములు లుబ్ధులు లేవు. కనుక ఆ యాచారములను సూక్ష్మపరుచు, సూతినాచారములవలన నెక్కువ బాధలు కలుగ వని చూపించుటకు హేతువాదులమీదనే మూలభారము ఉండవలయును.

సంవత్సరముల వయసుగల పిల్లవానికి వివాహము చేయుచునే యున్నారు. విషేషము మరి నాలుగు సంవత్సరముల వఱకు ఆపివయెడల, ఎక్కి లుబ్ధులు కలుగ్గింపవు. ఈనాలుగుసంవత్సరములలో ఉభయములకు గలకు వచ్చుచు పోవుచుండుటచేత, ఒకరియెడల నొకరికి ప్రేమ వృద్ధియగుచు, గిర్భాభావమయమునకు వారు చిరపరిచితులుగా నుండుదుగాని, ఘోషాలోచన మన క్షేత్రములు మొదలగువారిలోవలె ముక్కుమొగి మొలుగినివారుగ నుండును. మనము వివాహముచేసి కొన్నవారిని మరచివైతవమునుండి ప్రేమించుటకు నేర్చుకొనెదము. పాశ్చాత్యులలో తమను ప్రేమించివారిని వివాహము చేసికొనెదరు. ఈరెండు ఆచారములను గూగుగ గ్రహించిన వివేదిత యను పాశ్చాత్యస్త్రీవ్రాసిన (Web of Indian Life) “భారతీయ జీవితశత్రుసమితి” యను పుస్తకమును ప్రతివారును చదువవలయును. వానిలో మన దేశమునందున్న అన్ని వాస్తవములముగ వ్రాసియున్నది. కాబట్టి మనలో వియ్యంకులు బుద్ధిసూతులైవయెడల రజస్వలమైనను కాకపోయినను 12 సంవత్సరములు వచ్చిన తరువాత పెద్దయైన తమ

లిష్టకు మూడునాలుగు సంవత్సరములవఱకు విషేషము నాపివయెడల బాగునైన వివాహములు కలిగిన వచ్చుదులు చాలభాగము తగ్గిపోవును. 12-వ సంవత్సరము మొదలు 16-వ సంవత్సరమువఱకు భార్యాభర్తలను వేరుగ నుంచుట యెకారణమువలననైనను అనుచితమని తోచినపుడు గిర్భాభావము జరగింపవచ్చును. ఇది ఆయాకుటుంబములవారి స్త్రీలవారిసమును బట్టియు ఇంటిలో భయభక్తులను బట్టియు ఇంటికి వచ్చు సహవాసాత్మకమైన భక్తియు ఉండును.

ఈరెండువాదములను ఆలోచించుటకు మనలో ప్రతిభాగమునకు సాధారణ విద్యార్థులముల తేలిక వలసియుండును. తుదికు, బ్రాహ్మణులందఱు అంతశ్శాఖాభేదమును పాటించక సభ కూడి చట్టానుబంధముల వ్యవస్థము. అట్లు చేయునె వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యముమీదనే యాసంఘసంస్కరణము నాధారపఱచివయెడల, తుదికు వ్యవస్థాత్మకమైన పద్ధతు కులశీలములులేక విభిన్నపాత్ర నేర్చుకొనకొక కష్టపెట్టవలసినవచ్చును. తగిన మర్యాదగల సంబంధములు దొరకవు. “కుల మేమి? మర్యాద యేమి?” యనువారికి ఈవాదముతో సంబంధమేలేదు. అట్టివారు తమ యాచారములను పెంచి పెద్దవారిచేసి వారు నెక్కువగా పాశ్చాత్యులవలెనున్నవచ్చుచుండునని భావించుచున్నది. “కుల మేమి? మర్యాద యేమి?” అని అట్టి వాడు అనుచున్నప్పుడు అది అతని అభిప్రాయము కాని, సామర్థ్య ఎక్కువలు దగ్ధ మొదలగునవి యంత మాత్రము పాటించరాదను. మానసభిక్షకులలో సంబంధముచేసికొనుట హేయము. బ్రాహ్మణులలో నుండి వెలిగికుండు చేసికొనుట ముఖ్యము. ఒక వేలివితం తూద్యాళులవలె వేలుశాఖ నొక కాటు ఎక్కువగా గొనవచ్చును. కాని, తండ్రిమధ్యాహ్న తనయు డాదా భ్యంము—అనుసామెల ప్రకారము మన దేశమునందు, ఎంతవఱకు అట్టి వివాహములు పాఖ్యప్రదములుగా నుండునో మనము ఆలోచించుకొనవలెను.

హేతువాదముమీదను వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యము మీదను ఆధారపడి వివాహములు జరగించివయెడల,

ఎట్టి పాదిత్యము రాదని నా యభిప్రాయమేగాని, కులక్రమాగతమైన భావనల నికను చుపుకొనలేని నానెంటి వారు సాంఘిక సీతీసూత్రములను గమనించి, వివాహ విషయములలో సంస్కరణము ప్రారంభించెదరు. సంఘ చారములు చలిమిడి ముద్దలవలె నున యుద్భవకారిము మార్పబడవు గనుక బ్రాహ్మణులు మనిగిర్వపడదలచు కొన్న నాడు కనుక కొంతకాలము ముందును ముందును బ్రాహ్మణులు కావలసియున్న పాత బ్రాహ్మణి ముందును ముందును ఉట్టియును ముందును ముందును ఉట్టియును ప్రయోజనము లేదు. మనలో కూడ క్రమక్రమముగ కులక్రమాగత భావనలు మానేసకొలది మాన్యులు చేసికొనవచ్చును. చిట్టిచివరికు అద్వైత సిద్ధాంతము నుండి, వైష్ణవ భక్తి మార్గము నుండి, కర్మమార్గమునకు లో భేదరాహిత్యమును గ్రహించి, ఆహరివదార్థములలోను వివాహములలోను ఇచ్చకు వచ్చినట్లు నడచుకొనుట కూడ తటస్థమునేమో!

రాజకీయ పరిశ్రామికి విషయములలో సాఫీ భావ ముండవలసి యున్నప్పుడు, సాఫీక విషయము లలో సహకార మానశ్యము కాదా! అడవిబాతుల నుండి సంఘము తప్పిపోయి, అవి క్రమముగా పెరిగినవి. నాగరికత ప్రవలించిపోయి మతసూత్రములు, సీతీసూత్రములు, న్యాయ సూత్రములు వృద్ధియగుచు వచ్చినవి. ఏసంఘముకా సంఘము తనచుట్టు నున్న సంగతి సందర్భముల ననుసరించి పరిపూర్ణత వహించినది. కాని ప్రతిసంఘములోను చలనమున్నది. అది మనకు తెలియకుండ మాన్యులు చెంచుచునే యున్నవి. దూరిము నుండి మనము నడచుచున్న ఒకహోలమును చూచుచున్నయెడల, అది కొంత సేపటికిగాని చలించుచున్నట్లు కనబడదు; కాని దానిలోని ప్రతివదాతులు నడచుచునే యున్నాడు. మనకు భావనలముందును మనమునుండి విడిచివదగుటచేత, క్రమముగ మన మనకొన్న మార్పులు రానేరవు. అట్టివి మనము లోదరిపడి ప్రయోజనము లేదు. ఏమిచేయక యూరికుండుట కూడ ప్రయోజనకారి గాదు. సేన పోవుచుండిగా, కొందఱు సిపాయీలు

ముందుగానే సోయ శత్రువులు వచ్చుచున్నా లేమో యని యెట్లు తెలిసికొనుచునుగో, అవిధముగనే మన సంఘములో కూడ ధైర్యశాలులు సూత్రసూక్ష్మములను త్రొక్కుచుందురు. వారనలించించి మార్గము సరియైనదని సంఘము గ్రహించినయెడల, అది వారిని తనలో చేర్చు కొనును, లేదా ప్రోసివేయున్లు. అట్టి సంఘ సంస్కర్తలవలన మనము కొన్ని ఆపాయములను తప్పించుకొనెదము.

మన మెంత వేదాంతలక్షణము కులక్రమాగతమైన భావనల నతిసులభముగ త్యజుండుటయు. చని సోయ భార్యచెల్లెలిని వివాహము చేసికొనుట తప్పు కాదని శాసన మేర్పడుచుటకు ఎన్ని సంవత్సరములు ఇంగ్లాండులో తగవులాడిరి? మన కవిషయము ఎంత భార్యమునకు కలిగి పడెను? కర్మమార్గములోను మహమ్మదీయులలోను వివేచన కిచ్చి పట్టికలను వివాహము చేసికొనెదరు. ఇది మన కెంతో తెలియించును! ఇట్టి వివాహములు మనలో వ్యాపించుటకు మనవారు శాసన నిర్వాహనలో ఒక ప్రవేశ పెట్టినయెడల మనలో నెంత గోల పుట్టును! సేతువాడమునుబట్టి దీనిలో తిచ్చేమున్నది? ఇట్లము వచ్చినవారు అట్టివివాహములు చేసికొనెదరు. అందఱును చేసికొన్నవి చెప్పినామా యని వా కేల వాదించువాడు? సత్యము కలుగుచున్నది. మనము గుజించి అంత యిష్టము కనబడుచుట ఒకవింత కాదు. కాబట్టి అలాంటి మనలోనివాడు కూడ సేతువాడమున పూర్వముగ చేసినదికాదు, సాగుచున్నది. అందులో కొంత నెత్తుకే వచ్చిది. అందుకు కర్మమార్గమునకు మనము వాదించుట. అదియును కాదు. అది వివాహమే. మనమునుండి విడిచివదగుటచేత, క్రమముగ మన మనకొన్న మార్పులు రానేరవు. అట్టివి మనము లోదరిపడి ప్రయోజనము లేదు. ఏమిచేయక యూరికుండుట కూడ ప్రయోజనకారి గాదు. సేన పోవుచుండిగా, కొందఱు సిపాయీలు

లేదు; కాని, సంఘమువారు స్పష్టముగ ఆమోదింపజేసినను, మాస్టేభావముతో నైనను చూచినచోగాని, యేసంస్కరణమునైనను తామాచరణలోనికి తెచ్చుటకు సిద్ధముగ లేమనువాడిని లోకమంచకులని చెప్పుచుండును; లేమకు నమ్మకములేని చూచారముల నెన్నిటిలో చేయుచుండును. ఇట్టి సంగతిసందర్భములలో మన మందఱము ముందుగా మనశాఖలలో సభలు గావించి కొంతవఱకు విద్యాధికులలో నైనను బహుజనాభిప్రాయమును తీసికొని సంఘములో సంస్కరణములను చొప్పించుటకు నా యభిప్రాయము.

ప్రయత్నించవలెను. అప్పుడే అవి కీక్రమకాలములో అమలులోనికి రాగలవు. అట్లుకానియెడల వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యవాదులు చేయుచుండు కొన్ని సంస్కరణములు జయప్రదముగ ఫలోన్ముఖమునకు కీక్రమకాలములో రానేరక, కాలప్రవాహమునకు నదలివేయబడుచుండును. బ్రాహ్మణ సభల రీత్యానముల వలననే గాని శాసన నిర్మాణసభలగుండ నిట్టి సంస్కరణములను సంఘములో చొప్పించుటకు ప్రయత్నించుట నిష్ఫల మని నా యభిప్రాయము.

రాజభక్తి

భమిడిపాటి అయ్యప్పకాన్తిగారు

- శ్రీ మతీ కనుడిమణి పహిత ధన్యుడైన బాద్మిప్రభు
అర్చనార్థంబు చూపజేసె విలసత్తెహాసాఖ్యలుండే భువ
త్రిసర్వాధిపతిం నరం విజయలక్ష్మీయు క్త మాన్యం ప్రభుం
కృత్యా రక్షకు నర్వద ముగవర కృత్రుప్రతిచ్ఛేదకం. 1
- మ. విజయం బాండవభక్తముం గలది యా విజయమునం తెలియున్
విజయం కేసికరీతిఁ బూర్వ ముభయన్ జేసెగ మే గూడి యా
విజయం బాండవభక్తముం గలది యా విజయమునం తెలియున్
విజయం కేయము పిత మ్రొక్కవను నర్వకా! ప్రపంచార్థకా! 2
- మ. భారతరాజ్యలక్ష్మీ మను నాగుగ కోరిన నోముపంటలే
విజయం బాండవభక్తముం గలది యా విజయమునం తెలియున్
విజయం కేయము పిత మ్రొక్కవను నర్వకా! ప్రపంచార్థకా! 3
- మ. మన నా మెండులో నీరీతిభుని నెంపుంబాంది పొందింది మా
విజయం బాండవభక్తముం గలది యా విజయమునం తెలియున్
విజయం కేయము పిత మ్రొక్కవను నర్వకా! ప్రపంచార్థకా! 4
- మ. సంపూర్ణమగుములమై. సంపూర్ణమే విశ్వంశుము బాద్మిప్రభుం
వింపించెగల కేయము పిత మ్రొక్కవను నర్వకా! ప్రపంచార్థకా! 5
- మ. పూర్ణమును మేడిలన్ గరము పొల్పుగ నుండెమరీతి బాక్సన్
వింపించెగల కేయము పిత మ్రొక్కవను నర్వకా! ప్రపంచార్థకా! 6
- మ. విజయం కేయము పిత మ్రొక్కవను నర్వకా! ప్రపంచార్థకా! 7
- మ. భారతరాజ్యలక్ష్మీ మను నాగుగ కోరిన నోముపంటలే
విజయం బాండవభక్తముం గలది యా విజయమునం తెలియున్
విజయం కేయము పిత మ్రొక్కవను నర్వకా! ప్రపంచార్థకా! 8

అస్సమ యము

రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు

పాండిత్యమును గల వానిని పండితములు అనియు పేరు.

ఉద్ధరించుకొనినా నాకు నీవే నీవు భయంలే గెల్చుకొనితిరా మోక్షము నేను ?
 చాచుచునున్న నీవెన్నెముఖముల ముందు నీవే చాచుచున్నాను ప్రేమనీవే నీవు ?
 మూలమునాటికి నేను నానుచున్నాను నీవెన్నెలే నీవును మొదలను నానుచున్నాను నీవు ?
 శాంతిచే నవ్యతాగతాంత మయిన

సుప్రభాత మెప్పుని శతాశుచి దొరింగి

మౌనమునుగూ గీలిచి, ప్రియమే దేది?

కలుగదుగద! జేశాన్వకమ్మ? కృష్ణ! ..

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

వారతి, దిక్క-కోద్రములు భ్రాంతిల నెత్తురుకంద విచ్చుచు

స్వారు; హరిపానున్న తరుణాబున నేటి మోము మానె నీ

1891

ఉ. హచ్చని హచ్చతోలులను భాగ్యవదం బగు పైరుహచ్చల

1891

$$\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} \right) = \frac{1}{4} \quad \text{and} \quad \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} \right) = \frac{1}{4}$$

శాస్త్రముగా మతాధ్యయనము నిజము! రమ్యమైనదిగా మారుచున్నది.

మ. * అనుచు భావనశైలి భావన మనునాల్ గేది యోచన, విని

తనకాభాహుసితాశ్రమదామసమృద్ధిచ్చాయుల బోలుకో;

אשר יצאנו ממצרים ונעלה אל ה' ונבנה את ביתו

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

123

ప్రే. జన్మించినావా! నీ పదములన్నీ వాస్తవమే? నీ సత్యములు ధారా.

చవిచూడవచ్చు! తన చవిచూడవచ్చు! తన చవిచూడవచ్చు! తన చవిచూడవచ్చు!

సగిరియ-దినాపు! మామ నమ్మానాయ : వానియెందులకంటే మరొకటి

[illegible]

భిన్నమొనరించితివి తమిళమ్ము ! కన్నడ !

విశ్వక దుర్యోధను మేలగింపగలదు

భూభువనవీణా వీనుగమ్ములను శాప,

పురుషగుణానాం ద ! శోకతేజోవృక్షం ద :

[illegible]

1

—

92

4

K

మీ పట్టి పట్టికి పట్టిపొయ్యిమొయ్యి భారతము హస్త్యయధిపతులు ;
 మామూలము కిరణి చివారము భారతము హస్తయధిపతులు ;
 పట్టి పట్టికి పట్టిపొయ్యిమొయ్యి భారతము హస్తయధిపతులు ;
 పట్టి పట్టికి పట్టిపొయ్యిమొయ్యి భారతము హస్తయధిపతులు ;
 మనసు వాక్కును గాయము నవవరతము
 చిరదురంతకర్త్రము జివిత చివిత
 నీరునీరుపో ! తుది భారతాసి
 నానె? నవ్వుచు 'అట్టిప్రాణాలు' కృష్ణ !

6

మీ పట్టి పట్టికి పట్టిపొయ్యిమొయ్యి భారతము హస్తయధిపతులు ;
 మామూలము కిరణి చివారము భారతము హస్తయధిపతులు ;
 పట్టి పట్టికి పట్టిపొయ్యిమొయ్యి భారతము హస్తయధిపతులు ;
 పట్టి పట్టికి పట్టిపొయ్యిమొయ్యి భారతము హస్తయధిపతులు ;
 మనసు వాక్కును గాయము నవవరతము
 చిరదురంతకర్త్రము జివిత చివిత
 నీరునీరుపో ! తుది భారతాసి
 నానె? నవ్వుచు 'అట్టిప్రాణాలు' కృష్ణ !

చ. కలగి నీచియున్న లతికామణి తా గడసాపుల న
 నలియు నుదాత్తదృష్టికరిపాకముచే గని, భస్మగుత్తచ
 హ్నిలతికమాద్ర మున్నదే యీ మహదాచ్యకుమారిపాలి మే
 ల్కావీపితి దేశపూజకొలుకు! జననాయక! గోకులగ్రాణ!

8

చ. మలినములేని చృత్తిముం బ్రమాణముగాగను మాకుం జూపి, య
 స్థలితపు దేశధక్తిలతికా మనసారిగ నాటినాపు ని
 ర్మల మగు నీచుచెన్నునముగ నలిసింబలె; గాని పూలవే
 నలం దలంమాగు భాగ్యసరణం దిలకింపకపోయి తక్కుటా!

9

చ. కలగి నీచియున్న లతికామణి తా గడసాపుల న
 నలియు నుదాత్తదృష్టికరిపాకముచే గని, భస్మగుత్తచ
 హ్నిలతికమాద్ర మున్నదే యీ మహదాచ్యకుమారిపాలి మే
 ల్కావీపితి దేశపూజకొలుకు! జననాయక! గోకులగ్రాణ!

10

మ. స్థితమై లాలన లోమ నాభరతమాత్మప్రేమపూర్ణాంకిశుం
 దరభాగముగ దాచకాత్మ! నవసేతస్త్రిముగ్ధాకృతిక
 చిటులల్ పెంపగం బల్లవించు జననీసమ్మమసేవాప్రతా
 కురముగ జూతువుగాత! గోకులమునీ! గోపాలకృష్ణగ్రాణ!

11

దేశచరిత్ర -- నవలలు

తనకెళ్ల వీరభద్రుడుగారు, వి. పి. (ఆగస్టు)

స్వదేశచరిత్రను వ్రాయుటకు ప్రతిభనున్నవారు తక్కువకాదు. అట్టి దేశచరిత్రావర్ణనము దేశభక్తిదయమునకు మిక్కిలి సహకారి. పూర్వము దెట్టి చిరప్రధానులు మన మాతృదేశము కలంకరించిరో, ఏయే రాజ్యము లభివృద్ధి చెందెనో, వాని శైలికి మహాచక్రవర్తులు పాటించిరో తెలిసియుండుట సంతోషకారకము. అంతే కాక, అట్టి పుణ్యదేశమున కేల యట్టి ఖీణదశ యన్నివరో గ్రహించుట మిక్కిలి యుపయోగకారి. మన ప్రాచీనుల ఘనతను గూర్చి వినిపప్పుడును, హైందవవీరుల పరాక్రమమును ఆర్యవనితల మానరక్షణమును దేశభక్తుల స్వాగత్యాగమును గుఱించి చదివినప్పుడును, విదేలు పులకరించి మనయం దొక నూతనశక్తి జనించును. ఇట్టి మహాపురుషుల సంతతివార మని చదియుటాంగ, మన జాతీయాభివృద్ధి కవకాశము కల దని యాశ పుట్టి, ఆర్య శక్తియం దొక వింతవర్మకము కలుగును. ఆ యార్మవిశ్వాసమునకును దేశభక్తిదయమునకును పరస్పరసంబంధము కలదు. అట్టి స్వజాతీయవిశ్వాస ముద్బవించినపుడే మనకు మన ప్రాచీనుల పావనచరితములందు మతీత కామాహులను కల్గుటయు, మనము సదా వారి నాదోర్హారణము చేయుచు వృద్ధయనులందు నూతన వీరములు నాటకము రచింపవలయును. ఆధునిక ప్రజాస్థితిని గూర్చి యిందుకనే ప్రయోచనవేయువారికి 16 వ శతాబ్దముందు ఇంగ్లాండు దేశ మెట్లుండెనో ఖచ్చితముగా రాకమానదు. ఆంగ్లదేశము పరరాష్ట్రములతో పోరు సల్పుచు, స్వదేశరక్షణమునందు ప్రాణత్యాగమునకు దృఢులయిన యాంగ్లకురులు తమ బాధ్యమునుగూర్చి సంతసించునపుడు, వారికి తమ పూర్వకుల చరిత్రములు వివరత నని యాశ పొడముటయు, కవీశ్వరులను నాటకకర్తలును సమయము చూచి గ్రంథములను వ్రాసి దేశచరిత్రను నేర్పి, దేశభక్తిని హెచ్చించుటయు మనకు తెలిసిన యంకమే. ఆధునికముననే మన యాధునికత మందు గూడ స్వదేశచరిత్రను తెలిసికొనవలె నని మితిలేని యాదురత జనించినది. ఇట్టి విధానమునకు చికిత్స చేయి యన, తగిన గ్రంథములు చరిత్రలు వ్రాయవలెడుటయు, మనప్రాచీనుల పరాక్రమాది పుణ్యగుణములు వేదాత్మ భూషింపవలెడుటయు తప్ప, వేఱు లేదు.

దేశచరిత్రను ప్రజకు వాఙ్మయరూపమున తెలియజేయుట ప్రతిభము. ఏదో యొక మహాకూసుని. సాహసకృత్యము గాని, యోధాశోక యుద్ధము గాని వర్ణించి పద్యకావ్యము వ్రాయవచ్చును. అట్టి కావ్యము లింగ్లీషులో నాల్గవ స్కాటు అను దేశభక్తుల దొకడు వ్రాసెను గాని మన భాషయందు మిన్నట్టి కావ్యము లేదు. శివాచలంకి మహారాజుయొక్క గాని, పద్మినివంటి మహాపతివ్రత

మును రించింప, మన మనస్సు పదభక్తుల నొంది యెరింతేపు ప్రాపంచికవిషయముల నుటచుటయు, మనయం దొకదిభమయిన భక్తి జనించుటయు, మన ప్రతివాళనందును పవిత్రోక్తము ప్రవహించుటయు సహజము. చరిత్రను చిన్న కథలుగారి దీని కావ్యములు గదించుటకు నాటకములును నవలలును సుచితములు. నాటకమునకును నవలకును నొక భేదము గమనింపవలెను. నవలయందు గ్రంథకర్త తానే కథను జెప్పును; పాత్రములను వర్ణించి తన యభిప్రాయమును వెల్లడిచేయుచుండును. నాటకముం దన్ను నో గ్రంథకర్త మనకు గోచరము కాదు; అతని యభిప్రాయము గ్రహించగలసికాని తనవలె తాను తెలియజేయుడు. పాత్రలు చేయు కార్యములను బట్టియు వా రాడు పలుకులను బట్టియు మనము పాత్ర సంపాదకమును తెలుగగలము. నాటకకర్త ప్రతివిషయమును ప్రత్యక్షముగా రంగస్థలమున చూపును. నవలాకారుఁ డయినచో నొకానొక పురుషునిఁ గాని, పట్టణమును గాని వర్ణించినపుడు ప్రతి విషయమును విశదముగా చెప్పవలెను. ఇట్టి భేదములు కొన్ని యున్నను మనము నవలలను నాటకములను ప్రస్తుతపరిచియున సమదృష్టితోఁ జూడవచ్చును. నవలయందయునను ఒక పురుషునిఁ గాని యొక స్థితిని గాని వర్ణించునపుడు గ్రంథకర్త వానిని జాగ్రూకతతో చిత్రించి, నాటకరంగస్థలమున దివ్యభూషణము చేసాడు పాత్రమును గాని మతీ పట్టణమును గాని చూడగలుగునో యాదిభముననే పాత్రకుడు తన మానసిక సేత్రియతో స్పష్టముగా చూడగల్గులాగున, వర్ణింపవలెను. అట్టి వర్ణనమును నాటకోచిత మని భావవచ్చును ఈ వధువు ప్రకటింపఁబడిన " విజయనగర సామ్రాజ్యము " లోని వర్ణనలు చిత్రిముగాను స్వాభావికముగాను నున్నవి. జగన్మోహిని విజయసింహుల పరస్పరప్రేమమును జ్ఞప్తయిం చుంచుకొని యాక్రింది వాక్యములను తిలకింపుఁడు:—

" అంత వాడు శక్తులతోటి బాధ్యులు మా కైకాలకుఁడై గ్రంథం బలికొన్నాడు. దాని మన విజయసింహులను కవిత్వము. అది హృదయం కైకము, అది విద్యుల విద్యుల గెలిచునది, అది శక్తి శక్తి ప్రయత్నించునది. వాని మనస్సుకుఁ దీరకమాఁక; నాడిన యాతని మంబలపాత్ర మా జగన్మోహిని శక్తుల మనవరకారింపెను. రెండవ పాత్ర మా సామ్రాజ్యకాలియొక్క కైకాలకుఁడై లెక కాలంబునఁడై గ్రాహించుచున్న యా కైక శక్తి మనస్సునకుఁ దీరకమాఁక; అది మనస్సుకు కట్టి యుండును. అది మాటలాడు యొక ప్రయత్నించు. వాని మాట లెవరు, ఎల్లవలె ప్రయత్నించు. " (పుట 10.)

ఇట్టివర్ణనమే నాటకోచితము. ఆ కుందరుండు జగన్మోహిని కెనులను సంతోషముతో, మనః సుఖము నాడు మాటలాడెనని చెప్పులు దక్కి పాపములవలె నిలువఁబడుటయు రంగస్థలమందలి ప్రదర్శనము వలె స్పష్టముగా కండ్లయెడుట కానించుచున్నది. ఈ తెలి పొలభక్తి

చచ్చితార్థిక మగు నవల వ్రామునపు డొక నిమిషమును
 యనుదినమిది కాదు. గ్రంథకర్త దేశచచ్చిత్రము వాస్తవికతనుబట్టి
 తేలికములను గాని ముఖ్యముగా నానందమును సేయించు
 వస్తువులను వ్రాసినట్లుగా వ్రాసినది. ముఖ్యముగా నచ్చిత్రాధా
 ముల ననుసరించి వర్ణించినతర్వాత కొన్ని చిత్రరమ్యులను పాత్రో
 చితముగా చేయునప్పుడు, కథను రసవంతముగా చేయుటకు కొన్ని
 విషయములను మార్చవలసినప్పుడు. కాని చువ యచ్చిత్రాధాయమును
 చట్టి చరిత్రను మార్చునూడదు. ప్లాసీయోధమును గూర్చి నవల
 వ్రామునెట్లు ముగిసినదోలాను ముగిసినది. గొప్ప
 పాత్రులను చూచి నవలను ముగిసినట్లుగా వ్రాసినది. చచ్చిత
 రము తెలిసిన యంతే కాని క్షుభముగల యభిమానముచే
 నరని లోపములను గుణము లనవచ్చునా? బ్రిటీషు ప్రభువులు
 నచ్చుటచే తేజము పుట్టించెడను గాని మీర్జాపూరు తనరాజును
 మోసపర్చుటకు వచ్చునప్పుడు? ఇతడు చచ్చిత్రాధాయ
 ప్రకారముగా వ్రాసెను. పాత్రలను ముగించుట ముగిసినదిగా
 కథలో నింపుట మంచిది. నగుణ యను నవల యొకటి సూతనముగా
 ప్రకటించబడినది. కథ మహారాష్ట్రదేశపుచచ్చిత్ర. 19వ కల్యాణము
 నందలి మహారాష్ట్రదేశస్థితియు, మహారాష్ట్రప్రముఖులు తో
 ల్కారు, సింధియా, బాజీరావు మొదలగువారి చచ్చిత్రములును
 చూర్చిగా నందు చర్చించబడినది. ఆ నవలయందు నిరతకథలు లేక
 పోలేదు. నగుణమును పొందుకొనవలసిగల యమరాగము ముఖ్య
 మయినది. అది కాక చలనీకంఠ హాస్యము కూడ ఆనవలయందు
 ముఖ్యముగా వర్ణించినది. హాస్యమును వ్రాసినది. హాస్యమును
 యును మనకు హాస్యమును గొలుగజేయును గాని యతడు ప్రధాన
 కథకు కూడ వాచకత్వ మయిన పాత్రలే. పేర్కొనెడి కవిసారస్వ
 త్వామునిలే రచియించబడిన చచ్చిత్రనాటకముల పద్ధతి పరిశీలించిన
 వారి కేగంగలి తోధపడగలదు. నాల్గవపాస నాటకమున రెండవ

రథ బుచ్చుచి. చరిత్రభాగము ప్రధాన మయినది. పోర్చుగీసుము
నిచ్చు రంగము లన్నియు రెండవ కథకు చెందినవి. వాని హెచ్చిన
యువరాజు రెండు కథలకును ముఖ్యుడగుటచే రెండింటికని పంబల
భము కలదు. క్రమముగా నీనికి ధరస్వరసంబంధము హెచ్చు,
రెండవకథ మొదటిదానితో నైక్యదుగుటయు, దానికి సహకారి
యగుటయు చూపఁగలము. విశిధరసము లుచ్చతో గాని గ్రంథము
పరిశ్రమ నీయను. కనుక శాకతికంటె పెక్కునుకథలను గలిగి
నను, అవి యన్నియు శాకఫలముచే తూచించుచున్న మొదల, చాల
లొగుగా నుండును. అన్ని చాఁములు శాకతోట కలిసి ముదిపద
కలెను. మఱియు నొకటి వాము. దీని కథలు గాని చాల
మును గాని పుంధములమీఁద మోపఁబడిన ప్రాసాదముతోఁ జోల్చు
నచ్చును. పోర్చుగీసు ప్రంకకుండుటకు ప్రతిపంధము నెట్లుకడర
మో నాటకమం దన్ని యంకిములు నవశ్యకమయి యుండుట
మందిది.

పాత్రపోషణను నవలకు ముఖ్యమయినది. మనవలలాకారు
 లనేవీలు నవలయందు పాత్రసంపోషణక్రమ మన ద్వేషితో యెఱుఁ
 గదు. అది కాక కథాభాగము దెక్కువ క్రద్ధమౌచి, పాత్రములను
 గూర్చి యోచన చేయనే చేయదు. కథ యెద్దుత కృత్యములతో
 నిండియుంచవలె నని కొందఱి యభిప్రాయము. కథాభాగము
 దెక్కువ యభిరుచి చదువకులకు గల్గింపవలె నని యొంది, పాత్ర
 పోషణమును గుఱించి క్రమపడెను. చిత్ర సమసరింపవలెను. ఖటి
 కొన్ని చిల్లర మార్పులను చేయవచ్చును. కథానాయకునియందు
 లోకమందలి పద్ధతియు లన్నియు మూర్ఖిగవలె నని వ్రాయు నా
 భాగము కలదు. లేక మఱియొకఁడు దుర్మార్గుఁ డాయెనా ప్రపంచ
 మందలి నన్నునర్థములును నవలయందే వాడముచేయుచున్న నని
 చెప్పవచ్చును. కథానాయకుఁ డెంత ఘనుఁ డయినను మనుష్యుఁడే
 యని జ్ఞప్తియందుంచుకొనవలెను. లేనిచో మింత సంగతులను జూచి
 యెద్దుతపడి యిది కల్లయా నిజమా యని చదువకులఁ సంశయ
 మొందవచ్చును. వాయును మనవలనే మనుష్యు లనియు, నట్టివారు
 మనదేశముం దుండి లేనియు నూదించుచుండుట యుచితము. సన్యా
 స్తలకిరీట దుర్మార్గులయొక్క నుట కట్టికాదు. వానరమునాట
 వానరులేకనుండును. అట్లే మనకు నుట కట్టికాదు. అట్లే వానరము
 మనకును నుట కట్టికాదు. అట్లే మనము. అట్లే వానరము
 కథానాయకులయందలి ముందవలెను. ఈ విషయముననే కవి జాగరూ
 కత వహించవలెను. “మనలాడేదిగ కంఠమున నయవలూని
 పాత్ర స్వభావోద్భవము, విక్కిలి కష్టమయిన నని చెప్పనివా
 రెవరు? చిత్రనవలయందు మారిన పాత్రములు కూడ కల్పింప
 వచ్చును. ‘మనలాడేది’ యందలి యిందిరయే వీరికే దృష్టమయ్యెను.

చరిత్రార్థిక మను నవలలను ప్రయోజనము లేక యి
యొకయును ప్రసించుచును. మన భూద్వికు లేకాణముల
దీనివలన కష్టము లేదు. ఇది యిది. ఇది యిది. ఇది యిది.
ఇది యిది. ఇది యిది. ఇది యిది. ఇది యిది. ఇది యిది.

[illegible]

ఆంధ్రోద్యమ తత్వము

చెల్లా శేషగిరిరావు, బి. ఏ. గారు

ఆంధ్రోద్యమము నాంధ్రులే గాక యాంధ్రేతరులు గూడ ఆమోదించుట సహజమయినది. అట్టివారిలో ముఖ్యులును విద్వాంసులు నగు శ్రీధర పోతలూరి కేటూరు, ఎమ్. ఏ. పి. హెచ్. డి. గారు ఆంధ్రోద్యమమునకు చేయుచున్న సహాయ్య మమూల్యము. వీరు మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణులు. వీరు గొప్ప సంస్కృతవిద్వాంసులు; అమెరికాదేశములో విద్య నభ్యసించి సాంఘిక శాస్త్రమునందు డాక్టరు బిరుదును సంపాదించి ఘనత చెందినవారు. ఆంధ్రోద్యమ మేనూత్రమువలన హిందవజాతీయతకు తోడ్పడునో యా సూత్రము నాంధ్రదేశమం ద-గతును బోధించుచున్నారు. వారి సిద్ధాంతములోని వివరము లన్నిటిలోను మన మేకేధవివరింపవలసిన పని లేదు. మూల సూత్రములు మాత్ర మిక్కడ వ్రాసెదను.

హిందూదేశములోని జనసామాన్య మంతయు దేశభాషల నుపయోగించుచున్నారు. వారు రెండవ భాష నభ్యసించరు. హిందీ గాని యాంగ్లేయభాష గాని జనసామాన్యమునకు సామాన్యభాష కానేరదు. విద్యాధికులు మాత్రమే రెండు మూడు భాషల నభ్యసించెదరు. జనసామాన్యమునకు జ్ఞాననాభివృద్ధి గావలయు ననిన, దేశ భాషలలోనే విద్యను బోధింపవలయును. పాశ్చాత్యవిజ్ఞాన మంతయు భాషాంతరీకరణము ద్వారా జనసామాన్యమున కందుఁబాలు చేయవలయును. అటులే సంస్కృతములో నున్న మన పూర్వుల జ్ఞాన మంతయు దేశీయులకు తెలియునట్లు చేయవలయును. విద్యను దేశభాషలలోనే కఠినించో, అన్య భాష నభ్యసించుటకు వలయు దీర్ఘకాల మంతయు జ్ఞానసముపార్జననిమిత్త ముపయోగింపవచ్చును. జపానీ దేశ మటులే వృద్ధిపొందినది. దేశభాషల నశించఁజేసెయేజాతీయతను పెంపొందింపఁజేయఁగలుగుదు మని మనూహ కేవలము భ్రమ. పెక్కువేల వత్సరముల నుండి దేశభాషలు పెంపొంది, యనేకమైన యుద్ధోత్సాహము భాషలలో వ్రాసునది. ముఖ్యముగా మంతయు దేశీయుల మనంబులలో జీర్ణమయిన కాలము

నందు, భాషలను నిర్మూలించఁజేసియేకభాషను దేశమందంతటను వ్యాపింపఁజేయఁగలుగుదు మనుటకంటె వెట్టి తలంపు కలుగనేరదు. దేశభాషల యభివృద్ధి మూలము ననే దేశీయులు జ్ఞానాభివృద్ధి గాంచుట సాధ్యము. ఎన్ని విధములు దేశభాషలను నిర్మించి యాంగ్లేయభాష మీదనే మన దృష్టిని నిలిపెదమో యంతవలకును దేశీయు లజ్ఞానాంధకారములో మునిగియుండుట నిశ్చయము. ఇదినఱకు మనము చేసిన లోప మిదియే. కాంగ్రెసులు, కాస్పరెన్సులు, విశ్వవిద్యాలయములు, వీని యు దేశీయులను నిద్రనుండి మేలుకొలిపియుండలేదు. దేశభాష లభివృద్ధి పొందవలయు ననిన, విశ్వవిద్యాలయములలో దేశభాష ప్రముఖత పహింపవలయును. అపుడు ప్రముఖ మగు శ్రీ దేశభాషకును ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ ముండవలెను. హిందూదేశములోని ముఖ్యమగు దేశభాషలను మదింపుచేయఁగా, పదునా రని తేలి నది. ముప్పది కోట్ల జనము గల దేశమందు పదునారు విశ్వవిద్యాలయము లుండుట యాశ్చర్యకరము గాదు. కాననే యాంధ్రభాషను పోషించుటకై యాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మావశ్యకము.

ప్రజలకును దొరతనమువారికిని ఐకమత్య మభివృద్ధి గావలె ననిన, సర్కారుద్యోగులు దేశభాషలను నేర్చుకొనవలయును. పరిపాలన మంతయు దేశభాషలలోనే జరగవలయును. దొరతన మపుడే దేశీయుల యంగీకారముపై నాధారపడియుండును. ప్రజలు రాజ్య తంత్రమును గ్రహించెదరు. వారి రాజభక్తిని శ్రేతుకము గాక, సహేతుక మగును. జనులు తమకష్టనిష్ఠారములు దొరతనమువారికి తామే నివేదించుకొన సమర్థులగులియుండెదరు. ఎవరో యాంగ్లేయ విద్యాధికులు తమ స్వలాభము నిమిత్తము రాజకీయాందోళనము జరగించుచున్నారనెడి యపవాదమున కెడ ముండదు. కోర్టులోని వ్యాజ్యముల గ్రంథ మంతయు దేశభాషలలోనే జరగవలయును. సర్కారుత్తరపు లన్నియు దేశభాషలలోనే ప్రచురింపఁబడవలయును. జనసామాన్య మంతయు పరిపాలనమందు శ్రద్ధ దీసికొనుటకు రాజ

కీయవ్యవహార మంతయు దేశభాషలో జరగుటకు నూర్గము వేత లేదు.

పరిపాలన దేశభాషలో జరగవలయు ననిన పరిపాలనాభాగ మంతటిలో ఏకభాష మాటలాడు ప్రజలుండవలెను. అనగా దేశ మంతయు భాషలను బట్టి విభజించవలెను. ఆ కారణమున బట్టినే ముగ్ధులను ప్రత్యేక రాష్ట్రము వేయవలెను. ప్రత్యేక రాష్ట్రము పాలకులకును పాలితులకును గూడ నవసరమే. పాలకు లనేక దేశభాషల నభ్యసించుట కిష్టము. పాలితులు దేశభాషలోనే నేను వ్యవహరించుట చుట్టుకొనుటకు వీలగుచును.

భాషలను బట్టి రాష్ట్రములను విభజించుటవలననే హిందూ ప్రభువు సూర్యుని భాష వ్యవహారవాస్తవ్యత్యము సత్యము కాగలదు. అట్టి విభజన చేయిచో ప్రతిరాష్ట్రము నేకలక్షణము గల యొక యంగము కానగును. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగమువలన హిందవజాతి సంయుక్తజాతి యగు నను సూచన కనబడుచున్నది. భిన్నజాతులు బలపడినచో, అవి యన్నియు గలసి బలమైన సంయుక్తజాతి యగుటకు మార్గ మేర్పడును. హిందవజాతియే ముప్పుడే పొద్దుననున్నది. హిందవజాతి యెన్నడును నేకలక్షణము గల జాతి కానగును. ఆంధ్రాభివృద్ధికి ఆంధ్రరాష్ట్రము ప్రభావము. ప్రత్యేక పేర్వకీయాధ్యయనము లభించుటకు ఏకపాత్ర దేశభాషలో జరిగెనుటకు ప్రత్యేక రాష్ట్ర వాస్తవ్యము. వివిధేంద్రములు, మహమ్మదీయ సమస్య—రెండు కృష్ణదాసునప్పు నను ప్రశ్నకు జవాబుసంగబడుచున్నది. భాషాభిమానము మతములను కలిపి కలిపియున్నవలె గొప్పవలెను. మత విభిన్నతయొక్కను మోతవలెను. జాతీయతకు భంగము రాకుండ మతవిత్కాసములను రాపాడివలెను. హిందూమతమును ప్రత్యేక మతము లేదు. మొదటినుండి 'హిందూ' యను శబ్దము రాజకీయసంబంధ మైవది. అందువలన హిందువు లన్న మహమ్మదీయులకు కోప మక్కఱలేదు. దేశభాషాప్రాముఖ్యమువలన మహమ్మదీయులు గూడ దేశభాష నభ్యసించురు. ఏ రాష్ట్రములోనివా రారాష్ట్రభాషను నభ్యసించును. దేశ ప్రజలమహా రాష్ట్రాభిమాన మేర్పడును. పరదేశ మగు టర్కీయెడ వారి యభిమానము తగ్గును. స్వదేశాభిమానము పెక్కుయగును. ఇది కా

యీ దేశములోని జనులే ఏదేశముగ మహమ్మదీయ మతము స్వీకరించినారు. కాని వారికి దేశభాష వ్యక్తమై యుండుట కిష్టము. పరిపాలనాభాగము వారికి కలిగినచో, హిందవజాతిలో వారును వివిధ మగుదురు. ఆంధ్రమహమ్మదీయులకు ఆంధ్రభాష యుండుభిమాన మెక్కువగ కలుగును. వంగమహమ్మదీయులు వంగభాషాభిమానము చూపుదురు. క్రైస్తవులు దేశభాషలనే యుపయోగించుదురు. ఆంధ్రక్రైస్తవుల ఆంధ్రభాషనే యుపయోగించుచున్నారు. వారికి భాషాభిమానము హిందూమతము కంటె భిన్నము గూర్చెదరు. వారికి గూడ హిందూ శబ్దార్థము నుండి యాంధ్రాభిమానము వారిలో కలిగి యుండదు. ఆంధ్రదేశములోనివా రందఱు వాంఛుల మని పిలుచుకొనుటకు గర్వపడవలెను. "నేను ఆంధ్రుడను, నాది ఆంధ్రదేశము" అని ప్రతిపాదించుట కిష్టమనిననుచు లనదేశము నభివృద్ధి చేసికొనవలెను.

ఆంధ్రోద్యమమునకు పునాది ముగ్ధరాష్ట్రము. ఆంధ్రరాష్ట్ర మాంధ్రుల యొకమత్యమునకును స్వీకృతమైనది. దేయూరి మునగును. వ్యక్తి మాంధ్రమునకును దేశాంధ్రరాష్ట్రము వాస్తవమని తీర్మానింపబడినది. తృతీయాంధ్రమహాజనసభలో ఆంధ్రరాష్ట్ర మానవ్యైక మనయు యుక్తమనయు తీర్మానింపబడినది. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు, రాజకీయమునకు శాసనసభా సభ్యులతో గూడ, ఈతీర్మానము నైక విశ్వయోగి నాడు చేయించెను. ఇది గానము పదనాచకము, ఉత్సాహజనకము. కాని యాంధ్రు లింకను గట్టి యత్నములు చేయవలయును. ఆంధ్రోద్యమముయొక్క ముఖ్యసూత్రములు గ్రహింపవలయును. వాక్య రుకేక్కరుగారు నెలవిచ్చిన ప్రకార మవి మూడు:—

- (1) భాషలనుబట్టి దేశమున 14దెందులు, ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడుచుట.
 - (2) దేశభాషలలో దివ్య శాస్త్రము, శాస్త్రాభివృద్ధి, భాషాభివృద్ధి దివ్యవిద్యలయను దేశముచుట. ఆ మాత్రమున పట్టియే యాంధ్రదివ్యవిద్యలను మేర్పడుచుట యరగదు.
 - (3) పరిపాలన మంతయు దేశభాషలలోనే జరగుట.
- ఆంధ్రోద్యమ ముగ్ధరాష్ట్రమున గాని రెండుమూడు నాభారతపడియున్నది. ఈ రెండుమును దేయూరి అందఱు గ్రహించెదరుగాక!

మన గొప్ప దురవస్థ - దానిని తొలగించు సుపాయము

పి. సంజయప్ప, బి. ఏ. డి. ఎల్. గారు

శ్రీకాలమున భోగమునం జనేక విషయములలో మామ్రులు గలుగజారంభించియున్నవి. కాశ్రుజ్ఞులచే క్రొత్తక్రొత్త పద్ధతులు కనిపెట్టబడుచున్నవి. ప్రజలకు ప్రయోజనకరములగు విధ విధయంత్రములు, సాధనములు కల్పించబడుచున్నవి. వ్యవసాయము, వస్తుసరికొరత, కరీరాలోగ్యము, విద్యాభివృద్ధి, జ్ఞానవృద్ధి మొదలగు విషయములందు క్రొత్త మార్గములు కనిపెట్టబడుచున్నవి.

ఇట్టి సమయమున మానవులు తమ జన్మముయొక్క యుద్దేశమును కనుగొని యది సార్థక మగునట్లు వర్తింపవలయును. ఈశ్వరార్జిత సేవసరించి శ్రీపురుషులదియో యొక దేశమందును, జాతి యందును, కుటుంబమందును జన్మించెదరు. అట్లు జన్మించినపుడు వారు తమయందు దురులలోపములను దుష్టవృత్తులను కనుగొని వానిని నశింపజేసి పరిశుద్ధులై, జ్ఞానమును సంపాదించి తమజాతి యందును కుటుంబమందును దేశమందును గల దురాచారములను తెలిసికొని వానిని తొలగించుటకు యత్నింపవలయును. తమ కుటుంబములలో బ్రట్టు నిడ్డలకు కరీరాలోగ్యమును గలుగజేయుచు, మంచినదరను విద్యను జ్ఞానమును నేర్పుచు, వారిని చక్కగా పెంచవలెను.

మనము కరీరాలోగ్యమును పొంది పరిశుద్ధుల మైనచో, మన దేశ మంతయు బాగుపడును. మనవలె మనబాలురకును వారికిలకును మనము దేహలోగ్యము నిచ్చి వారిని మంచి మార్గమందు పెంచి వచో, ముందు మాడ మన దేశము మంచి స్థితిలో నుండవచ్చును. మనము గతిండిపడవ మన బాలురును వారికలును మన స్థానము నకు వచ్చుచున్నారకదా! వారిని మన మిట్లుంటినుండియు మంచి స్థితిలో నుంచిన, వారు పెద్దలులై మనకు మంచి స్థితి కేరవలెను. దేశమునకు మేలు చేయగలుగుదురు. వారి విడ్డలకును వట్టి మంచి కన్ననే యిచ్చుచు వారు దేశహితము నొనరింపగలరు. ఇట్లు వంశ చారంపర్యముగా మంచి నడతయే మనదేశమందు వర్ధిల్లి, మనము పుణ్యమునకు స్థాత్రుల మగుచుందుము.

మన మంతయు శీవులము. శీవునికే స్థూల సూక్ష్మ కారణములను కరీరత్రయమున్నది. భూలోకమున మనము పని చేయుట కుదయోగించు స్థూలదేహము మూర్రు మందటికీ గోచరించుచున్నది. తడిగుడ్డలో నీటివలె సూక్ష్మదేహము స్థూలకరీరమున వ్యాపించి యున్నది. కావున ధాతుల కిదియే స్థానము. దీనికంటెను సూక్ష్మమై యుత్తమగుణముల కారణమైన కాగణకరీరము స్థూలసూక్ష్మకరీరముల రెండిని వ్యాపించియున్నది. దివ్యవృద్ధి గల యోగులకు మూర్రమే సూక్ష్మకారణదేహము లగపడును.

శీవుల మగు మనము భూలోకమున పుట్టి భర్తాధర్మవ్యవహారమును తెలిసికొని, భర్మమండే వర్తించుచు దేహములయందు దురాచారములను పోగొట్టుకొని, పరిశుద్ధులమై సర్వభూతముల మేలు నకుఁగాను పాటుపడుచు పూర్ణము కావలయు నని యాశ్చర్యని సంకల్పము.

మేడకు పునాది బలమైనదిగా నుండుట యెట్లు ముఖ్యమో అట్లే పురుషార్థసాధనమునకు స్థూలదేహలోగ్య మవశ్యము. స్థూలదేహ మాలోగ్యముగా లేకున్న, నిండియుండు మనస్సును స్వాధీనమునకు తెచ్చుకొనుట శక్తము. వానియందలి దుష్టవాసలను పోగొట్టుట యంతకంటె శక్తము. స్థూలదేహలోగ్యము మోక్షమునకు ప్రథమసోపాన మని హ్యసులవా రావలెచ్చియున్నారు. " కరీర మాద్యం ఖలు భర్మసాధనం" అనగా భర్మసాధనములలో మొట్ట మొదటిది కరీరము కదా! కరీర మాలోగ్యముగా లేకున్న శీర్షశక్తి రగ్గి, బాద్యము ప్రబలమై, మేడకు నరములు బలహీనములై, కరీర మనోదాగ్ధ్యములు లేకపోవును. ఏమని చేయుటకును శక్తిలేక యిచ్చ లేక పైగ్యము తప్పి చావలగ్గ మధికమగును. ఉదరపోషణమునకుఁ గాను చేయవలసిన చేతిపనులు సేవ్యము మొదలగు కార్యములను చేయుటకు మాడ ప్రాణ లేకపోవును. దీనివలన దాగ్ధ్యము హెచ్చును; విద్యను జ్ఞానమును నభివృద్ధి చేసికొనుటకు నీలు లేక భగ్యవ్యవహారమును గ్రహింపజాలకపోదుము.

స్థూలదేహము అన్నయను ప్రాణయను కోశము లను రెండు భాగములుగా నున్నది. అనాలోగ్యస్థితిలో నీ రెండిటిని బలము తగ్గును. సూక్ష్మయను ప్రాణశక్తిని సదా భూమియై క్రుమ్మరించుచున్నాఁడనియు, ప్రతిమనుష్యుని ప్రాణయనుకోశమును, ప్రాణ శక్తిని స్వీకరించి అన్నయనుకోశమునకు వ్యాపించుకొనుచున్నాడనియు, ప్రాణయనుకోశమునకు శక్తి తక్కువయైనచో, అవశ్యకమైనంత ప్రాణశక్తిని అది యన్నయనుకోశమున కియ్యజాల దనియు యోగులును కాశ్రుజ్ఞులును చెప్తుచున్నారు. ప్రాణశక్తి తక్కువయైనచో, దేహమునకు దాగ్ధ్యము తప్పి బహువిధములగు బాద్యములు కలుగును.

కానిమందు స్థాత్రయొక్క నేడిమి దానిలోని నీటికి వ్యాపించులాగున స్థూలదేహముయొక్క యనాలోగ్యము సూక్ష్మదేహమునకును వ్యాపించును. కాదు. దానియందు కావన్రధాను లధికమై మనశ్శాంతిలగ్నము గలుగును.

స్థాత్రలో పోయఁబడిన నీళ్లు నేడిగా మండిన, ఆ నేడిమి స్థాత్రకు వ్యాపించులాగున సూక్ష్మదేహముయొక్క యనాలోగ్యము

సూలకేసమునకు వ్యాపించును. ఇప్పటి దాక్షిణ్య సహిత మీ యభి
 ప్రాయమునే వ్యాపిస్తాను. — పోయిన నామమున గ్రహములకు
 ముఖ్య స్థానములలోని కొంత సామర్థ్యమును నశింపజేసి రక్త
 నుండు విహారులను పుట్టిచి బాధ్యమును కలుగజేయును. కాంతిని
 సంతోషమును పుట్టిజేసికొనుటచే ఆరోగ్యము పుట్టిజేసెడి యాదు
 వులే రక్తనం దేర్పడును. ఈ సంగతులను పాశ్చాత్యవైద్యులు
 క్రమముగా పరిశోధించి నిరూపించినారు.

మంచి గాలి, మూర్ఛని వెలుగును, సత్తున, చుట్టు నుండు
 గడ్డి కలుపు తీసివేయుట, మంచి నీరు కట్టుట మొదలగునవి చెట్టు
 యొక్క యారోగ్యమునకు ఆత్యావశ్యకము గదా? అట్లే శరీరా
 రోగ్యమునకు మంచి గాలి, మంచి నీర్లు, మంచి యాహారము, ఆయా
 శరీరములకు తగిన సాము, ఇంటి చుట్టు ప్రక్కల మంచి స్థలము,
 ఇంటిలోపల చక్కఁగ మంచి గాలియు మూర్ఛని వెలుగును ప్రవేశిం
 చును నేర్పాటు ముఖ్యము. మనము స్నానాదులచే నేరమును
 పరిశుద్ధముగ నుంచుకొని క్షుభ్రమయిన వృత్తులను భజించుటయు,
 సాత్వికాహారములను భుజింపుట మొదలగు చర్యవ్యక్తియే. పనికి
 సారాయి మొదలగు వస్తువులను తీసికొనఁగూడదు. అది
 సూలకేరమును మోరి మాత్యుకేరమును గూడ మోపును. పెద్ద
 కార్యములు వదలుట, యుక్తచేష్టలు, మితినిద్ర, కాంతము, ఇంద్రియ
 నిగ్రహము, ధ్యానము, భూతదయ, త్రవణము ఆనందస్వరూపుఁడు
 గాన కష్టములు దుఃఖములు వచ్చినను చలంపక కష్టములు తాను
 పూర్వమందు చేసిన అపవ్ర (ఋణానందధర్మము) తీసుటకై వచ్చిన
 వని తెలిసికొని కష్టములను దుఃఖములను స్వేచ్ఛముతో అనుభ
 వించుట, సదా కాంతస్థితియందు నుండుట, సంతోషముగా నుండుట,
 సదా సాత్విక మోక్షము. ఇది ముఖ్యము. ఇది ముఖ్యము. ఇది ముఖ్యము.
 ఆత్యావశ్యకములు.

ఒకచెట్టు మంచిఫల మియ్యగలది వన్నచో, మొదట ఆచెట్టు
 మొలచు భూమి సారవంతమై సత్తుగలదిగ నుండవలెను. చెట్టు కూడ
 రోగము లేనిదిగను బలము గలదిగను ఉండవలెను. చవుటిభూమి
 యందు విత్తనము వేసిన మొలకపోవును; మొలచినను బలహీన
 ముగ పుట్టి యెంత పోషించినను చక్కఁగ పెరుగక బాధ్యములు
 మోడై చచ్చిపోవును; ఒకవేళ ప్రతికేసను మంచిఫలము లియ్యక
 పోవును. ఇట్టి చెట్టునందు పుట్టు విత్తనములు మరల విత్తన
 మిక్కిలి బలహీనముగ చెట్టు పుట్టి మరల పోషకుగ ఫలముల
 నిచ్చి బాత్తుగ విత్తనము లేకయే వచ్చి చెట్టు రూపము లేక
 పోవును. అట్లే మన స్థూలశరీర మనెడి చెట్టు ఆరోగ్యము బలము
 గలదిగ జన్మించి, చక్కఁగ పెరుగవలె వన్న, స్థూలశరీరముయొక్క
 యుత్పత్తికి తల్లి దండ్రులు ఆవశ్యకము గాక, తల్లి భూమిగను
 తిరిగి విత్తనముగను నుండును. చెట్టు పుట్టిక భూమి ముఖ్యకార
 ణముగ నుండునట్లు శరీరారోగ్యమునకు తల్లియొక్క శరీరారోగ్యము
 ముఖ్యకారణము. స్థూలశరీరము తల్లిగర్భమున మొదట ఏర్పడిన
 మానములు అచ్చట పెరుగును గదా? ఆ సవనాసములలో ఆ

యవములు అన్నియు క్రమముగ నేర్పడి పుట్టియై భూమిని ప్రవేశి
 తుండును. గర్భమునందు శరీరము ఏర్పడి పుట్టియగుటకుఁగాను తల్లి
 ముఖ్యకారణము. కనుక మనము మన శరీరమునకు మనమును
 నిమిష నిమిషము వీడమున కచ్చుచుండును. తల్లియొక్క రక్తము
 బలము లేనప్పులచే గర్భమునందుండు వీడము దివదినము పెరుగు
 చుండును.

ఒక చెట్టునకు నిమిష నిమిషము వ్యాపించు భూసారము
 వలె వీడవృద్ధికి ప్రతినిమిషము తల్లి రక్తము బలము లేనప్పు సదా
 వ్యాపించుచుండును. ఇది తక్కువ మునచో తల్లియందు వీడ
 మునకు చాలినంత రక్తము లేక వీడముయొక్క యవయవములు
 చక్కఁగ పెరుగక వీడమునకు సామర్థ్యము లేక విద్వ బలహీనమై
 రోగబీదలముగ జన్మించును కాన, తల్లికి తగు రక్తపుష్టి శరీరా
 రోగ్యము ఉండవలెను.

గర్భభాగకాలమునకు సాత్వికాహారములనే భక్షించుచుండ
 వలెను. సులభముగ జీర్ణము కాదనిన యాహారమును మితముగ భోజ
 నము చేయవలయును. ఎవ్వడు కదలక పనిచేయక కూర్చుండుట
 మంచిది కాదు. మితముగ పనిచేయుట పరిశుద్ధమగు గాలి గల
 స్థలములందు నడచుట మిక్కిలి శ్రేయస్కరము. దుఃఖము కోపము
 భయము మొదలగునవి గర్భజీర్ణుల కుండఁగూడదు. తల్లి స
 దాకాను నుద్ద శాంతియు శాంతియు ఉండవలెను. మన
 స్సులో దుఃఖము కోపము చింత క్రుంగియుండుట మొదలగు మనో
 వికారములు బాత్తిగ లేక యుండవలయును. తల్లియొక్క ప్రతి
 దుష్టనకల్యమును మనోవికారమును బాణములె శువులకు తగిలి
 గర్భమునందు శకువు బాధపడును. మరియు తల్లి మనసునందు
 పుట్టు దుఃఖము కోపము చింత మొదలగునవి తల్లి రక్తమును
 కలుపి నిషము గలదానినిగ చేయును. ఇట్లు చెడురక్తము వీడ
 మునకు వ్యాపించును. వీడము బలహీనమై యవారోగ్యము గల
 దగును. తల్లిని చిన్న పుట్టినుండి శరీరబలము గలదిగను కాంతు
 రాలగను భక్తరాలుగను పెంచినచో గర్భభాగకాలమునఁ గూడ
 ఆ గుణములు గలిగియుండును గాన వీడమునకు పేలు కలుగును.
 గర్భభాగకాలమున తల్లికి దుఃఖము కోపము కలుగఁజేయరాదు. ఇది
 మామె కుండరాదు. తల్లియింటియందు చుట్టు నుండునాచు అతి
 దయ గలవారై శాంతులుగను భక్తులుగను నర్థింపవలెను. ఇట్లు
 చేసినచో తల్లి శాంతురాలుగను వర్ణింపిను నుండును. తల్లియొక్క
 శాంతమును ఆరోగ్యమును మరియు నిద్రయొక్క శాంతమును
 భక్తియును గర్భమునందు శకువునకు వ్యాపించి యా శకువు
 చక్కఁగ పుట్టియును; లేనిచో శకువు బహువిధముల చెడును.
 వీడము వీడవృద్ధికి తల్లి రక్తము బలము లేక మనము వీడమునకు
 దివదినము పోయి నొట్టల నుండుటను చూచి యుద్ధాపనను నుండెను.
 ఆమె కొడుకును గనెనునాడు నెరిగి వెనుక ఇరులను నడవవలెనను
 బుద్ధిగలవారై కత్తితీసికొని పోయి యిరులను నిష్కారణముగ
 చంపబ్రతున్నందుచుండెను. దాక్షిణ్య దీనిని పరిక్షించి వారణము యో

బాధితులకు బాధ్యమున గర్భాధానముచేయుటవలన, కలుగు
 పుష్కలము, బాధితులకు బాధ్యమున గర్భాధాన
 గర్భము చేసిన, బాధితులకు కలుగును. పుష్కలము గాని పుష్కలము

నుండి విత్తము నెట్టి విత్తినో? మంచిచెట్టు మొలచునా? మొలచి
వను అచెట్టు బంపున పెరుగునా? అందు ఫలించు పండ్లు పాకవంశ
ములుగ నుండునా? ఫలము బాగుగ నుండవలయు ననిన భూమి
నుండిదిగను పాకవంశముగను నుండవలెను. విత్తము నుండిగను
పక్వమైనదిగను నుండవలెను. అట్లే యతిబాల్యదశయందు శ్రీలక్ష్మం
గాని పురుషులకుఁ గాని నిషేకకార్యము చేయుట గొప్పకీడు. ఇంతే
గాక బాలుకు మొట్టమొదట బ్రహ్మచర్యాశ్రమము విద్య నేర్పు
కొను కాలముగదా! చిరువు పూర్తియు గురువువాడై పొందిన
పిమ్మటఁ గదా పితామహు చేసికొనవలసింది. అట్లు చేయక చదువు
కొనుచుండు కాలములోనే బాలుకు విషేక కార్యము చేసినను
లేసికొనుట కవకాశములు కలుగలేదనినను వాని మనస్సు విద్యయందు
నిలవదు. బాలుకు చెడిపోవును.

శ్లో. పాకవంశకార్యము బ్రహ్మచర్యమునందు
మహ్యము లేదు పాకవంశము మిక్కిలి పుణ్యము
కాక పాకవంశము శ్రీలక్ష్మణునిచేత బ్రహ్మ
చర్యాదశయింపబారాయం గర్వాధానము కాదు.

అనుభవము

అఁగఁగా పదువారు సంవత్సరములుండిన శ్రీయం దిరువల్లదు
సంవత్సరములు నిండిన పురుషుఁడు గర్వాధానము చేసినట్లయిన ఆ
గర్వము కరువునందే ఆపవనొంది ప్రసవించును. దీనికే గర్వము
నిలిచి కలుపు లనించినను, అచుకాలము తీరింపదు. తీరించినను
ఇంద్రియపటుత్వము లేక మిగుల బలహీనుడుగా నుండును. కనుక అతి
బాల్యదశలో గర్వాధానము చేయరాదు అని బాల్యము.

శ్లో. పూర్వదేశకర్మా శ్రీ పూర్వమింశేన సంక
శ్చక్తి గర్వాశయే మార్గే చక్తి శుక్రచేత బ్రా
హ్మణ్యంతు సురిం మార్గే చక్తి మార్గవాహనాః పు
నః పూర్వమార్గమిన్ద్రా గర్వాధానమిన్ద్రా.

అనుభవము

అఁగఁగా, పదువారు సంవత్సరములు నిండిన శ్రీ యిరువది
సంవత్సరములు నిండిన పురుషుఁడు, గర్వాధానము
మాన్యము, క్రమము, శుక్రము, వాయువు—ఇవన్నియు శుద్ధంబై మంచి
పలుకుల నెఱుంగుచు పట్టును. అట్లుగాక చక్తిగ వలయుటగా
నైనందుడల రోగము అల్పాయువు గల కలుపు గాని పొమ్మొనకలుపు
గాని పట్టు నని యర్థిప్రాయము.

శ్లో. కమ్యానునతిత్రేణి కర్మానువాసి

శ్రీగర్వాధానమిన్ద్రా చక్తిశుక్రచేత.

అనుభవము

అఁగఁగా మునుపటియు మునుపటి గర్వాధానమునకు
ధానము చేయవలయును.

ఇట్లు శరీర సౌఖ్యమునకు అవకాశము లిల్లినందుచే బాలికా
గర్వాధానమునందు అనేక బాలకులు బాలికా గర్వాధానము చేసి
లేనా? లేదా? లేదు. అట్లుగా పుట్టిన బాలికా శ్రీలక్ష్మణుని
పార్వతి దోషము మనకు తెలుపించును గదా! ఇట్లు చిన్న వయస్సున
చేయు నిషేకములకుఁ గలుగు కీడులను కొన్నిటిని వివరించిను.

1. బాల్యదశయందు కలుపులు అనేకబాధ్యములు కలవారై,

వారిల్లు లిల్లినందులకును మిగుల కష్టములు కలుగును.

2. బాల్యదశయందు చక్తిగ చదివి భావస్ఫూర్తి చేసికొనుటకు
లేక పాకవంశమునందు చక్తిగ చదివి భావమును బ్రాప్తమునై
పాక వంశమునందు నెక్కువగా బ్రాప్తమునై పాకవంశము
లేచిగా కలుగును. అనేక కుటుంబములకును దేశమునకును కష్టము
కావచ్చును అనియు.

3. మరోబాధ్యము లేమిచే, గొప్ప విద్యలు కాత్తములు కష్ట
కోధక క్రొత్తవిషయములు కనిపెట్టుట—కీనికి శక్తి లేక, ప్రపంచము
వకు మేలు చేయుటకు పీలు లేకపోవును.

4. చిత్తస్పృహలే లేమిచే మనస్సు దుర్వ్యాసము గలదై దుష్ట
బద్ధు లధికమై గుహ్యములు కావించి తాను చెడి ఆశేకులను
చేయవును. మనస్సీమికము లేనిచో భక్తి భావ వైరాగ్యములు
పొందింట్లు కలవాళులు లేకపోవును.

5. దీనిచే దేశము చెడి ఇట్టివారి సంఖ్య వృద్ధి కాను గాను
దేశము దివదీయమై పీడితని చెంద, మన దేశప్రజ లందఱును పీడి
వశము చెందుదును. మంచి కుటుంబములు లేకపోవును.

6. భక్తులయు పతివ్రతలయు బ్రహ్మవిఘ్నలయు సంఖ్య కష్టము.
రుహ్మత్వము జన్మమెత్తుటకు లేనిన మౌగులనును దృఢాంగులు లగు
దంపతులు లేమిచే వారు మనదేశమందు జన్మమెత్తకపోదును. ఈ
కారణముచే పరిశుద్ధలేవస్సు లిగి మనదేశము దుష్టవేదస్సుచే
నిండిన దిగును.

7. ఇందుచే దేశ మంతయు చెడి దుష్టబాధ్యములు బలమైన,
రోగములు ఔషధములు పలువిధము లగు గొప్ప కష్టములు దేశములో
వృద్ధియగును.

8. ఈ పాపముచే పన్నుదలును మెరులును కూడ చెడును.
ఇన్నివిధముల కష్టము కలుగలేనిన పాపము, బాలుకును
బాలికలకును గర్వాధానము చేసి బాల్యదశయందు గర్వాధానమునకు
కవకాశమిచ్చిన మన కల్లగకును గలుగును. దీనిచే ఇట్టి మన మనేక
నాకబాధలనుగనించి ముందు జన్మములందు విదేశకష్టములును బాధ్యము
లును దేవతాదేవులను గలవాగ మై మితిలేని బాధలు పొందుదుము.
నానావిధములగు పీడనవృత్తులెల్ల కష్టపడుదుము. ఇట్లు బాధపడక
చిన్న పిల్లమున క్రియలను దేవుని మనస్సు బ్రాహ్మణ్యము
ప్రస్తుతించియున్నాఁడు. నాకపోయినా! అఁగఁగా కుటుంబము
కుటుంబము దేశమును భక్తిభావములను నాశనముచేసి ఇట్టి యమిరి
దోషము పొందుట మేల! లేక మన దేశము చిన్ని విధముల నాశనము
చేయు బాలికాగర్వాధాన మనది బ్రహ్మగౌరవిని చంపి నుడలను
మనదేశమందు రాచోపు ప్రభాకాటిని సౌఖ్యస్థితికి తెచ్చి పరిశుద్ధులను
చేసి కాపాడి యమిరిమగు పుణ్యమును పొందుట మేల! ఇట్లు
ప్రతి శ్రీయంను పురుషుఁడును బాలికాగర్వాధానము వాఁతుటకు
లిగు ప్రయత్నములు నేయవలయును. దీనికి లెగిన బాధలు చేసి
యెర్పాట్లు చేసి యట్లు ప్రతివాయును వర్షించి యిరినలను వర్షించు
ట్లు చేయవలయును. మన దిద్దల శరీరాశాస్త్రమును గాపాడి వృద్ధి
చేయవలయును. ఇట్లు చేయుటకు వలయు భావము, చాత్త్యము, దేశ
భిమానము, శ్రద్ధ, భక్తి, భూతదయ జగదీశ్వరుడను మోక్షమృగార!

భ య ము

గాదేపల్లి సూర్యనారాయణశర్మగారు

ప్రేమ పుష్ప ప్రవాహమున కుద్రావహుడొక్కఁడు నాకు తల్లి పి
ల్లనానతి పొందునుకాక మోక్షమునకు నీయకల్గునా
నీయి ధరియించి ప్రశ్నయ వికాసము మాసి కళావిహీనుడై
నయ మరయంగరాని పనునైపునీ నొంది కలంచితై చెడిన.

1

2. నాకు ముద్దునానతి నానతితోక మరలదములు ధియము గొందలొడలు నా ;
నానతివదితల నానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి.

2

3. నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి
నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి.

3

4. ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి
ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి.

4

5. ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి
ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి.

5

6. నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి
నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి
నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి
నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి

6

7. నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి
నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి
నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి
నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి
నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి నానతి

7

8. భరణి సమస్తవములు దిద్దియు దా నధికారి శక్తి
త్వరును నకును, కాన విశేషముగ ధైర్యమున దనంత
ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి
ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి.

8

9. ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి
ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి
ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి
ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి
ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి ముద్దునానతి

9

వ్యవసాయము—యుద్ధము

సుప్రసిద్ధ బాలకృష్ణమూర్తిగారు

కృషి: కృషి పట్టాభ్యాసము ను నాభ్యాసమునకు వి
 వ్యవసాయము చేయుటకు అతివృద్ధి యనా
 వచ్చు కోపములచే కృషి ముగియదు. అతివృద్ధి
 ముగియదు అని కోపముతో బట్టిన ప్రతివీధి ముగియదు.
 మహా ఘోర యుద్ధమువలన మన వ్యవసాయమునకు
 కలిగిన నష్ట మింతోత యని వక్కాణించుటకు వీలు
 లేదు. ముం దాలోచన లేక మన వ్యవసాయముకు లవ
 లంబించు పద్ధతులు కూడ “ఆయ్యకు పెండ్లయిన దన్న
 సంతోషమే కాని అమ్మకు సంతతి వచ్చు వన్న విచారము
 లే” దన్నట్టన్నది. భోజనోపయోగ మైన ధాన్యా
 దులు పండు భూములలో కేవలము వ్యాపారప్రధాన
 మైన పైగను పండించుటవల్ల మన దేశమును ఇదినజుకే
 లేంపులేని కలకపులో ముంచియున్నాడు. అందు మజి
 యొక విశేషము. ఇదినజులో అట్టి వ్యాపారయోగ్య
 మైన పైగు దినుసులకు విశేషముగ వల వచ్చుటవల్ల
 ఆ పొచ్చు డబ్బుతో ధాన్యాదులను కొనుక్కొనెడి
 వారు; ఇప్పుడో, యద్ధారంభమునకు ముందు గడిసె
 రు 70 లకు పైగా అమ్ముచుండిన పేతునెనగలు రు 30
 లకును, పుట్టి రు 75 లకు అమ్మిన గోగునార రు 25 ల
 కును కూడ కొనుక్కొనెను. ఈ కారణము వల్ల పూర్తిగా
 ఘటించిన చేనిలో కూడ పంట కూలికనుల వైవను
 చాలదు. ఇంక సిట్టా లెక్కడ? పన్ను లెక్కడ?
 పొచ్చు వడ్డీలకు పెట్టబడి పెట్టి సాహుకార్లకు ఇంట్ల
 వాకిట్ల భూములు లేణగా పెట్టవలసివచ్చినది. దీనికి
 నోడు కాలవ్యత్యాసము కూడ అలాగుననే తటస్థించి
 నది. ధాన్యాదికిముల క్రొడ నున్న భూములు కూడ
 సరిగా పండిటకు వీళ్ళి పోయినవి. పెట్టెంబరునెలలో
 కురిసిన అతినర్దములవల్ల జలాధారములకు గొంట్లపడి
 ఉన్నవీరు పోయినది. అలాపిమ్మట పోతుక్కున చినుకు
 పడకపోవుటవల్ల చెరువులు, వానక్రొది సస్యములు

పొట్టకువచ్చినపుడు, పూర్తిగా ఎండిపోయివి. నీటికంటే
 లేని డ్యాభూములలోని వజ్రచేల పాళ్లు ముడిపట్ట
 లు గలవైతే మునిముడి మెరుకై ఇంక ముందు
 కాల మెట్లందునో ఊహించుటకు శక్తియు కాకుండు
 నున్నది.
 పండినవట్టుకు అమ్ముడ మన్నను, ధర లేదు;
 కొనువారు కనుపించను. పంటల దినములలో అయిదు
 రూపాయలకు పైగా అమ్మెడి ధాన్యపు బస్తా ఇప్పుడు
 మూడు రూపాయలకు దిగిపోయినది. పండిన సరకు
 లకు ఎగుమతులు లేక ధరలు పడిపోవుటవల్లను, తీవ
 ణధార మైన బట్టలు మొదలగువానికి దిగుమతులు లేక
 ఖరీదులు పోచ్చగుటవల్లను, రహతుల పాళ్లు చెప్ప
 నలవికాకున్నవి. శత్రురాజ్యములలో తయారగుకొన్ని
 కొన్ని నస్తువులను పండించి లాభము పొందుటకా
 తరుణము మీఠిపోయినది. తిగి తగుణము వచ్చెడిసరికి
 కాల మెట్లందునో ఎవరు చెప్పగలరు? ఇందు కుదా
 హరణముగా నొక విషయము వివరించెద. పూర్వము
 మన దేశములో విశేషముగా నీలిమారు తయారగు
 చుండెడిది. జర్మనీదేశమును కృత్రిమపు నీలిమారు
 చవుకగా తయారు చేయబడుటవల్ల దానితో మనదేశ
 ములో తయారగు మందు తూగలేక, ఆ వ్యాపారము
 పూర్తిగా నశించినది. దీనికి విదర్శనముగా ప్రతిజిల్లా
 లోను పాడై పోయిన నీలిమందు తొట్టెలు వేనవేలున్నవి.
 ఇప్పుడు జరిగుచున్న ఘోరపాగ్రామము శారణముగా
 జర్మనీనుండి మందు రాకపోవుటవల్ల దీనికి గిరాకీ పోచ్చ
 యినది. కావలసిన మందు నిలువలేదు. స్వల్పముగా
 నిలువచేసిన సాహుకార్లకు సూటికి రెండు నడలకు
 పైగా లాభము వచ్చుచున్నట్లు కనిపించుచున్నది. ప్రస్తు
 తము ఇంత లాభము వచ్చుచున్న దీని యుత్సాహపడి
 పోచ్చగా నీలిమందు వ్యాపారము చేయుడ మన్న

శ్రీ. పృథ్వి. ప్రకాశ్య. పరమహంస
సా. పృథ్వి. ప్రకాశ్య. పరమహంస
శ్రీ. పృథ్వి. ప్రకాశ్య. పరమహంస
సా. పృథ్వి. ప్రకాశ్య. పరమహంస

३५५

౧. ఇదియే భక్త్యన్యాయమై చూడఁగుముందు
 వాదనభాగ్యంతోహితమై నుండునుండు
 భువి నారాధనై కరణి నాది ముందును
 నిట్టి నిజమునకంటె మే రెడ్డి! మనన! ✕
 ౨. నిష్కముఃకన్న పరమాధ్యర్థ మేది!
 సర్వమును మించి తెలయు గుడ్డన పెడ్డి!
 అఖిలమున వాని యాడు సర్వెయు నిమగ్
 చక్రవర్తిభోజనం జుము మనన! ✕
 ౩. భక్తియోగము ప్రాపంచి పరమ రీత
 ముక్తి పథమున కెదుర్చి తెుదటి పెట్టు
 పరుని కేరుట వాదనోహా విడ్డి
 కనుక సత్తైత్తివృద్ధి నీ కెఱయు మనన! ✕
 ౪. సర్వమార్గముఁ బోలఁగుము జనైకవాదు
 పావము కేరయు ద్రోహి యై చరితమవారు
 వానిదే యాడు పరికరము వాస్తవము
 గాన నిర్మలము సర్వలము బూడు మనన! ✕

THE FOURTH TELUGU ACADEMY

సంవత్సరాది సంచిక

TRUSTEES, BAHOOITAMA EDUCATIONAL FUND

సంవత్సరాది సంచిక

THE LATE RAO BAHADUR
P.V. KRISHNAIAH NAIDU B.A.

శ్రీ శ్రీమలయిన రావుబహదూర్ పవపురేటి
దేశిక కృష్ణయ్య వాయలమగారు
మొదటి పల్లెటెట్ మన్ (మొదట)

MR. K. KRISHNA RAO B.A., L.L.

కె. కృష్ణారావు గారు

MR. R. SRINIVASA RAO B.A.

రామమూర్తి (రెవెన్యూ కలెక్టర్ గారు)

MR. R. PRASANNA VENKATESWARA
RAO

ఆర్. ప్రసన్న వెంకటేశ్వర రావు గారు

చుండును. వడ్డీ సంపాదించుటయే ప్రధానముగాఁ గల నాహుకారులు తా నెక్కిచ్చి కాలమున నాధ్యాయు పుట్టి రు 60 ల కమ్ముచున్నను రు 65, 70 లు ధన చేసి నొకటి తెలుగు మాటాడు చొప్పున వడ్డీకొనిచ్చి నట్లు నోటు వ్రాయించుకొందురు. తరువాత ఆ పేద హంద్రు కూలివనులు చేసి సంపాదించుకొనిన ద్రవ్య మంతయు అప్పునకు సరిపోకపోవుటవలన తమ పెద్దలు సంపాదించిన స్థిరాస్తిని సముతము సాహుకార్లు కొప్పగింప నలసివచ్చును. ఇట్టి సీనియరు అప్పులవాలు కాకుండా చేయవలయుచున్నచో, చేతివలన నాకుంటూ గుప్పించి వారికి జీవనాధారము కల్పింపవలెను. మన దేశము నందు మూలలు నూలు వస్త్రములను, మాదిగలు పాద రక్షలు మొదలగు తోలుసామానులను మిక్కిలి యందముగా చేయుచుండురు. ఇట్టివారు చేయు వస్తువులకు తగిన వెలలను మన మియ్యకపోవుటచేతను చేయు వారికి పెట్టుబడి పెట్టువారు లేకపోవుటచేతను పై వస్తువుల క్రయముగా కష్టము పొందుచున్నది.

హిందూ దేశమునందు నూటిలో ముప్పాతిక మందికి వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తిగా నున్నది. నవంబరు మాసము వచ్చినతోడనే జనుపవర్తనములు కొన నలసియుండును. ఒక గ్రామమునందు 1,000 ఎకరముల భూమి యున్నచో, రు 1,000 ల విత్తనములు కొనవలసి యుండును. ప్రత్యేకించి యొక్కొక్క మనుష్యుఁడును పెద్ద తనకు కావలసిన విత్తనములు తెచ్చుకొనుట కంటె వ్యవసాయకు లందఱు నొక సంఘము నేర్పఱచు కొని తమకు కావలసిన విత్తనముల నొక్కసారే తీసి కొనినయెడల, విత్తనములు చవుకగా దొరకుటయే గాక మేలైన రకము కూడ లభ్యము కావచ్చును. వేయేల, ప్రతికార్యము నిట్టి సంఘములవలన నెఱవేర్చు కొనవచ్చును. సర్కారు సిస్ట్రు సమయములో రయతుల పాలిటి కిది కల్పవృక్షములు. సాహుకారులు తమయొద్ద నున్న ధనము నిట్టి సంఘములలో దాచుకొనినచో, వారి న్యాయములను తమయిగా పోల్చుట క్లుప్తము. మన దేశమును కొట్టియడు, తరతరులను బీదలును తాము సంపాదించుకొనిన చిన్న మొత్తములను వృథా క్షయము చేసి పై వాదము గ్రామమునకు. ఇట్లు రొదటిని తాము సంపాదించుకొన్న చిన్న మొత్తములనిట్టి సంఘములలో దాచుకొనునట్లు చేసి వారి కలవాటుగా

నున్న త్రాగుబోతులనమును మాన్పింపవచ్చును. నూతనముగా సంఘములు స్థాపించు బోయి నప్పుడు కొన్ని చిక్కులు కలుగుచున్నవి. అవి యెవ్వ యనిన:—(1) మితి లేని యుత్తరవాదిత్వము (2) ఆర్థికపట్టి (3) సాహుకార్లు సలహాలు. గ్రామసంఘము లన్నియు పరిమితి లేని పూచీసంఘములుగా నేర్పఱుపఁ బడుచున్నవి. పరిమితి లేని పూచీ యనగా అట్టి సంఘము చేయు యావత్తు ఋణములకును సంఘములో చేరినవా రందఱును జవాబుదారి వహించుట. ఇట్టి పూచీమీద పనిచేయుచున్న సంఘము లేనియు నష్టము పొందియుండలేదు. ఇట్టి పూచీ యుండినచో గాని యెక్కిచ్చి మిక్కిలి బాగుగా చూచుచు సంఘములో చేర్చుకొనుచుండుటవలన నష్ట మేమియు రా దనియే దృఢముగా చెప్పవచ్చును. సంఘము ప్రారంభించుటకు పూర్వము సంఘములో చేరఁదలఁచు కొన్నవారియొక్క స్థిరచరాస్తుల వివరము వ్రాయ వలసియుండును. ఇట్టి పట్టి తయారుచేయుచున్నప్పుడు దొరతనమువారు తమ యాస్తి నెల్ల తాకట్టు పెట్టు కొనుచున్నారనియు సంఘము వడ్డీ సాహుకారు వడ్డీ యొకటియే యనియు సాహుకార్లు సలహా నిచ్చు చుండును. అట్లున్న వ్రాయుటచేడి యుద్ధక మేమనెన, సంఘము పెట్టి యాస్తిని తలచి తక్కించుచు కొన్న తరువాత మొత్త మాస్తిలో 8-వ వంతు సంఘ మునకు ఋణ మియ్యవచ్చునని నిశ్చయించుకొనుటయే గాని అట్టి తాకట్టు పెట్టుకొనుట గాని. దొరతనమువారికి సంఘమువారి యాస్తితో పనిలేదు. దొరతనమువారి నెఱవేయుచున్నచో మన దేశమున సంఘములు వృద్ధి పొందుచున్నవి. దానినాధారమున ట్టి సంఘములు పరిపాలన నున్నవి. వానితనమువారు లేకుండునోగింపు లకు సంవత్సరమునకు లక్ష రూపాయలు జీతములుగా నిచ్చి వారిచే పని చేయించుచున్నారు గాని యొక్క తృణ క్షణముసంఘములకు పని పుచ్చుకొనుటలేదు. సాహుకారు వడ్డీయు సంఘమువడ్డీయు ఎప్పుటికినొకటి కాఁగలరు.

కనుక, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మన దేశమునకు గల ప్రతి గ్రామమునకు నొక సంఘమును ప్రతి మండలమునకు గ్రామ సంఘములకు ఋణము లిచ్చుటకై యొక్కొక్క డిప్యూటీ కమిషనరు 4 వాదమునకు నుపయోగించిపని రని వమ్ముచున్నాను.

యుద్ధము - హైందవులు

అలవర్చుకొంటున్నారా

సస్యజనమోగుణములలో నొక్కొక్కటొక్కట కాలమున ప్రకాశించును. కేవలము సత్వగుణ ప్రధానముగాఁ గలది కృతయుగము. ఆ కాలమునందలి ప్రజలు మిగుల సాత్వికులు. వారు భుజించునది సాత్వికాహారము. అప్పటి వాతావరణాంతి కూడ భేదమే. గరువు దప్పక నెలకు మూడు వన్నములు కురియుచుండుటవలన సస్యములు బాగుగా ఫలించి మనుజులకును మృగములకును సుఖదాయకముగా నుండెడిది. మృగములు కూడ కృతయుగమున సాత్వికవృత్తితో నుండుట కిదియే కారణము. ఆ కాలమునందలి మనుజులకు శోకము, కోపము, భయము, ద్వేషము, మోసము మున్నగువానితో పని లేదు. కావున, ఆ ప్రజలను పాలించుటకు ప్రభు వనశ్యము లేదు. ఆ కాలమునందలి ప్రజలు సేవించుటయు నెఱుంగరు. ఆ పని వారి కవశ్యము లేదు. ఆవశ్యకమును అలవాటును లేని కార్యములు నీచకార్యములుగా నెంచబడుట సుప్రసిద్ధము. దేశకాలస్థితులు క్రమముగా మార్పులు చెందుటవలన రజోగుణము ప్రకాశింపజొచ్చెను. రజోగుణ ప్రధానమువలన పరాక్రమము కొండటియందును సాత్వికము కొండటియందును ప్రకాశించుచుండెను. అది త్రేతాయుగము. ఆ కాలమున కోపము, భయము మున్నగునవి ప్రకాశించుచుండెను. అప్పటికిని ప్రభువులు లేరు. చాలవఱకు సత్యమే ప్రకాశించుటచే ప్రజలు సమాజములను స్థాపించి తమతమ లోపములను నైదిం చుటకును, శిక్షించుటకును, జ్ఞానోపదేశము చేయుటకును నాయకుల నేర్పఱచిరి. వారి కాచార్యు లనియు గురువు లనియు పేరు. ఆచార్యులు కూడ నక్రమపద్ధతుల నవలంబించినప్పుడు వానిని తీసివేసి మఱియొకరి నేర్పఱచుటకు సాంఘికుల కధికారము గలదు. ప్రస్తుత మీ పద్ధతిని అమెరికా మున్నగుచోట్ల పరిపాలన జరగు

చున్నది. రానురాను ప్రజలయందు సత్వగుణము చాలవఱకు తగ్గి రజోగుణ మధికమై యిందుక తమోగుణము ప్రకాశింపజొచ్చెను. కోపము, ద్వేషము, భయము మున్నగునవి అప్పటికి ప్రధానగుణము లయ్యెను. అది ద్వాయుగము. రజోగుణ మధికమై ప్రజలను నాశిత్రము రజోగుణమిశ్రమమై యుండుటవలనను, నాయకులు రజోగుణప్రధాను లగుటవలనను ప్రజలను పాలించుటకు ప్రభువు లగత్య మయ్యెను. సాధువులకు రక్షించుట, క్రూరులను శిక్షించుట వీరి పని. తమవార క్రమముగా సత్వగుణము నామమాత్రావశ్యమై, రజోగుణ మల్పమై, తమోగుణ మధికమైనది. ఇది కలియుగము. ఈకాలమున ద్వేషము, మోసము ప్రధానము. కలియుగమున సత్వగుణ ప్రధానులును, నీతి పరులును, సత్యవంతులును జీవయాత్ర సనాయాసముగఁ గడపఁజాలరు. వీరిని పోషించు ప్రభువులు లేరు. నాయకులు, గురువులు మున్నగువారు ధనాకర్షణయే ప్రధానముగా నెంచి సాంఘికనీతిని కాపాడుట తమ విధాయక మను మాటను మఱచియుండుటవలన, ప్రజాపక్షమున నుండవలసిన యధికారము లన్నియు ప్రభుపక్షమున చేరినవి. సమస్తమగు నేరములు ప్రభువులచేతనే పాలింపబడుచున్నవి.

కలియుగమున సమస్త కార్యములు ధనముచేతనే నడపఁబడుచుండుటవలన ప్రభువులకును ప్రజలకును ధనాకర్షణము ప్రధాన మైనది. ప్రపంచ విరాషణత్రయము స్థూలబీజయున్నది. భావోష్ణ వాయువులు దును, పుత్రేషణ మృగములయందును, ధవేషణ మను జలయందును గలదు. సమస్త ధర్మములు ధనము ననుసరించి నడచుచుండును. యుద్ధములు కూడ ధనాకర్షణ కొఱకుఁ దక్కి పోవుండు ధర్మరక్షణకొఱకుఁ గాదు.

ఇది యుగధర్మము. ఏ యుగమున నా యుగధర్మము నమనవలెను గదా? ధర్మ మనేకవిధములుగా నుండును. అది చేశకాలస్థితుల ననుసరించి మారుచుండుట ను కరి ధనగౌరవములను గాని ప్రాణమును గాని వేళాకడు హరించుటవలన నొడవితెయుగరూపము దాల్చి న్యాయ స్థానమున నిలునజాలనప్పుడు రణరంగమున కేగును. ఒక్కప్రాణి హరింపబడుట దుర్భరమైనప్పుడు రణరంగ ముండనేకులు చుట్టి నొండుట సంతస మగునా? అట్లు నచో, యుగము చేయవచ్చునా? గయని మూలమున కృష్ణార్జునులకు యుగము సంభవించెను. ఏకోపామహా సంగ్రామము దాదాపీ విధముగనే ప్రారంభ మయ్యెను. ప్రజలకు రజోత్సాహ మేల కలుగవలయును? భూభార మును తగ్గించుటకై యుగమును కల్పించితి నని కృష్ణభగ వానుడు నుడివియున్నాడు. యుగమువలననే జేయునది శత్రుసంహారమా? పాపసంహారమా? శత్రువులు పాపు లగుచురా?— అనువానిని విచారించును. పాపులే లోకమునకు శత్రువులు. ధనగౌరవములను హరించుట, సత్కార్యములను పవిత్రస్థానములను నాశనము చేయుట, స్త్రీలను చెరిపెట్టట మున్నగునవి పాపకార్య ములుగా నెన్నబడును. ఇట్టి కార్యములను చేయు వారు తిమోగుప్రధాను లనియు, పాపు లనియు, లోకమునకు శత్రువు లనియు చెప్పబడుదురు. వీరిని సంహరించుట లోకహితార్థము గాని వేలు గాదు. అపనికి రజోగుణము తన సహజధర్మములతో మూర్తి భవించి రణసిథిని జైకొనుచు గావున సమర మొనరించుట సమంజసమే.

ప్రస్తుత ఐకోపాఖండమున ప్రతిమనుజునకును సమరోత్సాహము కలదు. అది యితరఖండములతో లేదు. అవశ్యమును లేదు. జ్ఞానము గలవానికి భయ ముండును. భయము గలవాడే పరాక్రమవంతుడుగా నుండుటకు ప్రయత్నించును. పసిబిడ్డలకు భయము లోకమునకు ప్రస్తావన. ప్రస్తుత ఐకోపాఖండమున ఐకోపాఖండము లను పసిబిడ్డలవలె గారవించుచున్నది. అండ్లయుల పాపస్వభావమును మొలకలు వేయించుచు భారతదేశాధి

కర్తము లను మాట మటచినది. దయగల బ్రిటీష్ ప్రభుత్వమువలన భారతీయులు చిరకాలమునుండి శాంతి భంగము లేక సుఖించుచు తమసాత్వికవృత్తిని సార్థక పఱచుకొనుచున్నారు. కాని వీరి కిప్పుడు తొత్త గువశ్య మని లోచించుచున్నది. తల్లివలె ప్రభుత్వము పోషించు చున్నను ఆశ్చర్యమైనై ప్రతిమనుజులను పరాక్రమ వంతులై యుండవలయును. ఎమర్జెన్సీ చేసియున్న తుంటరి కర్తవ్యములు సుప్రసిద్ధములే గదా? మద రాసుపై ఫిరంగులు విడువబడినప్పుడు వేసవేలు ప్రజలు తమకు కలిగిన గూఢదరు నివారించుట దొరతనము వారిని వేడుటకు మాటుగా రోదనము చేయుచు పాటి పోవజూచ్చిరి. ఇట్టివానిని ప్రభుత్వమువారి ట్లు రక్షించగలరు? అపదలు సంభవించినప్పుడు గాని వానిని నివా రించుకొనుట కుదరాదు. ప్రస్తుత ఐకోపాఖండమున సాత్వికవృత్తి గల భారతీయులయెదుట రజోగుణమునకు ప్రముఖత నిచ్చి ప్రతిమనుజులను పీరుచుగా నుండ వలె ననుట యొకత ధర్మవోధముగా నుండును గాని, చేశకాలస్థితుల ననుసరించి యెప్పుకొనకరప్పుడు.

ధర్మ మెల్లప్పుడు సమరముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము సహరించుట గావున బుద్ధిచాతుర్యముకొలది కలిగినవానియే సమరమునకు ప్రవేశించునని ప్రస్తుత ఐకోపాఖండమున ప్రతిమనుజులు, పసిబిడ్డలవలె, శత్రుములు మున్నగువానిని ప్రయోగించుచున్నారు. భూమిమోచుట లగుమోచుట అనినవివాదము యుగము చేయుచున్నారు. పాపురములచే యుగవార్తల నంపుట, పోటోగ్రాఫులను దీయించుట మున్నగు కార్య ములను చేయుచున్నారు. ఇవి లోకోద్ధర మగు కార్య ములు. ఇట్టి కార్యములవలననే మనుజు లవ్యుతేశ్వరీ వంతు లనియు, నీశ్వరాంశసంభూతు లనియు చెప్పబడుదురు. కాని వీరి శక్తు లద్విత్వితములు గావు. పూర్వకాలపు హిందూశిల్పముల నొక్కసారి స్మరింపుడు! మయుడు మేఘవాహనామాధుడు. అనగా నంతరిక్షమున బోవునాడు. గంధర్వులకు టెక్కలుండు ననుటవలన మన పూర్వులు మనుష్యున

Mr. VALLURI JAGANNATHA RAO

వల్లూరి జగన్నాథరావు గారు

Mr. A. SRIRAMA SASTRI

అచ్యుత అఖండంధ్రీరామకృష్ణ గారు
(రేలంగి, కృష్ణా జిల్లా)

PRESIDENT WOODROW WILSON

అమెరికా ప్రెసిడెంట్ వుడ్రో వీల్సన్ గారు

Mr. W. J. BRYAN

అమెరికా కనెక్టికట్ ప్రెసిడెంట్ వుడ్రో వీల్సన్ గారు

కర్నాటక సంగీత విద్యాభివృద్ధి

దువ్వూరి జగన్నాథకర్త గారు

స్వ జగన్నాథానయై ప్రధానవిద్యులలో సంగీతమే యుత్తమం
 1. అందును శ్రోతృవేయమై కవి స్వరమైన మన
 తెలుసుకొనవలె విద్యులందు యాంధ్ర శేఖరుం దెల్లెవలను విశేషించి
 కర్నాటక వ్రాది దారిదేశములందుఁ గూడ తగు వ్యాప్తి కలిగి వీనులకు
 విద్యులందు వ్యాప్తి కలిగి వీనులకు విద్యులందు వ్యాప్తి కలిగి వీనులకు
 మానమార్గమైనదియే కాదు. ఇందలి గుణభక్త్యులు లన్నియు మానందో
 బ్రహ్మయను ప్రాజ్ఞులకు కే యువాహానిములు. కేవల
 ప్రయాసరహితముగా మోక్షమార్గముకొందగునను ప్రతిమనుషాదును
 గణపంత్రి విడువక మన సంగీతమే మధ్యమించితిరవలెను. "ఉదా
 వాదనరత్నంబు. శ్రుతిపాలివిధానంబు. తాలభక్త్యుప్రయాసేన మోక్ష
 మార్గంబు గన్పట్టి." అనువాక్యభక్త్యులు మౌనమున స్థితిముగాఁ జేసి
 కొనవలెను. "దేశస్థ మానవో గానం వాన్యం చృగ్య మరణదికం
 మర్యా ద్విస్తోప్రసాదార్థ మితి కాస్త్రప్రకీర్తిం." అనుకవచమును
 నమ్మితిరవలెను.

వాదనందునచున్దిర మగుట నిట్టి సంగీతవిద్యను ప్రాజ్ఞులు
 మానవవిద్యగా నుచు నుచు ముందుగా నుచు నుచు ముందుగా నుచు
 వాప్తి నెనయఁగోరువాను సంగీతిను వినుట తరు మార్గమునకు భంగ
 కర మని వ్రాయుచుఁ దరు భక్త్యులై మధ్యమును నెల్లడించుకొనుచు
 న్నారు. కాని యీ వ్రాయుచు మన వాదమునకు బలమే! ఆముష్మి
 కావాప్తియై యహారహముం బ్రవర్తించు భావభముల నేని ఆశ్రయస్థితుల
 నేని మైచుటించుగలంతటి సమ్యక్భావశక్తి యీ విద్యకుఁ గలదు
 గనుకనే వారట్లు వ్రాసెంచియున్నారు. భక్తినియు, లింగియకాదు.
 ఇందలి ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది
 "మౌనా
 స్వరూ దుహిత్రావా నవిద్యులతో భవత్ బలవా నింద్రియగ్రాహ
 కర్నాటక విద్యులతో" ఇంద్రుల గ్రాహకములు భావ్యులై గల్గునట్టి
 గ్రాహ్యభావ్యా మేఖలగు గావున తల్లి చెంగట నేని టిటిగాఁ బ్రాజ్ఞా
 దు కూర్చుండుట తగదు. వీరి యర్థ మేమి? తల్లి వాఁడును ఇట్టివారి
 చెంగట నెనఁదేని కూర్చుండుట మోస మనియో? కాదు. ఇంద్రియ
 స్వాభావికమధునసంఘర్షణ మంత బలవత్తరమైన దని మనము
 గుర్తించుటకుఁ గదా వారట్లు వ్రాసిరి. దుష్టణసంఘర్షణ మంతటిది
 గదా! ఇంద్రియభావ్యులై భక్తిని గ్రహించుట ముఖ్యమైనది
 గుణభావము లెందఁదైన గలవు. దోషము వర్జ్యము. గుణము
 గ్రాహ్యము. ఇందుకొకే యజ్ఞులు రతేజ్ఞులు ప్రపంచమున నెల్ల
 భుమను నెల్లకడల నేర్పడియుండిరి. కానిట్టి సంగీతముయొక్క
 స్వాభావికమధునసంఘర్షణ ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది
 మైనను, దానింబట్టి ప్రాకృతిక సాక్ష్యవాంఛలం దత్తులక గుణభక్త్యుమే

గ్రహించి, విభావ్యులై ఆపవద్దగోగులను జయించియు నిమల
 మైన యాత్మకు ప్రహ్లాదాంధస్థితిఁ జేకూర్చియు కాశ్యోపసాక్ష్యవా
 ప్తి దక్షు టాపవ. ఈయర్థము బహువిధవారి కన్యములు వాటిల్లును.
 ఆట్లు మనువకుండుటయే ప్రాజ్ఞ లగువారికి భక్త్యము కగా!

- మఱియు:
1. అన్ని హోత్రం యథాకాగ్యం గానం కాగ్యం రిట్టితహి
 హోత్రకర్తా ముఖ్యమైనది కాగ్యకర్తా ముఖ్యమైనది
 2. సంగీతం వైదికై ర్వాన్తి. హోధితం ప్రాచ్యువా స్వరూ
 కృత్యైహికం తథా మోక్షం ప్రాప్తునంతిర్విగన్వితా.
 3. స్వాత్రయా మోహినీ మామా యానియా సంస్కరాకృతే
 ప్రాప్త్యుభావం తాన్యము సంగీతమునందున్నది.
 4. విహితాముష్మికం ర్విత్వై దేశ్యై గ్నానం స్వరూ
 ప్రాప్త్యుభావం తాన్యము సంగీతమునందున్నది.
 5. అతీతానాగభావం ప్రాప్త్యై నంతిర్విత్వం
 భరతోప మునిశ్రేష్ఠ. సంగీతే వికారో భవత్.
 6. సంగీత నిరతో నిన్యం కదా వ్యాపాదహుఁడిని
 తథా మన్యతే వీహి వాదనే నిరతో భవత్.
 7. దోహయాం కాంతో దాహి మదన్నా వ్రే యగ్రాకృతిత్
 తథా గీతాప్యకం రీత్యా హర్షోత్కర్షం ప్రపద్యతే.
 8. స్వాభావికమధునసంఘర్షణ విచరణుటచింపదా
 అభిజాననీ సంగీతం శ్రుత్వా ప్రాణం ప్రయచ్ఛతి.
 మహాగుణులచే రచింపఁబడిన యీ సంగీతశ్లోకాక్షకము నెల్ల
 భుమను నెల్లత్రుగాక!

ఇట్టి మానవవిద్య ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది
 విద్యులతో మానవ ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది ముఖ్యమైనది
 దేశకు నచ్చియుండె నవట నిశ్చయము. దీని భావ్యులతో మేరు
 భూతిమైన కాగ్యక్రమము నిర్ణయింపఁగల రని కొన్ని సంగతు
 లివ్వదు ముచ్చటించుచున్నాడను.

భారతీయగానముకంటె చాల నవీనమనఁదగిన యంగ్లేజుగా
 నము కూడ బహుశీకుల వాదకర నెనసి పెత్తన విషయములలో
 విభిన్నది నొందుచుండఁగా, మన భారతీయగాన మేల యభివృద్ధి
 నెనయకున్నదో యూహింపఁ వ్రార్చితులు. ఈ తరుణమున నాం
 గ్లేజుగానముం గూర్చి కొన్ని సంగతులు మన వ్యాసమున కలంకార
 భూతముగా ముచ్చటించుకొందము.

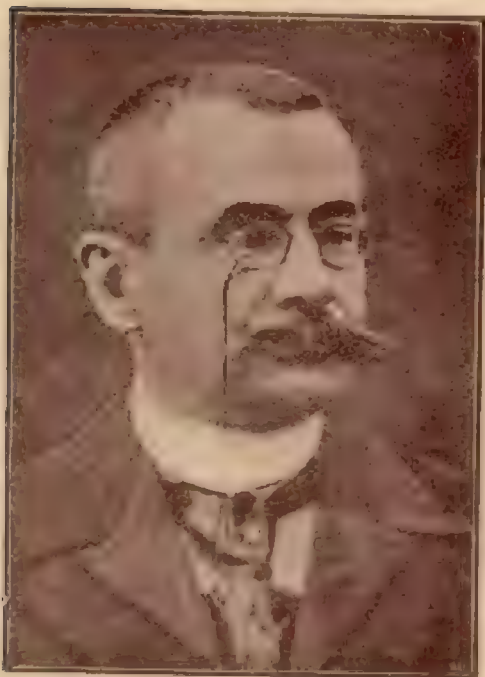
i ఆంగ్లేయగాన మనుపేరున మనము భావించుకొనుచున్న
 పాశ్చాత్యుల సంగీతము ఇటలీ, ఫ్రాన్సు, ఇంగ్లండు, రుష్య,

FRES DENT TO SCARE

ప్రెస్ డెంటు స్కార్ప్ 45

[M. DELCASSE

ప్రెస్ డెంటు స్కార్ప్ 45

U

M. VIVIANI

ప్రెస్ డెంటు స్కార్ప్ 45

GENERAL D'AMADE

జనరల్ డి అమాదీ, స్కొటియాలో పంపబడిన
ఫ్రెంచి సేనాధ్యక్షుడు

THE END OF A TERRIFIC ENCOUNTER

ఫ్రెంచిసైన్యాదులు, బ్రిష్టున్ గార్డులును ముడిమీదలూ ఖాల్డోలోకియి వాలుగుసైన్యములు
పోరాడినప్పుడు, తుట్టతుదకు ఫ్రెంచి సైనికులు దానిని వశము చేసికొన్నారు

డాక్టర్. కె. వి. నుబ్బారావుగారు, ఎం. బి. (హోమోపతి)

డాక్టర్. కె. వి. నుద్దారావుగారు, ఎం. బి. (హోమోపతి)

మహాశక్తి కులు సామాజికమునై పరిశ్రమింప
దేశకాశ్రమలను వాడము చేసి, ఈ దేశకాశ్రమలను కలి
పిని గ్రంథములలోను, ఈ గ్రంథముల నాక భూమిపరి విశదించి
వైయోమధుర్యమునది గూడ మన దేశమునందు వాడుకలోను
కల్పింపఁబడినది. ఆయాశక్తికమును ప్రపంచమున కవగ్రహించి
పరిచువాడేవు: దేని కాదుక. దేనిని వ్యక్తమున జూపించు
కొలది యొక యోమధుర్యము కలిపియుండి దేనినను, అందులకు
గాను పముగ్రమునందు పుష్పములకలను వైది పుష్పమునాది కలియు,
అందు విడు ముష్కములై కలియు, అందును బోలెములను బోలెము
కలియు

[illegible][illegible]

మానసగీతము

తల్లాప్రెగడ సూర్యవారాయణరావుగారు

కలమును గదల్చి మేధావి కాన మూర్ఖుఁ
 బనులఁ గల్పింపఁ గవులకుఁ దవరుదాని
 నరయ ముపయ్యె; మనసయ్యె నరయ నదియె;
 తది యయ్యెను జగమున కంత కదియె.
 దానిఁ బట్టి బయల్ వెట్టఁ దలఁపు గలిగె;
 బాహిరంబున కాంతరప్రకృతి కదియె
 మూలకారణమై చెల్లు మూర్తి యయ్యె.
 అఖలమతములవారు తదాస్థితను
 నొప్పుదురు; దీనికిని సూక్ష్మ నొకటి గల్గు
 మూలప్రకృతి యటంచును జాల నరసి
 కల్ము మతములు నున్నవి; పట్టి చూడ
 నాదిభేదముల నటుంచి యంద జైక
 ముట్టియును మట్టికి మట్టి ముడియునును
 మూలమైనట్టి మనసును లీలలకును
 జాత్రముగఁ జేసి వెలిఁ జూప బ్రహ్మ వశమే?
 ఎవని పట్టు బయల్ వెట్టి కదల కిడును;
 బలుకుఁ బలికింప నూహ యుద్భవము సేయ
 దాని కిట్లును గాఁగలరె మును మును
 నెలయు మన సది, తన చిత్తవృత్తిపగిది.
 బహుముఖుడగు మనసును బ్రహ్మమును
 మెలఁగునచె కాని యెరుచేత మెలఁగునదియె?
 చిద్విలాసంబుగను నాదు కిహ్వానుండి
 తన విలాసంబు నొకయింత గనుపలుపఁగ
 నాంతరప్రకృతుల తత్వ మరయఁగోరు
 వార లగును గా దన నిచ్చపడియొ యేమొ
 యిట్టి సంకల్ప మొదవించె నిచ్చ నొకటి;
 కరము చంచల మగు దీని గతులఁ గనినఁ
 జంచలత తామరాకున సలిలమునకు
 ఘనతమం బని చాంచల్యగరిమ తెపును

నుపమగాఁగ నడించిరి నిపుణమతులు;
 చాఁ పల్కులు మృషలు గావలయు దీని
 గతులఁ జాంచల్యమును సరిగాఁ గనంగ; 32
 4 నెంతలో బుద్ధి మాఱునో యెఱుఁగరాదు;
 తలఁపు లిష్టము తనుఁగూర్చి నిలిపె మదిని;
 ప్రకృతివచ్చుచున్నది కదా తలఁచుచు మనవి;
 గాలవైలంబు మొకయింత గాక యుండ 36
 8 వెడలఁబుచ్చుంగవలె మనోవేగమునను;
 కల మల మనోగతిని బోపఁగలవె యెంత
 వడిగ వ్రాసెడి లేఖకు వ్రాతకైన?
 కలము కొలపాత్ర, జలధులు తలఁపు లెన్న; 40
 12 నెంత వశమానో దానికి నంతవట్టు
 చాఁచి మనసును వెట్టి పోయెను;
 పాతకమహాశయలు మీరు పట్టు విడక
 మీ మనోనుభవంబులమీఁద దృష్టి 44
 16 నిలిపి వినుడయ్య మాపల్కు నిజము వెలియు;
 గన మనోదృష్టి సమభావమునఁ జెలంగ
 దేని చిత్రమొ! తెలియరా దెవ్వరికిని;
 ఇంద్రియంబుల నరికట్టి యిహసుఖముల 48
 20 యాన దిగద్రోసి యనువైన యయ్యులైన
 మనమును జయింప లేకై మానదయ్యె
 విషయపర్యాకులత బ్రహ్మవేత్తలకును;
 విషయము లనంగ నెయ్యవి ఏని జన్మ 52
 24 సేమ యెయ్యది? యనుచుఁ బ్రశ్నించువారె?
 మనసు నడుగుడ మవి పుట్టి మనికే గన్న
 తావు తా నానో వేఱొక్కతాన మగునో?
 ఉభయపక్షంబులందుఁ బ్రశ్నిార్థముల 56
 28 కన్నిటికి నన్నె కర్తగా నరయునారె?
 మనస! యొక్కంతసేపు నా మాట వినుము

నీ రహస్యంబు లొకకొన్ని జారవిడుము;
నిన్నుఁగూర్చిన గీత మానించునెడల
లోటు వచ్చిన నదియు నీ లోటు గాదె?
యెటను ధాయాపటముఁ దీయునెడ నొకింత
ప్రకృతిగూర్చును నెవ్వరొక బతుకలొన
నేర్పు కొఱవైన ఫలము గనెంప నొకట
పటము నైకూప్యమును బొంది పాడుపడుట,
ని న్నెఱుంగనివారు నిందిత్రు నిన్ను;
నెఱుకఁ గలవార లంద్రు న న్నే మనినను;
వా రెఱుంగరే నేను నీ వతత నుట?
కాన లో ల్లు నాదిగాఁ గాన రెనకు;
తేవలస్వతంత్ర మటుంచి భావిఁ జూచి
యక్షరభ్యాతి గనువారి యండ గనుము;
అన్నియును గూడఁ జక్కనై యలరు నపుడు;
భారతీదేవి సాయంబుఁ బడయరాదె?
తోడఁ బనిసేయుచుండు నీ కూడ నుండి,
యవయవంబులు మనస ! నీ కఖలవిషయ
సంచయంబును; నీవెగా జన్మభూమి
యింద్రియంబుల కన్నింటి కెటులు గనినఁ;
దత్తహయమున జగ మంతయు జయింతు;
వెలుపలను గల్గు నఖలభేదఁ దెలిసికొనుచుఁ
బట్టి లోపలి కీడ్చుచు బలిమినో చను
పుననో యొప్పుగించెమలోనె పనులు సేయు
వానికిని గొన్ని యవియె గా గూహిరములు;
అంతరంగములోఁ గొన్ని యమఁయుండి
చక్కఁజేసెడు పను లెల్ల జగతియందు;
లోన మోపల నవి యేమి లోఁగొనినను
నెంత యవ్యగ్రముగ నవి యెసఁగుచున్న
నీకుఁ జిత్తంబు రానిదే నిలువ దెడియు;
నేది గనుచున్న వినుచున్న నెచట నీకుఁ
దలఁపు పుట్టుచునో యది తక్కు నొకటి
బుద్ధి కెక్కఁకు; నీ భావమును గ్రహించి
యెఱిగి నాచుచుండు; భావస్థులచేయు
నాదిగము సేయవలయు నీ కొప్పేదముగ

- అందఱును నీకు వశవస్తు నై కెటులును
60 చుందురే గాని లోనుగా మృకతి కీవు;
సర్వతంత్రస్వతంత్రు లేజగతి నైనఁ
గలరె నీవంటివార లొక్కఁకును గానె? 96
స్వేచ్ఛ నినుఁ జెప్పి మఱి యన్యుఁ జెప్పువలయు;
64 యతులు సామ్రాజ్యపట్టభద్రాయతులును
గడు స్వతంత్రులటంచుఁ బేర్వడినవారు;
వారివై నాధిపత్యంబు వజలు నీకు; 100
నింతకంటెను స్వాతంత్ర్య మెటను గల్లు?
68 పాక్షియు ప్రక్షిప్తచే నున్నది నాచు
వారిచైన నీ వధికారపథము గనుట,
వింత గా దనఁగు నొక విధము గాఁగ; 104
నీదు పరివారిమును గెల్చి నిను జయింప
72 కేకఁ బునఁ జూచేను నీ నువ్వారు
అదియె నియంతిగఁ గలవాడు యతు లనంగ;
శమదమాదులఁ బరివారసరణిఁ గాంచి 108
నా సేవాధిపములకు నున్నాఁడు లనుమా
76 బట్టి బుధించి నీ పరివారములను
ముట్టజింతుడు వా రరికట్టి నిన్ను
నిను వదించి లోకల్ల నచ్యుని వదంప 112
వలెను కత్తుఁడు వైఁజేయి గలిగియున్న
80 నొదిగియుండువు సమయంబు పొదలుదనుక;
పట్టియుంచిన కొమ్ము చేపట్టు సడల
రిప్పునను దొల్లిటికి మారు రెట్ల వడిని 116
మింటి కెగసెడు క్రియ వారిమీఁద మరల
84 నీదు నధికారవిభవంబు నెఱపుచుండు.
అణువు నీ రూప మాకాశమంత యాశ
యాశలకు న్నెఱ గూట్టుకరాల వీవ 120
యఖలయోజనలకు మూల మగుదు నీవ
88 శాపపుణ్యంబులకు నున్ని-పట్టు వీవ
మూడు లోకంబులును గాలములును గూడ
నెఱుంగఁగలదాన వీవ; ని న్నెఱుంగనగునె? 124
గతము దెలిపెడి తఱి నిన్ను స్మృతి యటంద్రు;
92 మది యటందురు భావిపంగతుల నున్న

నీ రహస్యంబు లొకకొన్ని జారవిడుము;
 నిన్నుఁగూర్చిన గీత మానించునెడల
 లోటు వచ్చిన నదియు నీ లోటు గాదె?
 యెటను ధాయాపటముఁ దీయునెడ నొకింత
 ప్రకృతిగూర్చును నెవ్వరొక బతులఁబడి
 నేర్పు కొఱవైన ఫలము గనెంప నొకట
 పటము నైకూప్యమును బొంది పాడుపడుట,
 నిన్నెఱుంగనివారు నిందిత్రు నిన్ను;
 నెఱుకఁ గలవార లంద్రు న న్నే మనినను;
 వా రెఱుంగరే నేను నీ వశత నుట?
 కాన లో ల్లు నాదిగాఁ గాన రెనకు;
 తేవలస్వతంత్ర మటుంచి భావిఁ జూచి
 యక్షరభ్యాతి గనువారి యండ గనుము;
 అన్నియును గూడఁ జక్కనై యలరు నపుడు;
 భారతీదేవి సాయంబుఁ బడయరాదె?
 తోడఁ బనిసేయుచుండు నీ కూడ నుండి,
 యవయవంబులు మనస ! నీ కఖలవిషయ
 సంచయంబును; నీవెగా జన్మభూమి
 యింద్రియంబుల కన్నింటి కెటులు గనినఁ;
 దత్తహయమున జగ మంతయు జయింతు;
 వెలుపలను గల్గు నఖలభీటుఁ దెలిసికొనుచుఁ
 బట్టి లోపలి కీడ్చుచు బలిమినో చను
 వుననో యొప్పుగించెమలోనె పనులు సేయు
 వానికిని గొన్ని యవియె గా గూహిరములు;
 అంతరంగములోఁ గొన్ని యమఁయుండి
 చక్కఁజేసెడు పను లెల్ల జగతియందు;
 లోన మోపల నవి యేమి లోఁగొనినను
 నెంత యవ్యగ్రముగ నవి యెసఁగుచున్న
 నీకుఁ జిత్తంబు రానిదే నిలువ దెడియు;
 నేది గనుచున్న వినుచున్న నెచట నీకుఁ
 దలఁపు పుట్టుచునో యది తక్కు నొకటి
 బుద్ధి కెక్కఁడు; నీ భావమును గ్రహించి
 యెఱిగి నాచుచుండు; భావముచేయు
 నాదిగము సేయవలయు నీ కొప్పేదముగ

- అందఱును నీకు వశవస్తు నైకెట్లుగను
 60 చుందురే గాని లోనుగా మృకరి కీవు;
 సర్వతంత్రస్వతంత్రు లేజగతి నైనఁ
 గలరె నీవంటివార లొక్కఁడును గానె? 96
- స్వేచ్ఛ నినుఁ జెప్పి మఱి యన్యుఁ జెప్పువలయు;
 64 యతులు సామ్రాజ్యపట్టభద్రాయతులును
 గడు స్వతంత్రులటంచుఁ బేర్వడినవారు;
 వారివై నాధిపత్యంబు వజలు నీకు; 100
- నింతకంటెను స్వాతంత్ర్య మెటను గల్గు?
 68 పాక్షియు ప్రకృతిచే నుద్భవించెనని
 వారిచైన నీ వధికారపథము గనుట,
 వింత గా దనఁగు నొక విధము గాఁగ; 104
- నీదు పరివారిమును గెల్చి నిను జయింప
 72 కేకఁ బెను బాసేమి కేకఁ బెను
 అదియె నియలిగఁ గలవాడు యతు లనంగ;
 శమదమాదులఁ బరివారసరణిఁ గాంచి 108
- నా సేనాధిపములకు నుద్ధాతు లనుమఁ
 76 బట్టి బుధించి నీ పరివారములను
 ముట్టడింతుడు వా రరికట్టి నిన్ను
 నిను వదించి లోకల్ల నచ్యుని వదంప 112
- వలెను కత్తుఁడు వైఁజేయి గలిగియున్న
 80 నొదిగియుండువు సమయంబు పొదలుదనుక;
 పట్టియుంచిన కొమ్ము చేపట్టు సడల
 రివ్వనను దొల్లిటికి మారు రెట్ల వడిని 116
- మింటి కెగసెడు క్రియ వారిమీఁద మరల
 84 నీదు నధికారవిభవంబు నెఱపుచుండు.
 అణువు నీ రూప మాకాశమంత యాశ
 యాశలకు నెల్లఁ గూట్టుకరాల వీవ 120
- యఖలయోజనలకు మూల మగుదు నీవ
 88 శాపపుణ్యంబులకు నున్ని-పట్టు వీవ
 మూడు లోకంబులును గాలములును గూడ
 నెఱుంగఁగలదాన వీవ; నిన్నెఱుంగనగునె? 124
- గతము దెలిపెడి తఱి నిన్ను స్మృతి యటంద్రు;
 92 మది యటందురు భావిపంగతుల నున్న

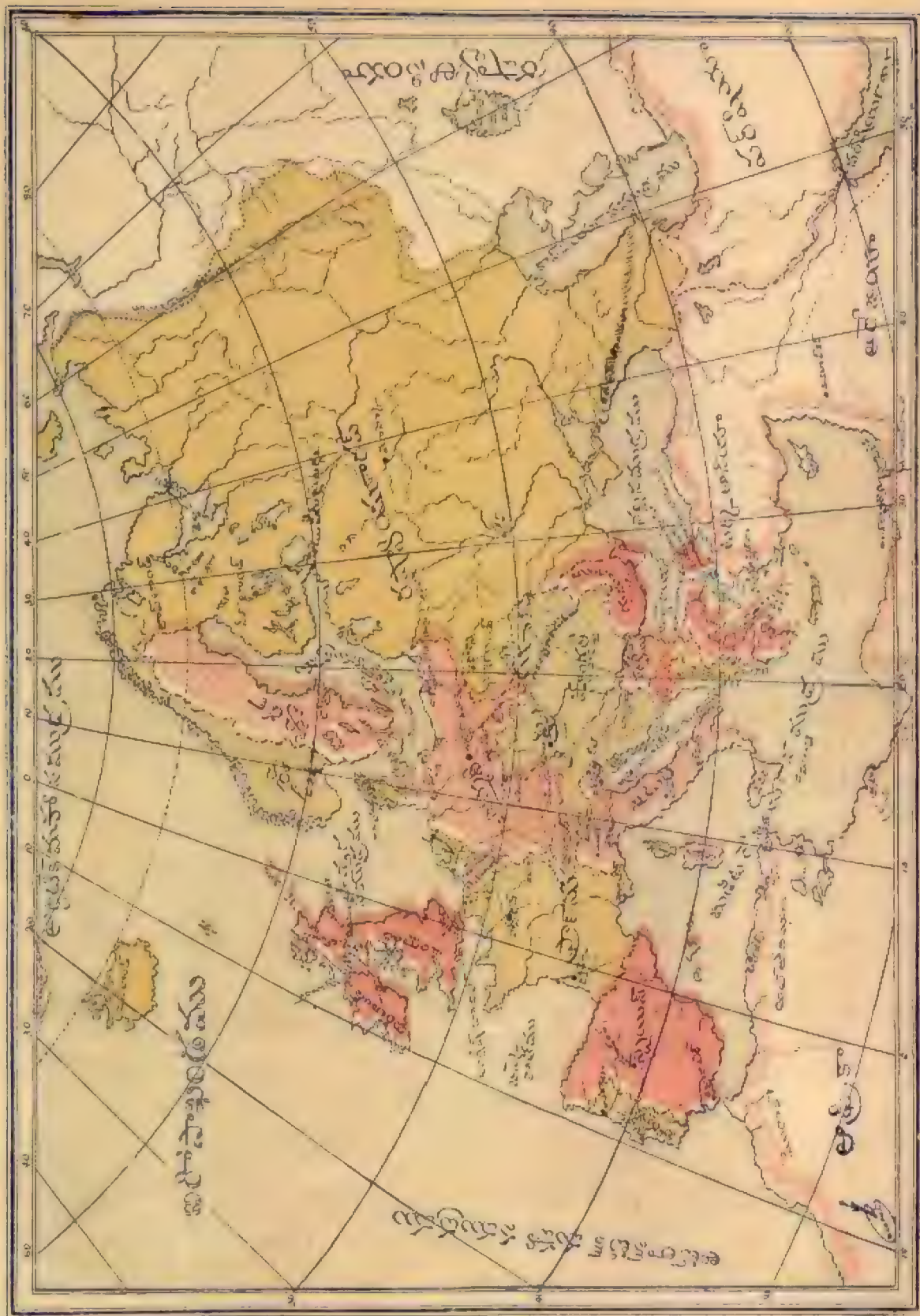
బుద్ధి పొదు తాత్కాలికముగ మెలంగ;
 వంద లామడలను దూరముదు నున్న;
 గనని విననట్టి వస్తులఁ గాంతు వీవ;
 కాలుజలము నొకటిగాఁ జూచుచున్న
 యర్థములఁ దెచ్చి యెదుటఁ బ్రత్యక్షముగను
 చూచుచున్న; ముందు నిష్ఠాంతరమున
 చాఁగి నొకటి మరొకటిగాఁ జూచుచున్న
 మనెడి మాటలు లేవు; దా పనుచు లేదు;
 మిత్రుఁ డని లేదు; లేదు బల శత్రుఁ డనుచు
 సర్వసమురాల నిను నమ్మి చనఁగరాదు
 నీమ సాంగత్యమును నమ్మి నెగడువారి
 మనసువచ్చిన రీతిని మనెనువారి
 వర్తనము బోధపడునె యెవ్వరికి నైన?
 ఒకని వృత్తింబు నొకరితి నుడసివు
 మిత్రులను శత్రులుగఁ జేసి మెలపుముదు
 మిత్రులుగఁ జేతు తృటిలోన శత్రువులను;
 ముందు నిష్ఠాంతరమున చూచుచున్న
 నిష్ఠాంతరమున చూచుచున్న
 దిరుగులేనట్టి ము దిచ్చి త్రొప్పుముదు;
 ముందు తల కెక్కెనా, లవమాత్రే మైనఁ
 దిరుగు ముఖుఁగను ముఖుఁగను దిరుగు జగతి
 సాధుసాంగత్యమునఁ ద్రోవఁ జనెనువారి
 దారి దప్పించి మెలపంగఁ దప్పుత్రోవ
 నడుగునారల నడుగంట నణఁగఁద్రొక్క
 బయటఁబడకుండఁజేయఁ బాల్చుచునుదు
 కష్టమును బాల్చి మును కష్ట నానందమున
 దినదినంబును వృద్ధిగాఁ దనరుఁ గాని
 తిరుగు గనరాదు; సుడిబడి తిరుగుచుండ్రు;
 స్నేహ మని నిముసము నమ్మి చెలఁగ లేదు
 వైరభావంబువలన లాభమును లేదు
 ప్రకృతి యగు నీకు దుష్పథవర్తనంబు
 సత్త్వవర్తనకును నీకుఁ జాల దవ్వు,
 అడుగు పడ దేలొకో నీకు నమలగతుల
 నొక్కపట్టునఁ; జప్పువఁ జక్కఁజోదు

- వెగుబుజంబున కాపక మగపడఁగనె
 128 నీరు పల్లమునకు నేగు తీరు గాఁగ
 అందుననె నిన్ను మాయకు నాత్మజ పని
 యాత్మికమతావలంబులై యలరువారు
 164 పరమమతిఁ జూచి నిష్ఠాంతరపఱచినారు;
 132 జడ మటందురు తాత్వికజ్ఞానమతులు
 నిన్నుఁ గొందఱు; లే దండ్రు నీకు స్వప్ర
 కాశతయె కొంద; ఆందలి కల్ల నిజము
 168 లరయ శక్తు లేవ్వరు? స్వయంవ్యక్తి వగువో
 136 ఛాయ వయ్యెదలై చెప్పఁబాల మమ్మ!
 ప్రకృతిచాంచల్యము భవత్స్వభావ మరయ
 దాని యనుభవమునుబట్టి నీ నడవమ
 172 లరసి చూచిన ఛాయవే యనుచుఁ దోచు;
 140 లేకయుండిన స్థైర్యంబు లేద దెల్లు?
 అందుచే స్వయంవ్యక్తి గా వంద్రు నిన్ను
 మూల మున్నది నినుఁ ద్రిప్పఁబాలునది;
 176 ఆదియె యాత్మకు లెల్లరు నాత్మ యంద్రు
 144 నీకుఁ గూడను మూలమై నెగడు దాని
 హస్తపటిఁ తేసి యాహితు వనవరతము;
 వింత యగుఁగాదె యిది మాయవిధముగాదె?
 180 ఆత్మ యత్త మగును మెఱుఁ గగును వీవు.
 148 నీమ సంగతిచే నాత్మ నిశ్చయంపు
 స్థితిని నేమఱుచుండె, నీ గతియె గతిగ
 నలరుచున్నది, కల్ల యభార్థ మనుచు
 184 భ్రమను బడి దిరుగుచున్నది విమల మగుచు;
 152 చటులసాంగత్యదోష మెంతటికిఁ గాదు?
 అద్దమున మెఱుఁ గెటు లుండు పటులు గావె
 మొగము గన్నుచు? నొకవంక మొగము పెద్ద
 188 యొకటఁ జిన్న యొకటఁ గోల యొకట గుండ్ర
 156 యొకట బుంగగ నుండెను నొకటఁ జక్కి
 శల్యముగఁ గానఁబడుఁ గాని సహజరూప
 మెప్పుడో గాని కన్నడ దేర్పడంగ;
 192 ఒకని మనమును బోలి వేళొకని చిత్త
 160 మలర దేలొకొ బుద్ధి జీవులకుఁ గల్గు

మనము లన్నిటికిని లోన మమత గలదు;
 నేనాభావమున నున్నానెరలవ
 నాదరంబుగఁ గను వాని నాతఁ డెప్పుడు ;
 చెరభావంబునను బొమ్ము వానికడకుఁ
 జెప్పకయె దాని నాతఁడు చెప్పికొనుచు ;
 త్రాఁగుఁబోతులఁ గను మొక్కితావునందె
 గానఁబడుదురు ; జూడరుల్ కల్లరులును
 స్వచ్ఛమతులును నొక్కొక్క స్థలమునందె
 చూడనయ్యెద రెప్పుడుఁ గూడఁ గూడ
 వారికిని వీరికిని జెల్లి వలల దెప్పుడు ;
 మంచికిని జెడ్లకును జెల్లి మనఁగననునె ?
 భావ మెప్పుడు దెలియ గాఁకను
 జేనివారలు గూడ లోలోనఁ జాల
 వాస్తవము నన్నిటికల్గిన
 మైత్రి మెలఁగుచుందురు తల్పమాగమమును
 నానుషంగికమే యగు నరసి చూడ ;
 మనసు లాక్షణము లేక తనకునేని
 నోకివిధంబైన వన్నియు నోకిటఁ జేరఁ
 గారణం బెట్లు చూచినఁ గానరాదు
 నిన్ను పురుషునిగాఁగ గణించినారు
 తాత్వికులు దానిని యథార్థతగ వచింపఁ
 జన దనుచుఁ దోచు ; హేతు జేమనుచు వేము216
 తనదు చిత్తానువృత్తి నందటను ద్రిప్పు
 నధృతేపు శక్తి యొక్క స్త్రీయంత్రముననె
 గాని యా శక్తి గన మతెక్కడను లేదు ;
 అందుకే మనము మూర్ఖులై పొదిక

మయిన శక్తి యొకం చుడు నాది ననిరి.
 196 అట్టి శక్తులు నీయందు ననునియుంట
 స్త్రీత్వ మానోహరములేఁ బెప్పినాను
 స్త్రీత్వపు స్త్రీయై వెప్పుడు నీను నను
 కనుకు ? నీయొక్కము నీయను నాడు ;
 200 ప్రకృతిని నపునకిత గల్గి ప్రభవమంది
 పుం స్త్వముచు బొంది విభావపూర్ణులకడ
 స్త్రీత్వ మందితి విచట నీ చేర్చితముల
 స్త్రీత్వపుం స్త్వనపుం స్త్వముల్ చేరి యొకట
 204 నుండు నెచట జగత్కర్తయొక్క దక్క ?
 నందుననె నీన్న జగమున కాది నాఁగఁ
 పెప్పియున్నాడు ; జగతియుఁ జెలఁగు నటులె.
 208 స్త్రీ లొకొక్కపుడు తమంత హేల గాఁ
 నెందుకును గానివానినె నెచట లే
 కూర్చి గలిగి మెలఁగుట కూడఁ గలదు ;
 అట్లె యెప్పుడైన నీకు దయాభావ
 మొదపుటయు నుండు నెవ్వరో యొక
 212 నపుడు సద్వృత్తివానికి నమరుమందు
 వారి నశన క్రినివిగాఁగ వలలుచుండి
 ముక్తికాంతకు వానిపై మోహ మలరఁ
 216 తేసి నిర్వాణపదయుక్తుఁ కేతు నతని ;
 కల్పిండును జూపుచున్న మునుగు నపుడు ;
 నీకుఁ గృప నచ్చినప్పు డందాక మాత్ర
 విటునటును ద్రిప్పి దుగ్గతి కీడ్వకమ్మ !
 214 అమరభ్యాతి జగతి నీ కిమరునమ్మ !
 220

శా. మా బాల్మీకు పరాక్రమాగ్నితిభి యుష్మజ్జాతశారుణ్యవీ
 యేకావల మానము పగ నపుష్కలితల నునియ
 తేజానై కలభాస్విని బడసి శిష్టిభూతు నొప్పునా
 వేదే శేయక భుజ ప్రజన్మాను ననుకొ ప్పిష్ట భావముకొ నునికా.

జయంతి మహాసంగ్రహము

ప్రతిభా

జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము

జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము

జయంతి మహాసంగ్రహము

జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము

చము నానందించిది. యుద్ధము సకలార్థిష్టములకు మూలము. ద్రివ్యనష్టము, సుఖనాశము, జనసంక్షోభము, ప్రజాక్షయము, సర్వసాహారము యుద్ధఫలములు. యుద్ధప్రకటనము రాజులకు ధయమును, మంత్రులకు కింపమును, యోధుల కుత్సాహమును, శాంతికాములకు నిరాశను, ఆశ్చర్యయాత్రు నిర్భాతల కానందమును, లోభుల కాశాపేషమును గలిగించెను. జనులు గుంపులు గుంపులు గూడి గుసగుసలాడఁ గడంగిరి. పండితులు పామరులు కలహకారిణులును చర్చింప నుపక్రమించిరి, కలహకారికులను నిందించుచుండిరి. కొందఱు ఆశ్చర్యచూయునరాజును యువరాజుని చంపిన సర్వయా యువకుని నిందించిరి. కొందఱు చిరకాలముగ సర్వయనులను ద్వాన్వయముపాలు సేయుచున్న ఆశ్చర్యయనులు మూలకారకు లని నిందించిరి. మఱి కొందఱు సజాతీయులైన సర్వయనులకు చేయూరే నోనెగిన నిష్ఠా కారిణులని నిందించిరి. ఆశ్చర్యచూక ధయపాత్రము విచ్చి న్విగ్రాధమునై కిమ్మునునకు పురికొలిపిన జర్మనిని దూషించిరి. మఱి కొందఱు పగను నాధించుటకై వేచియున్న ప్రాన్సు కారణ మనిరి. ఇతరులు చిన్ని రాజ్యములను లోకసామ్రాజ్యమును గాపాడుటకై యుద్ధమునకు ధన్యమౌచుట. మఱి కొందఱు లెవ నైనను రాజునిరి కనమానకిరం జైన యుద్ధము పోషించుట.

జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము

జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము

జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము

జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము

జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము

జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము - జయంతి మహాసంగ్రహము

శాస్త్రము, జర్నలి, రుహ్య మొదలగు రాజ్యముల చేరి ప్రముఖ సాహిత్యమును ప్రసాదించిరి. ఇట్లుగా పరిశీలించుచున్న రాజ్యముల శ్రేయఃప్రాప్తికి, రాజ్యాభివృద్ధికి, న్యాపారాభివృద్ధికి ఘోరములైన యుద్ధములు లేకుండు జరిగినట్లు తెలియుచున్నది. యుద్ధములకు మొదటియుగమునందు దేశస్వాతంత్ర్యము, పరిశ్రమ మొదలగు వివిధ రాజ్యాభివృద్ధిముందు రాజ్యస్వాతంత్ర్యమునందు వా కారణము పరిస్థుటము; రక్షిత భావము లాత్మతములు. ఇట్టి నిర్ధారణము మూడు యుగములకును వర్తించుచున్నది.

యుద్ధములకు మొదటియుగమునందు దేశస్వాతంత్ర్యము, పరిశ్రమ మొదలగు వివిధ రాజ్యాభివృద్ధిముందు రాజ్యస్వాతంత్ర్యమునందు వా కారణము పరిస్థుటము; రక్షిత భావము లాత్మతములు. ఇట్టి నిర్ధారణము మూడు యుగములకును వర్తించుచున్నది.

గ్రీకులు మొదట యూరపుఖండమునందు నాగరికాంగురములను నాటిరి. గ్రీకులకు విశ్వాత్మ మందరాకారము. ఆయ్యది ప్రకృతియందు దృష్టము. గ్రీకులు నాగరికులు. తదితరు లనాగరికులు. రక్షితభావము విశ్వాత్మ భర్తమూర్తి. ఆయ్యది సామ్రాజ్య వ్యవహారములందు పరిస్థుటము. రోమక సామ్రాజ్య వాసులు నాగరికులు. తదితరు లనాగరికులు. సామ్రాజ్య వాసము జాతిబాంధవ్యము, దేశబాంధవ్యము. కాన్స్టెన్టైను చక్రవర్తి క్రైస్తవమతమును స్వీకరించిన తరువాత రోమక సామ్రాజ్య వాసులమును బలపడెను. క్రైస్తవులు నాగరికులు, సజాతీయులు. తదితరు లనాగరికులు, విజాతీయులు. ఈ దేశవాసులు విశ్వాత్మ వాసులు. విశ్వాత్మ వాసులము మొదలగు చిహ్నము లేకజాతీయతకు నిదర్శనములుగ నుండెను. పదునాడవ శతాబ్దమునందు మతభేద మేర్పడి మతకలహములు ప్రబలిసవి. దేశములు సొంతోభవశ మొసవి. పదునేడవ శతాబ్ద మంతమునందు మతస్వాతంత్ర్య మేర్పడినది. యూరపు రాజ్యములు విచ్ఛేదనాశములను దాల్చినవి. పదునెనిమిదవ శతాబ్ద మంతమునందు ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకై పరి

వర్తన మేర్పడినది. పందొమ్మిదవ శతాబ్దమునందు యూరపురాజ్యములలోని ప్రజ లభికారదాస్యము నుండియు ఆచారదాస్యమునుండియు మతదాస్యము నుండియు విముక్తు లై, మానవసమత్వమును సాధాత్మత్వమును స్వాతంత్ర్యమును స్థాపించిరి. కాని, సిద్ధాంతమున దీభావము లంగీకృతములైనను వాచకయందు వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమునకును చాలయ స్వాతంత్ర్యమునకును బల సంపదలు నూత్రమ గారణములుగ నున్నవి. సాశ్చర్య రాజ్యములు మతాభిమానమును నాగరికాభి మానమును బూని మత సామ్రాజ్యములను నిర్మించి శాంతిని స్థాపించి లోకప్రఖ్యాతిని గడించినవి. యూరపీయనులు నివాసయోగ్యము లైన ప్రదేశములను విజయమువలననో నివాసమువలననో ప్రతిస్థాపించుకొనిరి. యుద్ధములకు మొదటియుగమునందు దేశస్వాతంత్ర్యము, పరిశ్రమ మొదలగు వివిధ రాజ్యాభివృద్ధిముందు రాజ్యస్వాతంత్ర్యమునందు వా కారణము పరిస్థుటము; రక్షిత భావము లాత్మతములు. ఇట్టి నిర్ధారణము మూడు యుగములకును వర్తించుచున్నది.

మతయు పందొమ్మిదవ శతాబ్దమున యూరపుఖండమునందు జనసంఖ్య హెచ్చినది; యంత్రసాధనములవలన పరిశ్రమలు విపరీతముగ వృద్ధిపొందినవి. యూరపునందు పరిశ్రమయుగ మేర్పడినది. భనాశ ప్రబలిసది. వ్యాపారవైరము హెచ్చినది. విషయ లోలత్వము వ్యాపించినది. లాల్చాయి ప్రభువు వ్రాసినట్లు యూరపురాజ్యములందు ధనదేవత యిష్టదేవతయై వెలసినది. ధనదేవతను గొలుచువారలకు సాత్త్విక దుర్లభము. యూరపురాజ్యములందు రాజ్యవైరములకు న్యాపారవైరము జరపద, ప్రబలవైరము వర్ధిల్లుతాది భావమొసెను. కాన్స్టెన్టైను చక్రవర్తి మతము పరిపరచుకొనెను. భావప్రపంచము కీర్తించినపుడు జీవార్థిపరిణామము వెనుకనును. యూరపీయను జాతులు భౌతికాధిబరములందు చిక్కుకొని భావాధిములను నిరసించినవి. యూరపుజాతులందు వ్యక్తిసౌఖ్యనిష్ఠులు మొదలగు ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకై పరి

త్వము సాక్షాత్తుముగా నున్నది. దీనినే మూలమునకు నుండి
 వెలుగు కలిగి నాభ్యుదయమును జూచుచు చెప్పుకొనుటయే
 యూరపురాజ్యముల రాజనీతి. నిస్సహాయుడైన వ్యక్తిని
 గాపాచుట మానవధర్మము; నిస్సహాయస్థితియందున్న
 జాతిని సత్కరించుట ధర్మము. అందుచేతనే తత్వమును
 స్థిరపఱచి రక్షించుట కీ మహాసంగ్రామ మవసరమై
 నది. ఇది యీర్ష్యాకలహములను వ్యర్థముగా వ్యర్థ
 భావము వ్యాపించి, ధర్మపరిపాలనమునకు ప్రాతినిధ్యని
 వ్యాధియును, ప్రజాతంత్ర్యమును నాధిపత్యమును లోకము
 గీర్వితమైనది. ఆ భావములు మానవసోదరత్వమునకు
 సోపానములైనను జాతీయమత్సరములను మాన్పలే
 కుండెను. వ్యక్తులకు ప్రుత్తి జాతులకు కైరము ప
 దొమ్మిదన శత్రుత్వమునందిలి భావములు. జాతీయసోద
 రత్వమును గ్రహించని మానవసోదరత్వము నిరుపయో
 గము, అసంభవము. మానవులు సోదరులనియు దేవుని
 బిడ్డలనియు బోధించుచు, నుత్తమజాతు లని నీచ
 జాతు లని దురభిమానము పూనుట సమంజసమా, వి
 వేకమా, ధర్మమా? పునాది లేని నిర్మాణము సాధ్య
 మా? జాతీయసోదరత్వము స్థాపిత మగుటకు వర్తమాన
 భావములు మాటవలయును. ప్రాతే భావములు సో
 యిక్రొత్త భావములు గలుగుటకు లయము సాధనము.
 జాతీయసోదరత్వభావము పుట్టి పెరిగి స్థిరపడుట కెన్ని
 మార్పులు, యుద్ధములు, ప్రళయములు గావలయునో
 దేవుని కెఱుక. వర్తమానసంగ్రామమున భిన్న రాజ్య
 ములకును భిన్నజాతులకును రిణరంగమువగు సమా
 వేకము గలిగినది. మహావాదవాదానందమందు దురభి
 మానప్రకర్షణమున కవకాశము లేదు, ప్రశాంతి
 యందును లేదు, సామాన్యస్థితియందు మాత్రము
 గలదు. దండధరునకు అంగి కైందవ జర్మను జపాను
 రాజ్యభేదములు లేవు; తెల్ల నల్ల పచ్చ జాతిభేదములు
 లేవు; భాగ్యదరిద్ర స్థితిభేదములు లేవు; హిందూ
 మహమ్మదీయ క్రైస్తవ మతభేదములు లేవు; ధర్మా
 ధర్మభేదము మాత్రము గలదు. లోకకల్యాణమునకును
 జీవాత్మపరిణామమునకును భేదభావము సమసి సోదర

భావము స్థిరపడుటకు స్పృహకీర్తిలయములు సమాన
 సాధనములు.

అందుచేతనే తత్వమును స్థాపించుట కీ మహాసంగ్రామము
 గలిగినది. యెబడెండ్లలోను జర్మనుజాత్యధిమానము
 స్థిరముగా స్థాపితమైనది. జర్మను లతిసులభముగా
 దెన్నార్పునుండి పెల్లువిగును ఆఫ్రికాయానుండి
 గిలీషియాను ప్రాచ్యముండి ఆల్బెను కాశేనులను
 జయించి. విజయమువలన దిగ్విజయాభిలాష గలిగినది.
 దిగ్విజయమునకు ప్రయత్నము ప్రారంభించి వ్యక్తిగతముగా
 జ్యోతిర్మాణమునకై సకల సంపదలు వినియోగించబడి
 నవి. నిర్భంధనైస్యకీర్తిణము విధిపఱచినది. బలవత్తర
 మైన యుద్ధసాకాటలము నిర్మింపఱచినది. యుద్ధపరి
 ణములను నిర్మించుటకై శాస్త్రజ్ఞాన ముపయోగించఱ
 చినది. సంపదల వృద్ధికై పరిశ్రమలు బలపఱచఱచిన
 ది. విద్యార్థులు ముఖమున ప్రవేశ్యుల విద్యము
 జర్మను ప్రతిభను విస్తరింపఱచుటకై వినియోగపడి
 నది. ప్రజామండలిని శాస్త్రముల విద్యను ప్రతిభ
 నుగడించిరి. వారి మతమునందు లోక ముత్తమపురుష
 ముగా నున్నది. జర్మనులను జూచుచున్నప్పుడు
 వర్ధిలుట తదితరులు నశించుట స్పష్టమైనది. జర్మను
 లుత్తమపురుషులు, జర్మనుజాతి యుత్తమజాతి. అంగ్లే
 యును నూముకులు, జపాను విద్యార్థులు, నిష్పరులు
 ప్రాకృతులు. లోకము జర్మనులేత్తిమును వ్యాపింపఱ
 చేయుటకై పుట్టినది. జర్మను లేత్తిమును వ్యాపింపఱ
 చేయుట జర్మనుల విధి. బర్నహోర్ని యుద్ధము ధర్మము
 లలో మత్తమధర్మ మని బోధించెను. ఆయన మతము
 నందు జగత్తున ధర్మము బలములము; యుద్ధములు
 బలములను సాధించుటకు సమము; జర్మనులలోని
 సామ్రాజ్యమును పొందవలయును, లేదా చెడిపోవల
 యును; జర్మను లనక్రమరాకములు, అంగ్ల ప్రాచి
 రుష్యను బలములను నిర్మించుటకు సమము; అభిప్రాయ
 మును జర్మనులు కష్టపరచరలకు పాత్ర సాధింపవల
 యును. మోలేట్జి మొదలగు పూర్వవానిర్మాతలు జర్మ
 నుల విజయమునందు విశ్వాసము గలిగియుండిరి. నైని

కుల విజయగీతంబులను పాడుచుండెడి విద్యాలయము
లను నీ సమాధిస్థానము వద్దకు వలయును కను.

జర్మను సామ్రాజ్య పరిపాలన మట్టి యూహలను
సోమించుటకు తగిన స్థితియం దున్నది. జర్మను సామ్రా
జ్యము సంయుక్త సామ్రాజ్యము. సంయుక్తరాజ్యము
లందు ప్రమ్యా ప్రధాన రాజ్యము. ప్రమ్యారాజులు జర్మను
సామ్రాజ్యమును నిర్మించి ముఖ్యాధికారమును తమ
యధీనమునం దుంచుకొనిన విధ మీ సంచితముదలి
జర్మనుదేశ చరిత్రమున నీ సూచకములు. ఇందు
జర్మనీలో మతస్థు లాశాపరాయణులు. ప్రైవేటు మహా
మహుఁ దాశాపరాయణుఁ డైనను సింగిత్వము; సమ
యాచారమున సామ్రాజ్యమున నేది జలములను.
ఇప్పటి పరకనర్తి కట్టి సహనము లేదు; ప్రజ్ఞ లేదు;
అత్యాశాదురభిమానములు గలవు.

నాను మూర్త్యవించినది. జర్మను రాజ్యాంగ నిర్మా
ణమునందు చక్రవర్తి శాసనము, ముక్తి, కోశాధ్య
క్షుడు, సేనాధిపతి, నాకాదళాధ్యక్షుడు. పాలనము
నియమితపాలన మైనను చక్రవర్తి సర్వాధికారి, సర్వ
స్వతంత్రుడు. విలియముచక్రవర్తి సర్వజ్ఞత్వాభిమాని.
విలియము కవులకు కవి, గాయకులకు గాయకుడు,
సేనాధ్యక్షులకు సేనాధ్యక్షుడు, మతపోధకులకు బోధ
కుడు, పండితులకు పండితుడు. ఇంత నేల?—
సర్వజ్ఞభిమాని. ప్రజలు, అధికారులు, చక్రవర్తి—
అందఱు తమ బలవీర్యములందు సంపూర్ణ విశ్వా
సము గలిగియుండి, సమయ మాసన్న మైనపుడు
యుద్ధము లేప్పునా? జర్మనుల మతమునందు “జర్మని

దేవదేవీము, జర్మనులు దేవతలు, చక్రవర్తి దేవే
 నుడు. సుశాసన సమరమునను సురలకు విజ
 యము ధ్రువము." సనుగోత్సాహము జన్మించుచు
 మూర్తీభవించినది. ఇతరభావము లన్నియు రాజస
 భావముచే నానరింపబడినవి. దేశాదాయముతో మూ
 డవ వంతు యుద్ధసన్నాహములకై వినియోగపడుచుం
 డెను. ప్రజలు న్యయభారమున క్రుంగుచుండిరి.

జర్మనీయుష్కప్రయత్నములను చూచి ప్రాన్సు
రుష్యా ఇంగ్లాండు మొదలగు రాజ్యము లన్నియును
తదేకవిషయోక్తి యుష్కప్రయత్నములు చేయుచుండెను.
సకలరాజ్యములును తమ యాదాయమును, ప్రజాసౌ
ఖ్యమునకుఁ గాక, యుష్కసన్నాహములకై వినియోగిం
చుచుండెను. సమర్థోత్సాహము మితిమీరిన సకలదేశము
లందును వ్యాపించి పు డేస్వల్పకారణము సమరా
గ్నిని ప్రజ్వలిల్లఁజేయుట సహజము. మహాసంగ్రామ
మునకు స్వయంగా నిమిత్తమాత్రము. సంగ్రామాంకుర
ములు చిరవర్ధితములు గాని యాకస్మికములు గావు
యూరపురాజ్యముల ప్రబలతైరము జర్మనుల దురభి
మానము జర్మను చక్రవర్తినిరంకుశాధికారము సంగ్రా
మమునకు మూలాంకురము అని యూరపుదేశచక్ర
వలన విడితె మగుచున్నది. భానప్రపంచమును మార్చి
జాతీయసమస్యను విప్పి మానవసాధరత్వమును జాతీ
యసమత్వమును పురముగ స్థాపించుటకై నర్తమాన
సంగ్రామమును నిమిత్తమాత్రముగ నుపయోగించుట
భగవత్సౌకల్యమై యుండును. ధర్మసంఘాపనార్థము సం
హార మనసర మని శ్రీకృష్ణుడు చెప్పిన తత్త్వవదేశము
విశ్వసనీయము.

ప్ర: తొల్లి పరిపాలనకు రాదు. ఇట్లు మేల్
పెచ్చిన తర్వాత మామంతులు పచ్చి కాక
దుడ్డయి పగులు మామంతుల దొంగిలించి యిళము
గదిరి లోకములు నుతింపఁ గరము వనమ!

ప్రాస్న దేశ చరిత్రము

గాఢజ్ఞానానిలాసములు కవిత్వములు, మద్యానిలాసములు,
 అభిమతియులై ప్రహృష్టములు, విస్మయచాతుర్యములై
 మాధ్యమండలతాళకాగడుములు, అవంతములై జీవహలములు గా
 పరీలాసకారులులు. పృష్ఠి స్థితి లయములు జీవవదనామయములు
 మాధ్యములు. పృష్ఠి నిల నుమును, లహమును పృష్ఠియు అవంతలె నును
 కవిత్వము. పృష్ఠిని నుమును ప్రహృష్టములు. అనిభావములు
 పృష్ఠి యంతరించినను దైవసంపదలై వాని సద్భావన లావంతా
 క్షము నిలిచియుండును. మహాసామ్రాజ్యములు ప్రహృష్ఠిణించినను
 సామ్రాజ్యములు సచ్చక్రములు లాభాభ్యుదయములు కవిత్వ
 ములును.

[illegible]

మొదటి భాగమునందు కాశీమిశ్రునకు నుండిన సేవలను గురించి
ముగింపును. దేశచరిత్రము లిట్టి సందర్భమున నున్నచో నిండి
యున్నది. కాశీమిశ్రు సామ్రాజ్యములు స్వర్ణయుగమునందును కాశీమిశ్రు
కొనుటకై విపత్తులందలచి పోరుచున్నవి. ఈ భాగము ప్రాసాద
దేశపు చరిత్రమువలన వివిధ దురుదువుచున్నది.

ఆధునిక రాజ్యములలో ప్రాముఖ్యము కలదు. రాజ్య మొక యుద్ధము రాజ్య ముగ పరిగణించబడుచున్నది. వర్తమాన చరిత్ర గ్రామమునకు మూలాంకు కముల నెఱుంగుట కా దేశపు సంక్షిప్త చరిత్రము నెఱుంగుట యవసరము. లోకమునందు వ్యక్తిని బోలిన వ్యక్తి, జాతిని బోలిన జాతి, దేశమును బోలిన దేశమును సామాన్యముగ గనపెట్టెను. గణనీయములందు వ్యక్తులవలె నాకాశపరిస్థితులందు దేశములును ప్రత్యేకములైనవి.

[illegible]

1907-1908

[illegible][illegible]

మొలకలు గోటికిని (ప్రాప్త) చేతిముందుగా వచ్చును. వల్లమున
 పం. గామమునకు కూడ నిదియే మూలకారణము.

ప్రజాపతి గ్రామ్య దేశపు గ్రామములను పర్యవేక్షించి, వివిధ గ్రామముల
సేవు, ఆ దేశపు ప్రభువు వాస్తవ్యులను నిర్ణయించుట కష్టము. దేశము
వాక్రమించుకొనిన రెండవ రోజువారు అయిదీరియనులు, తినుబియ్య
నులు, ఆ రోజులును వాక్రమంతరికి చెందినవే. కల్లు రోజు అయిదీరియను
లను నిడివీ దేరియ వాక్రమించుచున్నట్లు, కల్లులు కల్లుల ప్రాంతమున
జి.ప్రార్థునకులు వాగించి దక్షిణయూరపును చేరిరి. కల్లులను
వాక్రమించిరి. వాక్రమమును ప్రేమించి, వాక్రమమును ప్రేమించుచు
మస్సీలాయం దక్షిణదేశమును స్థాపించిరి. ప్రాసునందరి కల్లుల
దేశమును, వాక్రమమును ప్రేమించుచు, వాక్రమమును ప్రేమించుచు

[illegible][illegible]

హముల కాటపట్టుగ నుండెను. మెకొండయను రాజవంశజు లొం
డొనులగో కలహించును జ్యోతుల ప్రతాపాన్ని కాపాడు లగుదుం
డీది. (ప్రాంతల నిరంకుశాధికారము నూడ వారి కీదనకను తోడ్పడినది.
భాష్టమెను తొమ్మిదవ కథాజ్ఞము ప్రాచీనభమునందు యూరపు
దేశము నంతటిని బయించి నుహాసామ్రాజ్యమును స్థాపించెను. ఆ
సామ్రాజ్యమునకు క్రీ.పూ. ౧౦౦౦ వ. ప్రామాణికము నుండియు దేవులుండెను. భాష్ట
మెను మరణానంతరము సామ్రాజ్యము వారి సంతతివారిచే పంచు

THE KING OF BELGIUM

బెల్జియము రాజు

THE QUEEN OF BELGIUM

బెల్జియము రాజు

THE HERO OF THE ARMORED MOTOR CAR LIEUT. HENKART IN HIS CAR

బెల్జియము రాజు కారు క్రింగులలో నున్నప్పుడు ఈ దొంగలబండి ప్రవేశమునకు వెళ్ళి అప్పుడు అక్కడెదిరుటకు ఉద్దేశములకు వెళ్ళుచు
 మొత్తముమీద 70 మందిని చంపెను. ఆయిదుగురిని ధరియింపగ లేకెను. 7 నుండికే గాయములు కలిగినవి.
 జర్మను లీ దొంగలకారు వచ్చుచున్నప్పుడు అయిదేనులగుచుండిరి.

BELGIAN REFUGEES IN LONDON

అంధుడగు అర్చికుని ప్రాణములు పైనున్నవి. కాని దీనివలన 60 లక్షలమంది జన్మములు అందుచున్నారు.

[illegible]

1. *...*
 2. *...*
 3. *...*
 4. *...*
 5. *...*
 6. *...*
 7. *...*
 8. *...*
 9. *...*
 10. *...*
 11. *...*
 12. *...*
 13. *...*
 14. *...*
 15. *...*
 16. *...*
 17. *...*
 18. *...*
 19. *...*
 20. *...*
 21. *...*
 22. *...*
 23. *...*
 24. *...*
 25. *...*
 26. *...*
 27. *...*
 28. *...*
 29. *...*
 30. *...*
 31. *...*
 32. *...*
 33. *...*
 34. *...*
 35. *...*
 36. *...*
 37. *...*
 38. *...*
 39. *...*
 40. *...*
 41. *...*
 42. *...*
 43. *...*
 44. *...*
 45. *...*
 46. *...*
 47. *...*
 48. *...*
 49. *...*
 50. *...*
 51. *...*
 52. *...*
 53. *...*
 54. *...*
 55. *...*
 56. *...*
 57. *...*
 58. *...*
 59. *...*
 60. *...*
 61. *...*
 62. *...*
 63. *...*
 64. *...*
 65. *...*
 66. *...*
 67. *...*
 68. *...*
 69. *...*
 70. *...*
 71. *...*
 72. *...*
 73. *...*
 74. *...*
 75. *...*
 76. *...*
 77. *...*
 78. *...*
 79. *...*
 80. *...*
 81. *...*
 82. *...*
 83. *...*
 84. *...*
 85. *...*
 86. *...*
 87. *...*
 88. *...*
 89. *...*
 90. *...*
 91. *...*
 92. *...*
 93. *...*
 94. *...*
 95. *...*
 96. *...*
 97. *...*
 98. *...*
 99. *...*
 100. *...*

[illegible]

1. 2000-2001
 2. 2001-2002
 3. 2002-2003
 4. 2003-2004
 5. 2004-2005
 6. 2005-2006
 7. 2006-2007
 8. 2007-2008
 9. 2008-2009
 10. 2009-2010
 11. 2010-2011
 12. 2011-2012
 13. 2012-2013
 14. 2013-2014
 15. 2014-2015
 16. 2015-2016
 17. 2016-2017
 18. 2017-2018
 19. 2018-2019
 20. 2019-2020
 21. 2020-2021
 22. 2021-2022
 23. 2022-2023
 24. 2023-2024
 25. 2024-2025
 26. 2025-2026
 27. 2026-2027
 28. 2027-2028
 29. 2028-2029
 30. 2029-2030
 31. 2030-2031
 32. 2031-2032
 33. 2032-2033
 34. 2033-2034
 35. 2034-2035
 36. 2035-2036
 37. 2036-2037
 38. 2037-2038
 39. 2038-2039
 40. 2039-2040
 41. 2040-2041
 42. 2041-2042
 43. 2042-2043
 44. 2043-2044
 45. 2044-2045
 46. 2045-2046
 47. 2046-2047
 48. 2047-2048
 49. 2048-2049
 50. 2049-2050
 51. 2050-2051
 52. 2051-2052
 53. 2052-2053
 54. 2053-2054
 55. 2054-2055
 56. 2055-2056
 57. 2056-2057
 58. 2057-2058
 59. 2058-2059
 60. 2059-2060
 61. 2060-2061
 62. 2061-2062
 63. 2062-2063
 64. 2063-2064
 65. 2064-2065
 66. 2065-2066
 67. 2066-2067
 68. 2067-2068
 69. 2068-2069
 70. 2069-2070
 71. 2070-2071
 72. 2071-2072
 73. 2072-2073
 74. 2073-2074
 75. 2074-2075
 76. 2075-2076
 77. 2076-2077
 78. 2077-2078
 79. 2078-2079
 80. 2079-2080
 81. 2080-2081
 82. 2081-2082
 83. 2082-2083
 84. 2083-2084
 85. 2084-2085
 86. 2085-2086
 87. 2086-2087
 88. 2087-2088
 89. 2088-2089
 90. 2089-2090
 91. 2090-2091
 92. 2091-2092
 93. 2092-2093
 94. 2093-2094
 95. 2094-2095
 96. 2095-2096
 97. 2096-2097
 98. 2097-2098
 99. 2098-2099
 100. 2099-2100
 101. 2100-2101
 102. 2101-2102
 103. 2102-2103
 104. 2103-2104
 105. 2104-2105
 106. 2105-2106
 107. 2106-2107
 108. 2107-2108
 109. 2108-2109
 110. 2109-2110
 111. 2110-2111
 112. 2111-2112
 113. 2112-2113
 114. 2113-2114
 115. 2114-2115
 116. 2115-2116
 117. 2116-2117
 118. 2117-2118
 119. 2118-2119
 120. 2119-2120
 121. 2120-2121
 122. 2121-2122
 123. 2122-2123
 124. 2123-2124
 125. 2124-2125
 126. 2125-2126
 127. 2126-2127
 128. 2127-2128
 129. 2128-2129
 130. 2129-2130
 131. 2130-2131
 132. 2131-2132
 133. 2132-2133
 134. 2133-2134
 135. 2134-2135
 136. 2135-2136
 137. 2136-2137
 138. 2137-2138
 139. 2138-2139
 140. 2139-2140
 141. 2140-2141
 142. 2141-2142
 143. 2142-2143
 144. 2143-2144
 145. 2144-2145
 146. 2145-2146
 147. 2146-2147
 148. 2147-2148
 149. 2148-2149
 150. 2149-2150
 151. 2150-2151
 152. 2151-2152
 153. 2152-2153
 154. 2153-2154
 155. 2154-2155
 156. 2155-2156
 157. 2156-2157
 158. 2157-2158
 159. 2158-2159
 160. 2159-2160
 161. 2160-2161
 162. 2161-2162
 163. 2162-2163
 164. 2163-2164
 165. 2164-2165
 166. 2165-2166
 167. 2166-2167
 168. 2167-2168
 169. 2168-2169
 170. 2169-2170
 171. 2170-2171
 172. 2171-2172
 173. 2172-2173
 174. 2173-2174
 175. 2174-2175
 176. 2175-2176
 177. 2176-2177
 178. 2177-2178
 179. 2178-2179
 180. 2179-2180
 181. 2180-2181
 182. 2181-2182
 183. 2182-2183
 184. 2183-2184
 185. 2184-2185
 186. 2185-2186
 187. 2186-2187
 188. 2187-2188
 189. 2188-2189
 190. 2189-2190
 191. 2190-2191
 192. 2191-2192
 193. 2192-2193
 194. 2193-2194
 195. 2194-2195
 196. 2195-2196
 197. 2196-2197
 198. 2197-2198
 199. 2198-2199
 200. 2199-2200
 201. 2200-2201
 202. 2201-2202
 203. 2202-2203
 204. 2203-2204
 205. 2204-2205
 206. 2205-2206
 207. 2206-2207
 208. 2207-2208
 209. 2208-2209
 210. 2209-2210
 211. 2210-2211
 212. 2211-2212
 213. 2212-2213
 214. 2213-2214
 215. 2214-2215
 216. 2215-2216
 217. 2216-2217
 218. 2217-2218
 219. 2218-2219
 220. 2219-2220
 221. 2220-2221

[illegible]

జాతీయమును సులభముగా సంగీకరించలేదు. ఆ రాజుల పరిపాలనమును విశ్లేషించిన కేసరియ రా బ్రాహ్మణుడును సుతీయునియ్యను.

బద్ధంబియను రాజుమాది మనీ యను వాని 1477 వ సంవత్స
రమునందు చేర్చిమిలియనును యెద్దోయి డను. రెండవ పుట్టుట జడ్చియను
పురవార్ల గ్రామమున జన్మించెను. పుట్టినది 1500 వ సంవత్సరమునందును

[illegible]

శో పనులనుగొట్టిరితమ. అరియు పూర్తియై పనుల నుండును.

నీవ్వుట రెండవ ఫిలిప్స్ లా జామెను. ఆయన నేడల్లాండన్
దేశమున స్పెయిను దేశమున మార్చనమకైతెను. రెండు దేశములం
దును మతములు వేఱు, భాషలు వేఱు, జాతులు వేఱు, సాంప్రదాయ

பெண் படைவீரன் ஒருவர் போட்ட புகைப்படம்

F

பெண் படைவீரன் ஒருவர் போட்ட புகைப்படம்

THE FAMOUS KRUPP GUN FACTORY

కృప్ప్ గన్ ఫ్యాక్టరీలోని పెద్ద గన్ల కలెక్షన్

1715

1815

1871 నా జగ్గిల జగ్గిల

1915 నా జగ్గిల జగ్గిల

సం. మహమ్మదు పాలించెను. కానాదు కాలమునందు బర్గండి జగ్గను లకు సంక్రమించినది. ఆయన యిటరీకి పోయినపుడు గారవంతు బడలేదు. కానాదు 1037 వ సం. నందు చేరిన ప్రకటనమువలన సామంత రాజుల యారసత్వపుమాక్కు కొడుకులకు స్థిరపడినది.

మూడవ హెన్రీ 1089-1089 వ సం. మహమ్మదు పాలించెను. ఆయన కాలమునందు రాజ్యాధికారము సర్వమును రాజాధీన మయినది. సామంత రాజుల కిది సరిపడక వారు కలకరములు కలిగింపఁ బ్రయత్నించిరి. కాని హెన్రీవారల కుతంత్రముల వాడఁగలిగెను. క్లిమెంటు మొదలగు మునుము పోవుట హెన్రీయొక్క సామంతములను మొత్తము హోమక సామ్రాజ్యాధిపత్యము స్వనహారమునందును నుపయోగ పడినది. కాని వాగ్ధన హెన్రీకాలమునందు దీనికి ప్రత్యవాయ మేర్పడినది.

హెన్రీరాయు ఏడవ 1155 వ సం. నందు, పోవున నుండెను. ఆయన మహాధిపతులు ప్రహ్వచారులుగ నుండవలె నీవనియు లోకేశాధికారులు మహాధిపతుల నేర్పడవలెనను రంగవియు ప్రకటించెను. హెన్రీ హెన్రీరాయు స్థాన క్రమము దని చాటించెను. హెన్రీరాయు హెన్రీ రాయును కలెక్టరు లోకేశాధికార విషయములందు రాజులకును మహాధిపతులకును మూడు కేటాబులు జూకు నిర్దిష్టకలహములు గలిగినది. ఇటరీ వివాదమునకును జగ్గనీ దుర్బలత్వమునకును నీ యధికారక్రమ కారణమైనది. జగ్గనీయము కొందఱు పోవుకలెక్టరును పోవుకలెక్టరును మును చేరిరి. ఇది జగ్గనీ యంతఃకలహములకు కారణము.

హెన్రీ యనంతరము పాలించిన రాజు ఐదో బార్న్సోగ యను నామాలెనముల మొదటి ఫ్రెడరిక్ మిక్కిలి సమర్థుడు. ఆయన 1152-1188 వ సం. లవఱు కక్ర పరాక్రమముతో పాలించెను. ఆయన కాలమునందు పోవుల ధికార్తమువలన విటరీ యుద్ధములకు రంగమై కత్తములు పొందినది. ఆయన డెన్మార్కు, పోలాండు పాక్సని, బర్గండిదేశముల రాజులను సామంతి ప్రభువులుగ చేసెను. ఆ రాజులను నిజయములు న్యాయము, హక్రే యధ్వహము జగ్గముల హృదయముల యందు దేశభక్తినుద యించుకొనినది.

రెండవ ఫ్రెడరిక్ కూడ ధీమతు. ఆ రాజును సాయుల పట్టాభిషిక్తుం డయ్యెను. ఆయన యాదంబరమువలన దేశమునకు లాభము గలుగలేదు. ఆయన 1218.50 వ సం. ల చతురు పాలించెను.

ఫ్రెడరిక్ కాలమునందు ప్రమ్మనులు క్రైస్తవులైరి. మరయు సామంతుల యుద్ధము లక్రమము లని నిష్కయింపబడినది. హోహెనువ్వు ఘనుల కాలమునందు జగ్గనీ రాజ్యస్థితి స్థిరపడినది. పట్టణములు పెరిగినవి, ప్రజలయం దుత్సాహము పుట్టినది. నూతనాద్యములు వ్యాపించినవి. ధర్మార్థిలైన వర్ధిల్లినది. పట్టణములందు సమితు లేర్పడి ప్రజలకు సంఘముల మేర్పడినది. ప్రజలకు సద్వర్తన ముపడినది. ద్యౌచి కల్పప్రయోగము వాడుకకు వచ్చినది. కాని సామంత ప్రభువులు కాళోపకాళుగ చీలి దేశసంక్షోభమునకు గారకులైరి.

జగ్గనీ దేశ చక్రవర్తమునందు 1250-1278 సం. ల కాలము నాయకుడు లేని రాజ్యము. జగ్గను రాజ్యాధికారమును సంశేపాశం పత్యముగ నిలుపుటకు రాజులు యత్నించిరి. కాని పోవుల కల్పము సామంతలల బలము ప్రతిబంధకములైరి. పదుమూడవ కేటాబునునందు రాజ్యపతము నుండి రాజాధీన మని స్థిరము. నియోజకసభయం నెన్ను నుండిరి. మెయిన్స్, కొలోను, ట్రయరు స్థానముల మహాధ్యక్షులు పాక్సని, బెరియ ప్రభువులు ప్రాంతాధ్యక్షు, హోహెయూ రాజులు చేరి రాజు నెన్ను కొనిది హక్కును గలిగియుండిరి. ఈ నియోజకసభయు రాజుల యుద్ధముల కెన్ను నున్నది. రాజుల యుద్ధములకు ప్రతి ప్రభువును రాజుగావలయు నని కట్టలు వచ్చుచు నొడవలతో కలసింపుచుండునది. నియోజక సభ దుర్బలము రాజులుగ నేర్పడుచుండెను.

పదుమూడవ కేటాబు నందు మూడవ బార్న్సోగ రాజును డే మిక్కిలి రాజును కల్పమునందు. పదుమూడవ కేటాబునందు ఆస్తియ స్థితి, రాజ

బర్గండిదేశపు ముఖ్యులై హర్ వాన్ లెక్సర్ హర్బెన్.

నోల కలింతియ సంక్రమించుములు చేసి, హోమ్సులర్గ రాజు మతమును స్థాపించెను. హోమ్సులర్గ రాజుల ముఖ్యోద్దేశము తమ పంకలమును వృద్ధిచేయుట గాని దేశాధ్యక్షయము చేయుట గాదు. నేటికిని హోమ్సులర్గ రాజులు ఆస్తియా దేశమును పాలించుచు దేశమును సంరక్షించుటకు సమర్థులుగా కున్నారు. హోమ్సులర్గ పంకజ లిప్యటికి 600 ఏండ్లుగ యూరపుధింపమునందు రాజులుగ నున్నారు. ఆ పంకజాలు 1282 వ సం. నుండి ఆస్తియాకు ప్రభువులు; 1526 వ సం. నుండి హొగర్ హోహెయూలకు పాలకులు; 1804 వ సం. నుండి ఆస్తియాకు చక్రవర్తులు; 1438-1808 సం. చతురు జగ్గనీకి రాజులు, రోమక చక్రవర్తులు; 1516-1700 సం.లు స్పెయినున కేరికలు, ఈ కాలమునం దింకెను ననేక సామంతభూముల కధిపతులు,

వారిని అధిపతిగా నియమించి వారిని పాలనా కార్యములకు పనిపెట్టెను. అంతటా వారిని పరిపాలనకు వైచిత్ర్యమును కలగజేసెను.

పాతరాజుల కాలమునకు వాళ్లకు లాభము రావలయు నని. వారి కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను.

పాతరాజుల కాలమునకు 1416.వ సం. వరకు వారి పాలనము ప్రబలింపజేసెను. వారి కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను.

పాతరాజుల కాలమునకు 1410.వ సం. వరకు వారి పాలనము ప్రబలింపజేసెను. వారి కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను.

పాతరాజుల కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను.

పాతరాజుల కాలమునకు 1410.వ సం. వరకు వారి పాలనము ప్రబలింపజేసెను. వారి కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను.

మించి, అప్పుడు దేశమునందే కాక యూరప్యఖండమునకు వందలకు పైబడిన వారములు పంపింపబడిరి.

పాతరాజుల కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను. వారి కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను.

పాతరాజుల కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను. వారి కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను.

పాతరాజుల కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను. వారి కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను.

పాతరాజుల కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను. వారి కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను.

పాతరాజుల కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను. వారి కాలమునకు వేరే పరిష్కారము లేదని జాతీయభావము ప్రబలింపజేసెను.

ద్రువులను ప్రకటించెను. కొరి ఎత్తులు లూపున పడవలందులకు
 కాపాడుట కథయినా వ్రువునొసంగెను. బాధకురుకెళ్ళుట మరలవంతు
 యొక సంఘమును స్థాపించిరి. ఛార్లెసు 1546 వ సం. నందు
 లాభకు పక్షానుబంధులైన పాక్షకురాజును ఇతరులను ముహూలు
 యుద్ధమున తోడి వెను. పునరుత్పత్తి వేదమును ప్రకటించి
 రాజులందఱు పాపి, మెట్టువర్తను బొలు నాక్రమించుకొనెను.
 ఛార్లెసు భయపడి రాజ్యమును వర్జివాండు వధీనము చేసెను.

వర్జివాండు ప్రాంతమున నున్న యొక యుద్ధమును
 పునర్యుద్ధమును ఇంద్రాండు, పోలెండు, డెస్మాన్సు ప్రాంతములకు
 సంఘమును చేయుటకై కంకణము, కట్టుకొనెడి. ముప్పదేండ్ల
 యుద్ధ మారంభ మైచి. జర్మనీదేశము 1616-18 సం.ల వఱకును
 యుద్ధాంగములకు నిలయము. స్వీడను రాజు గర్వనమహోల్మసు
 మహావైద్యులతో జర్మనీదేశమున ప్రవేశించి దేశసంహారమును
 గలిగించెను. మహాకూరుడైన ఓహోల్మసు బాష్కరు యుద్ధమునందు
 మృతినొందెను. ప్రాంతములకు పక్షపు వైద్యములను కాఫలికు
 లును వైద్యములను పునరుద్ధరించుటకు వేదమును ప్రకటించి
 పుట్టించి సంహారముచేసిరి. సకపాల ప్రజలు నశించిరి. సంపదలు
 పోయినవి. దేశాభ్యుదయమునకు భంగము గలిగెడి. పెద్ద ఫలియ
 యుద్ధమునకవలన, ప్రాప్తనకు మెట్టు, వర్తను, బొలు ఆల్సెసునందరి
 కొంతభాగము కలిగెను. జర్మనీయందరి యుద్ధభాగములు కొన్ని
 స్వీడనుతో కలిగెను.

పెద్ద ఫేలియ సంధివలన యూరపురాజ్యములకు వర్జునాస్థితి
 యొగ్గడినది. పిన్నుట జరిగిన యుద్ధము లన్నియు రాజ్యలాభమునకై
 పునరుద్ధరించెను. ముగిసినది ప్రాంతమున ప్రాంతమున
 పదునాల్గవ లూరు లేన రాజ్యమును వ్యాపింపజేయఁ దలచెడిను.
 జర్మనురాజ్యము మర్చుస్థితియందుండెను. ఫ్రెంచిరాజ్యము జర్మనీ
 పక్షి స్థాపించి యుద్ధమున కేకమును కలపజేసెను.

పిన్నుట పెయిను దేశపు దేశవర్తపు మాక్సును గుజించి
 గలిగిన యుద్ధములలో జర్మని లెండు పక్షములందును చేరి యుద్ధము
 చేసెను. పోర్చుగీసు రాజును స్పానియను రాజును జర్మని రాజు
 యొకరినొకఁడని నుడిచి. జర్మని రాజుతో రాజ్యమును కలప
 నందు ప్రయత్నమంతటి నశించెను. మెరినూ థెరిజా, ఆనెర్లెడ్జి దేవిన
 ఏర్పాటుల ననుసరించి, ఆస్ట్రియాకును విత్తరాజ్యములకును పాల
 కర్తయు నుపాసెను. ఆవేర్లెడ్జి ప్రాప్తిను 1715 వ సం. నందు
 చక్రవర్తియై వెన్ను కొనెను. యుద్ధ. పాక్షకు, స్వీడనుల మహాము
 కలన నాస్ట్రియా రాజులు జర్మనురాజ్యపాలనమును తిరిగి స్థాపింపజల
 పెట్టెను. ఆ యుద్ధమున పిన్నుట రాజ్య కర్త ప్రకటించెను. ప్రాంత
 రాజ్య ప్రాంతముల పాక్షకులను యుద్ధమున నుపాసెను. యుద్ధము
 మునుపించి యుద్ధవర్తించులలో నగ్రగణ్యుల డెని ప్రకటించెను. పో
 హాకోజొల్లొరిను గంకమును స్థాపించెను.

హాల్మస్టెడెంకలము కేర్రువుల నెనుకొనుచుండెన, హా

హాకోజొల్లొరిను రాజులు పున రాజ్యమును వ్యాపింపజేసి బలవ
 యును ముక్రమించిరి. ఆ సంశయవారిలో క్రెడెంకు నిలియము 1640-
 1688 సం. వఱకును పాలించి ధర్మాభ్యాసులతో నిమిత్తములేకనే
 రాజ్యమును వ్యాపింపజేసి సంపదలను వృద్ధిచేసెను. ఆయన,
 సుతుఁడు ఒకటవ క్రెడెంకు 1688-1718 సం.ల వఱకును నేలి ప్రయత్న
 రాజునిదమును వర్జివాండును. రెండవ క్రెడెంకు మహామహు
 డెనికెక్కిర్తి గడించి 1740-1786 సం.ల వఱకునే కలెను. ఆ రాజ్యము
 కాలమునందు జర్మనుదేశమునకు నూపింయగారంధము. రాజ్యము
 నందు పైకిషియ, పోలాండులొని కొంతభాగము చేర్చబడినది.
 ప్రాంతము సుకష్టితమై బలము గలిగియుండెను. ప్రజలకు జాతీయ
 గౌరవము ఆత్మప్రతిభయు నెక్కుడినది. ఫ్రెంచివాగరికము కలన
 సమూహులు లేక ప్రజలు, ప్రత్యేకవృత్తకును స్థాపింప నెంచిరి.
 రాజు నెలకు కాధికారాభిమాని యైనును ప్రభావశక్తుఁడు. ఆకాశము
 డైనను నింగినిజ్ఞాఁడు. బలవంతు డైనను భక్తిప్రసన్నుఁడు. దేశా
 భ్యుదయమునకు నుపాసెను. పాక్షకులను కలపజేసెను. రాజ్యము
 నానుకకర్తలు, తత్వజ్ఞులు తోడ్పడిరి.

పిల్లలు లేన కాజ్యములందు జర్మను జాతీయార్థియు వర్జుక్త
 రించెను. కినియు పెట్టించుచు జర్మను జాతీయార్థియు వ్యాపింపజేసిరి.
 కాజ్యము తత్వజ్ఞానము ముదలించెను. మహాభావము నెనుటి
 పాక్షకులను కలపజేసెను. భాగ్యమును కలపజేసెను.
 కనుమాలలు లేక వికారభాగములకు నిర్బంధము. గెయిటి కాజ్య
 కవలయంద కృత్రిమవిర్యాజమును నిశించి మహాభాగము నశలు
 కలెను. ముగిసినది ప్రాంతమున ప్రాంతమున
 మని స్థాపించెను. పాక్షకులను కలపజేసెను. పునరుద్ధరించెను.
 ప్రాంతము లేకయే, విద్యను కలపజేసెను. వర్జుక్తించెను. పాక్షకు
 జర్మనుల సుగుణముల మగ్గడింపెను. భాగ్యమునకాజ్యముల నమగ
 రించి జర్మను జాతీయార్థియును పోషించెను; ప్రపంచవర్తించులకు
 నొక పోలికయు భావపరిస్థితులను కలెను. ప్రపంచవర్తించు
 పోలికలు. పిల్లలు పెట్టించెను. పాక్షకులను కలపజేసెను.
 లందు ముద్దులించెను. నలకాశాయలు చక్రవర్తికుల లేక నశలు
 ప్రకటించి ప్రజలకు వర్జుదేశవర్తించెను. మహాభాగము కలిగించిరి.

నూపనగ్రంధములు జర్మనులందు నూపనభావప్రపంచము మద
 యింపజేసెనది. జర్మనులకు లేన ప్రాంతవై భవమునందును భాగ
 భాగ్యస్థితియందును ముక్రము కుడిచిరి. భాగ్యప్రపంచమునకు తిగ
 కాజ్యవర్తించులు మద జర్మను రాజ్యంగమునందు బయలుదేలి
 దేశసేవకై కంకణము కట్టుకొనిరి. రాజ్యభాగ్యభావము ప్రజలకుం
 నుపాసెను. పోలికలు. పాక్షకులను కలపజేసెను. పాక్షకులను
 పాక్షకులు, వై దికులు లొకటలు, సామంతులు, ప్రజలు దేశారాధన
 పరాధులులే క్రెడెంకుమహామహుని మాగ్గుము నశలించిరి. ఇట్టి
 మహాముగము లే జాతుల చక్రవర్తియులందు నిలయములకంటెను, వైద్య
 ములకంటెను, సంపదలకంటెను పక్షిమై కేళాయమానంబు లే

NIETZSCHE

డ్రీడ్ నిఘనెంచు నిఘ్నె... బాగులు తెలియరా ప్రస్తావన

FREITSCHKE

డ్రీడ్ నిఘనెంచు... (నిఘ్నె... బాగులు తెలియరా ప్రస్తావన)

VON MOLTKE

న.నిఘనెంచు వాల్ నిఘ్నె... బాగులు తెలియరా ప్రస్తావన

HERR VON JAGOW

హర్ హర్ బాగ్... (నిఘ్నె... బాగులు తెలియరా ప్రస్తావన)

CROWN PRINCE OF GERVANY

కొనెన్జిన్ గెర్మనీ

VICE ADMIRAL INGENOHL

వైస్ అడ్మిరల్ ఇంగెనోల్. జర్మను యుద్ధనౌకా సేనాధిపతి

ADMIRAL VON TIRPITZ

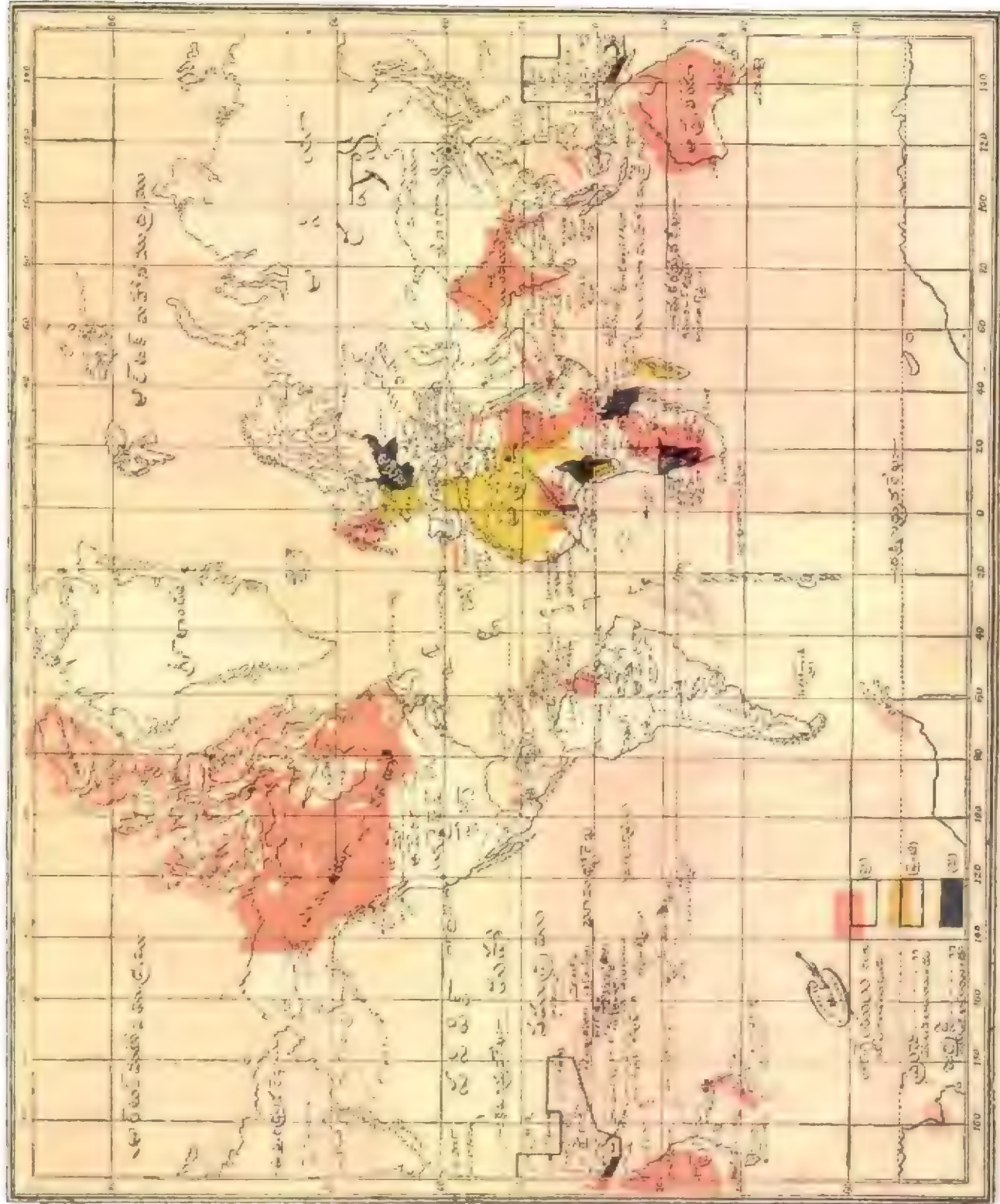

వాన్ టిర్పిట్, జర్మను యుద్ధనౌకాసేనాధిపతి

CAPTAIN VON MULLER

కాప్టెన్ (జర్మనునౌకా) వన్ మ్యూల్లర్

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము

సుభద్రామణియు జయచమరములు కలిపి లేములు
విద్యుధులను బాణములు వైచిత్ర్యములు. బోకము
నాకు చక్రమును బాతులకు విశాఖము లవంతములు.
కాంతము లేదుగానూ సామ్రాజ్యము లంతయును.

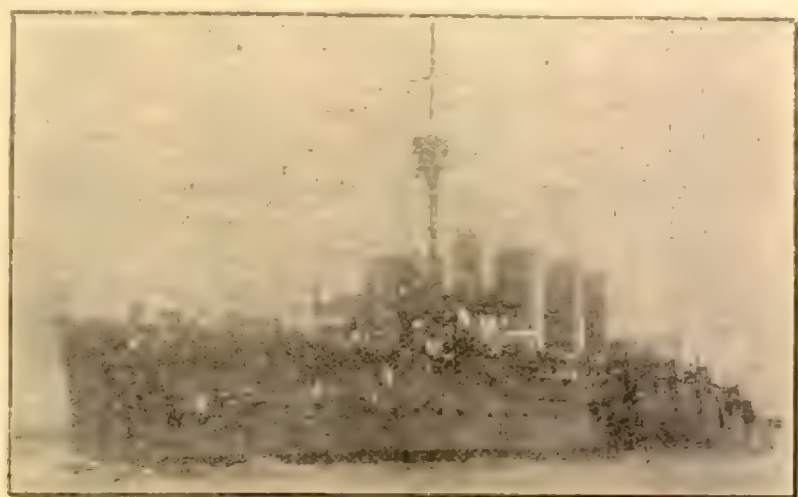
కొన్నివరులు
గ్రీకులు రోమ
నులు దిగ్విజయ
ముచేసి మహా
సామ్రాజ్యము
లను స్థాపించిరి.
కాని లోకచరిత్రమునం దింత
నజకును బ్రిటీ
షు సామ్రాజ్య
మును బోలిన
వరకు ఇతర
జ్యము గానరా
దు. నైశ్యాలము
నందును, నైభ
వము నందును,
పరిపాలనము
చేయుచు, పరి
భ్రమించుచు,
భిక్షువులను
జయించుచు
బ్రిటీషు సామ్రా
జ్యము భూతి
నర్తమాన సా

మ్రాజ్యములకు పాటిలేకది. సామ్రాజ్యము భూతి
లములకు మంత్రులు నాగనభాగము సాగిమించి న్యా
పిడియునునునలకా దానియందు సూర్యుడు జన్మమొ
వడు. సామ్రాజ్యసంపదలకు మిత్రలేదు. ఇది ప్రజాపరి

పాలనా విద్యుగాములకు మాతృభావము; సౌరవసన్యా
వములకు ప్రమాదముగ వర్ణించితి. ఈ సామ్రాజ్య
చక్రమును సాగేదముగ ఇతను నీ సంచరియందు
ప్రవహించుట యుచున్నది. బ్రిటీషు సామ్రాజ్య

బ్రిటీషు సామ్రాజ్య సైన్యము

బ్రిటీషు యంత్రాంగము

చక్రమును
వాయుచలయు
వలన మూడు
నాలుగు వం
దల యొక్క
లోక చరిత్ర
మును వ్రాయు
బూనుట యై
యుండును.
మరియు బ్రిటీ
షు సామ్రాజ్య
చక్రమునకు
తయైనను వి
ద్యా వంతుల
కు తెలిసియు
న్నది. ఇచట
బ్రిటీషు సా
మ్రాజ్యము
లోని భిక్షుభా
గముల నెత్తా
ల్యాది విశే
షములు
మూత్రము త
లుపబడును.

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు మాతృభావము
బ్రిటీషుదీప్తిపములు. వానియందు ఇంకొకడు సామ్రాజ్యము
వర్ణించు చేయున్నది. వాని సంతోషచరిత్ర యాంధ్ర
భాషయందు ప్రవహింపబడియున్నది.

రాష్ట్ర భాగములలోని విశిష్టములు జనసంఖ్యయు వ్యాపారమును

దేశము	విస్తీర్ణము	జనసంఖ్య	దేశము	విస్తీర్ణము	జనసంఖ్య
రాష్ట్ర ద్వీపములు	1,21,377	4,64,07,087	మధ్య ఆంధ్రము	8,800	50,000
యూరపు	121,512	458,78,500	వెస్టు ఇండియన్	12,800	1,720,000
ఆసియా	2,187,550	323,158,000	బెంగాలముఖము	97,800	3,14,000
ఆఫ్రికా	3,618,215	19,158,150	ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	3,214,685	6,24,000
ఆంధ్రము	3,891,021	7,158,000	మొత్తము	1,3,1,56,685	48,42,86,650

భాగములలోని రాష్ట్రము	విస్తీర్ణము	జనసంఖ్య	విస్తీర్ణము	జనసంఖ్య	విస్తీర్ణము	జనసంఖ్య
యూరపు						
రాష్ట్ర ద్వీపములు	మొత్తము	—	121,030	45,700,000	714,650,000	599,000,000
యూరపు ద్వీపములు	"	—	281	50,000	—	—
రాష్ట్ర ద్వీపములు	"	—	70	97,000	—	—
రాష్ట్ర ద్వీపములు	మొత్తము	1814	120	241,000	2,820,000	380,000
ఆసియా	"	1713	2	20,000	826,000	24,000
ఆసియా ద్వీపములు	మొత్తము	1757,1897	1,900,000	315,000,000	152,000,000	171,000,000
ఆసియా ద్వీపములు	మొత్తము	1801	25,500	4,100,000	12,700,000	13,500,000
ఆసియా ద్వీపములు	"	1785,1809	1,600	700,000	47,000,000	58,000,000
ఆసియా ద్వీపములు	"	1871,1888	21,700	1,000,000	12,000,000	22,000,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1909	11,200	800,000	—	—
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1812,1908	280	440,000	—	—
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1893	800	160,000	—	—
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1877	81,100	201,000	1,100,000	1,800,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1888	4,000	80,000	—	—
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1888	50,000	650,000	800,000	1,000,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1878	2,800	275,000	700,000	790,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1814	277,000	—	—	—
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1843	35,400	5,100,000	—	—
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1900	110,400	—	—	—
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1900	50,400	—	—	—
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	—	10,600	350,000	39,000,000	60,000,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1895	275,000	126,000	—	—
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1889	450,000	1,750,000	—	—
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1807	4,000	146,000	756,000	756,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1872	80,000	1,400,000	4,025,000	4,807,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1787	34,000	1,100,000	1,400,000	1,700,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1891	255,700	10,000,000	6,500,000	6,100,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1891	73,000	7,000,000	—	—
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1884	68,000	300,000	270,000	215,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1888	182,000	4,000,000	1,850,000	1,200,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1894	223,500	2,500,000	630,000	400,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1890	1,020	200,000	1,000,000	1,100,000
ఇస్ట్రాల్ ల్యాండ్	"	1891	300,000	1,000,000	280,000	175,000

సద్వియోగా చరిత్రము

శ్రీమద్భగవద్గీత

ప స్తుత మైకాపామహాస్థానమునకు ముఖ్యకారకులుగ
 నెన్నబడుచున్న పర్వీయను రీ రాష్ట్రమువారే.
 చాల్కను ప్రజలందఱిలోను పర్వీయవారు స్వచ్ఛాపార్యవములు
 గలవారు. పర్వీయని పిలువబడువా రీ పర్వీయారాష్ట్రమునందే
 గాన పర్వీయ చాల్కముగారాష్ట్రములలో నుండ నశక్తి నైదుమారులు.

A black and white woodcut-style illustration of a man standing, facing slightly to the left. He has a beard and is wearing a turban. He is dressed in a long, loose-fitting tunic with a sash or belt across his chest, and loose-fitting trousers. He holds a sword in his right hand, with the blade pointing upwards and to the left. His left hand is at his side, holding the hilt of another sword. The background is plain.

గలను. వీ రతిసూతులు. ఈ మహ్న
పర్యుత్సాహము. స్పృశకము చెందు
మూకు శత్రువులందు వీరు కాశ్చేపి
యన్ పశ్యప్రాంతములనుండి వచ్చి
బాల్మీకదీపమును పుష్కరముల
చక్రవర్తి ప్రవేశించె. కేలక్రమక్రమ
ముగ కృత్తిమై యాదవ శత్రువులు మహ్య
మున దీక్షిణ యూరపు వంతును వోయె
కొన మొదలుపెట్టిరి. క్రీ. శ. ౭20వ
పంచవ్యవసాయుండు సాత్తాగ్నియ సను
గ్రీకు చక్రవర్తి పశ్చులను దాహ్యులనుది
వాటికుడిగట్టున మహ్న చేశము నాక్ర
మించుకొనునట్లు ప్రాప్తాహుతుడను.
వా రట్లే ద్వీపశల్పమునందలి పశ్యు
భాగము నాక్రమించుకొని క్రీ. శ. ౭౩౦
ముగ నిష్పటి మాటిసిగోను గూడ

తెచ్చుకొనిరి; ఈ విధముగ క్రీ. శ. 650వ సం. వాటికి చాలామ
రాష్ట్రములో చాలాభాగమును నశింపజేసిరి; అప్పటి గ్రీకు చక్ర
వర్తికి కప్పము కట్టుచు, ఆయనకు హనుమాశ్రమున లోబడియుండిన
స్వతంత్ర ప్రభుత్వమును నశియింపజేసిరి. అప్పటి సర్వుల రాజుల పే
ర్లంతగ తెలియరాకున్నవి. 830వ సం. లో చాలామస్థానమునకు
రాజ్యము చేయఁజేసెను. సర్వు లలిస్సావర్త ప్రభుత్వమున గలవారగుటచే
వారి యంతకృషిలవా హొకవాడుకునిచే నడుపఁబడనేరక, వారి
రాజ్య మంతగ ప్రయివడి గాదు.

కడపలు 1148 వ సం. లో వైశేష్ నికాష్టా యనువతవిప్రభు
త్వమువలనను తమ బాంతులకుఁబామనకు తగిన ఉత్తరప్రభుత్వము చే
కలిగియుండిరి. తూర్పు దేశములలో రాజకీయజీవనముతోఁబాటు నుత
జీవనము గూడ మిత్రమగుదు యుండిన గావున స్వర్ణులకు నవతాళి
మానము పొందుకొనుండెడిది. కాన్ స్టాంటైన్ మెలోడియన్
తన మతబోధకులు వీరి ప్రచారకు లెరి.

శ్రీమద్భక్త కళ్యాణము నమమ సర్వుల కధ్యక్షుఁడగు రవి

నడుమ నున్న, యిప్పుడు నోవాబాబ్ రవి నిలవబడు, రాష్ట్రీయ జిల్లాను ప్రతిఫలముగ సహించెను. 1180.వ సం. లో మాన్యునర్ రాజు చనిపోయి కాన్ స్టాంటినోపిలు బలహీనముగ నుండినపుడు నిమాన్డా తన రాజ్యమును స్వస్థిపణముకొనుటకు నుంచి సమగ్ర మను గొని నిర్మించి తన రాజ్యమునకు చేర్చి రాష్ట్రీయ రాజుకు సుభిక్ష పట్టణముగా చేసికొనెను. ఇప్పుడు దీని కాలమును ముగించుచున్నది లామెను. ఇంతటితో గృహిణి కాలము 1185.వ సం. లో గ్రీకురాజు నకు కట్టెను కట్టెటకు నిమాన్డా రవి నిమాన్డా రాష్ట్రీయమును ప్రసరించెను. ఈరవి ప్రథమ కింగ్డుటై గ్రీకురాజు చేసిన యిట్లు ములు విఫలము లగుటచే, అగ్ర దశనిగో సంధి చేసికొనవలసినవా డాయెను, నిమాన్డా గ్రీకుచక్రవర్తి సమానునిగ చూచెను. అతని కుమారునకు చక్రవర్తి కూడని నిచ్చి వివాహము చేయుటచే సర్వ యా స్వార్థల్య మంగీకరించిన ట్లామెను. నిమాన్డా యింగ్టిగో కూడ గృహిణి కాలము అప్పటి జన్మచక్రవర్తిగ నుండిన క్రిడలిక్ బ్యాగ్జాబాగో స్నేహము చేయవలసెట్టెను. ఆయన మతముధము నిమిత్తము చేయనుండిన ప్రయాణములో రవి దేశముగుండు మార్గమును ఆ సమయమున విక్రమించుటకు నుంచి కట్టణమును నొసంగెన నని కామరాజు చెప్పెను. ఇప్పుడు మిక్కిలి ముడిగాను నుండిన యర్కాలమున నీ వారై వచ్చుట జ్యోనీలో మిక్కిలి యధ్యక్షముగ నుండెను. నిమాన్డా పిలుపు ప్రకారము బ్యాగ్జాబా సర్వమును ముఖ్యపట్టణ మగు బల్లే)నులో వచ్చి దిగెను. ఇంతయు రాజులకు స్నేహభావములు కలిగియున్నవి. నిమాన్డా ప్రభుత్వమును ములకు విముఖుడై 1195.వ సం. లో తన కుమారునకు సింహాసనము వదిలి ఆరాన్ పర్వతముమీదకు మరల నొకరాని స్థానముకొని వచ్చెను. ఇప్పుడు మిక్కిలి ముడిగాను నుండిన కామరాజు చేసినది -

అతని చిన్న కుమారుడు సావా ఆ పర్వతము మీదనే పని క్రిత నొంది మరిగెను వామెను. పిమ్మట తన యన్నయగు వై ఫెన్ యొక్క సింహాసనాధిష్టాన కాలమునందు తన చేతితో పనిని తీరముపై కిరీటును పెట్టెను. అప్పటినుండి తూర్పు రాష్ట్రములలో సర్వయూ యొక్క మతాధిక్యత హెచ్చెను. మొత్తముమీద వై ఫెన్ తాను రాజ్యము చేసిన 25 సం.ల కాలములో నొక పారిష్టియన్ యుద్ధమునకు దిగి గొందిని స్థాపించి చేసిన పని మిక్కిలి ముఖ్యములుగా నెలకొల్పెను. మొట్టమొదట నానెములరవి కాలములోనే ముద్రింపబడినది. బల్లేయాతోడను గ్రీకు చక్రవర్తితోడను సభ్యము చేసికొని సర్వయూగోచరమును హెచ్చించెను. గ్రీకుచక్రవర్తి కాన్ స్టాంటినోపిలు సింహాసనమునకు వచ్చినపుడు, సర్వయూ చాల్కటియా బాష్టియాలకును సమీపపు జిల్లాలకును వై ఫెన్ రాజనియతః దొప్ప కొనెను. కాని దేశమునం దెంత కాంతి యున్నను చాల్కటియా బాష్టియాలను చేర్చుకొనుట హంగేరియా రాజుకు చెందవలెనని యొక్క విరోధమునకు కారణ మయ్యెను. నడుమ నెన్ని యంతరాయ

ములు కలిగినను, అనవ వై ఫెన్ కాలములో సర్వయూ ప్రభ హెచ్చియే యుండెను.

పరువార్లక శత్రుత్వము నడుమ కురువులు ప్రబలియుండుట చే గ్రీకురాష్ట్ర)వ్యాపకమున కాటంకము కలిగెను. అందుచే గ్రీకు రాజు వై ఫెన్ కు వై మెరిన్ అను తన కూడని నిచ్చి వివాహము చేసి యతనిని మిక్కిలిగా చేసికొనెను. ఇందువలన 1303.వ సం. లో సర్వయూరాజు తన మాను పత్నీయన కురువులపైకి దండువెదలి వామెను తీసికొని, బల్లేయా పట్టణము మీద సర్వయూలు గ్రేసులలో ప్రవేశించి కురువులను సముద్రము పక్కంకము లేకుండఁ చేసిరి. ఈ సంజ్ఞమున బల్లేయాను సర్వయూపైకి వచ్చి యొడి పోయి సర్వయూ ప్రథమ మతంత హెచ్చించిరి. పిమ్మట 1330.వ సం. లో బల్లేయాశక్తి కింగ్టిగోయి యొక తరమువలకును సర్వయూ యధి కాగము క్రిందికి వచ్చెను. పది పదునొకండు శతాబ్దములలో బల్లేయాను సర్వయూపై కలిగియుండి యధికారము తిరిగి యిప్పుడు పరువార్లక శతాబ్దములో సర్వయూకు బల్లేయాకు వై: గలిగెను.

ఇప్పుడు మిక్కిలి ముడిగాను నుండిన కామరాజు మిక్కిలి ప్రవేశముం దుండెను. ద్యూనన్ పేరు తరంగములవలకును పేర్కొనబడుచుం డెను. 1385.వ సం. లో కింగ్ మిల్డ్ అను సర్వయూ రాజు బల్లే యొక్క బల్లేయాను గూడ సర్వయూ వైమెరిన్ ద్యూనన్ అను సంతోషధ్యాయములతో బల్లే)కునుండి వెదలిరి. ద్యూనన్ రాజ్యమునకు వచ్చుపట్టి కింగ్ దేంద్రవాడే యయినను అప్పటి క్రితవాడై ముద్దములో దొవ కట్టెముగ నొక. సేనను, -డిపి బల్లేయారాజ్యమును భర్తవము చేసెను. బల్లేయారాజ్యను స్వయం ప్రభుత్వముగా నుండెను. ద్యూనన్ తో బల్లే)కు క్రితవాగ్ధి ములం దొక సేనాళియను మూత్రము సలియెను. సర్వయూరాజ్యమునకు యేజయన్ సముద్రములోనికి దారి యుండుట ద్యూనన్ కవలరముగ నొకవెను పిమ్మట టర్క్-వారిని గ్రీకువారిని కలిగిన కలహములో దీని నిరంకు పాధించెను. ఈ కలహములో నిరనికి చాల దేశములు చేకూరుటయే గాక బల్లేయా సయిత మిరని యధికారముక్రిందికి వచ్చెను. వేయేల, యిందుమించు చాల్కను రాష్ట్ర) మంతయు నిరని క్రితనే యుండెను.

దేశమునందు కాంతి స్థాపించినతోడనే ద్యూనన్ చట్టములు వ్రాముటకు మొదలుపెట్టెను; వర్తకము ప్రబలుటపై యనుకూల మయిన చట్టములను కల్పించెను. ఏనర్తకుఁ దెనను వ్రాద్దు గ్రుంకి యొక యూరు చేరినపు దెరిని కాహకసౌకర్యము మున్నగు వసతులు కలుగఁజేయుట గ్రామాధికారికి విధిగ చేసెను.

ఇది యిట్లుండ కురువులు యూరపులో ప్రవేశించిరి. వారిని వెనుకకు గ్రోలుంపై 80,000 వై మెరిన్లో ద్యూనన్ బయలుదేలి కాన్ స్టాంటినోపిలు ప్రవేశించి విజయము సిద్ధముగ నుండంగ, ఇవరము వచ్చి 1388.వ సం. డిసెంబరు 18.వ తేదిని చనిపోయెను.

ఇతనితో నిరని రాజ్యము కూడ క్షీణదశకు దిగి

కొత్తను. ద్వారము ఒక్కొక్కటిక జయించిన వేళముల కన్నిటి
నొక్కసారిగ నెవరిని వారు తీసికొనిరి. తరువ్వురాజు ఆయరావ
తరాజును 1660 లో, తీసికొని, తరువ్వురాజును 1700 నుండి
ముఖ్యస్థానముగ చేసికొనెను. పద్వియారాష్ట్రాధికారులు తమ రాజు
యొక్క యాజ్ఞక్రమము చూచి తమ తమ యధికారములను మాత్రము
మొనరుచుండిరి. ఇట్లుగా 1700 నుండి 1750 వరకు సాగిన కాలము
ద్వారకా పరిపాలన పరి సంస్కారములతోనే యుత్తి రాజ్య మం

కుడుప్పలు క్రమక్రమముగ సర్వము వైశిష్టియై. సర్వము
 రాజ్యమునం దేక
 ర్థము లేకుండుటచే
 వారి సెరిగింపులేక, కొం
 డలు మాంటిసిద్రోట
 ను, కొండలు మాంగె
 ర్తిని చేర్చి, వాటికొని
 అప్పుటి కింకను మను
 ముగియించుటచే
 బడని వాన్నయొక
 యువకుని కసావా
 యువముగో జనుము
 వానియొకాడే.
 పుగ్గులకు తొడ చాల
 : పుము సంభించి
 ముందుటచే వారంత
 ట దండె యాగ్రలు
 మాని సర్వయారాధా
 : పుగ్గులకు వాం
 డు. నియమముగా
 కు తెలి.

శ. ౧౩౩. ౧౩౩౩-
 పం. ౧౩౩. ౧౩౩౩-
 యను కృతిని ప్రకటించు

[illegible]

ఈ విధమున మహాశక్తి రచక సాంబశివ శక్తియే ధ్వంసమయి
పోయెను; కాని శాశ్వతములందీ కాళ మరణవిధములందుఁ గూడ

కలిగిన యశస్రీరామభేదములచే, వైకమత్యము చెడి యభిగతిపొ
 నున్నది. పరిపాలన ప్రతిబంధములు, మానవబాధలును కాత
 రివ్వెను. ఉధయాలమకు గల మతభేదము వీరినితరములెచ్చెను.
 తురుసులెల్ల సరిపాలనము

1459 వ సం. లో స్వయాశురువుల స్వాధీనమై శురువుల విరంతుకాకాశములో మండెను. సాళంపాత్రముగ వచ్చుచున్న స్వయాశురువులు భూములు తీసికొనబడి, విచ్చలవిడిగ పంచెట్టబడెను. ఏ సర్దుబాదిమా: వ్రుదను ఆయుధము ధరింపరాదు. ఎల్లువును నామాధనాదులై యుండెడివారే కెదలె కన్ప

... ..

ఈయి యక్కడ నివాస మేర్పఱచుకొనిరి. 1740-వ సం. లో 100,000 వంటి దుస్యాత్ దెల్లి నీసకరి ప్రాంతముల నుండిరి. వారు స్వదేశమునందు గల యభిమానముచే తమ పట్టణముల కేగి వేరొ మఱు గ్రామములకు వెళుకొనిరి.

ప్రాచీన ఆంధ్ర సర్వేయా మహాకవి ఆస్త్రియా రాజు
సంపద పోసెట్టను సర్వేయాను ప్రజల గౌరవమును నిలిపి, సర్వేయా
సర్వేయానులకు వద్దుపట్టె సహాయముచేయవలయు నని యాశీర్వాద
ముల స్తోత్రము చేసెను. ఆస్త్రియా చక్రవర్తి యాయనై సుఖ
భాగము గలిగి మరుప్పులను బాల్కనురాష్ట్రములలోనుండి తరిమి

SIR EDWARD GREY

సర్ ఎడవర్డ్ గ్రే

MR BONAR LAW

మి బొనార్ లా

MR WINSTON CHURCHILL

మి విన్స్టన్ చర్చిల్

FIELD MARSHAL EARL ROBERTS

ఫీల్డ్ మార్షల్ రోబర్ట్స్

PRINCE MAURICE OF BATTENBURG

ప్రిన్స్ మౌరీస్ ఆఫ్ బాటెన్బర్గ్ (యుద్ధములో స్మృతికిందను)

MAJOR GENERAL PULTENY

మేజర్ జనరల్ పుల్టెనీ

నిరోధా మహాసంగ్రామ చరిత్ర

ఎమ్. వెంకటరంగయ్య, ఎమ్. ఏ., గారు

1-3 భారతము

యన్మేలంగు వచ్చినది ?

అనేక సంవత్సరములనుండి అష్ట్రీయాకును పర్షియాకును

పాపముల వైరము కలదు. పర్యాయము వచ్చియిన నశమయ
కావలయునని జిదికిగూర్చునను. జిదికిగూర్చుననునదియును. వినుచు
నొచ్చినందును నది పర్యాయమును పుచ్చుములు పోయియు
నను. పుచ్చుములు పోయియును

పా.న. ఈ రెండు కేసులకు సంబంధించిన
 నిర్ణయములు, ప్రతి ఒక్క
 ఒక్క యొక్కను వివరించి, నిర్ణయము
 తీసుకొని, అందుకు సంబంధించిన
 తీర్మానములు ఆర్డర్లు 1914-15
 సంవత్సరమునందు ఉన్నవి.
 అందువల్ల, ఈ రెండు కేసులకు సంబంధించిన
 నిర్ణయము ప్రారంభమై, క్రమక్రమమున
 వివాదములు ముగియించి, ఆ వివాదము
 తీర్చి, నిర్ణయములను కొన్ని కేసులు
 కొనుగోలుమున వ్యాపించినవి.

యను బిల్లు యొక్కట్ల కుండు. దీనిలో
ప్రజలు చాలాకొత్త వ్యవహారములు
చేసి, పోలీసులను బాధించుచు
ప్రజలకును పోలీసులకును కలదు.
ఈ కారణము వలననే యనుబది ముఖ్య
వ్యవహారము. ఈ వ్యవహారమునకు 1914-15 సం
వత్సరము జూలై నెల 29-న గ్రేడువి
సెన్సిటివ్గా చేసి, యుచున్నామని ఆయన

[illegible]

అందఱు తీసిని వట్టు, హరివల నిర్ణయము శిష్యులుకుంటే సర్వము ప్రభుత్వమువారిని శిష్యులుటే అధ్యక్షునియు యుక్త మనియు అభిప్రాయపడిరి.

ఈ యశ్రిహాయము నమనవించి అస్త్రియాప్రభుత్వమువారు
జూలై 28వ తేదీని సర్వయాప్రభుత్వమువారి కొక యుత్తమును
పంపిరి. ఇందులో * పది మానవులు ప్రాజులుగియున్నది. వారిని
నవంబర్ 2న నిలియు, అట్లు నడచుకొనుట కింకిరించుచు అరుంగి
కొమును 48 గంటలలోపల తొనుపకలసిన వనియు, అట్లు చేయని
పక్షమున యుద్ధము సంభవించు వనియు అస్త్రియావారి వా
యుత్తము ద్వారా తెలియజేసిరి. సావను! అస్త్రియావారు
రాజుయొక్క సాక్ష్యమునుజీచి సర్వయావారి కేమయు తెలియజే
సెనును. ఇందు వారిని 4 వా నవంబర్ 2న కొరకును క
తేదీనకలెను. ఇది కాక, వారి రాజ్యము మిక్కిలి చిన్నది; అంబు
సంవర్సలములకై క్రిందులగు గుడకలలో పోకపోక వారు మిక్కిలి
యలవయుండెరి. ఇట్టిస్థితిలో ఎలవంబు లగు అస్త్రియావారితో యుద్ధ
మునకు సిగుట యుత్తము కా వని జూలై 28వ తేదీని 48

అర్చి) యానా: చర సలహాల్లో ఎనిమిదింటి కంటకంయూరు, మిగిలిన

[illegible]

[illegible]

38

అంతఃకలహములవలన దీనినిమిమ్ము ఒక్క రాజ్యమున
చూచి, ఇది స్థాపనకు దీనిచూచారీ యధము కావలెద రిమ్ము
యధముం గుండుకొనవలయు నని జ్యోనులు ప్రయత్నించి చేయ
దమిరి. కాని అట్లు మే రాజ్యమును విడిచిపెట్టుట నాచరింప
నెవ్వర యుక్త నని యెంచి 1871 వ సంవత్సరము మొదలు జ్యోనీ
నాని నుండి పన్నులను సేయునదిగా నిశ్చయించి, నూతన రాజ్యము
క్రొత్త పక్షముల ప్రకారము రిక్తము కావలసియున్న దనియు, అట్లు
తాము చేయించిన దనియు టర్కీకుమ్రానుడు బోధించి, జ్యో
నులు జ్యోనుల నేటి అద్యక్షులములను సుసాదించిరి. ఒక్క రాజ్య
వలన ఇక రాజ్యములు కన్పించునని నాచరింపబడినది. ఇంత
యధిష్టించినది. కాని జ్యోనులు క్రొత్త పక్షములను క్రొత్త
కాలము కట్టుటకును బాహ్యము నుపయోగించిరి. ఇట్లు క్రొత్త క్రొత్తము
గులానుయొక్క దివాను చాక్రు లై మహాలవాదియైనదని

కవిత్వము - భావము, సంకల్పము, విజ్ఞానము, సత్త్వము, రజస్వము, తమోజు
 విశిష్టాభివ్యక్తి. దేవునియొక్క యుద్ధములు చేయుచున్నాడు. కాని
 యొక యుద్ధములో గూడ ఆ భువనం దుండెడి శైలివారి నేక
 ముఖము బయలుపెట్టి, రాజ్యములో లేర్పడుకొనక, యుద్ధము
 దురాశ నీటిని పట్టుకొని వాడు. ఇదియే వీరు గావించిన యుద్ధ

ములకును తెల్లవారిలో మిగిలినవారు చేసిన యుద్ధములకును కల
 వేదము. బోహాఖండమునది తేలియులగు జయించుటయు నను
 దురాక లేనియెడల, ఇంగ్లీషువారిన్ని యుద్ధముల మొదట చేయవలె
 నని చదువకు లభ్యమగును. దీని లెండు అవాయి లున్నవి—(1) రెవ
 రేతమున కిక్రవులనుండి కాపాడుకొనుటకొకటి దీని యుద్ధములు
 చేసిరి. ఇంకొకటి ప్రధానోద్దేశము. 1550వ సంవత్సరము మొదలు
 1600 వ సంవత్సరమువరకు బోహాఖండమున కిక్రవులు వారి
 ఖండారములం దనేకదేశములను స్వాధీనపఱచుకొన్న స్పెయిను
 దేశమువారు యుద్ధములు జయించుటకైగా, వారిలో ఇంగ్లీషువారు
 ఘోరయుద్ధమును చేయవలసినవారైరి. తర్వాత 1790వ సంవత్సరము
 మొదలు 1815వ సంవత్సరమువరకు బోహా తెల్ల స్వాధీనమును
 గొని, ఆనయమును వివాదములు కలవాడై ప్రెంచి కక్రవైతము
 తెల్లవారియు ఇట్లే యుద్ధము చేసిరియుండగా, స్వదేశమును
 కాపాడుకొనుటకై ఇంగ్లీషువారు వానిలో ఇరువది సంవత్సరములు
 పట్టుదలతో ఎడతెగక యుద్ధము చేసిరి. (2) బోహాఖండములో
 జలకంఠం లగు రాజు లెక్కెను దురాకాచయై బలహీను లగు
 వారిని జయించుటకొకట ప్రయత్నము చేసినయెడల సాధ్యమైనంత
 వఱకు ఆట్టి ప్రయత్నములకు దిక్కును కలిగించి బలహీనులను దీను
 లను గఱించుటయే ఇంగ్లీషువారి లెండవ యుద్దేశము. 1550వ సం
 వత్సరము మొదలు స్వారంభ్యము నిమిత్తమై స్పెయినురాజులలో
 వారెందఱును మొదలు గాని ముందుది. వారి స్వారంభ్యమును
 సమాధిపఱచుటకై ఇంగ్లీషువారు స్పెయినురాజులలో మొదలుచేసిరి.
 ఇందుకలనే వారెందఱువారి స్వారంభ్యము దోరికెను. ఆటలర్వార
 1700 సంవత్సరము ప్రాంతమును 1790 వ సంవత్సరము తర్వాతను
 ఫ్రెంచిరాజులు వారెందు తెల్లయము మొదలగు చిన్నచిన్న దేశము
 లను జయించి స్వాధీనపఱచుకొనుటకు ప్రయత్నము చేయగా,
 ఇంగ్లీషువారి ప్రయత్నములకు దిక్కును గావించి యీ చిన్న దేశ
 ములను కాపాడిరి. పరరాజుల కాళ న్యాయలే స్వసాధ్యముకొనుటకు
 పూనుపడుచుండిన బోహాఖాని దేశములలో ఇంగ్లీషువారి సహాయ
 మును పొందిరి తేక మొక్కటి కూడ లేదు. 1756వ సంవత్సరము
 మొదలు 1760వ సంవత్సరమువరకును, తర్వాత 1815వ సంవత్సరము
 లోను బ్రిటులు కూడ ఇట్టి సహాయమును పొందిరి. ఇంగ్లీషువారు
 చేసిన యుద్ధముల కన్నిటికిని ఇదియే ప్రధానోద్దేశములు.

తెల్లయము సాధనములు

బోహాఖండముందు బలకంఠంలగు మందఱు లెవరును
 వారెందు తెల్లయము దేశములను జయించి స్వాధీనపఱచుకొనుట.
 ఇంగ్లీషువారి కిష్టము లేదు. ఈ గొంతు దేశములను ఇంగ్లండునకు
 మిక్కిలి సమీపమందున్నది. దీని సముద్రతీరమున వికాలమైనట్టియు
 అనేకయుద్ధకాలము నిలుచుటకు వీలై నట్టియు తప్పులు గల పట్టణము
 లనేకము లున్నవి. ఈ పట్టణములలో యుద్ధకాలము చేర్చి వానిలో
 ఇంగ్లండునైకి దండె త్రవ్వకుట మిక్కిలి సులభమైన పని. బోహా
 ప్రదేశమున నైవ్యములను యుద్ధకాలము సమకూర్చుకొని సముద్రము

కాటి యింగ్లండునైకి వచ్చుట సాధ్యమైన పని కాదు. ప్రాస్తు
 దేశము ఇంగ్లండునకు మిక్కిలి సమీపమందున్నను, వాని యుద్ధర
 తీరమందు వికాలమైన తేవుపట్టణ మొకటి కూడ తేకపోవుటవలన,
 ఫ్రెంచివారి రిదిమలలో ఇంగ్లండునై వాడె పెడలుటకు చేసిన ప్రయ
 త్నము లన్నియు విఫలము లయినవి. స్పెయిను దేశము ఇంగ్లండు
 నకు చాల దూరమగు యందుటవలన ఇంగ్లండును జయించు నిమిత్తమై
 స్పెయిను రాజులు చేసిన ప్రయత్నములు వాడె స్పెయిను లయినవి.
 వారెందు తెల్లయము దేశములను స్వాధీనపఱచుకొనినఁ గాని
 ఎడతెగి ఇంగ్లండునైకి వచ్చుటకు వీలుండదు. కనుకనే దీనిని
 స్వాధీనపఱచుకొనుట కెవరు ప్రయత్నము చేసినను, ఆప్రయత్నము
 కు విఫలము కలిగించుట ఇంగ్లీషువారి కవశ్యమై యున్నది. ఇందు
 కలనే ఇంగ్లీషువారి రిదిమలలో అనేకపర్యాయము లీ గొంతు దేశ
 ములను సంరక్షించు నిమిత్తము ఫ్రెంచివారిలోను స్పెయినువారి
 లోను యుద్ధము గావించవలసినవైపు. ఇందునిమిత్తముగనే 80
 సంవత్సరములవారకు తెల్లయమును స్వకాలవర్తమాన్యధ్యయించును
 గఱించెద వని ఇంగ్లీషువారు కంఠమున కట్టుకొనిరి. బ్రిటునివారి
 విషయకు తెల్లయమును స్వాధీనపఱచుకొన్నది కులభముగ ఇంగ్లండు
 నైకి తమ నైవ్యములను పంపుటకే. తమ దేశమును గఱించుకొనుటకు
 భూమియు వారెందు తెల్లయము తెల్లయము కలిగించుటకై యీ
 వారికి సగి యై యున్నది.

బ్రిటులయెడల ఇంగ్లీషువారి రిదిమల తెల్ల కక్రవయమును
 వహించియుండలేదు. బ్రిటులు కచ్చదలో మన్న ప్రభు, ఇంగ్లీషు
 వారు వారి కెన్నిమాట్లో సహాయము చేసిరి. ఫ్రెంచి కక్రవయగు
 తెల్లవారియునును బ్రిటు దేశమునుండి రిలీయేషనులలో బ్రిటులకు
 ఇంగ్లీషువారు గావించిన సహాయము ఇంతంత కాదు. ఇంగ్లీషువారి
 సహాయము లేనియెడల బ్రిటులకు ఇంత త్వరలో స్వారంభ్యము
 లభించియుండవలయు. 1871 వ సంవత్సరము మొదలుగానే
 వారి నోడించి, అందఱులవారులను పోల్చుటకై, బ్రిటులు తమ
 దేశము సంకటి నొక కక్రవయ పరిపాలనలోనికి తీసికొనిరావలసి
 గని విన్నవోడనే, ఇంగ్లీషువారు పొందిన యానందమునకు మితి
 గాంచుటలేదు. 1871 వ సంవత్సరము స్వారంభ్యము అధిక సంవత్సరము
 కలకు, బ్రిటులకు కక్రవయ లభించి గఱియవారిలో గాని ఫ్రెంచి
 వారిలో వారి ఇంగ్లీషువారు స్పెయిను దేశము చేసిన పని. బ్రిటు
 వారిని ఇరవలకును వివాదములు కలిగినప్పు డనేకపర్యాయము
 లింగ్లీషు వారు బ్రిటులకు పనునందే యుండెడి. ఆఫ్రికా మొదలగు
 భూభాగాలను వారు దేశములు జయించుటకై బ్రిటులను
 ప్రయత్నములు చేయుచుండ, ఇంగ్లీషువారు దీని కంత మాత్రమును
 ఆశ్చర్యపడక ఎంతయో సహాయము కూడ చేసిరి. ఇంగ్లీషువారి యెట్టి
 పనియు సాధించెను, బ్రిటువారి స్వారంభ్యములను బ్రిటు స్వయము
 లభించియే జయించెదగాను. బ్రిటులు వారు యెందు, తామును
 వారును కలసి మెలసి యొకచుక్కయిలో నుండవలెదల అందఱిని
 తేలికకరముగ నుండు ననియు ఇంగ్లీషువారు నమ్మి వారితో స్నేహము

ఇంగ్లీషువారు పరిష్కరించుకొనిరి; జర్మనీలో రచన ముద్రము సంభవించినపుడు కూర్పుచేయుటకుం దల్లనలు చేసెనుటచే 1905 వ సంవత్సరములో నపానువాటిలో నూడ వొక సమాధానము చేసికొని. కనుక 1902 వ సంవత్సరములో స్నేహితులచే కలిగియుంచు ఇంగ్లీషు వారు 1907 వ సంవత్సరమువాటికి రషియా, ప్రాన్సు, జపాను చేత ములవారి స్నేహమున సంపాదించుకొనిరి. ఆ కాలమున దాంక్ష

మొగులలో వొకరైన బేంబర్గ్ నుగా దాంక్ష సామ్రాజ్యస్థితిని గుఱించి మున్ముందు మున్ముందు నూతనముగా ప్రకటించు సామ్రాజ్యమున్న దని గర్వముతో పలికిరి. శ్రీ యేదన యుద్వేగముతో సామ్రాజ్యమును గుఱించి మున్ముందు మున్ముందు ప్రకటించు సామ్రాజ్యమున్న దని గర్వముతో పలికిరి.

III-వ ప్రకరణము

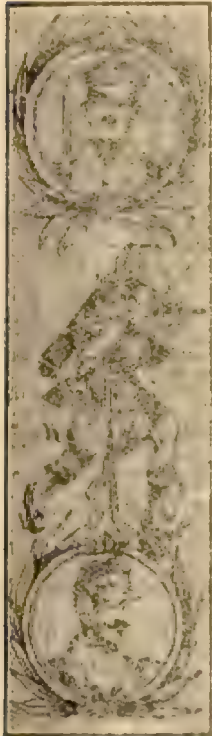
ఇరుపక్షములవారి బలాబలములు

ఇంగ్లండు ప్రాన్సు జర్మనీ రషియా మాంటెనెగ్రో శర్బియును జపాను ఇటలీ చేతములవా యొక పక్షమునను; జర్మనీ ఆస్ట్రియా టర్కీ చేతములవారు మరొక

దివి చూచినచో, ఈ యుద్ధము ప్రవాణములలో భగము చనువు చేవాసుర యుద్ధమునకు. కామరాణి మరుసాంధ్రక యుద్ధములలోను సరిపోల్చుటకు లెగియున్నదే కాని మరెయ్యటి కాదు. ధర్మము కొనుగోలు చేయుటకుం దలచినవారు యుద్ధమునకు వెళ్ళినచో యుద్ధమునకు టము, వారిని నాశనము గావించి వారి స్థానమున ఆపరిష్కమును నిర్వహించు వారును యుద్ధమునకు వెళ్ళినవారును ప్రాన్సునుగా దుటయు చూడ, ఇది ప్రవాణముద్ధములవంటిదే యని తోచుచున్నది. ఆ యుద్ధములలో ఇదియు సందర్భిరముల భగ్యనిము జగిలము మగవచ్చును కాని మదకు పరిష్కముకొనకై పోరాడుచున్న ఇంగ్లీషువారును వారిమిత్రులును జపాను సంపాదించు కనుట విస్మయకరము. “ధర్మమే జయ” మనువానిలో అపవ్య మే నున్నది!

యుద్ధమున దెలియని ఘోరమును ఎంత ప్రాణమును ఉన్నది ధర్మయుద్ధమున దైవము అధర్మయుద్ధమున దైవము లేవనెత్తెను తెప్పడు. ఇది ప్రాణమును యుద్ధమునకు వెళ్ళినవారును యుద్ధముల నెట్టి యుద్ధమునకు వెళ్ళినవారును! అనక నాశనము చేయుటయే కాక ఇరుపక్షములవారి విధి! యుద్ధములకు ఎంత ప్రాణావృత్తిని కలుగుచున్నదో మన మొక నిమిష ముగోచించి చూచినచో యుద్ధము చేయుటకుం దె పాపభగ్యము ప్రపంచమును మరెయ్యటి లేదని తోచును. కాని ఇది యుద్ధములకు వెళ్ళినవారును యుద్ధములకు వెళ్ళినవారును మంచిమాటలు తీర్చలేకపోయినపుడు యుద్ధము తెప్పడునగా ధర్మమును పెంకొల్పుటకును దుష్టలకు శిక్షించుటకును అనాధ యుద్ధమే ప్రధానమౌతు యున్నది.

ఇప్పటి ఘోరయుద్ధమునకు జర్మనీవారే ప్రధానవారులని మన దిక్షకులే తెలిసియున్నది. జలహీను లగువారిని బయ్యించి వారి చేతములను స్వాధీనము చేసికొనవలయు ననెడి మరొక దీరి శిక్షణ వందు పట్టి విడిచిపెట్టినచో అశిక్షణమునందు మే ఈ యుద్ధము ప్రారంభమైంది గాని, ఇది అగస్త్యుల 4 వ తేదిని ప్రారంభమైంది కాదు. అశిక్షణమునందు మే ఈ యుద్ధము ప్రారంభమైంది కాదు. అగస్త్యుల 4 వ తేదిని ప్రారంభమైంది కాదు. అగస్త్యుల 4 వ తేదిని ప్రారంభమైంది కాదు.

మలయంద్రములను, భీరంగులను క్రొవనాశనముకొని కరకును ఉపయోగముచేసిరి లేదు. ఏ యుద్ధఫలమును కూడవకోటి యంతయు ఇంత యాతురతతో నీక్షించింది లేదు. ఇప్పటి యుద్ధములకు బాధనా వస్తనా పొందని చేతము ప్రపంచము దొక్కటి నూడ నుండదు. యుద్ధము ముఖ్యముగా నొక యొక్క పాఖండమును మూలమే జనుచున్న ను గాని కల్ల మూలము పునరేతములయందు మున వ్యాపించి పునర్ప్రవాణముల ఆకర్షించుచున్నది. “ఈ యుద్ధమున దెను నెలిదిన నా కేసు! ఎవకు విడిచిన నా కేసు!” అని యుద్ధము భావముతో నుండు మనుష్యుల దోషము నూడ లేకునగా! అని

వాడును ఇట్టియధము కన్న నదియే తీర్మానించుకొని సమయము కొలవ మార్పియే నోపించుచుండిరి. ఇదివఱకు వీరు యుద్ధమున వాడు నిమిత్తమై చేయుచుండిన ప్రయత్నములను ధవన్యమును

వీరు యుద్ధము నోపించుచుండి కనియే తెలుపుచున్నది. 1900 వ సంవత్సరము మొదలు వీరు వైద్యమున కొంతనా యుక్తతలకొనుట కన్నపెట్టుచుండిన సామ్యు ఇంతంత కాదు.

కోట్ల రూపాయల వ్యయము

సంవత్సరము	జూని	అక్టోబరు	నవంబరు	డిసెంబరు	మార్చి	మే	మొత్తము
1900	60	28	68	87	195	21	434
1901	65	30	64	69	225	16	469
1902	63	80	62	70	150	13	390
1903	65	31	60	75	108	12	351
1904	64	32	67	78	99	5	335
1905	69	39	64	79	93	6	350
1906	74	38	70	76	88	21	362
1907	62	33	68	79	87	31	320
1908	67	40	70	82	88	33	400
1909	96	39	72	98	94	25	419
1910	96	33	75	96	102	25	421
1911	95	41	78	98	105	28	443
1912	112	42	80	106	108	28	476
మొత్తము	1,080	451	888	1,066	1,542	264	5,296

తెల్లియను న్యాయ మొదలగు చిన్నచిన్న రాజ్యముల వైద్యముల నిమిత్తమై కన్నపెట్టుచున్న సామ్యును ఈ 5,296 కోట్ల రూపాయలలో తెల్లనడవల, 18 సంవత్సరములలో మూడు లకువల కోట్ల రూపాయలను వీరు యుద్ధసాధనమునై కన్నపెట్టి రని భవతు స్పష్టమగుచున్నది.

యుద్ధసాధనములనై కన్నపెట్టుటకు భవతు సోద్యమము ప్రలులైట్ల కాలము పాఠశాలలు మొదలగువానికొకై ఇంత సామ్యు వాదేశములవారు కన్నపెట్టియుండినందుల వారి సెంత లాభమును వీరు మును కనుగొనుచుండినో యాలోచించి చూచుడు! ఇన్ని కోట్ల రూపాయల పన్నులను దొరతనమువారికి చెల్లించుటలో ఆ దేశములలోని ప్రజలెన్ని కష్టపట్టములను పొందినో? భవతు వీరు తెన్ని యా పన్నులు చెల్లించుచున్నను భవ దొరతనము వారికి నూట ముప్పది కోట్లకంటె ఎక్కువ యాదాయము వచ్చుట లేదు. ఆ దేశములు భవ దేశముకంటె సెంతయో చిన్నవి; వాని లోని జనసంఖ్య కూడ భవ దేశములోనిదానికంటె చాల తక్కువ; ఆయనప్పటికిని వారు భవకంటె తెన్ని రెట్లు అధికముగ పన్నులు చెల్లింపవలసియున్నారో కదా! ప్రజలను నిష్పక్షపాతి ఇంత ద్రవ్యమును భవనానికి ఆయాదేశముల దొరతనములవారు ఆద్రవ్యమును విధించుచున్నారే! క్రమముల వలన భవమున దీనికొకప్పుడు భవములను కనుగొనుచున్నారో కదా! భవములవారు ప్రజలను అంతయు భవములను కనుగొనుచున్నారో కదా! భవములవారు ప్రజలను అంతయు భవములను కనుగొనుచున్నారో కదా!

తన మార్గములను కనిపెట్టి దానికి తన యేర్పాటులను చేయుట యందును, వైద్యములను గొలుగు చేయుటయందును కదా ఇంత ద్రవ్యమును వారు కన్నపెట్టి! వైద్య వనంగా నేమి? భవతె పామాశ్యునిద్రవ్యము. కన్నకొని జీవించు జనములలో చూడవట్టిది కాదు. వైద్యములోనివారు కన్నకొను పిద్యములకు విధములుగ వచ్చుచి. మొదటిది యొకటిని చంపుట; రెండవది కాము చచ్చుట. దీనిని కన్నకొని వీరి కన్నకన్నముల నిచ్చి పోషించుటయందే ఈ యాదు చేల కోట్ల రూపాయలలో చాల భాగము కన్నగనుచున్నది. గ్రామదేశమును కాళికాదేవతని బలియిచ్చుటనై సెలల పక్ష్యంత మొక మృగమును పోషించునట్లే సుంకర్నముల పక్ష్యంతము వైద్యము లోనివారిని పోషించి గుడకు గణించు భవము బలిధూమికి వారిని తీసికొనిపోయి, క్రమములను చంపుడు; లేదా, వీరైన చావుడు! అని వారి కాట్లాటించుట యాదానిమండి ప్రపంచమున దాచారముగ వచ్చుచి. ఈ యాచారము ననుసరించియే వీరింత ద్రవ్యమును న్యాయము చేసిరి. దీనినిపట్టి యిది యంతయు దుర్వ్యయము వని చెప్పుటకు వీలు లేదు. యుద్ధమునా హమయొక్క యుద్దేశములు యెడు విధములుగ వచ్చుచి: (1) అన్యాయముగ నిరంతరములపైకి వెళ్ళి వానిని జయించి స్వాధీనముచేయకొనకొనుట మొదటి యుద్దేశము. ఇది విక్తిరి నింద్యమైనది. దీనిని సెలకన్నకొనుటనై ప్రయత్నము చేయువా రందఱును దోషిదీకారము. ఈ ప్రయత్నములో న్యాయమును సామ్యులయు దుర్వ్యయము. (2) ఇట్టి దుర్వ్యయముతో ప్రకృతియందును,

THE FRENCH ARMY IN: BELGIUM

FRENCH INFANTRY

FRENCH INFANTRY

FRENCH LANDERS ENTERING A BELGIAN VILLAGE
Landing of the French Landers

FRENCH CAVALRY

ఆర్.కె.ఎ. 14.4.30

TAKING THE ENEMIES GUNS

ద్రాక్షిణియందు ఆంగ్లేయ సైన్యము ఆంగ్లేయ సైన్యమును ఓడించుట

జాతావారీగా గ్రహించుచు యుద్ధము చేసియున్నాడు. ఇంగ్లీషువా రడివిజృంభణముచేసి యుద్ధము చేసిరి. కనుక దీని వైద్యములను సేవాధిపతులకు యుద్ధములయందు మిక్కిలి యనుభవము కలిగి రాగుగ అభివేదియున్నాడు. జ్యోతి వైద్యముల కిట్టి యనుభవము గాని జన్మకా సేవాధిపతుల కింతి కెప్పు గాని లేదు. (6) వైద్యకులకును సేవాధిపతులకును ప్రేంది యుంగ్లీషు వేదలలో నున్నంత వచస్పరానురాగము జ్యోతి వైద్య ములలో లేదు. జ్యోతి వేదకుం దింకను కొన్ని జాతి వేదము లున్నవి. అన్ని జాతులవాటికి వైద్యకుం దుద్యోగములు కొనకుట లేదు. ఈ గొప్ప యుద్యోగము లన్నియు నొక జాతిలోనివానికి లభించు చున్నవి. మిగిలిన జాతులలోనివాడు సామాన్యవైదికులుగ నుండవలసిందే. ప్రేందివేదలో ఇట్టి వేదములు లేవు. ఎంత హింసకులయందు పుట్టినవాడును కత్తిసామర్థ్యములను మానవమొకల సేవాధిపతి యగుట కవకాశమున్నది. (7) సమయస్ఫూర్తి: యుద్ధము ప్రారంభము కాకపూర్వమే శత్రువువై కీనుక్కుమన వశ్యులనిన దనియు, ఓడిపోయియెడల ఈ మాన్యముగండ తప్పించుకొని రావలసిన దనియు, ఈపద్ధతి ననుసరించి శత్రువులములను సంహారమునకు దిగియు ఇరుపక్షములవారను ఒకరికి తేలియకుండుట్లు చరయొకరు నిర్ణయించుకొనెదరు. ఈ యేర్పాటులనుసరించి వైద్యులకు నీలు లేదనవచ్చును, అతనికికముగా ఇదివల కనుకొని యాపద యేదైన నుద్ధములలోను, యుద్ధములలోను నుండి మాన్యము లభించుచున్నది. యుద్ధము కలిగియుండుట, సమయమునకు తగిలెట్లు ప్రవర్తించు శక్తి ప్రపంచాయుధమును విశేషముగ కలిగియున్న యంగ్లీషువారి కున్నట్లు జ్యోతులకు లేదు.

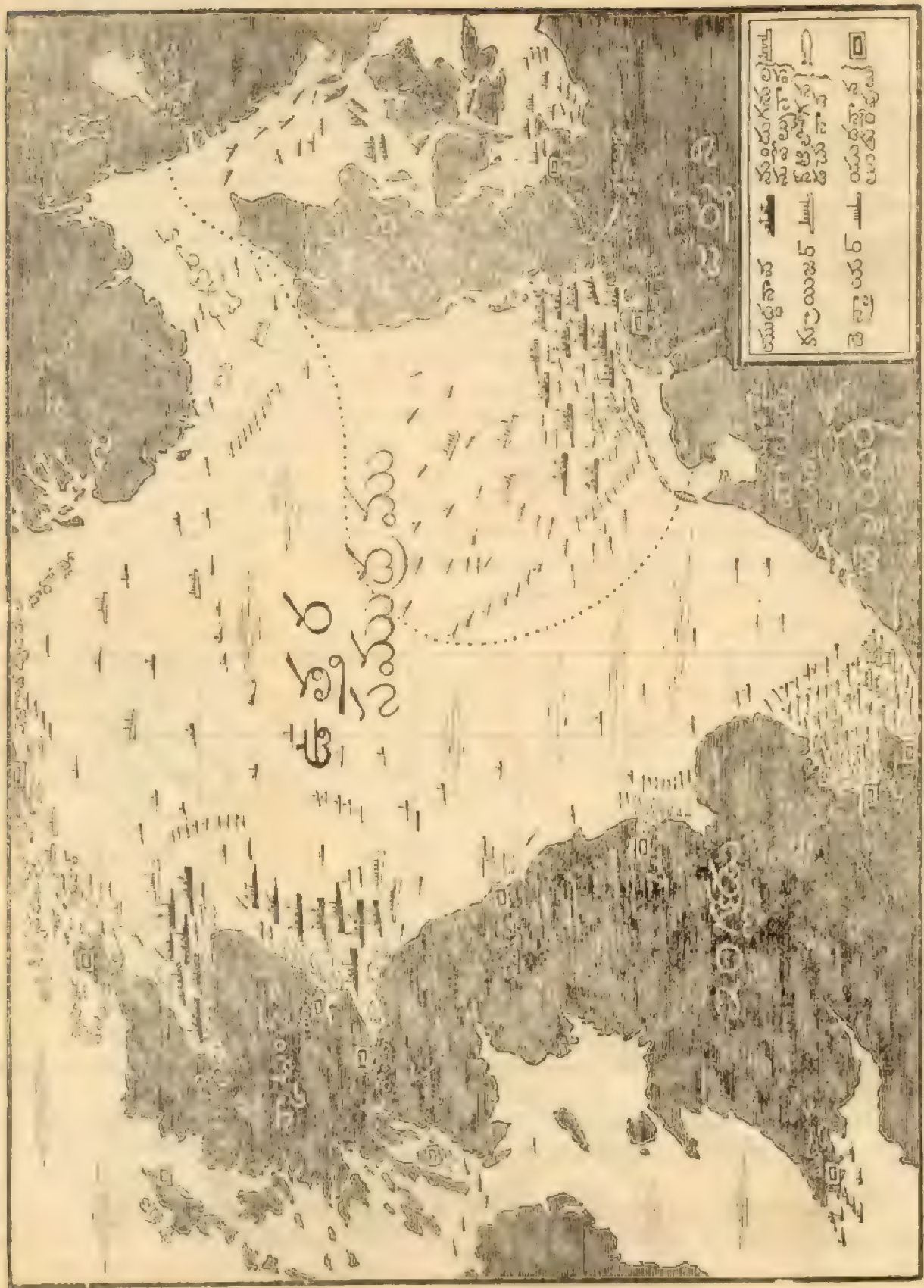
వైద్యులకు గుణములు జ్యోతి వైద్యములయందు లేనికారణముచే కొన్ని విషయములలో వాటింగ్లీషువారికి వెనుక చిక్కియున్నాడు. దీనివిట్టి జర్మనులు మూఢు లనియు, కొర్రహితులనియు, మడ మనుకొనగూడదు. నలువది సంవత్సరములనుండి యేకదీక్షతో జర్మనీ ప్రభుత్వమువారి వైద్యములను తగ్గీతు చేసియున్నాడు. ఒక ప్రదేశముమండి మరియొక ప్రదేశమునకు వీరతి శత్రుముగ ప్రయాణము చేయుచు, సేవాధిపతి యుద్ధములలోను జయములలో నీరిక సమానులు నుడియొకరు లేరు. ప్రాణనష్టము కలుగు వను భయము లేక ఎంతటి స్వల్పకార్యమును నేరకొలది వైదికులు చేర చేయుటకు ప్రయత్నించెదరు. శక్తిసామర్థ్యములయందు తమకు మించినవా గొకరు లేరనియు, తమకు జయము తప్పక లభించుననియు, శత్రువుల నోడించుట యొక కష్టమైన పని కాదనియు వీరికి మాఢవిశ్వాసము కలదు. కనుక, తుదకు వీరి గోడిపోవువా లైనను, గట్టిగ యుద్ధము చేసి, చివరకైతె ప్రాణములను గాంతునొందిన గొర్రెవలె నుండును. ఇందువలననే యుద్ధము నడపించుటకై మడ వక్రవ్రతగాను నిడుమించి కింకర ప్రభువుగాను జ్యోతుల పరిభ్రాన్యముగ వోడించు

టకు మూడు చందస్సోముల కాలము పట్టు పని యుడిగితే చెప్పిరి.

II. అయుధములు

యుద్ధములలో ముఖ్యముగా ముగ్గులను బాణమును నుపయోగించుచు వానిని వైద్యము. శత్రువీదలలోని ముఖ్యములను చంపుట, వారికి గాయములు కలిగించుట, వారిని కైదిలుగ పట్టుకొనుట, శత్రువుల కొట్టలను కలిపించుట మొదలగుపని యందుకై చేయవలసిన పనులలో ముగ్గుము లయినవి. ఈ పనులను మనచేతులతో చేయుటకు నీలు లేదు. వీని కన్నిటికిని విధవిధములైన యాయుధము లెన్నో కావలసియున్నవి. భూద్యుకాలయందు శత్రుసంహారము చేయవలసిన పని యందుకు ముగ్గులను, బాణములను, కాండవాక్యములను ఆయుధములుగ నుండినవి. రాక్షసులు యుద్ధము చేయునప్పుడు బండలను చెట్లను రాళ్లను ఆయుధములుగ నుపయోగించుచుండిరి. క్షుద్రీయశూరులు ధనస్సును బాణమును ప్రభానాయుధములుగను, కత్తి గొడ్డలి పల్లెము మొదలగువానిని రిజించును, వాడుచుండిరి. కొన్ని యస్త్రము లేకకాలయందు మాన్యకొలది జయము సంపాదించు శక్తి కలిగియుండిన వనియు, మరకొన్ని ప్రపంచ వంతెలను వ్యాపించుకట్టి ప్రభావము కలిగియుండిన వనియు, ప్రహ్వస్త్రము వాడువరకు చక్రము మొదలగువాని కడ్డగించెడి యాయుధము లేక్కడను లేదనియు, మనము పురాణములలో చదువుచున్నాము. ఇట్టి యస్త్రములను సంపాదించుటకొక శత్రుయవీరులు తమ జన్మమున గడపుచుండిరి, వారి పరిశ్రమయొక్కయు తపస్సులయొక్కయు ఉద్దేశము లివియే. వీని నుపయోగించు క్రమమును నేర్పు కొనుటకు ముగ్గులను, బాణములను, కాండవాక్యములను, క్షింతును నొకచోట నుండక కడలుచుండుకట్టియు, పదార్థములవారిన నూటిగవాణము చేయుటయందు నేర్పును సంపాదించి వీరు మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి గాంచుచుండిరి. శత్రుప్రాణముల కే యాయుధము వలన నెక్కువ నష్టము కలుగుచుండెనే ఆ యాయుధమునే ప్రతీష్ఠ, మైవదానిగ వారు గణించుచుండిరి.

ఇప్పటి యుద్ధయందు ధనస్సును బాణమును నుపయోగించువా రెవరును లేరు. వీనికంటె నెక్కువగ ప్రాణనష్టమును కలిగించెడి యాయుధము లిరుపక్షములవారి యుద్ధము నున్నది. ఇవియే ఫిరంగులు కుపాతులు మొదలయినవి. ఒక ఫిరంగి దెబ్బతో నేల కొలది మనుష్యుల నేకకాలమందు చంపవచ్చును. ఎంత గట్టికొట్టయొ నీఫిరంగిదెబ్బతో ముక్కలు ముక్కలుగ పడిపోవును. కొన్ని ఫిరంగులు 13, 14, 15, 23, మొట్ట మొత్తముగో నుండు శత్రువులను చూడ చంపగలవు. వైద్యములో నుండు ప్రతిమనుష్యుని యుద్ధము ఒక కుపాతి యుండును. దీనిని కాల్చియే వీరు శత్రుసంహారము చేయుదురు. దీని దెబ్బ 1, 1½ మైలు దూరము పోవును. ప్రతి వైదికుని యుద్ధము ఒక పెద్ద కత్తి మూడ నుండును. శత్రువునకు చాలదూరమందున్నప్పుడు కుపాతినీ, శత్రువును కలసికొన్నప్పుడు కత్తిని వీరును

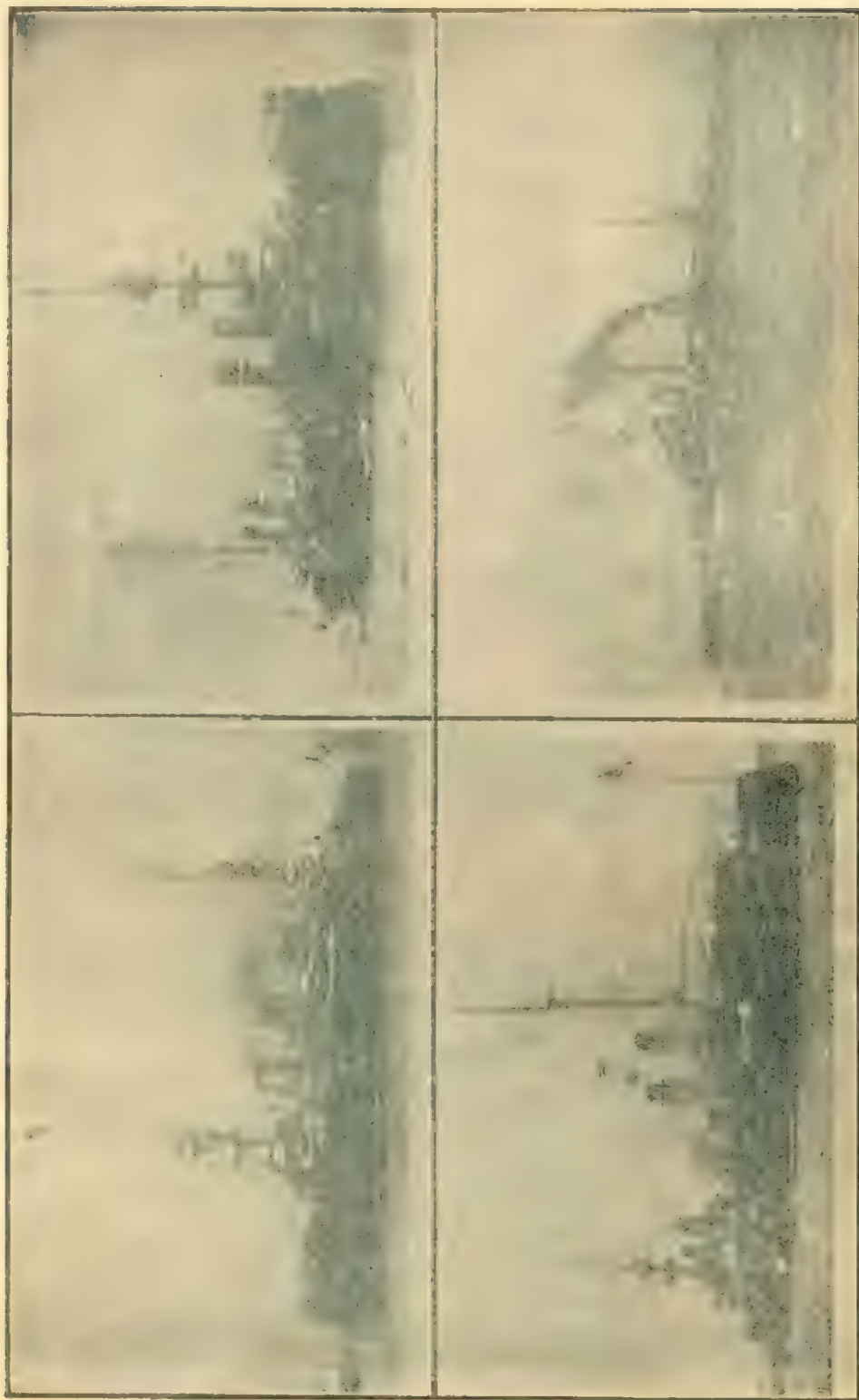

యుద్ధనావ
కుక్కురి
తెల్ల
యుద్ధనావ
కుక్కురి
తెల్ల

ర
మీ
ర

మీ
ర

BATTLESHIPS

బొమ్మలు

యంత్రావళి వైశాల్య విక్రందితమున కున్నదని తెలిపేకొనుట
యొక విషయము.

	1915 సం. మొత్తము	1916 సం. మొత్తము
ద్రెడ్ నాట్ల వైశాల్యము	1,704,828 టన్ను	728,962 టన్ను
కొత్త వైశాల్యము	1,130,779 ..	272,267 ..
కొత్త వైశాల్యము	290,271 ..	99,222 ..

మొత్తము 3,148,681 1,100,471
(సుమారు 82 లక్షల టన్ను) 11 లక్షల టన్ను

ఇంగ్లీషు పక్షమున జర్మనుల పక్షముకంటె మాడికల యధిక
వైశాల్యము గల వాన యన్నది.

ఈ యంత్రావళి

అంతరిక్షానికి వాని
కలంబులతో కలిపి
వైశాల్యము కొలుచు
కలుగుచున్నది.
దీని యన్నిటిలో
"ద్రెడ్ నాట్లు"
విక్లిరి గొప్పవి.
దీని పొడుగు 350
అడుగులు మొదలు
540 వరకు వుండును.
నందును, దీని వైశాల్యము
15,000 టన్ను
మొదలు 27,500
టన్నుల వరకును.

దీనిలో కొక్కొక దానియందు 150 మొదలు 350 టన్నుల
దూరాయలవలకు పట్టును. ప్రతి "ద్రెడ్ నాట్లు" నందును 10 మొదలు
25 మైళ్ల దూరమువలకు గుండును పంపెడి ఫింగరు లనేకము
లుండును. ఈనాకలు గంటకు 20 మొదలు 28 మైళ్లవలకు ప్రయాణము
చేయగలవు. దీనిలో కొక్కొకదానియందు 150 మొదలు 1000
మంది మనుష్యులు లుండును. క్రీస్తువులయొక్క "ద్రెడ్ నాట్లను
వెనక వానిని నాశనము చేయుటయే దీనియొక్క ప్రధానమైన పని.
సముద్రయంత్రములకు జ్వలంబులును నిర్లయము యంత్రావళి
లిదియే.

"క్రూయిస్టర్లు" ఇవి రుడోర్ లెగతి యంత్రావళిలు. యంత్రావళి
లలో ఇవి చేయుపని మైన్లుములలోని గొప్పవి విధములు. వీరి
కలిక ముండును. వీరి "ద్రెడ్ నాట్ల" కంటె ఎక్కువగా వీరికలము
మండుటయే గాక, వారికంటె పెక్కువ వేగముగ ప్రయాణము
కూడ చేయగలవు గనుక, క్రీస్తువుల యంత్రావళి లెక్కడనున్నవో,

వాని వల మెదిలియూరితగా క్రీస్తునొకాధిపతుల ముందు వచ్చినా
ను ముందు క్రీస్తువుల క్రితమును వచ్చినాను. వీరి ముందు
ముఖ్యముగా నుపయోగించుటయన్నది, వీరి వాని ముందు ప్రయాణము
చేయగలిగింది కావున, నొకాధిపతి క్రీస్తు ముందును
క్రీస్తుముగ లేదయనలనియుండు వెదక వీరి ముందును వీరి
కలంబులతో మాత్రము మాత్రము వీరికలములు మాత్రము
కలు చేయు ముఖ్యమైన పని. దీని పొడవు 100 మొదలు 500 వరకు
గుంటుండును, వైశాల్యము 2000 టన్ను మొదలు 15000 టన్ను వలకును
లుండును. ఇట్లగుటచే 25 మొదలు 35 మైళ్లవలకు ప్రయాణము
చేయగలవు. సమాచారములను తీసికొని వచ్చుటయే గాక, ఇవి
మరికొన్ని పనులను కూడ చేయుచుండును. క్రీస్తువుల క్రూయిస్టర్లు

మొత్తము క్రూయిస్టర్

ఎక్కడవైన కను
వెదయెడల, వాని
క్రీస్తువులకు ముఖ్య
ముఖ్య వానిని నాశన
ముగా కలుచుట
ముందును వీరి
వుల నానను పట్టు
కొని తరుచుకమునకు
తీసికొనివచ్చుటయు
ఇవచేయుటయే ఇవి
కాగలములు. ఇవి
"ద్రెడ్ నాట్ల"లో
ముఖ్యముగా వీరి
ముందును వీరి

దీనిలో కొక్కొక దానియందు 150 మొదలు 350 టన్నుల
దూరాయలవలకు పట్టును. ప్రతి "ద్రెడ్ నాట్లు" నందును 10 మొదలు
25 మైళ్ల దూరమువలకు గుండును పంపెడి ఫింగరు లనేకము
లుండును. ఈనాకలు గంటకు 20 మొదలు 28 మైళ్లవలకు ప్రయాణము
చేయగలవు. దీనిలో కొక్కొకదానియందు 150 మొదలు 1000
మంది మనుష్యులు లుండును. క్రీస్తువులయొక్క "ద్రెడ్ నాట్లను
వెనక వానిని నాశనము చేయుటయే దీనియొక్క ప్రధానమైన పని.
సముద్రయంత్రములకు జ్వలంబులును నిర్లయము యంత్రావళి
లిదియే.

"ద్రెడ్ నాట్లు" ముందును వీరికలములు యంత్రావళిలు.
"ద్రెడ్ నాట్లు" ముందుగా నాశనము గావించుచు దీని యంత్రము.
దీనిలో వివిధము లైతని యున్నది. కొన్ని జలముపై నుండియే
క్రీస్తునొకాధిపతి నాశనము చేయును; మరికొన్ని జలములోను
నాశనము చేయుచును వచ్చినప్పుడు వైకలమును క్రీస్తునొకాధిపతి
వచ్చును కలిగించును. ఇవి యన్నియు చిన్న నాకలు. దీనిలో
కొక్కొకదానియందును కొన్ని వివిధనాట్లు లుండును. ఇవియే
టార్పుతో లవలడును. ఈ నాట్లములలో వీరితోటలు మొద
లగువాని నుంచి క్రీస్తునొకాధిపతి కనబడినప్పుడు సమాధిముగ యంత్ర
సహాయమున ఆ నాట్లములనుదాగివై పట్టుదును. క్రీస్తునొకాధిపతి
కావగలిగె యీ నాట్లములనున్న ముందును వీరి

మొదటి భాగము.— ఇది మొదటి గ్రంథము. దీనిని విస్తారముగ విమర్శించుటకు ముందు మొదటి భాగమును వాచింపవలెను. ఇది మొదటి భాగము. ప్రదేశమునకు సైన్యములను మిక్కిలి వేగముగ పంపవలసి నప్పుడు మోటారు బండ్ల నుపయోగించును. వెట్రోలు చమురు లేకుండ విమానములు గాని మోటారుబండు గాని ప్రయాణము చేయలేవు. ఇందు మోటారు బండును విస్తారముగా వాడుకొనుట అవసరము. ఈ రెండు పదార్థములను జన్మనియందు వీరు పట్టకమ్మను.

గ్రంథములు:— గ్రంథపు దశమము యుద్ధమును చేయవలసిన పనులు చెక్కగ జరుగుటకు గ్రంథములు కావలసియున్నవి. వీనిని గూడ విమర్శించుటకు ముందు గ్రంథములను విమర్శించవలయును.

యుద్ధనాకలు చేయు పని

ఇంగ్లీషువారు జర్మనులకంటె నెక్కువ యుద్ధనాకలు కలిగి యున్నా రని మన జిహ్వకే తెలిసియున్నది. ఈ యుద్ధనాకల నింగ్లీషువారి కైక్కుముగ నుపయోగించుటకు వీరు చేయు పనులు ఇంకా మన మిప్పుడు తెలిసికొనవలయును. యుద్ధనాకలు చేయవలసిన పనులు వారు గున్నది. (1) శత్రువుల యుద్ధనాకలను యుద్ధమునకు పంపింపు వారి నాశము చేయుట నొనరించుట. (2) శత్రువుల వ్యాపారమును నిలిపివేయుట. రెండవ పని. (3) శత్రువులవలన తమ దేశముల వ్యాపారముల నాశము చేయుట. ఇందుకు ముఖ్యము చేయుట మూడవ పని. (4) తమ దేశమునకును తమ ప్రభుత్వమునకు లోబడియుండు నిరీక్ష చేయుటకును గల సంబంధము తెలిపక గుండు పట్టు కాపాడుట వాలుగవ పని. ఈ పనుల చేయింపునకు రెండు పక్షముల వాదమును చేయగలరా? మనము విచారించెము.

మొదటి పని

శత్రువుల యుద్ధనాకలను యుద్ధమునకు పంపింపు వారి యుద్ధము చేసే వారిని నాశము చేయుటయే ముఖ్యము యుద్ధము ప్రధానోద్దేశము. యుద్ధము ప్రారంభ మైనప్పుడు ఇంగ్లీషువారి పక్షమున జర్మన్ భయమునకంటె నెక్కువ నాకలుల ముండినది కదా? ఇట్టి సందర్భములో జర్మనుల నాకలు పాపాసింది సముద్రమువద్దకును వచ్చినయెడల వారి వోడించుట ఇంగ్లీషువారి కంత కష్టమైన పని కాదు. జర్మనుల కింత సాహసము చేయుట కష్టము లేకపోయెను. అందువలననే వారి నాకలన్నియు సముద్రములోకి వదిలివేయించి ముగ్ధులను దాగియున్నది. దాగనికొనియుండు యుద్ధనాకలలో యుద్ధము చేయుట యెట్లు సంభవించును? ఏ విధముగనైన వీని వోడలేవుల నుండి జయజిక్కి వచ్చుటకు చేయవలయు ననియు, అట్లు వచ్చినప్పుడు సమయము చూచి వానిని పారింపవలె ననియు, ఇంగ్లీషు యుద్ధనాక లన్నియు జర్మనీకిని ఇంగ్లండునకును నడుమ నున్న బాల్టిక్ సముద్రమున విసిరవేయవలెననియు చెప్పెను.

జర్మనుల నాకలలో యుద్ధము సంభవించవలసినదే గాని యట్టి యుద్ధములో తమకు తప్పక జయముకలుగు రని యింగ్లీషువారు భృశముగ నెంచుకొనియున్నారు. జర్మనుల వలన విమర్శించుటకు దాగికోనక విచ్చలవిడిగా తిరుగుచు నెప్పుడెప్పుడు యుద్ధము వచ్చునా అని తుటాటాటపడుచున్నారు.

జర్మనుల మోడలేవులలోనికి వెళ్లి వారి నాకల కేల నాక నము చేయఁజూడ దిను పంజరము కొండటిక కలుగవచ్చును. ఇట్లు చేయుట మిక్కిలి అపాయకకరము. ఇది తులివోట చేయి చెట్టుటయే గాని మరియొకటి కాదు. జర్మనుల శత్రుల చుట్టును పరిష్కములగు కోట లనేకము లున్నవి. వీనిలో గొప్పగొప్ప ఫిజంగులు నిర్మించియున్నవి. వీరికి పట్టణములు కట్టించి ప్రాంతములను పట్టణములతో ముడిపెడి కాదు. ఇది నాక శత్రువు దగ్గర సముద్రమున దంతటను వెక్కు “డిప్ట్రో”యట్లు” దాగియున్నది. మౌక్కుములో ఏటియందు యంత్రపంచాయమున వెక్కువందుగవలను జర్మనులు చేసియున్నారు. ఈ డిప్ట్రోయట్లు ఈ మందుగవలను ఎక్కువ నున్నచో వారి తెలిసికొనుటకు సాధ్యముకాదు. శత్రునాకల ప్రవేశించుటకు ప్రయత్నించుచేసేచి ఇంగ్లీషు యుద్ధనాక లొక వేళ ఈ డిప్ట్రోయట్లకు తగిలి మునిగిపోవచ్చును. కనుక శత్రునాకలను జర్మనీ వాచలలో యుద్ధము చేయుట తగనికార్యము. దీనివలన సహాయము కలుగుట సత్యము. కనుక నే ఇంగ్లీషు వారు శత్రులలోనికి వెళ్ళక బడుటనే తిరుగుచు జర్మనీ వాచలు శత్రులను వదిలి పముద్రములోని కప్పుడు వచ్చునా అని వేదియున్నది.

ఈ విషయమును ముందు కట్టికొని విమర్శించుట కొన్ని చేసి ఇంగ్లీషువారి వోడించు పద్ధతిముగ నెన్నియో యుద్ధనాకలను జర్మనులు కట్టియు; ఇప్పుడేల యుద్ధము చేయుటకు వీరు భయపడుచున్నారా? ఇంత భయపడునా కింత ద్రవ్యము నెంచుక కచ్చు చేయవలెను? ఎప్పుటికైన నింగ్లీషునాకలలో యుద్ధము చేయవచ్చు ననెడి యాశ వీరి కక్షమైన నున్నదా? దాగనికొనియుండుటలో జర్మనీవారి యభిప్రాయ మేమిటో తెలియకున్నది. ఇంగ్లీషువారి యుద్ధనాకలన్నియు వారికిని కట్టియు మునిగిపోవలసి వారిలో యుద్ధము చేయుటవలన అపజయము కలుగు నను భయము జర్మనుల నున్నది. కనుక ఏదో యొక ద్రవ్యము కొన్ని ఇంగ్లీషునాకలను నాకనము గావించి, తర్వాత మిగిలినవారిలో యుద్ధము చేయవలయు ననియే వీరు అభిప్రాయము. దీనికొకై జర్మను లింగ్లండు చుట్టుప్రక్కల నుండే సముద్రము లన్నిటిలోను డిప్ట్రోయట్లనుంచి యున్నారు; అన్ని భాగములయందును దిండుగనుట వెడజల్లియున్నాను. ముచ్చివ్వుకలియు ఇంగ్లీషు యుద్ధనాకల వీరములను వారిని తాళి సముద్రముందు మునిగిపోయినయెడల వీరి నాకలులను తగ్గిపోవు విషయము అటుతర్వాత వీరిని జయించుట సులభమనియు వా మూహించుచున్నారు. ఇట్టి గవలను తాడుటకుల ఇంగ్లీషునాకల దిండుకై కొన్ని మునిగిపోయినవి. కాని ఇంగ్లీషువారు కూడ ఇట్టి

గమలను వెదజల్లి యుండుటకలక జ్యోతి వాకలు గూడ కొన్ని యునిగి పోయినది. కనుక ఈ పద్ధతికలక ఇంగ్లీషువారి నాకాలము జ్యోతి కలముతో తెచ్చుకుపోల్చినను క్షీణించు కదిగా నుండవలసి విజయ.

దీనిపట్టి యింగ్లీషువారికి జ్యోతులకును సముద్రమువూడ త్వరలో యుద్ధము జరుగునని చెప్పవలసి వీలు లేకయున్నది. దీని కలక ఇంగ్లీషువారికి నష్టమేమియు లేదు. జ్యోత్వాకలు సముద్ర ములలో సంచరించుచు ఇంగ్లీషువారి వ్యాపారమునకు గాని రాజ్య యుగం గాని మేధాన నుండవలయు కనుక నీవారందఱు యెప్పుడు కలరును కాక ఆది కేవల లో నాగియుండుటలేక అట్లే యుద్ధమును ఇంగ్లీషువారు పొందజాలరు. సముద్రమువూడ యుద్ధము జరగకపోయినను, జ్యోత్వాకలు సురక్షితముగ నున్నను, యుద్ధము కలన ఇంగ్లీషువారి కెట్టి లాభము కలుగునో అది యిదివఱకే కలిగినది. యుద్ధము జరిగియుండవలెదల జ్యోత్వాకలు వాతసము పొందియుం దిగా, యుద్ధము జరిగకపోయినను జ్యోత్వాకలు కాగియుండుట కలన అది లేవచ్చునములై యున్నది. లేవచ్చునములై యుండునున్న నాకలు వరించిన నేమి, సురక్షితముగ కాగియుండిన నేమి? వారి కలన ఇంగ్లీషువారి కేలాటి హానియు కలుగజాలదు.

రెండవ పని

శత్రువుల వ్యాపారము నిలిచిపోవుటకు చేయుటయే యుద్ధ నాకల రెండవ పని యై యున్నది. ఈ కాలమున ఇంగ్లండు జ్యోతి మొదలగు పశ్చిమదేశముల యొక్కవ్యయక కంటికిని వ్యాపారము నూలకారణమై యున్నది. వ్యాపార మెప్పుడు నిలిచిపోవునో ఆ కాలమున ఈ దేశముల సంపద క్షీణించుటకు మొదలిడును. తాము చేసిన పతాకమును క్రియించుటయు, తమకు లోకమున వ్యాపారములు నడుపుటయు నేమి కావలయును. వీరియే నూరికెను. వారికి లేవనాధారమై యున్నది. ఇది పశ్చిమ జాగ్రదుండువలకును ఆ దేశములలోని ప్రజలు క్రియంతులై యుండెదరు. ప్రజలు కుంది స్థితిలో నుండువలకును ప్రభుత్వమువాని పన్ను లనేకము వసూలు చేసి వైశ్యములను వాకలను కృత్రిమముగగలిగియుండును. ఇది వృద్ధి యగుచుండువలకును వీరు ఇష్టముగల్గినన్ని యుద్ధములు చేయు చుండవచ్చును. అట్లు గాక, వ్యాపారము వరించి, ప్రజలు నిరుద్యోగి కియు లాభించునట్లు ప్రభుత్వమువాని పన్నులు దొరకుట గాని, వైశ్యములు వృద్ధి పొకుట కాని, యుద్ధము చేయుట కాని, సంభవించదు.

ఇది గాక, ఆరాలము మొదలగువానిని గుఱించి మనము విచారించినపుడు యుద్ధకాలమునకు కాలగిరిన ధాన్యము, లోహములు, పెట్రోల్ మొదలగు పదార్థములు యుద్ధము చేయుచుండు దేశ ములలో విశేషముగ పుట్టి యగుట లే దనియు, వ్యాపారముల మన ఇతర దేశములనుండియు వీనిని ఇరుపక్షములవారు సంచరించ నలే దనియు తెలిసికొనియుంటిమి. ఏదైన కొన్ని కారణములచేత వ్యాపారము నిలిచిపోయినయెడల ఈ పదార్థములు వీరికి దొరక

కావు. అందుచేత వీరు యుద్ధమున మోకరిచునట్లుండును. కనుకనే, ఇంగ్లండు ప్రాన్సు మొదలగు దేశములలోని శత్రువులు రానివ్వకుండుటకై జ్యోతివాదును, జ్యోతిలోని కలి రాకుండుటకై చేయుటకై ఇంగ్లీషువానినూ, మొదలగువీరినూ యుద్ధము చేయుచున్నారు. వీరిలో ఎవరి ప్రయత్నము చఫల మగునో వారికి తుదకు లభించును ఎవరి ప్రయత్నము చఫల మగునో వారి కిదివలయును ఇదివిజయ గలదు. వ్యాపారము నిలిచిపోవుటకలన కలుగు నష్ట మిట్టిది. యుద్ధము చేయుటకు వచ్చిన సామానులు వికలమై పోవుటయు యుద్ధము చేయుట దుస్సాధ్య మైపోవుట గదా?

జ్యోతిదేశములు ప్రతిసంవత్సరమును ఎంతయో విలువగల సరుకుల నితర దేశములకు పంపుచున్నారు; ఇట్లే యంతయో విలువ గల సరుకుల నితర దేశములనుండి కొని రతు దేశమునకు తెచ్చుకొనుచున్నారు. జ్యోతిలో కట్టలు నేయుట, యంత్రములను చేయుట మొదలగునవి యనేకులకు జీవకోపాయములై యున్నవి; అవగాహన పనులలో కూలి నేసి యనేకులు తమ సంపాదములను పోషించుకొనుచున్నారు. ఈ పనులెప్పుడు నిలిచిపోవునో అప్పుడే వీరికి కూలి కూడ దొరకజాలదు. వీరును వీరి సంపాదములను పట్టుదొరకినవా గగుమరు. మన దేశములో నష్టములు లేక మౌనులు సంభవించినపుడు ప్రజాస్థితి యెట్లుండనో కొంచె మాలోచించి చూచుడు. పొలములందె పై నున్నప్పుడే కూలివాడైన కల కోయకుట దిప్పలు నునుచుట మొదలగు సరుకుములయందు కూలి దొరకుటయు వీరు పొంది స్థితిలో నుండుటయు కలుగుచున్నది; కొంతము కష్టమని నప్పుడు పై రంధ్రయు మెదిపోవుటకలన కూలివాడైన పనికీ పొలు వారే యుండరు. అట్లే జ్యోతిదేశము దిప్పలు ప్రలలు మిక్కిలి దుస్థితియు దున్నారు. ఇతర దేశములనుండి యున్నియో సరుకులు వచ్చిన గాని జ్యోతివారు కట్టలు నేయుట మొదలగు పనులు చేయజాలరు. నేష్యము చేయుటకు నష్ట మెట్లరక్కమో ఈ పనులు చేయుట కీ సరుకు లంత యరక్కము. నష్టము లేనప్పుడు నేష్యము నిలిచిపోవుటయు, కూలివాడైన కల కోయకుటయు. ప్రజలు కష్టపడుటయు ఎట్లు కలుగునో, ఈ సరుకులు లేనప్పుడు నేత మొదలగు పనులు నిలిచిపోవుటయు, కూలివాడైన కష్టపడుటయు కలుగును. కట్టలు నేయుటకు ప్రతిసంవత్సరమును జ్యోతివారు

45 కొట్ల రూపాయల విలువ గల ప్రయత్ని

8 " " " జనుమును

12 " " " కొట్లపొయ్యి

కొని తెచ్చుకొనుచున్నారు. యుద్ధముకలన వ్యాపారము నిలిచిపోయినయెడల, ఇది జ్యోతిదేశమునకు గాఢలాభము. ఆ వ్యాపారము జ్యోతియం నుండెడి నేత షాన్యవృత్తి లన్నియు పనులు చాలించును; ఈ షాన్యవృత్తిలో పని చేయుచుండిన వారందఱు నేత వ్యాపారము లేకుండ నుండవలసినవారగుదురు. ఇట్లే ప్రతిసంవత్సరము జ్యోతి వారు 22 కొట్ల రూపాయల విలువ గల రాని

10 కోట్ల సామానాల వియోగం కోట్లను

10 " " " " కోట్లవ్వను

60 " " " " అవశేషవ్యాధులను,

తెచ్చుకొనుచున్నాడు. ఇంగ్లీషువారి ప్రయత్నములు కొనసాగిన యెడల, ఈ సామానాలు వచ్చుట కూడ నిశ్చయమవును. ఇందువలన భారతీయుల ప్రయత్నములకు పొందెదమి. వ్యాధులను నిలిచిపోవుటవలన ప్రజల కంట కష్టమును నష్టమును కలుగునో, లేక సామానము కూడ లేక యెట్లు వ్యాధ్యము ననుభవించవలసి యుండునో స్పష్టమగుచున్నది.

ఈ వ్యాధులమును నిలిపివేయుటలో, ఇంగ్లీషు యుద్ధనౌకల ప్రయత్నములు ముఖ్యముగా వర్తించును. ఇంగ్లీషు ప్రయత్నముల ఫలము మేడో చూడుడు.

ఈ కంటకు లేకముల వ్యాపార మంతయు సముద్రమార్గమున జరుగుచున్నదేకాని భూమార్గమున కాదు. అనేక సముద్రములను దాటి ఇండియా, ఆఫ్రికా మొదలగు దేశములనుండి వర్తకనౌక లిరుగుటలు తీసికొని వచ్చుచున్నది. మిథ్యాభావము జ్యోతిషా యుద్ధనౌక లే దెనిమిది తప్ప మిగిలినవన్నియు శత్రువులలో దాగిపోవలసి వచ్చెను. ఇంగ్లీషువాడ లట్లుకాక, అన్ని సముద్రములలో వెళ్ళుటను సంధించుచునే యున్నది. వర్తక నౌకను యుద్ధ నౌకను గల భేద మున్నది వెల్లడియై, యుద్ధనౌకలయందు ప్రజలు మొదలగు యుద్ధసాధనము లుండును. వర్తక నౌకలయందొట్టిరి యుండవు. శత్రువుల వర్తకనౌక యుద్ధనౌక కంటకుల యెడల యుద్ధనౌక తక్కువను కానిది పట్టుకొని సాధ్యమైన యెడల లేక దేశమునకు తీసికొనివచ్చి దానిలోని సరుకుల ననుభవించు గలను. ఇట్లు తీసికొనిపోవుట సాధ్యము కానియెడల ఫిరంగులను కాల్చి వర్తకనౌకను ముంచివేయును. జ్యోతి యుద్ధనౌకలలో నొకటి యగు " ఎమెడెక్ " దేశమునుండి వని యట్టిదే. దిప్పించుకొని సముద్రములో తిరుగుచుండినచో దెనిమిది జ్యోతి నౌకలు నుండినంతకంటకును ఇంగ్లీషువారి వర్తకమునకు కొంతయు నష్టము కలుగుచుండినది కాని, ఇప్పుడు నౌకల వన్నిటిని ముంచివేసినారు గనుక ఇంగ్లీషువారి వర్తకమున కేలాటి యాటంక ముండునో లేదు. యుద్ధ మాదంధ్ర మైనది మొదలు జ్యోతుల వర్తక నౌకలను నూర్చి పర్యంతము ఇంగ్లీషువాడు పట్టుకొనిరి. ఇప్పుడు జ్యోతి వర్తకనౌక మొత్తమునే దానియందుగల సరుకులను తీసికొని పోవుచున్నది. ఇంగ్లీషు యుద్ధనౌకల మహిమలన జ్యోతులు జ్యోతి నౌకల నుండి వేయు ముందే వ్యాధులను నుంచియు తీసికొనియు.

జ్యోతీవారి వర్తకనౌక లేనియు వారికి కావలసిన సామాన లను తీసికొనిపోవునట్టి స్థితిలో లేదు. ఇది కాక, ఇతరుల నౌకలు జ్యోతీవారి కావలసిన సామానాలను తీసికొనిపోవుచున్న యెడల వారికి కూడ నిష్పాదము కలుగజేయుటకు లేదని యాశాక ఇంగ్లీషువారి దిక్కు. ఇంగ్లీషువారి ప్రయత్నమును సాధించుట వారి

అనేది యిరువైన సముద్రము కలదు. దీనియందొట్టి పుచ్చుకు నింగ్లీషు వాడల నేకము లుండును. ప్రపంచమున దేశమునుండి యొకను ఇన్స నీకి నరుకును వెళ్ళరలపినయుండినయెడల, ఈవాడలో సముద్రమును దాటియే వెళ్ళవలెను. కుఖమైన మార్గము మరయొకటి లేదు. కనుక ఇతరుల లేకైన యుద్ధమును మహిమగల మైన సరుకులను జ్యోతీవారికి తీసికొనిపోవుచున్నయెడల, ఆ సరుకులు జ్యోతీవారికి వచ్చి పోవు వాడకు కాక ఇతరులకు వెళ్ళి పోవునది. ఇట్టి స్థితిలో ఇంగ్లీషువారు జ్యోతీవారి వ్యాపార మంతయు నిలిచిపోవు ననియు, వారికి కావలసిన సాధన ములు దొరకజాల వనియు వేలగా చెప్పు నక్కఱము లేదు.

నేలమీద జరుగు యుద్ధము లెట్లు ముగిసినను, ఇంగ్లీషువారి నౌకాటమువలన జ్యోతీవారి వ్యాపార మంతయు నిలిచిపోవు ననుట నిస్సంశయము. దేశములోని ప్రజలందఱు లేక నాథాధిపతులు లేక ముడిచిపెట్టె సమస్తజాతులను ననుభవించు స్థితిలోనికి వచ్చెదరు. ఇట్టి స్థితి కలుగుటకు కొంత కాలము పట్టిన పట్టవచ్చును, కాని తుదకు యుద్ధమువలన జ్యోతీవారు పడుదురకగ్గ యిట్లెయుండు నని మన మా హించుటలో సందికములేదు. యుద్ధమువలన మన కిట్టి కష్ట ములు సంభవించినవి గదా యిది ప్రజలు విచారపడుచుండ, జ్యోతి వక్రకర్త యుద్ధము నేలాగు చేయవలయునో ఇట్టి సందర్భమును కూడ యుద్ధమున దానినొకటి జ్యోతుల విక్రమమున కేలాగు చేయవలయునో యుద్ధమును సాధించుటకు తీసికొని పోవునది జ్యోతి నౌకలను. కనుక ఇంగ్లీషు వారు నౌకలను జ్యోతి నౌకలకంటకును కంటకు ముమీద యుద్ధము జరిగిపోయినను, ఇంగ్లీషు యుద్ధనౌకలు జ్యోతుల వర్తకము వంతయు నాశనము చేసి, జ్యోతీయందు మౌనువాధను కలిగించి, జ్యోతి వైయములను కూడ తొడిచివేయవలసి ననము నిస్సంశయముగ జెప్పుచున్నది. జ్యోతీవారి గర్వమును అధికారమును అణచునది ఇంగ్లీషువారి నౌకాటములు కాని మరయొకటికాదు.

మూడవ పని

శత్రువుల యుద్ధనౌకలవలన లేకుండు వ్యాపారమున కేలాటి భంగమును కలుగకుండునట్లు చేయుట యుద్ధనౌకల మూడవ పనిగా వున్నది. ఈ పని యెంతో యంతశక్తిమో యిప్పుడు విస్తారముగ జరుగించి చెప్పవలసినది లేదు. సమస్త దేశముల సౌఖ్యమును వ్యాపారముమీదను నిలిచియున్న దని యాదికలక చెప్పియుంటిమి. ఈ వ్యాపారము నిలిచిపోవుటవలన ఇరుపక్షములవారికి నెంతో నష్టము కలు గునో, యుద్ధము చేయుట కూడ ఎట్లు దుస్సాధ్య మగునో తెలిపి యుంటిమి. ఎవరైన వ్యాపారమును వ్యాపారి యుద్ధనౌకలు కాపాడు కొనుట కిష్టమై యున్నది. ఇట్లు చేయనియెడల దేశములోనికి రావలసిన సరుకులు వచ్చుటయు, దేశమునుండి పోవలసిన పోవుటయు సంభవించును. ఇంగ్లీషు దేశమున దాహశవద్యాదు లేనియు నుత్పత్తి యగుట లేదు గనుక, ఇంగ్లీషు వర్తకనౌక లింకదేశములకు వెళ్ళి ప్రజలకు వియోగము చేయవలయునని యిది వారి ముఖ్య ప్రయత్నము. ఇట్లు చేయవలయునది ఇంగ్లీషువాడందఱు మౌనువాధనే పొడకులై శత్రువులను

కోలు పొందవలసినవా రగుదురు. ఇట్టి దుష్స్థితి రావలకుటకై ఇంగ్లీషు యుద్ధనౌకలు సముద్రములలో తిరుగుచు పోవలసినవారు తొంగలను వెలికింట్లు జ్వనీయుద్ధనౌకలను తెరికి పట్టుకొను ముందును, శత్రువుల యుద్ధనౌక లన్నియు ఇట్లు పట్టుకొనివచ్చుచు ఇంగ్లీషు ప్రైవేట్ నౌకలను తేలికముగా పట్టి ప్రయోగమునకు కావలసిన పద్దుపావుగ్రావి తేగలిగియుండును. జ్వనీ యుద్ధనౌకలకంటె ఇంగ్లీషువారి యుద్ధనౌక లెక్కువగా నుండుట వల్లను జ్వనీవుల యుద్ధనౌకలు వాగ్గముండుటవల్లను, ఇంగ్లీషువారి వర్తకవాణి యభివృద్ధి కావను దేశదేశములకు వర్తక వ్యాపారము చేయుచున్నది.

నాలుగవ కథ

యుద్ధము ప్రారంభమైవచ్చుచు ఇంగ్లీషువారి ప్రైవేటులు జ్వనీ వారి ప్రైవేటులకంటె చాల చిన్నవిగా నుండినను ప్రభుక్రమముగ కొంత కాలములో పెద్దది కాగల వనియు, ఇండియా కడదా ఆస్తిగలవా మొదలగు దేశములు ఇంగ్లీషువారి ప్రభుత్వమునకు లోబడి

యుండి యుండుటయు, వీరిలోని పురుషు లందఱు ఇంగ్లీషు ప్రైవేటులలో చేరి యుద్ధము చేసి తమ రాజ్యక్షితి మామ్రుటకు కోరుచుండుటయు ఈ ప్రైవేటుభిర్తనికి ప్రధానములు. మూడవ ప్రకరణములో తెలిపియుంటిని. ఇండియాలో లక్షల కొలది ప్రైవేటు లిదియకే తయారై యున్నవి; వీరి యెన్ని కొంత వారు యుద్ధమునకు వచ్చుచున్నారో, ఇట్టి వీరినా మిగిలిన రాష్ట్రములయందును ఎన్నియో ప్రైవేటులు యున్నవి. ఆయినచు యుద్ధ కాలము ఈ దేశములలో లేదు; యుద్ధ మంతయు ఈ దేశములకు వేలకొలది ప్రైవేట్ మామము సముద్రముల కావల విరోహాభివృద్ధి ములో జరుగుచున్నది. ఈ రాష్ట్రములయందుండియు ప్రైవేటులు విరోహలోని యుద్ధభూమికి వెళ్లగలిగియుండల కదా, ఇంగ్లీషువారికి వానిని నిలుపుచు నున్న ప్రైవేటులు స్వచ్ఛ మగుటయు, ముగ్గురి వారికి జయము కలుగుటయు సంభవించును! ఇండియా మొదలగు దేశములను వదిలి ఈ ప్రైవేటులు లని దూరము ప్రయాణము చేయలేనియడల వీరికలక ఇంగ్లీషువారి కంఠముపై పుట్టుకొనగా

మును కలంగజాలదు. కనుక ఈ ప్రైవేటులు వచ్చి తిరి దూరరాష్ట్రములందుండి యుద్ధంగమునకు తీసికొనిపోవుట కేరైన సాధన మొకటి యుండవలయును. ఇంగ్లీషువారి యుద్ధనౌకలే ఇట్టి సాధనముగ నున్నవి.

తెచ్చి జ్వనీవులలో యుద్ధము చేయుచున్నది. ఇట్లే ఆస్ట్రేలియా కడదా మొదలగు దేశములకు వచ్చి వీరిని ప్రైవేటుల చేతగాని యుద్ధంగము నున్నది. ఇంత దూరదేశములనుండి సముద్రముమీద ప్రయాణము చేయుచున్నప్పుడు జ్వనీవుల యుద్ధనౌక లీ ప్రైవేటులు సేతువుగాని యుండిన, వీని గతి యేమై యుండును? యుద్ధనౌకల భింగుల బెబ్బలవల్ల ఈ ప్రైవేటు లన్నియు సముద్రమున కావలసిన కావలసినదే కదా! జ్వనీ యుద్ధనౌకల వీ ప్రైవేటులు కట్టపడ నీయక, వీనిని విరోహకు సురక్షితముగ చేర్చుకరి ఇంగ్లీషువారి నాకాబలమే. ఇంగ్లీషువారి యుద్ధనౌక లదేశములు సముద్రములలో తిరుగుచున్నప్పుడు ఇంగ్లీషు వారు దేశములలో వచ్చి యుద్ధము చేయించుచు ప్రైవేటులను సముద్రమీపాలు

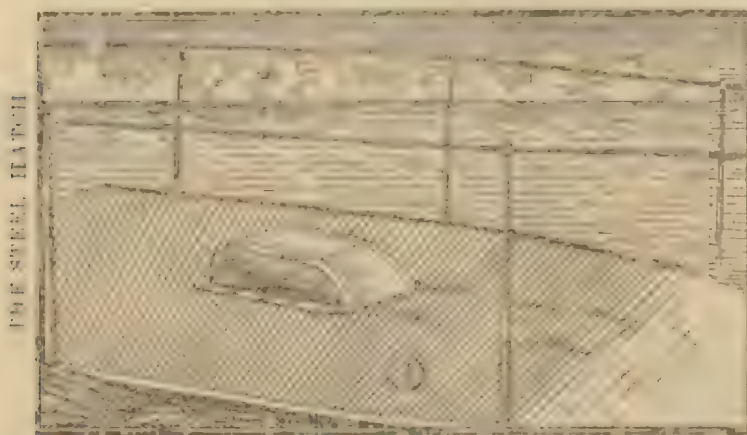
చేయుట కెట్లు సాహసించగలవు? ఇంత కొప్పు యుద్ధము జరుగుచున్నచు ఇంగ్లీషులోనివారు తమ ప్రభుత్వములో నున్న ఇండియా, మొదలగు దేశములకును, ఈ దేశములలోనివారు ఇంగ్లీషువారును, మామూలు యుద్ధములలోనివారు వీరిని కాపాడగలగ నున్నారు. దీనిలో ఆలాగె యిప్పుడు మీదే చేయుచున్నాము. జ్వనీవుల యుద్ధనౌకలు చూచుచుండగనే ఇంగ్లీషువారి ప్రైవేటులును నవ ప్రైవేటులును ప్రాప్త దేశమును ప్రవేశించి శ్రాంతివారికి సహాయముగ యుద్ధము చేయుచున్నది. వీని మరెను చూచుచు జ్వనీవులు కావలసినవిండవలసియుండెను. ఇది యంతయు ఇంగ్లీషువారి స్థానాలయమైనట్లు తెలియజేసితి.

జ్వనీవారి కంటె నౌకాబలము లేని కారణముననే ఆఫ్రికా పీషియా మొదలగు దేశములలో తమ ప్రభుత్వమును లోబడి యుండు దేశములకు తమ ప్రైవేటులను పంపి వారిని కనీయమకొనలే సంపత్తి దుష్స్థితిలో నున్నారు. ఇందువలననే యూరేషియా లన్నియు వాటికా వెంటడి మొకటి ఇంగ్లీషువారియొక్కయు వారి సుగ్రుల యొక్కయు పరిపాలనలోనికి నచ్చుచున్నది.

THE SUBMARINE

నావత్యరాన నంది

THE STEEL HATCH

నావత్యరాన నంది

GUN SWINGING UPWARDS

నావత్యరాన నంది

ఆ కౌ శ యా న ము లు

పాలవర్తి రామమూర్తిగారు

స్వప్నియందు నీల కలదీగ రాజుల మా వ్రుదే శ్రేష్ఠుడని చెప్పి పోవడు. మా వ్రుదే నీల కలదీగ రాజుల మా వ్రుదే శ్రేష్ఠుడని చెప్పి ముగ్ధులౌ నాము. ఈ జ్ఞానములతో మా వ్రుదే శ్రేష్ఠుడని చెప్పి ముగ్ధులౌ నాము. ఈ జ్ఞానములతో మా వ్రుదే శ్రేష్ఠుడని చెప్పి ముగ్ధులౌ నాము. ఈ జ్ఞానములతో మా వ్రుదే శ్రేష్ఠుడని చెప్పి ముగ్ధులౌ నాము.

జ్ఞాన వధికమైన కొలది స్వప్నియందలి నూతన శక్తులను గ్రహించి మావ్రుదే దిగివాధివర్తి గాంచుచున్నాడు. ప్రథమమున పాదచారి యగు మావ్రుదే చిన్న శకటము నేర్పాటు చేసి తిరుగుచుండెను. దానికన్న చేగముగ పోకలెనని యుద్దేశించి నైసి క్షిణు మోటారు బండ్లను, భూత శకటములను నిర్మించి ప్రయాణము సలుప మొదలిడెను.

అటులే జలమున చాటు యల్పించి చేపలు నీటిలో నీచుటను చూచి మావ్రుదే చాప్రముల పాహుళ్యమున నీటిలో నీచ మొదలిడెను. తరువాత చాప్రములను చాప్రపాహుళ్యమున నీచుట దుష్కరమని యించి తరువులు నీట తేలుట గని కొన్ని కొయ్యలను చేర్చి తేవుగా నిర్మించి వదులను చాటున గలిగెను. రాను రాను చిన్న పడవలను నిర్మించెను. తరువాత చాప్రముద్రములను సయితముచాటు నుద్దేశించి యోడలను భూమిపాకలను గనికెట్టి స్వీచ్ఛగా జలరాశిని చాటున గలుగుచున్నాడు.

చేపలు నీటిలో నీచుటను చూచి మావ్రుదే నీటిని చాటున గలిగివేటి పక్షిలకనుమన పెగురుటను గని మావ్రుదే దంతరిక్షమున పెగురుటలె నని ప్రయత్నములు సలుప మొదలిడెను. ఈ ప్రయత్నములయొక్క ఫలితముగా వాతావయవము చేయుటకు విమానములు కనిపెట్టబడినవి.

విమానములు--పురాణ నిదర్శనము

నవ ప్రాచీనగ్రంథములలో నక్కడక్కడ విమానములుండినట్లును పురాణవీరులు వానిపై నెక్కి తమ యిచ్చ కచ్చిన వోటుల నెల్ల స్రుమ్యునముండినట్లును చెప్పబడియున్నది.

పురాణములను చదివినవారికి విమానముల వివరములు తెలియవచ్చును. అంతేకాక, యిందుమించు 2,500 సంవత్సరములకు పూర్వము బోధిరాజువారినుండి కల్పించుకొనటకై విమానములను రాజుల ముందుగా నిర్మించి వీరిని బలమేసియు దానిపై నెక్కి యుగ పాటిసామె నని యొక కథ మాద కంట. మావ్రుదే ప్రస్తుత మొదల కల పూర్వపు రాజావయవము చేసినట్లు చెప్పచున్నాను.

విమానముల మార్గముననుండి కేయిలు

పదునావ శతాబ్దమున ఇటాలియా దేశమున బొకడు వివిధమును పక్షుల అక్కలను కేర్చి తనవాహువుల కంటక గట్టుకొని యొక కొట నొడవైచుండి పై పెగురుటకు యత్నించెను. కాని యరిచు భూమిపై బడి కాలు విజుగలొట్టుకొనెను. పూర్వపుట్టి పిచ్చిప్రమత్తును తెన్నియె జనుగుచుండెను. ప్రథమమున వాతావయవమునకు గ్రోవఁ జూచిన వాడు తెనువీటు ఫాడిని యైన "లావా" యని చెప్పనచ్చును.

ఈయన 1670 వ సం. న వ్రాసిన గ్రంథమందు ఆతావయవమున కనుకూలించు కొన్ని యూహలను స్వక్రియించియుండెను.

అంగుళములో 23వ వంతు మందము గల రాగి కేకుతో 25 అడుగుల వ్యాసపు కొలత గల గుండ్రవి వాలుగు గోళములను నిర్మించి యందలి వాయువును దీసివేసి మూతులను విగియించి యా వాలుగు గోళముల బొక చిన్న పడవ కంటకట్టినవో, నది యాకసమున తేలగల దని "లావా" తన పాత్రమునందు లిఖించెను.

ఆ కౌ శ యా న ము లు

పాలవర్తి రామమూర్తిగారు

స్వప్నియందు నీల కలదీగ రాజుల మా వ్రుదే శ్రేష్ఠుడని చెప్పి పోవడు. మా వ్రుదే నీల కలదీగ రాజుల మా వ్రుదే శ్రేష్ఠుడని చెప్పి ముగ్ధులౌ నాము. ఈ జ్ఞానములతో మా వ్రుదే శ్రేష్ఠుడని చెప్పి ముగ్ధులౌ నాము. ఈ జ్ఞానములతో మా వ్రుదే శ్రేష్ఠుడని చెప్పి ముగ్ధులౌ నాము. ఈ జ్ఞానములతో మా వ్రుదే శ్రేష్ఠుడని చెప్పి ముగ్ధులౌ నాము.

జ్ఞాన వధికమైన కొలది స్వప్నియందలి నూతన శక్తులను గ్రహించి మావ్రుదే దిగివాధివర్తి గాంచుచున్నాడు. ప్రథమమున పాదచారి యగు మావ్రుదే చిన్న శకటము నేర్పాటు చేసి తిరుగుచుండెను. దానికన్న చేగముగ పోకలెనని యుద్దేశించి నైసి క్షిణు మోటారు బండ్లను, భూత శకటములను నిర్మించి ప్రయాణము సలుప మొదలిడెను.

అటులే జలమున చాటు యల్పించి చేపలు నీటిలో నీచుటను చూచి మావ్రుదే చాప్రముల పాహుళ్యమున నీటిలో నీచ మొదలిడెను. తరువాత చాప్రములను చాప్రపాహుళ్యమున నీచుట దుష్కరమని యించి తరువులు నీట తేలుట గని కొన్ని కొయ్యలను చేర్చి తేవుగా నిర్మించి వదులను చాటున గలిగెను. రాను రాను చిన్న పడవలను నిర్మించెను. తరువాత చాప్రముద్రములను సయితముచాటు నుద్దేశించి యోడలను భూమిపాకలను గనికెట్టి స్వీచ్ఛగా జలరాశిని చాటున గలుగుచున్నాడు.

చేపలు నీటిలో నీచుటను చూచి మావ్రుదే నీటిని చాటున గలిగివేటి పక్షిలకనుమన పెగురుటను గని మావ్రుదే దంతరిక్షమున పెగురుటలె నని ప్రయత్నములు సలుప మొదలిడెను. ఈ ప్రయత్నములయొక్క ఫలితముగా వాతావయోనము చేయుటకు విమానములు కనిపెట్టబడినవి.

విమానములు--పురాణ నిదర్శనము

వన ప్రాచీనగ్రంథములలో వర్ణనకల్గిన విమానములుండినట్లును పురాణవీరులు వానిపై నెక్కి తమ యిచ్చ కచ్చిన వోటుల నెల్ల స్రువ్యులనుండినట్లును చెప్పబడియున్నది.

పురాణములను వివేచనాలోచన చేయుచు వానిని విమానములు చేర్చి వివరించుము. అంతేకాక, యిందుమించు 2,500 పద్యములను వివరించుచు వానిని విమానములు చేర్చి వివరించుము. అంతేకాక, యిందుమించు 2,500 పద్యములను వివరించుచు వానిని విమానములు చేర్చి వివరించుము. అంతేకాక, యిందుమించు 2,500 పద్యములను వివరించుచు వానిని విమానములు చేర్చి వివరించుము.

విమానములు మాగ్ధవృద్ధులను కీర్తులు

గ్రంథమందు ఆకాశయానమున కనుకూలించు కొన్ని యూహలను స్వక్రీడించినవియుండెను.

అంగుళములో 256వ వంతు మందము గల రాగి కేకుతో 25 అడుగుల వ్యాసపు కొలత గల గుండ్రమి వాలుగు గోళములను నిర్మించి యందలి వాయువును దీసివేసి మూతులను విగియించి యా వాలుగు గోళముల నొక చిన్న పడవ కంటగట్టినచో, నది యాకాశమున తేలగలదని 'బ్రాహ్మ' తన పాత్రమునందు లిఖించు

ఆ కౌశల యానములు

పాలవ కి రామమూర్తిగారు

సప్తమియునది పరివేశచాసినా మోక్షమే ప్రాప్తించుచున్నది
మోక్షము. మోక్షమునది కిట్లాను యీ ప్రాప్తమౌచుచున్న
ముఖ్యతాదాము. ఈ జ్ఞానమునది మోక్షమేను పరివేశచామునను
పరికోధించి వారి భక్తులను గ్రహించి యది మోక్షమని సాక్షాత్తును
కును అక్కడకును నుపయోగపడెదల వని గ్రహించెను.

భూన పథకమైన కొలది పృష్టియందలి మాతన శక్తులను
 గ్రహించి మానవుడు విడివిడిగా వర్ణించి గాంచుచున్నాడు. ప్రథమ
 మన పాదచారి యగు మానవుడు
 చిన్న శకటము నేర్పాటు చేసి
 తిరుగుచుండెను. దానికన్న వేగ
 ముగ పోతలేనదియు ద్వేసింది వైసి
 కట్లకు మోటారు బద్దలైన, గూర
 శకటములను నిర్మించి ప్రయాణము
 సులువ మొనరించెను.

అటులే జలమున దాటెను
 ప్రియచేతనము నీటిలో నీచుటను
 చూచి మానవులకు హస్తముల పా
 హాత్యమున నీటిలో నీచ మొదలి
 డెను. తరువాత మహావనములకు హ
 స్తపాహాత్యమున నీచుట దుష్క
 రమని యొంది తరువులు నీట
 తేలుట గని కొన్ని కొయ్యలను
 చేర్చి తెచ్చగా నిర్మించి వదులను
 దాటఁ గలిగెను. రాను రాను
 చిన్న పడవలను నిర్మించెను. తరు
 వాత మహాముద్రములను పయ
 తముదాట నుద్దేశించి యొడలను
 ధూమకాళను గనిపెట్టి స్వేచ్ఛగా
 జలరాశిని దాటఁ గలుగుచువా

చేపలు నీటిలో నీడుతును చూచి మానవుడు నీటిని చాటిన
గరిగివట్టులే పక్షిలొకసముద పెగురుతును గని మానవుఁ డంతరిక్షమున
కెగురుచె నని ప్రయత్నములు సులభ మొదలిడెను. ఈ ప్రయత్న
ములయొక్క ఫలితముగా నాకాశయానము చేయుటకు నిమానములు
కనిపెట్టుబడినవి.

విమానములు--పురాణ నిదర్శనము

నవ ప్రాచీన గ్రంథములలో నక్కడక్కడ నిమగ్ను
బుండినట్లును పురాణవీరులు వానివై నెక్కి తమ యిచ్చ కల్పింప
చోటుల నెల్ల స్రుమృతముండినట్లును చెప్పబడియున్నది.

పెద్ద విశ్వములు. అంతేకాక, యిందును 2,500 వందల ముల
పూర్వము చోడరాజువారినుండి తప్పించుకొనటకై యాచరించి

పదునాఱవ శతాబ్దమున ఇటా
లీయా దేశమున దొక్కడు వివిధ
మను పక్షుల ఆకృతులను కేర్చి
తనవాహనపుల కంటకు గట్టుకొని
యొక కోట గొడవైరుండి పై
కెనువట్టుకు యర్పించెను. కాని
యరిచు భూమిపైఁ బడి కాలు
విఱుగఁగొట్టుకొనెను. పూర్వ పట్టి
పిచ్చి ప్రయత్నము లెన్నియో జను
గుచుండెను. ప్రథమమున నాకా
శయానమునకు బ్రోవఁ జూచిన
వాఁడు కెనువట్టు పొడిగి యైన
“బానా” యని చెప్పవచ్చును.

ఈయన 1670 వ సం. వ (వా.వి.స)

గంధపుదండ ఆకాశయానమున కనుకూలిండు కొన్ని యూహలను
 వివరించుచున్నది.

అనుభవములో 235వ వంతు మంచము గల రాగి కేసులో 25 అడుగుల వ్యాసపు కొలత గల గుండ్రమి సాళును గోళములను నిర్మించి యందలి వామువును దీసివేసి మూతులను విడియించి యా సాళును గోళముల నొక చిన్న పదన కంట్రాక్షన్‌ను, నది యొకసమున కేలగల దని బ్రూకా" తన పోతమునందు లిఖించు

విద్యా వసులు రోగి గాన్వీ దు.వి.సు. శీర్షిక

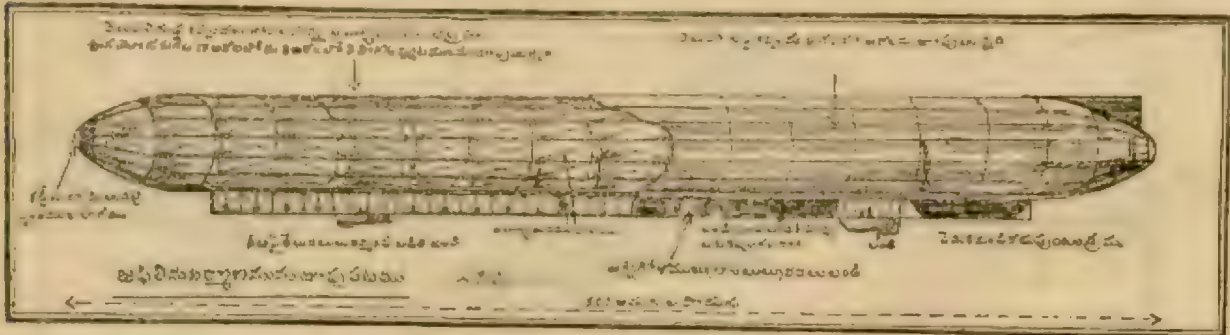
వీటివారికి వీరే వేదికలుగా నడచునో యావిధముగా నున్నట్లుములు వాయువులో నడచును. అందుచేత వీరికి గాలియోద బని పేరు వచ్చెను. ఇది కాక-రిజిడ్లు, పెమి-రిజిడ్లు, రిజిడ్లు అని మూడు విధములు.

వాకొరిజిడ్లు గాలియోదలు:—ఇవి ముఖ్యము గాలిను కోళము లోని వాయువునై వాహనపడియుండును. కోళములో వాయువు సంపూర్ణముగా నుండిన, కోళము లోని గాలి నుండి యాకరమున వే విధమున వర్ణింపబడు లేక పంచబడులెత్తు. ఈ వాయుకోళము పోగమట్టి యాకరమున నుండును. అట్లుండటచే నున్నట్లుము గాలిని వేగవంతముగా వెట్టుకొని పోగయగును. నైజ పోయినకోలది కోళములోని వాయువు కొనవడుచుండును. అప్పుడు నున్నట్లుము భూమికి దిగ వాంఛించును. అట్టి యింజనాన్ని నివారించుటకై కోళము యొక్క చుట్టూభాగమునందు కాలిబంతిలోని గట్టునులిత్రింటి యొక లిత్రి యుంచుటచేయును. పెద్ద కోళములోని వాయువు లన్ని కోళము మెత్తడయినప్పుడు దీనిన్ని కోళమును వాయువుతో నింపివేయుమున పెద్దకోళము గట్టిగాను, సులభముగా ముందుకు వెళుటచేయును. ఈ

రకపు గాలియోద లోక గంటకాలములో ముప్పది నులభుగాకొని పోవుటకు వీలుండును. ప్రధమమున నిర్మింపబడినవి గంటకు 25 మైళ్లు 32 మైళ్లవఱకు పోగెరిగియుండెను. ఇప్పుడు నిర్మింపబడు నవి గంటకు 40.50 మైళ్ల వేగమున పోగెరిగియున్నవి.

పెమిరిజిడ్లు గాలియోదలు:—వీని కోళము గట్టియైన లేక యగు లోహపు పలకనై మంచబడును. ఈ పలక వాహనములేదీ కొని ఇంజనును, ప్రయాణింపబడియు క్రిందిభాగమున వ్రేలాడఁ గట్టబడియుండును. ఈ యేగ్గాటులన గాలియోద యంటునటు వాడుక. ఈ కోళమున పలువిధములు.

1902-3 సం.న కోళ యందవీరు 200 అడుగుల పొడవును 7 నుల్లుముల కత్తిముం గల యింజను గలిగిన యొక పెమిరిజిడ్లు గాలి యోదను నిర్మించెను. ఇది గంటకు 25 మైళ్ల వఱకున నడువగలిగి యుండెను. కాని 1908-3 సం.న వీ గాలియోద యొకపోల బంగారు వేరుబడియుండగా, పెద్దగాలి వీరుటచే, నది ద్రక్షులయ్యెను. తరువాత 1909-3 సం.న, "లా-రిజిడ్లు" అను పేరుతో నొక గాలియోద నిర్మింపబడినది. ఇది పరాసువారి యుద్ధసూచినుండి

స్వస్థానమును మ్యాజిక్ పట్టణమునకు వచ్చుచుండగా ప్రోజెక్టున (మూడువకు) ప్రోయు యంత్రము) యొక్క పలకలలో కొకటి విరిగిపోయి, వాయుకోళము లో పోవడము 700 అడుగుల దూరముండి క్రింద పడియెను. కానివీరేద నున్న నలుగురు వైమానికులు తిగ్గి ఇమే మృతికొనిరి.

వాకొరిజిడ్లు గాలియోదలకంటె పెమిరిజిడ్లు గాలియోదలు అనేకవఱకు స్థలములకుఁ గొనిపోవుటకు, క్వెలో ముడుచుటకు మిగుల సమకూలముగ నుండును. ముఖ్యముగ నల్పగామములం దిది పనికివచ్చును.

రిజిడ్లు గాలియోదలు:—ఈ మాదిరి గాలియోదలు జర్మనీ దేశమునైన కొంటు కెల్లికాగారే నిర్మింపబడినవి.

అవి తుపాను కొట్టుటచేరను, వాయుకోళము నుండి పోవుట వేరను చెడిపోయెను. కాని యవి చెడిపోవుటకు కాలము లోకవి కాని లోపములను నుకరించి యతడు కొన్ని మార్పులతో క్రొత్త గాలియోదలను నిర్మించెను. ఇవి నిర్మించుటకు లేక కాకాప్రెస్సుకొద్ద పెద్ద పెద్ద కరుణకాలలు నిర్మింపబడినవి. ఇవి వైద్యయింజను లందు కాలలనలె నుండును. గాలియోదలు లేక లోహమున అల్పమునపు

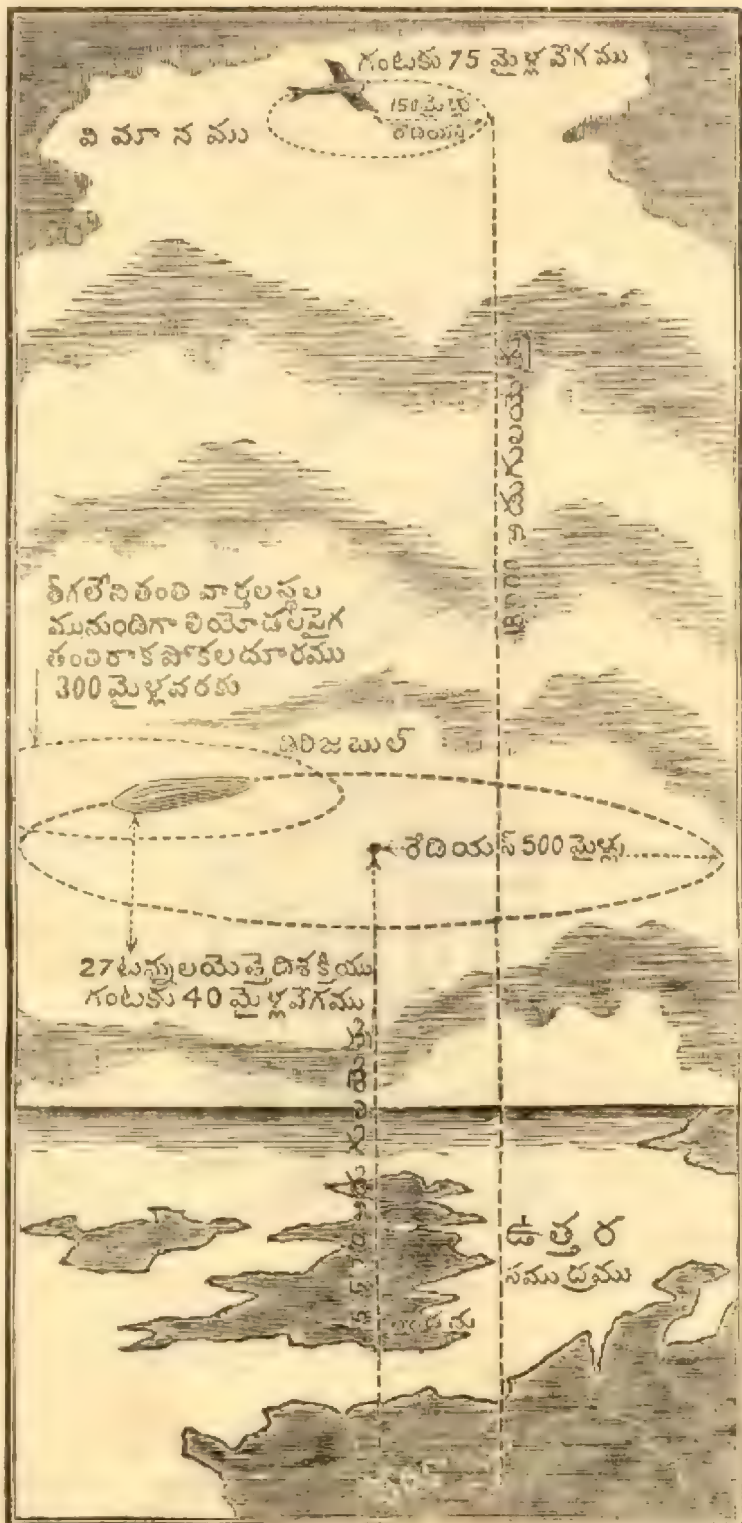
నూ ముందే వాయుకోళమునుండి నిర్మించుటకు వూహించిన వాయుకోళము నై ముందుగా నిర్మించెను. పెద్దకోళములను కెడింటి నాకానాడె దానిని నిర్మించుటకు వైమానికులు గాక 40 మంది ప్రయాణింపబడు సంయుక్తము తీసికొనిపోవుటకు వీలుగ నుండును. వీని పొడవు 410 అడుగులు. అడ్డకొలత 40 అడుగులు. ఇది 32 పలకలు గలిగి నుల్లదముగ నుండును. దీనిని నడుపుటకు 110 నుల్లుముల కత్తి గల రెండు ఇంజనులు ముందును వెనుకను నున్నవనియుండును. ఈ గాలియోద నొక పెద్ద తుపానుకట్ల కొట్టుకొనిపోయి కొండల మీద నున్న కెట్లకుఁ గట్టుకొని పూర్తిగ పరిగిపోయెను. కాని మీద నున్న ప్రయాణికు లేదో యొకవిధముగా వాపు తప్పించు కొనిరి. ఎన్ని విషయాలు సంభవించినను కెల్లికా తన పట్టును విడువక అందులను కట్టికొనియె దానిని దృఢముగా గాలియోదలను నిర్మించు ముందెను.

కెల్లికా నిర్మించిన యాధునికపు గాలియోదలయొక్క వాయు కోళము 17 గదులుగ విభజింపబడి యొక్కొక్క గదియం దొక్కొక్క గాలిలిత్రి యుంచబడియుండును. వీనిలో ఒక లిత్రిల వాయువు పూర్తిగా పోయినను గాలియోద వేదికయైన యతా

యము లేక యది యాకాశమున నుంచఁగలదు. వాయుకోశమున నుంచఁబడియుండును.

కేంద్రమైన యపాయము గలుగకుండ దానియందు తిర్రాగ ముక్కు తిర్రాగ లో సంధింపఁ బడిన యల్పమునపు కేట లో మా యం బడి యుండును. మాక్స్ కెన్సి కిని, వర్షము నడుచు, పంచుకును కోశము లోని వాయువు మార్పు చెందకుండ కోశము మైనపు గుడ్డతో మాయబడియుండును. ఈ గాలియొడ 450 అడుగుల యడ్డకొలత గలిగి, 450 అడుగుల పొడవు గలిగియుండును.

గాలి యొడ రెండు క్రిందు కాకుండ నుండు దిక్కు చేరువల కుండు తిక్కలకలె దీని కిటు ప్రక్కలను పొడవైన పలకలు గలవు. రెండు నిలువు పలకలు క్రింది యడ్డపలకమీద నున్న యుత్తరకలలో నుంచఁబడి కిటికీ తిక్కల వలె నాడుచుండును. మరియు క్రింది పలక యొక్క నుధ్య భాగము దొక నెడ్డయక్కాని యుండును. ఈ యక్కాని కల్లును రెండు నిలువు పలకల కల్లును గాలి యొడ యడ్డముగా వదులు గలిగియుండును. గాలియొడ నిలువుగా నైకి పొవుటకుముందును వెనుకకు నాలుగేసి పల

విమానము - గాలియొడ

కెప్టిన్ నిర్మించిన యుద్ధపు గాలియొడలు మిగుల బలవంతములు. వచ్చినను కేటాని ను మందు, గుండు పామాను లను, మూడు కిరంగు లను యొడిగించి గంటకు 60.70 మైళ్ల వేగమున పోగొలిగియుండును. ఇవి 10 వేలు మొదలుకొని 11 వేల యడ్డకల యెత్తున కెగరగలవు. ఈ గాలియొడలు 125 మొదలు 150 గజముల కెక్కిన నాలుగు కెట్రో లిజనలకల్ల వడు పంపించును.

వచ్చిన యుద్ధపు గాలి యొడ మీద కెందు, మూడు కిరంగు లను, పామాను క్రిందికి విడుచుటకు వలయు ముక్కు పొడవును, 136 ముడుగులకుపాకి వచ్చును. చుట్టు కెందు కందల మైళ్లలో నుండి వార్తలను గొనుటకు వీలగునట్టి తిర్రాగేని వార్తా యంత్ర పాపగ్రియు నుండును. గాలి యొడ క్రింది నున్న తొట్టిలో నుండి పోల్కొక్కలను దీయుటకును చుట్టుప్రక్కల నున్న కేంద్ర కేటల గట్టువట్టులను గమనించుటకును గొండు అదోర్త కుటుంబాడ సీగాలియొడ మీద నుండును. దీని లోక గొన్న సీటిమీద

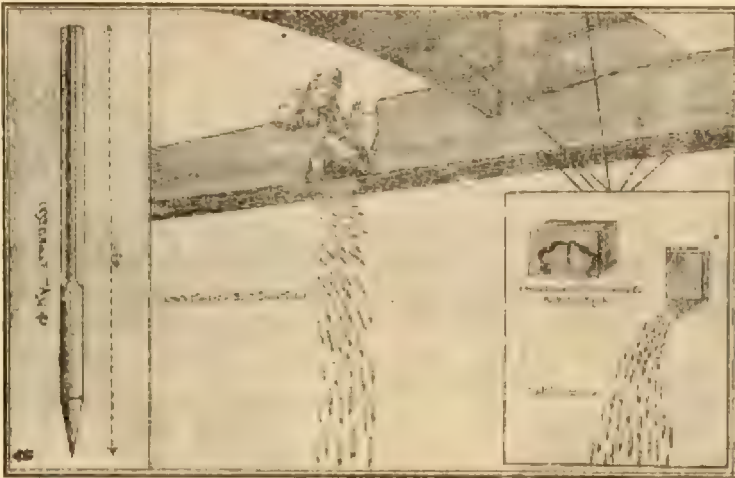
కలవంతున 8 పలక లొకప్రక్కను, 8 పలకలు రెండవప్రక్కను నుంచుటకు వీలగునట్లు నిర్మింపఁబడినవి. ఇట్టి గాలి యొడ

సంకు లేవు. మరియు విమానము భూమి నుండి పైకి లేచునప్పుడు కొంత దూరము నేలకాయననే పోయి యక్కడనుండి పైకి లేచును. దీనికి వృష్టాంతముగ పెద్ద పక్షులు సయితము భూమి నుండి పైకి లేచునప్పుడు కొంత దూరము నేలకాయననే పోయి యక్కడనుండి పైకి లేచుముగా పోవును.

ఈ విమానములలో కొన్నింటికి పెద్దపక్షుల వంటి లక్షణములను గల గాలిలో నాదించుటకు పెద్ద లక్షణములుండును. మరియు కొన్ని కొంతములలో పైకి లేచు కత్తి దానిలో నున్న నిలువు జీరును చుట్టును తిరుగు వలె సాహాయ్యముగ గలగుచున్నది. పై నుడివిన పద్ధతులను వివరించు లేసి యిప్పుటి యోగోష్ఠులు విద్యార్థులు కావడము.

ముఖ్యముగా ఏరోప్లేనుల నిర్మాణమునకు బాంధ గాలిపంపు యాధార మని చెప్పవచ్చును. 1890 వ సం. న జర్మనీ దేశీయుడైన రీలియన్ కథాలు, ఆమెరికా దేశీయుడైన రైటుసోదరులు గాల్ ఫిలముయొక్క యాకారమున పెట్టెమాదిరిగ మార్చి కొన్ని ప్రయోగములను చేసిరి. ఈ పెట్టె యాకారము గల విమానమును పై కెక్కించుటలోను క్రిందికి నెక్కుదిగా జారుటలోను రీలియన్ కథాలు మార్చు దర్శకుల దని చెప్పవచ్చును.

ఈయన తాను నిర్మించిన విమానమునకు పెద్ద లక్షణములతోను వానిని రెండు చుట్టునుండున క్షేత్రముల చేసి తాను యిట్లు నిర్మించిన కొంతమంది పోక యోష్ఠములు సరికెను. విమానమును సమ భారముతో నుంచుటకు రెండు వక్రముల మొదలు క్రిందిభాగ మంతయు క్రిందికి వ్రేలాడునట్లు కూర్చుండి కార్లను ముందుకు వెనుకకు జూపుదు విమానము తలక్రిందు

రైటు సోదరుల విమానము (1903)

కాకుండా నెగురుటలో ఇరుమును గాంచెను. తరువాత కొన్ని పోకలను చేసి లక్షణములకుమాటుగ కొన్ని పరికరము నేర్పడిది జను ప్రదములై వ ప్రయోగములను చేసెను. ఈ ప్రయోగములలో పోక తూర్పు విమానము క్రిందపడి రీలియన్ కథాలు మరణించెను.

తరువాత కొందఱు విమానమునకు కొన్ని మార్పులుచేసి వాని నానిరియంత్రపు సాహాయ్యముగ నడుపుచుండిరి. వందల దానికి వక్రము లేర్పాటు చేసి పెట్రోలింజనుతో నడుప మొనరిపిరి.

నిర్మాణవిధానము

ఈ విమానమునకు క్రింద పోకపరికరము, పయి పోకపరికరము నుండును. ఈ రెండు పరికరము నిలువుచాటి తేలికయగు కట్టలతో గాని, జల్యామివపు కమ్ములతో గాని పులిబోనువలె వడుచునగును. సంకు బుండునట్లు నిర్మింపబడును. పులిబోను కున్నట్లు కమ్ముల దగ్గరవచ్చుటగా నుండక చాల నెడమెడముగా నుండును. ఇట్లుండు పోక రెండు పరికరములను వాయువు స్వేచ్ఛగా సంచారము చేయుటకు వీలగును. క్రిందిపరికరముకొక చుట్టభాగమునందు విమా

నము క్రిందికి దిగుట కుపయోగించు యంత్ర ముండును. ఈ విమానమున యంత్రము గుట్టుమీదికి గొనిపోయి అచ్చటనుండి యంత్ర సాహాయ్యమున వాతావరణములోనికి నుండుట ప్రోక్షికినిపోయెను. క్రిందికి దిగునప్పుడు విమానముయొక్క రెండు పరికరములను గాల్ ఫిలముగా నెక్కుదిగా క్రిందికి జారును. గాలిపంపుయొక్క దారము రెగినప్పుడు గాలిపంపు మేదిభముగా నేలకు జారుకో గను నింపినవారి కిది మలభముగా జరియగలదు. దీని ననుసరించియే ముఖ్య విమానోష్ఠము నిర్మించెను.

ఈ యోగోష్ఠులు రెండు భాగమున విభజించుచో విచారింపము. గాలిపంపు పైకి పోవుటకు దార మెట్లు సహకారము అటులే యీ విమానములకు పెట్రోలింజను వంటి సహకారి. ఏరోప్లేనులలో మార్చేను, పై పైను, పై పైనులని త్రివిధము. ఇందు కడకటిది యుప

వీని పరిమలుట చిత్రపటముల ఎల్ పుటయందు కాడనగును. పై పైను విధముగా పైదు (నెక్కుదిగా జారునది) విమానము

ననుసరించి కొన్ని మాన్యువల్ గొట్టుట: 2. ది. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

నగు. వెనుక భాగమున పోకనుక్కాని యుండును. ఇది గాక, విమానమును నడుపు ఇంజను, ప్రోపెల్లరు యంత్రము, వీనికి సంబంధించిన రక్షకసాధన గ్రాముండును. వీరియు పై పైనులొక్క క్రిందిపరికరమీద విమానము నడుపుయంత్రము, వైమానికుని సీతము, తగ్గిన యన్ని పరికరములు నుండును. రైటుసోదరులు రెండు పై పైనులను నేలికయైన కట్టలలో నిర్మించి విమానముయొక్క పరికర ప్రక్రభము మున వెనుకభాగములో గదులుగదులుగా పాలరక్షితరై కట్టబడి యుండెను. ఈ చక్రము అయితాకారమున (క్రెటాంగ్యులరు) చిన్న చిన్న గదులుగ నిర్మింపబడి దానిపై వారగుడ్డ బంధించబడి యుండెను.

ఎర్రేలు (మీట):—విమానము పైకి క్రిందికి పోవుట కుపయోగపడు మీట యొకటి పై పైనుయొక్క రెండు పరికరములను భాగమున నుండును. ఈ మీట క్రిందిపరికర చుట్టభాగమునందు యిటు నటు పడకుండ పట్టియుండెడి కమ్ముల యాధారమున నిర్మయించును. ఈ మీటను క్రిందికి మీడికి లేపుటకు వీలగునట్టి యొకటి

యందును, ముందున్న మీటపలకలును, వెనుక నున్న చుక్కాని పలకలును విమానమున కంతకు సాధారణముగా నున్నవి. ఈ మరలన్నియు వైమానికుని స్వాధీనములో నుండును.

మానోప్లేను

మానోప్లేను నిర్మాణమునకును, వైప్లేను నిర్మాణమునకును వ్యత్యాస మధికము. వైప్లేను క్రిందిపలకయొక్క, వెనుకభాగము నిలువుచుక్కాని నుంచుటకు మాత్రమే యాధారముగా నుండును. మానోప్లేను క్రిందిపలకయొక్క వెనుకభాగమును భ్రూజితేజి యందును, అనగా పిట్టయొక్క పాట్ల యేదిధముగా దానితలకు, అక్కలకు, లోతకు సాధారణము అటులే మానోప్లేనుయొక్క వెనుకభాగము విమానమున కంతకు సాధారణము యుండును. మానోప్లేనుయొక్క భ్రూజితేజి (పిట్టము) పిట్టయొక్క యాకారమును బోలి యుండును. ఇది పూర్తిగా మూలబడియుండును. ఇది నిర్మాణ మందు వంపుగా నుంచుటచేగాలి నుడిగాఁ దిరుగుటకు వీలుండదు. దీనియొక్క స్వరూపము చేపవలె ముందుభాగము లావుగా నుండి వెనుకకు పోవపోవు నన్ను మోచిగా నుండును.

పిట్టయొక్క కిరస్సు దాని కేరముయొక్క ముందుభాగము నందుండిట్లు మానోప్లేను విమానముయొక్క ముందుభాగమునందు ప్రోవెల్లరుయొక్క ముందును. ఈ ప్రోవెల్లరు వెనుకనె యింజను నందును. దీని యిరుగునకు ముందున్న ప్రోవెల్లరు సంధింపబడి యుండును. ఇంజనువెనుక వైమానికునిసీత ముండును. వైప్లేను కన్నట్లు దీనికిని వెనుకభాగమున లోతకులె నొకపలకయుండును. దీనినె పెయిర్ ప్లేను అని పిలువరు. ఇది యొక్క మంతకు సాధారణముగా నుండును.

మానోప్లేను యొక్క అక్కలు క్రిందికి మీఁదికి నాడించుట చేతనే విమానము ఆకాశమున నిలువఁగలుగుచున్నది. ఈ కదలిక వైమానికునియొద్ద నున్న తీగలద్వారా గలుగుచుండును. మానోప్లేను యొక్క అక్కలును వైప్లేనుయొక్క పలకలును పొడవగు తేలిక యైన కజ్జలతో గదులుగదులుగ నొక చట్టముగ నిర్మింపబడి వానిపై నారగుడ్డ చిగువుగ బంధింపబడియుండును.

పైకి క్రిందికి పోవువిధము

విమానము ప్రథమమున ముందుకు జరుపబడి ఎరివేటరు (మీట) సాహాయ్యమున క్రిందికి దిగుచుండును. ఇట్టి యెరివేటరు వైప్లేనులో ముందుభాగమున నుండును. మానోప్లేనులో వెనుక నుండును. వైప్లేనులో నెరివేటరుయొక్క లోపలికొన లుతలలో నుంచు బడును. వెలుపలి కొనలు పైకి క్రిందికి లేపుటకు వీలుగను. మానోప్లేనులో మధ్యభాగమునందు బందులతో సంధింపబడిన తీగలవల్ల క్రిందికి మీఁదికి లేపబడును.

కుకి యెడమలకు నడచువిధము

నిలువుచుక్కానివల్ల విమానము కుడియెడమలకు త్రిప్పు బడును. ఈ చుక్కాని యన్నిరకముల విమానములలోను వెనుక భాగముననే యుండును. కొన్ని విమానములలో నొక్క చుక్కాని

నియు మరికొన్నిటికి రెండు చుక్కానులును నుండును. ఈ రెండు చుక్కానులు నొకదానిపక్క నొకటిగాఁ గాని, యొకదానిపై నొకటిగాఁ గాని యుండును. నిలువుచుక్కాని కుడిపక్కకు త్రిప్పిన విమానము కుడిపక్కకు తిరుగును. ఎడమపక్కకు త్రిప్పిన ఎడమ పక్కకు తిరుగును. ఈ నిలువుచుక్కానికి రగిలెడి గాలి తాకుడువలన విమానముయొక్క ముందుభాగము (ముఖము) దిక్కులకు తిరుగుచుండును.

సంచరించు విధము

వైప్లేను గాని మానోప్లేను గాని యొకటి రెండు ప్రోవెల్లరుల వల్ల నడువబడును. ఇది విమానముయొక్క ముందు భాగమున నుండును. ఈ ప్రోవెల్లరులకు విద్యుచ్ఛక్తి విసనకజ్జల కుండెడి యాకులవలె రెండు గాని మూడు గాని యాకు లుండను. ఈ యాకులు నివిషమునకు వేయి పాల్ల వంతుఁ ఇంజను సాహాయ్య మున తిరుగుచుండును. ఇట్లు తిరుగుటచేతనే విమానమునకు ముందు కు జరగు శక్తి కలుగుచున్నది. నుజమేకు తలయొద్ద మరికో త్రిప్పు టవలన మే కేదధముగా కొయ్యలొనికి చొచ్చుకొనిపోవుతో యా రీతిగా ప్రోవెల్లరు యొక్కత్ర సాహాయ్యమున విమానము గాలిలో మాగ్గులు చేసికొని ముందుకు వెట్టుకొనిపోవును.

నీటిమీద నడుచు విమానములు

కొన్ని విమానములు నీటిమీద దిగివచ్చును మునిగిపోకుండ విమానములయొక్క యడుగుభాగము దొప్పవలె వంపుగా చేయబడి యుండును. ఈ వంపువలన అంగుళముల కెరటము వచ్చిన నపాయ ముండదు. వెద్ద వెద్ద యల లున్నప్పుడు గాని తుపాను గట్టుచున్నప్పుడు గాని విమానము నీటిమీద దిగఁబడదు. విమానముయొక్క భారమునకుఁ దగిఁజుట్టు క్రిందిభాగము వంపుచేయుబడును. ఇట్టి విమానములు యొద్ద సమయములలో శత్రువులయొక్క గుట్టుఁట్టులను కనుగొనుటకు ప్రతి యుద్ధనౌకమీదను నుండును.

విమానములమగూర్చి కాత్త్రజాలు కోధనలు చేసి దిగివచ్చి నృద్ధి గాంచుచున్నారు. అందువల్ల నీ విషయమై యంతరికటితో ముగించుటకు వీలుండదు. ప్రథమమున గుమ్మటములు కనిపెట్టబడెను. తరువాత బుద్ధినికాసము పెంపొందినకొలది కోధనలు చేసినకొలది నీగుమ్మటములో వెన్నయో మార్పులు చేయబడి గాలియోడలు విమానములు, నీటిమీద దిగు విమానములు, యుద్ధమున కుపయోగ పడు విమానములు మొదలగునవి కనిపెట్టబడెను. ఒక్కయనుష్యుని కన్న వెక్కువయందని తీసికొనిపోవుటకు వీలులేని విమానము లిప్పుడు పలువు రెక్కిపోవుటకు తగినట్లు చేయబడెను. అంతియగాక వేల కొలది పానుల బరువు గల ఫిరంగులను, సామగ్రులను తీసికొనిపోఁ గల శక్తియు గలిగింపబడెను. ఇంక వెన్న యాశ్చర్యకరములైన క్రొత్త యేర్పాట్లు గానింపబడెనున్నవో యోచించుట దుస్తరము సర్వేశ్వరునిచే సృజియింపబడిన మనుష్య మాత్రుడే ఇట్టి మహా దృఢత కార్యములను చేయుచుండ, నిక సృష్టికర్తయైన యా పరాత్పరుని మహిమలు అగమ్యగోచరము లయి వర్ణనాతీతములుగ నుండును గదా!

యోగమును, ముందున్న మీటవలకలను, వెనుక నున్న చుక్కాని పలకలను విమానమున కంటకు నాధారముగా నున్నవి. ఈ చురలన్నియు వైమానికుని స్పృశనములో నుండును.

మానోష్లేసు

మానోష్లేసు నిర్మాణమునకును, వైష్లేసు నిర్మాణమునకును వ్యత్యాస మధికము. వైష్లేసు క్రిందిపలకయొక్క, వెనుకభాగము నిలువుచుక్కాని నుంచుటకు ముగ్రతమే యాధారముగా నుండును. మానోష్లేసు క్రిందిపలకయొక్క వెనుకభాగమును పూర్వదిలేటి యందును. అనగా పిట్టయొక్క పొట్ట యేదిభముగా దానితలకు, తొక్కులకు, తోకకు నాధారమై అటులే మానోష్లేసుయొక్క వెనుకభాగము విమానమున కంటకు నాధారమై యుండును. మానోష్లేసుయొక్క పూర్వదిలేటి (పట్టము) పిట్టయొక్క యాకారమును నోటి యుండును. ఇది పూర్తిగా మాయబడియుండును. ఇది నిర్మాణ మందు వంపుగా నుంచుటచే గాలి నుడిగాఁ జిరుగుటకు నీ యుండదు. దీనియొక్క స్వరూపము చేవవలె ముందుభాగము లావుగా నుండి వెనుకకు పోనపోన నన్న మై కూచిగా నుండును.

పిట్టయొక్క పిన్న దాని కొని ముందు భాగము నుంచి యిడి ట్లు మానోష్లేసు విమానముయొక్క ముందుభాగమునందు ప్రోవెల్లరునుంత్రి ముండును. ఈ ప్రోవెల్లరు వెనుకనె యింజనుండును. దీని యిరుసునకు ముందున్న ప్రోవెల్లరు సంధిపరబడి యుండును. ఇంజనువెనుక వైమానికునితల ముండును. వైష్లేసు కన్నట్లు దీనిని వెనుకభాగమున నోకవలె నొకపలక ముండును. దీనిని వెయింజ్ స్లేసు అని పిలుతురు. ఇది యంత్ర మంతకు నాధార భాగమై యుండును.

మానోష్లేసు యొక్క తొక్కులు క్రిందికి విరిగికి వాడించుట చేతనే విమానము అకస్మాత్ నిలువఁగలుగుచున్నది. ఈ కడలిక వైమానికునియొద్ద నన్న తీగలద్వారా గలుగు ముండును. మానోష్లేసు యొక్క తొక్కులును వైష్లేసుయొక్క పలకలను పొడవగు తేలిక యైన కణ్ణులతో గదులుగదులుగ నొక చట్టముగ నిర్మింపబడి వానిపై నాకగుడ్డ రిగువుగ బంధింపబడియుండును.

పైకి క్రిందికి పోవువిధము

విమానము ప్రథమమున ముందుకు జరుపబడి ఎలివేటరు (మీట) సాహాయ్యమున క్రిందికి దిగునుండును. ఇట్టి యెలివేటరు వైష్లేసులో ముందుభాగమున నుండును. మానోష్లేసులో వెనుక నుండును. వైష్లేసులో గలివేటరుయొక్క లోపలికొన బాకలలో నుంచఁబడును. వెలపలి కొనలు వైకి క్రిందికి లేపుటకు వీలగును. మానోష్లేసులో మధ్యభాగమునందు బంధముగో సంధిపరబడిన తీగలకల్లు క్రిందికి విరిగికి లేపబడును.

కుడి యెడమలకు నడచువిధము

నిలువుచుక్కానివల్ల విమానము కుడియెడమలకు త్రిప్పుబడును. ఈ చుక్కాని యన్నిరకముల విమానములలోను వెనుక భాగముననే యుండును. కొన్ని విమానములలో నొక్క చుక్కాని

నియు మరికొన్నిటికి రెండు చుక్కానులును నుండును. ఈ రెండు చుక్కానులు నొకదానిప్రక్క నొకటిగాఁ గాని, యొకదానిపై నొకటిగాఁ గాని యుండును. నిలువుచుక్కాని కుడిప్రక్కకు త్రిప్పిన విమానము కుడిప్రక్కకు తిరుగును. ఎడమప్రక్కకు త్రిప్పిన ఎడమ ప్రక్కకు తిరుగును. ఈ నిలువుచుక్కానికి తగిలెడి గాలి రాకుండువలన విమానముయొక్క ముందుభాగము (ముఖము) దిక్కులకు తిరుగుచుండును.

సంచరించు విధము

వైష్లేసు గాని మానోష్లేసు గాని యొకటి రెండు ప్రోవెల్లరుల కల్లు నడుపబడును. ఇది విమానముయొక్క ముందు భాగమున నుండును. ఈ ప్రోవెల్లరులకు విద్యుచ్ఛక్తి వివరకణ్ణుల కుండెడి యాకులవలె రెండు గాని మూడు గాని యాకు లుండును. ఈ యాకులు వివిధమునకు వేయి సార్లు వంతున ఇంజను సాహాయ్యమున తిరుగుచుండును. ఇట్లు తిరుగుటచేతనే విమానమునకు ముందుకు జరగు శక్తి కలుగుచున్నది. చురుకుకు తలయొద్ద మలికో త్రిప్పుటవలన మేల కేళిధముగా కొయ్యలోనికి చొచ్చుకొనిపోవుకో యా రీతిగా ప్రోవెల్లరు యంత్రపు సాహాయ్యమున విమానము గాలిలో మార్గము చేసికొని ముందుకు నెట్టుకొనిపోవును.

నీటిమీద నడుచు విమానములు

కొన్ని విమానములు నీటిమీద దిగివచ్చుటకు మునిగిపోకుండ విమానములయొక్క యడుగుభాగము వొప్పవలె రంపుగా చేయబడి యుండును. ఈ వంపువలన అంతరిక్షముల కెట్టము వచ్చిన సహాయముండదు. పెద్ద పెద్ద యల లన్నప్పుడు గాని రేపాను గట్టుచున్నప్పుడు గాని విమానము నీటిమీద దిగింబడును. విమానముయొక్క భాగమునకుఁ దగి ట్లు క్రిందిభాగము రంపుచేయబడును. ఇట్టి విమానములు యొద్ద సమయములలో క్రొవ్వులయొక్క గుట్టుగట్టులకు కనుగొనుటకు ప్రతి యుద్ధనౌకమీదను నుండును.

విమానములనుగూర్చి క్రొవ్వులలో కొధనలు చేసి దివదివాధి వృద్ధి గాంచుచున్నారు. అందువల్ల నీ విషయమై యింటిటితో ముగించుటకు వీలుండదు. ప్రథమమున గుర్తుటములు కనిపెట్టబడెను. తరువాత బుద్ధివికాసము పెంపొందినకొలది కొధనలు చేసినకొలది నీర్వాహములో నెప్పుడో మానవులు చేయబడి గానీయోదలు విమానములు, నీటిమీద దిగు విమానములు, యుద్ధమున తుపయోగ పడు విమానములు మొదలగునవి కనిపెట్టబడెను. ఒక్కచునువ్యవస్థ నెక్కచునుందిని తిసికొనిపోవుటకు వీలులేని విమానము లిప్పుడు పలువు రెక్కిపోవుటకు తగినట్లు చేయబడెను. అంతియగాక వేల కొలది పానుల బరువు గల ఫిరంగులను, సామగ్రులను తీసికొనిపోగల శక్తియు గలిగింపబడెను. ఇంక నెన్ని యాశ్చర్యకరములైన క్రొత్త యేర్పాట్లు గానింపబడనున్నవో యోచించుట దుష్టరము. సర్వేశ్వరునిచే సృష్టింపబడెన మనుష్య మాత్రుడే ఇట్టి మహా దుష్టత కార్యములను చేయుచుండ, నితః సృష్టికర్తయైన యా పరాత్పరుని మహిమలు అగమ్యగోచరము లయి వర్ణనాతీతములుగ నుండును గదా!

యుద్ధ సమాచారములు

పట్టియా పట్టియాల తుదము

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

490 లక్షల బాండ్ల విలువను ప్రాజెక్టును ఆస్తిగా
 43,000 చదరపు మైళ్ల భూమిని, 50 లక్షల మంది జనమును మౌలిక
 సౌకర్య, బలహీన మరియు నిరుద్యోగము, పశు సంరక్షణ
 అభివృద్ధి, వన సామగ్రి రాజ్యముగా తీసుకురావడము
 మరియు మన కారణముని ప్రాజెక్టును ఏమిటగా? ఆస్తిగా
 మౌలిక సౌకర్యములను మనకు అందించే వ్యయము యాదాతలను
 వారి వ్యయ ప్రణాళి వారి గానానిన విలువను ఆస్తిగా
 మౌలిక సౌకర్యములను మనకు అందించే వ్యయము యాదాతలను

1901

మొదటి విప్లవము బాలకవియచే ఈ దశామౌళ్యము నుండి
బడినది. ఈదశామౌళ్యమునకును సమన్వయమును ప్రదేశించిన కవియార్యుడే
మొదటి విప్లవమునకును సమన్వయమును ప్రదేశించిన కవియార్యుడే
మొదటి విప్లవమునకును సమన్వయమును ప్రదేశించిన కవియార్యుడే

యుద్ధ పాత్రనము

లోకమునందలియు వ్యక్తులు చేయుచున్న ఈ సహాపక్ష గాఢ
మహా మొదటి కుట్ర 29 వ కాలము రాత్రి కాల్పులడను.
వ్యక్తులుగా కట్టుబడిన తమ కోటయగు పెమిలునునుండియు.

హాస్యబుద్ధిలో నున్న తమ చిన్ని యుద్ధవాళల (గంబోలుల) నందేయు నర్థియూ ముఖ్యపట్టణమును దెల్లెడుమీద కిరండులను కురిపించి దానిని కాల్చివేయవలయునని ఆజ్ఞియవాచి యుద్దేశము. దెల్లెడ గోటలవంతుణ్ణులు లేని వనకనుగుటలేని వాగడక గణ పరి ప్రభావము వాగడక గణమునందును, వాగడక గణమునందును కలిగిన వారి కిది క్రమమునాచి క్రమమునాచి, నిద్రపూర్వమునాచి నున్న తమ గోటలను బలపూచి పోయియుండు కేసరి, కాంచెల్లెడు పూర్తి ఆజ్ఞియవాళల నశిము కాకుండు యుద్ధగం పన్నులను పొంది, ఆజ్ఞియమును వాగడక నిమిషముల వలంబించి దెల్లెడు మీద కిరండులను గాల్చి, నర్థియూవాసు రక్షింపియు లేని వట్టి

1909

మనముచేత. సర్వమూపై జయము కట్టియు 21 ప్రశ్నల
కోరుట సిద్ధముచేయు. సర్వములకు రాక్షసులూ మహాకావ్యముల
ప్రతిమూర్తిని కలగొనమున కాక్షాదించెను.

[illegible]

185. 90,000

[illegible]

శరణ్యం హామతి

ప్రతిదిన మిటు సంతోషముగా నుడివెను. "శక్రప్రభు మహావైష్ణవము నయి వాడొకడు ప్రసాదించుచున్నాడని తెలుసుకొనిన నాకు కనక శక్రసేవయొక్క శివమలలో భృత్తిగా నిండియుండినను." మొట్టమొదట వాడొకడు నాకు ప్రసాదించిన సంతోషమును తెలుపుటకు ఆస్త్రియమగుటకు నూతనసేన సహాయము కల్పించుటకు కలసికొనినందున నానందము పెరిగెను. వానితోగల వైష్ణవలకు కొలుసొందెనను సర్వదామలకు తిరిగి శ్రోత్రసేవ కల్పించి వారును సంతోషము నొందుదురను కోరిక నెఱవేరినది. అప్పుడు కొలుసలలోను ఆస్త్రియమగుటకు కుడిచివేసుటచేసి ఆస్త్రియగా నివాసులయ్యెను, సర్వదామల మయ్య సామభూతిగల స్త్రీపుష్కలములకు ఆస్త్రియగా నేవాధిపతి గల వైష్ణవులకు ముడుభూతమున నుంచి వారికి ముందుగా కేలకొనిన బంపించుట ఆశ్రువుచే ముడమున కేడిన కొప్పు మర్యాదము.

యూదావే చింత మొందుట

ನಾಲ್ಕನೇ (ನಾಲ್ಕನೇ) ಮಹಿಮೆ: ೨೦೨೦ ರಲ್ಲಿ

[illegible]

అంతర్జాతీయ విద్యార్థిని పంపించు వ్యయమును పట్టించుట

మొదటి భాగము - మొదటి భాగము (మొదటి భాగము) - మొదటి భాగము

ప్రాంతిక విద్యార్థుల కృతకృత్య లయితి. వర్తమానులకు ఖయీదీ
లయిన శ్రమ నేడ 4500 మంది. 53 కిరంతులు, 8 హుద్దురులు, 114
కాయవను కిరంతులు, 26 క్క-వైద్యుల సమాహూతు, వైద్య పరిశో
ములు, 14 ముద్రసూమి పాక సామానులు, 6 భోజన సామానుల
వేగములు, 4 సుద్ధుల బండ్లు, 5 కుచాకిమంతు వేగములు, ఆ నేకములకు
మొత్తము 20,000 మంది. వీరికి 10,000 మంది అని తేల్చినది. : టుకరబడిన నొప్పు కిరంతులు 70.

ఈ దేవుడు ముఖ్యము ముగ్ధుల నెవడ వర్ణియన దిగ్రుంఁ
 వలనఁ జెల్లియ నొడిగోవుమదేకాక ఒక అంశము వర్ణియ
 న్నామది నవమను కొనలేదు. ఒకర యెల్లియను భయపడిగా నెల్లి
 యను నొకర యెల్లియను నొకర యెల్లియను నొకర యెల్లియను

[illegible]

ప్రాసే కల్పించితి. వర్ణనా దురగుండక అస్తా. దేవలలింగ ప్రభుస్య ములను కేయముంచెను.

జ రనులు లీటికోటను పట్టించి పంపి

[illegible]

ప్రకాశము లేదనియు, కత్తివనియు పోలిక లేదనియు కోటిలలో
 తీసుకునా నానాకొనిన కామము నుండి పుట్టివచ్చిన
 అన్నియును నేను ముందరకు పోయి నామము, పితా, మిత్రము
 మాత్రము బలవంతముచే నూరిన యుద్ధభావము ప్రకాశము కావలసి
 పోయెను అనియు ముగిసినా లెదమ.

శ్రీభక్త కలము

మంతుడు. ఇచ్చట చెల్లియను పశ్చిమ లభిముగా మండటనే
= ౩౩ మేళగొనలేదునుకల, చెల్లియనునది పోయి కనిము

వంటిదని తెలుసుకుచున్నది. ప్రజలు సాహసవంతులు. దేశభక్తులు. ప్యూర్ గ్రేడ్ సియులు. 1468.వ సం.న దీ పట్టణము ఛార్లెస్ ది బోల్ట్ అఫ్ బర్గండ్ వలన కొల్లకొట్టబడెను. 1619 లో ఒకటవ మాక్సిమిలిన్ వలనను, 1678-1691.వ సం. లకు మధ్య రెండు పర్యాయములు ఫ్రెంచివారివలనను నా పట్టణము ముట్టడింపబడెను. 1702.వ సం.లో ఇంగ్లీషు ప్రభువగు మార్కో బోగారు ఫ్రెంచివారి మీద యుద్ధము చేయుటకు దీనిని వశపఱచు కొనెను. 1784 లో ఆస్ట్రీయను సేనా నాయకుడగు క్లయిర్ ఫెయిట్ ఇచ్చటనే జనరలు జోక్వెయిన్ గారి చేతిలో ఖడ్గిగా దెబ్బలు తిన్నెను. క్రెయిర్ మాంటు డెల్లి యము జనరలు యొక్క బుద్ధి మేళితో వలన ఏ వగరము చుట్టుకు 12 కోటలు మూడు మూడు మైళ్ల దూరమునను, మధ్యకొట కన్నీయు ఆటుమైళ్ల దూరముననుంచునట్లును కట్టబడెను. 33 మైళ్ల చుట్టు కొల

గల యొకొట లొక డెల్లి యనుచే సంకల్పింపబడినదిక ఫ్రెంచివారి వారిచే కట్టబడి, జర్మను కి ఇంది యొక్క ఫ్రెంచి ముఠాబాదు కట్టబడినది. 1800.వ సం.లో కొటలో 200 మంది వైద్యకర్తలు నుంచును. చిన్న కొటలలో 169 మంది యుండెదరు. కొటలో వసేక యెల్లత్రాఫీరంగులు రాత్రిని పగలుగా మార్చివేయగల దేవీప్రభువాన మగుదీపములను, ఒక కొట కొక కొటకు కందకములును గలవు. కొటలలో వసేకదినముల వేలకు కావలసిన మందుగుండు సాగుగ్రా భోజన పదార్థములు ఉంచుచని ప్రాయశఃకల్పపరము. కొప్ప గూన

దర్జనీ యెల్లత్రాములను తెట్టుకొని సేనాధిపతి యెల్ల ప్రభుడు మూత్ర లను పరిక్షించుచు తేవకు లోచిన ఫీరంగులను కాల్చుటకయి వాస్త లను బంపుచుండును. కొటగోడల నానుకొని రేటవారుగానుండు బయలుదర్జ కొకదేశ శత్రువులు గాంగలిగినను, తేక భూమి లోపలనున్న మార్గములను వారు కనుగొనవను వారిని చెండాడుట కయి ఫీరంగులు సిద్ధముగా నమర్చబడి యున్నది. కొటల మధ్యనున్న భూగము రీ దుర్గసమాచూమనందు బలహీనమయినది. అందుచే 25,000 మంది వైనికులు, వానిని బాగుచేయుటకు యుద్ధమునకు నుండు విచారావసరమిది.

ముప్ప వాంఛము

పొద్దిమను పట్టుకొనుటకయి జర్మనులు డెల్లి యముగుండ వచ్చుచున్నా రెగిరికుగుంటివా ద్రమవివస్థకు డెల్లియను సేనాధి పతులు డెల్లిను ఆటవారుటకయి వెళ్లుచుండింటి, అంత ఆసనీక

ముగా జర్మనీ వచ్చి డెల్లి యముమీద పడెను. 1914.వ సం. ఆగష్టు 2.వ తేది ఆదివారము సాయంకాల మయిదుగంటలకు జర్మనువక్రేకర్తి వైద్యమునకు యుద్ధమున కాడ్చి నొడవనను. కేజు వగరవాసులు చురుకాకు కయిలు ఆటవారుటకనను, కెగ్రే సమావారములు జర్మనీనుండి రాకుండుట వలనను రెండు దివ్యవగరము జర్మను శత్రువులు చురుకాకు వచ్చుచున్నా రెగిరికుగుంటివా ద్రమవివస్థకు డెల్లియను సేనాధి పతులు డెల్లిను ఆటవారుటకయి వెళ్లుచుండింటి, అంత ఆసనీక

ముంద వొట్టక, స్వార్మగొర ముకు కాపాడుకొనుటకయి, జర్మనీ వగరతుల వంగేకరింపక, జర్మను వైద్యము వచ్చు వాంఛలను తెగ గొట్టి, కయిలులను ఎత్తివేసి నిర్దమము ముద్దమయి. రీజుకొటల నుండి పారు ఫీరంగు లకు అడ్డముగా వెత్తుగా నున్న ఇండ్లన్నియు అధికారుల ఆడ్డలచే తకోపివాసులుగో గార్చి వేయ బడెను. తెట్టు కొట్టివేయబడెను. నుండగవారము నాం దుదయము నకు జర్మను శత్రువులు డెల్లి యము కి గొట్టి వచ్చుచున్నా రెగిరికుగుంటివా ద్రమవివస్థకు డెల్లియను సేనాధి పతులు డెల్లిను ఆటవారుటకయి వెళ్లుచుండింటి, అంత ఆసనీక

1914.వ సం. 5.వ ఆగష్టు వాటి రాత్రి 11.3 గంటలకు నిండు వెన్నెల కాముమండగా రీజువగరపు ముట్టడి ప్రాచంభ మయినది. జర్మనువెల్పు అమిత ప్రకాశముగో కొటలపయిని పడ మొదలిడిను. డెల్లి యము కొటలు రిగిన విధమున సమాధాన మిచ్చుచుండెను. ఉత్త రమున పండ్రెండు మైళ్ల దూరముననున్న వైజామొదలు రీజుకు దక్షిణభాగముండున్న ప్రదేశమంతయు రణరంగముగా మండెను. ఉద యము ఏ గంటలగునప్పటికి యుద్ధము తోకాతొకగా సురుగుచుం డెను. అప్పటికి క్లెగ్ అను కొటమూత్రము జర్మనుఫీరంగులచే నిశ్చ యముగా వేయబడెను. అచ్చటచ్చట కాల్పులను వదులు జర్మను ఆశ్చ రేవయి కొంత పనిచేయచుండెను. ఆ భూమియొక్క ప్రకృతిని ఒట్టి జర్మనులు బాగుగా రాగియుండుట కనుకూలము లవేకము లుండెను. అయినను జర్మనుల యుద్ధక మనేకపర్యాయము లడంప

THE FAMOUS FRENCH 75 MILLIMETRE GUN

1. ఫ్రెంచ్ 75 మిల్లీమీటర్ గన్. ఇది ప్రపంచ యుద్ధంలో ఫ్రెంచ్ సైన్యం వాడే అత్యంత ప్రసిద్ధి చెందిన గన్. ఇది చాలా తేలికగా ఉండి, దానిని త్వరితగతినే మార్చే అవకాశం ఉంది.

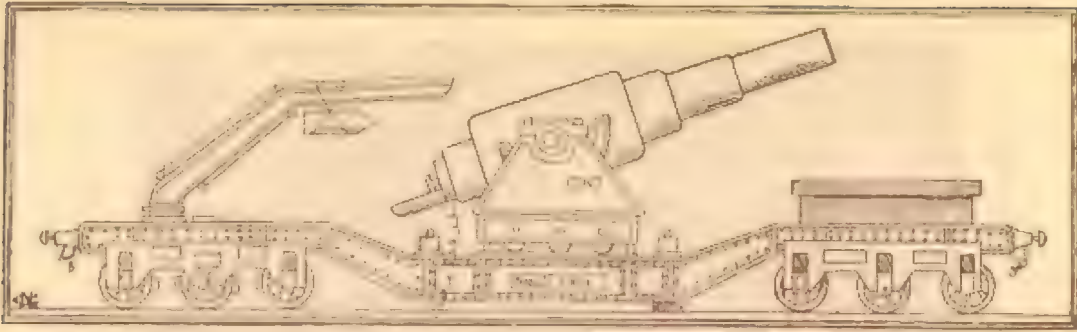
A GERMAN GUN DESTROYED BY 75 MILLIMETRE

2. ఫ్రెంచ్ 75 మిల్లీమీటర్ గన్ ద్వారా ఓడించబడిన జర్మన్ గన్. ఫ్రెంచ్ సైన్యం ద్వారా జర్మన్ సైన్యం ఓడించబడిన గన్.

ఈ 75 మిల్లీమీటర్ గన్ ఫ్రెంచ్ సైన్యంలో చాలా ప్రసిద్ధి చెందినది. ఇది చాలా తేలికగా ఉండి, దానిని త్వరితగతినే మార్చే అవకాశం ఉంది. ఇది చాలా దూరం నుండి లక్ష్యాన్ని ట్రాక్ చేయగలదు. ఇది చాలా తేలికగా ఉండి, దానిని త్వరితగతినే మార్చే అవకాశం ఉంది. ఇది చాలా దూరం నుండి లక్ష్యాన్ని ట్రాక్ చేయగలదు. ఇది చాలా తేలికగా ఉండి, దానిని త్వరితగతినే మార్చే అవకాశం ఉంది.

THE 42 C. M. KRUPP HOWITZER

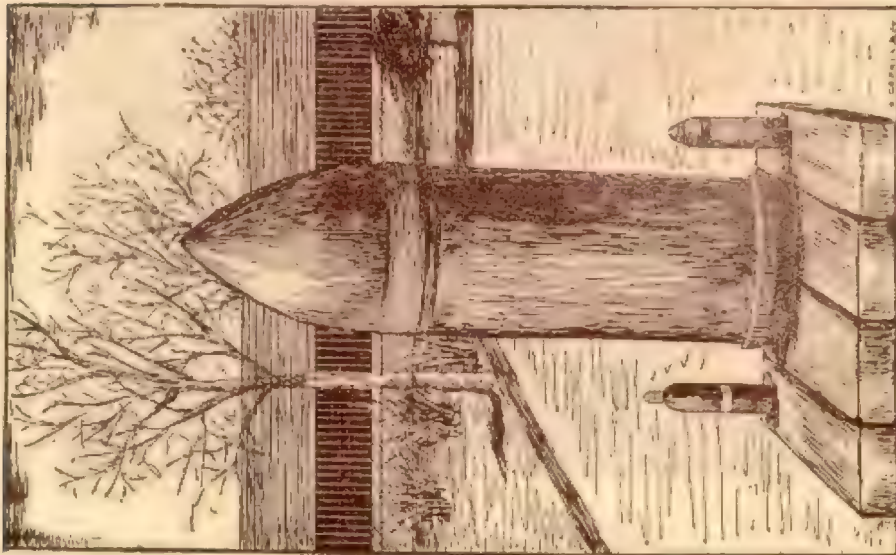

42 సెంటిమీటర్ ఫిరంగి ముగ్గి ఫిరంగి రైలుమార్గంపై ఉన్నట్లు

IN ACTION

A SHELL FROM 42 C. M.

జాబ్బు 42 సెంటిమీటర్ ఫిరంగినుండి ప్రయోగించబడిన యీ కాల్షిసింగుండు (పాధారణముగా ఒక మనిషియేర్తు 5 అడుగులున్నది. 7½ మైళ్ళ దూరమునండి వచ్చి వర్షన్ కొట్టవచ్చు పడినది. కాని బ్రద్లుకారేదు. దీని బలపు ఒక్కటన్నకు 133 గులు సెక్కువగా నున్నది. ఇది ఫ్రెంచివారి వశమునం దిప్పుచున్నది.

చెప్పిరి. కావలసివారికి వారికి అగ్రాములను ఈవనాగరముల వదిలిపోయిరి. ప్రజలను వీరి బాధలను పడఁజాలక కొద్దిపాటి జన్మగు గుట్టలు దళముగాని వైసికులు గాని చేతిలో చిక్కినప్పుడు దెబ్బయములను బాలిని కనిపెట్టిరి పరాధములు ముడిచి.

దేనాంటు, లీజు, లోవేన్ యుద్ధము

లీజుపట్టణము పడినను కొటలన్నియు వశము కావలయున జరలను ఎమ్మిక్ గారు పురపరిశ్రాగమున నివసించుచుండిరి. 14వ అగష్టు లేదిన ఫ్రెంచివైస్యములు దెబ్బయనుల సహాయము వచ్చుచున్న ననియు, వారివారి ముఠాస్థానములు ముద్దాగ్రములు గలవి పరిష్కరించుకొనిరినదియై తెలిసింది. 18 అక్టోబరులు (కోరు అనగా 40,000 వైసికులు) ఫ్రాంసును వదిలి దెబ్బయను రక్షణార్థమై వచ్చుచున్నారనియు వదంతులు పుట్టెను.

దేనాంటు యుద్ధము

దెబ్బయనులోని ఈ దేనాంటుకును ఫ్రెంచివారి సరిహద్దు గ్రామమును గిటెటోనును దూరము 14 మైళ్లు మాత్రమే. ఇది మ్యాజూనది కుత్తమున నున్నది. ఇచ్చటికి కొంత ఫ్రెంచిసేన పంపబడెను. ఇంతకుముందు దిచ్చటనున్న దెబ్బయనుసేన సరియైన పాటలుగాని పిరింగులుగాని తప్పు. జ్యూలై 15వ తేదీన మ్యాజూనదికి క్రిందిభాగమున దాటి నామాయమీదికి వెళ్లగలయునని ప్రయత్నించుచుండిరి. ఫ్రెంచివారి రాకవీక్షకముగా నిచ్చోట తాకబడినను వైస్యముతో పోరాడిరి. ఒక ఫ్రెంచిసేన అగ్రగంటలో నాలుగు మయిళ్లు పరుగెత్తుకొని వచ్చెను. ఫ్రెంచివారు జన్మకుల పరాకమును గురిచెట్టి కాల్చి పటాపంచలు చేసిరి. ఇచ్చట ఫ్రెంచివారికి తాళబాలక దేనాంటు కోకముయిలు పయిగా నదిని దాటుటకయి జన్మకులు వెళ్లుచుండిరి. ఇచ్చట తాత్కాలిక వారధి కట్టి దాటుచున్న జన్మకులు ఫ్రెంచివారి ఫిరంగులకు సరియైన నుది యయిరి. వంసెన ముక్కలుముక్కలుగా చెయబడెను. అమేటుల శత్రువులు బలమరణమును పొందిరి. కాని మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు జన్మకులు దేనాంటుపట్టణమునే ముట్టడించిరి. వారిని ఆపుట కెనరిని కత్తిలేకపోయెను. ఇచ్చట ఫ్రెంచివారి ఆరపటాలము యోడించబడెను. దుర్గముపయిని జన్మకులు తమ పరాకమును పొందిరి. దుర్గమునుండి మెడిను గన్నులకు ప్రయోగించి నిరపరాధులగు పురజముల ననేకులను చంపిరి. ఇంతలో ఫ్రెంచివారికి కావలసిన సేన మోటారు బండ్లలో రాగా సాయంకాల మయిదుగంటలకు లగువచ్చటికి నది కిరు పార్శ్వములను నలిగి ప్రముగా జన్మకులకును, ఫ్రెంచివారికిని పోరు జరుగుచుండెను. దుర్గముమీది జన్మకుపరాకమును రెండుపర్యాయములు గురిచెట్టి కొట్టి ఫ్రెంచివారు ఆకాశములో పెగురుపట్లు చేసిరి. ఫ్రెంచి 75వ సెంటు కింగులు శత్రువులను కిక్కియేయించెను. జన్మకువారి 7వ కోరు(40,000 వైస్యము)రెండుగా చీల్చబడి ఒకటి గిటెటుప్రక్కకును రెండవది అస్సీప్రక్కకును పరుగెత్తెను. సాయంకాలము 7 గంటలకు దేనాంటులో శత్రువులు లేరు, బోవెన్న

సీనే గ్రామములకు వధ్యులను వదిలిరమునందు జన్మకుసేనుగులు 8000, లెక్కింపబడినది. ముప్రతిద్ధమైన కయిజుగారి ఇంటికివలుగార్లు ముగియడములో వారమా వారమై వచ్చెను.

లీజుకోటలు వశమందుట

ఈకోటలు జన్మకుల వశము కావలయున జరలను వాన్ ఎమ్మిక్ అత్యంతత్య శక్తికొనెనని వదంతులు పుట్టెను. లీజుకు కొంతదూరము దుండి 41,000 జనసంఖ్యగల పెరెగునదన కరివముద్దము అగెను జన్మకులు రూదూపెనెట్టు స్థలమునుండి తమచుడిరి. ఇచ్చట నే 71వ జన్మకు కాల్చులమునకు సేనాధిపతియగు బ్రెపు విలియం ఆఫ్ లిప్పి గారును, ఆయన పనునాలుగువర్సెగముల తనయుడును కీర్తిశేషులయిరి. లీజు సేనాధిపతియగు రీమెన్ గారికి ఒక పెల్లులన గాయము తగిలినను నుడతకుప్పిలో కూర్చుండి యుద్ధవిధానమును నడుపుచుండెను. ఈ పట్టణమున కంతకును ఫ్రెంచి ప్రెసిడెంటు గారగు పోయిస్ కేరుగా రింత వైశ్యశాస్త్రానామలతో బోరించునకయి క్రాస్ ఆఫ్ ది రీటయిజ్ ఆఫ్ ఆంర్ అను గౌరవమును పొందగి సన్మానించిరి.

ముగింపు

దేనాంటు యుద్ధమువారికి దెబ్బయనులో స్థితి యావిధముగా ముండెను:—లీజుకోటలుగొన్ని శత్రువుల వశ మింకను కాలేదు. నామాయమీది జన్మకుల వశమైతేను. మ్యాజూనది గ్రామము ఫ్రెంచి వారివైదే చూపిన పాపానమును బట్టి గొప్పగా సహాయులగుదురను వ్యాఖ్యిము కలిగెను. ఆ దెబ్బయ అభ్యంతరమును ముగియగా మ్యాజూనది పంపబడెను. ఒకవేళ జన్మకులు ఈ కోటను సమీపించినను కాలకులను దెరిచి నీళ్లలో ముంచివేయవచ్చు నను వైస్యము దెబ్బయనులకుండెను. బ్రుసెల్సుముఖ్యపట్టణము కొటలను గలదికాక పోయినను, దానికిని శత్రుసేనకును వీధ్య, దెబ్బయను సేనలో నలి పరాక్రమకంఠయిన పటాలము లున్నది. ఇంగ్లీషువారును దెబ్బయనులకు సహాయులు చేయుటకు వచ్చుచున్నారు. కాని తత్కాలము జన్మకుల ఉగ్రము ఆపబడినను అనేక లక్షల వైస్యమును దొర్లించగల కత్తి వారికి గలదని దెబ్బయనులు వక్కాగా గుర్తజింగి యుండిరి.

జర్మనుల విజృంభణము

మ్యాజూనది నూరక సేనలతో వైశ్యవారికి లీజు, నామాయలకు వధ్యులను దెబ్బయను అక్యసేనను పోరాడారి 2 లక్షలకుండి జన్మకు వైసికులు పశ్చిమమున బ్రుసెల్సుముఖ్యపట్టణమును పట్టుట కయి చనుచుండిరి. జన్మకుసమీపములముందు నిలవఁజాలక అతి పరాక్రమముతో బోరినను, దెబ్బయనులు వెనుకకు తగ్గిపోయిరి. గీటు దెట్టువద్దను, యాడింజోవద్దను అక్యవైసికులకు పోరు నుండును. ఇది గలములు మెల్ల పోవవుండెను. కాని శత్రుసేన అక్యధిమగిటలన దెబ్బయనులు చాల సేపు పోడి, గొప్పవైస్యమును గలిగించి మరలరి వెనుకకు తగ్గిరి. తరువాత డీట్టు, ఏర్ ముట్, టిక్సెనూట్, లావేన్

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని కొంతమంది సైన్యం

పటానియల మీద ఎడతెగక జర్మను ఫిరంగుల ధోరణులను. బీర్ల మాంట్రో బ్రుసెల్సుకు 28 మైళ్ల దూరమందేకలను, ఇచ్చట హోగ్ జర్మనుల దండెత్తిన వారిని, అక్కడ నుండి వెళ్లిపోయారు. అక్కడ ఎక్కువ గంటలకు నివ్వకుండా తీర్చిమాటును, ఒక్కగంట పిమ్మట క్రిమియను మువ్వపాసెను. ఆనెక గ్రామములు చుట్టు ప్రక్కల తగులబడినవి. కాని యుద్ధము జరుగుచు నే యుండెను. తరువార దెబ్బయినను లాచేర్ నగరము తటకు పారిపోయి అచ్చట యుద్ధమున కుపక్రమించిరి. ఈ యుద్ధములో మావనదెబ్బయిన సేన 600 మంది దిగంతముల వలకును ప్రఖ్యాతిని గడించిరి. ఈ గుఱ్ఱపురకము 10000 జర్మను కాల్పులము మీద దుమికి వెక్కుచందలను చంపిన తరువార ఏనుగుల రిప్ప మిగిలిన వారందఱను వీరస్వర్గమున కేగిరి.

ఆర్మీని వెక్కుచంది జనులు దిక్కులేక బ్రుసెల్సు నగరము నకుఁ బోక మొదలిడిరి. దెబ్బయిన రాజు ఆల్బర్టుగారు ఒక్క అంగ రక్షకునితో కమమోటారుబండి పెక్కి పెక్కిలావుల దిరుగుచు జనులకు నైర్దయును బురికొల్పుదు, నైర్దయు (పూల ముండుతుకును పోగాడునట్లు చేయుచుండిరి. ఒక నైనికుడు శ్రీవారిని "మహా రాజా" అని సంబోధించగా వాని చేతిని బట్టుకొని బియ్యనవ్వు నవ్వుచు నన్నట్లు పిలువకును. చున నుండబిచ్చుడు చాలికాం ద్రము. "న్ను ఆల్బర్టు అని పిలువవు" అని శ్రీవారినన మాటలు జేకనంతట వెళ్లి తెలిసి వాటియందు ప్రజలకున్న

ప్రేమ పడుచు న్నవ్వెదెత్తును. దెబ్బనెట్లు మోస్తానై అను నతడు ఫిరంగులతో నమన్వలదిన తమమోటారుబండిని ప్రతియుదయ మెక్కి జూపు నైనికులను చెందాడుటకయి బయలుదేరి సుమారు దెబ్బది మందిని నొక్కడే చంపుట నుప్రదము.

ఆర్మీన్ లోరెన్

ప్రాన్సుమీద కాచివెడలుటకు జర్మనులకు చెందు మాగ్గు ములు కలవు. మొదటి మాగ్గును ఉత్తమున దెబ్బయినను, లెస్సెబర్గ లకును, దక్షిణమున స్విట్జర్లకును మధ్య ప్రెంచి-జర్మనీవారి సరి హద్దుగానున్న చెంచువందల మయిళ్ల పొడుగుభూమి. చెంచుమాగ్గును దెబ్బయిననులో ప్రచేంది ఉత్తప్రాంతు నాక్రమించుకొనుట. కాని యీరెంచువందల మయిళ్ల సరిహద్దులలో ప్రతి ముప్పది మయిళ్లకును ఆధేద్యమగు కోటలను ప్రెంచివారు కట్టిరి. ఈకోటలలో వర్డన్, టూర్, ఎరివార్, లెలోఫ్ఫర్ లనునది ఒకటికొంద నొకటి గలవు. దీనిలో 10 లకుల నైర్దయు ఒకల యుద్ధపరికరములతో జర్మను లెత్తి చచ్చినయడఁ బడించుటకయి సర్వసిద్ధముగా నుంచబడెను. ఒక కోటకును నొకొక కోటకును మధ్యనున్న స్థలములో జర్మనులు పోవు టకు ఓలులేనంత దూరము పొరగల ఫిరంగులు బుంచబడినవి. ఇచ్చట

ఫ్రెంచి, జర్మనుల సరిహద్దులు. వానిమందిరి కోటలు

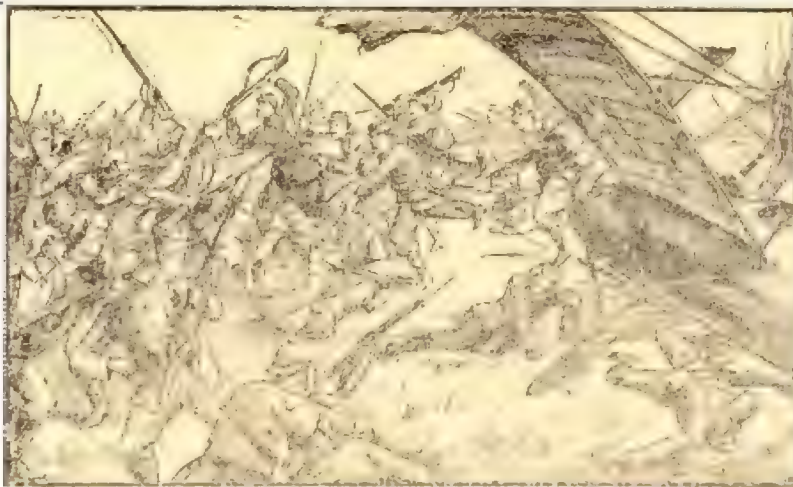
1915-వ సం. జూలై 14-వ తేది

పంచత్పర్యాద సంఘము

మౌనమున వాడుక మురియుక నైదయుబ్బుంది. దేశపక్యతి దం. వారు కలంమచు నే యున్నా దు.

ਅੰਕ ੭੫

10/15/20

ఇతర ఫిరంగులమాట విచారించెదమనిన 3.5 ఇంచి ఫిరంగులు ఇంగ్లీషు యుద్ధవాహనలో 188 గలవు. ఈ శ్రేణ్యమయిన ఫిరంగులు ఇంకోకటి శత్రు. 12 ఇంచి ఫిరంగులు మిత్రమండలికి 500 లను, శత్రుమండలికి 158 యు గలవు. 11 ఇంచి ఫిరంగులు శత్రువులకు 90 ఎక్కువగా గలవు. 4.7 ఇంచి ఫిరంగులు 4 ఇంచి, 3.9 ఇంచి మిత్రమండలివారికి 303 అధికముగా గలవు. 65 ఇంచి, 6 ఇంచి 6.5 ఇంచి ఫిరంగులు శత్రుమండలికి 110 పొమ్ముగా నున్నవి. ఇటలీగూడ యుద్ధములో దిగుటవలన మిత్రమండలియొక్క చలము మిక్కిట మయవదలి వ్రాచుకవనము లేదు.

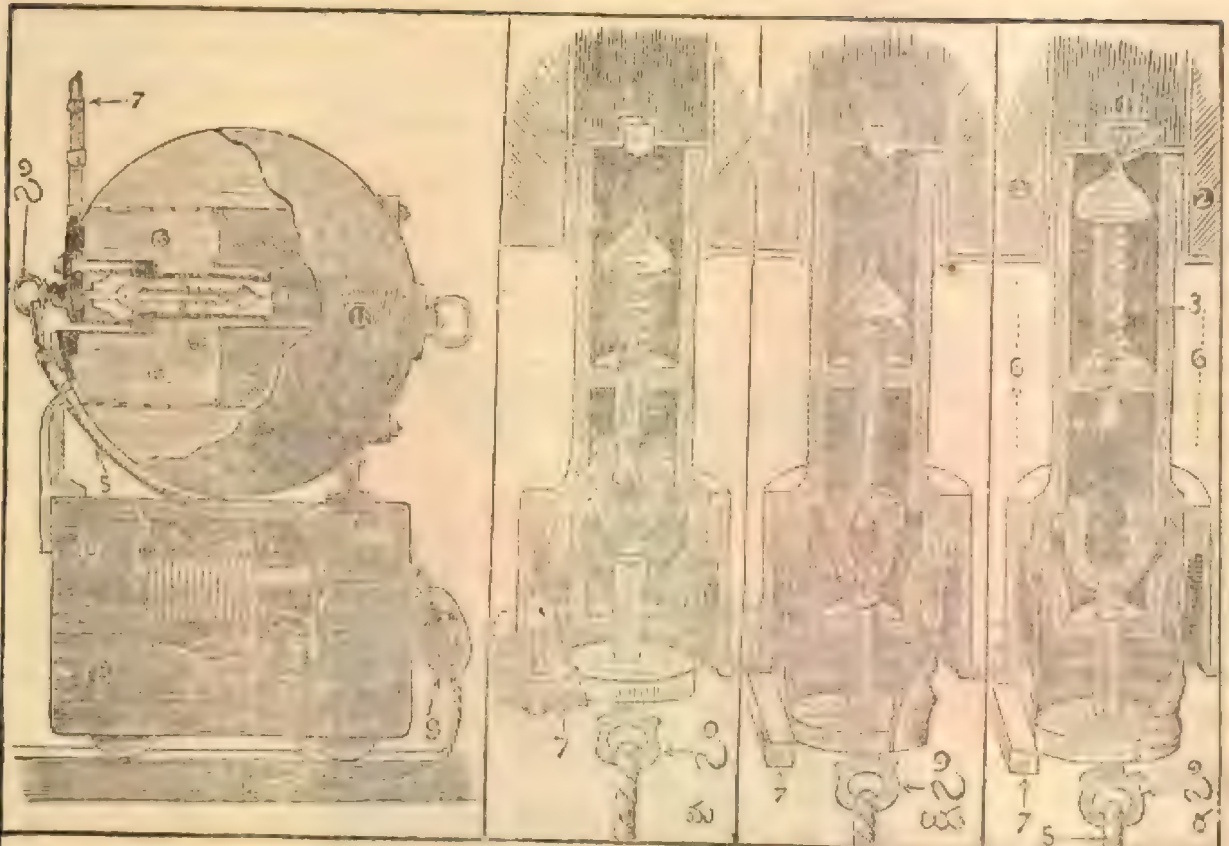
యుద్ధము ప్రకటించబడిన పదిదినములలో జ్యోతుపరీక్షము నెరుగవేయుచున్న సముద్రముమీది కక్షకవాహనన్నియు ఇంగ్లీషు యుద్ధవాహన 103, జర్మన్ యుద్ధవాహన 100, ఇటలీ యుద్ధవాహన 10, జపాన్ యుద్ధవాహన 10, అమెరికన్ యుద్ధవాహన 10, ఇతర యుద్ధవాహన 10, మొత్తము 233.

జ్యోతుపరీక్షవాహనముల తలపట్టదేశముల నాకాశ్రయములకు బరుగొల్పి కరణుకొచ్చెను. జర్మనీవారికున్న నౌకాదల మొత్తము 100 టన్నులకు మించినవి 2090. ఇంగ్లీషువారివలన పట్టుకొనబడినవి 129. జర్మను శత్రులలో నున్నవి 738. బాల్టిక్, బల్లెనముద్రములలో నుంచబడినవి 71. మిత్రమండలివారి శత్రులలో నున్నవి 186. తలపట్టదేశపు శత్రులలో కరణుకొచ్చినవి 644. తెక్కతూగనుండ 500 టన్నులకు పైగానున్న నౌకాదల 125. తెక్కతేలిచేతనుట్టవోయి 853. చిన్న పడవలు మాయమయినవి 881. జర్మనీవారి డెన్ డెన్ బ్రూములకు ఆగస్టు 6 వ తేదిన లూసిటానియా యనువాహన ముంచ బాచెను గాని యది చిక్కలేదు. కులూసిటానియా యే తరువాత ఈవంతర్జనము పే నెలలోనెచ్చెయి న నలక నుండిచేయబడినది. లూసిటానియాను సోదరినొకయగు మారి యానాను ముందుగాను, అర్మెనియాను నెమ్మదిగాను పట్టుకొనబడినవి. ఇట్లు యుద్ధమునందున్న వాహన 233 వేయి.

జర్మనువారి కోనిగ్స్ లాయి యనువాహన అంగియర్ ఆరు ఇంగ్లీషు లైటుక్రూయిజరు ముంచిచేసెను. కాని అంగియర్ యుద్ధకాళకు మను నాడుదయమున కోనిగ్స్ లాయి వెదలల్లిన దుందుని యొకటి రెగరి మునిగిపోయెను. ఇందలి నావికులలో 189 మంది శత్రు శక్తికినాకు కాపాడబడిరి. ఆగస్టు నెలయంతయు జర్మనుయుద్ధవాహన బయలుదేరి యుద్ధమునకు కచ్చునెమోనని. అంగ్లవాహనల నోరు తెఱచుకొని యుండినవి. కాని యొక జర్మను అడ్మిర్లరు జర్మను యుద్ధవాహన లెందులన బోరాడవో కాకములనట్టిక యుపన్యాసమునందు దెలిపెను. «మనము హోరాహోరంగా ఇంగ్లీషువారితో సముద్రముమీద బోరి మేని యోడిపోవుదునుట నిష్కర్తము. పోయిన నావలకు బదులుగా క్రొత్త నావలను కట్టుటకును, అది ఈయుద్ధమునకు పదిదినమునకు కును దిలు ఎంతమాత్రమును లేదు. సముద్రయుద్ధములో తక్కువ

చలముగల నౌకము ఏడిపోతి కేని భవన సముద్రతీరమంతయు శత్రువులచేత ధ్వంసముచేతుట జర్మనుభూమిపయిని మనశ్శత్రువులు దిగి యుద్ధముచేయుట కనరాకము సమకూరును. మన యుద్ధవాహనకు కదల్చుకుండ కాపాడుకొంటిమేని సంధి జరుగునప్పడు మనమాటలు ఆదరముగో ఆలకింపబడును. మన మప్పుడు బలహీనులముగా పలుకవలసిన యవసరముండదు.» ఇందువలన సముద్రయుద్ధమునకు జర్మనులు దిగక సచ్చెయినులచేత హానిగ కలిగింప వలయుని కలపెట్టి యున్నారు. ఆగస్టు 11 వ తేదిన జర్మనుసచ్చెయినులు డ్రిటిషుక్రూయిజరును బర్బింపుమును లూరెన్సోవేసి ముంచుటకయి రాగా ఈ యుద్ధవాహనయు, కొన్ని డ్రిటిషుడిస్ట్రోయరులును వారికినట్లము కలుగజేసి తరిమివేసెను. ఈరోజుననే జర్మనుసచ్చెయినును 15 యు నెలబరుగలదానిని బర్బింపుము క్రూయిజరు సముద్రములో ముంచి చేసెను.

పొగయోదలదైన పైనులు నీటిలో వేయక
పూర్వము ప్రేలాడుచు: డెడి విధము.

పైను నీటియందు
నిలిచియుండు నీటి.

మేను నీటి (ప) వా
ను గనుపరచిన తివర
అక్షమునుండినిలుచుగా
తిరుగుట.

ఉడిగమేను కేపురు
ప్రేల్పుటవలన పై
ను ప్రతి యోద
లను ముంచును.

రుష్యా రణరంగమున బ్రవేశింపట

యధ్యమునకు గొంతకాల
మునకులూర్వము రష్యాదేశమునకు
తి థూయిషుచుయుండెను. పరి
శ్రమలవలన తీరించువారు సమ్మె
కట్టులుకట్టి నానాపల్లకులతేయు
చుండిరి. అదిగా వాగున యాదాహి
ణుల నెరిపింపకలగివారు!" అని జ
యమునకు వచ్చుచుండిరి. కానియు
చుకొనిది నానాపల్లగా మార్చివే
సెను. తమ చిన్నితమ్ములగు
పరిమళులను అట్టియాదురార్థ
మునండి కాచారుటకయి, రష్యను
భిల్లకము కట్టిరి మామెను. రష్యా
ప్రభుత్వము మెడ ఆసనమృతము

నానాపల్లమునకు గొంతకాలమునకు
మునకులూర్వము రష్యాదేశమునకు
తి థూయిషుచుయుండెను. పరి
శ్రమలవలన తీరించువారు సమ్మె
కట్టులుకట్టి నానాపల్లకులతేయు
చుండిరి. అదిగా వాగున యాదాహి
ణుల నెరిపింపకలగివారు!" అని జ
యమునకు వచ్చుచుండిరి. కానియు
చుకొనిది నానాపల్లగా మార్చివే
సెను. తమ చిన్నితమ్ములగు
పరిమళులను అట్టియాదురార్థ
మునండి కాచారుటకయి, రష్యను
భిల్లకము కట్టిరి మామెను. రష్యా
ప్రభుత్వము మెడ ఆసనమృతము

M. SOZONOFF

రుష్యా విదేశాంగ మంత్రి ఎం. సోజొనోఫ్

KING OF MONTENEGRO

ADMIRAL GEORGE VITCH

ఆర్మీరలు బార్జి సోవిచ్ రుష్యా యుద్ధ నావాంగమంత్రి

CROWN PRINCE OF AUSTRIA

మాంటెనెగ్రో రాజా

(వర్మి) (వర్మి) మా సోజొనోఫ్

GRAND DUKE NICHOLAS

గ్రాండ్ డ్యూక్ నికోలస్. రుష్యా పర్యవేక్షాధిపతి

GENERAL IVANOFF

జనరల్ ఇవానోఫ్. రుష్యా ద్వితీయ సామ్రాజ్య సేనాధ్యక్షుడు

GENERAL RENNENKAMPH

జనరలు రెన్నెన్ కాంఫ్

GENERAL SAMSONOFF

జనరల్ సామసోనోఫ్. రుష్యా సామ్రాజ్య సేనాధ్యక్షుడు

ఈ కోట పడకుండునున్నచో పోయిను సామీపమునకు పయనము, శత్రువులు పెట్టుట కవకాశమునకేర్పడితి. ఫ్రెంచివారు వామూరును కట్టించుటకయి పంపిన పతాకమును ఆలస్యముగా తేరిపెదయ ప్రయోజనము లేకపోయినను.

మూలిన్సు, ఆస్ట్రేలియను జర్నలుల వశముగట్టుట

24వ తేదిన ఆస్ట్రేలియను సేన ఆంధ్రప్రదేశ్ నవవలీ బ్రుసెల్సుకు కేంద్రము 11 మైళ్లలో మన్ను ముందరకు వచ్చి కోట మామూలము దివిజములతో దలపడెను. జర్నలులు విలొన్గి వరకును తరచుబడిరి. పురుగుబాటును పిమ్మట మూలిన్సు క్రైస్తవ గారమును పాడుచేసి పోయిరి. జర్నలులు బ్రుసెల్సునుండి, తిరిగి 40,000 కేవలము వచ్చి ఆస్ట్రేలియనుల వోడిం

చుటచే వారు ఆంధ్రప్రదేశ్ కు పరుగెత్తిరి. మూలిన్సువద్ద జర్నలులు రాజామొక్క. మోటారుబండి ముందరకు ఒక పట్టు బ్రద్దలామెను, దైవతమున ఆయన కపాయము కలుగ లేదు. బండియొక్క చక్రములు తువక లయినవి. మూలిన్సునుండి జర్నలులు సముద్రతీరమున నున్న ఆస్ట్రేలియను వెళ్లిరి.

ఇంకా 10 మైలు బండిలు మట్టుకొన్నా జర్నలులు వీరి బాగుగా పోరాడెను. ఇంగ్లీషు సముద్రసేన 7000 బండిల నావికా ఫిరంగులతో ఆస్ట్రేలియను బ్రవేంది ఆస్ట్రేలియనులకు చాల సహాయముచేసి ఆనగనమును కొన్ని దినములు కాపాడెను. కాని జర్నలులు అనేక వలతో వచ్చుటవలన ఇంగ్లీషు నావికలు యోధ లేక్క తరలి పోయిరి. ఆస్ట్రేలియ జర్నలుల వశమాయెను.

భార్గి రాయు యుద్ధము

ఇప్పటికీ ఇంగ్లీషువారి సేనయు ఫ్రెంచివారి సేనయు నధికముగా ఆస్ట్రేలియనుకు వలెను. ఇంగ్లీషువారు మాన్సు వాక్రమించుట

బుట్టివారగు) టంగ్గోలు వదలబడిరి. వీరందరకు మహమ్మదీయులకును కీసావేలముతో బంగారుతో సహాయముతో పోయిరి.

భార్గిలో పెట్టుబడిల ఒక ఆంగ్ల వైద్యుడు ఫ్రెంచివారందరినీ

న సుంక లోనములకు కచ్చిత టంగ్గో వైద్యునిది ఫ్రెంచి వైద్యులవలన మరణము

కయి పంపబడిరి. భార్గిరాయుని కట్టించువలీ ఫ్రెంచివారు పెట్టుకొనిరి. 21వ ఆగష్టు కుక్రవార ముదయ మారుగంటలకు శత్రువులు వచ్చుచున్న వార్త తెలిపినది. 7 గంటలకు వారి మొదటి ఫిరంగులకు భార్గిరాయులో పడినది. జర్నలుల మీదపడుటకయి ఫ్రెంచివారి ఆగ్రహ అధినివేకములనుండి వచ్చిన (ఆరబ్బులకును, పిగ్గోలకును

బద్దెములతో జర్నలుల శరీరములను చీల్చిరి. కాని ఒక ప్రాతకర్మా గారములో దాచియుంచబడిన యంత్రపు ఫిరంగులు వీరి రూపు మాపెను. ఒక్కపటాలములో 100 బండి మూలము గాయములు తినక తిరిగి ఫ్రెంచివారిలో గలియ గలిగిరి.

సంభాషించిన గల జన్మములు ఛార్లీ రాయ వగైరములోనే తరువాత ప్రవేశించిరి. మరుసా దుడయమున ఛార్లీ రాయకద్ద తిరిగి గొప్పపోరు జరిగెను. పునరీధులు వీరుగల తప్పలతో నిండియుండెను. ఈ పునరు ప్రాంతివారి వశమయ్యెను. ఈవిధముగా నయిదుపర్యాయము వీరు ఛార్లీ రాయవగైరములను, ఒక్కొక్కప్పుడు ముట్టడించి జైలునందు జైలునందు బంధించిరి.

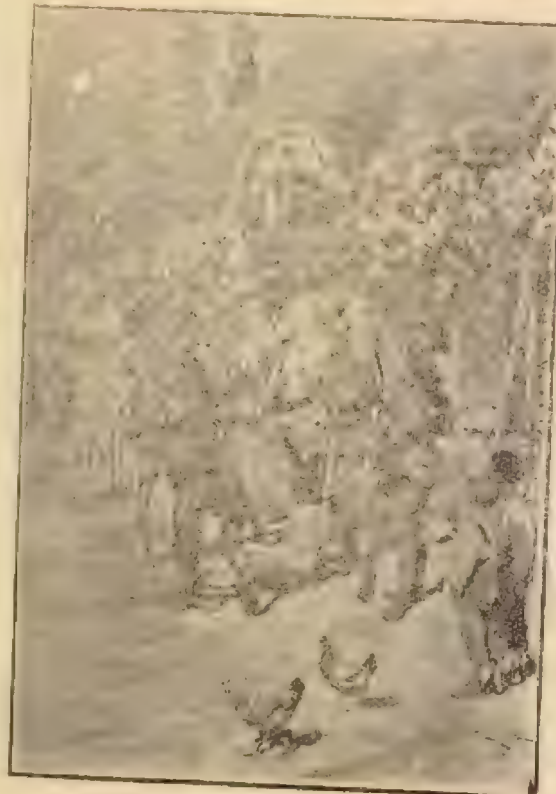
రెండువయ్యలను ముట్టడించి కడిగి వారిని బంధించి, వీరిని యుద్ధము తీరముగా నిచ్చుట జరిగెను. కాని జైలునందున్న జైలు వ్యవస్థాపక ఛార్లీ రాయకద్ద పోరుట జనవ్రము గాని బాధిము లేదని ప్రాంతి వారు వదలివెట్టి వెళ్లిపోయిరి. ఛార్లీ రాయ యుద్ధమును జన్మనలే బంధించిరి.

మాన్యువద్ద జరిగినపోరు

ఇంగ్లీషువేద ప్రాన్సులో దిగగానే ఆ జనుల యావంద మిం తించెను. బ్రిటిష్ సైనికులకు ప్రాంతిస్థులు పూలపోరులు వేసిరి.

కంటెను, హెన్రీగా ముట్టడికి జర్మనులవంతుని ప్రాంతి సేవాధిపతి కోప్రేగారు ఇంగ్లీషు సర్వసేవాధిపతికి జెప్పియుండెను. ఆతాక

జైలును, ఛార్లీ రాయ వగైరములను తీసుకొనిపోయెను. ఆవర్తకు పోలము లన్నియు పంటలతోను, పండ్లతోను పుష్పములతోను పండి తేగ్రోత్సర మొనరించుచుండెను. జనులు కాంతివేషములు వేయగా కాలము గడపుచుండెరి. కొన్ని దిన ములలో నీ స్థితిగంతయు మార గలసియున్నది. ఇద్దరు పంటలు పంటలుగా మారిపోయెను. పంటలు పండినవి. సంపాదములు కూలవలసి

మాన్యు వద్దెక్కడ అంగరక్షకుల బందీల ప్రాంతివారు నిర్మలు.

కొన్ని పోలవలసి యున్నదియు, సర్వీస్ ప్రాంతిగానికి తప్ప మరేమియు లేకపోయెను. పాంప్రేవదిమిన ప్రాంతి వారి మెవచవైపున వచ్చి వైద్యమును కలిపించుటయి లించిమాన్యు. కాంతివేషములను వేయించి, మాన్యు కాలవకు తూర్పున వచ్చి భాగ మును రెండవవైపునతో సర్వహక్కు స్థిర దోరియివగాను కాంతివేషములను వేయించి, మాన్యువైపున వచ్చి భాగము బ్రిటిష్ మొదటి సేవాధిపతియకు సర్వోత్తమ పేగు గారి ఎడమచక్రము తొలగించెను. అక్కడ సేవాధిపతియకు అలగ్ని గారిసేవ రిజిస్ట్రులో నుండవలయునని ఎవరి కెచ్చట సహాయము గావలయుననిన సచ్చిటికి పంపబడునట్లును పరిష్కరింప బడినది. వైద్యగడియను జనరలు సర్. ఫిలిప్ ఛార్లీ రాయ గుట్టపురాతులు కొందరు శత్రువులబాద తీయబడుకయి పంపబడిరి. ఈ భాగమున

విమానములును, ఛార్లీ రాయ రాతులును అనే వర్తమానములను వెచ్చిరి. ఈవిషయములో ప్రాంతి ఇంగ్లీషు సేవాధిపతులు మోస పోయిరి. జన్మను నిచ్చట సోక ముట్టడించి యుద్ధము జరిగెను. వారు బ్రు వెల్లును పట్టుకొనిన రితు వా మాన్యువైపున ముట్టడింప భాగములను విడిచివేసివేసెను. ఒకభాగము వాటయ్యుగూడ నీవెల్లి సుంద్రకు వెళ్లి, అచ్చటది తిరిగి రెండు భాగములయి ఒకటి మాన్యు మీదికిని, రెండవది లించి. ఛార్లీ రాయ మీదికిని వడచెను. మూడవది ఈ సేవాధిపతుడు జనరలు వాన్ క్లాక్ క్రింద పోలపత్తము మీదుగా తిరిగి ఎం ఫెయిక్, అతల గుండ దొర్నయిమీదికి వెళ్లెను. దినమునకు ముప్పదిమైళ్లు నిద్రావారములు లేక, రాత్రిం బడల్లు జర్మనులు వడుచుటవలన నింక సేవ వోక్కి పర్యాయము

ప్రాంతివారును, ఇంగ్లీషువారును కామకొన లేకపోయిరి. వార్తాసృష్ట ముకంటె జన్మనువైపుము పదిరెట్లుండెను.

ప్రారంభము

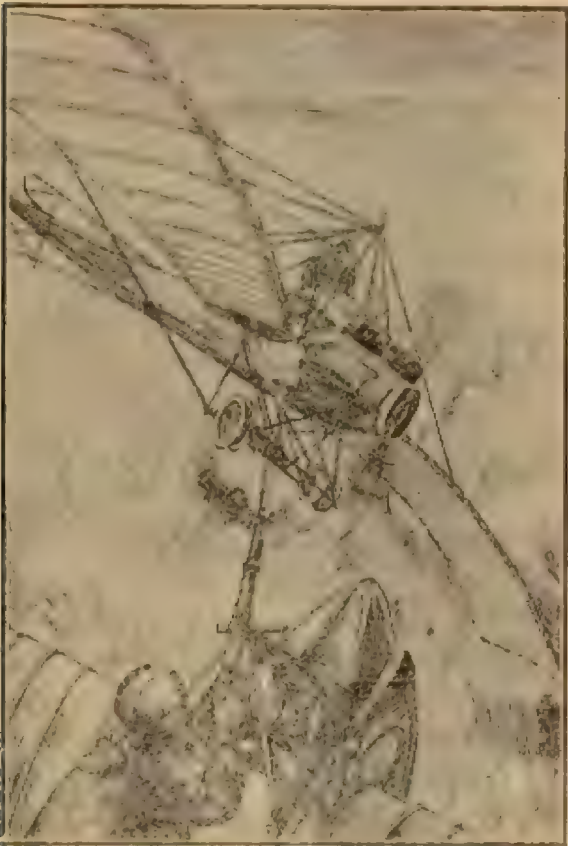
ఇంగ్లీషువారి సేవలమీద సోకవలసిన మొక బాంబును వేసి నల్లపోగ బయటికి వచ్చుటతో మాన్యుయొద్దము ప్రారంభమయినది. ఇనువది నిమిషములలో జర్మనుధిరంగులు వడగండ్లవలె విరాచములేక వాలుగు దినములవరకు గురినెను. ఈ వాలుగు దినములును ఒక్క అంగురము స్థలమయిన సోనంగక బ్రిటిష్ సేవ రాక్షసులవలె బోరాడి ఆ సేవవల జర్మనులను బరిమార్చెను. బ్రిటిష్ వారికిని గొప్ప వత్తుము కలిగెను. బ్రిటిష్ మిడిలు కన్ను వెడమెంతులలో 4000మంది యుండగా

1. మాన్యువద్దెక్కడ అంగరక్షకుల బందీల ప్రాంతివారు నిర్మలు.

చూచుచుండిరి. తూర్పున లోగయను పోస్టులలో ఫ్రెంచివారే మునుకు జ్ఞాతులకు తరచు వెళ్లుచుండిరి. వాటిలోను, దక్షిణ పోస్టు లోను గొప్ప పోరాటము లేచియు జలుగులేదు. పెద్దన, పెజయియన్నకుడుగల జ్యోతి యవరాజు సేవ కవలనుండ తీయబడినది. ఏడవ ఫ్రెంచి అర్మీలోను ఎమియన్నకు దక్షిణమునకు కయలుమీద తీసి కొని రాబడినది. అంతఫ్రెంచి అర్మీలోను బ్రిటిషుసేన కడపపార్శ్వమున మంచబడినది. ఆయిడవ ఫ్రెంచి అర్మీలోను ఆయి కదిలి వెనుక లా ఫెక్. నైలకు మధ్య స్థలము క్రమించుకొనినది. ఈ కడపటి వైద్యమున కెదురుగా జర్మను వారి ఆయివారు లోరులును ఇంగ్లీషువారి కెదురుగా కలెరుకు, అంత ఫ్రెంచిసేన కెదురుగా చూచు వాల్లకు నుండెను. ప్రతి మిక్రనుండలివారి సేనకు జర్మనులు చూచు వారును సేనలతో నెదిరించు చుండిరి.

28వ అక్టోబరున నైల్ గడ్డ జనరలు పాగాన జర్మనువైద్యమును చింతరవందలరేపి కదిలి నడిలోనికి వ్రోసెను. ఈ యుద్ధము చందోక జర్మను విమానము నింగ్లీషు సేన గురిపెట్టి కాల్యగా నది ఇంగ్లీషు వందలలో బడినది. వైద్యునివకును వారిలో జోక ఆరేండ్ల బాలుకును గాయములు తిని నేలమీద బడిరి.

28వ అక్టోబరున దోమలో జర్మనుల నైల్ గడ్డను దాటిన దృశ్యము

29వ తేది మధ్యాహ్నము 1 గంటకు జనరలు దో ఫ్రెంచు

సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారి విడిదికివచ్చి బ్రిటిషువారు కాంచేను పాయిషును పంపిణీ చేసెను వెనుకకు వెళ్లుకొనినది ఫ్రెంచి సేన బ్రిటిషు వారికి ముందుండి లొంగిపోయెను. నైల్ గడ్డను తాము విజృంభించితిమని చెప్పిరి. పెద్దనకు 1వ తేదిన బ్రిటిషు కోటకట్టుకడ ఆంగ్లేయల విరళుగావున, పార్సీలు, కొల్లు సీమియకెనీ ఆ మైలు సమీపమునకును కొంతకాలం జ్యోతులతో హాళాహాళిగా పోరిరి. జ్యోతులు యిరువది నుంచి ఖిందుల సహాయములన ఇంగ్లీషువారి వారి కొంతవ మునుగా వాక్రమించుకొనిరి. దిను జ్యోతు ఖిందుల వారికి లోకలలో నుట్టుముల నెక్కి చూటిగా జ్యోతుల పక్షులలోనికి బరుగెత్తి చాలావైద్యము పొందినది 18 ఖిందులకు బట్టుకొని జ్యోతులకు తిరిపివేడి. కందుఖిందులకు మాద్రెయి జ్యోతులు తీసికొని పోగరిరి. ఇంగ్లీషుల కెండవ ద్రానూనుగావులును, క్రిష్ణురేలను ఆక్రమణవారును, ఏర్కాలది ఆర్. ఎల్. ఎ. వాసుని వాల్లకు వారును తూర్పున జర్మను వెళ్లుల వాడ యిరువదిరము కాగా వారి ఖిందులను పట్టుకొన కలయెను విజృంభించు కొని బ్రిటిషు వారును వారును వారును 13 ఖిందులను ముందు చాలకపోయెను. ఈగ చేనుబడగానే వారు కీర్తువులను చేరించుకొని కల్లి 11 క్రష్ణ ఖిందులను పట్టుకొని తిరిగి వచ్చిరి ఇచ్చ

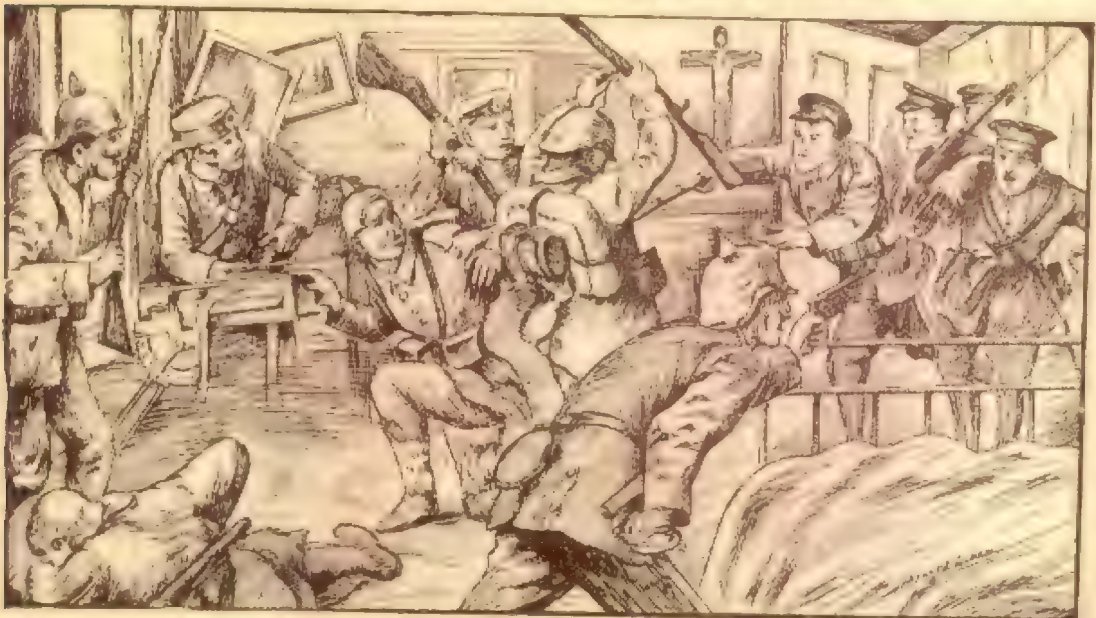
ట సే 80 అడుగుల స్థలములో 9 మంది దివ్వారులును, 16 గుట్టుములును, చంపబడినది. ఆయిడవ బ్రిటిషు ద్రానూనుగావు యిరువదిమందిరెప్పు నిర్మించివారిని పంపిరి. కాన సేనలద్ద సయిఖముల లోరినది

GERMAN ATROCITIES ON FRENCH FAMILIES

25. ప్రాంతీకావములో గృహీణి విధ్వంసం చెడగొట్టి

FIERCE HAND TO HAND FIGHT WITH RUSSIN A BED ROOM

2వ య. పాఠశాల పాఠ్య పుస్తకం (1956) పేజీ 100 వా 101 పేజీల మధ్య వాగ్వివాదం గురించి వివరాలు ఉన్నాయి.

A FRENCH FAMILY MURDERED

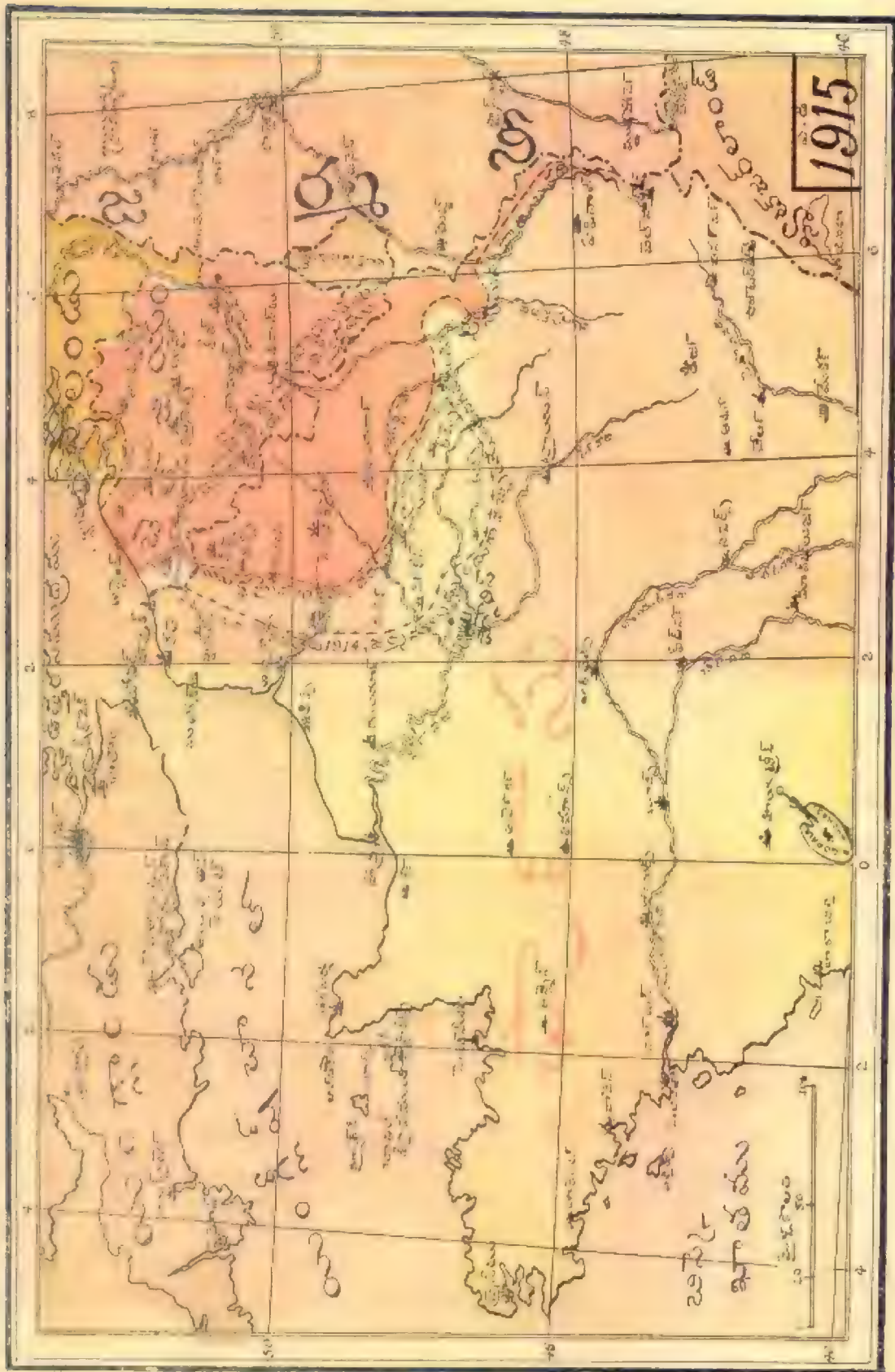

THE MURDERER KILLED

THE MURDERERS TAKEN PRISONERS

GENERAL VON KLUCK

జనరలు వాన్ క్లక్

FIELD MARSHAL VON HINDENBURG

ఫీల్డ్ మార్షలు వాన్ హిందెన్ బర్గ్

DUCHESS OF LUXEMBURG

లక్సెంబర్గ్ ద్రెగ్విణి
f

QUEEN OF HOLLAND

హాలెండు రాణి

EMPEROR OF JAPAN

COUNT OKUMA

జపాను రాజు

జపాను మంత్రులలో ఒకావూరు గుంట

PRINCE HENRY OF HOLLAND

A. VETERAN EUPADAR MAJOR

హాలం రాజు (మొదటి)

45 వ రాటర్ కెప్టెన్ - పొలములలోని శిక్షణకు ముఖ్యమంత్రి

అకాశయందు మునులు

అట్లేమని ఎనిమిదవ తేదీన దశకాదాయములోని అప్పులు
తెల్పులును కర్మాగారము మీద బాంబులనువేసి ప్రతిష్ఠావైముని
మీద అందరి తెల్పులునును తగలబెట్టిరి. ఇంతవఱకు ముందాక్షు 21 గే
విగ, అంత్యైయ్య అత్రైంను నగరములమీద అప్పులు బాంబులను
వేసి నిష్కరించిరి. పూర్వము మీద నశితకర్మాగారములు తెల్పు
లును బాంబులను వేసియు వినుచునే గుర్తాము. ఇట్లే

ఇంగ్లీషు భాషను చాలవలయును బాగులు చేయవలెను.
మొదటి భాగమును ప్రకటించుటకు ముందుగా మొదటి భాగమును
ముల నొకట రేఖనుగా మిశ్రమంబున వారు వాచులకు ప్రసాద
నించి వట్టము కలగలేదు రున్నాయి. 200 మిల్లీగ్రాముల కంటే
రూపొత్తుల నొకటముగా వట్టపడినందున కియ్యజునుగాదు వాగ్దేయ
నిదు నుగూర కావచ్చు ప్రజలకు కేసునిమానములు వట్టము

[illegible]

కలుగజేసియును కడుపునుండు మన్నచరి తల్లివార్త నొసం
యండిరి, కాకగల మధ్యమున వారకపోర్తి అను అండ్లవైమా
నిమగ్నక కెప్పియను మీద వెలిరి వాసుని కాంచులను వేసి
దానిని భస్మముజేసియునుకయి బాద్రి చక్రవర్తి గారు నిర్దోషియా
క్రామ విరుదమునొసంగిరి. శ్రీమదేశముల హస్తలపిన్నియు రాత్రిం
బగల్లను అనేకవందల విమానములచేత శ్రీమదమానముని రాకుండ
కాచిరి కాంచులదుమన్నది. అయినను అకాకమాగ్గ మతి
వికాలమయి చగురులే కొన్ని రప్పించుకొని నిద్రము కలుగ
చేయుదుచేయునును. పెద పెద పట్టణములలో భరణముల ఖిరముల

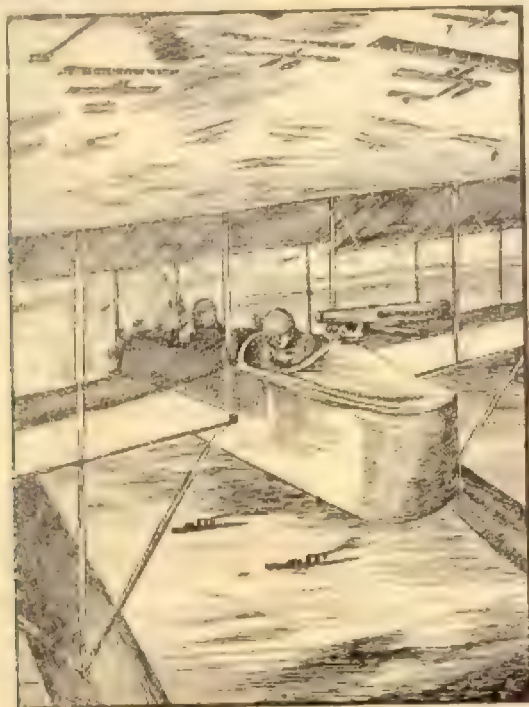
విదేశాల్లో కూడా వర్షం కురిసింది. దేశంలోని నిండాగము లోను
: మాండులు వచ్చుచున్న వేమోని చూడ బడుచుంది. వచ్చే
బరు 6వ తేదీన రెవెన్యూ శ్రేణులు విదేశాల్లోనున్న యొక కిక్కి
లును భూమివిదేశాల్లోనూ బడి ప్రచురించబడుతుంది. భూ
దీని కేసులది. ఫ్రంట్ లోన వెళ్ళాలి తమిళం : మాండులు
గానినా. పది. విమానాన్ని గురించి, ఈనాటికి
: మాండులు వచ్చే వ్యాసములను ముద్రించబడిన
పటములు అనుగుణం చూడవచ్చు.

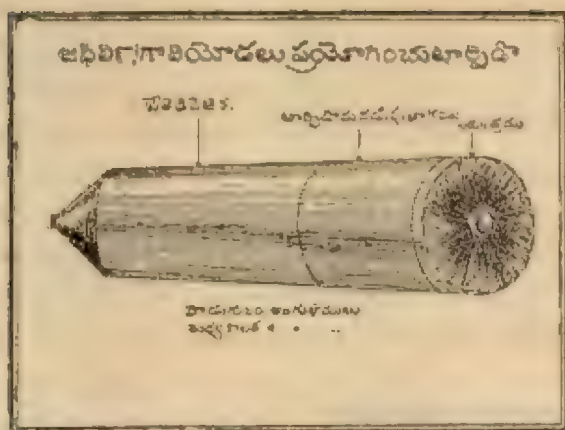
பெரிய கப்பல்கள் போகும் துறைமுகம், சென்னை.

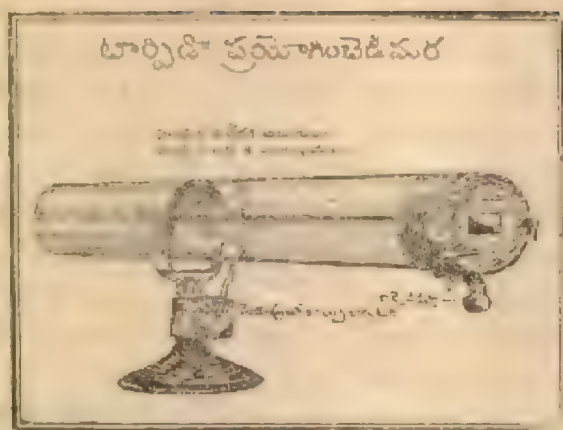
பெரிய கப்பல்கள் போகும் துறைமுகம், சென்னை.

சென்னை, பெரிய கப்பல்கள் போகும் துறைமுகம்.

టార్పిడి చిత్రము

టార్పిడి

టార్పిడి చిత్రము

రవాణా వాహనములు

జనరలు వాక్ క్లక్కుగారి వైద్యులు ఫీరంగులధ్వని ప్యారిసునగరము లో విజయముచేసి గాను వ్యవహారములు తూర్పు ప్రదేశము, గరిష్ఠమును పట్టు కొనుట కయి సర్వప్రయత్నములను చేయుచుండిరి. మొట్టమొదట ఆకస్మికముగా ప్రాముఖ్యతను పొందిన రవాణా మార్గములను పట్టుకొనిన వని తలచిన కెయిబరుగారి యుక్తలేనియు కొనసాగలేదు. రవాణా తూర్పుప్రదేశములో ప్రతీతియింపబడన పడవలు ప్రాంసు ఇంగ్లండులమీది చురుకు తగ్గెను. జనరలు సాంసకోక్ క్రిందను చాలదేశమును రవాణాను లాక్రమించుకొనిరి. ఇచ్చటి వారు బికినిక్కు నుండి రవాణాను పొందులో ప్రతీతియింపబడును, ఆస్ట్రీయా వారు గరిష్ఠమునండి దక్షిణమున రవాణాను పొందు లన్నియు వాక్ర

మించుకొని, ఇచ్చట జర్మనులతో గలిసి రవాణాను పడవలను మార్చు చేయుటకును పూర్వములు పన్ను బడి యుండెను. ఇంగ్లండు ఆస్ట్రీయానులు లన్నియును కలిగిరి. ఆస్ట్రీయావారి సత్తుర నెరిగియున్న రవాణా వారు వైద్యులను రెండు గా విభజించుకొని త్రికోణమునలె పూర్వమును పన్ని రెండు పేదలును ఆస్ట్రీయాలోని గరిష్ఠమును ముఖ్యపక్ష నమగు. రెంబర్గులో గలుగుకొనునట్లు సంకల్పించిరి. రెంబర్గులో లన్నియును వెల్లిన పేదకు పహానుము చేయుటకయి ఆస్ట్రీయాను బంధించి మూడు ఆర్మీతోలును, మూడు అక్వేషనలు (దీనిలను) గలవు. దీనిమీద రవాణానుపడి జనరలు రసీగారి యాధిపత్యము క్రింద రెంబర్గు వాక్రమించుకొనిరి. రెంబర్గు పక్షము పడినదో అప్పుడే

ADMIRAL SIR JOHN JELlicOE

ఆంగ్ల యుద్ధ నావికాదళములో ఆధిపత్యము వహించిన జెలికో

ADMIRAL LORD FISHER

ఆంగ్ల యుద్ధ నావికాదళములో

REAR ADMIRAL MAIDEN

ఆంగ్ల యుద్ధ నావికాదళములో

REAR ADMIRAL MCORE

ఆంగ్ల యుద్ధ నావికాదళములో

ADMIRAL SIR HENRY JACKSON

COMMODORE TYRWITT

వర్ణన: ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సర్వేక్షణ కమిషన్, 1915-16

పుట 14వ పేజీ

REAR ADMIRAL BEATTY

పుట 14వ పేజీ

COMMODORE KEYS

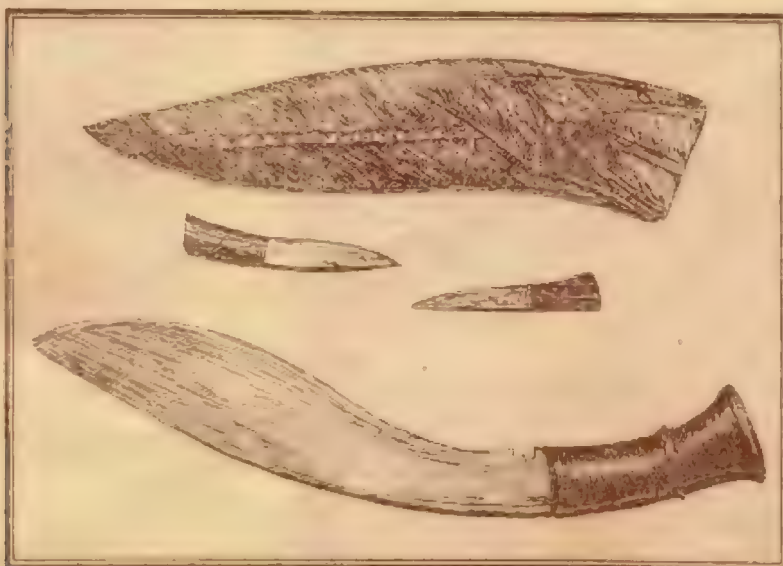
పుట 14వ పేజీ

GURKHAS MARCHING TO THE FRONT

గర్ఖా సైన్యము ముందుకు సాగింపు

THE DEADLY KUKRI

కర్ఖా సైన్యము వాడే కుక్రి

కర్ఖా సైన్యము వాడే కుక్రి అనేది ముఖ్యముగా గర్ఖా సైన్యము వాడే కుక్రి. ఇది ఒక చిన్న కుక్రి. ఇది ఒక చిన్న కుక్రి. ఇది ఒక చిన్న కుక్రి.

KILLING THE ENEMY

GURKHAS ON A DEADLY ERRAND

CUTTING THE THROATS OF GERMANS WITH THE KUKRI

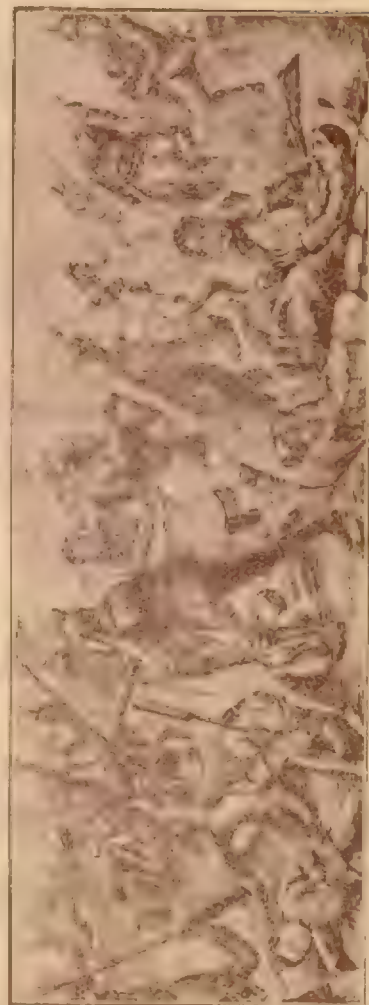

Illustration of the Gurkhas in action

అమరావతిలోని కొండపై నుండి

తూర్పు ప్రదేశాల్లో యుద్ధారంభమున ప్రవేశించిన రమ్యునినైక్, అలక్ షేక్, గోల్దాపు గుంటిన్నెక్, ఇంట్టియల్ల పట్టణముల బట్టుకొనెను. టిల్ పేట్, కోనిగుట్టపల్లెరాష్ట్రములలోనికిని వైస్రము లంపటదేను. రమ్యును జనరలు పాంసవోపు అప్పటికే విశేష సహాయము నెమకలేక తూర్పు ప్రదేశాల్లో ప్రవేశించుటవలననీరిని పోల్డా నీడెస్సల్ల అనైక్ పోల్టల పంపిణీల యెగుట మంచి అనుకూలనగున ఫలములోనుండి జ్యోను కీల్ల మూడు కొండెస్సల్ల ఏది కించము. జ్యోనులు రయిలమీద కావలసి వచ్చి నేనలను దెచ్చిరి. వారి క్రిష్టఫీరింగుల ముందర రమ్యునులని చాలకుండేను. రమ్యునులు గట్టిగా ఒకకొట్టడదీ. నేనానామకుడగు పాంసవోపుగాని ఒక మ్యూపును పరిక్షించుచుండగా ఒక పిల్ల ప్రేలి ఆర్.ని మరికొందరు గొట్టినందున అది వేరైనది. రమ్యునులు గట్టిగా తూర్పు ప్రదేశాల్లోనుండి కింద వచ్చినారు.

(ప్రార్థన)

ఎన్ కర్త యుద్ధములు ప్రారంభమయిన పని గత ప్రకటనము వలన వ్రాయబడినది. వలనముమానమంతయు ఒక కొటనో, ఒక కొండనో ఒక గ్రామమునా కొంతఫలముతో జర్మనులు పట్టుకొనుట, పోల్ టిల్ పేట్ ప్రదేశాల్లో కేవలముగా వ్రాయబడినది. జర్మనులు, ముందుకువచ్చుట, నెమకకు పోవుట వీనిలోనే శత్రువులకు సరిపోవుచుండేను. కర్తవ్యమీది వలనను 2వ లేదా కొన్ని

సోంగులను జర్మనులు చేసిరి. వారి ఒక్కరోజు ఆయన పిచ్చుట నెమకకు పోవోయిరి. పోల్ టిల్ పేట్, మెస్సెన్సును, క్రెంచిమురాతా వైస్రములును, హైందవ వైస్రములును జర్మనులవద్దనుండి పట్టుకొనిరి. ఈ ఎయిక్ ముద్దముగా ఇంగ్లీషు వైనికులు పోవోరినిని వారి జర్మనులే భంజనములయిరి. క్రిటిషుకాల్లులము, హైందవకాల్లులము ముందర లోకముగా నేనేవము నిలువజాలవని జర్మనీలో ఎక్సెల్ కేట్లెట్ అను గొప్ప పత్రికా ప్రధానసంపాదకుడే వ్రాసి, క్రిటిషువారి యుద్ధపావుధ్వజమును గురించి జర్మనీవారికున్న వచ్చి మళ్ళికాదుములను పాంసవోలకవీవని పోల్ టిల్ చెప్పెను. మిన్న ఆఫ్ వేల్సు వలనము మధ్యను రణంగమునకు జననిజనకులవలన అంపలదేను.

ఆరువారముల వియధవల్లమును ప్రమర్య మియ క్రెంచి ఆర్మీలు కటిక్ పుత్రికయిట్లు వ్రాసెను:—వై ప్రము ముద్దము రునదేశ ముద్దవాక్రిమునందు ముప్రవర్తించునది, ఇంగ్లీషువారు కాలమునకు వీరికిని క్రిటిషువారును ముక్తముగా వచ్చిరి. అయ్యుకావలెను. జర్మనులు పోల్ టిల్ పేట్ అను గొప్ప వేదము వలన, ప్రాంసుదేశములో వీరివలన నాపామునకు వచ్చిరి. కాక్రెమునులో ధూరు కళభుది ప్లీ ముర్తిములో 100 కి ప్లీ వంతులులేక 30,100 కివోనిటములు. 10 దినములు కయిలగురారి జయ్యదీక్షించునది నునగరములోనుండి తిరిగి 20 వ దినంబరున రణ రంగమున కేలి. క్రిస్ మస్ వంతుగ దినమునకు అంగ్ల-పాయించిన వైనికులకును ఆధినివేశముల వారికిని భీరాజదంపతులు బహుమానములను, వారి దిప్ప-కుగల యుక్తరములను జనుమగును గాక యని పంపి వారి వానందింపజేసిరి. క్రెంచివారిపక్షమున అర్థాన్ని యుద్ధములో పోగుమచ్చి పోయినారు. కేవలముగా వచ్చిరి. వారి వలనములను కించములను బట్టుకొనవోవుచుండగా మృతికొండెను. ఈయన అయిదుగురు పోదరులతో యుద్ధమునకు పోయెను.

భారతీయుల సేవలు

యుద్ధము ప్రారంభము కాగానే హైందవుల రాజభక్తిని చక్కగా నెఱింగి యున్న మన రాజప్రతినిధిగారు సకల యుద్ధ పరిణామములను గె.ఎస్.ఎస్. క్రెంచి ప్రాంతమున 25 కి.మీ. దూరం కాక్సుగారి నాయకత్వము క్రిందపంకిరి. మార్షెయిల్సు వగరములోనికి 'అమాల్సుయిల్సు' అను క్రెంచి వారియంతమును వీరులలో సదరుయన్న తెజాదీవైనికులు బ్యాంకుమీద పాడినప్పుడు క్రెంచి వా రానంద పరిశకులయిరి. మాదేశమును తూర్పునుండి గర్హించ వచ్చిన వీరులని పోగడిరి. వీరి సంపాదములకు సహాయము యు రాజప్రతినిధిగా. వారి కోటిరూపాయలు వసూలుజేసిరి. గణంగం ముందు మిగిల్చువోయిరి. క్రెంచి ప్రాంతమున వీరి సహాయము లేదనియు చెప్పెను. వీరికి హిందూదేశపు భోజన సామాను వనేకమంది పంపిరి. వైస్రములను గట్టిగా కేవలముగా వచ్చిరి. వీరికే కాకల

ఇంగ్లీషువారివారి తేదీయు నవ్వనవలయు. దీనినందు 10-వ తేదీని 2-వ తేదీను జూలై 15-వ తేదీని దాదాపు నలుగురు ప్రజలను అయిదు పంక్తుల గనులను తప్పించుకొని మేరూ అను పెద్ద యుద్ధవాణు టూక్సుడోవేసి ముంచి తప్పించుకొని జూలై

పోయెను. ఇప్పుడు క్రూరుజనులును ఇంగ్లండువకు తూర్పుతీరము నున్న స్ట్రాస్బర్గ్, కెట్జీ పార్కింగ్ హాలుమీద ఫిరంగులను గాల్చి దీనిని 15-వ తేదీని నొచ్చునైయును నడిపించెను. 200 మందికి గాయములు తగిలెను. కొంతమంది చచ్చిరి.

ఆకాశ రంగము

ప్రాంతములో నొక రయింట్రిమనుమీద జన్మనలమోక మెరుగు మండనా నరంబును మొదటితేదీని రయిలు వెక్కులోవునున్న యిండియనులు వారిని కాల్చి కేటా నూలంకేసిరి. నరంబును తన తేదీన తెల్లయములోని బ్రూకెసుపయిని మిత్రమండలివారు బాంబులను వేసిరి. కాకాసియాయిలు చెరువుల సామీప్యమున నపడెనుగాని మీద పడలేదు. నైజాత్ వద్ద రెండు మిత్రమండలివారి విమానములు కొచ్చెను నసాగాయి బాంబులను వేసి దానిని దాట్ ప్రక్కకు నరంబును 18-వ తేదీని వెల్లెను. క్రెంవిలారు క్రెస్టెకర్నాగరమునై

దీనిం దు మొదటివారములో బాంబులను వేసిరి. నవ్వు మెంత పెరిగి లిందినదియు తెలియలేదు. దీనినందు 24-వ తేదీని ఇంగ్లండులోని పియర్ వెస్ మీద జన్మనలమోకములు బాంబులను వేయటము రాగా ఇంగ్లీషునై మారినలు వారిని పొరగోలిరి. అయిదు జన్మను విమానములు వార్సామీద 28-వ తేదీని 40 బాంబులను దీనినందు 28-వ తేదీని వేసెను. 24 మంది కిన్నులలో చచ్చిరి. కొన్ని యిండియను విమానములు కొనెను.

తుర్కీ

జర్మనుల కుట్రలవలన తుర్కీ కాలము లేకుండ, యుద్ధము ప్రకటించకుండ క్రెస్టా, గోజెన్ యుద్ధవాణులను నాన్సువారి కల్ల సముద్రపు తేవులమీదికిలంకి కాల్పించి యుద్ధములోనికి దిగెను. ఇంతకు ముందే తుర్కీ నైస్యము నంతయు జర్మనుద్యోగీయులు తరిఫీయతు చేయుచుండిరి. కాకాస్టాంబు నోపిలును బలపఱచిరి. నోకా క్రయములలో దగిన యేర్పాటులను చేసిరి. గోజెన్, క్రెస్టా లలోని జర్మనుద్యోగులను, ఫిరంగులను దీసివేసి ఆవాసలను వోర్సు రులో గట్టివేయవలసినదనియు, వూకో నీతవులమీద ఆకాశముగా గాల్చినందునకు సమాధాన మొసంగవలసినదనియు మిత్రమండలివారు దిగిరి. తుర్కీ కొన్ని కుంటి సమాధానములను జెప్పెను. ఆల న్యము విషమగునని మిత్రమండలివారి కాయవారులు కాకా స్టాంటి నోపిలునుండి తిరిగివచ్చుట కాభాంపించిరి. తుర్కీలో దగ వుకు ప్రబలమైన కారణములను వాపుచు, యుద్ధారంభమునుండియు జర్మనీవారి చేతిలోపడి ఎట్లు దుర్మార్గమునకు దిగినదియు తన రాజ ప్రతినిధిగారు తేటతెల్లముగా వెల్లడించిరి. మహమ్మదీయుల శిష్ట ప్రదేశములు చుక్కా, హెడీవా ముదలగునని ఇంగ్లీషువారితో నతి పరిమితముతో గాపాడబడునని తెలుపబడెను. ఇండియాలోని మహమ్మదీయులు బ్రిటిషు సింహాసనము మీద దురుకుగల రాజ భక్తిని దెలుపుచు వేలకొలది పథలనువేసిరి. ఇండియాలో జర్మను లనుకొనిన బ్లెట్టి లొందరులును ముసల్మానులవలన గలుగక వారి నిరుప మాన రాజభక్తియే వెల్లడియయ్యెను ఆశీశవేల మహమ్మదీయుల పుట్టికి వచ్చురంగమున లోగుచునే ముండిరిగదా! నిజము గారును తమ రాజభక్తిని దృఢముగా వెల్లడించి, మహమ్మదీయులను, తమ ప్రజలను కాంతివహించి, రాజభక్తి కేరగియుండవలసినది ప్రకటించిరి.

ఇంగ్లీషువారి యుద్ధవాణు. మైసర్ నునువది వీషియాలోని ఆకాశా కోటలపై గాల్చి వైవిధ్యము నుపెను. కిరోసి నాయిలు చెరువులకు విప్పుంటుకొనెను. దాదాపు బలసంధిమీద ఇంగ్లీషువారి వాణు ఫిరంగులను విడిచెను. కోటలలోని ఫిరంగులు యుద్ధవాణులకు తగులునంత మారము పారువని గానండ్డెను. ఈజిప్టులో మార్షల్ లా ప్రకటించబడెను. పాలనకుంతయు నైవికాధికారుల చేతులలో నుండెను. ఈ జిప్టులోని మహమ్మదీయు నాయకులందరును రాజభక్తి గలవారవని సేనానాయకులగు జనలు మాన్సువేర్ గారి వద్దకువచ్చి చెప్పిపోయిరి. ఈ జిప్టులోగాని సరిపాద్వులలోగాని జరుగు యుద్ధపు క్రయముల నింగ్లీషువారితో భరిం చెదననియు, ఈజిప్టు సేనలు తురు మ్మలమీద బోరుటకు సిగ్గిని పోలదననియు, ఈ జిప్టియనులు కాంతము వహించి ముండిన జాలుననియు ననలు మాన్సువేర్ గారు ప్రకటించిరి.

ఇండియానుండి ఆరేరియా మీదికి పంపబడిన హైందవసేన పరివర్తన గల్గులో పాతెలు ఆగడి వడి ముఖముననున్న ఫాపిను బట్టు కొనెను. తరువారే భాప్రాసగరము వాక్రమించుకొనబడింది. ఈనగ రమునుట్లు నున్న భూములు అతిస్థితి వెక్కిరిగ్రుంతుమయినవి. ఆరవ్వులు సుబుర్బులు అతిసాహసముతో బోరిగిగాని భూగోరములముందు చాలకపోయిరి. ఈప్రాంత్యదేశమంతయు బ్రిటిషువారి అధినివేశమయినదని బ్రిటిషు జనరలు ప్రకటించి, పన్నులను నమూనాచేసి దేశము నేలమన్నాడు. ఈనైస్యము మేకునయ్యెను గ్రామమును పట్టుకొని కేపు దేశలో మాండవుకు తూర్పుననున్న కోటలను దళిముచేసికొనెను. దీనినందు వెలలో బ్లెగెన్, యూఫ్రటిసునదిలు సంగమించు స్థానమునున్న కుర్నా నగరమును గాయించున్న అరబ్బులను, తురు మ్మలను పొరగోలి వారిని ఆగ్లోహయించవలసిన ఆక్రమించుకొనెను.

కురుప్పుల పక్షమున తోరువున్న ఆరవీరవాండ్రకు యుద్ధము నందిప్రములేక ము, చాలయంది వారిలో జన్మకులను పటాలముల ను వదిలి పారిపోవుచుండిరి.

కాకేవక కొండలు

ఈ ప్రాంతమునందు కుర్మిరాష్ట్రములమీదికి వెళ్ల వలసినది నిర్వహణప్రక్రియను కాకేవక రాజ్యప్రతినిధి కాజ్జలకు బంపిరి. కాకేవసుగా మైసోర్, ఈయాడిక్, అనువోలుల కురుప్పు-వైద్యములు పాఠముచేయుటకై. కర్ణాటకలములు పాఠశాలలుకై. నవంబరు 4 వ తేది రుద్రవలు లేమూడు నాక్రమించుకొనిరి. కాకేవక గూ-ప్రాంతముల కురుప్పులను ముందకునెవరు రహ్యవారు పారదోలిరి. ఎవరయి ప్రాంతమున జర్మను ముహూర్తముల క్రింద కూడియున్న 90,000 కురుప్పులను రుద్రవలు లనేక దినములు పోరాడి యోడింపగలిగిరి. యూజాకేవకవద్దను కురుప్పులను రుద్రవలు లోడింపగలిగిరి. నవంబరు కడపటివారములో (తెలకాండు పోరాడియు) గాన్పిరి. యూప్రటిముచి తోరువున్న చాలాను రుద్రవలు పట్టుకొనిరి. కురుప్పు సేన, రహ్యలోని బాటరాష్ట్రము వద్ద కనుపడెను. కాకేవసులలో కాగల్గి, ఎర్లేం, అలాన్ కిట్ట, భక్త్యేసులలో కురుప్పు-వైద్యము లోడింపబడినవి. వారి మందుగుండు, సామానులు పట్టుకొనబడినవి నవంబరునెల ఆంధ్రమున రుద్రవలు అధికారులు ప్రకటించిరి.

ఈశ్వర్

కురుప్పులలోను, జర్మనియావారిలోను గట్టలు పన్ని ఇంగ్లీషువారిమీద తిరుగుబాటుకయి ఈశ్వర్ భక్తిప్ర యత్నములు సమయము క్రిందివారికయి పట్టించుచు తిరుగుచు. ఇతని స్థానములు మున్నేను ముల్తానను బిరుదుతో రాజ్యాధిపతిగాఁ జేయబడి, రాజ్యము చేలు భాము ఇంగ్లీషుప్రతినిధి యగు సర్

కర్మము

ఆస్త్రియను వైద్యముల ముందరి యెవరికి వైద్యములు వారి ముఖ్యముగా మైసోరును వదిలివెట్టి రాజధానిని నిమి వదిలమునకు మాన్పుకొనిరి. ఆస్త్రియనులు కర్మమును ప్రవేశించిరి. తరువాత వేలకొత్తట వర్మను భూమిలో జరిగిన యుద్ధములో 24,000 ఆస్త్రియనులు వెలుగురు జర్మనులలో భూమిలుగా పట్టుకొనబడిరి. వివేచనమును పట్టుకొనుటకయి ఆస్త్రియా సేన ఆనగ రముమీదికిఁ జవరించగా వర్మయనులు తలపడి సట్టిగా వోడించి కర్మమునైపుకు పారిపోవుట్లు జనరించిరి. 2500 ఆస్త్రియను సేనకులు భూమిమీద కర్మమునెరిగిరి. ముఖ్య-లోనిట్టప్రాంతములకు వర్మయను సేన జయముచేసెను. 28,000 భూమిలు, 7, కిరెంకులు, 41 కిలో వైరెక్కు పట్టుకొనబడినవి. కర్మమున కురుప్పులలో వారిమీదికి కర్మమునైపును వేలకొత్తట

1,85,000 ఆస్త్రియనుల వోడించి వారి ముఖ్యముగా మైసోరును తిరిగి పట్టుకొనిరి. రాజాగారు సేనల రాజ్యవిహ్నుములలోను తన వర్మమును ప్రవేశించెను.

కూర్మరంగము

గర్మియాలో కాళో మొదలు భారత్ వరకును జరిగిన పోరాటములలో 23 వ ఆస్త్రియను సేనలు నవంబరు 4 వ తేదివరకును రుద్రవలు 274 మంది ఆఫీసులను, 18,400 వై వితులను, 40 క్లింబిరంగులను, 88 కిలో వైరెక్కు కిరెంకులను, 8 హిజరులను, అనేక మను నిలియుట్ట పోరాములు ఆస్త్రియా లుగద్దముండి పట్టుకొనిరి. కాని తిరిగి రుద్రవలు వోడించుటకయి 30 లక్షల వైద్యమును క్రమమందలివారు పంపిరి. కాళోకు నవంబరు 11 వ తేది న రుద్రవలు సమీపించిరి. 18 వ తేది నిర్వహించుకొని నగరము తగులబడినది. కాని రుద్రవలు గళముగా లేదు. కాల్మగియును కొండలమీది కండుబడిన సేన కొన్ని కనుచులకు పట్టుకొనెను.

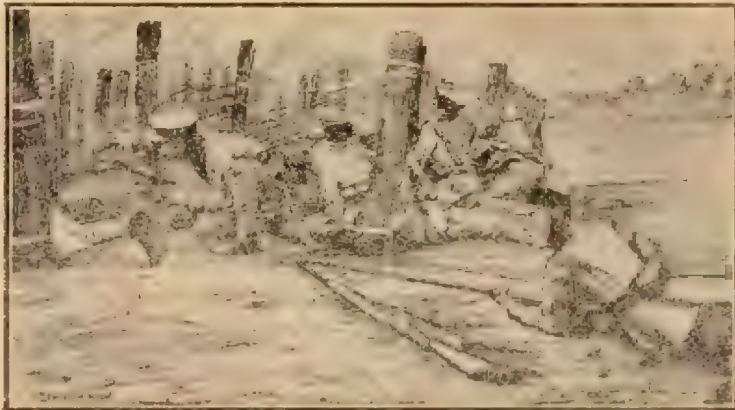
లోద్ధువద్ద జరిగిన యుద్ధములో రుద్రవలుకే జయము కనుమూసినది అధికారులు ప్రకటించిరి. తరువాత రుద్రవలు లోద్ధువద్ద వెళ్ళులు తిని పారిపోయిరి. జర్మనులు పోలంకులో రుద్రవారి కుడి యడవుప్రక్కల చివరను ముందు తాళి యోడించి, తరువాత మధ్యనున్న వైద్యము వోడించుటకై కొప్ప ప్రాంతమును బన్నిరి. 42,000 వద్ద వాన్ వోడింపబడి 1,70,000 వైద్యముతో ఆస్త్రియనులు కాల్మగియులనుండి చూకి వారి స్థితిని భయంకరముగ జేయగలరు. రహ్యవారి ముందు భేది, సు వివేచన భూములేను. అని లండను వైయుప్రతిక దిసంబరు కడపటి వారములో వ్రాసెను. అప్పటికి పోలంకుస్థితి జనిధముగా నుండినది. జర్మనీవారి పోలంకు దండయాత్రయొక్క యుద్ధకము గర్మియాను రుద్రవలు లాక్రమించుకొనకుండ జేయట, మైసోరు మీదికి వెడలకుండ జేయుట, కాళోవారితిలో పడకుండ కాపాడుటయు యుండెను. ఈనూను యుద్ధకము లేమాత్రము కొనవలసినది. ఈవెలులోనే కర్మములో సారాయి మైకుల కర్మమునాడనది కాననము చేయుచుండెను.

కూర్మప్రయోగలో ముఖరియను సర్మునివోకు రుద్రవలు వెల్లిరి. అచ్చట భూరయుద్ధములు ప్రాల్లా సేవ ఎన్నెం పరక వాద్దులలో జరిగినవి. పోల్లా వెయిదను బర్లులయొద్దను జర్మనులు రుద్రవలును మట్టడించి. వైరెక్కు మొదలు వార్తా వరకును ఇంకొక యుద్ధము మొదలిడెను. ఓజాను వైరెక్కు వైద్యములు రుద్రవలును వెనుకకు త్రోవజేసిరి. కాల్మగి మొదలు వెయిర్ కాక్ వరకును పోలంకులో జర్మనులు వైద్యము నుంచగా ప్రయ్యను గార్దులను రుద్రవలు పోదోలిరి.

పోలంకులో రుద్రవలు ఇంగ్లీషు జేరి అను అనురమునలె ప్రావ్యమును పన్ని బిక్కుల సాకము చేయజూచిరి కాని వారు పారి పోయిరి. వారు రుద్రవలను పట్టుకొనబడి రుద్రవములలో వేరకు పోక వారు. జర్మనుల పోల్క వారు.

కయోధా

జ్యోతివాను శ్రేణువానండి ఆపహరించిన కయోధారాస్త్రమును పట్టుకొనుటకయి జహనువారు పంపిన వైద్యముతో ఆక్టోబరు నెలలో నిండినూనుండి పంపబడిన కొంత సేవయు గలిగెను. నవంబరు 2.న తేదిన తీర్పుముగా

కయోధారాస్త్రమును పట్టుకొనిన జహనువారు

పిండ్లకొట్టమీద జహను యులు భీకరి బాదులను వశ పరి. ఇట్లే దుకొండను చాల నష్టము కలిగినది. ముట్టడి చూపిన జహను యులు విజయించిరి. పెల్లలు పిండ్ల వీధులలో బడుచుండెను. కొన్ని దినము తీసుట్టుచి ఆరితీరముగా జరిగెను. కాత్రింబగట్లను జహను వారు కౌంపులలో మునుగురించుచుండిరి. ఈ

భారతీయ జాతికి నామము నీడ కొరతగా నున్నందున ఏడు గంటలకు తెల్లవావుటా వొక కోటయును లేనట్లైరి. దుంగళవారమునాడు కోట వశము చేయునట్లు నిశ్చయింపబడినది. జహనుచక్రవర్తి త్రిటిపునైనికులకును తమ నైనుకులకును సింహాను పట్టుకొనినందునకయి ఆభినందించుచు సందేశము పంపిరి.

యుద్ధ సింహ

చవరి, ఫిబ్రవరి, మార్చి, ఏప్రిల్, మే, జూన్.

కర్తవ్యమును పూర్తిగానుచున్నట్లగునట్లొక యుద్ధాగ్రాహిని మాహింనుండి తొలగించిరి. యుద్ధము మొదలు భూమియును వ్యాపించియున్నది. ఆర్మీ, ఆక్టోబరు, నవంబరు, ఫిబ్రవరి, మార్చి, జూన్, త్రిటిపునామ్రాజ్యము, సర్వము, మాంటిపిగ్రామునకును చేరినది. యుద్ధముల మొత్తమును చేరినను మైదాములకు కొంత సంఖ్య రెండు కోట్లకు పాటుకచ్చును. రెండుకోట్లనైనికులకు సేవలనిన యుద్ధోపకరణములకు, ఆహారపదార్థములకు, దుస్తులకు, వైద్యసహాయమునకు కొంత ప్రత్యయము చేరినది. యుద్ధముల మొత్తమును 15,00,00,000 రూపాయలు వ్యయమును మించకచ్చును. యుద్ధసామగ్రిలను వీధులచేయుటకై లక్షలకొలది పనివారలను వియమింపబడుచున్నాడు. యుద్ధకాల లన్నియు యుద్ధ ద్రవ్యములను నిర్మించుటకై యుపయోగింపబడుచున్నది. భూమిమీద యుద్ధరంగములు ఛాన్సు, బెల్లియము, ప్రహ్య, పోలాండు, గలిషియా, ఆక్టోబరు, నవంబరు, ఫిబ్రవరి, మార్చి, జూన్, త్రిటిపునామ్రాజ్యములకు వ్యాపించియున్నది. వైద్యములు లన్ని చేకములందును 8,000 మైల్లదూరము వ్యాపించియుండెను.

జ్యోతుభయదీ లిచ్చుట 25,000 మంది లభించిరి. కయోధానుసాని కాలము 7½ గంటలకు జహనువారి మరతుల నన్నింటి సంగీతించి జర్మను సేవాధిపతి సంతకాగిరనుగించ సంతకముపెట్టెను. "గెల్లమును జేరవయినంతవఱకు

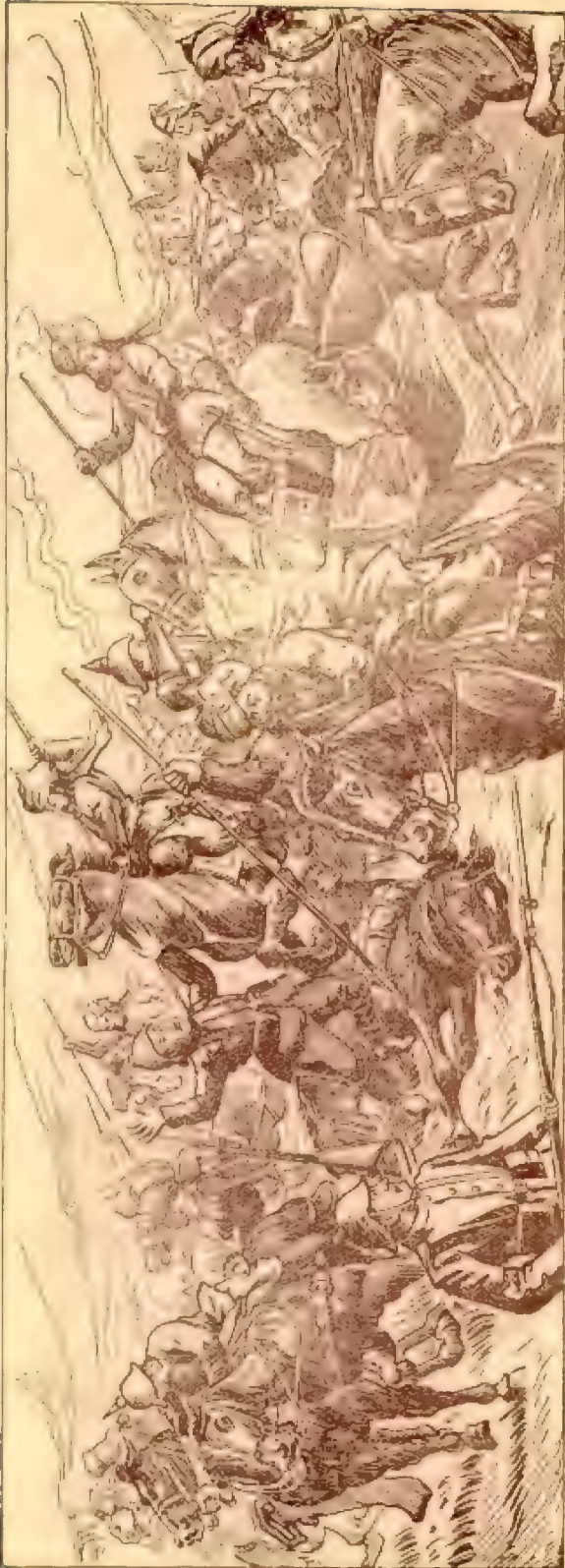
కయోధాను జహనువారలము చేయకముందు హాన్సులలోని వారములను పరిశోధించి వారిని మునుపటి వారి కౌకులలమును కచ్చువులనన్నింటినికొల్పిచేసెను. సింహలో జహనువారికి

దొంగిలెవస్తువులు 2500 కుచాకులు, 100 యుద్ధిపు కిరంకులు, మూడు ఫిల్లు కిరంకులు, 40 మోటారు బాద్లు, 5000 మనుష్యులకు మూడునెలలకు పరిపోవు భోజన పదార్థములు. హాన్సులలోనున్న నావలన్నియు పాడుచేయబడినవి.

భూమిమీద రంగము లింతటి కాలమైన ప్రదేశము వ్యాపించియుండెను, సముద్రరంగ మెంతటి ప్రదేశము వ్యాపించియున్నది. యుద్ధముల మొత్తమును, వైద్యధికారములను మిక్రమందలి వాకాదళముచే నానరింపబడినది. జర్మనుయోధుల రాకపోకలు లంఘింపబడినవి. బాల్టికుసముద్రమునందు మూలము జర్మనుయోధుల రాకపోకల కనకాశను గలదు. జ్యోతుల వ్యాపారాదేశాలు మాయమైనవి. యుద్ధనాకలు టియూలన కావల నావలమున్నది. యుద్ధనాకలమీద 8,00,000 వాకానైనికు లుండకచ్చును. వాకానైనికుల మొత్తమును 25,00,00,000 రూపాయలకు చేరియున్నది.

భూరంగమునకును సముద్రరంగమునకును పాద్లులు గలవు. వారి యాకాక రంగమునకు పాద్లులు లేవు. మూడు గాలియోధులు 2000 విమానములు ఆకాసమునం దవవరకము పోయి నలుపుచున్నది. వైమానికులు చూపు సాహసవైఖ్యము లాశ్చర్యప్రదములు. యుద్ధాగ్రాహిని గ్రహించుట కనుదినమును భూమిమీదను జలముమీదను ఆకాసమునందును జరిగుచున్న యుద్ధముల ఫలమును గ్రహింపకలయును.

THE CHARGE OF THE BENGAL LANCERS AGAINST THE GERMANS

R

CHARGING ON FOOT WITH THE LANCE

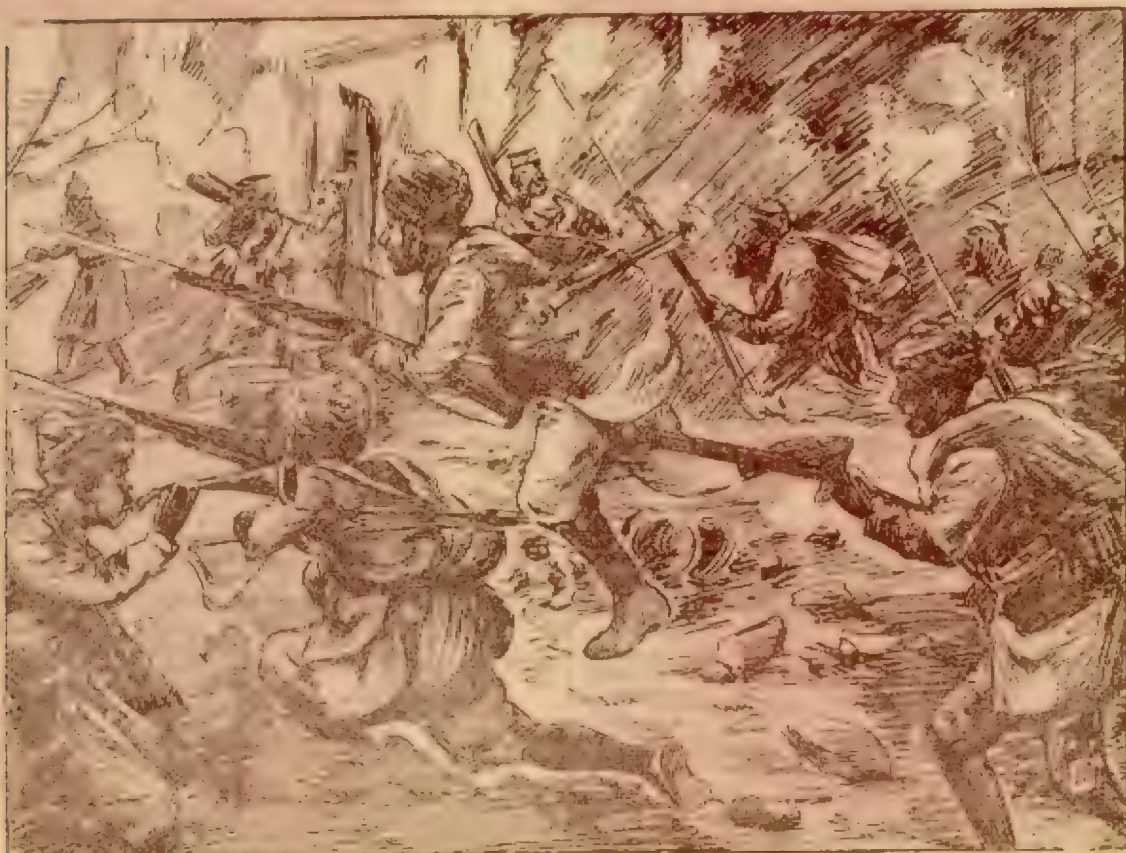
THE BENGAL LANCERS CHARGING ON FOOT WITH THE LANCE

HAND TO HAND FIGHTING

Hand to hand fighting in the trenches.

THE TRENCH CAPTURED

The trench captured by the British soldiers.

FIELD MARSHAL VON DER GOLTZ

ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး

THE EX-KHEDIVE OF EGYPT

ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး

SULTAN HUSSAIN

ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး

BIKANER GAME

ఈ నపు సరిహద్దులలో రికనర్ గేమ్

HAND TO HAND FIGHT

ఒక హిందవ వైదికుడు ఇగ్నోరెన్స్ లాల్ టిబెట్లో జరిపిన యుద్ధం

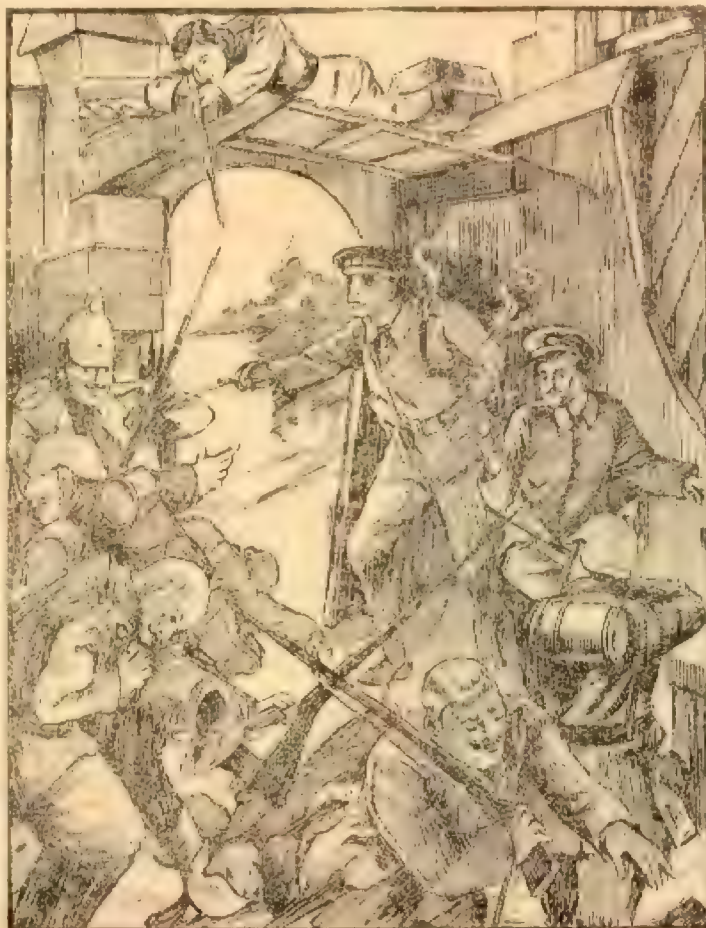
ఈ దారుణ సంఘాతమునకు పట్టి ఫలమును ప్రయోజనమును నిర్ణయించుట దుష్టము.

జర్మనులు యుద్ధమున భారతమును విమోచనము చేయుననియు, వనశనాచియు కాక ముఖ్యముగ ద్రవ్యబలము నవనరించి యుండును. యుద్ధస్థితిని నిర్ణయించుటకుగాను వైద్యులమును, వాతావరణమును, మానవమును, ద్రవ్యబలమును, భౌతికమును మున్నగు ఖండములందుగల గంగములకు సువ్యవస్థయు చేయవలయును. ప్రతి భావంతులైన సేనాధ్యక్షులకు సంయత మిది యలవి గాని పని యని గ్రహించి

వివేచకు సామాన్యులమాట చేయుగ తెచ్చవలసిన పని లేదు. భీమంతులు సకల బలములను విజృంభింపజేసి యుద్ధస్థితిని నిర్ణయింపవలసి యుండును. యుద్ధవార్తలందు మనము ప్రవేశించును చదివెడి జర్మనీయుముల వార్తలవలన యుద్ధస్థితిని ప్రాంతించుటకు సీమాదేశము కాని యుద్ధఫలమును నిర్ణయించుటకు వీలందదు. యుద్ధ ఫలమును ప్రస్తావత్రయముయొక్క సకల మైన సాధన వాదకములను సువ్యవస్థయు చేసి నిరూపించుట ప్రయోజనకరము.

జర్మనుల తంత్రము

జర్మనుల యుద్ధ ప్రస్థావక్రమము మొదట ఫ్రాన్సును పిచ్చుట రుష్యును విజయించి మింగుట నా కోడించుట యనియు నీ పని యాత్రాముగ ముగించుట యు ననియు జర్మను యుద్ధ తంత్రమునకు బిగ్గు పోర్తి గాను కనిపించిన తంత్రమునందు విశేషముగ గొప్పపనిగాది. ఆ పూర్వహమనందు జర్మనుల మనోధములు విఫలమయిన పని గ్రహపడినది. జర్మనీ తల్లియము కోడించి యా దేశము నాక్రమించుకొనినది. ప్రాప్యనందును రుష్యాయందును కొంతభాగము నాక్రమించుకొనఁజాలినది. కాని ఫ్రాన్సు రుష్య ఇంగ్లాండులను కోడింపఁజాలకున్నది. జర్మనులు తమ మొదటి సంకల్పము నెఱవేరి పని గ్రహించినపుడు క్రొత్త పూర్వహమను పన్న వారంభించి. యుద్ధ ప్రతియు శత్రువుల దేశములందు జరిగవలయు పనియు

జర్మనుల యుద్ధ ప్రస్థావక్రమము

జర్మను దేశము యుద్ధోపద్రవమునకు భోను గాకుండవలయు పనియు జర్మనులు తలపెట్టినది. ఈ పద్ధతి నవలంబించుటకలన జర్మనులకు యుద్ధము చిరకాలము చేయుట కనకాశము కలుగును. జర్మను దేశమును విజృంభింపజేయుటకును విదేశీయుల సానుటకు వీలందును. అన్ని ప్రక్కలను జర్మనీకి గవనాగమన మార్గములు బంధింపఁబడినవి. దీనిని తోడు యుద్ధమును జర్మను భూములందు జరిగిన జర్మనులు బ్రతుకుటకు వెచ్చ తేకుండును. జర్మను లీరవాగ్రమును గ్రహించి తమ భూమిని యుద్ధోపద్రవమునండి కాపాడుటకై

విశేష మైన వత్తమును భరించుచున్నారు. జర్మనులు శత్రువుల దేశములందు కంక్షములను త్రవ్వి స్థిరవాసములను నిర్మించి శత్రువు లాక స్మికముగ విూద పడకుండుటకు తగిన సదుపాయములను కల్పించి సమయము వచ్చినపుడు శత్రువులవైచుచున్నారు. కాలపారణము గాకుండుట జర్మనుల యుద్ధతత్వమునందు మొదటి యంతరము. తప్పని సరిగ కాలపారణ మైనపుడు యుద్ధములను శత్రువుల దేశములందు చేయుట రెండవ యంతరము.

విశ్రమించుట యుద్ధోపక్రమము

విశ్రమించుట లి యుద్ధ తత్వమున మొదటి యంతరము శత్రువులను తమ దేశమునుండి వెడలఁజేయుట యు నది సాధ్యము గావచ్చును కాలపారణము చేయుటయు నై యున్నది. జర్మనులు తమ పూర్వకము నెక్కించుటకు పూర్వరంగమునండి పడమటిరంగమునకును పడమటిరంగమున నుండి పూర్వరంగమునకును నననరమునుబట్టి మారుచుందురు. విశ్రమించుటలెవారు జర్మనుల పూర్వకము సాధు చేయుటకై పూర్వరంగము నందును పడమటిరంగమునందును జర్మనుల వైద్యమును వెడఁపవలసి పట్టించుచుందురు. విశ్రమించుట లి విషాగణముగ వైద్య దినా కేవలము కంగీకరింపదు. ఈ విషయమును గమనించినవారల తుభయ పక్షముల వైద్యములు ముందునకు వెనుకకు పోవుటకుఁ గల కారణంబులు విదితములు. ఆ కారణముల నవయుచు యుద్ధోపక్రమ ప్రక్రమ

లును నిలోకించిస్తూ దుర్భతుపక్షముల జయోపజయములు, చలదౌర్భ
ల్యములు, తార్థవ్యములు సుబోధ్యము లగుచున్నవి.

ముట్టడి యువము

మిత్రమందలి నైశ్యములు ప్రాశస్త్య తెల్పియు దేశములలోని
కొన్ని ప్రాంతములను బట్టియు నైశ్యములు విస్తరించుట కిందుల
ముందునకు నెట్టివ రనియను, మరికొన్ని ప్రదేశములందు జన్మనైశ్య
ములు విస్తరించుట కై నైశ్యములను వెనుకకు నెట్టివ రనియును వాదన
సారాంశమై యున్నది. కాని పడమటి రంగమునందు ముఖ్యముగ
గమనింపదగిన విషయ మొకటి గలదు. ఆల్పేగునందు క్రైంది నైశ్య
ములు క్రమక్రమముగ చోరబడుచున్నవి. ఆ మాన్యునకు క్రైంది
నైశ్య నివహములు జన్మన దేశమునందు చోరబడు ననియును జన్మను

ప్రవృత్తులందు రుద్ర్యముల పురోగమమునకు జన్మను నైశ్యములకులన
నిరోధ మేర్పడినటులు రుద్ర్యముల ప్రకటనలకులన పుష్ట మగు
చున్నది. టిల్పిటునకులకు పోయిన రుద్ర్యను నైశ్యములు విస్తరించులైన
జన్మను నైశ్యనివహముల యొద్దెవలన వెనుకకు తగ్గుచున్నటులు
తెలియుచున్నది. జన్మను చక్రవర్తి సేనాధ్యక్షుడు హిందోబుగ్గ
ఇకప్రకటనకులందు గూడె యుద్ధప్రస్థానక్రమమును యోచించు
నటులు తెలియుచున్నది. తూర్పు ప్రవృత్తి ప్రాంతములందు రుద్ర్య
ములు యధారంభమానందులకు వెనుకకు పడవలసినచ్యునటులు
పోయియున్నది. పోలాండునందు జన్మను రుద్ర్యను నైశ్యము తెప్పటి
స్థితియు నున్నది.

గల్పియాయందు రుద్ర్యముల గెలుపు

కాల్పితియును కనుమలందు రుద్ర్యములకు విజయమును నాస్తి
యనలకు పరాజయమును గలుగుచున్నది. తూర్పురంగమునందు
పరామైదు దినములలో 40,000 మంది జన్మను ఆస్తిగను నైనికులు
నిహతు లైనటులు దృష్టాంతము గలదు. తురుష్కులు ఆర్మీనియ,
పర్షియ, నూయకా ప్రాంతములందు పరాజితు లగుచున్నటులు
నాన్దెవలన తెలియుచున్నది. పల్ల సముద్రమునందును డార్జి నెల్సు
నందును మిత్రమందలి యుద్ధవౌకలు తురుష్కుల నావలను నైశ్య
ములను పవార్థములను నాశము చేయుచున్నటులు తెలియుచున్నది.
ఆఫ్రికాయందు రాజద్రోహము వకు లైరి. జన్మముల దేశమునందు
ఆంగ్ల నైనికులు చోరబడుచున్నారు. సర్వయనుల వృత్తాంత మిటీవల
శిమియు వివరమృట లేదు. మొత్తమున యుద్ధ ప్రస్థాన క్రమము
భూమియందు మిత్రమందలి కనులకూముగ నున్న దని గ్రాహ్యమగు
చున్నది. ముట్టడి యుద్ధ మారంభమైన తరువాత యుద్ధ ప్రస్థాన
క్రమమునకును నూతన డ్రాన మేర్పడినది. విచిత్రములైన వ్యూహము
లను పన్నుటకు గాని గొప్ప విజయములను పొందుటకు గాని యవ
కాళములు తగినవి. ఉభయ పక్షముల నైశ్యము లొందోరులను మా
క్కానుటకు కందకములు నడుచు చున్నవి. గుండ్లవానలో కందకములను
నాశము చేసిన గాని నైశ్యనివహముల కొక గజమైనను ముందునకు
పోవుటకు నీలు గలుగుట లేదు. అందువలన నె యా యుద్ధము ముట్టడి
యుద్ధముగ పరిణమించుచున్నది.

ప్రాశస్త్య

క్రైంది సేనాధ్యక్షుడు పో కే మాన్యు నుద్దము మున్సి
తరువాత నైశ్య నివహములను సిద్ధము చేయుచుండెను. జనవరి
మొదట మూలూనరీతరమునం చున్న స్టీక్ వాచియొద్ద గుండ్ల
వానను కురిపించి జన్మనులను పరామ లోడించిరి. జనవరియం వందలను
నిహిన్నవర్తన ఈ ప్రాంతముల నుద్దము మున్సి నైశ్యములు
ముందు వెనుకలకు పోవుచుండినవి. జన్మను చక్రవర్తి రణరంగమునకు
స్వయముగ 17వ తేదిని వచ్చియుండెను. నిహిన్నవర్త
జన్మములు 1,000 మంది పరామ నైనికులను పట్టుకొనిరి. వానలు కురి

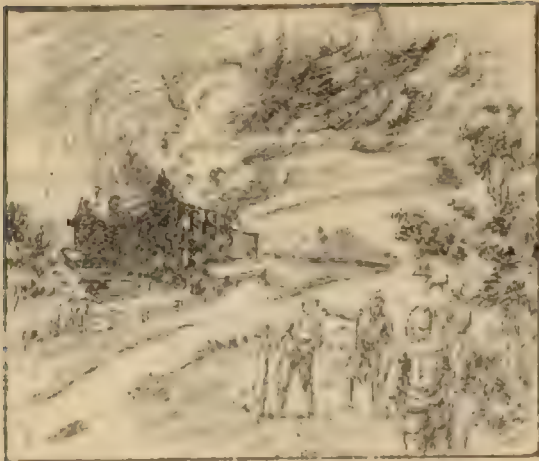

ముట్టడి యుద్ధమునందు పరామైదు దినములలో 40,000 మంది జన్మను ఆస్తిగను నైనికులు నిహతు లైనటులు దృష్టాంతము గలదు.

సామ్రాజ్యంతర్భాగమైన బవేరియానందు కలకరము గలుగుచున్న
టులును వదంతి. జన్మములు మిత్రమందలి నైశ్యములను కలై, ఈ నెన్,
నిహిన్నవర్తన మాన్యులనుండి గాక ప్రాశస్త్య దేశమునందలి ఆగ్నేయ
దిశలందు క్రైంది ముట్టడి 20,00,000 నైశ్యనివ
హముల నాయత్రివలచుచున్నటులు యుద్ధకేంద్రం బాహియ
యన్నారు.

నిశ్చయము నెనుకొను మార్గములు

పడమటి రంగపు స్థితి యిటు లుండెగా, తూర్పురంగపు స్థితి
యును పండిత్యముగ నున్నటు లాహింపదగియున్నది. తూర్పు

పోలండు, గల్లిపిచూ, కళిపిచూ, ప్రదేశము లీ రంగమునందు లేనిది. ఇట్లుగా ప్రాంతములందు జ్యోతుల వోడింది బట్టియు భారమవలనను పోయితి. కాని, ఫిబ్రవరి మాసాంతమునందు జ్యోతుల యొత్తిడివలన రుద్ర్యులు వెనుకకు పోవలసికట్టెను.

పోలండునందు జ్యోతులు కిట్టులావడియొక్క యెవరుతైపు వకు వ్యాపించిరి. బుజురావడిని దాటి యెన్నివిధపును రుద్ర్యులు వారి ప్రయత్నములకు కట్టుమును కలిగించిరి. ఫిబ్రవరి మాసారంభము నందు వారాని నగరమునకు సమీపమున జ్యోతులు కందకములను త్రివిధ స్థిరావాసములను వేసెనుచిరి. కొనకులు వెక్కిరింపుచును యెద్దను వారావడియొద్దను జ్యోతుల వోడింది బట్టిలను కట్టు కొనిరి; వారిమాదిగ్లా వాక్రమించుకొనిరి. బద్దిమావడిగ్లను విడ యము వోందిరి. రుద్ర్య చక్రవర్తి పోలండు రణరంగమున కేసి వైరికి నికపాంతులను చూచి యభివేదించెను.

గల్లిపిచూయందు రుద్ర్యుల గెలుపు

గల్లిపిచూయందు రుద్ర్యుల లాఠ్ఠియముల వోడింది 5000 నుండి కైది లను పట్టుకొనిరి. కాశ్యపియు పశ్చిమములందీ కిట్టావావాకనను మాగ్గును రుద్ర్యుల వశమైరి. ఫిబ్రవరి 3 నురు మిగిలితాప్రాంతము నందు రుద్ర్యుల లోడింపబడిరి, 1010 నుండి కైకిలగ పట్టుకొనె బడిరి. టాగ్గును పట్టులను రుద్ర్యుల వశమైరి. ఒక నెలలో రుద్ర్యులు 18, 331 నుండి కైకిలను 185 ఫింగులకు పట్టుకొని రుద్ర్యులు కాశ్యపియును పశ్చిమమును వాటి హంగరీరాప్తమునందు ప్రదేశంప వాడెట్టింది; రాకావడినిగిది కంకెనను పోగుచేసి మాడు జ్యోతుల పటాలములను వాకనము చేసిరి.

యెటులన యెద్దము వాగుగ పాగుటకు దిలు దీకుండెను. ఫిబ్రెలు ప్రాంతమునందు జ్యోతులు గలిచిరి. జ్యోతు లవ్వవేపుకు రీమ్ను పట్టామును రుంగుండ్లతో వాకనము చేయుచుండిరి. ఆనైండు క్రిక్కిల్లు ప్రాంతములందు జ్యోతులు వెనుకకు వెట్టుబడిరి. పడమటి రంగమునందు 20,00,000 నుండి జ్యోతుల వైరికులు యెద్దము చేయు చున్నారు. లక్షలకుండి వృత్తివోందిరి. ఆనైండు మొదలు వాప్తము నొకను వ్యాపించియున్న కెల్లియము క్రిటిమ ప్రెంచి వైరికులు కూడ దేశమును నిపాకు లైరి.

పరాసుల నిశ్చయము

వాక్ కట్టు వాయుకర్తమున జ్యోతుల పుకొప్పి వాక్ర టకు ప్రెంచివైస్యము పెయింటు మి హెలు కంకెనను పోగుచేతను. జనరీ రుద్ర్యమున ప్రెంచి పార్ల మెంటు కూడినపుడు పశ్చిమ దిక్కుంగోత్సాహముతో యెద్దము కంప్లానెనును కలుగుటకు చేయుట యవసర మని తీర్మానించిరి. జ్యో తులను కలుసుట, కెల్లియమునకు విముక్తి కలిగించుట, ఆశ్చేను లాశ్యుకులను తిరిగి స్వాధీనమునకునుట ముఖ్య మని భవ్య మని తీర్మానింపబడినది.

క్రిటిమ వైస్యములు జనరీ మానుమునం దిర్వింగర పాపాన వైస్యములలో తమవై సుండ్లవాన మరియు మన్నును, లావానీ యను పట్టణమును జ్యోతులయొద్ద నుండి లాగుకొని స్వాధీనము చేసికొనెను. ఈయ ప్రాంత మునందు జ్యోతు లొడ్లకేనను తాంబి కాని, ప్రయో జము కలుగలేదు. కెల్లియము వైస్యము లొడ్లవైస్య ములతో కలిసి పోరాడినది.

తూర్పురంగము

తూర్పు రంగమునందు వాక్కిట్టు సముద్రమునుండి కట్ట వముద్రమునొకను వ్యాపించియున్న ది. తూర్పు ప్రదేశ్య,

రాకావడి జ్యోతుల పట్టుకొని 1850 నుండి వాడు కలిగించుకొని

జ్యోతిషములు సర్వము రాజధాని యైన తెల్లగ్రామము నవ్వ గుండ్లతో కార్చిరి. సర్వములు సెమిరినను కార్చిరి.

రుద్రుని సైన్యముల విధి

గూర్పు రంగమునందు రుద్రములు సెలవేర్చుటనైన యుద్ధ తంత్రము పడచుటి రంగమునందలి జన్మములు యొత్తిడిని భగ్గించుట యై యున్నది. ఆ భారమును నిర్వహించుటకు రుద్రములు బలములు చాలియున్నవి. సంఖ్యయందు రుద్రములు బలములు జన్మము బలములతో గులగొనగలవు. కాని యుద్ధసన్నాహములను సులభముగా జాలవు. అంక్ష శ్రాంతి సైన్యములు యుద్ధోపకరణములందు సమాన ర్థము వహించినను, సంఖ్యలయందు సమానత్వము వహించజాలవు. జన్మకు యుద్ధతంత్రజ్ఞుల కీర్షనయును తెలిసియున్నది. కావుననే వారు గూర్పు సరిహద్దునుండి పడచుటికిని పడచుటి సరిహద్దునుండి గూర్పునకును నతిశ్రద్ధముగ సైన్యనివాసములను కొనిపోవుటకు చాలిన తైలు మాగ్గములను దేశమునకు దింతుటను నలవరె నిట్లించిరి. ఇందువలన వకపక్షమున బట్టి 20 లక్షల వుంది సైనికులు గూర్పు నుండి పడచుటకు పడచుటనుండి గూర్పునకు యుద్ధ మాగ్గ మైన దిక్కుట రెండు మూడు పానులు మార్చబడిరి. పడచుట జన్మముల యొత్తిడిని భగ్గించుటకై రుద్రములు గూర్పు ప్రవ్యాసమునను దక్షిణ మన పాంగిరీయమును కాల్చునునందుకు ప్రచీనించిరి. ఈ పూర్వా మునకు ప్రతిపూర్వాముగ రుద్రుని పోలండునందు జన్మను సైన్య ములు స్థిరముగ నిలిచినది. పోలండు ప్రవ్యాసము గడిపియాకును నడుచు నున్నది. పోలండులోని జన్మను సైన్యములు క్రొత్త సైన్య ములు ముందుగా పోలండు లై సైన్యములు ప్రవ్యాసము గడిచి మన గడిపియాకును వ్యాపించి రుద్రముల యుద్ధప్రస్థాపమునకు నిష్క్రము కల్పించగలవు.

గూర్పు రంగము

నర్మకాలమునందును సేతకాలమునందును గూర్పురంగమున మాగ్గములు ముందర నొడియునుటవలన విశేషసంఖ్యాకములైన సైన్యనివాసములు నడచుటకు నీలు లేదు. సైత్ర మా

గూర్పు రంగమునందు సైన్యములు మాగ్గములు ముందుగా పోలండు లై సైన్యములు ప్రవ్యాసము గడిచి మన గడిపియాకును వ్యాపించి రుద్రముల యుద్ధప్రస్థాపమునకు నిష్క్రము కల్పించగలవు.

పాసంతరము నీలు కలదు. ఆ సమయమునను బట్టి రుద్రములు మాగ్గ యొడ్డులు మాసములలో గూర్పు ప్రవ్యాసయందును గరి పియాసయందును చొలబడ వాంఛించిరి. మాగ్గ మొదటి భాగ మున రుద్రములు పోలండునందు ప్రాప్తిస్థితిగా వా ప్రాంత ములందు నెలు పొంది జన్మను సైత్రలను యుద్ధసామగ్రిని పట్టు కొనిరి. పోలండులో నీచును ప్రాంతములందు జయపజయములు రుంజికిని సమానముగ మన్న ము చెప్పరచ్చును. జాను నెల యాంధ్ర మునందు యుద్ధప్రస్థాపము జన్మముల కనుకూలముగ నున్న యుద్ధ ప్రవ్యాసముల సైన్యములు సైన్యములు పడచుటి గూర్పు నుండి గూర్పురంగమునకు 20 లక్షల వుంది సైనికులను మార్పుటయే యీ యానుకూల్యమునకు కారణము.

జ్యోతిషముల విధి

గడిపియా యుద్ధరంగము మొలు చిరకాలకు రుద్రముల కల్పనానుకూలములు మార్చిరి. జ్యోతిషములు మన గడిపియా దుష్టముకు దక్షిణమునందున్నది. ఆ దేశము నడుచు కార్మిణ్యమును ప్యతములు గలవు. ఆ ప్యతములను దాటికొనుట పాంగిరీదేశము మార్గము నుండెను. ఆ పాంగిరీ దేశమును సులభముగా గడిచి యొత్తిడిని భగ్గించుటకు సైన్యములు పోలండు ప్రవ్యాసము గడిచి మన గడిపియాకును నడుచు నున్నది. పోలండు ప్రవ్యాసము గడిపియాకును నడుచు నున్నది. పోలండులోని జన్మను సైన్యములు క్రొత్త సైన్య ములు ముందుగా పోలండు లై సైన్యములు ప్రవ్యాసము గడిచి మన గడిపియాకును వ్యాపించి రుద్రముల యుద్ధప్రస్థాపమునకు నిష్క్రము కల్పించగలవు.

జ్యోతిషముల విధి

ఆపును జన్మకు యుద్ధతంత్రముల కార్యలోచన కల్పకమిం చిరి; పడచుటి రంగమునుండి సైన్యములను గూర్పు రంగమునకు మార్చిరి. ముప్పుది లక్షల సైనికులను, అమిత మైన యుద్ధసామ గ్రిని, వహిత్రములైన విశిష్టములను జన్మములు గూర్పురంగము నందు ప్రవేశపెట్టిరి.

కాశ్మీరు యుద్ధము

కాశ్మీరు ప్రాంతములం క్రింది మొలు పెట్టెలలో తునుప్పులు పరాజితులైరి. ఈ పత్రికయందు గుర్తుపై, క్రిందియు గుర్తుపై, క్రిందియు గుర్తుపై కను గొడించుటకై మొంతెలపట్టెలను వాండ్ల యులు నియమించిరి. ౪౦ ఇయ్యక పామిట్టను దక్కనరా నముద్రములోని యాండ్ల వైశ్యముకు సేవాధ్యక్షుడుగ నియమింపబడెను. అయిన వాయకర్త్యముక్రింద దాదాసెంపు యుద్ధప్రభావము ద్వారగా ముగిసినవల వని విశ్వసించుచున్నది. గుర్తుపై, క్రిందియు గుర్తుపై, క్రిందియు గుర్తుపై ములాగును నోడించబడిరి. మిగిలినందరి వైశ్యము స్వగ్నాను ముట్టదించిరి. పాపాకామడి తును పుష్పము నియమించిరి.

సముద్రరంగము

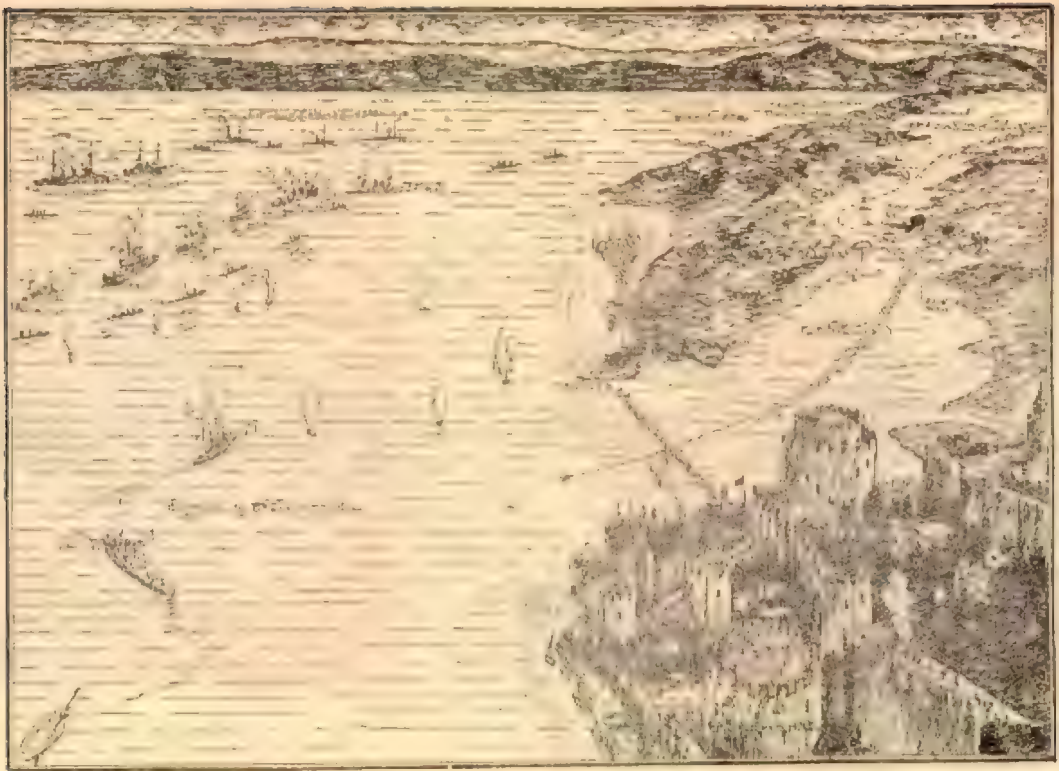
జర్మనుల పరాభవమున కాండ్లయులు పర్షియ నాకాపుష్పము ప్రకటించు. ఆండ్లనాకాదీకము గజర్మనుల వ్యాపార నాకాదీకమును పామిట్టదీ వారి కేకమును నాకాదీకము. క్రిందియు గుర్తుపై, క్రిందియు గుర్తుపై జర్మనుల కాకాదీకమును కలిగించిరి. అన్ని యొడలను దివ్యర లేక ముందుకు జర్మనులు క్రిందర సెలలో సిద్ధపడిరి. జర్మనీ క్రిందరలను ముందర పడి మిగిలినవారిని కలిగించిరి. క్రిందియు గుర్తుపై, క్రిందియు గుర్తుపై డెబులు (యద్దకాక) ముగిసినపుడు 517 గురు వావితులు దృతివించిరి; విక్రమండలివారి వాలుగు పొగనొడలను క్రోక ప్రింజిర్ వాలు ముంది కలి; రెం డాండ్లపై నులు, ఒక ప్రాలయ, ఒక ప్రాంతి జలాంతర్గామిని, దర్బార్లు స్త్రీయ ముంది వేయబడినవి. వింకాయ మునుగునవ 270 మంది వృత్తి నొందిరి. ముదాల్లాంచి, కాక్రతులకా, టోకోటాను, వైద్యకాక అన్ద్రోయన్, ఇకారాకా, దర్బిది, కాంరాంకు, దికోరా, ఎటను, బ్రాక్సు ముక్రొ, రియోదార్నా, వార్పాలికా, ఓక్తి, కాక్మాకాటను, కలిక ముందివేయబడినవి.

దాదాసెంపునందున కల్లపముద్రమునందును కొన్ని తునుప్పు నాకలు, కాల్పికునందు రిజ్యుకు స్త్రీయరులు, ఉత్తరపముద్రమునందు కొన్ని జ్యును స్త్రీయరులు ముందరపడినవి.

భారతదేశపు దిశాచిత్రము

THE DARDANELLES

దార్డెనల్స్ జలమార్గమున పుర్రుచుండలివారి యుద్ధశాసన బంధించుట.

A BREADNAUGHT

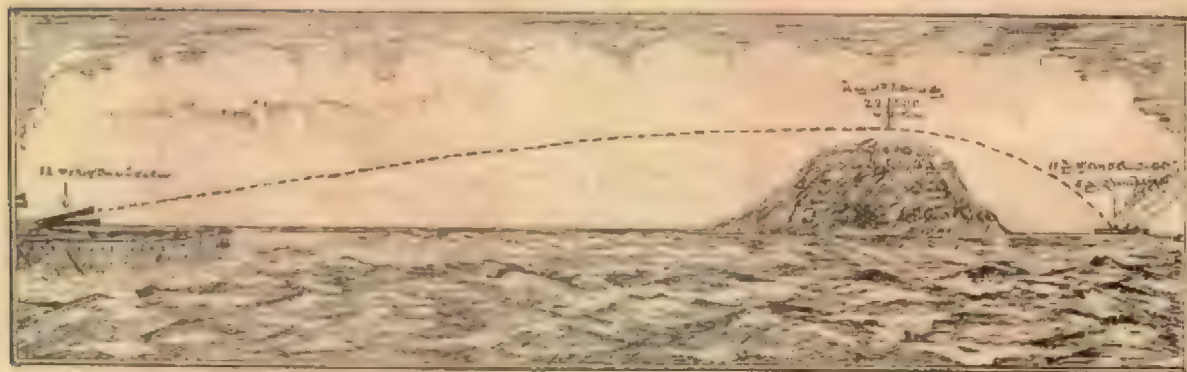
దార్డెనల్స్ జలమార్గమున కేయమున్న ఒక బ్రెడ్నాట్టు, ఆంగ్ల ఖాగముల వివరము.

THE GUNS OF THE "VAN FLEET" IN ACTION

ఈ యుద్ధములో అమెరికన్ యుద్ధ నౌకలలో ఉన్న గుండ్లలో 20 ఫీట్ల దూరమున నుండి బరిచి

DISTANCE COVERED BY THE MODERN NAVAL GUNS

దూరమున నుండి బరిచి వచ్చినట్లు. ఇది 18 నావిక ఫీట్ల దూరము 22,500 అడుగుల దూరము వరకు
15 ఫీట్ల దూరమున నుండి బరిచి వచ్చినట్లు. ఇది 15 నావిక ఫీట్ల దూరము వరకు

LORD HALDANE

హార్డేన్ ప్రభువు

MR. L. RARCOURT

లార్డు హార్డేన్

LORD GLADSTONE

గ్లాడ్స్టోన్ ప్రభువు. బ్రిటిష్ రాజ్యానికి ముఖ్యమంత్రిగా పనిచేసిన వ్యక్తి.

MR. JOHN REDMOND

మి. జాన్ రెడ్మండ్. బ్రిటిష్ రాజ్యానికి ముఖ్యమంత్రిగా పనిచేసిన వ్యక్తి.

నది. ఇందు యుద్ధములందును వస్త్ర పుధికముగ జర్మనులచే కలిగిన దని తెలియుచున్నది. జర్మనులు తా మవలంబించిన మాన్యమునుబట్టి యనేక వ్యాపారశాఖలను ముందరి.

జర్మనులుముంచిన నౌకలు

పిటి ఆఫ్ కేంబ్రిడ్జి, క్రాస్ ఆఫ్ కాప్టయిలు, పెలెస్ కె, ఎమ్మా, పోగుపాయింటు, లాక్స్ డు, డోనా, పియర్మింగు, ఎలిస్ ఫెంటిను, ఉవిల్లా, క్లాండెయ్, గూకు, ఈడెలు, గర్ ఫ్రైటు, లూపి టూనియా, గోలియతు, ట్రయంఫు, కొన్ని వార్షే, పోమ్మిగ్గు, స్వీడను, డచ్చి ప్రియము, కొన్ని గ్రూలరులు జర్మనులచే ముంచ

మిత్రమండలిముంచిన నౌకలు

మిత్రమండలివాడు జర్మనుల డ్రెస్డెను, కారల్ షూసి, స్ట్రాసుబర్గ్, ద్యూచిలాండు మొదలగు యుద్ధనౌకలను, ఏ డెనిమిరి జలంతర్గాములను, కొన్ని టార్పిడోబోట్లను, కొన్ని వ్యాపారనౌకలను ముందరి పురమును కల్లసముద్రముందును, మార్మోరా సముద్రముందును తునుష్కుల నౌక లనేకములు మిత్రమండలిచే నాశనము చేయబడినది.

ఆంధ్ర పత్రిక ద్వారా పొందిన బ్రిటిష్ నావికాదళం యొక్క నౌకలు

జర్మనులనౌకా పరోధఫలము

జర్మనుల నౌకాపరోధఫలముల కంటపర్యాజ్యముల ప్రజలు మను వ్యాపారమునకును సప్తము కలుగుచున్నది. నిరపరాధులు జర్మనుల దౌర్జన్యమువలన పడియుచున్నారు. అమెరికా ప్రభుత్వమువారు జర్మనుల వద్దలిని నిందించిరి, అగ్రహపరచు లైక. కాని యింతవఱకును జర్మనులు ప్రతీకారమును కల్పింపలేదు. జర్మనులవలంబించిన నౌకాపరోధ ఫలములని వాంగ్ల వ్యాపారమునకు విశేష మైన నష్టము కలుగలే దని వార్తలవలన తెలియుచున్నది. ఆంగ్ల నౌకాభ్యాసము మహత్తరముగ జర్మనులను బాధించుచున్నది. ఆంగ్ల నౌకాధికారులు జర్మనుల దుర్గయములకు చరింపక తమ పురుషమును నిర్విఘ్నముగ నడపుచున్నారే. యుద్ధఫల నిష్ఠయ మాంగ్లనౌకాపరోధ పురుషమువలననే తేలు వరి యుద్ధభరిత్రాజ్యాలకు భృశ నిశ్చయము గలదు.

అకాశరంగము

భూరంగమునందు జర్మనుల బలము మొదట హెచ్చుచు నున్నను, కాలక్రమమున మిత్రమండలి బలము కూడ హెచ్చుచు నున్నది. అకాశరంగమునందు జర్మనుల నౌకా బలము మిందుట దుర్లభము. అకాశరంగమునందు ఇందు పక్షముల నుండి బలము వచ్చును. జర్మనులకు విద్యుదయంత్రము వచ్చుకము గలదు ఫ్రెంచివారికి విమానములయందు విశ్వాసము గలదు. జర్మనీయును ఇంగ్లండును విమానానికముందు. అకాశయానములను గుఱించి ప్రకటించిన వ్యాసమును చదివి విభుని చూడక అనేక ముందే వారి గుఱించుబులు జోషకా గలవు. కాని కెప్లరులను విమానములకు మోతనదిర్పాణము లగు టింతేసీయు, యంత్రవిర్మాణములందు లోభము బుండుటగలనను వారి ప్రయోజనముల బలమును విశ్వమునందును పొప్పును. కెప్లరు లాకృతి మందు పెద్ద లైనును, నుపయోగమునందు విమాన లకు పాటరావని వస్త్రమానద్రామమునందు ఋజు నగుచున్నది. మొత్తమున నౌకాకెరంగబలమునందును మిత్రమండలి పక్షము జర్మనులకుఁ దీసిపో వని జరిగిన నిష్ఠయములను బట్టి నిర్ణయింపవచ్చును. జన చరిత్రాచరి మానములం దాకాశరంగమున నడచిన విషయ మీ క్రింద వివరింపబడినది.

జర్మనుల మానిరాలు నుండగములు

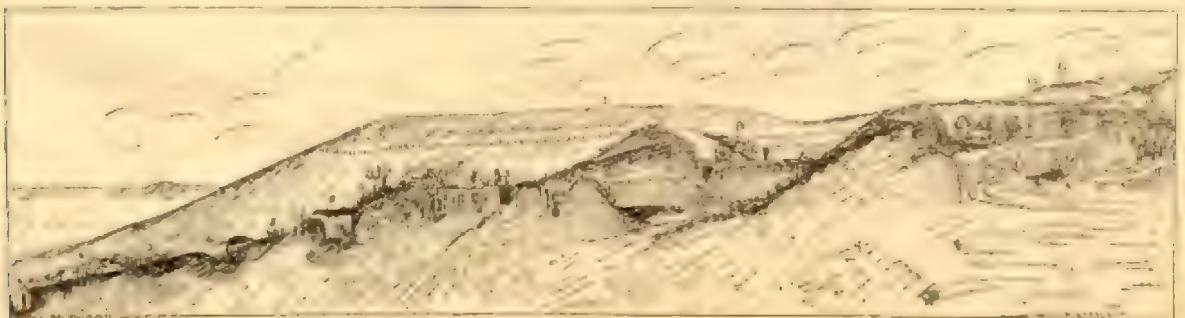
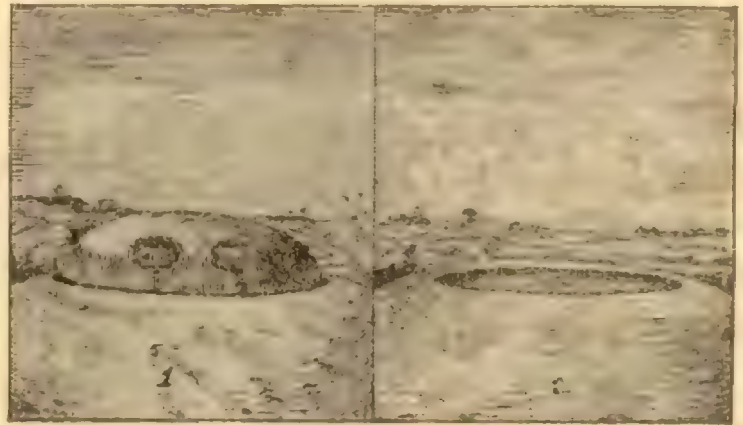
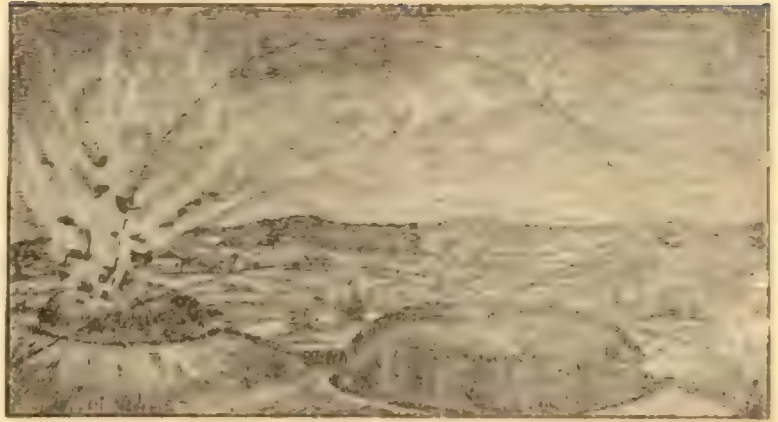
జనవరి మొదట జర్మనులు కెప్లరులనుండి విప్లవగుండ్రును కలేయ దంకెక్కు. కాన్సి పట్టణములవిగాదె ప్రయోగించి జనవరి 15 తేదిను కలిగించిరి. ఈ నెల 16 తేదిని జర్మను విమానము గుఱాకెరో కల్పించిరి. 20 తేది నేరం భూమిమును ప్రయోగించి 21 తేదిని వైమానికులు పట్టుకడిరి; జర్మనులు 21.5 తేదిని నాన్సుకు మందం ముందరి. నాన్సుకు మందం 22 తేదిని వియోగపరులముందు విప్లవగుండ్రు ప్రయోగించిరి; రుస్సాలోని రిబావిగాదె కూడ బాంబు లను వేసిరి కాని, రుస్సానులు విమానమును గుఱాకెలతో కార్చి

కోటలు కందకములు మొదలైనవి

5- 6- 10

జర్మనుల దీర్ఘజయయాత్రకు వెళ్లి
వాడులు చీజి నామూరు కోటల
యాధావమువలన శ్రాంధప్రసవతే నా
మీ ప్రాంతములనుండి వచ్చిన వారి
నామాలిక్కిరియించుచు వారు
యము పత్రికాపాఠకులకు విడితము.
కాని, కోటలలో నవీనవర్ధిని ననుసరించి
ప్రియార్జుంటు అనునతఁడు నిర్మించిన
కోటలకును ప్రాతే కోటలకును వ్యత్య
యము కలదు. ఆ కోటల విర్యాగా
క్రమము నీ పటము తెలుపుచున్నది.

సాధనములు సిద్ధింపఁబడినవి. కోటల
పునామము మాత్రము సామాన్యముగ
సిద్ధము చేయఁబడియుండును. యద్ధము
ప్రాసంధము కాఁగానే, అదివల కను
ర్వఁబడియుండిన భాగములందు యుద్ధ
కవిత్వములు ముద్రయింపఁ జేయఁబడినవి.
అను భేదింపుటకు తగియుండును.

1. పాపము నుండి రక్షించు. 2. ముక్తిని గాన వాడుక. 3. గొప్ప కృత్యములు చేయు. 4. పాపము నుండి రక్షించు. 5. ముక్తిని గాన వాడుక. 6. గొప్ప కృత్యములు చేయు. 7. పాపము నుండి రక్షించు. 8. ముక్తిని గాన వాడుక. 9. గొప్ప కృత్యములు చేయు. 10. పాపము నుండి రక్షించు. 11. ముక్తిని గాన వాడుక. 12. గొప్ప కృత్యములు చేయు.

శత్రుబలము ముక్తకేగెలను సమీపించినపుడు
వారి కిరంగుల శబ్ద మాఁపబడును. అపుడు కోటలోని
కిరంగులు శత్రువులపై కాల్పులుచును. మందుతోఁబెంపిన
గిముల ప్రేలులును. శత్రువుల కోటను నాశనము
చేయుదుముట్టసించినపుడు విద్యుద్దీపము వారిపై ప్రస
రించునీమలుచును. ఇది ముప్పును బెంపును నెఱుఁగి
కనుపించుచును. కందకములందు పొంచుచుండు పరా
తులు శత్రువులను తాఁడి నాశనము చేయుదురు.

నామ రమరమ సరిహద్దు ప్రదేశములకు శత్రువైద్యముల నాహ్వానము. కాని 12, 14, 15 వాగుముల కరంగులవలన స్వర్గున్నగు చేయబడిన విషయము లేక నామగారి కిట్లున్నది. మామగారి మొదలగు కోటల చరిత్రమువలన తెలియుచున్నది.

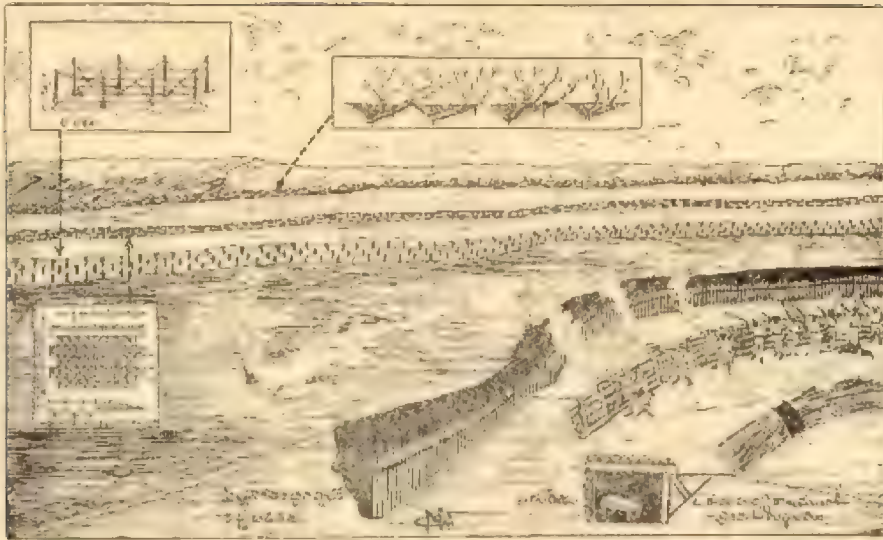
శ్రీశైలి ములు

కొండక మను పద మిలె
వజ్రకు కోటకు చుట్టును
నుంచు నట్టి యగస్తికు వాడ
బడుచున్నది. కాని యిచట
కొండక మను పదము పైని
కులు భూమియందు గుహల
వలె నిర్మించుకొనిన పొడ
పైన స్థలముల కన్వయించు
చున్నది. రెండు పైస్థము
లును యుద్ధమునకు సిద్ధముగ
నున్నపుడు సంగ్రహాశ్రమి
కొండకములు నిర్మింపఁబడు
చున్నవి. పైనికుల మొన

செய்து கொடுத்திருக்கிறார்கள். இதைப் பற்றித் தனியாகச் சொல்ல வேண்டிய அவசியம் இல்லை.

[illegible]

హైదరాబాద్ నదిపై నిర్మించిన గోల్కొండ డాం. దీనివల్ల నదిలోని నీరు నిలువబడి, పంటలకు నీరు సులువుగా లభిస్తుంది.

కందకములు భూమియందలి దారు దారముల నొత్తు కలిగి యుండును. కందకముల గోడలు నేల సిమెంటు పూయబడి నివసించుటకు లెక్కయేర్పరుచును. కందకముల కప్పు కలిగి యుండును. కొన్ని ప్రదేశము లందలివి సామాన్యపు నేలవలె గట్టించబడును.

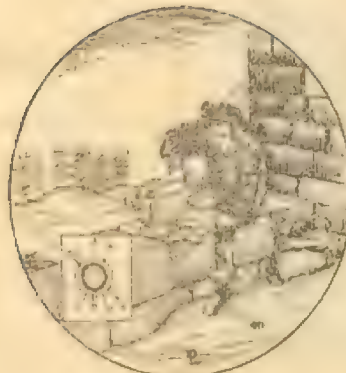
కులు తుపాకులను ఢిరంగులను కాల్పుటకును కావలసిన చూచుచుండుటకును కంటే లుండును. కందకముల మధ్యమున నచ్చటచ్చట యంత్రశత్రుఘ్న లగోచరముగ నమర్పబడియుండును. కందకములమూడు మండలములుండును. కందకములను సంపూర్ణముగా

ముగి చాచుచేయుటలవల్ల, శత్రువులను పట్టుకు ముందు ముందు శత్రువులను కొంతకాలము చాచుచేయవలయును. అవలంబించి పట్టుకొన్నా వాచుట రుక్మవీరు కొంతకాలము చాచుటకు శత్రువులను తాడి యొకటి వలయును.

(గ) నా దులు

అను వర్గము నిచ్చుమాటనుండి పుట్టినది. ఇది వాడుకపాటయినను నొకప్పుడు గలిగియుండుట వలన నీపేరుగలిగినది. ఇవి మొదటను 16 వ శతాబ్దమునందు వాడుకకు వచ్చినవి. 1660 సంవత్సరానంతరము వాడుక నాటికలలో ప్రవృత్తి కై వైకులచే వాడబడుచుండెడివి. ఇది మొదట పునఃమొది శతాబ్దములలోని యుత్పత్తులుగాని తరువాత నున్నను పుండొప్పు దన శతాబ్దమునం దివి అనుకయోగము లైనవి. కాని పోర్టుగళు ముట్టడియందు తిరిగి ఇవి వాడుకకు వచ్చినవి. అప్పుడు వాటియందు పెల్లులాగువలె బలముగ ప్రేరణి ముందులు వాడుకకు వచ్చినది. పెల్లులవలె ప్రేరి నప్తములు గలుగజేయగలవు. వైమాన మహాస్య గ్రామము నందు పరాసులు పోలిని విశేషముగ నుపయోగించు చున్నారు. ఈపటములందు పునునారు పునునేడు శతాబ్దములందు గ్రెనాదులను వేసెడి విధము, ప్రస్తుతము వాటినివేసెడివిధము చేసెడి విధము చూప

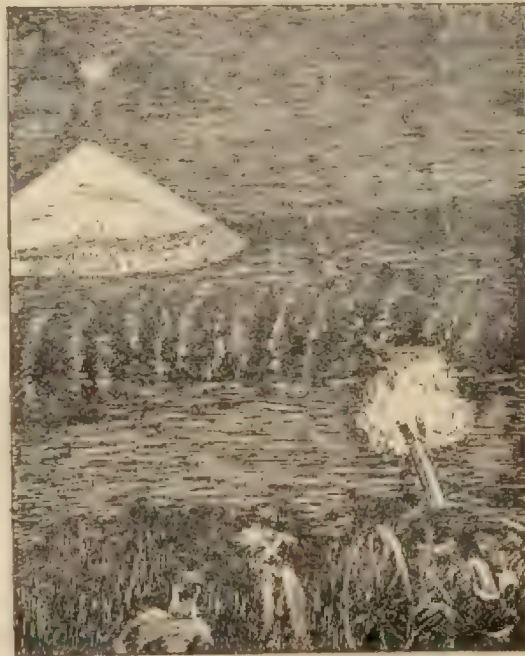

గుండ్లవాస కురిపించు యంత్రము

జర్మనులు తమ కందకములను పోలెట్టువాస కురిపించు యంత్రమును నిర్మించిరి. ఆ యంత్రము ముఖమున పెల్లులను బాంబులను నుంచి మఱిను త్రిప్పిన, పరిధారమునం దుండు శత్రువులపైఁ బరిశ్రమింపగలదుగాని త్రొక్కుదు. ఈ పరిధారము ప్రయోగమునకు నూపుదు.

జర్మనులు శత్రులందు పెల్లులను గాల్పునపుడు పరిధారమును పెల్లులను ప్రయోగమునకు నూపుదు. మును గదిపెట్టి, ప్రతిపెల్లునకును నొకపారచ్యూటు కట్టియుండును. పారచ్యూటు ను పరిధారము నుండి పెల్లు పగిలినపుడు పారచ్యూటు పడి పెల్లులొంది రవ్వలంటు కొని పెనదీపమువలె కొన్ని నిమిషములు వాయువున పుచ్చును. ఆ వెలుతురునుబట్టి

శత్రువైద్యునిలను గుర్తుచును పెల్లులను గాల్పుటకు పోగులుగును. దీనిని క్రూపు యంత్రాలయాధి పతులు జేర్చుచిరి. ఇట్టి నిర్మాణము లితరరాజ్యములకునుగలవు. వాటికి నంత్రగుండ్లని పేరు గలదు.

ఈ పరిధారమునందు జర్మనులు పెల్లునకుగట్టిన పారచ్యూటు పడివెలిగి వెలుతురు నిచ్చెడి విధము చూపబడినది.

ఐ రో సా ఖం ద య ద్ద చ రి త్ర పః.

ప్రపంచ భాగము నిర్వహించుచు,

... ..

... ..

... ..

一、關於我國經濟建設之重要問題
 二、關於我國交通事業之重要問題
 三、關於我國教育事業之重要問題
 四、關於我國文化事業之重要問題
 五、關於我國政治事業之重要問題
 六、關於我國社會事業之重要問題
 七、關於我國衛生事業之重要問題
 八、關於我國體育事業之重要問題
 九、關於我國藝術事業之重要問題
 十、關於我國科學事業之重要問題
 十一、關於我國宗教事業之重要問題
 十二、關於我國法律事業之重要問題
 十三、關於我國軍事事業之重要問題
 十四、關於我國外交事業之重要問題
 十五、關於我國國際關係之重要問題
 十六、關於我國對外政策之重要問題
 十七、關於我國對內政策之重要問題
 十八、關於我國對農政策之重要問題
 十九、關於我國對工政策之重要問題
 二十、關於我國對商政策之重要問題
 二十一、關於我國對學政策之重要問題
 二十二、關於我國對教政策之重要問題
 二十三、關於我國對文政策之重要問題
 二十四、關於我國對政政策之重要問題
 二十五、關於我國對社政策之重要問題
 二十六、關於我國對衛政策之重要問題
 二十七、關於我國對體政策之重要問題
 二十八、關於我國對藝政策之重要問題
 二十九、關於我國對科政策之重要問題
 三十、關於我國對宗政策之重要問題
 三十一、關於我國對法政策之重要問題
 三十二、關於我國對軍政策之重要問題
 三十三、關於我國對外政策之重要問題
 三十四、關於我國對內政策之重要問題
 三十五、關於我國對農政策之重要問題
 三十六、關於我國對工政策之重要問題
 三十七、關於我國對商政策之重要問題
 三十八、關於我國對學政策之重要問題
 三十九、關於我國對教政策之重要問題
 四十、關於我國對文政策之重要問題
 四十一、關於我國對政政策之重要問題
 四十二、關於我國對社政策之重要問題
 四十三、關於我國對衛政策之重要問題
 四十四、關於我國對體政策之重要問題
 四十五、關於我國對藝政策之重要問題
 四十六、關於我國對科政策之重要問題
 四十七、關於我國對宗政策之重要問題
 四十八、關於我國對法政策之重要問題
 四十九、關於我國對軍政策之重要問題
 五十、關於我國對外政策之重要問題
 五十一、關於我國對內政策之重要問題
 五十二、關於我國對農政策之重要問題
 五十三、關於我國對工政策之重要問題
 五十四、關於我國對商政策之重要問題
 五十五、關於我國對學政策之重要問題
 五十六、關於我國對教政策之重要問題
 五十七、關於我國對文政策之重要問題
 五十八、關於我國對政政策之重要問題
 五十九、關於我國對社政策之重要問題
 六十、關於我國對衛政策之重要問題
 六十一、關於我國對體政策之重要問題
 六十二、關於我國對藝政策之重要問題
 六十三、關於我國對科政策之重要問題
 六十四、關於我國對宗政策之重要問題
 六十五、關於我國對法政策之重要問題
 六十六、關於我國對軍政策之重要問題
 六十七、關於我國對外政策之重要問題
 六十八、關於我國對內政策之重要問題
 六十九、關於我國對農政策之重要問題
 七十、關於我國對工政策之重要問題
 七十一、關於我國對商政策之重要問題
 七十二、關於我國對學政策之重要問題
 七十三、關於我國對教政策之重要問題
 七十四、關於我國對文政策之重要問題
 七十五、關於我國對政政策之重要問題
 七十六、關於我國對社政策之重要問題
 七十七、關於我國對衛政策之重要問題
 七十八、關於我國對體政策之重要問題
 七十九、關於我國對藝政策之重要問題
 八十、關於我國對科政策之重要問題
 八十一、關於我國對宗政策之重要問題
 八十二、關於我國對法政策之重要問題
 八十三、關於我國對軍政策之重要問題
 八十四、關於我國對外政策之重要問題
 八十五、關於我國對內政策之重要問題
 八十六、關於我國對農政策之重要問題
 八十七、關於我國對工政策之重要問題
 八十八、關於我國對商政策之重要問題
 八十九、關於我國對學政策之重要問題
 九十、關於我國對教政策之重要問題
 九十一、關於我國對文政策之重要問題
 九十二、關於我國對政政策之重要問題
 九十三、關於我國對社政策之重要問題
 九十四、關於我國對衛政策之重要問題
 九十五、關於我國對體政策之重要問題
 九十六、關於我國對藝政策之重要問題
 九十七、關於我國對科政策之重要問題
 九十八、關於我國對宗政策之重要問題
 九十九、關於我國對法政策之重要問題
 一百、關於我國對軍政策之重要問題

— 10 —

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

శ్రీమద్భగవద్గీతా ప్రకాశికా

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

... (faint text) ...

[illegible]

（一）

...

1. The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

1. 在下列各数中，哪些是质数？哪些是合数？

[illegible]

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

167

ಪ್ರಕೃತಿ ಸುಂದರವಾದುದು, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸ್ವರವು ಸುಂದರವಾದುದು

.....

హాలండు రాజ్యచరిత్రము

మృతాను చంపిల కరణ్ణముల క్రింది ప్రక్క రహస్య

[illegible]

కాబట్టి క్షీణితులయు వర్జితులయు సహజములే. ఏ
కానియు పూర్తిగా కలిసిపోదు; ఎన్ని మార్పులు పొందునప్పటికీ
తన సహజవస్తువులను వీక్షించుచునే ఉండును. ఇతడు

[illegible]

పోయి చంద్రమిప్పుడు ప్రాంతం మైదానము వెనుకటి
 రెక్కడనుండి వచ్చినదియు సరిగా తెలియదు. దీనినిగురించి పలు
 వ్రులు పలు తాంతుల తెలియజేయుచున్నారు. పదియవ కథాబ్రము
 ౨వ భాగము విరివిగురించి గ్రంథములలో నొకక్క చివరయ మైనను
 కావనమ్ముట లేదు. ప్రథమమున స్థావరాలలో ననేక కాఖలుండెను.
 పాలు దీకాఖలలో నొకదానికే సంబంధించినట్లు ప్రతీతి. దీని భూస్వాములు
 దానాస్వామునది ప్రకటించుచున్న ప్రదేశములనుండి, ఆపస్తంబునదను
 విక్పులా ములిచే పరిత్ర దనుచున్న దికాఖప్రదేశములకు వచ్చి
 యుండెట్లు చెప్పుదురు. వీని కాంధిపర్వతావ్రులు, శ్వేతసాయమునను
 దియవారు.

పశునాశాంధన కళాబ్రహ్మ (చారిత్రమున, పోలుచు, ౬) ప్రకారము శ్రీకృష్ణుడు, పూర్వము శరణాగతవాంఛిని శిక్షించుచుండ, పశువులు, అయినను పోలులు నేటికనుకును తోనును కేధరితు మతి ములుగవే యున్నారన.

శ్రీమదామర కళ్యాణమున పోలవర రాజ్యము వృద్ధి పొంద

మానవులందువలెనే జాతులకును రాజ్యములకును కూడ వర్తిల్లు
 మన్నది. ప్రజలకు స్వార్థపరత్వము హెచ్చినచో దేశాభిమానము
 స్త్రీకేచి తో మునుపటికంటె అంతరముగా నుండును. పోలందు దేశపు పాపములలో స్వలాభము పెరిగినది
 హస్తాంతము వృద్ధిమొనరి. క్రోధాదిల దృఢపడినది. రాజ్యాంగము
 నానాటికి దుష్టల మయ్యెను. ప్రజా ఆస్తియైన రాజ్య
 ములు పోలందు రాజ్యపు సరిహద్దులలో నున్నవి. పోలందురాజ్యపు
 దీనిదశ కి మారు: రాజ్యముల యాశాభావ్యమును తోడుపడినది.
 మానవుల సంపదవలెనే రాజ్యముల సంపద కూడ నధిక్యు, చంచ
 లము. చెందు శత్రుత్వములనుండి పోలందులలో స్వీచ్ఛగ విపాదించు
 మన్న రాజ్యలక్ష్య క్రమక్రమముగ రహస్య ఆస్తియైన దేశముల
 కల్పనము. దేశాధిపతి కేవలము దేశస్థునికాదు
 ల ప్రము కాపాగెను. సకల రాజ్యాధికారులను కేంద్రీకృతము చేయుట
 నానుటలం లేచిపోయెను. పాపముల యధికారప్రాబల్యమే యొక
 విధముగ పోలందు రాజ్యపు కీబోలు కాణముని చెప్పువచ్చును.
 పనుమొనవలె శత్రుత్వ మాంధ్యముని విచక్షణాన్యుర దగు
 చెందెనాల్లమునలక దేశము నాశనమునందుట స్థిర పచ్చినది. కాని
 రాజ్యదేశపు నా జను పురు నచాచలని ప్రతిధవలన అప్పటి
 కిది సరిగ్గా నున్నది.

ప్రభుత్వదేశపు రా జరు ప్రభవతః సహాయములు ప్రజా
సంఘము, వ్యవహారికప్రభుత్వము. క్షిణివతః పద్మమందిర పోలందు
రాజ్యమును పంపిణీను తలంపు మొట్ట మొదట ప్రభవతః రాజున
కుమారునిట్లు చిహ్నము. సహాయము దోహదా ముందును
మరి కవిశిల్పకళామున్న సహాయాజ్యములను కొంత భూము
నిచ్చి ముద్రామును సహాయించు కీర్తి చాలోచించెను. ప్రభవతః
1710-న సం. ౧ రాజ్యాధికారియగు చచ్చి ని క క్షిరామాస్థ్యము
లను రాజ్యవాసిపై క విమోచన సహకార్యుడు.

ఇది దాద్రీ)య పాత్రామయి పోలిడి పోత్రామయి
గలదు నవండును పిడిమి గూయంపలమును పరిపాలించునలిగెను. ఆరు
వారే దాడులకు సహాయమునకు ముచ్చి పోలండు కొన్నియుగాని
భాగములను మ్రొంగుటకై సమయము వేదియించెను. అంతకు పూర్వ
మునుండియు పాత్రామయి కడగర్హి వియగు రెండవ కాలెనైకు పోలల
రాజ్యవ్యవహారముల నమిది భక్తితో చూచుచు ప్రసక్తి కలిగియు
కొనుచుండెను. ఆపాత్రామయిని నే గాని దేశమును పండు
కొనుటకు పిలు లేదని శ్రద్ధకు గ్రహించియుండకపోలేదు. అందు
వలన శ్రద్ధకు రెండువృద్ధియై కుష్మావృద్ధియై మరలించి 1760వ సంవ
త్సర మాంధ్రమున దేశమును పండుకొను విషయమును మెల్లకు
కుష్మావృద్ధి రాజుకి మానించెను.

ప్రథమము నీ భావము రాష్ట్రపాలకే కంటివేయగ నుండెను.
 పోలవరము రాష్ట్రమును విభజింపఁగూడ వని ధీమాచూ రాష్ట్రము
 లన్నింటిలోను రాష్ట్రపాలక మొక్కటే తమ యుపయోగిని గల్గితో

ప్రకటించెను. కాని యాస్త్రియా సాక్షులీ టర్క్కి మున్నగు నిరం రాజ్యము లిందునకు తమ యంగీకారము విచ్చివని. లేదనరాజ్యములు సంపాదము విభాగము కూడ వని శపథ లేకపోయినది.

దేశములు నానాటికి క్షీణింప నారంభించెను. అంతఃకలహములు వృద్ధి నొంది, కరుణ పెరిగినది. పోలంతు నిర్రాక్షయము దులభము. ఎన్నో పోలంతుల నానాటికి చంపిరి. పోలంతులను పలుకులచే ముందుకుఁబెట్టుచు వెళ్ళునవాని మాట చల్లఁబోవుటయు సహజము. దీనివలన అధికాలైనాష్ట్రముల వ్యత్యాసము వృద్ధియగును. ప్రజలరాజ్యధింజునీతి ముద్దకంబులవడదు. అందుచేత రాజులు సమమినిగ్రహింప పోలుదును పంచుకొనుట కుదరానని నని యుండును.

పోలుటకు రానుండవలెనను లెలచుకొనినప్పుడెట్టి కతి
వాక్కుల వైపను గానమను విచారము కలుగజూపదు. పోలండు
రాజ్యభాగమును మెదట ప్రభవించుచుండినను, కిరికినారు వలె
స్వీకరణముచేసి దేశస్థులతో జనియముగ మండెను. గాజ్యస్వరూప
మరియు గానా యామట మాదిరినను, దేశము దుర్భవాక్రాంత మైనది.
సేన తిసివేయబడినది. కోశాధిపతులు ప్రజల ననయము నవహరించి
హనుమదుడుదొరికి, దేశ పురాణ మెక్కువగా వాడుకొనియు.

1785 వ సంవత్సరమున ప్రభు లొకసారి కన్ను తెరిచిరి. కాని
యీ ప్రవృత్తులు నాల కాలము నిలిచినది కాదు. అర్థిభాషకం
బను అపవర్గవారికాని పద్ధతి రద్దు చేసుబడినది. ప్రభువంశ
మహామథావుని కట్రులనల దుష్టిని తిరిగి నిలమెత్తినది. పోలలు
నిమిరాజ్యము మధ్యమమనని స్వాధికార్యమును నిలుపుకొనుట యీ
చక్రవర్తి కొంచెమే నిమము లేకుండెను.

దైవవిధి యమును కు త్తింపఁజాలము. శక్రువులు మిక్రులుగను
మిక్రులు శక్రువులుగను మారుచుండును. ఆస్తి మా ప్రవృత్తి వీరిం
లికఁజేయు కైవక్రతుముగ మిక్రుత్విముగ మాత్ర ప్రభవంప వన్నగద
ప్రభవంప తన దైవుల కాస్తి మావాదవి ప్రత్యుకామె. చాప్తుబద్ధ
గొట్టలేను. కాని యామెవమానులు రెండవ బోనివును ప్రధానమృతి
యగు కొన్నియు దొరుకు మామె మానకొందరివద్దక ప్రవృ
త్తును రుప్యవాసును పోలంతును పంచుకొనుచుండ తాను లేనులు
మునుదుకొని విన్నుకుండుట యనుచిత నది యెన్నికట్టుకొని
పోయి. ఈ స్వాస్థ్యపరివృత్తివాచమును మరలగువులు కూడ తరుకు
సాధ్యమైపరివృత్తి బలములుదు, కాన్యనరికిని స్వక్తినిరికిని పం
పంధ మెరిత మాద్రము లే నని వాదించి యామెను రెన నిజాభిప్రా
యమునుండి మరలించి వండిరి. ఈబలవత్ ప్రోత్సాహము వామె
నిజోధింపలేక యొక మాట హృదయము కంటగొడుకుకొను చుండినను
పోలంతు ఒభాగమునకు రెన యనుమతి నివృత్తిక యివ్వలేక
యిచ్చెను.

మేరయీ తిరిజానరెనే రమ్మచక్రపతియొం నీ సామాన్య

యొప్పుకొనెను. ఓడరు బగు నీమెను నదుల మధ్యనున్న నున్న రాష్ట్రము ప్రహ్వ వంతునకు వచ్చినది. ఆస్తి) నూనగునకు క్రాకో, నాని దగ్గర వచ్చు నుక రెండు రాష్ట్రములను వచ్చినది. మిగిలినది రాష్ట్రము లై-ది. పోలంకు నేను... సోభాగ్య వచ్చుటతో ప్రయించినది. నేను చంద్రశాసనములనుండి స్వార్థశ్రయమును నిలుపుకొనుటకై భారతావని శక్తము వృథా యైవది. నాటితో స్వార్థశ్రయమునకు నగు పోలంకు ప్రపంచపట మునుండి గుడిచినేయబడినది. పోలంకు తన దేశమును వదిలి పర దేశములకు వెళ్లి నేవలలో చేరిరి. నెహోలియను నామకత్యము క్రంద వీరు తన శక్తమును నీరుకరై నెహోలియనగములను ప్రస రించుకొనెడి.

చంద్రశక్రవర్తి యుల మొదటి పరిష్కారమున నలహోలియ 1807-వ సంవత్సరమున నామకత్యమును వానమును ప్రసరింపజేయుగా చేసెను. దీనిచేత పోలంకు యాత మేల్కొనినది ముందు నిమిష భాగమునకు నే రాష్ట్రమును పోలంకు రాష్ట్రమును ప్రహ్వ వంతునకు వచ్చిన పరగణాలు కొన్ని దీనిలో చేరినది. 1809-వ సం వత్సరమునాటికి దీనియందు 15 లక్షల జనులుండిరి. తరువాత తూర్పు గోదావరి నూన గిడుగులో చేర్చబడినది. ప్రాప్త దేశపు గాఢ్యాగము వంటి రాజ్యాంగ మేర్పడుపయ్యెనది. "నెహోలియనగోద్యు" అరులు లో నెట్టబడినది. చురస్వార్థశ్రయ విమర్శించినది. నేరునకు మౌలికము నామకత్యము ప్రసరింపజేసెను. దీనికే రాజ్య చేయుచుండెను. అదియు జరుగుచేయుచు, నెహోలి యనునకు విశ్రుండు.

దీనిచేత పోలంకులో స్వార్థశ్రయము నగల సంకుంఠి యున్న దీని పోలు లకేకులు తిలచిరి. కాని కావయస్కా... వారి కనుమానముగ నే ముందెను. తి... కలుగజేయుచు ని ఎహోలియను చిచ్చిన గాని నెహోలియను నొక్క నేవ చేయుటకు కావయస్కా సన్నతించలేదు.

పోలంకు దేశాధిపతుల కాక యింకను వదిలరెను. 1812-వ సంవత్సరములో నెహోలియను రాష్ట్రమునకి వందెత్తురు పోలం కులో ప్రయాణము చేసెను. అప్పుడు కూడ పోలులు తమకు స్వార్థశ్రయ విప్పింపవలసిన దని యాశించి నేతుకొనిరి. 60 వేలమంది నేవలో చేరిరి. ముహూర్తమునకు వెళ్లిన నెహోలియను నేవ వెతుకకు నురలునప్పుడు నానాభాధలు పడినది. వీరిలో పోలు పోలంకువైకులు కూడ వనేకభాధలకు పాలైరి. కాని నెహోలియను వీరి మాట వైసను దలచలేదు. తరువాత గండు పంక తిగ్గరములకు నెహోలియను వధికార మస్తయించినది. నానితో పోలుల యాకాశ్యాతి నొడ చల్లారినది.

నెహోలియను 1811-వ సంవత్సరమున నామకత్యమును వధి చేసి పోలంకును గుఱించి కొంత విచారించినది. దీని నేకరాజ్యముగ చేసి తన యధికారముక్రింద నుంచుకొనవలయు

నరరాజ్యచక్రవర్తి యరెట్టాండరు కోయ. ఇతడు తన యభిప్రాయ మును 1811-వ సంవత్సరమునాటికి పోలంకు ప్రజానాయకులకు తెలియజేసెను. ఎన్నటికైన పోలంకునకు విముక్తి రాజ్యవలన నే గాని ప్రాప్తవలన నా దరి కూడ వచ్చెను. కాని పోలంకు నేక గాఢ్య ముగ నిర్మించు భావకు వియన్నా సభలో సమావేశమైన రాజ్యము గొప్పకొనలేదు. బాల్లకపాక కేసుల పంచుకొనుటకే చివరకు తీర్మానింపబడినది.

1722, 1723, 1724... లిఖూనియ మొదలగు నల్లు రిప్పుకు నూడ రాజ్యవారిక్రింద నే మున్నది. ఆస్తి) నూ ప్రహ్వలకు వచ్చిన భాగములలో కొన్ని నూపులు కలిగినవి. నీవీ నూ జనసంఖ్య 15 లక్షలు. ఈ రాష్ట్రము నాస్తి) నూనూ వుచ్చుకొనిరి. పోతకు ప్రహ్వ పడచుటి భాగ మును ఇరినలంకును ప్రహ్వ ముగకాముక్రిందికి వచ్చినది. దీని జనసంఖ్య పది లక్షలు. మిగిలిన రాష్ట్రమును పోలంకు రాజ్యముగ చేర్చిరి. గాని రాష్ట్రమునకు మరల ముక్తి కలదు. ప్రహ్వ వంతునకు వచ్చినది.

ఇంకటితో వ్యవహారము ప్రార్థి కాలేదు. క్రాకో పట్టణ చురుకురాతన మైనది. జనసంఖ్య 40 వేలు. వీరి స్వస్వార్థశ్రయము గల గిడుగు ను ప్రహ్వ ప్రభుత్వముగ నిర్మించి, ప్రహ్వ శక్తి ఆస్తి) నూలు వీరి లిఖుభావముకు గండు కలుగుతుండ నూచునట్లు వాదనము చేసెను.

పోలంకు" అను పేరు తిరిగి ప్రపంచపటమున వగపడినది. ఈ క్రొత్త గాఢ్యమునకు రాజ్యచక్రవర్తి మేల్కొలుచేయబడినది. దీనిచేత ముగ్గులకు వియమించుకొను వధికారము ప్రజలకు కలిగినది. ప్రజలు పొద్ద మెంటు సభ్యుల నెన్నుకొనవచ్చును. ఇంట్లకు ప్రాప్త ప్రజలకుంటే వీరి కమ్మన పొమ్మ లిమ్మించినది. జాతీయపతా కము... యములకు వచ్చుచుకొనవచ్చును. చురస్వార్థశ్రయము ప్రతికాస్వా ర్థశ్రయము కొరకు చేసెను. పోలంకులో నే భావము నామకత్య వచ్చును.

తన రాజ్యముక్రిందికి వచ్చిన పునజులకు పోలంకురాజ్య ములో తిరిగి కలుపుటకు రాజ్యచక్రవర్తి వాదనము చేసెను. కాని యది యట్లు జగగలేదు. పోలంకుదేశ ప్రభుత్వమునకు రాజ్యమును నీవే కలగవలె ప్రార్థన మొనె.

1840-వ సంవత్సరములో ప్రాప్త రెల్లియము ప్రజలు స్వార్థశ్రయమునకు ముగించెను. దీని... రాజ్యమునందు విముక్తి నొందుటకు పోలు లొక్కసారి తిరుగుబాటు చేసిరి. నార్యానగంతుదలి నేవలలో నీ సుబ్జోభము కాలుచిచ్చురక ప్రవృత్తిగలిగి. ఈ తిరుగుబాటు నణింపుట నుల ధిమే కాని, సాహసించి యాపనిది తిలచెట్టివా రొక్కరైనను

1900 : 1900

[illegible]

1516-1596

తోడి పాపములలో నొకడు గాక, పశ్చేక్షము నుపేక్షను
 నిలపనినమునకు నచ్చుటచే, పాపములలో నమాయు యుండునది
 యంతిశలనము లజగై నను. చివరపాకంద నిరంతర గాధికారము నసంపా
 యించవలె నని బాధితిలపచేడు; (మిప్పుగోపాలు దేశమునకు
 నైతికశాసనపాలకు నొకనిని నిర్ణయించు నొకనిని నియమిం
 చేను. ఈయన ప్రజాప్రాతినిధ్యరూపి యగుటచే సర్వజనాంగీ
 కృతుడు. తాదీలానునకు పిమ్మట ముగ్గురు నరతగురువులు (నైతి
 కాన్) శాంతిస్థాపనముతో ప్రభుత్వముచేసిరి. ఈ కాలమునకు పిమ్
 మట ప్రజాసమితి నుండి ముగ్గురు నరతగురువులు (నైతికాన్) పాపములను
 మూలములను మూలదోషములను కష్టము కట్టుటకు నిగాతరించినను,
 1601-2 మ.లో మూలదోషములను కష్టము కట్టుటకు నిగాతరించినను,
 పాపములతో ఓడిపోయిరి. ఈ పరాధివమునకు తురుప్పు లలి
 రొడముతో పరిమితి నుపేక్షములకు పిమ్మట 1618-వ సం. లో
 మనల మాంటిగ్రోవైకి వచ్చిరి. ఈ పారి మాంటిగ్రోను పూర్తిగా
 తుడిచివేయవలె ననియే వారి సంకల్పము. యుద్ధమునందలి జయము
 జయము లొక నైతికసంఖ్యవై నే యాధోపదే యుండినచో మాంటి

నీగ్రో లోకోగతి బంధింపబడినది. కాని మాంటిస్సిగ్రో పర్యవ్రాసారము లలో, తమ యశ్వలలను నిరుపయోగమైనందున తుర్కివా రవజను ము పొందిరి. తుర్కివా రింతటి వద్ద పెప్పుకు నొందియుండలేదు. ఆర్మేనియా పాపము గాయములు తగిలెను. రెండవ సేనానియొక్కయు వచ్చి మాంటిస్సిగ్రోను ముట్టడించి యిదియు క్రైస్తవములను కొట్టుకొని మరుచులను నిరింపించెను.

ఈ యవజనుమునలన తురుష్కుల కపటికై హెచ్చెను. మాంటిస్సిగ్రోనుల ప్రతిభ ప్రబలెను. 1823 వ.సం. లో సావానుక పాపమును ముట్టడించి తుర్కియులను ముట్టడించి మాంటిస్సిగ్రోనులను సమము చేయవలెనని యిరువది దినము లభింపజేసిన సరికి మాంటిస్సిగ్రోనులను వారి ముఖ్యపట్టణ మగు పెటెరింటికి తరలించెను. తుర్కివా రిచ్చి ముట్టడించి మాంటిస్సిగ్రోనులను కొట్టి ముట్టడించి మరల ముట్టడించి వారిని మరల జయించిరి.

మాంటిస్సిగ్రోనులకును ఆర్మేనియనులకును గల యిరువేదము వీరి నైకమిత్రులైనందున తేసి యుద్ధములను తురుష్కులయొక్క ప్రతాపమునకు లొంగుకట్టు చేసినది. మాంటిస్సిగ్రోనులకును తురుష్కులకును జరిగిన పోరాటముల నెన్నో జూచి వలెకొనినది గలవు. పోరాటముల విషయం పుట్టును. తురుష్కు లొకసారి ఆరమెటు పాపము యాధిపత్యము క్రింద 60,000 వైద్యముతో మాంటిస్సిగ్రోనైకి వచ్చినపుడు జరిగిన ఘోరయుద్ధములో నిరుపదివేల మంది తురుష్కులు నిజరంగమున చనిపోయిరి. ముచ్చురుమంది మాంటిస్సిగ్రోనులయొక్క వద్ద మెరి. మాంటిస్సిగ్రో విడిచిపెట్టి పర్యవ్రాసారకును కుట్రచే సెంతటి సంఖ్యగల వైద్యులును నవటి యుద్ధమునకుండును. తమవారె యిరువది సంవత్సరములలో తురుష్కులు మాంటిస్సిగ్రోనైకి యుద్ధములు చేసి యెట్టి యోధులైనవలెదరి. ఒక యుద్ధములో చేయుచుండి మాంటిస్సిగ్రోలు 20 వేల మంది గల తురుష్కు సేన నిరుపది సార్లు పాపకొరిగిరి. ఈ నిరంతర కలహములనలన కొక జిల్లాలో కూరులగు మాంటిస్సిగ్రోలు 40 మంది మాత్రమే మిగిలిరి. కాని క్రైస్తవజాతియు లన్నిటిలోను వీరి ప్రతాపము హెచ్చెను. 1785.వ సం. లో మాంటిస్సిగ్రో రాజగు మొదటి కానిలో మరణించినపు వరని జుమారుడకు పాపాకు దక్కినది యతనికి క్రిమ్యతమే.

సావా రాష్ట్ర జర్నలులతో స్నేహము చేసికొనెను. రాష్ట్ర చక్రవర్తి యితనికి శౌరముగ చూచెను; ఇతని దేశమునకు సాలునకు 8000 రాఖిలలను నాణెము లొసంగుచుండెను; తుర్కివా ద కలహములలో నంతరించిన పోరాటాల యుద్ధాంగము నిమిత్తమిదిని దేశమునకు సాలునకు 1000 దూకట్ల నిచ్చుచుండెను. పెంజు పీటర్సు బర్గ్ లో మన్నునైనది క్రైస్తవయులలో మాంటిస్సిగ్రో గొలుడు

మొదలగునవి రాష్ట్రమున మొదలుబయిలెను. పిమ్మట 1786.వ సం. లో సావా మరణించెను.

1782—1830

ఒకటవ పీటరు కనుపర్యవ్రాసారు, కూరుడు, పట్టువల గల వాడు. ఈతని పరాక్రమములకు ఆస్త్రియా రాష్ట్ర యింగ్లందులు గూడ వివిధ పోరులను చేసిందిమిటకు సంకయంపరుమండెను. ఆతని మోటు వైదికులు నెహోలియనుకు నాడ వాటంకపలుకరిగిరి. 1788.వ సం. లో ఆస్త్రియా రాష్ట్రము సెర్బియా ముద్దము ప్రకటించినపుడు మాంటిస్సిగ్రోనాక సహాయమును గోరెను. 1807.వ సం. లో జరిగిన టిర్నోవో సంధిలకు పాత ప్రయోధివాదానికి వచ్చెను. నెహోలియనుకు మాంటిస్సిగ్రోను లసాధ్యులనియు వారి సహాయుటకు ప్రయత్నించుటకన్న వారితో మిత్రభావము నిలిగియుండుట చేయకలమనియు గ్రహించెను; తన సామర్య కన్యతో మాంటిస్సిగ్రోలో కాటలను చేయించక వదిలెచ్చెను. కాని మాంటిస్సిగ్రోనులు బండ్లు రాగలిగిన కాటలలో ఫీదంబులు గూడ ములువుగ తమ వైకి రాగలవని గ్రహించి యాకాటల పదుపాటుమును నిరాకరించిరి. తమ దేశములలో రాక పోకలకు తగిన సమపాటుములు లేమిమీ, తమ ప్యాకెంకర్నియును కాపాడుకొనుటకును, ఆర్మేనియనులను నానాయులను ముట్టడించుటకు హాంకర మనియు వీరి పిచ్చాంతము, మాంటిస్సిగ్రోను వీరినిని తన్ను నికసింది కను గోపముచే నెహోలియను వారి దేశమును మాపు మాపులకు శపథము చేసెను.

1830—1860

మొదటి పీటరు తనసంతర మతని పుత్రుడు, రెండవ పీటరు సింహాసనమునకు వచ్చెను. ఇతడు మహావిప్లవము. 1820.వ సం. లో మాంటిస్సిగ్రోనుల మొదలు తురుష్కులు మాంటిస్సిగ్రో ముట్టడించిరి. 1832.వ సం. లో ఆర్మేనియా తిరిగి తురుష్కులకు ప్యాధిక మాయెను. కాని తురుష్కులు మాంటిస్సిగ్రోనుల కొద్ద పరాక్రమములను మరుచలేదు. వీరిని నయమున పొలింపలే నను సంకల్పముతో 1856.వ సం. లో మాంటిస్సిగ్రో రాజులకు మొక్క పారంపర్యపు హక్కును తా మొప్పుకొనెద మనియు మాంటిస్సిగ్రోకు మరికొంత దేశమును గూడ విచ్చెద మనియు తురుష్కుల యధికారము మూలము మాంటిస్సిగ్రోను లనికికొరవలెననునదియు తురుష్కులు మాంటిస్సిగ్రోనులను కొరికి దీనిని మాంటిస్సిగ్రోనులు నిరాకరించిరి. స్వల్పదేశమున రాకవడి ముచ్చురులకు లెల మొగ్గుట కే మాంటిస్సిగ్రో మాకవులను నొప్పకొనరాదాయెను. తురుష్కులు తిరిగి దండెత్తి వచ్చి పూర్వముగ నొడిపొయిరి. రెండవ పీటరు మిగుల కూరుడు; కి అనుగుల 9 అంగుళములయొక్క గలవాడు; దయాస హితుడు 1845.వ సం. వ తన దేశమునకు గలిగిన ఖైదుములో విరిండు తన నగల నన్నిటి నమ్మి స్త్రీయలకొలంది ధ్యానమును తెప్పించి ప్రజలకు పందివెట్టించెను. ఇట్టి మహామహాండు 1851.వ సం.లో మరణించెను. ఈతనికి పిమ్మట రెండవ కాలిలో రాజయ్యెను.

బరటవ నికోలాస్ ప్రభుత్వము

1860-1896

దానిలోకు పిమ్మట నరసి యన్న కుమారుడగు మొదటి నికోలాస్ సింహాసనమునకు వచ్చెను. ఇతడు కడు సమర్థుడు; ప్యాసిస్ నగరములో విద్యావీక్షణ మొనెను, క్రైంది భాష నతి చాక కత్యమనో మాట్లాడెడివాడని. ఇతని మాతృవాణినినది కొన్ని లక్షణములను కలిపెనునానని లేదు. ఇతని ప్రభుత్వ మాండ్యమ ననే తునుష్కలగో యుద్ధము పొన్నానను. ఇందుమాత్రము తునుష్కలగో జయము కలిగెను. కాని తుదకు ముట్టరీయైద్ద సంధి జరిగెను. ఇం దతికతన మైన ఘరతులు మాంటిపీగ్రోనులపై నిర్మియింపబడెను. పునునా క్లెండ్లు గడచినది ర్యాకే దేశములో జయము ప్రవేశించెను, కలరా వ్యాధింజెను. ఈసందర్భమందు క్రైందివాను చాల సహాయము చేసిరి. వైవానుగ్రహమున నివి త్వరలో కాంతి నొందినది.

కడచిన యుద్ధమునకు ఫలితముగ, నిరంతర కుండిన యుద్ధపు కట్టుబాట్లు చాల వని గ్రహించి నికోలాసు ప్రాన్సుగో వెక్కు తుపాకులను లాటరీలో కొనెను. మూడవ సెపొలియను, బారు, సర్వియా రాజరు మికయోక, మతియోక సమస్త ప్రముఖులను కలిసి సామ్యు పెట్టుబడి పెట్టి, సర్వియా రాజు ఫరంగుల కర్మగారమును విస్మయించిని నీకరిం పుటెను. దీనిని కుమారుల ధ్వాంపించి. ఇం యన్నియు కనుకూర్చుకొని నికోలాస్ వైవికాభివృద్ధికి ప్రాం భించెను. 1870.వ సం. లో కపైన్ వ్లాహోవిక్ అనునతడు వైద్య శుశ్రూషకరణము వ్రాచు మొదలిడెను. యుక్తవయసు వచ్చిన ప్రతిమనుజునకు ఒక తుపాకీయు కొన్ని తోటాలును కొనంగ.

బడెను. వారు తుపాకులను తమ పిల్లలకన్న వెక్కుడుగ ప్రేమిం చిరి. 1895.వ సం. లో కపియక జారు లెన పేరున బహుమతిగ 30,000 తుపాకులను వెక్కు ఫీరంగులను తోటాలు మున్నగువానిని అంటివనీకి పంపెను. కపియన్ వైవిక శిశువులు పొడ్ గోరికాలో నొక వైవికోన్నత శిశు బాలయమును స్థాపించిరి. పెటెంజయైద్ద వైవికు లందుట కొక యుద్ధవరుస కట్టబడెను. ఈవిధముగనే విద్యాభాగ గూడ పోషి పిద్య యభివృద్ధి యయ్యెను. అప్పటికి ప్రయతురీ విద్య ముఖ్యముగ నెంచబడెను. కాని యుద్ధవయసు ములో పీరంగణుకు కలములకు బడులు కిస్తలను మార్చెడివారు.

1876.వ సం. లో మాంటిపీగ్రోనులు తునుష్కలపై యుద్ధము ప్రకటించిరి. ఇందు మాడ ప్రాన్సుముగ బడుము నొందిరి. ఈ యుద్ధ మునందు పీ కేడియాటిక్ సముద్రతరమున ముప్పది మైళ్ల దేశమును సంపాదించిరి. ఇది యింగ్లీషువారి సహాయమువలన వచ్చిన దని కేటె వజుకు ప్రతిదేశభక్తుడగు క్లాడ్ ఫ్రెక్ మెంత్రివయ్యని వాచుము స్మరింపెయందును. దేశమునందు పాటలు నిస్తెల్లట దేశమున కపా యకర మను ప్రాచీన సిద్ధాంతమును విడిచి, నికోలాసు దేశమునందలి ముఖ్యపట్టణముల నన్నింటిని వంచి పాటలలో కలిపెను. పిమ్మట తుస్కిలో కొకసారి కలహము కలిగినను, అన్ని వైపులను చుట్టు కొనియుండుటచే ఆస్త్రియా తుస్కికన్న కొన్ని శిగ్రు వాయెను. రషియా చక్రవర్తి తుటుంబములో చేసిన సంబంధములవలన మాంటి పీగ్రోకు రష్యా పరమమిత్ర మాయెను.

రుసులియా రాజ్యము

రుసులియా యూరప్తుదేశ మంటిపీలో గలవంతి మయినది. ఇయ్యది, బాల్కను రాష్ట్రములలో చేరినది కాకుండుటచే 1912-13 లో జరిగిన బాల్కను యుద్ధమునందు జోక్యము కలంగ లేనికొనలేదు. కాని చిట్టచివరకు బల్గేరియా తక్కిన బాల్కను రా ష్ట్రములలో న్యతితేకముగ నుండినపుడు నొ మేనియా బల్గేరియాపై దండెత్తి బల్గేరియానుండి 2,85,000 మంది జనులు గల 7,609 చతురపు మైళ్ల భూమిని సంపాదించుకొనినను.

ఈ దేశపు వైశాల్యము 52,700 చతురపు మైళ్లు. జనసంఖ్య 7,50,000; జిరాముము 22,000,000 శ వేల ను లు; ఋణము 63,000,000 సహస్రాలు; వ్యాపారము 41,000,000 సహస్రాలు; వైద్యము శాంతిసమయమునందు 98,500 మంది, యుద్ధసమయము లందు 420,000 మంది; ఇందు 56,164 టన్నుల పరిమాణము గల 34 వృశపుస్త్రీమయలును, 56,842 టన్నుల పరిమాణము గల 36 సాధా నపు టోడలును గలవు.

విద్యా సామ్రాజ్యము

వ్య

మొదటిది ఆ బాతులకు వాళ్ళ కామా యావక వ్యాధి ములు సహజావస్థలు. ఇప్పటి యూరపుబాతుల పీలివి గమనించినప్పుడు వాళ్ళ యొక్క దుష్టత గానూ గతించినది. వారి సోపములందు క్రొత్త బాతులు పుట్టి చచ్చిపోయినవి. ఆ బాతు లిప్పుడు వాళ్ళ వేరుమొలగుచున్నవి. కొన్ని బాతులు యావకవకలకు గానూ నవి. మరికొన్ని బాతులు యావకవకలకు గానూ వేరకొన్ని యావక వకలకు పొందవచ్చును. జన్మముకాలి యావకవకయందు చచ్చును. ఆ బాతిముక్తి తప్పింపుల కావకమే కాకానై యుండును. సుదూర దేశమునకు యావకవక యింకను గానవచ్చును. ఇదియే యీ బాతి తెనుగులుడి ముందుకుట కాణ మయియున్నది. సుదూర దేశ ద్వారము 9వ శతాబ్దములో వాళ్ళ మైక్లున్నవ. 19వ శతాబ్దములో 17వ శతాబ్దములందు పాతుల వాళ్ళ మైక్లు వచ్చినవి యింకను వచ్చును.

రషియా సామ్రాజ్యపు వైశాల్య ముఖ్యము. జనసంఖ్య యతి బహుళము. తక్కిన రాష్ట్రముల చరిత్రముల పీలివి దీని చరిత్రమును వ్రాయుట యొక్క గ్రంథముల నింపుటయే యగును. వైశాల్యము వ్రాటిను సామ్రాజ్యమునకు విస్తృత నిదియే పెద్దది. ఈ దేశ మంతయు చాచాఁ జేసి యుండవచ్చును. యూరపుఖండమునందు సగములును ఆసియాఖండమునందలి మొత్తం భాగ మంతయు నిక నూక్రిమించి యున్నది. భూభాగ్య నోకమునందలి మొత్తం భాగము నంతటి నిది యూక్రిమించి నుండును. నిది యెల్లతలముగా నుండును. దీని తీరములు సంగమ్యములో సముద్రంపై విస్తృత కాలము ఘనీభవించియే యుండును. ఆ ప్రాంతములు పంటల కననుకూలములై కొంత కాలము కలకు మృత్తిము విచ్చికియగు భూమివలెనూ పుండును. ఈ సామ్రాజ్యపు వైశాల్యము 8,770,708 చతురపు మైళ్లు. జనసంఖ్య 173,259,000. ప్రజలలో నూటికి 65 గురు మృతమే రషియనులు, 6 గురు పోలులు; తక్కినవారిలో బాల్గాలు ఆస్ట్రేలియనులు కలేషియనులు టాటారులు ఫిన్లు మంగోలియనులు మున్నగు వనేజాతులవారు గలరు. రష్యనులు చాలవంది గ్రీకు చర్చరీ సంబంధించిన క్రైస్తవులు.

ఈ యఖండ మయిన వికాలదేశము, జనసంఖ్యను బట్టి చూచి నచో, చాచాఁపురి భాగమువెక్కి ప్రదేశమునరే విస్తృతము. యూరోపు రష్యలో, బాల్టిక్ బ్లాక్ సముద్రముల నడుమ నుండు దేశము మృత్తిము ప్రకాశాచార్యము గలది. ఇదియే కొంతకాలము ఫలవంత వయిభిధామయను నయియున్నది. 1912వ సం. పు తక్కింపును బట్టి యంత వికాల మగు దేశములో 861,045 686 ఎకరములు మృత్తిమే నాగులుడిలో నున్నవి. ఈ విధముల సమసంపూర్ణమునకు తగిన భూమి తక్కిన ప్రదేశములలో విస్తృత ముండును. 1912వ సం. లో 48,896,000 పశువులును, 74,066,000 గొట్టెలు మేకలు మున్నగువియు, 18,508,000 పందులును, 92,169,000 గొట్టెలులుగా రష్యదేశమునందుండెట్లు లేకవి. దీనిని బట్టి ప్రఖ్యాతిమహిమగా మములో తిరిగి గల యాధ్యికలవాధికత నిర్వివాదాంశము.

వైశాల్యము

రషియా సామ్రాజ్యములోని యాసియా భాగములలోను యూరపునందలి ఫిన్లండులోను తప్ప, తక్కిన సామ్రాజ్యము ప్రకారము

అకు సైనికశిక్షణము నిధియు యున్నది. 21—45 సం. లఁదీరయను గలవా రందఱును సైనికశిక్షకు పొందవలసినవారే.

విద్య

విద్య ఫిన్లండులో తప్ప, తక్కిన సామ్రాజ్యదేశ మంతటిలోను ఏదో యొక భాషను చదువను వ్రాయును వేర్వినవారు నూటికి పది మందికంటె నెక్కువ లేరు.

ప్రైలుమార్గము

1912వ సంవత్సర మారంభమున నీదేశములో 48,889 మైళ్ల ప్రైలుమార్గము గలదు. దీనిపై 1912వ సంవత్సరములో ప్రయాణము చేసిన 295,179,800 మంది ప్రయాణికులవలనను, కొనిపోయెడిన 229,282,479 టన్నుల వాణిజ్యములను 119,419,800 సరకుల యాదాయము వచ్చెను.

సైన్యపు బలములు

1912వ సం. లో 790,076 టన్నుల పరిమాణము గలిగిన 716 పొగయోధులను 184,108 టన్నుల పరిమాణము గలిగిన 800 సాధారణపు బోదయను "షియా" పాకముతో సముద్రముపై నడచుచుండెను. పొగయోధులపై 17,157 గురును సాధారణపు బోదలపై 12,328 గురును వానికులకు నుండిరి. సముద్రముపై పొగ యాధిని తక్కువను కన్నట్లున్నవ. దేశాంతిక్రమములకు సన్నులలోను నదులలోను నిలిపి మించిన పరిమాణము గల వాణిజ్యము వానిక తగినంతమంది వానికులును నుండుట కనకాశము గలదు.

ఉదాయ వ్యయములు

1914వ సం లో 800,000,000 పశువుల యాదాయము వచ్చెను; జియములు 945,000,000 పశువులు; 268,000,000 పశువుల కర్షకము జరిగెను; సైనికవ్యయము 2,82,20,000 పశువులు; వాణిజ్యయము 26,149,294 పశువులు.

నిర్బంధ సైనికశిక్షణము

కొంత సమయమునందు 15,00,000మంది సైనికు లుండురు; యుద్ధసమయములందు తిరిగి తోడు మొదటి రెండు పంక్తులలోను మృగము 19,25,000మంది సైనికు లధికముగా నుండురు. ఆసాధారణమునకు విముఖముల కలేష ప్రద్యము సమకూడుట కనకాశము కలదు.

వృత్తివిధము

కార్యవిధము	నిధిలకు వచ్చును	విద్యమందున్నది
యంత్రకాళలు	9	7
చాటిల్ క్రాయిసన్లు	11	4
అగ్రగ్రస్తు క్రాయిసన్లు	6	11
ప్రాప్తివైద్య క్రాయిసన్లు	6	6
విద్యమేక క్రాయిసన్లు	4	9
విద్యమేక	96	45
టాప్సికో లోట్లు	28	11
వచ్చేరైతులు	29	11
మొత్తము	176	73

ఇట్టి సామ్రాజ్య చరిత్రము

బ్రహ్మచర్యము (క్రీ. శ. 178వ సం. లో ప్రారంభ మగును. హయాలియను లనయును జన్మించితికి చేరిన ఒకొకరు ను నానుకుండే కాలములో నిటరీనైకి వందె త్తే వచ్చి యిటరీకి రా జయ్యెను. పండ్లండు సందర్శనములకు పిమ్మట నీ రాజ్యము తియిచోరికి దిగ్రోటను అప్పోగరు వంశస్థుని చేత మయ్యెను. పిమ్మట దిజాంబున్ చేవలవలన మీరు జయింపఁబడుటచే. ఇటరీ తూర్పు చక్రవర్తుల పరిపాలనమునానికి వచ్చెను. 588వ సం. లో లాంబార్డు లను నొక జన్మనకాతకి చేరిన ఆల్ఫాయిన్ అను రాజు పోయను వది ప్రాంతముల దేశమును స్వాధీనము చేసికొని పొచియాను ముఖ్యపట్టణముగ చేసికొనెను. ఈ లాంబార్డులక్రింద ఇటరీ యుక్తరభాగమును టస్కెనీ ఆంధ్రియాలను కొన్ని సరిహద్దు జిల్లాలను చేరియుండెను. వీరికి ముఖ్యపట్టణము రావెనా. కాని యాకాన్యప్రాంతమునందలి వారు స్వతంత్రులుగనే యుండి, 697వ సం.లో వెరిసు సభాస్వామ్యము (రిపబ్లిక్)ను స్థాపించిరి. అయియు రావెనా లోమాగ్నా ఆంకోనాలును, అడ్రియోటిక్ సముద్రతీరమునందలి వెక్కు రేపు పట్టణములును, సిసిలియును, లోమునోకూడ దాదాపు ఇటరీ దక్షిణ భాగ మంతయు వీరికి స్వాధీనము కాకయే యుండెను. ఎనిమిదవ శతాబ్ద మారంభమున నీ దేశముపై దిజాంతియ ప్రభుత్వమునకుఁ గల యధికార మంతరించెను. ఈ సందర్భమున లాంబార్డు రాజుల తోడి కలహములలో పోపుయొక్క మధికారము పెరిగి ముఖ్యమై నొండెను. అప్పోగో ఫస్ రాజు నెయ్యర్సునిమిత్రము లనకు సహాయము కావలసియుండుటచే, మూడవ పైఫెన్ అను పోపు ప్రాంతంల రా జగు పెసిన్ అనువాయనను పరిశుద్ధుని చేసి లోమునకు గవర్నరుగ నియమించెను. దీనికి ప్రతిఫలముగ పెసిక్ రావెనా ప్రభుత్వమువారికి అయిదు రేవుల విచ్చెను. ఈ విధముగ పోపుయొక్క యధికారము పెరిగెను.

ఒకటివలె పాడై మన ఆను పోవు యొక్క యాహ్వానముమీఁద
ప్రాంతల రాజగు చాల్లమేను లాంబాద్రిల రాజగు దేవదేయముతో
యొద్దము నలిపి, యుగిరిని 774వ సం. న ఈ ముఖ్యపట్టణ మగు
పావియాలో ఖయిష్గ నుంచుకొని, వాని రాజ్యమును ప్రాంతిష్
సామ్రాజ్యమునకు చేర్చెను. 774వ సం. లో దేవదేవలో రాజ్య
మును దక్షిణ ఇటలీయు తప్ప, మిగిలిన ఇటలీ యంతయు ప్రాం
తుల ప్రభుత్వములో నుండెను. 800 సం.లో చాల్లమేను పాశ్చాత్య
క్రీటిమును ధరించెను. కాల్క్రివిటియన్ రాష్ట్రము భిన్న మయి
పొయినపుడు, ఇటలీ ప్రత్యేక రాష్ట్ర మయి బూర్జువాజీ విలక్షణ
త్రికుల కాటవపట్టుకొను.

961.వ. పం. లో ఆటో ది గ్రేటరు వరల్డు లోము సెహానన

మొదట వచ్చి మరుచటి సం. ౧౮౭౨ వచ్చిత మయిన నోరుకపానూజ్యమును చక్రవర్తి యామెను. పిమ్మట శిల్పాబ్జములలో సత్తెగెటిలీ మధ్యఇలీలలోని జిల్లాలను పట్టణములను స్వాంతిర్భక్త్యము చెంది, ప్రత్యేకపరిపాలకవంశములుగను రాష్ట్రములుగను మోతినది. ఇట్టిస్థితిలో, బెన్జిగలన నియంబడిన దేశములలో కూడ మధ్య ఇలీలలో విశేషభాగము పోవుట ప్రభుత్వములలో నుండెను. ఈ దేశములలోని పట్టణములను ముఖ్యముగా వ్యాపారమునందును, దేశము ఇలీలలో వ్యాపారమునందును దేశకస్యర్థిలీమండలము లుండెను. తొమ్మిదవ శతాబ్దమున నీ భాగము సిసిలిలో కూడ సరాసెనులచే నాక్రమింపబడెను. పదునొకండవ శతాబ్దములో నీని యంతయు వ్యాపారములకు స్వాధీన మాయెను. పిమ్మట వెస్కనాసుల దీని రాజులు మోతినను, 1282-౪ సం. చతురు నిది విభక్తముగవే యుండెను.

ఆ సమవ్యర్థమునకు దప్పటి ప్రభుత్వ లకు ప్రాంతివారి యధికారములు వచ్చినవి. 1458-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-10

ఇట్టి దేశము యొక్క మధ్యకాలపు చరిత్రయు స్వల్పము
ఫిరెల్లెసుల ఆము తెగలవారి కరిగిన కలహములతోడను మధ్యకాల
ఈ త్రత ఇట్టి దేశముకొని విరోధములతోడను పరిపాలనయిది సైన్య
స్వల్పము తెగవారి ప్రజాస్వామ్యమువలె స్థాపించి ఆమువాని
నాయకత్వముగ్రింద నొక సంఘము నేర్పఱచుకొనిరి. ఫిరెల్లెసుల
పశువున పితా అచిష్టో అందెరి. వీరికి గల వర్తకవ్యాపారముల
పోటీ వీరిని యుద్ధములలోనికి పంపెను. 1284-వ సం. లో మెహ్మద
ముఘల్ల వారిని గోకానాదులతో కలసి యుద్ధములో పాల్గొని
పోసి, 1298-వ సం. న కజ్జీల్-యెద్ద జరిగిన యుద్ధముతో కజ్జీల్
వారు సమృద్ధములై తమ యుద్ధకారమును నెలకొల్పుకొనిరి.

సెపోలియను యుద్ధకాలమునకు ఇటలీ మంత్రాధ్యక్షముల కలహములతోడనే ఆస్త్రియా స్పెయిను పాపాయి టులుంటముల దుర్మృతాంగములవలనో కలవరము చెందుచునే యుండెను. సెపోలియను కాలమునం దిటలీ వెక్కు చూపులను చెందెను. 1815వ సంవత్సరపు వియన్నా కాంగ్రెసు ఆట్ట ప్రకారము ఇటలీ పది ప్రత్యేక రాష్ట్రములకు విభజింపబడి యుండెను.

ఈ రాష్ట్రముల యన్నిటి యొక్కయునకై కుతూహలము గలిగి ఆయా రాజధానుల ముఖ్యపట్టణము లగు నేపిల్గు, కోము లాం బార్జీ మున్నగు పట్టణములలోని ప్రభుత్వములవారు తమిళగ ట్టెలు పన్నుటతోడకో, యుద్ధములు చేయుటతోడకో కాలము వెళ్లబుచ్చిరి. 19వ శతాబ్దము ప్రారంభమునందీ కలహములలో ముఖ్య నాయకుడను ఇటలీ మోగోకారకుడను ఆయన కుహాపురు షుడు స్వీకేర్చుచుట్టిని 1848వ సం. తు ఫ్రెంచి కలహములో లాంబార్జీ వసిసు మున్నగు పరగణాలవారు తిరుగబడి అస్థిర్యా నైక్యమును వెకోవా పర్యంతము పాఠక్రోలిరి. పార్సియా రా జగు చార్లెసు అల్లుడు అస్థిరీయానై యుద్ధము ప్రకటించి మొదట జయించెను, పిమ్మట కోకరామోక్త 1849వ సం. న జరిగిన యుద్ధ ములో నోడింపబడెను. అత్యు ద్ధాన్ని తన కుమారుఁ డైన లక్ష్మర్ ఇమాన్యుయలునకు సింహాసనము వదిలివేసెను.

ఇంతలో పోపు కోమునుండి తిరిమివేయబడి, హుగ్లి గారి బార్జీలచే ప్రవాహావస్థ ప్రభుత్వము స్థాపింపబడెను. కాని 1849వ సం. న పోపు ఫ్రెంచివారి సహాయము పడసి, వారి సహ యోగింద 1850వ సం. నుండి తన విరంతుకాధికారము పొందిన మొద టిడెను. పిటిరీనేపిల్గులలోని యరాజు సంఘములు కూడనణచించేయఁ బడినవి. కాని రహస్యపు సంఘములు మాత్రము తమ పనిని తాము చేయుచునే యుండిరి. 1859వ సం. నం రాస్త్రియావాటితో ఫ్రెంచివారును పార్సియావారును చేసిన యుద్ధమునకు పిమ్మట, అస్థిరీయావారు లాంబార్జీని పార్సియా కేయకలసినవా రైరి. ఆ సంవత్సరములోనే, కోమాగ్నా మోడెనా పార్కా కియా కుంబా మున్నగుచది కూడ చేర్చుకొనబడెను. కాని పాచాయి నికో పరగణా లను మాత్రము ఫ్రెంచివారి కియ్యకలసినవైరు. దక్షిణమున సిసిరి యనులు కలహించిరి. ఆకోవానుండి కెయ్యగుండి నైసికులతో గారి బార్జీ పోరాటున నచ్చి పిటిరీలో నున్న పోపు ప్రభుత్వమును ప్రోక్షించెను. లక్ష్మర్ ఇమాన్యుయల్ పక్షమున పోరాల్లి మోగ్గా పరులైన ప్రకటించెను. అత్యుదధాన గారిబార్జీ నేపిల్గులకు పోయి యక్కడి ప్రభుత్వము నోడించి రెండవ ఫ్రాంచెమును గెలుపాకు తిరిమివేసి 7వ శత్రువులయన ముఖ్యపట్టణము ప్రవేశం చెను. ఇంతలో పార్సియా కూడ నీ పోరాటములో చేరి అయ మును కొకపొందినను. అంతట గారిబార్జీ తాను జయించిన భూము లను రాజధానుల కప్పకొప్పి కాన్రెగారు వెల్లెను.

లక్ష్మరు ఇమాన్యుయల్ ఆకోపు పర్యంతములనుండి వస్తుద్రవ

స్థంతము గల యటలీదేశ మంతటిని రాజాగ ప్రకటించబడెను. కాని వసిసుపరగణాయను కోమును రాష్ట్రమును నిది రెండును మాత్రము బయటనే మిగిలియుండెను. 1868వ సం. నం రాస్త్రియావాటితో ప్రవాహ ముద్ధము కలిగియున్న పోపు హుగ్లితో చేసు పట్టికి చేరెను. 1870వ సం. లో ఫ్రాంకోజర్మను యుద్ధము పొనగినపుడు ఫ్రెంచివారు తమ నైక్యములను ఫ్రాన్సునకు తీసికొనిపోవునటును పోవును కాపాడుచునే చిహించిరి. అప్పుడు ఇటాలియను నైక్యములు కోమును తీసికొనెను. 30.8.1871 లో ఇటలీ ముఖ్యపట్టణము ఫ్లెతెన్నునుండి కోమునకు మార్చబడెను. 1878వ సం. లో లక్ష్మర్ ఇమాన్యుయలు చనిపోగా, అతని కుమారుడు మొదటి బార్బెస్సు రాజ్యమునకు వచ్చెను. 1900 సం. లో నిరంతు చంపబడెను. ఇతని పుత్రుడు కూడన లక్ష్మర్ ఇమాన్యుయల్ సింహాసనమునకు వచ్చెను. కొన్ని సంవత్సరములకు పార్సియా వాళ్ళ మాస్త్రిగో బార్జీలతో నిటలీ సంతి యుండెను. అది యీ యుద్ధములో నిటలీ రాజు తిరిగివచ్చెను.

ఈ దేశముయొక్క 1914వ సం. తు లెక్కల ప్రకారము 35,000,000 మంది జనులు కలరు; 121,324,000 సరవలల సరకులు దిగుతుతి చేయబడెను; 86,772,000 సరవలల సరకు లొకటి చేయబడెను; అనాదులు 114,000,000 మంది; గృహము 102,000,000 సరవలలు; టూణము 593,590,498 సరవలలు; 1,480,475 టన్నుల పరిమాణము గల 627 స్త్రీమరులును, 287,821 టన్నుల పరిమాణము గల 523 ఓడలును గలవు; 310,000 మంది గల ప్రధాననైక్యమును 250,000 మంది గల మూలబలమును గలవు.

చౌకాపలము

కారణము	లెక్కల మొత్తం	యోగమునందు
యుద్ధవాకలు	9	5
ఆర్మర్ల క్రూడలు	11	"
లైట్ క్రూడలు	"	3
స్కూటులు	3	"
డిప్టోయరులు	25	10
టార్పెడోలు	76	24
సర్వైలరులు	12	8
మొత్తము	186	40

జి. ఎస్వర్ గంగులక్ష్మణము హిందూనాగ శిరస్సునుగలదిగా నొవ్వగిరిక సంతకనినోడము సల్పుచునుండె భాగ్రితో నవ్వసుధాతలేంద్రు సకలాధపు జ్ఞా యురస్థమాలికా మున్నగు గొప్ప నెలుపు గలిగి-పుము శ్రీజనార్దనా!

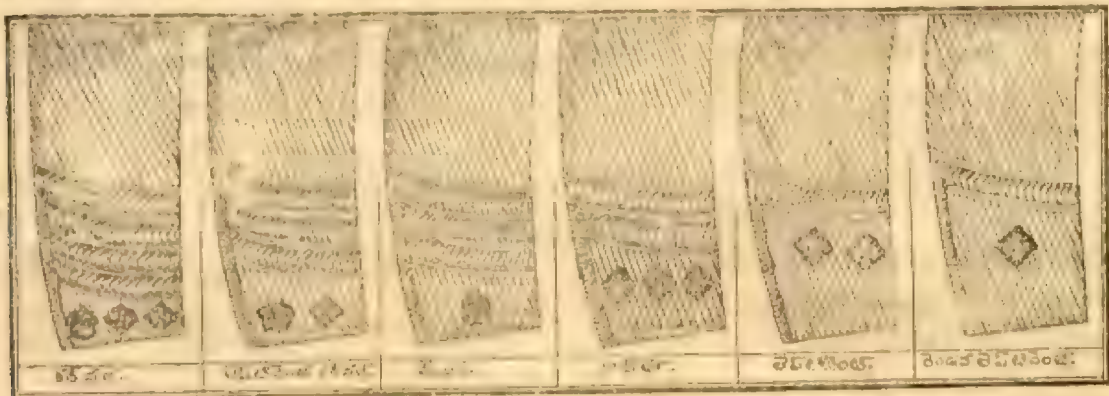
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ ಪತ್ರ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ

శ్రీమంతుల వంశమునకు చెందిన వారు కుటుంబమునకు భరించునట్లు, ఏదైనా ఒక కుటుంబము కుటుంబములలో భాగముగా ఉన్నట్లు.

3. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 8

24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 1051 105

2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

THE MRESS OF RUSSIA AS COLONEL-IN-CHIEF

THE GRAND-DU HESS OF GA AS COLONEL-IN-CHIEF

ಮೆ-ರಸ್ಸಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಸಲಹೆಗಾರ

D

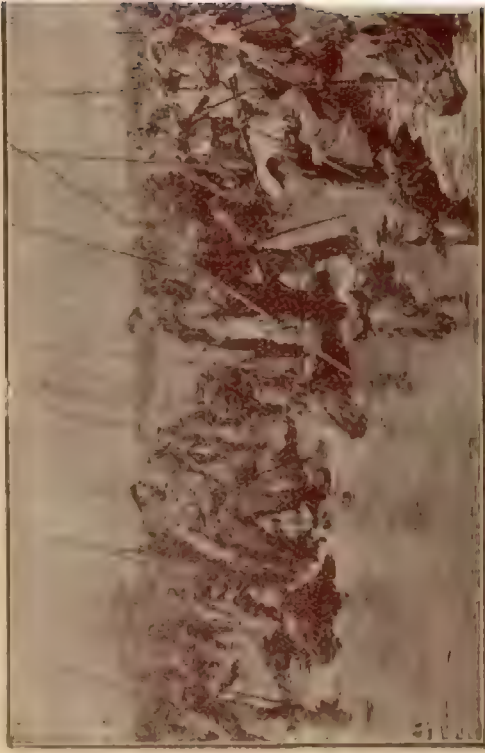

ಮೆ-ರಸ್ಸಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಸಲಹೆಗಾರ

A RUSSIAN PRIEST BLESSING THE SOLDIERS

CASSACKS CROSSING THE TISTULA ON THEIR FAVOURITE HORSES

THE RUSSIAN ARMY CROSSING THE TISTULA ON THEIR FAVOURITE HORSES

చిత్ర పటముల వివరణము

అల్లుశ్చ ప్రభువు:—ఇటలీ యుద్ధ సాహసముగా వ్రేసు జడ్జిరలు. కొన్ని ఇటలీయను యుద్ధ నావలకు సేనాధిపతి. ఏదాదేశమునకువచ్చి హిమాలయ పర్వతములలోని అత్యున్నత శిఖరముల కైక్కి పర్వతా శ్రేష్ఠణమును చేసెను.

అశ్వ సేన:—ఈ సైన్యము పదాతులు కనపడ కుండ వానినిదాచుటకును, వాతపరుగెత్తునప్పుడు రక్షించుటకును, పదాతులు చికిగగాన శత్రు సేనలకు దూరమును పూర్తిగా గ్రహించుటకును, శత్రు సేనల అతు యుద్ధమునను ముగియగా తెలియజేయుటకును, పు యోగింపబడును. ఈ సైన్యకులకు తుపాకీ, ఖడ్గము, సుక యుడును. ఒక్క-దినమున సైన్యము 30 మైళ్లు 50 మైళ్ళు నడచును. 326 అశ్వైక్తికులు, ఒక్క అస్త్రిన రు కలిపి ట్రూప్ అని పిలువబడును. ఇటువంటివి మూడు ట్రూపులు ఒక్క స్క్వాడ్రను. మూడు స్క్వాడ్రనులు ఒక్క రెజిమెంటు కర్నలు క్రిందనుండి రెజిమెంటు యనిపి పిలుచును. ఈ మూడు రెజిమెంటులు ఒక్క బ్రెగేడియరు జనరలు క్రిందనుంచబడి బ్రెగేడు అని పిలువబడును. నాలుగు బ్రెగేడులు కలిపి ఒక్క-డివి జన్ యగును. డివిజనులో 3000 మొదలు 4000 వరకు గుర్తువుతుంటున్నది.

ఆకాశ విమానములు:—యుద్ధ ప్రారంభమున చ్రాన్సుకు 16 గాలియోడలు 834 ఆకాశవిమానములు, గ్రేటు బ్రిటనుకు 6 గాలియోడలు 250 విమానములు, జర్మనీకి 30 గాలియోడలు, 100 విమానములు. ఆస్ట్రే యాకు 7 ఓడలు, 100 విమానములు, రష్యాకు 10 ఓడలు, 160 విమానములు. ఇటలీకి 8 ఓడలు, 220 విమానములు, స్పెయిన్ కు 20 విమానములు ఉన్నవి. ఇప్పుడు సైన్య దేశములవారును సైన్య సహాయముగా వృద్ధిచేసి యున్నారు.

అన్నీ మేజరు జనరలు:—ఇన్ని నీకలింగు అశ్వ సైన్యములో తో చేయుచున్నవారు పదవిని బొందునంతే పట్టాలోకి వచ్చినారు. ఇప్పుడు వీరి పట్టాను యుద్ధములో వాడుకగా ఉపయోగించు నాలుగు గొలుసులలోను, మూడు సైన్యముకు వాడుకగా ఉపయోగించునట్లు చేసెను.

యుద్ధమునకు ముందు అశ్వ సేనాధిపతిగా ఇంగ్లండునా ముఖ్యముగా పూర్వ యుద్ధములో ఇంగ్లండునా పదవి కిక్కు తగ్గవలసి వచ్చినప్పుడు పదాతులు హతము కా కుండ తన అశ్వ సేనతో శత్రువులను దాటి సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారి కపరిమితమయిన సహాయ మొనరించెను. సామ్రాజ్య మొద్ద శత్రువులతో చొరబడి, వాని నాగి తరువాల వెనుకకు తగ్గిపోయెను.

అల్లుశ్చ:—బ్రిటియనుగానూ, జర్మనులు వివిధ విధముల చేయుచున్న ప్రయత్నములతో వారియుద్ధమునా కష్టములను గుడుచుచున్నాడు. మాలిన్సు నగరముపై జర్మనులు విజృంభించునట్లు కాలిఫర్నియా ప్రెసిడెంట్ అయిన గ్రేవీసును సుదీర్ఘతరమున బ్రిటియనుకు వ్యతిరేకి విజృంభించుటచేపెట్టెను. సాధారణ కైకికుల యుధువులను ధరించి ప్రాణములు పోవునను భయము లేక రణరంగమంతయు తిరుగుచుండును. ఈయన దీనిని బడు 17,1907 వ సం.లో సింగ్ సన మెక్కెను. యూ రపురాజులలో నింతపొడుగువాడు లేడు. యంత్రాదుల నడపువిద్యను బాగుగా నేర్చెను. రయి లింజనులను తన దేశమందు స్వయముగా నడపిన మొదటిరాజు. పూర్వము సైన్యములో కొలువుచేసెను.

తన భర్తతో పాటు రాజీయ సానాకష్టములను పడుచున్నాడు. సో ముగ్గురు పిల్లలను ఇచ్చింది. ఇతడు ప్రభువుగాగి స్వహాముగా పనిచేయజేసెను. ఈయన జర్మనీ లోని కథానుగు బహుళ ప్రభువునకు కాశితభిము డోరు కుమార్తె. ఈయన బెర్లియములో దేవదూత యగురాణి యని పిలువబడుచున్నది.

ఇంకెవరో అడ్డిరలు వాన్:—జర్మను సాకా
సేనాధిపతి. 40 సువర్ణరములు కొలుపుకేసెను. తొలు
జరిగినకి ప్రియమును. యిర్మను సాకా బలమును
వృద్ధిచేసి గ్రేట్రబ్రిటను బలమును తరువాత లోక
ములో రెండవదిగా చేసినవాడు.

జేడిదియట, ఈయ్యడిములో 38,000 ఐరన్ క్రాసులను క్రయమునకు తీసుకొనినది. ఇట్లు క్రయము ఇనుముతో జేయబడి కొన వెండితో పూయబడి యుండును.

జనూనూ ప్రభువు:— జపాను ముఖ్యమంత్రి. 1888 లో జన్మించెను. జపాను సంత గొప్ప సామ్రాజ్యముగా జేసిన వారిలో నొక్కడు. కోశాధ్యక్షుడు, విదేశాంగ మంత్రి, వ్యవసాయ మంత్రి, వర్తక వ్యాపార మంత్రి మొదలగు పదములు కనెను. జర్మనీలో యుద్ధమునకు దిగి, కైయోహా రాష్ట్రమును వశము చేసుకొని, జర్మనీ వారికి వచ్చిన సముద్రమును తమ మీదేసెను. కై నాను బలవంతపెట్టి తన కిష్టమునకు సంభవి జేసికొనెను.

ఓష్టాప్రభువు:— ఇటలీరాజుగారి పితృద్వికానూరుడు. ఇటలీవారి యుదుసేనల కీయ్యధ్యక్షుడు నాయకుడు.

కప్పములు:— జర్మనులు పట్టుకొనిన పట్టణములలో ఏక్రిదివిధముగా కప్పములనుగొనిరి. ఇది ప్రాచీనాచారముగాని ఆధునికాచారము కాదు. డబ్బులేక పోవుటచే బెల్జియనులనీవిధముగా దోచిరని అద అచటన్నది. సామర్థ్య విద్యుత్తులయందు పట్టణములను కప్పము వేసెను.

రూపాయలు	
బ్రుసెల్సు	12,00,00,000
లీజ్ రాష్ట్రము	3,00,00,000
లీజ్ నగరము	60,00,000
లావేక్	60,000
బ్రాబంట్ రాష్ట్రము	27,00,00,000
లిజ్	42,00,000
ఆర్మంటయర్సు	3,00,000
కొను మన్న	6,00,000
(1 లక్ష సిగరెట్లునకు)	
కొన్న	4,20,000

లావే, బ్రాబంట్ నగరములు	6,00,000
టర్మాండి	6,00,000
మొత్తము.	48,27,80,000

ఫెంటు 1 లక్ష సిగరెట్లు, 2200 గాలనుల కనీసనాయులు, 220 టన్నుల పాకియం దార్థములు, 150 టన్నుల ట్లై, 100 బ్రెసెకలులు, 10 మోటారు నైకిలులు.

కందకములు:— మొట్టమొదట నివి కొలదిపాటి గుంటలుగా నుండెను. ఈయ్యడిములో వేసే మైక్రోవల్యుము భూమిలో ద్రవ్యబడి బికి దికిమునుండి ముగ్ధాక కందకమునకు మార్గమేర్పడుపటి యుండుటయేగాక తెలిసినవలతోను, విద్యుద్దీప్తములతోను, వంటకు సదుపాయములతోను, పడుకకుతగిన వీళ్లతోను అమర్చబడి యున్నవి. చాలకందకములు సీమెంటుతో కట్టబడి సిద్ధము చేయబడినట్టివి. ఈకందకముల యుద్ధము, దీర్ఘకాలము పట్టును. కందకములలోని శత్రువుల నోడించిగాని వారినిదాటి పోవుటకు ఎదుటివారికిపిలులేదు.

క్రప నిర్మాణము:— యుద్ధపరికరములను నిర్మించుటయం దింతకంటె పెద్దకర్మాగారము భూలోకములో మరెచ్చటనులేదు. జర్మనీదేశములో వెస్ట్ ఫేలియా రాష్ట్రములోని ఎస్సెన్ అనుపట్టణమున దిగి గలదు. మొట్టమొదట ఇది సామాన్యముగా పిలువబడెడి క్రప అనువానివలన స్థాపింపబడెను. ఈరిసికుమారుడు అతడులులేరినయలు చక్రములను కేయకర్తని కనుగొని వానివలన వేసేటట్లు తీర్చెను. ఆసామ్రాజ్యయు సకర్మాగారములో పరింగులు చేయకనియి వినియోగించబడును. మూడులక్షముల పోల్సుకులుమును, వక్రముయు సకర్మాగారము సంతమహోన్నతస్థితికి దీసికొని వచ్చెను. 1870లో ప్రాచివారిపై పూర్ణ జయమునుగొని నవి వీరిధిరంగులే!! ఈ కర్మాగారము ప్రజలపై చికనావిక భంజార మని పిలువబడుచున్నది. ఈక్రప నిర్మాణములో ననువది కర్మాగారములు మొత్తమువీరిద గలవు. ఒకకర్మాగారమునూడి ముగ్ధాకకర్మాగారము

నకు సామానును పీరికొని పట్టించి కిక్కిరిస్తూ ను
రయలు ఆవరణములో పలకలదు. ఇందు సిద్ధముచేయ
బడిన సామానును బాహ్యప్రపంచమునకు పీరికొని
పట్టించుట ప్రత్యేకముగా నిర్ణయించుట 40
మైళ్ల పొడవున కర్మాగారములచుట్టును గలదు. ఇట్లు
మునకు పూర్వము 40,000 మంది మాత్రము 40,000 మంది
యొక్కోగులును కట్టెట ముడి కాయము 15. ఇట్లు
1,50,000 మంది పనివాండ్లు కూరము పాడు ఫిరంగు
లనుమాత్రమే (అన్ని పనులనువదలి) చేయుచున్నారట.
ఇవిగాక బట్టలను పీరికొని పట్టించుట ప్రత్యేక కర్మా
గారములకు పంపుటకను 10,000 మంది క్రొవ్వవారి
కూలివాండ్లుగలరు. అనెన్, గులసనులలో పీరికొని గల
లోలినువిట్టలలోను, పైకి పొడికి, పొడికొట్టు, బ్యా
విడ్, ఎంగరు గ్రామములలో పీరికొని క్లాస్టుఫర్మను
లలోను 15,000 మంది కూలివాండ్లు పనిచేయు
చున్నారు. కిలుగరిములో కిలగర్లు కార్మికులుగా
కర్మాగారమునందు 7000 మంది పనిచేయుచున్నారు.
స్పెయినులో ఏరు కొనిన యినుపగనులలో 5000 మంది
త్రవ్వచున్నారు. ఈవంశములో నాలుగవవాడగు
ఫ్రా క్రస్ గారే వీరికన్నింటికిని ప్రాప్తములు.

క్లిక్, జనరలువాన్:— 68 సంవత్సరముల
వయస్సు. ప్యామున కట్టెకొనిన మునుములో
కెయిజరుగారివలన ఉత్తరప్రాంసునుండి 2 లక్షల వైన్య
ముతో బయలుదేరు. ప్యామునలో పోగలిగినను
మాక్సిడ్లు ఉత్తమ వర్ణముచే పోషించుట రెండు
వేయబడెను. అందుచే కెయిజరుగారిచేతులపాటును
గోలుపోయెనట.

కానేవ జనరలు:— ఇటలీకి సర్వసేనాధిపతి
'ఇటలీ కేవన' కని పిలువబడుచున్నాడు. బుద్ధికాళి, క్లి
నొందిన సేనాని.

కిచెనరు ప్రభువు:— ఇప్పటి యుద్ధాంగమంత్రి.
ఇందు కేవలపాపత్రికలు సర్వసేనాధిపతిగ
నుండెను. యుద్ధమునకు పూర్వము ఈపులో కాన్సల్

జనరలుగా నుండెను. ఈయన గతించిన 40 సంవత్సర
ములనుండియు పోరాడిన బ్రిటిష్ వానియుద్ధము లేదు.
బెల్జియంనుండి బ్రిటిష్ సేనానిని కట్టెకొనిన మును
చున్న మహోన్నతపదవిని బడసెను. బోయరుయుద్ధ
మును సారథిముగాజూచుచి సాధితమనదీయన. అప్పుడు
పార్లమెంటువారు 7 లక్షల 50 మాసాయలు బహు
మహిగావిట్టె. ముట్టెనుబట్టి మునుమున కట్టెకొని
టకను అట్టికొనిన కట్టెము నాలుగయిన నుత్తర
11 మాసములలో 20 లక్షల వైన్యమును సిద్ధముచేసి
రగభూమి కుంపెను. ఈయన కార్యనిర్వాహణకై లచా
రము. ఈయుద్ధములో బ్రిటిష్ విజయభారము కిచనరు
గారి భుజములపై గలదు. ఈయన కున్న దేశీయ, విదేశీ
శీయ విరుడములకు లెక్క లేకు. వయస్సు 65 సంవత్స
రముల.

క్విక్ ఫైరింగ్ ఏర్గన్:— ఫ్రెంచి ఏకపక్ష ద్వితీయ
విమానములలో సిఫరంగులు తీసికొనిపోబడుచున్నవి.
వేలమీదనుండు శత్రు సేనలను, ఆకాశమున నెగురు
శత్రువిమానములను వీరితో గాల్చెదరు.

కెలుకాలున:— బ్యాల్లికు సముద్రతీరముననున్న
మొదటను మొదటను మొదటను మొదటను
త్రవ్వబడిన. ఇదియే మొదటను మొదటను మొదటను
తము నడచుటకును, లంగరువేసికొనుటకును, రెండింటి
విశాలము చేయబడి కెయిజరుగారి నిలవ 14-వ బాన్
1914వ తేరువబడెను. పొడగు 60 మైళ్లు, లోతు 360
అడుగులు, వెడల్పు కైభాగమున 334 అడుగులు. కాలున
లోపలి భాగమున వెడల్పు 147 అడుగులు. కాలునకు
మొదటను కడపటను వచ్చు లాకులపొడగు 1082 అడు
గులు, వెడల్పు 147 అడుగులు, లోతు 45 అడుగులు.
60 మైళ్ల పొడగును కాలున దిక్కున క్లిక్ గాల్చిపో
వెలిగొనబడుచున్నది. బ్యాల్లికు సముద్రమునుండి యుద్ధ
సముద్రమునకు వచ్చు లోతు ముగ్గురే అడుగులు
వరునాకు గలదులో ఒకటి అడుగు. కిచెనరుగారి
యసాయము లేకుండ యుద్ధనాన లన్నింటిని ఈ కాలు
నలో పెట్టికొని కాపాడుకొన వచ్చును.

కేస్, కమిషోర్:—ఇప్పుడు సబ్జెరయిను నావల కభివృద్ధిగా నున్నాడు. ఇతని, విశేషాగ్రహి, తూర్పు ఆఫ్రికాలలో యుద్ధమును చేసెను. పైకి వచ్చుచున్న నాకాపేనాధిపతియగు కమిషోర్. ఇతనిగోలొండైయు యుద్ధములో మొదటివాడు.

కొలుబుగా పుత్రులు:—ఆరుగురున్నారు. యుద్ధభూమియందు వారు (1) యువరాజు (2) ప్రిన్సు ఈజిల్ ఫ్రెడెరిక్ (కిర్మిలు) (3) ప్రిన్సు ఆస్కార్ (9-వ బ్రెజిల్ గవర్నరు) (4) ప్రిన్సు ఆడల్ ఫిల్ప్ లను నాలుగవ వాడొక యుద్ధనావలో వెబ్బతిని మృతినొందెనని వదలిగలను. ప్రిన్సు లోకీ ఆను కిడింగు నానుటకీ పూయము ఫ్రెంచివారిచేతిలో పడికుండ ఆకాశవిమాన మెక్కి పారిపోయెను. అయిదవవాడెచ్చట నున్నాడో తెలియదు.

కోసక్కులు:—రమ్యాసాహజ్యమునందు దక్షిణ రాష్ట్రముల సరిహద్దులలో నుండువారు. వారు గోకిము లొకటి అశ్వపైకెక్కులలో నుండువారు. ఈ సేన మొత్తము 1,80,000. వారికున్న అశ్వములు 1,70,000. ఖిరంగులు 240. క్రభిత్వము వారిచ్చి జమీనుల ననుభవించుచు వీరు సైనికసేవ చేయుచుండురు.

గంగాసింగునేగి:—గార్వాలు పటాలములలో నైనికుడు. జర్మను కండ్రికిములలో జొరబడి అనేకమందిని తా ననేకగాయములు తినినను జంపెను. అందు కయి శ్రీరాజచక్రవర్తిగారు విజ్ఞాపనా క్రాసుకు స్వహస్తములతో సెలిని పక్షిలములలో విజయమున గ్రుచ్చి.

గ్లాడ్ స్టన్ ప్రభువు:—మహా మంత్రి గ్లాడ్ స్టన్ గారి పుత్రుడు. ఇతనికు స్వదేశమున ముత్రికనుండి దక్షిణాఫ్రికాకు గవర్నరు జనరలుగా పైకెను. వీరి యుద్వ్యోగ కాలమప్పుడే నిరపరాధనిరోధకమును గాంధీ గారు ప్రారంభించుటయు, తరువాత వ్యవహారము పరిస్థితిగమగుటయు వట్టసింపెను. వీరి యుద్వ్యోగ కాల మయినందున నిప్పు డింగ్లండుకు తిరిగి వచ్చినారు.

సూక్ష్మాలు:—నేపాలుదేశమునుండివచ్చు పర్వత పైనికులు. వారి సాహసము సుప్రసిద్ధము. వారి ఖడ్గము లగు కుక్రిలలో నొకమహాని రెండుగా శీఘ్రకాలములో నరకగలరు. వారి తుపాకిగూరి ఆమోఘము. వీరి పటాలములు 10 గలవు. ఈపటాలములో వీరి మొత్తపుసంఖ్య 20,000. వీరందరు యుద్ధమునకు వెళ్లిరి. హిందూ దేశముకు ఇంగ్లీషువారికి 1814 మొదలు జయించి పెట్టుటలో వీరు చేసిన యుపకారము మెండు.

గ్రే, సర్ ఎడ్వర్డు:—పది సంవత్సరములనుండి బ్రిటిషు విదేశాంగమంత్రి. ఈయుద్ధము జటుగకుండి నెన్నో క్షయత్తిములను త్రవ్వరానుద్ధో చేసెను. కాని ఫలము లేకపోయెను. నైట్ ఆఫ్ ది గార్టర్ అను సాధారణముగా నెంతగొప్పవారికయిన నొసంగబడని బిరుదు యన కీయబడెను. జర్మనులు యుద్ధమునకు పూర్వమును, తరువాతను తేయుచున్న దురాగతముల విషయమయి కొన్ని పుస్తకములను వ్రాసి పార్లమెంటువారి యెదుటను, నాగిరికికిము యెదుటను బట్టి వారిని పరమస పాత్రులగుగా జేసెను.

చర్చిలు విప్లవ:—యుద్ధనావాంగ మంత్రిగా నుండెను. సైన్యములో గొన్ని సంవత్సరములు కొలువు చేసి, సాహసవంతుడను కీర్తి నాజించి, పార్లమెంటు మొదలగు, సహాయకార్యవిధాన విద్యోగములను జేసి చివరకు గొప్పమంత్రి యయ్యెను. ఈయన మేధాశక్తి నిరుపమానమైనది. లోకసంచారి యగుటచే నీసంబంధమున గొన్ని గ్రంథములను వ్రాసెను. తన తండ్రిలాగు రాండ్లోల్పు చర్చిలుగారి చారిత్రమును మూడు గ్రంథములుగా రచించెను. ఇంతకును నలుబది సంవత్సరములు 1914 నవంబరు 30-వ తేదిన నిడినది. ముఖ్య మంత్రి కాగల సూచనలన్నియు గలవు.

జగ్గీహార్ వాన్:—50 సంవత్సరములవయస్సు. జర్మను విదేశాంగమంత్రి. వాచకార్యములను చేపుట యందు ప్రవీణుడు. ఇంగ్లండునెడ యుద్ధారంభము వరకును అనురాగమున్నట్లు నటించెను. రోములో జర్మను వాయబారిగా కూడ నుండెను.

జాక్సను అడ్మిరలు:— మధ్యధరా సముద్రము లోనున్న బ్రిటిషు యుద్ధనావల కథిపతి. ఇప్పుడు నౌకా యుద్ధాంగ మంత్రీకి సహాయముగా నున్నాడు.

జినోవా ప్రభువు:— ఇటాలియను యుద్ధనావలు కొన్నింటికి అడ్మిరలు. 1854-లో జన్మించెను. బ్రిష్టు సర్జినాండు మృతినొందిన పిమ్మట రెండవ జినోవా ప్రభువయ్యెను.

జెల్లికో అడ్మిరలు:— ఇప్పుడు సముద్రముమీద నున్న బ్రిటిషు యుద్ధనావల కన్నింటికి అధిపతి. 1872 లో నౌకా సేనలో బ్రవేశించెను. టెంబ్లెయను యుద్ధములోను, బాస్సుయి యుద్ధములోను సముద్రముమీద ను నేలమీదను బోయెను. చైనా బాక్సరుల తుపాకి గుండ్లతోటి ఈయన యూపిరితిత్తులలో బ్రవేశించినను బ్రతుకగలిగెను. కంబ్రోల్ ఆఫ్ సేవి, జైర్జర్ ఆఫ్ సేవల్ అర్జి నెన్సు, మొదలగు నుద్యోగములను జేసెను. 1912 మొదలు రెండవ “సముద్రప్రభువు” గానున్నాడు. ఈయుద్ధము మొదలు కాగానే సర్వసేనాధిపత్య మొసంగబడెను. ఫిరంగులను సరిగా గురికి కొట్టటలో స్వయముగా నతిప్రసిద్ధుడేగాక ఇంకను నావికాదళములను ప్రవీణులనుగా జేయగలిగెను.

జోఫ్రే జవరలు:— ఫ్రెంచి సర్వసేనాధిపతి. రెండవ లెఫ్టినెంటుగా సేనలో బ్రవేశించి, ప్యారిసు ముట్టడిలో 1870 లో బోరాడెను. టెంబెర్క్లె పట్టణమును బట్టుకొనిన వారిలోను, ఇండియా వై నాలో బోరిన వారిలోను నొక్కడు. మెడగాస్కరుకు మూడుసంవత్సరములు గవర్నరుగానుండి ఆఫ్రికాపుసారక్షణములను వృద్ధిచేసెను. క్రింది వారిని పనిని జేయుచుటయందు కఠినుడే యని చెప్పవచ్చును. ఫ్రెంచివిన్యాసములలో నయిదుగురు జనరలులు క్రమముగా బనిచేయలేదని యుద్యోగమునుండి తొలగించెను. గతశతాబ్దమునకు గొప్పప్రావీణ్యము గలడు. ఇతనిసంకల్పము లమోఘములు. మనోబాహ్వ్యము శక్కువలది. తొందరపడుడు. కన్నుగిరి తనసంకల్పముల పీడెప్పును. ఫ్రెంచిసేన కాలి

యందు పితృవాత్సల్యమున్నది. సముద్రములో దూకు మనినను దూకుదురు. జర్మనులను నెన్నది నెన్నదిగా ముట్టించుచు, కాలము తనవక్షమున నుండుటచేతి నోసేపగలవను ధైర్యమును గలిగియున్నాడు.

టార్పెడ్:— ఉక్కుతో జేయబడిన ఆయుధము. 300 రతుల తుపాక్షప్రతిలోను, మరియితర పెట్టె పదార్థములతోను పాడుగబడును. ఈటార్పెడ్ 28 హార్డెసు నెయిట్ల బరువును 24 అడుగుల పొడుగును గలిగియుండునుగాక నది యొక పెద్ద యంజననియె చెప్పవచ్చును. ఇవి పెట్టెపై యుద్ధనావలందును, జిల్లయరులు క్రూరుజరులు, టార్పెడ్ బోటులు, సబ్మెరైనుల యందును నుండు టార్పెడ్ గొట్టములనుండి ప్రయోగింపబడుచుండును. 800 గజములు మొదలు 7000 గజములవఱ కిది పొడగలవు. 7000 గజములు (సుమారు నాలుగు మైళ్ళు) పొడవుకు 4 నిమిషములు పట్టెను. ప్రయోగింపబడిన నావకులగులగానే టార్పెడ్ యొక్క ముక్కు చితికి లోపలనున్న ప్రతికి నిప్పుంటించి పిడుగు వల ప్రేలునట్లు చేయును. ఆకెప్పుడు నాశనబడెదలగును.

టిర్ అడ్మిరల్ వాన్:— జర్మనుయుద్ధనౌకాంగ మంత్రీ. గతించిన 25 సం. ల నుండియు పెక్కువందల కోట్ల రూపాయలను వ్యయము జేయించి జర్మను నావికా దళమును ఇంగ్లీషువారి దళము తప్ప లోకమునందన్నితీయముగా జేసెను. సబ్మెరైనులు చేయుచున్న దుష్కృత్యములను ప్రేరేపించుచున్న దీయనయె.

టిర్విట్ కెప్టెన్:— హెలిగ్ లాండు బైటు యుద్ధములో జర్మనునావలను ముచి ఆల్ల నౌకాధిపతులలో నీయన యొక్కడు.

ట్రీప్స్:— 19 వ శతాబ్దములో జర్మనుదేశ చరిత్రము అనునొక ముద్రుపితమునకు ప్రాసము వచ్చె కెక్కెను. ఈయనవ్రాతలు జర్మనులలో దేశభక్తి నమితముగా బురికొల్పినవి. 1834-లో జన్మించెను. ఇతడు 1896 లో మృతినొందెను.

శెల్లపి. ఎం:— ప్రభానునకు యుద్ధారంగమంత్రి
గను, అధినివేత మంత్రిగను నుండెను. 1905న రాజనా
మా నొసంగెను. యుద్ధారంగమున విదేశాంగమంత్రి
గా నెప్పు కొనబడియెను ఈతడనిన జర్మనీ ప్రభుత్వము
నాటి బునార్లును, ప్రభుత్వమున ఉన్నవి
వాటికిని ప్రెంచివాటికిని గొప్పతగవును పరిష్కరించి
టెంట్ల-ప్రెంచిస్త్రాటికి కారముడయ్యెను.

జై నమోలు గాంబు:—పిక్కి గాంబు 90 రత్న
లుండును. శత్రు సేనల బరిమార్చుటకు, కర్మాగారముల
గూల్చుటకు, రం తెసల ధ్వంసము చేయుటకు, నగరము
లను నాశము చేయుటకు విది యుపయోగింప బడును.
వైమానికులకు మూడుముప్పులు గలవు. (1) అకస్మా
త్తుగా హామీహానము (2) అకస్మాత్తుగా హామీహానము
(2) శత్రుసిరంగులు తెగిలి నాశమగుట (3) విమాన
ములోనున్న తుపాకీమండే ప్రేలి విమానము భస్మ
మగుట. కాని యీ యుద్ధమందు వైమానికులు చేయు
చున్న సాహసకార్యములు వర్ణనాతీతములు.

నికోలస్. గ్రాండ్ డ్యూక్:—రమ్య సర్వసేనాని
రుమ్యచక్రవర్తిగారికి జ్ఞాతి. అశ్వసైన్యాధిపతులలో
గొప్పప్రఖ్యాతి గలను. పూర్వములను పర్షుటయంద
ద్వితీయును. ఇదివఱకు పెర్షు గొప్పసైనికోద్యోగ
ములను జేసెను. ఈయనముఠా మిత్రమండలివారి ఆశ
లన్నియు ఈయనముఠాదే గలవు. ఇదియు సకల విద్య
రములు

సీమీ:- జర్మనీలో బుప్తివవాటిలో నలినాహాసికూ
డయిన వ్రాతగాదు. ఆధునిక జర్మను విజ్ఞానము లోక
మంతలను ప్రసరింపవలయునను సిద్ధమాలిన తలగ
పులకును, ప్రయత్నములకును ఈతని వ్రాతలే మూలా
ధారములు. 1844 లో జర్మను దేశము నాతని విజ్ఞాన
యమునకు నుపాధ్యాయుగా నామకము. పుస్తకము
నుండియు నేదో మొకశివనాధునిక తీసికొనుచుండెడి
వాడు. 1900 లో జర్మను దేశమునకు వచ్చి పాఠశాలయొక్క
నందు క్షీర్తిశేషుడాయెను. 1901

సాకాశిరంగులు:—16 ఇంచీ ఫిరంగులు 22 మైళ్ళు, 15 ఇంచీ ఫిరంగులు 15 మైళ్ళు 21 మైళ్ళు, 13.5 ఫిరంగులు 12 మైళ్ళు, 12 ఇంచీవి 10 మైళ్ళు, 11 ఇంచీవి 10 మైళ్ళు, 9.4 ఫిరంగులు 9 మైళ్ళు, 9.2 ఫిరంగులు 9 మైళ్ళు 8.2 ఇంచీవి 8 మైళ్ళు, 7.5 ఇంచీవి 7 మైళ్ళు 6 ఇంచీవి 6 మైళ్ళు దూరమును పోవును.

‘అక్కిరల్’ అపొడిస్ట్ అని పిలుచెదరు. తెగవవానిను
అక్కిరల్ అతన్ని కించపాడునైత్ అక్కిరల్. ఇంతకు
తక్కువదర్జా కేక అక్కిరల్, దీనితను వారిది కమ్మన్స్,
పిచ్చుట కెట్టిన్, కమాండర్, లెఫ్టినెంటు, సబ్ లెఫ్టినె
నెంటు, అను నధికాః పు పదవులు గలవు.

మొదటి భాగము. మూర్తి యుగమునకు మూడు
మూడు ఆశ్చర్యకరముల వ్యాఖ్యలుగా వ్రాయుమిహబుజును.
ఇచ్చట తనసాహస కావ్యములవలన సర్వజ్ఞ శ్రేంచి
గారు వ్రాసియు మంచి శక్తి వంతుడని ప్రకటించ
గలిగెను

ప్రతాపసింగు, మహారాజాసర్ :— ఇదారుమహారాజు. యోధపురమునకు రాజప్రతినిధిగో నుండెను. నా యువమునకును, రాచాదేశయంత్రయమునకును మధ్య యువములలోను బోరిన రాజపుత్ర సహము. 70 వీండ్లు నిండినను జర్మనీమీద పోరుట తనవిధియని, యనేక కష్టములను గుఱుచుచు పశ్చిమ రంగరంగము వల దున్నాడు.

పింఛనులు:—చచ్చిపోయిన, లేక కోగమువలన
గాని దెబ్బలవలనగాని మృతిచొందిన నావికుల లేక సైన్య
కుల భార్యలకు వారము 1-కి రూ-5-10-0 లు, వారి
మొదటి పిల్లకు వారము 1-కి రూ 3-12-0 తరువాత
నున్న బిడ్డలకు తల-1-కి రూ 1-14-0 లు పింఛనుగా
హాసంగివుంటే, ఈ హాస్ట్రపు కీ తీసుకుంటే వృద్ధా
ప్యవేతన వినియోగము విభజన చేయవో భార్యకు
వారము 1-కి రూ 9-6-0 లు పరకు పింఛ హాసంగ
చచ్చును. ఈ విధించి చేయవలసి చెప్పి చేయకొనేదానో

CARRIED INTO THE OPERATION ROOM

వైద్యుడు ఈ స్ట్రాచర్‌ను యుద్ధానికి వెళ్ళిపోవడం

GIVING HIM MEDICINE

జీవన్ ముందుకు వెళ్ళడం

A WOUNDED SOLDIER CARRIED FROM THE FIELD

కాయవడిన వైద్యుడు కనిపించుచుండి రిడ్ క్రాస్ వారివలన
మందులు తీసికొనిపోవడం

TAKING HIM TO HIS BED ROOM

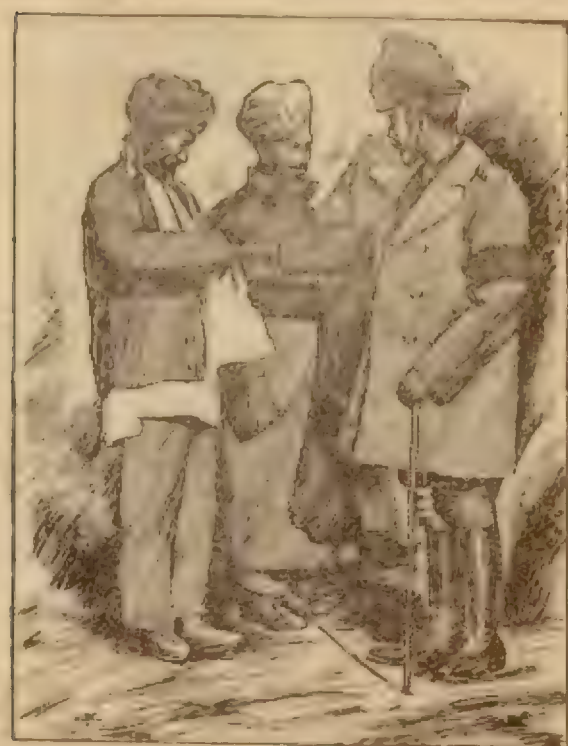
పడకపట్ల తీసుకు రిపోజిషన్ చేయడం

NURSING THE INDIANS IN ENGLAND

THE KING EXAMINING A WOUNDED INDIAN'S HAND

THE QUEEN CHATING WITH THE INDIANS

GERMAN PRISONERS PAYING RESPECTS
TO THEIR MAJESTIES

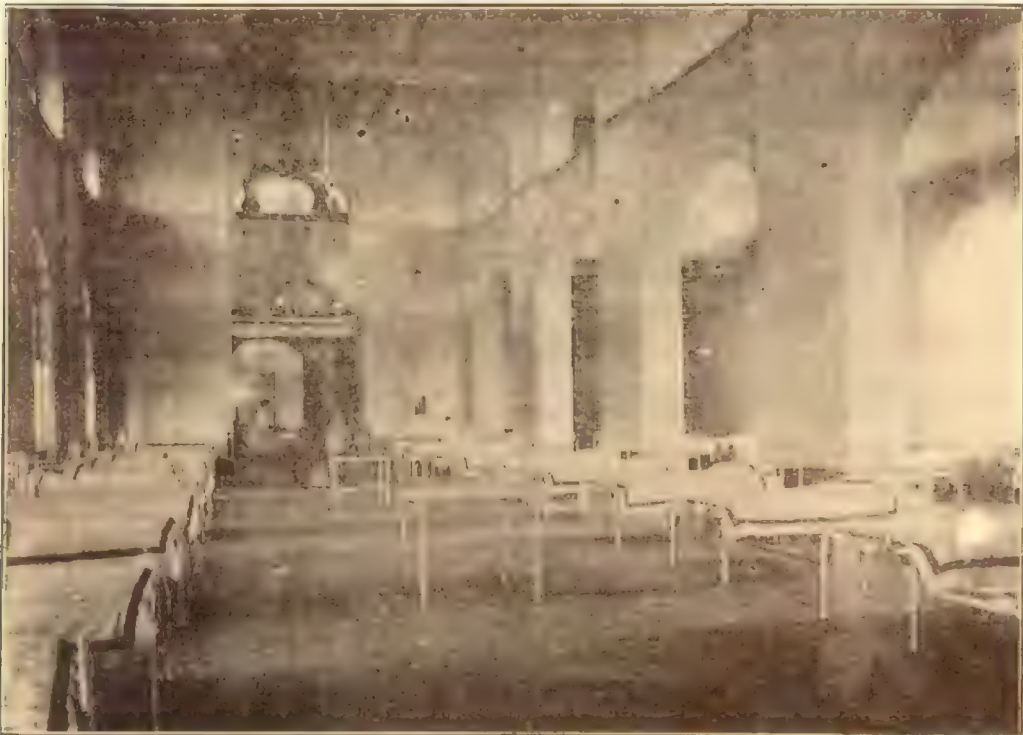
జర్మను ఖైదీలు వైద్యకాలలో రాజదంపతులను
దర్శించుటకయి వచ్చుట

THEIR MAJESTIES' DEPARTURE

రాజదంపతులను విడిచి వచ్చుట

THE INTERIOR OF LADY HARDINGE HOSPITAL IN BOMBAY

బొంబాయిలోని హార్డింగ్స్ ఆసుపత్రిలో విద్యార్థులు భోజనము. ఆసుపత్రియందు వచ్చిని నోయిస్ కిరణ విశ్వవిద్యాలయమున

GERMAN SHELL (N) A RED CROSS HOSPITAL

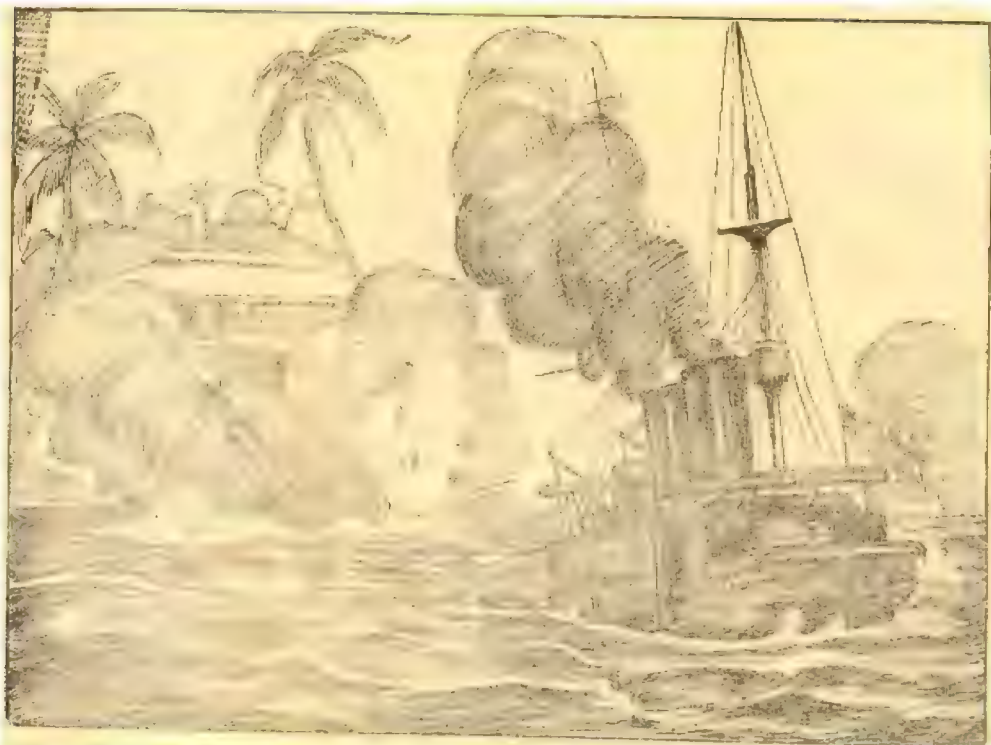
卷之四

Received of Mr. J. H. ...

[illegible]

THE "EMDEN" DRIVEN ASHORE AND BURNT

జర్మనీ ప్రాములస్ ఎమ్డెన్ ఓడనుకాల్చి ముంచుట

THE EXPLOITS OF THE "EMDEN"

జర్మనీ ప్రాములస్ ఎమ్డెన్ ఓడనుకాల్చి ముంచుట

SURVIVORS FROM THE "EMDEN"

ఎమ్మెన్ లోని దురుమహా దోరుక్కు వానిలు రప్పించుకొనుట

THE GUNS OF THE "SYDNEY"
IN ACTION

సిడ్నీ యుద్ధవాహనంపై ఎమ్మెన్మీద ఫిరంగులు
ప్రయోగింపబడుట

శింధను అవలంబించుకొని నీల సుందర్యముల పొందు
585 రూ.లు పెండ్లి కాగానే కట్టుముగా గవర్న మెంటు
వారివలన నొసంగబడును. ఆపెబిడ్డల కొసంగబడు శింధ
ను మువ్వలచేత యుంచును. పిమ్మట పిల్లను

16 సం. ల వయస్సువఱకు, బాలురకు 14 వఱకు మా
త్రమే యియ్యబడును. బాలుకు 16-వ యేటవఱకు
చదువుకొన దలచెనేని అంతవర కియ్యబడును.

యుద్ధమువలన పూర్తిగా నంగవిహీనులయిన
బాలుకులు, పిల్లలదులకు ప్రస్తావనలగా ముఖ్యము
వారము 1-కి రూ 16-8-0 లు. ఉపకారవేతన మొసంగ
బడును. వీరిలోకే పెండ్లి యయి చిక్కు లేనివారికి రూ
12-6-0 వారమున కొరబడును. పిల్లలు నీలమున్న
వానికి వారము 1-కి రూ 17-4-0 లు యివ్వబడును.

పోవు:—లోకములోనున్న రోమనుక్యాఫలిక్కు
మతానుబంధమును విడిచివేసి, పూర్వము మూలపు
భాషమునగలయు నీపోవులు బాటువైవేలిమీది ద్రిప్పి.
ఇట్లుచేసిపోవునను వారికి చాల ప్రాజ్ఞములు మూల
ములోకలదు. ఈప్రకృతిపు పోవుగానిపేరు పయన్.
ఈయుద్ధములోసంధి తేముడవలయునని చాల ప్రయత్న
ములు చేసెనుగాని లాభము లేకపోయినది.

ఫిషన్. లాల్:—1854 లో ఆంగ్ల నాకాసేనలో
ప్రవేశించెను. ప్రముఖులయ్యుము, క్లిసిసు యుద్ధము,
ఆల్బెర్ట్ డ్రీమా ముట్టచులలో సముద్రయానాధికారిగా
నూడెను. తరువాత ననేకోడ్యోగములను చేరి 1904
మొదలు 10 వరకును నాకాసేన కిద్దరు వాయెను.
ప్రముఖ యుద్ధనామల పోకొట్టికి చెప్పుటయే కేరూ
తేసిన కృషి లేస్స. సముద్రయుద్ధాను భవములో నీత
నికి మించినవారు లేరు. 74 సంవత్సరములు నిండినను
ఈయుద్ధమారంభముకాగానే సముద్రయుద్ధాంగ మంత్ర
తరువాత రెండవ యుద్ధాంగ మొసంగబడెను. ఈయన
కును. సముద్రయుద్ధాని ను ప్రముఖ పోరుగానే
జాగ్రత్తలన్ని జలసంధిని బ్రహ్మకొను విషయములు భేదాభి
ప్రాయము లంతురించి ఇద్దరును వారివారిపదవులకు
రాజీనామానిచ్చిరి.

ఫిరంగులు.

ఫిల్లగన్ను:—ఇది గుడ్డములవలన లాగబడును.

131 రతుల బరువుగల ఫిరంగి గుడ్డ మొదలు
35 రతుల గుడ్డవఱకును 5500 మొదలు 9000
గజముల దూరము ప్రయోగింపబడగలవు. హావిజ
రులు:—వీటినుండి విడువబడుగుడ్డ ఆకాశము నైపున
కు వెళ్ళి, పగిలి, శత్రుసేనలమీద గురియును. ఇందు
3000 పుచ్చు చిచ్చును పుడును. ఈగుడ్డ ప్రయోగించు
కొంచెము ఎక్కువగా బరువుండును. ఇంతకంటె పెద్ద
గుడ్డను ప్రయోగించు ఫిరంగులను హావి ఆర్ట్లీ.
అని పిలిచెదను. గుండు బరువు 60 మొదలు 90 గవీలు.

పోవుదూరము 10,000 గజములు. నీజర్వీల్లిరి:—ఈ
ఫిరంగులు కోటలను ముట్టడించుటయం దుపయోగపడు
ను. వీనినూడి 250 మొదలు 2000 రతులవఱకు బరు
వుగల గుడ్డ ప్రయోగింపబడుచున్నది. జర్మనులు
వీటి నామూని ఆర్కెస్టు కోటలను ముట్టడించుటకు
880 మొదలు 2000 రతులవరకు బరువుగల యీ
గుడ్డ నుపయోగించి వానిని పట్టకొనిరి. ఈమధ్య
జర్మనులు, ప్రదేశమును పట్టి తున్న గుడ్డను
5 అడుగుల ఎత్తునగలిగి, 8 మైళ్ల దూరము పోగల గుడ్డ
ను గొప్ప ఫిరంగులనుండి ప్రయోగించిరి. ఈ విచిత్రము
వారికి నొప్పొప్పు మున్నదూరము కలదు. ఇట్లు పెద్ద
ఫిరంగులు మోటరు బండ్లమీద నుంచబడి కాల్యబడు
చున్నది. వీటిని రయలుమీద మోసికొని వచ్చెదరు
గాని ఏగుడ్డములును లాగ లేవు. మెషీన్ గన్:—ఇది
తువాగులలో పట్టుకొని అతడొకప్రముఖ నాల్వరు.
బుగా కేరూ వారికి పోటాల వలన గలుగు చలనము
వలననే యితరతోటాలు యంత్రములోని కెక్కునుగాని
చేతితో కూర్చవలసిన పనిలేదు. గురి బహుసరిగా
నుండును. చేతితో మోసుకొని పోవచ్చును. లహు
ప్రాగోపద్రవ కరమయిన యంత్రము. నిమిషమునకు
228 తోటాలకు విడువగలదు. తుపాకి:—నీనిది అధునిక
చైఫీలే అని పిలిచెదరు. ఇంగ్లీషు నైనికుల తుపాకిలోని
గుండు 2500 గజములు లేక 1 మైలు, 3 ఫర్లాంగుల,

106 గజముల దూరము పోగలదు. దాని బరువు 8 రతుల 10 బొమ్మలు. పది తోటల నొక్కపర్యాయ ముంచె క్కించి యుంచవచ్చును. ఇటువంటి కైఫియతే యూరపు సేనల కన్నింటికిని గలవు గాని ఒక్కపర్యాయము గకంట తోటలు ఎక్కించుటకు వీలు లేనట్లుగా వారు నిర్మించుకొనిరి. తుపాకి గుండు:—ఇది రాగి, తుప్తినాగముతో చేయబడును. క్రొత్తయినప్పుడు రాగి తుపాకి కంటుకొనకుండ శూన్యభాగము నికెలుతో (మన దేశములోని అజా నానెము చేయబడు లోహము) గప్ప బడును. బ్రిటిషువారి తుపాకిగుండు 1½ తులము బరు వుండును.

ఫ్రాంచి. ఫ్లీమ్మార్షల్ సర్ జాన్ :—వయస్సు యిప్పుడు 62 సంవత్సరములు. మొట్టమొదట నౌకా సేనలో ప్రవేశించి తరువాత అశ్వ సేనోద్యోగిగా చేరెను. జోయరుయ్యర్థమునందు జనరలు బుల్లరు క్రిం దను, లార్డురాబట్టు క్రిందను కాగుగాసేవతేసి వారి గుర్తులను పొందినాడెను. 1907 మొదలు 1911 వరకు కైన్యములో ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు పదవిని నిర్వహించెను. 1918లో ఫ్లీమ్మార్షల్ ను అత్యోన్నత కైన్యకావించ మొనరించెను. అనుచు యుద్ధవిధానమును కాదుగా వదలుచును కీ ముఖ్య విషయ ఇంగ్లీషు సేనాధి పతులలో బహుకొద్దిగా గలరు. ఈ యుద్ధమును నరి జాగరూకతతోను, ధైర్యసాహసములతోను నడుపు చున్నాడు.

లికనీరు మహారాజ :—అంగ్ల కైన్యమునందు కర్నల్ ఇన్ ఫీఫు పదవియందున్న రాజపుత్ర యోధుడు. యుద్ధాధికారి జాగ్రత్తకాదు స్వదేశమునకు వెళ్ళి యున్నారు. రాజ్యకార్యవేత్త. దేశమును చక్కగా పరి పాలించుటయేగాక శాసనసభను గూడ ప్రజలకొసా గెను. లికనీరుగో ఎవరు బుండుటవలన బంటుల సేనలు తయారు చేయబడును. వీరి బంటుల సేన లిచ్చును ఈచ్చు, అశ్వలియాలలో జోరి వీరికి కీర్తి నాజించు చున్నవి.

లియాటి. అడ్మిరల్ :—1884లో బ్రిటిషునౌకా ముఖ్య ప్రధానియెను. క్రొత్తది యుద్ధమును, వీరి

గురువృత్తులు ముగించు తోరెను. రెండు పర్యాయములు నాయములకి వెను. 38-వ సంవత్సరము పదవి మునుచే న్నట్లొక్కరాలు అను గొప్పపదవిని పొందెను. ఇప్పుడు మొదటి బ్రిటిషు నౌకాధ్యక్షుడు కిధిపతి. హెలిగోలాండు ప్రాంతంలో తొలుతు జర్మను కైన్యములను ముంచి ఘనత తెచ్చెను. జర్మనులతో నొప్పుతీరపు పట్టణములను కొన్ని నలుల క్రిందట గాల్పుటకము వచ్చిన ప్లువైచితు జర్మను వాతంత్రాంతాంతర ముంచి, పరిమూసింకిక గొప్పనప్తము కలుగజేసెను. ఈయన పతాకమెరుగు బయక యుద్ధనామోది బాలులను క్రతువుల నుండుచే బ్రద్దలగుటవలన మరమ్మతుకయి పంపబడెను. ఈ సముద్రయుద్ధములో జయించుటవలన విమాటిగా కీర్తి మరింత వృద్ధియయినది.

బెత్మన్ హార్వెక్. హర్ వాన్ :—జర్మనీ ముఖ్య మంత్రి “సంఘలు పరికిమాలివి కాగతపుముక్కిలు. సేమిగాలము. పోడు పప్పు కొకవలయును. అందుచే లక్ష్మిబగ్గు, బిల్లియములు గూడి సహింపమార్గమున మేము వెళ్ళుచున్నాము” అని జర్మన పార్లమెంటులో వచివి జర్మన మర్యాదయందు కమ్మక మంతనలగుట గల వారి భ్రాంతిని పారదోలెను.

బోనర్ లా:—కస్టరు వేటివుల నాయకుడు. అన్నికతులవారును మంత్రులుగా నియమింపబడిన తరు వాత అధినివేశమంత్రత్వ మొనరిగలడెను. మంచివిక్తి. ముఖ్యమంత్రి కావలర్హుడైనాడు.

మాదుగుండుసామాను:—ఒక్కపై నికునికి 120 మూలములు అశ్వకైనికునికి 100 ను మూడుగా ఇచ్చి యుద్ధములోకి పంపుదును. పది యాత్రకునికి 21,000 మొదలు, 30,000 వరకు ప్రాధానికములును మూలములీసి కొనిపోబడును. హవిజర్ పెన్షనరంగులకు 100 రతుల పట్టులు 500 కొనిపోబడుదును. యుద్ధాధికారి వెనుక స్వయంచేయుట కిచ్చి కిపోలుండును. ఈ కిపోలనుగి మందుగుండ్లు, శక్తిరములో రక్తమెట్లు ప్రవహించు ముందుతో అవిధముగా కిపోలము బాపబడుచుండును. ఫిరంగులు:—అనేక రకములవి. అన్ని రకముల ఫిరంగులును

అట్టియూకు 2500, బెయ్యముకు 204, ప్రాన్సుకు 4200, క్రేటుచిటను ఇండియాకలిపి 1070, జర్మనీ 5500, ఇటలీ 2200, రష్యా 6000, సర్వీయ 500, టర్కీ 600, జపానుకు 2000 లును గలవు. యుద్ధము భమునుండి ఈ సంఖ్య విశేషము పెరిగియున్నది.

మరై. జనరలు:—సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారి సహ యోధ్యోగులలో నధ్యక్షుడు. జూలు యుద్ధమునందు బోలెను. దక్షిణాఫ్రికా యుద్ధములో అత్యున్నతమైన గాయములను దినెను. ఎడమగి యెల్లుప్పుడు కత్తిడిన కేయుచుండును.

మూడన్. అడ్మిరల్:—అడ్మిరల్ జెల్లికోగారి సహ యోధ్యోగులలో ప్రథముడు. ఆయన బాపమరిది. 1882 ఈ జన్మయుద్ధము ముగించెను. 1905 లో నేవల్ అసిస్టెంటు కంట్రోలరుపనిని చేసెను. ఇంక చాలగొప్ప పనుల నిర్వహించెను.

మాంటిస్గ్రోరాజు:—74 సంవత్సరముల వయస్సుగల సుప్రసిద్ధరాజు. యూరపులోని రాజులకిందలి కంటే తక్కువభూమికలను కాని పశ్చాత్తమవంతును. తుర్కీని బాల్కనుయుద్ధములో నోడించిన వారిలో నొకడు. అప్పుడు రాజ్యమును వృద్ధి చేసికొనెను. ఇప్పుడు అట్టియూమీడి యుద్ధమునకు దిగెను. ఏ.పి. తన ప్రజలకు కీర్తనలను పాడుటకయి వ్రాసిపెట్టుచుండును. సాధారణ మయిన గుట్టమునెక్కి అనేక చోటుల సంచారము సామాన్యచూపునవలె కేయుచుండును. ఈయన కుమార్తె ఎలేనా రాకొమారి ఇటలీరాజుకు పెండ్లాడినది.

మారిస్. ప్రిన్సు:—జార్జి చక్రవర్తిగారికిదాయాది. 23 సంవత్సరముల వయస్సు. కింగ్సుసాయిల్ వైఫియ్య కోర్టులో లెఫ్టినెంటుగానుండి గాయములుతిని మృతి నొందెను.

మూర్. రేడ్ అడ్మిరలు:—ఇప్పుడు మూడవ నేముద్రాక్రమి. ఈయన నేముద్రయుద్ధమునందు కొలుపు చేసెను. 1907 లో నేవల్ అసిస్టెంటు కంట్రోలరు, 1908 లో ఫ్లోటల్ ఫోర్స్ ప్లాన్ డివిజన్ నిర్వహించెను. వయసు 63 సంవత్సరములు.

మూఫూరప్ప. రాయ బహదూర్:—మదరాసు దక్షిణమహారాష్ట్ర ఇనుపదారి ఏజెంటుగారికి పర్సనల్ అసిస్టెంటు. ఈగొప్పపదవి లభించిన రెండవ హైందవుఁ డీయన.

మోనిటరులు:—లోతు లేని నీటిలో ఒడ్డుకు సామీ ప్యముగా ప్రయాణము చేయుచుండు ఒకతరగతి గన్ బోటుయొక్క నామము. దీని బరువు స్వల్పముగా నుండును. నీనిలోని 6 ఇంచి ఫిరంగులనుండి 100 రతులగుండును 5 మైళ్లదూరమునకు వేయవచ్చును. ఇంగ్లీషువారి సెవెంట్, మెన్స్, హాబురు మోటరులు నల్లయము నీటిము తేరకుండ జర్మనులమీద గాల్చి వారికి బాల నష్టమును గలిగించెను.

మోల్క్లి. జనరలు వాన్:—జర్మను జనరలు ప్రాథకు ముఖ్యుడు. 1870 లో ఫ్రెంచివారి నోడించిన జనరలు మోల్క్లికి సోదర కుమారుడు.

యుద్ధనిధులు:—ఈయుద్ధమువలన నష్టమును కొందుచున్న వాలో పోరాటాధిపతులు అనేక నిధులు ఖాళీ పడబడినవి. ఈనిధుల కిన్ని భాగము ప్రజల ధనసహాయ మును చందాలమూలకముగా జేయుచున్నారు. అందులో నీ క్రిందివి కొన్ని. (1) యువరాజుగారి యుద్ధనిధి. నీనికొంతమీద పనుల యనబామ్మ 4½ కోట్ల రూపాయలు భర్తగారు భార్యలకు, అనాధలయిన పిల్లలకు, కుమారులు పోయిన తల్లితండ్రులకు, సైనికులమీద సాధారణమున్న వామిన్యబంధువులకు ఈసొమ్ము వినియోగింపబడును. (2) మేరరాణిగారి కుట్టుపని సమ్మేళనము. ఇదిలో స్త్రీలు సైనికులకు నావికులకు వారునడలివెల్లిన సంసారములకు గుడ్డలనుకుట్టి ఉచితముగా వేసగుడును. (3) క్రిటింగ్ రెడ్ క్రాసు సొసైటీ. రణరంగమున దెబ్బలుతినినవారికి సమస్త యువ చానములను చేయుదును. వీరలవలన నష్టపై వ్యయములు పోషింపబడుచున్నవి. (4) బెల్జియము సహాయనిధి. అచేరిపు దిక్కుమాలిన ప్రజలకు సహాయముజేయునది. (5) స్వయం సహాయవిధియుద్ధనిధిగా (6) మేర రాకొమారినిధి. ఇదిక్రిస్టున్ బహుమానములను పైని

కులకును, నాపికులకును గిరితీసూబకు నెలవారీ పుటకై
స్థాపింపబడినది. ఈ రాకుమారి ఏరందరికిని మికాయ
లను, పాలడబ్బాలను, పొగాకును, కొన్ని గుడ్డలను క్రీ
మన్ పండుగరోజుకు పంపెను. (7) ఇండియానుపోల్
కుల ఘండు. ఇది భారత సైనికులకు ఆపరేషన్
మందు కావలసిన యువపులను తినుబంజారములను
పంపుటకయి స్థాపింపబడినది. (8) ఇండియన్ రిలీఫ్
ఫండు. ఇది ఇండియానుండి వెళ్లిన సైనికుల సంసార
పోషణమునకయి రాజప్రతినిధి హోల్డింగ్ ప్రభువువలన
స్థాపింపబడెను. దీనికి మహారాజులు మొదలు పేదకా
పులవరకును చేతనయిన సహాయముజేసిరి. సుమారుగా
కోటి రూపాయలవరకును ఈనిధికి సొమ్ము పోగలుగెడి.

యవరాజు. జర్మను:--1882 లో జన్మించెను.
ఫుట్ గార్డ్స్ లో లెఫ్టినెంటుగా నుండెను. బాన్ విత్వ
విద్యాలయము నందభ్యసించెను. 1910 లో హిందూ
దేశమును జూచివెళ్లెను. ఈప్రయాణములను గురించి
యుక్తిపుక్తియును వ్రాయుచు వ్రాసెను. స్వామివర్మ
కొనుటకు ఈయుక్తియుతో బాటు నెడతెడ వివరములు
గానుండెనుగాని సరికల్పము వ్రాసెనట. ఈయుక్తియు
లో నంత గొప్పగా బోరికీర్తి వహించినట్లులేదు. ఇప్పుడు
తూర్పురంగమున రహ్యపై బోరుచున్న సైన్యమున
కథితగా నున్నాడని వినికిడి కలదు.

రావిల్స్. జనరలు:--బర్మా, సూడన్, దక్షిణ
ప్రకాలలో గొలుపుచేసెను. ఇంగ్లండులో సేనానివాస
ములగు ఆర్మరుహట్లు, సాలిస్ బీ మైదానములలో
సైన్యాధికారిగానుండెను. 1887 లో భారత సైన్య సేనాధి
పతియగు సర్ ప్రెసింట్ రాజ్యస్థానికి సహాయోద్యోగి.
ఈయుక్తియు 1915 మార్చి 9 వ తేదిన మ్యాపాపె
లులో జర్మనులను తన నాలుగవ సైన్యముతో తాకి
వారి నాప్రదేశమును విడిచి పోవునట్లు చేసెను.

రాయలు ఇంజనీయరు పటాలములు:-- ఇందు
10,000 సైనికులు, (సావర్కు, మైసర్కు) 1000 ఆఫీస
రులు ప్రేక్షకులనుగలరు. వీరు చేయవలసినపని
యుద్ధభూమిలో కందకములు వగయిరాలను త్రవ్వ

దానివిపోరు సూపుటకును రిజిముగా నుంచుట. నదులు
వగయిరాలుదాటుటకును వంతెనలతెక్కాలముకట్టుట,
చెట్లను నగుకుట, తెల్లిగాపుతీగలను, తెల్లిహనులను
భూమిలో నెలకొలుపుట, తదితర యంజనయరింగుప
నులను జేయుట. ముందుగా వీరు వెళ్లి పనిజేయవలసిన
వారిగుటచే వీరిజీవిత మెల్లప్పుడుగొప్ప యుష్కద్రవ
ములతో గూడుకొని యుండును.

రుష్యాచక్రవర్తి:--1868 మేరవ తేదిజన్మించెను.
జార్జిచక్రవర్తిగారి తల్లి ఈయనతల్లి ఆక్కచెల్లెండు.
వీరికుమార్తె కావించెను ఈయుక్తియుచే ప్రజలకిభే
ద్యముగు ప్రేమాబంధములచే బంధంపబడియున్నారు.
వారికి రాజ్యపాలనమందు సూతనానుభోగములగల్గిం
చెను. రణరంగమునకు స్వంతగా వెళ్ళుచుండును. సా
రాయి ఆమ్మకమును దేశములో నాపి 100 కోట్ల రూ
పాయలకు పలుగా రాజాదాయమును పోగొట్టెను.
ఈయనకు సంస్కరణమాయనకీర్తి కల్గి పటాలములను
వ్యాపింపజేయగలదు. ఈయన భార్యయు, ప్రభువుపుత్ర
నీయు, రుష్యాపటాలములలో గౌరవ పొంద్యోగులగుటచే
యోధ వేషములను పటములలో ధరించియున్నారు.

రెన్నెల్ గార్డ్. జనరలు:--జనరలు కురుపాక్క
నుక్రింద జపానువారిమీద రహ్యజపాను యుద్ధముతో
బోరెను. ఆశ్వసేనాధిపత్యమునందు గొప్పనిపుణుడని
ప్రతీతికలదు. యుద్ధానిభమున తూర్పుప్రదేశాలో
ప్రవేశించి జర్మనులను గూతరెన్నెల్ వద్ద నోడించెను.
కాని తరువాత జనరలు హిందూబర్గుచే పూర్తిగా నో
డిపబడి తిరిగివెయబడినది.

తెడ్డండు. జాన్:--విరిషు జాతీయ నాయకుడు.
ఆత్మీయ. దేశభక్తుడు. ఎన్నడును స్వదేశపాలనము నొ
సంగు శాసనమును జేయించెను. ఆ శాసనము
యుద్ధా నంతరమున నాచరణములోనికి దేబడును.
యుక్తి మారాభమయిన పిమ్మట ఎన్నడును దేశమంతటను
దిరిగి ఉపన్యాసములిచ్చి, అనేకవేలమంది స్వదేశీయుల
ను యుక్తియునకు కీర్తిము జేయించి మోపెను. వారలు
వ్లండుకు శాశ్వత కీర్తి నాన్వించుచున్నారు.

అక్కాబద్దీ రాష్ట్రము:—ప్రాంసు జిల్లయము, జర్మనీలకు మధ్యమున్న యేక చిన్న రాష్ట్రము. వైశాల్యము 1000 మైళ్లు. జనసంఖ్య 2½ లక్షలు. పార్లమెంటు కలదు. పాలకురాలు గ్రాండ్ డుచెస్ మేరీ అనునామె. జర్మనులు ప్రాంసువలెనే కమ్యూనిస్టు సోషల్ న్యూట్రియం ఈ రాష్ట్రమును ప్రవేశించిరి. ఆదివారము ఆగస్టు 10వ తేదీన ఈ రాష్ట్రములో బ్రవేశించుచున్న జర్మను వైద్యము పరమితనమోలారులు డిప్లొమాటులైన ఈమె అల్లముగా పిలిచెను. పిల్లలుతో జర్మనులమేను పోవబోయి. ఇది అక్రమమున ఈమెకు జురగానికి నెలయి జేసెను. ఈమె మొరల నవరును వినినది లేదు. జర్మనీకి ఖయీదీగా తీసికొని పోబడినదను వదంతి గలదు. ఈ రాష్ట్రమునంతయు జర్మనులు జైయమును వశము చేసికొనినట్లు వశముచేసికొని యేలుచున్నారు.

లాయడ్ బాజ్జిగారు—1890లో పార్లమెంటులో ప్రవేశించెను. పాలిసిటరుగా వివిధ మార్గములను సాగ్రామప్రసంగములయందు పట్టించి జేరు. కోవా ధ్యక్షునిగా నుండి, ఇక్కడ యుద్ధపరికరముల ముద్రానియోజనములను. మహావక్త. స్వచ్ఛావ్యవేశముల నిర్వహణలో నీడల కిప్పించెను. జర్మనులకు పోరాడకును, అవయవములు కర్మాగారములలో పోయినవారి కిది ఉపకారవేతనము లిచ్చుపద్ధతిని ఆచరణములోనికి తెచ్చెను. ఈయన రుమాని లిద్దరు యుద్ధభూమిలో నున్నారు.

లూసిటానియా:—32,500 టన్నుల బరువుగల వర్తక నావ. దీనివంటి నావలు లోకములో నయిదారు కంటే ఇంకొకటి. స్కొంచుల కియ్యవయము 1 కోటి 85½ లక్షల రూపాయలు. మే 7 వ తేదీన ఇంగ్లండు తీరమునకు 20 మైళ్ల దూరములో నుండగా జర్మను సైన్యమును అడ్డుకోవేసి ముంచెను. ఇందు 1959 మంది ప్రయాణికు లుండిరి. 900 మంది రక్షింపబడిరి. మిగిలినవారు మరణించిరి.

లేమన్. జనరలు:—లీజకోటల ననేకదినములు జర్మనుల వశముకాకుండ వే. లోకమున కొందిన సేనా

నాయకుడు. సగరము శత్రువుల పశేమమునపిమ్మట లోసింస్ కోటలోనికి వెళ్లి ఫ్రెంచివారి సహాయము వచ్చునేమో యను ఆశతో చాలకోజులు పోరాడెను. జర్మను లొక్కొక్కకోటను పిండిపిండిజేసి ఈకోటను వశముచేసికొనినట్లును కోటకప్పు కూలులవలనకాళ్లకు దెబ్బతిగిలి పార్లమెంటుపై విషముదెను. తిరునాళ జర్మను జనరలునర్తకు తీసికొనిపోగా లొంగిపోతినని సూచించుట కాలేనికి తనభక్తము నందించెను. ఆయన విశాలవ్యాధిముతో “సివే ఉండుకొనుము. ని భక్తము వైదివ్యాధిల నుల్ల ఖండియు వజేకు.” అని యనెనట. లేమన్ గారిప్పుడు జర్మనీలో ఖయీదీగా నున్నారు.

వాండరుగోట్టు. ఫీల్డుమార్షల్:—జర్మను సేనలో గొప్ప నాయకుడు. జిల్లియముకు గెచ్చెరు జనముగా విమోగించబడెను. కాని అప్పుడు కాన్ స్టాంటి నోపిలులో తుగుష్క వైద్యముల కిప్పవతిగానుండి యుద్ధమును వదిలుచున్నాడు. వాండరుగోట్టు జలసంధి కిప్పై క్కలనున్న కోటల సెంతో గట్టిపరచెను.

విక్టోరియా క్రాన్:—క్రమియను యుద్ధముయొక్క తరువాత 1850 సం.లో విశేషకీ మేస్సెలులను. అక్కడ ధైర్యకార్యములకు మాత్రమే సన్నితుగా వైద్యులకు నావికులకు బస గలమరులను. బ్రాహ్మోహముతో చేయబడును. విక్టోరియా క్రాసు సంపాదించిన వాడు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందొకటరు కారవిజయముచుండును.

వియోగవేతనము:—భర్తలు సేనలోగాని నావికలోగాని యుద్ధముజేయుచున్న తరాలనును వారికొ సంగబడు జీతములుకాక భార్యలకు నావము 1 కి గ్రిట నులో రు.9-6-0లు వేతన మొసంగబడును. ఇందులో రు. 2-10-0 లు మాత్రము పైనికుని జీతమునుండి తీసి యుచ్చుబడును. వలుగునిర్జీలవేకు 1 కి రు. 1-14-0 లును, అటుపయిననున్న నిర్జీలకు రు 1-8-0 లును వారమున కొసంగబడును.

వియాలి, అడ్మిరలు:—ఇటలీవారి యుద్ధ నౌకాధిపతి. ఈయుద్ధములో అడ్మిరాలి యుద్ధ

నౌకలు నిర్మించుటదేశము నప్పుడే పట్టుకొని, 14 ఆన్నిరకముల యుద్ధనావలను ఇటలీకి దీసికొని, పోయెను.

విమానములందుండు ఆయుధములు:—ఉక్కుటములు:—ఒక్క ఆమ్ము 2½ తులముల బరు వుండును. 1000 ఆమ్ముల నొక్క పెట్టాలోపెట్టి శత్రువైస్యముల మీఁద ప్రెంచి వైమానికులు చల్లుచుండును. భూమి మీఁదికి వచ్చునప్పు డొక్కొక్క బాణము 100 రతుల బలముతో వచ్చి స్వానిని, గుట్టుమునుగూడ చీల్చుకొని పోవును. ఇట్టిపెట్టె లనేకములు ప్రతివైమానికుడును గొంపోవుచుండును.

సబ్మెరైనులు:—మొట్టమొదటి సబ్మెరైనును ఇంగ్లీషువారివలన 1901-వ సం.నవంబరు 2న తేదీనిర్మింపబడెను. మొట్టమొదట వీని శక్తినిగూర్చి చాలమంది కనుమానములు కలిగినను ఈ యుద్ధములో సబ్మెరైనులుచేయుచున్న ఘోరకార్యములవలన అట్టి ఆనుమానము లన్నియు అంతరించివని. ఇది ఉక్కుతో చేయబడి పొగచుట్ట ఆకారమును గలిగియుండును. నీటిలోనికి మునుగుటకలు బోటులోపల నున్న తలుపులను తెరచెదరు. అప్పుడు నీరు కొన్ని తటాకములలో నిండును. అంతట పడవ మునుగును. నీటిని పదినిమిషములలో పారిపోయగల సాధనమువలన వేలికగా కావలసినచ్చినప్పుడు బోటు సముద్రముపయికి వచ్చును. తెరోసి నాయలు మందుటవలన సబ్మెరైనులు నడుపబడుచున్నవి. కాని బొగ్గువలనగాదు. నీటిలో మునిగి యున్నప్పుడందుండు విద్యుచ్ఛక్తి ముంజను పనిచేయును. సబ్మెరైనులుతోక తెరోసి నాయలు చెరువులు నిండి యుండవేసి మూడువేల పైళ్లు గుండుకు 21 పైళ్ళ వొప్పున ప్రమాణముజేసి రాగలవు. వీనిలో నీటిబరువు 2000 టన్నులుండును. సుమారు నలువదిమంది మనుష్యులకు పీల్చుటకయి కావలసిన గాలి కొన్నిగదులలో వత్తి యుంచబడును. కావలసిన విద్యులవాయువు తేడను భయములేదు. ఈబోటులకు కోనింగు టవరను శిఖర ముండును. అది యొక తెరచాప కొయ్యవలె నీటిపై

భాగమున నెల్లప్పుడును కనబడుచుండును. దీనిలోనే పెరిస్కోప్ అను ఒక యంత్రము కలదు. ఈ పెరిస్కోపు సులోచనములవంటిది. నీటిపై భాగమునం దేమి జరుగుచున్నదియు దీనివలన బోటులోనివారు తెలిసికొనుచుండును. ఒక వేళ పూర్తిగా శత్రువులకు కనబడగూడవనినచో శిఖరమునుగూడ నీళ్ళలో ముంచవలయును. అప్పుడు సబ్మెరైనును కిన్నులు మూసికొనిపోవు మనుజానివలెచేసెముద్రముతోపలనడవవలయును. వీనియందు 6 టార్పెడోగొట్టములుండును. ఆగొట్టములనుండియే టార్పెడో శత్రునావపయిని ప్రయోగింపబడును. ఒక్క టార్పెడోవిలువ 1 లక్ష రూపాయలుమొదలు 1 లక్ష 50 వేల రూపాయలవర కుండునట. 12 రతుల గుండును ప్రయోగింపగల నాలుగు ఫరెంగులును వీనియందుండును.

సాంసనోఫ్. జనరలు:—ఆగస్టు 1914లోరూపు ప్రమోదైన వెడలిన జనరలు రిన్నెన్ కాంపునారికి చాల సాయముజేసెను. ఇంతకుముందు రమ్యా జనాను యుద్ధములో కీర్తిగడించినవాడు. ఈ నేనీ బగ్గనక్తి జరిగిన ఘోరయుద్ధములో మృత్యువలన రిష్యను జనరలులు ముగ్గురిలో నొక్కడు.

సాలాండ్ర. సినర్:—ఇటలీకి ముఖ్య మంత్రి. పోపు మొదలగు మతాధిపతులును మరి యితర గొప్ప వారును యుద్ధము వల దని తమశక్తి కొలది నివారించినను, లెక్కసేయక ఇటలీనుండి యుద్ధవలకు అట్టి యా యపహరించిన రాష్ట్రములను తిరిగి సాపాదించి ఇటలీకి శాశ్వతశక్తి నాజ్ఞించుటకయి యుద్ధములోనికి దిగెను. ప్రజల కాంతియందు కలిపవము మోడు.

స్మిత్ డోరయన్. జనరలు:—వయస్సు 66 వత్సరములు. తన జీవితకాలములో నిప్పటికి పది యుద్ధములలోనయిన బోరిన రంగవీరుడు. దక్షిణాఫ్రికా యుద్ధములో బ్రసిద్ధిచెడసెను. మాన్యునూడి ఇంగ్లీషు సేనను నియుద్ధములో హాతముగాకుండి లక్షా వేలవే నేటలలో రక్షించి మార్చివరకును తీసికొనిపోయిన వీరుడు. ఇంగ్లీషువారి రెండవసేన కేధ్యక్షుడు.

సింధు:—1898 లో ఇద్దరు జర్మనుమిషనరీలను నైనావారు చంపినారను మిషనరీ వారితావునుండి జర్మనీవారు 117 చతురపుమైళ్ళభూమి సమహించిరి. అదియే యోధాజిల్లా. దానికి ముఖ్య కేంద్రము సింధు. దీనిని జర్మనులు బహు ఇట్టముగా బలపఱచి యుద్ధనావల కునికిపట్టుగా వర్షికి సముద్రములో జేసిరి. చేపలనుమునుండి విశ్వస్యమునుండి కేంద్రముగా నూరెను. చక్కని భవనములును, బాటలును గలవు.

నైనికోవోగ్ చిహ్నములు:—ఈ చిహ్నము లను కోటకు చేతులవచ్చగాని, భుజమువచ్చగాని, వక్షస్థలమువచ్చగాని ధరించెదను. సెకండు లెఫ్టినెంటుకు 1 నక్షత్రము, లెఫ్టినెంటుకు రెండు నక్షత్రములు, కెప్టనుకు మూడు, మేజరుకు కిరీటము, లెఫ్టినెంటు కర్నలుకు 1 కిరీటము 1 నక్షత్రము, కర్నలుకు 1 కిరీటము రెండు నక్షత్రములు, బ్రీగేడియరు జనరలుకు వక్షస్థలమున అడ్డముగా దానినట్టి ఖడ్గములు, మేజరు జనరలుకు ఖడ్గములు, నక్షత్రము, శింగోలును, లెఫ్టినెంటు జనరలుకు పైవన్నీయు కయిగా నొక కిరీటము, జనరలుకు లెఫ్టినెంటు జనరలుకున్నవి గాక కయిన నొక నక్షత్రము, ఫ్లిట్ మార్షలుకు అడ్డు శింగోలులు, కిరీటము, పతకముల మాల యుండును.

ప్రాప్ నెల్:—ఇది పెల్లు మోస్తరుగానే యుండును గాని పైకప్పు బహుపలచగానుండి ఎక్కువ సీసపుగుడ్డు పోయుటకు నీలుగును. బ్రిటిషు ప్రాప్ నెల్సులో 375 గుండ్లుండును. గురికి కొంచెము దూరముండగా భగ్గవ బ్రద్దలలు గుడ్డను నానాముఖముల చల్లును. మనుష్యులను చంపుటయందు ప్రాప్ నెల్లు బహు ప్రయోజనకారిగాని యుద్ధశస్త్రముచాయమును గలుగజేయజాలదు.

పెల్లుపిస్తలు:—జెప్పెలిను యోడలవయ ప్రయోగించుటకు నిర్మితమైనది. ఒక్కగుండు పీనినుండి జెప్పెలినుకు దగిలినయెడల నది నిరర్థకమగును.

పెల్లు:—ఇది విశ్వములో గానితూపాకిమందు

కోగాని చేయబడును. 10 రతులపెల్లుమొదలు 1టన్ను బరువుగల పెల్లువఱకును ఫిరంగులనుండి ప్రయోగింపవచ్చును. ఈపెల్లులు విడువబడిన పిమ్మట భూమిమీదపడి ఆదెబ్బకు బ్రద్దలయి లోపల 100 మొదలు 1000 వఱకును సీసపుగుడ్డులు కేత్రస్థలమీదను, గుడ్డుముల మీదను వెదిజల్లి చంపివేయును. పెల్లుపెల్లులు ఇండ్లను ధ్వంసముచేయులపు. పెల్లుల పిచ్చు పెల్లులు ఫిరంగి నుండి విడువబడగానే చాచికొండ్రుమందు చాచము నకు నిప్పుంటుకొనును. అనిప్పు అర సెకండులోనో, ఒక సెకండులోనో, లేక కొన్ని సెకండులలోనో పెల్లులో బ్రవేశించి దానిని బ్రద్దలగునట్లు చేయును.

హాలండు రాణి:—ఈమె పేరు విహ్లాల్మియా. క్రిస్తు చెన్రివి పెండ్లియాడెను. హాలండు, జర్మనీకి సామీప్యమున నుండుట చేత ఎప్పుడోమి మూడునోయని వైద్యమును, యుద్ధసౌకలను సిద్ధముజేసికొని యున్నది.

హాల్లేను ప్రభువు:—బ్రిటిషు యుద్ధాగమూర్తి గారి సంతతి. లుండి ఈ యుద్ధమునకు సేవను భాగుగా తరిగియుతు చేయుచెను. జర్మను భాషలో గొప్పగావరి శ్రమ జేసికొనితిమ. తత్వశాస్త్రమునందు పేరు పొందిన వేత్త. మూడు సంవత్సరము లాగ్టా ఫాంసెల్లరు (క్రీవీకొన్నిలులో మొదటి న్యాయాధికారి) పనిని జేసెను. ఇప్పుడు మాత్రులలో మూర్ఖు జరుగుటవలన నా పనిని మానుకొనెను.

హాల్కోటు లూలు:—ఈయన తండ్రి గ్లాడ్ స్టన్ గారి కాలమందు మంత్రిగా నుండెను. ఈయన యు లిబరలు ప్రభుత్వములో బ్రిటిషు ఆధిపత్యములకు మంత్రిగా నుండెను. ఇప్పుడన్ని కిరీటవాసును మాత్రులగుటవలన నీయన తన యుద్ధాగమును బోకరిలాగారి కొప్పజెప్పెను.

హామిల్టను. జనరలు సర్ వియన్:—ఆఫీసు యుద్ధము, బోయరు యుద్ధము, చిత్రల్ దండ యాత్ర లలో నుండెను. పైచిక వ్యవహారములను గురించి ఉత్తము గ్రంథములను వ్రాసెను. ఇప్పుడు జాన్సెల్లు జల

సంధి కోటలపయికి పంపబడిన మిత్రమండలి సేన కధ్యక్షుడు. కాన్ స్టాంటినోపు లీయన చేతిలో బడవలసి యున్నదట.

హిందెన్ బగ్గ. ఫీల్డుమార్షల్:— 1870 లో ఫ్రెంచివారిలో బోడిన సైనికులలో నొక్కడు. యుద్ధారంభమున నుపకారవేతనమును గైకొనుచుండెను. కెయిజరుగారు రష్యా నోడించు పనిని బెట్టి తూర్పు సేన కధ్యక్షుడుగా జేసెను. టన్నెంబగ్గ వద్ద జనరలు రెన్నన్ కేంపు నోడించెను. రష్యను సేనలను తూర్పు పరిమ్యలో నోడింప జేసి సరస్సులలోనికి త్రోసెను. బోలండులో రష్యనులపయి కురికి వార్షాను పట్టుకొను నంత విజయమును పొందెను. రష్యనులను విస్ఫుల వార్షా ప్రాంతములందును తరిమివేసెను. కాని రష్యను లీతని సైన్యమును రెండుగా జీర్చి చాలభాగమును నాశము జేసిరి. ఈతడు తూర్పు రంగమున పొందిన జయములతో జర్మనీ దేశమంతయు ప్రతిధ్వనించు చున్నది. ఈతనిని దేవతగా ప్రజలు పూజించు చున్నారు. హిన్లేన్ బగ్గగారి నభినందించుచు పంపబడిన తంత్రి వార్తలను నందజేయుటకయి తెలిగ్రాఫు శాఖ వారికి శక్తి లేక పోయినదట.

హేన్. సర్. కార్మిక్:—ప్రాముఖ్య ఇంగ్లీషు వారి మొదటి సైన్యమున కధిపతి. ఏన్ యుద్ధములో

బ్రిటిషుసేన సలిసాహస పరాక్రమములతో బోడించెను. ఈయుద్ధమును విజయమును బ్రిటిషుజనరాలలో సర్జాన్ ఫ్రెంచిగా రంతవాడు. ఇంతకుముందు సూడో, బోయరు యుద్ధములలో పోరు సలిపెను. ఇండియాలో సర్వ సేనాధిపతి యుద్వ్యోగమును మూడేండ్లు జేసెను. యుద్ధారంభమునకు బూర్వము ఆల్బరుమాటు లోని సేనల కధిపతిగానుండెను. ఈయనస్కాట్లండువాసి.

హైందన మహారాజులు:—70 సం.ల వయస్సుగల సర్ ప్రతాపసింగు, ఆతని ఆమ్న కొడుకు 16 సం. ల వ్రాయమున్న బాడ్వారు మహారాజు, బికినీరు, జాంనగరము, ఇడన్ మహారాజులును మరికొంత మంది యు శత్రువులతో బోరుటకు వెళ్లిరి.

హైందన సేన:— పదాతులు 138 బటాలియనులు, 40 రెజిమెంటులు, సాపర్సు మైనర్సు 27 కంపెనీలు, వర్విత బేటరీలు 12 ను గలవు. మొత్తిపు సంఖ్య 1,59,000 మంది సైనికులు. రిజర్వులో నుండువారు 35,000. పదాతులకు శతము నెల 1-కి 11 రూపాయలు. ఈ శతముతో పొట్టబోసికొని కొన్ని సైనిక యుద్ధపు లనుగూడ కొనవలయును. సాధారణముగా 32 సంవత్సరములు వీరు కొలువుచేసి పింఛను పుచ్చుకొనెదరు. గుట్టమును స్వంతముగా దెచ్చుకొని దానిని పోషించు కొనుచుండు రాతునకు నెల 1-కి 35 రూపాయలు శత మొసంగబడును. గుట్టము లేనివానికి 13½ రూప్యములు.

అమృతాంజనము పరమామృతము

అన్ని నొప్పులకు సంజీవి వంటిది

తలనొప్పులు, నాయులు, నొప్పులు, పక్షివాతములు, నొప్పులు, నాయములు,

పుంజు, పిటి కన్నుటికి అమృతాంజనము అమృతము.

అమృతాంజనం డిపో, ఫోర్టు, బొంబయి లేక మదరాసు.

THE ANDHRA PATRIKA PRESS

THE BEST HOUSE

FOR

Printing, Binding and Job Work

TELUGU, TAMIL, CANARESE AND ENGLISH

All Most Neatly Executed

ART AND COLOUR PRINTING A SPECIALITY

The Highest Value for the Lowest Price—Only Here

6 & 7, Thumbu Chetty Street, George Town, Madras

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రాలయము

తెలుగు, అటవము, కన్నడము, ఇంగ్లీషు

మచ్చటగ అచ్చువేయబడును

పుస్తకములు, కుళిలేఖలు—ఇతరమైన యన్ని పనులు చక్కగా చేయబడును

వైరింగును పాకారమును

కాగితములును ముద్రించుటగు మంచి మోహము గలవ

చతుముల ముద్రణము చరమిగా నుండును

గమనింపదగినవి :—

రేటులు చక్క ; పనితనము బాగు

6 & 7, తంబుచెట్టి వీధి, బార్డిటౌను, మదరాసు

టర్కీ-రాజ్యము

క్రైస్తవరాజ్యముయొక్క ప్రాంతములలో మహమ్మదీయ మైనది సుల్తాన్ మాంటెస్కో ఆస్ట్రీయన్ చక్రవర్తులను పరిమితపరిచితి పుష్టము కాగలదు. దీనికి ముఖ్య కారణముగా బాల్కన్ ద్వీప ప్రాంతము కాదు; ఆసియాలోని టర్కీ ద్వీపము, ఇక్కడ కాలాని ట్రిపోలి రాజ్యమును కూడ దీనికి చెందినందునదే. యూరప్లోని టర్కీలో బాల్కన్ ద్వీపమునుండి వచ్చి యుండెడిది. ఏషియాలోని టర్కీలో అరబియా, ఆఫ్రికా, ఏషియా మైనరు, మెస్టయను, సిరియాలు చేరియున్నది. 1898 వ

(హాట్టి) కింది పరిపాలనలో నున్నవారు. దీని ప్రాంతములందు ఎల్లసమయము పరిసిక్ సింహరాజు గలవు. ఈజిప్టు వారుమా ప్రముఖ టర్కీ ప్రభుత్వమునకు చేరిన నయినను 1841 వ సం. నుండి యు స్వతంత్రముగానే వుండి గురుకు 1881-వ సంవత్సరములో క్రిటిఫికేషన్ యధికరణ నయినది.

1912-18 వ సం. లో బౌరిక టర్కీ రాజ్యము యుద్ధములో యూరప్లోని భాగము బాలకన్ కంఠరించింది. ప్రస్తుతము టర్కీ ప్రభుత్వము టర్కీ ప్రభుత్వమునకు చెందినది.

టర్కీ ప్రభుత్వమునకు చెందినది.

సం.లో దీనికి చెందినందున క్రిటునకు క్రిటులిటను ప్రాము షులీ రహ్యల యాజమాన్యము క్రిందను, టర్కీ-వారి వామకారిత్ర టర్కీ రాజ్యము క్రిందను స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు. ఈ రాజ్యములలో కెక్కడో ఒకటిగాను స్వతంత్రమును స్వాతంత్ర్యమును నడువారు ఏషియా మైనరులో గలరు. దీని సంఖ్య 1 కి లకు బుండి, తక్కిన టర్కీ రాజ్య ప్రభుత్వంలో ప్రతి కాలివారికం కెను మొత్తముకంటెను తెక్కుడుగ గలరు. సామన్ ప్రైవన్ వారులనలె గాక, దీని స్వయముగా టర్కీ ప్రభుత్వము

ఈ వాన్ కన్దవండి ఏదైనా సోపిలుమోయగ బ్లాకు సముద్రతీరము నందలి మిడియూలకును గల కేభకు దక్షిణ భాగమున నుండు కేళము ముక్రమున్నది. 1911-12 వ సం. లో ఆఫ్రికాలో టర్కీ-కి గల ట్రిపోలి కిరెనాయికాలను ఇటలీ వారు లాగుకొనిరి. టర్కీ ప్రస్తుతముద్ధ ములో 1914 వ సం. నవంబరు నెలలో క్రితుకుండలివారి పక్షమున చేరి యు. ఈ సమయములో దీనికి కిరెనాయికా ప్రాంతము కెక్కడ మును కనరావలయును క్రిటిఫికేషన్ వారికి టర్కీ ప్రభుత్వము చెప్పుకొన్నది.

ప్రస్తుత హస్తీయ దేశములందు భాగములు (ప్రస్తుత
 ఔరంగజాబుల పూర్వము ఇటలీ దేశమునకు చెం
 దినది. ప్రస్తుత పర్షియా ఇటలీ సరిహద్దులకు తూర్పున, ఔరంగ
 ఇటలీ దక్షిణమున గలవు. ప్రస్తుత పర్షియాకు చెందినందు సేన పంప

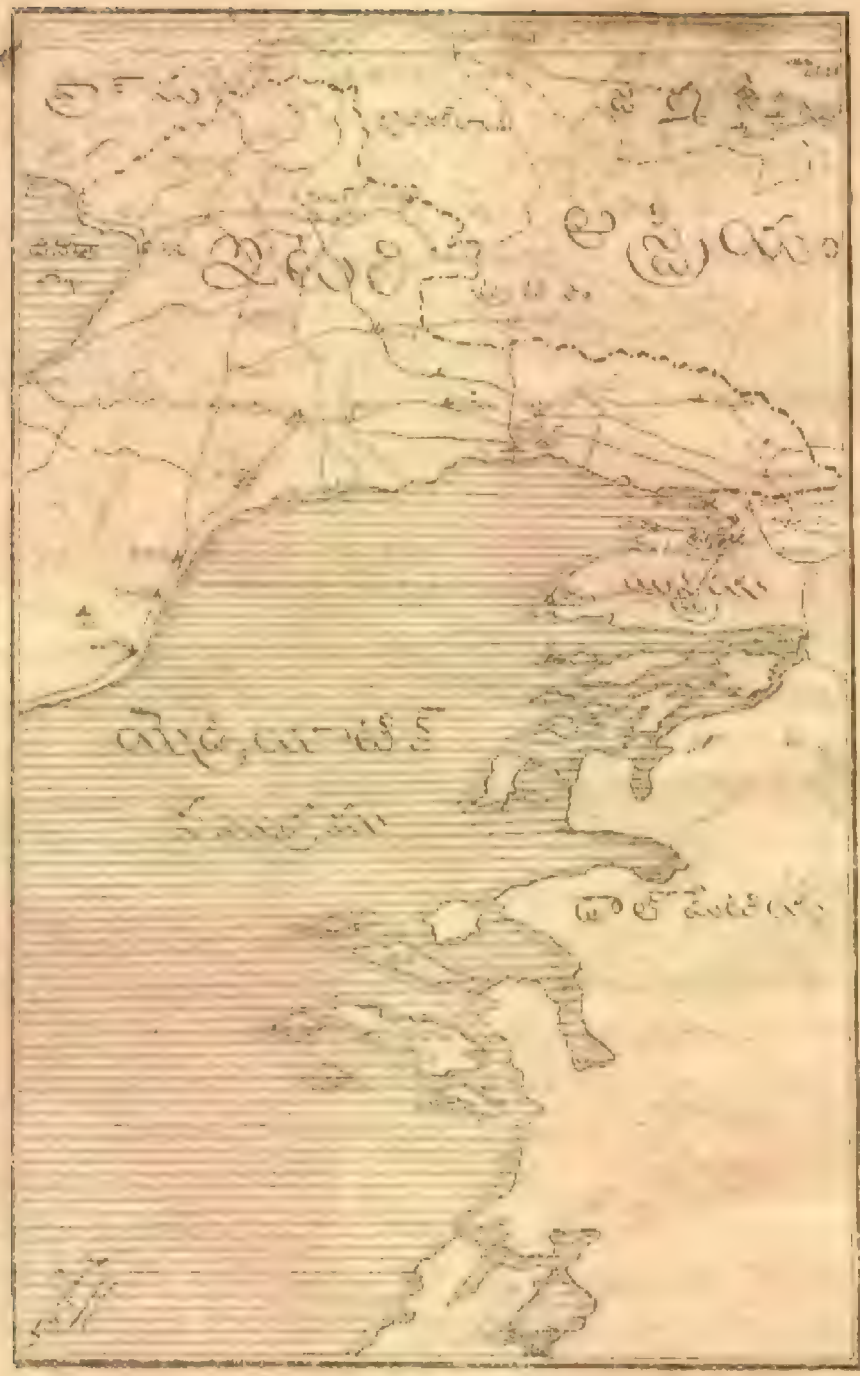

బడినది. ప్రజాసంఘ (పెండ్లకొండ) వంటి
 సంఘము. ఇటలీ బలహీనముగా నున్న
 పక్షాధిపత్యమును అన్నియు అవమానించు
 చున్నది. ఇటీవల బలహీనములైన యా
 లను జ్యోతులకర్ణముచే సంపాదించుట
 కయి (ఫ్రెంచివా రెతగింపు దీక్షను
 వహించి యున్నాఁగో అంత దీక్షను ఇటాలి
 యనునది యిట్లు చేసినది. ఇటాలి
 పాదించుటకయి ఇటాలియును బడియు
 వహించిరి. ఈ దెనురుగనకాల ప్రజలలో
 100 క 80 పాక్షు ఇటాలియునులే యి
 వ్రాసినవనకములేదు. ఈయంద్ధ (పాఠం
 ధమునుండియు ఇటలీ దీక్షము అన్నియు
 పాక్షియుగో దీక్షములు చేసినది. ఇటాలి
 దిను కోవటకయి యుద్ధపన్నాదము
 లను లేముచి, అన్నియు ఎత్తికొనకయి

పనులను చేసినా నది కాదు కాంచీముని 10 మాసముల కాలము చేసిన
 కాంచీకాండే పరమము మహాకాండే పరమము, ఇట్టి ప్రజలు యుద్ధము
 చేయవలసి కాదు, మును కాలము నుండియు మును కాలము నుండియు
 మానుటకు నీలలే కర్తవ్య మాయవలసిన వారయిరి. అట్టియా కం
 జోక ప్రక్కనుండి బలవంతముగ క్రతువు లెక్కొనుట కలవలయు
 యొక్క భారము కొంతకాలము తగ్గులను. మిత్రులందరి వారి పక్ష
 మున నొక నొక్క చేతను చేయవలసిన వారి పక్షము నుండవల
 వలెనది.

[illegible][illegible]

ఇటలీ పశ్చిమనే (గ్రెంటిలో) రాష్ట్రమునుండి బయ
లుదేరి కాని పయనమున అట్టియా వారి పైకొలు రాష్ట్ర
ములో బోనుటకు ప్రాధానించినది కాని 10,000 అడుగుల
మేరైన యిచ్చుట గార్చి పు అట్లు కొందేలుగలవు. కలులు మార్గ
ములులేవునగా, మంచి కాటలయగలేవు. లేకము పక్కతమును తును
టలేక అట్టియును లోక సంకల్పముల నుండియు ద్వివ పయన
కొటలను గట్టి. కందకములను ద్రిట్టి. కింగులను నెలకొలిపి, ఇటు
నీది మోపునునుటకును ద్విట్టియును మార్గము. అందుకే మార్గ
టు యుద్ధము బహు నెమ్మదిగా జరుగును. ఎవరికి హెచ్చు మానము
హారగల కింగులును, పుష్కలముగా యుద్ధ పరికరములును నుం
దనో వారో దివిత్తునందును. ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా ప్రాంత
వెనుక నుండి బయలుదేరినది కట్టుకొని కివానునుండి. ఇట్లే
పరమ్యుహిదనున్న స్థలో వాక్రమించు కొనిరి. గార్ధా పరమ్యుకు
కూర్పున నున్న ప్రదేశములో కేరి. గ్రెంటు కయనుపైల్ల మాన
ముననున్న లోగ్గోను పట్టుకొనిరి. వారికిఁగల్గులనైన లావరేనిపో
గారియా పుట్టులమిద కాల్పువున్నది. అట్టియా వారి లోకరదో
కొటమిద గాల్పులను కేరిక కొనకొనిముడికొనిరి. అది యిది
కోరును పశ్చిమమున జరిగిన పోరాటములు పిల్ల పోరాటము లనియే
కెన్నగలమును. లోకరదో గ్రెంటు లోకలు ఇటలీయులను పడి
నప్పుడు పైకొలు రాష్ట్రములో గానకుదుర్చుకొనివారిని కెప్పు
నప్పును. ఇప్పుడు కట్టియును, పుష్కలముగా కేరికమును ముఖ్య
ము ప్రాంతంబగును. అప్పు డెన్ని మానములు పోరినను వివరము
వారికయినను 10 మైళ్ల లేకము కొరకుట దుర్లభము.

KING OF ITALY

ఇటలీ రాజు

QUEEN OF ITALY

ఇటలీ రాజు

DUKE OF ABRUZZI

అబ్రుజ్జీ ప్రభుత్వ పట్టిక

THE POPE

పాపా పేరేగ్రేగోరియస్ పేరేగ్రేగోరియస్ పేరేగ్రేగోరియస్

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

DUKE OF GENOA

संस्कृत-सूत्र-संग्रहः

ADMIRAL. VIALLE

GENERAL CANEVA

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

CONOR SALANDRA

M. GICOLI, ITI

卷之四

యొక్క ముఖ్యమైన దృశ్యమయము

၁၆၀၀

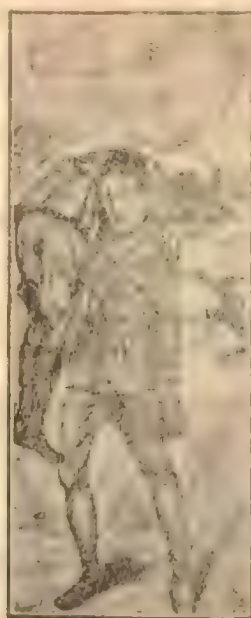
యందును ముగిసినది వారి కష్టములను నేర్చు
 నేర్పరి తీర్పును నన్నిటి వ్యాపించి యున్నది. ఇట్టి
 పద్ధతి యేర్పడి మా కెట్లు వాటివరి. అంతకు పూర్వము దెబ్బలు
 తిగిరిన పాపములను మిక్కిలి దవర్చి వదిలములు వెనుకకు దీసికొని
 పోయిన పోయెడివారు. లేదా వాటి జగదము ముగియునునకు నవచ్చును
 నేను నీ పాపములను నీ కష్టములను నావలయును నీ పాపము లేదని
 నాను. ఇందులను చాలనుంచి తను లై న్నవచ్చెనానను లేక న్యుక్తువు
 పాలగుచుండిరి. దీనినకు తీరిధమున నుండగా 1792-93 సం. ముగ
 శ్రవణినినకు నంజంతి-విన జగ యదర్శని దెబ్బలు తగిలిన వారిని

1. 2012年 7月 2 日 星期三

[illegible]

1864 ల సంవత్సరమున నాది వజ్రము తిరిగివచ్చి సుదీర్ఘ
 కాలమును కలిగినది. అందుకు తదివారో లక్షలకు పా
 నది. దానికొకాడు వెన్నుల పొయ్యి, వారి కైకొనవారము
 పై పొయ్యివారిని, భయపించి పట్టుకొనవారము. ఇందునకు
 సంబంధించిన కన్య పాత్రగిది తిరిగివచ్చి కను. ఈ కన్యకు కా
 కెను మూనిన వారి కేకలముల వారియు; ఈ కన్యకును తా
 కెను పట్టినది.

“శ్రీమ. ఆచార్యుని గీత యద్యపి నానాభాషాభివ్యక్తిః

అందు, అమెరికా కిరీ యాద్రమం నాటి అప్పుల వ్యవస్థ
ప్రకారము వైద్యకళాశాలను ప్రారంభమైనది కాదు. ఈ యాద్రమం,
దేవులు కలిగి వారికి నున్న వైద్య కళాశాలలును కనుక్కి,
నిలువ-అప్పుల గొనివచ్చిరి. 1870 సం. = ప్రాచ్య
జానీలకు వాగిన యాద్రమం నుంచి కనుగొనబడినది నమరెవరినా
వందలి వైద్యకాలకు ఈ కాలం వైద్యకళాశాలను ప్రారంభించిరి.
అప్పుటినుండి యీ యాద్రమం లన్ని కళాశాలలను నడిపిరి.
అందుకు గాని, వారి లాభములను సంపాదించి క్రొత్త కళాశాల
యొక్క వసతిని చేయించిరి.

దైత్యపరా సంఘములు బ్రహ్మ, ప్రాణ, మనోముఖులు
 అన్ని భేదములు లేకుండా ప్రాణమును మనోముఖులు
 బ్రహ్మమునకు పునః ప్రాప్తి చేయుచును. బ్రహ్మము
 దేవులు తిరిగితిరిగి నున్నది వలన ప్రాణమును మనోముఖులు

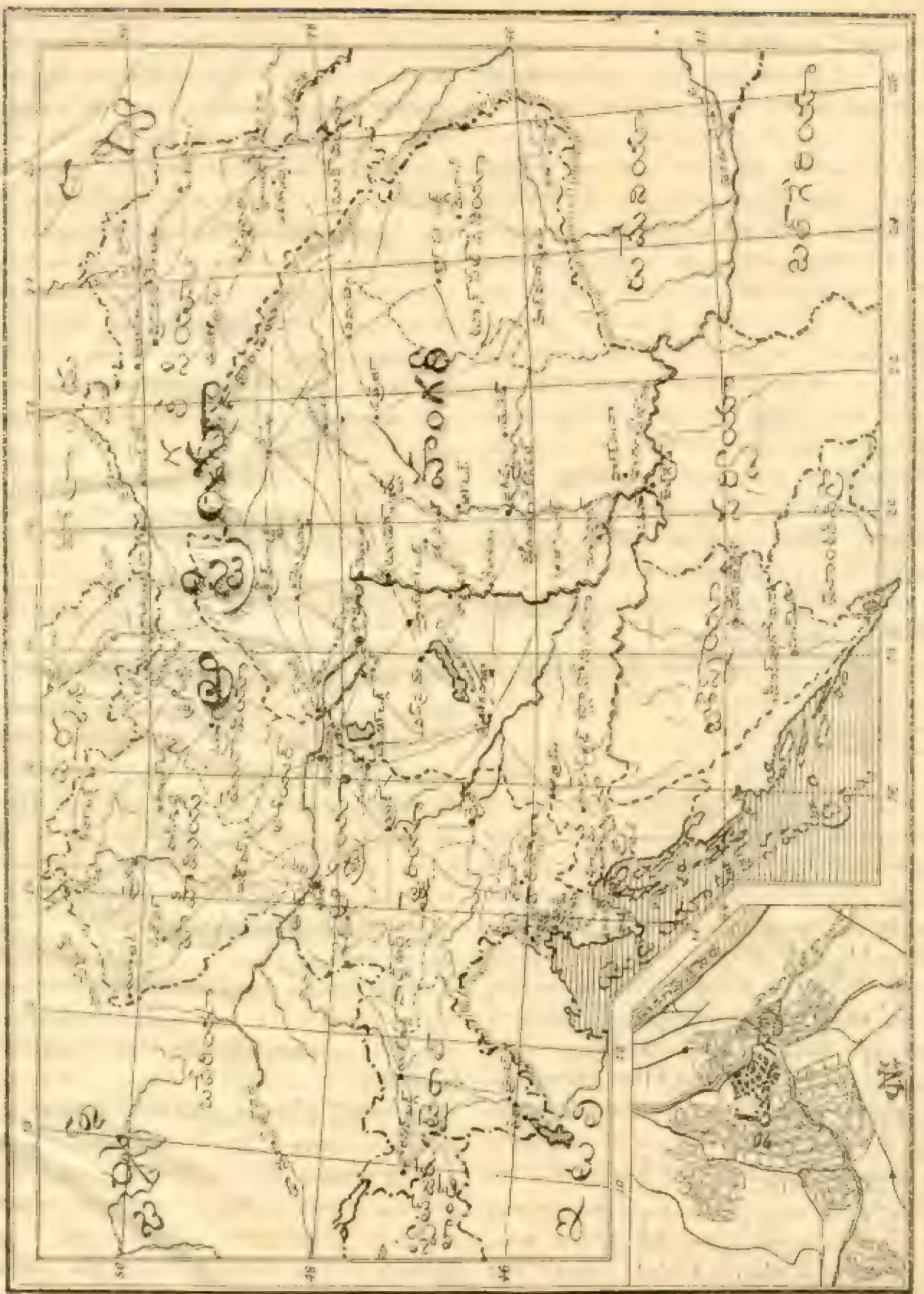
అస్మియా-హంగరీ దేశ చరిత్రము

[illegible]

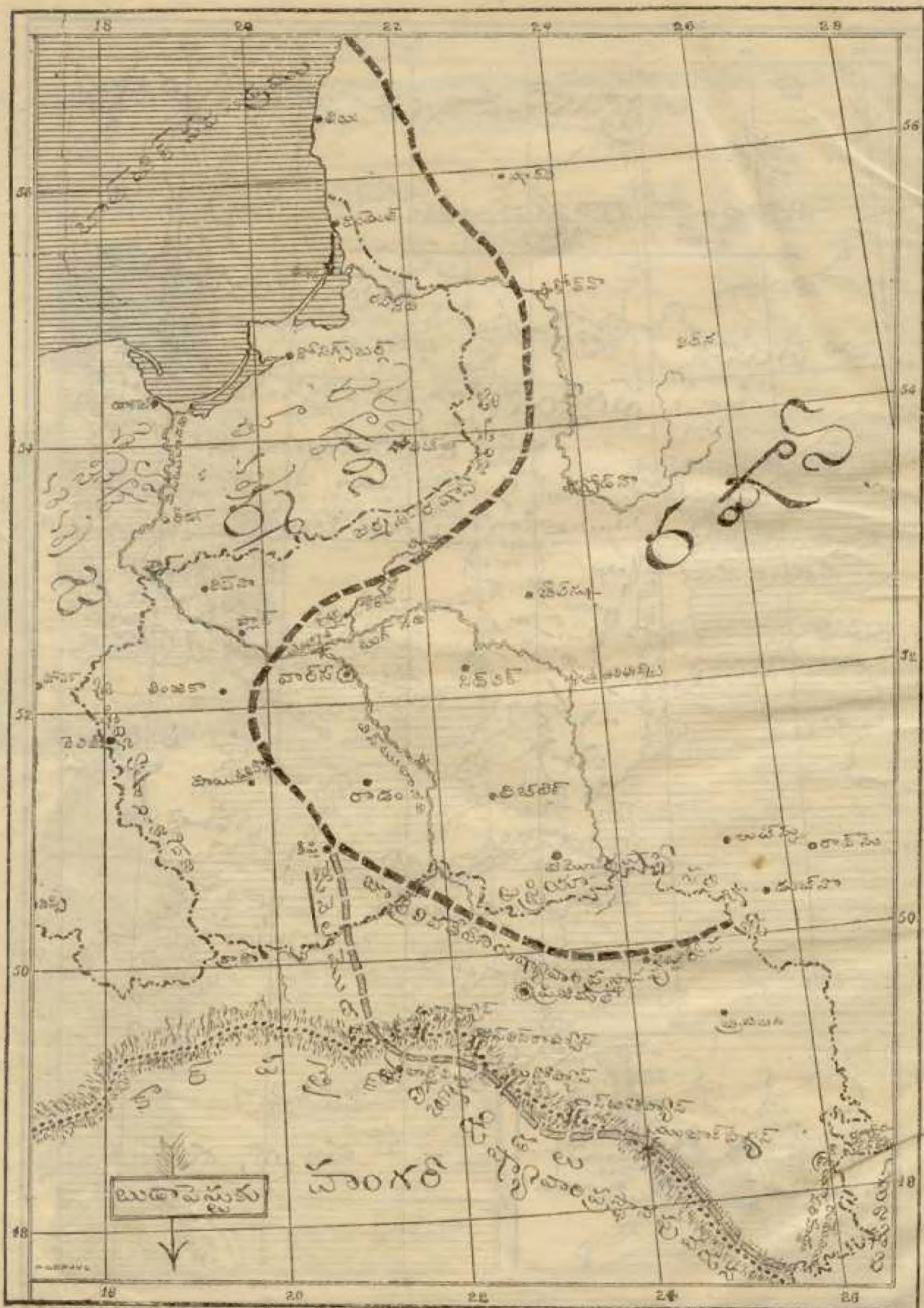
జాబీనుబరువంశ పాలనము

ఇట్లు జ్యోతిరారాధన చేస్తూనే మరుటంబట్టి, గోల్కొండ ప్రాంతానికి వచ్చి అక్కడ రాజ్యము చేసినట్లు చరిత్రకారుల వ్యాఖ్యానములు కనబడుతున్నాయి. వాటినుండి జ్యోతిరారాధియ (ప్రా)గ్రాజ్యముల రాంధ్యము 18వ శతాబ్దమునకును విడిపోలేదు. అంతవఱకు లోలోపల అట్టియ వన్ని మార్పులకు ఎన్ని యాధిక్యములకు గురైనా, జ్యోతిరారాధ్యము గానే పరిగణింపబడ్డాయి. శివుని ప్రభువయినదను, కడితరాజ్యముగలచే దీని పాలకులు జ్యోతుప్రభువున కధీనులై, వారిచే పడయూ హక్కులను మాత్ర ముపయోగించును, ఆ హక్కులకు ప్రతినిధులను కొన్నిటిని నిర్వహింపవలసినవారైరి. రెండవ అడ్డో కాలమున ఈ ప్రాగ్రాజ్యమునకు లియపా ల్లిను పాలకుడగు పొత్తుల దేవులుగా, అంతటా పాలనవల్ల మంజులాల మాండలికముయ్యను. ఈ సంధిలోనినా దగు ద్యూతు వెల్లిని ముక్కు పాలకాలములో 1156 సంవత్సరము నాటి కెక్కినది. అప్పటి జ్యోతుప్రభు తగు ఒకటవ ప్రభువకు అంతవఱకు కేవలము రాష్ట్రపు పరిపాలన నుండి రాజకీయాధికారము లేనిదాని వొక "దేవర్" గా నిలిచి, నిరుపమానపాలకత్వముతో వెల్లిని దాని

[illegible]

బుడాపెన్సుకు

నాంకర

రెవెన్యూ

అమృతాంజనము

నామోపు పుత్రదర్శనమునందు

యీవలెక మొసగబడినది.

సకలు మందులను గొప్పవ మోసముగలుగును.

తలనొప్పుల మాన్పును.
అన్ని నొప్పుల బారజోలును.
వాపులనొప్పు మాపును.
దురదను తొలగించును.
వేలకువేలు విక్రయము.
వాయుపోట్ల బాపును.
బెణుకుల భేదించును.

దగ్గును తగ్గించును.
తేలుబాధను తీసివేయును.
వెల 0-8-0 లు మాత్రమే.
ఎదుడికల నెడలగొట్టును.
కీళ్ళపోట్ల పోగొట్టును.
పడికముల పగిలించును.
పక్షవాతమును పోగొట్టును.

పంచభాషి. గుర్తుగల యీ అమృతాంజనమునే చూచి గొనవలయును.

అమృతాంజనమును కొననివారు లేరు.

అమృతాంజనము జగత్ప్రసిద్ధిని గాంచియున్నది.

చిరునామా:-

అమృతాంజనం డి పో,

7, తంబు సెట్టివీధి, మదరాసు.

వైద్యరత్న, పండిత డి. గోపాలాచార్యులు ఏ. వి. ఎస్; ఎ. ఎం. బి. వారి

సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేద ఔషధములు

బీజామృతము.
ఏకారణముచేత
వైసను శరీరదార్ధ్య
ము తగ్గినప్పుడు
రెండు సీసాల మం
దు సేవించిన తోడ
నే యథాస్థితి శరీర
బలము వర్ధిల్లును.
ధాతువులను రక్ష
మును వృద్ధి చే
యును.

వెల సీసా 1-కి
రు. 3—0—0.
వెల డబ్బా 1-కి
రు. 32—0—0.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల

వైద్యవృత్తి నవలంబింప దలంచినవారికే
గాక సాంప్రదాయ వైద్యకీవనముగల వారలకు
సయితము విక్రీలి ఉపయుక్తములు. ఇందొకొక్క
గ్రంథము నొకొక్క విషయమును కరతలామలక
ముగ నొనర్చును. విశేష విషయముల నెఱుంగ
గోరువారు మాపుస్తకములవట్టిక కొరకు వ్రాసి
కొనిన బంపబడును. పుస్తకముల నన్నింటిని గోన
గోరువారు మాగ్రంథమాలకు శాశ్వత చందా
దారులగుట మంచిది.

ఇప్పటికి రియూనైన గ్రంథములు.

	చందాదారులకు	ఇతరులకు
మాధవవిద్యానము	రు. 3—0—0	2—0—0
అష్టప్రకాశము	„ 1—8—0	2—0—0
ఆయుర్వేదవిభాష	„ 1—2—0	1—8—0
పథ్యాపథ్యము	„ 0—12—0	1—0—0
శ్లేషజకల్పము	„ 0—12—0	1—0—0
అగస్త్యవైద్యము	„ 0—3—0	0—4—0
వస్తీకర్మము	„ 0—3—0	0—4—0
ఆయుర్వేదాంగశాస్త్రకోశము	0—3—0	0—4—0
ఆయుర్వేద చరిత్రము	„ 0—3—0	0—4—0
సుశ్రుతసంహిత - చరకసంహిత (ఆచ్చులొనున్నవి)		

మహర్షి ప్రాక్రములకు ఆ సేకాయుర్వేదీయ ఔషధములు
ఎల్లప్పుడు సిద్ధముగనుండును.

కేటలాగు ఉచితము.

జులిగ్రాఫిక్ అడ్రసు:—

పండిట్, మదరాసు

అమృతామలక తైలము.

జ్ఞాన వంతులకు
మెదడు వజ్రాయు
ధము. ఈ అమృతా
మలక తైలాధ్యంజన
ముచే నీఖిక్తమునకు
వాడిగలుగును.

ప్రభావాంగమగు కిరణ్యు
చల్లబరుపబడుటచే సర్వావయ
వలకును సంతుష్టిగలుగును.

6 ఔన్సుల సీసా 1-కి
రు. 0—12—0.
6 ఔన్సు సీసాలు 12
రు. 8—0—0.

ఆయుర్వేదాశ్రమం. మదరాసు,

సెన్ ఆచార్యుల విధి, బాట్లెవుక్ మదరాసు.